

ଶ୍ରୀମା

କନ୍ଦୁଗଢ଼ଣ

ଫେବୃଆରୀ ୧୯୭୮

ସରତବର୍ଷରେ ପଦାର୍ପଣ

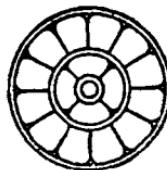
ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୯୭୮

ମହାପ୍ରୟୋଗ

ନବେମ୍ବର ୧୯୭୩

କନ୍ଦୁଶତକାର୍ତ୍ତିକୀ

ଫେବୃଆରୀ ୧୯୭୮

ମାତୃ-ରଚନାବଳୀ

ଦ୍ଵିତୀୟ ଖଣ୍ଡ

ବହୁପୁର୍ବକ କଥା

ମାତୃରଚକାବଳ : ସ୍ଵିତୀଯୁଦ୍ଧ

ଶ୍ରୀମା'ଙ୍କ "Words of Long Ago" ପ୍ରକାଶକ ଅନୁବାଦ

ଅନୁବାଦ :

ଶ୍ରୀ ଚିରିରଞ୍ଜିନ ଦାସ

ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରଣ : ୧୫ ଅଗଷ୍ଟ ୧୯୯୧

ସବସ୍ତୁ ସରସତ

© ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଆଶ୍ରମ ଟ୍ରେସ୍, ପଣ୍ଡିଚେର୍ର-୭୦୫୦୦୨

ପ୍ରକାଶକ :

ନବଲେୟାତ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ପ୍ରକାଶନ ବିଭାଗ

ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଆଶ୍ରମ, ପଣ୍ଡିଚେର୍ର-୭୦୫୦୦୨

Printed at Navajyoti Press, Sri Aurobindo Ashram,
Pondicherry-605002, India.

ପ୍ରକାଶକଙ୍କ ଟିପ୍ପଣୀ

ରଚନାବଳୀର ଏହି ଖଣ୍ଡଟିରେ କେବଳ ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ଧ୍ୟାନମାଳାକୁ ଗୁଡ଼ିଦେଲେ ୧୯୭୦ ମସିହା ପୂର୍ବରୁ ମାଆଙ୍କର ଲିଖିତ ସମସ୍ତ ରଚନାକୁ ସମ୍ମୁଦ୍ରାତ କରାଯାଇଛି । ୧୯୨୦ରେହି ମାଆ ପ୍ଲାୟ୍‌ବାରେ ପଣ୍ଡିତେଶ୍ୱରେ ରହିବାକୁ ଆସିଥିଲେ । ଏହି ଖଣ୍ଡଟିକୁ ସାତ ଭାଗରେ ବିଭିନ୍ନ କରାଯାଇଛି, ବିଷୟବସ୍ତୁର ପ୍ରକରଣ ଓ ତାରଙ୍ଗ ଅନୁସାରେ ଏହି ଚିତ୍ରଜନନ୍ତି କରାଯାଇଛି ।

ସଥମ ଦୂର ଭାଗରେ, ସର୍ବପ୍ରାପ୍ତମେ ୧୯୭୭ରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିବା ମାଆଙ୍କର ପ୍ରଥମକାଳୀନ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକର ଏକ ଚିତ୍ରନ ବହୁପର୍ବର କଥାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଂଶଟିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭର୍ତ୍ତରେ କରାଯାଇଛି । ସେହି ବର୍ଷ Paroles d'autrefois ନାମରେ ସେହି ଫର୍ମାସୀ ପୁସ୍ତକଟି ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲ, ବହୁ ପୂର୍ବର କଥା ହେଉଛି ତାହାର ଇଂରାଜ ଅନୁବାଦ । ଫର୍ମାସୀ ପୁସ୍ତକଟି ୧୯୫୫ରେ ପୁନଃମୁଦ୍ରିତ ହୋଇଥିଲ ଏବଂ ୧୯୫୨ ଓ ୧୯୭୪ରେ ଇଂରାଜ ଅନୁବାଦଟିର ମଧ୍ୟ ପୁନଃମୁଦ୍ରଣ ହୋଇଥିଲ । ବର୍ତ୍ତମାନର ସମ୍ବରଣଟିରେ ପ୍ରଥମ ଭାଗର ବିଷୟବସ୍ତୁରୁକୁ ତାରଙ୍ଗ ଅନୁସାରେ ପୁନଃବାର ସଜାଇ ଦିଆଯାଇଛି । Conte saphirineର ଏକ ସଶୋଧତ ଇଂରାଜ ଅନୁବାଦ (A Saphire Tale)କୁ ସେଥିରେ ଆଣି ମିଶାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ଏହି ଗଲ୍ପଟିର ମୂଳ ଏବଂ ଅନୁବାଦ ସର୍ବପ୍ରାପ୍ତମେ ୧୯୫୭ ମସିହା ଫେବୃଆରୀ ମାସରେ ମାସିକ ପମ୍ପିକା Mother Indiaରେ ବାହାରିଥିଲ । ସେଇବେଳେ ମାଆ ପଦିକାଟିର ସମ୍ବନ୍ଧକାରୀ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରି କହିଥିଲେ ଯେ ସେହି ଗଲ୍ପଟିରେ “ଅଧିମାନପ ସୃଷ୍ଟିର ଆରଣ୍ୟ”ଟିକୁହି ଅଭିବଦ୍ଧ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଅଧିକା ବିଷୟ ମଧ୍ୟ ରହିଛି : “ଭବନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ” ବିଷୟଟି ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧକ ଏକ ଅପ୍ରକାଶିତ ଟିପ୍ପଣୀରୁ ସେହି ପ୍ରବନ୍ଧନଟି ସହିତ ଆଣି ଗୁଡ଼ି ଦିଆଯାଇଛି । ୧୯୧୨ ମସିହାରେ “ଏକ ଯୁଦ୍ଧ ସାଧକଗୋଟୀ”ଙ୍କର ବୈଠକଗୁଡ଼ିକ ଲାଗି ମାଆ ଲେଖିଥିବା ପ୍ରବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଣି ରଖାଯାଇଛି । ଏହି ଭାଗର ପ୍ରଥମ ପ୍ରବନ୍ଧଟି (ମଲ ୭, ୧୯୧୨) ପ୍ରଥମେ ଫର୍ମାସୀ ସମ୍ବାଦରେ Quelques paroles, quelques prières (୧୯୩୯) ନାମରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲ । ଏବଂ, ଇଂରାଜ ଅନୁବାଦରେ Words of the Motherର ୧୯୪୦ ସମ୍ବରଣର (ଯାହା ପରେ Conversations ନାମରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲ) ମୁଖବନ ରୂପେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲ । ସେହି ପ୍ରବନ୍ଧଟିକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ସମ୍ବରଣଟିରେ ତାହାର ପୁରୁଷ ସେହି ପ୍ଲାନରେ ଆଣି ରଖାଯାଇଛି । ମଲ ୭, ୧୯୧୨ରେ ହୋଇଥିବା ବୈଠକର ପ୍ରଣ୍ଟି ବର୍ତ୍ତମାନର

ସମ୍ବୁଦ୍ଧରଣରେ ସୁଅମ ଥର ପାଇଁ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ସେଇଟିକୁ ମାଆଜର ହୃଦୟଲିଖିତ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟପିରୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ସୁଅମ ଓ ଦିନୀସୁ ଭଗର ଅନୁବାଦ-ଗୁଡ଼ିକୁ ଏହି ସମ୍ବୁଦ୍ଧରଣଟି ସକାଶେ ପୁରୁଷ ସଂଶୋଧନ କରିଦିଆଯାଇଛି ।

୧୯୯୯ ଏବଂ ୧୯୫୩ ମଧ୍ୟରେ ମାଆ ପାରସ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ବହୁ ସଂଶୋଧନ ଦେଇଥିଲେ । ଏଥମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇଟି, “ଭବନା ବିଷସ୍ୱରେ” ଓ “ସ୍ଵପ୍ନ ବିଷସ୍ୱରେ”, ପ୍ରକ୍ଳଟିର ପ୍ରଥମ ଭଗରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ଆଗରୁ ତାହା ପରାସ୍ତୀ paroles d' autrefois (୧୯୪୭) ଏବଂ ଲଂବାଙ୍ଗ Words of Long Ago (୧୯୪୭)ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ଆଉ କେତୋଟି ପ୍ରବଚନ ମାଆଜର ଜୀବିତଶାରେ ପରାସ୍ତୀ ବା ଲଂବାଙ୍ଗ କୌଣସି ଭଷାରେ କେବେ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ନଥିଲା; ଏହି ଉତ୍ତର ଭୃତ୍ୟ ଭଗ ବୁଝେ ତାହା ସହପ୍ରଥମ ଥର ସକାଶେ ଲଂବାଙ୍ଗ ଭଷାରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ହୋଇ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ମାଆ ଅନେକ ସମସ୍ୱରେ ବିଭିନ୍ନ ଗୋଷ୍ଠୀ ଆଗରେ ସେହି ଗୋଟିଏ ପ୍ରବଚନକୁ ଦେଇଛନ୍ତି, ଅବଶ୍ୟ ସେଥିରେ ସେ କେତୋକ ଆବଶ୍ୟକ ମିଶ୍ରଣ ଓ ପରବର୍ତ୍ତିନ ମଧ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ଯେଉଁଠି ସେଗୁଡ଼ିକର ଏକ ବିଶେଷ ତାତ୍ପରୀ ରହିଛି ଓ କେବଳ ପୁନରବୃତ୍ତି କରାହୋଇ ନାହିଁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଏହି ପୁଷ୍ଟିକରେ ପାଦଟିପଣୀ ବୁଝେ ରଖାଯାଇଛି । ମାଆଜର ପ୍ରବଚନଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖୁଥିବା ଗୋଟିଏ ଟିପ୍ପଣୀ ତାଙ୍କର ପାଣ୍ଡିତ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଭିତରୁ ଏବେ ଆମକୁ ମିଳିଛି; ସେହି ଟିପ୍ପଣୀଟିର ଏକ ଅନୁବାଦ ଏହି ଭଗଟିର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଂଶଗୁଡ଼ିକର ପୁଷ୍ଟିରୁ ପ୍ରକାଶିତ କରିଦିଆଯାଇଛି ।

ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ଧ୍ୟାନମାଳାର ସମାନଧର୍ମୀ କେତୋକ ରଚନା ଚର୍ବି ଭଗରେ ରହିଛି, ଏଗୁଡ଼ିକ ଆଗରୁ କେବେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ନଥିଲା । ଏଥରୁ କେତୋକଟିରେ ଆଗରୁ ତାରିଖ ଦିଆ ହୋଇଥିଲା ବା ସେଗୁଡ଼ିକର ତାରିଖକୁ ସହଜରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇ ପାଇବ । ବାଜାଗୁଡ଼ିକ ଯେ ୧୯୨୦ ପୂର୍ବରୁ ଲେଖା-ଯାଇଛି, ତାହା ଅଭ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ହୋଇ ଯାଉଛି । ସବୁଗୁଡ଼ିକୁ ପରାସ୍ତୀ ଭଷାରୁତ୍ତି ଅନୁବାଦ କରାଯାଇଛି ।

ମାଆ “ଟିପ୍ପଣୀ ଓ ବିରୁର” ବୋଲି ଶୀର୍ଷକ ଦେଇଥିବା କେତୋକ କ୍ଷୁଦ୍ର ପ୍ରବନ୍ଧ ଓ ଟିପ୍ପଣୀ ଏବେ ଆମର ଗୋଚରକୁ ଆସିଛି । ଏଗୁଡ଼ିକର ଲଂବାଙ୍ଗ ଅନୁବାଦ କରାଯାଇ ସମ୍ବନ୍ଧର ଆଉ କେତୋଟି ଲେଖାକୁ ସେଥିରେ ଗୁରୁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଠିକ୍ ସେହି ଶୀର୍ଷକରେଣ୍ଟି ଏଠାରେ ପଞ୍ଚମ ଭଗରେ ସନ୍ଦର୍ଭକୁ ପରାସ୍ତୀ ଭଷାରୁତ୍ତି କରାଯାଇଛି ।

ପ୍ରକ୍ରିୟା ଭଗରେ ରହୁଥିବା ପଥ ଏବଂ ପ୍ରବନ୍ଧରେ ୧୯୭୭ ଏବଂ ୧୯୨୦ ମଧ୍ୟରେ ଜାପାନରେ ଲିଖିତ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରଥମେ ପରାସ୍ତୀ ଭଷାରେ ଲିଖିତ “ନାଶନାତି

ଓ যুৰ” শীর্ষক বিষয়টি ১৯২৭ মহিতা জুনের ৩ তাৰিখৰে এক জাপানী পত্ৰিকা *দুকোশিমু*ৰে অনুচৰণ হোৱ প্ৰকাশ পাইথল ও মাআ ষেৱটিকু দেশী সংশোধন কৰি দেৱাথলে।” “স্বী ও পুৰুষ” বিষয়টি প্ৰাপ্তি ষেহু সময়ৰে ফৰাসী ভাষারে লেখা হোৱাথল; ষেৱটিকু মাআ নিকে ইংৰাজীৰে অনুবাদ কৰাথলে। মানু ষেৱটি কেবে প্ৰকাশিত হোৱ নথল; “প্ৰশংসন-জ্ঞপন” বিষয়টি মধ্য প্ৰথমে ফৰাসী ভাষারে লেখা হোৱ পৱে ইংৰাজীৰে অনুবাদ কৰায়াকৰি হোৱ বোধ হৈছিছ; সন্মুভৰণ মাআ নিকে এই অনুবাদ কৰিছন্ত। এই ভগৱ অন্য বিষয়গুৰুত্বক প্ৰথমে ইংৰাজীৰে লেখা হোৱাথবা পৱি মনে হৈছিছ। এগুৰুকু আমে মাআকৰ স্বৰ্গপথ ইংৰাজ লেখাগুৰুত্বক মধ্যৰু কেচোটি বোৱ কৰিপাৰিব। ১৯২৭ জুনে নথ তাৰিখৰ “জাপানৰ অনুভূতি” বিষয়টি আকাৰৰ বাটৰে বিশিত হোৱাথল। ১৯২৮ মহিতা জানুৱাৰী সংশ্লিষ্ট Modern Review (কলিকাতা) পত্ৰিকারে তাহা স্বৰ্গপথমে প্ৰকাশিত হৈল ও এতারে ষেৱটিকু অবিকল ০ৰু ষেহু আকাৰৰে প্ৰকাশ কৰায়াকৰি। “জাপানৰ অনুভূতি” লেখা হোৱাৰ অন্তৰ্ভুক্ত পৱে গোটিএ অস্থায়ী চিঠি “জাপানৰ পিল” লেখা হোৱাথল। “জাপানৰ নাস্তিমানকু” লেখাটিৰ কৌশলে তাৰিখ লেখা হোৱ নাহি। এই লেখাটিৰ একাধিক পাঠ রহিছ এবং আমৰ প্ৰধান প্ৰকৰণটি লুণি ষেৱাথৰু গোটিএকু বাহি নআয়াকৰি। অন্য পাঠগুৰুত্বকৰ অংশগুৰুকু মধ্য একটি সহজ গুহু দিআয়াকৰি। ১৯৪৭ মহিতাৰ Sri Aurobindo Circle Annualৰে এই প্ৰবচনটিৰ কেচেক অংশ “পুৰুষৰ নাস্তিমান প্ৰতি” শীর্ষকৰে প্ৰকাশিত হোৱাথল। ষেহু প্ৰকাশনটি স্বকাশে মাআ ষেথৰে যেৱে কেচোটি সংশোধন কৰি দেৱাথলে, ষেগুৰুকু প্ৰস্তুত দৃষ্টিকৰণে আশি অনুভূতি কৰায়াকৰি। এই প্ৰবচনৰ এক বৃহৎৰ অংশ ১৯৭৭ মহিতাৰে “জাপানৰ নাস্তিমানকু প্ৰবচন” শীর্ষকৰে প্ৰকাশিত হোৱাথল। তাৰাকু স্বৰ্গপথম অৰ পাঠি এই গুহুটিৰে অনুভূতি কৰায়াকৰি এবং ষেথৰে গ্ৰাহণবিনৰণৰ মানব-তৃপ্তিকৰণ ও যোগ যোনীয় প্ৰভূতি গুহুৰ উচ্চুতিমান মধ্য রহিছ।

F. J. Gould তাৰ *Youth's Noble Path* বইৰে ১৯১৯ৰে প্ৰকাশিত কৰাথবা গলুগুৰুত্বকৰ মাআ জাপানৰে থিবা সময়ৰে কেচোটিৰ অনুবাদ কৰাথলে ও ষেগুৰুত্বকৰ পাঠৰে কিন্তু পৰিকৰ্ত্তন মধ্য কৰাথলে।

ପ୍ରଥମେ ଫର୍ମସୀ ଭାଷାରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବା ମାଆଙ୍କର ଏହି ରଚନାଗୁଡ଼ିକ ୧୬୪୭ ମସିହାରେ Belles Histoires ନାମରେ ଏକ ଯୁଦ୍ଧକରୁଣେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । Tales Of All Times ନାମରେ ଏହାର ଏକ ଲଂଘନ ଅନୁବାଦ ୧୬୯୯ ମସିହାରେ ବାହାରିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ବରଣର ସପ୍ତମ ଭଗରେ ସେହି ଗଲଟଗୁଡ଼ିକୁ ଆଣି ରଖିବା ଯୁଦ୍ଧରୁ ସେଗୁଡ଼ିକରେ ଆବଶ୍ୟକ ସଂଶୋଧନ କର ଦିଆଯାଇଛି । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପ୍ରକାଶିତ ରହିଥିବା କେତେକ କାହାଣୀକୁ ମଧ୍ୟ ଅନୁବାଦ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ପରିଶିଳ୍ପ ରୂପେ ଯୋଡ଼ି ଦିଆଯାଇଛି । ଏଥରେ ବିଭିନ୍ନ ସାନରେ ପାଦଟୀକାମାନଙ୍କରେ ପ୍ରଦର୍ଶି ହୋଇଥିବା ଯୁଦ୍ଧାଙ୍କସବୁ ଲଂଘନ ପୁସ୍ତକର ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍କ ବୋଲି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

ସୁରୀପଦ

ପ୍ରଥମ ଭାଗ

‘ପରେ ବରବି’ର ବାଟ	୧
ସଦ୍ବୁଦ୍ଧତଥ୍ୟ	୮
ଏକ ମଳକାନ୍ତ୍ର କାହାଣୀ	୧୨
ନେତା	୨୯
ଦୁଃଖକୁ ସହ୍ୟ କର ଜାଣିବା	୩୨
ଭବନା ବିଷୟରେ	୩୫
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟରେ	୪୦
ସବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆବିଷ୍କାର	୪୩

ଦୃତୀୟ ଭାଗ

ବୈଠକଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ

୭ ମର ୧୫୨	୨୭
୧୪ ମର ୧୫୨	୨୯
୨୧ ମର ୧୫୨	୨୮
୨୮ ମର ୧୫୨	୨୫
୪ ଜୁଲା ୧୫୨	୫୫
୧୧ ଜୁଲା ୧୫୨	୫୫
୧୮ ଜୁଲା ୧୫୨	୧୦୧
୨୫ ଜୁଲା ୧୫୨	୧୦୪
୨ ଜୁଲା ୧୫୨	୧୦୭

ତୃତୀୟ ଭାଗ

ନୀଏ ଏସବୁ କଥା କହୁଛି

ଭବନା ବିଷୟରେ—ଉପତ୍ତମଣିକା	୧୧୫
ଭବନା ବିଷୟରେ—୨	୧୧୬
ଭବନା ବିଷୟରେ—୩	୧୧୭
ସଂଗ୍ରହାଳ୍କ ଭବନା	୧୧୮
ଦାନଶୀଳତା—ଉଦାରତା	୧୧୯
ଉଜରେ ଯେଉଁ ଉଚବାନ୍ ଅଛନ୍ତି	୧୨୧
ମାଆ ଓ ଅବଦୁଲ୍ ବାହା	୧୨୩

ଚତୁର୍ଥ ଭାଗ

ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ଧ୍ୟାନମାଳା	୧୨୭
-----------------------	-----

ପଞ୍ଚମ ଭାଗ

ତିପ୍ପଣୀ ଓ ଚନ୍ଦନ

ଇଶ୍ଵରଙ୍କ ଆତ୍ମକୁ ଆବେଦନ କରିଯିବାର ରସ୍ତେ	୧୮୮
ଦୂରଟି ସମାନ୍ତର ଚତ୍ରପଥ	୧୯୩
ପରମ ଆଲୋକର ଅଭିମୃତରେ	୧୯୭
ତିନୋଟି ସ୍ମୃତି	୧୯୮
ଯୁଦ୍ଧ	୨୦୭

ଷଷ୍ଠ ଭାଗ

ନାଶସମାଳ ଓ ଯୁଦ୍ଧ	୨୧୪
ନାଶ ଓ ପୁରୁଷ	୨୧୦
ଜୀବାନର ଅନୁଭୂତି	୨୧୬
ଜୀବାନର ପିଲା	୨୧୭
ଜୀବାନର ନାଶମାନଙ୍କୁ	୨୩୦
ପ୍ରଣତି-ଜୀପନ	୨୪୫
ମୁଁ ଓ ମୋ'ର ଧର୍ମବିଶ୍ୱାସ	୨୪୬

ସପ୍ତମ ଭାଗ

ସର୍ବକାଳର କାହାଣୀ

ଆମ୍ବନୟୁକ୍ତଶ୍ଵର	୨୫୪
ସାହସ	୨୬୩
ପ୍ରପର୍ଦ୍ଧିତା	୨୬୭
ଆମ୍ବନର୍ଭରତା	୨୮୯
ଧେରୀ ଓ ଅଧିବସାୟ	୨୮୮
ସରଳ ଜୀବନ	୨୯୫
ବିବେକିତା	୩୦୪
ନିଷ୍ଠା	୩୧୦
ସମ୍ୟକ୍ ବଚ୍ଛର	୩୧୮
ଶୁଙ୍ଗଳା	୩୨୭
ଚଢ଼ିବା ଓ ଭାଙ୍ଗିବା	୩୪୮

ପରଶିଷ୍ଟ

ଦାତା	୩୪୩
ଜୀନ ଉପରେ ବିଜୟ	୩୪୫
ବିଜୟ	୩୪୭
ପରବାର	୩୪୯
ସହାନୁଭୂତି	୩୫୨

ପ୍ରଥମ ଭାଗ

ଶ୍ରୀମା — ଟଗାକଣ୍ଡ ୧୯୧୭

‘ପରେ କରିବ’ର ବାଟ

“‘ପରେ କରିବ’ର ବାଟ ଏବଂ ‘କାଳ
କରିବ’ର ବାଟ ଆମକୁ କେବଳ
‘ନିଷ୍ଠଳତାର ଦୁର୍ଗ’ଟି ମଧ୍ୟକୁ ବାଟଦେଖାଇ
ନେଇ ଯାଇଥାଏ ।”

ଶ୍ରୀଚିତ୍ତର କଡ଼େ ପ୍ରତିଥିବା ବହୁରଙ୍ଗର ଫୁଲଗୁଡ଼ିକ ଆଖିକୁ
କେଡ଼େ ମନୋହର ଦେଖାଯାଉଛନ୍ତି । ଶଣ୍ଠିଆ ଶଣ୍ଠିଆ ଡାଳଥିବା ସାନସାନ
ଗଛରେ ପାତିଥିବା କୋଳଗୁଡ଼ିକ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ନାଲିଟହଟହ ଦିଶୁଛନ୍ତି । ଏବଂ
ଦୂର ଚନ୍ଦିବାଳ ତଳେ ପାତିଲୁ ଶସ୍ତ୍ରକ୍ଷେତ୍ର ଉପରେ ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବ ତାଙ୍କ ଉଚ୍ଚକ
କରଣକୁ ବିପ୍ରାଳ ଦେବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି ।

ଜଣେ ତରୁଣ ବାଟୋଇ ସେହି ବାଟଟି ଦେଇ ତର ରର ହୋଇ ଗୁଲି
ଯାଉଛି । ସକାଳର ଶୁଭ ପଦନକୁ ନିଃଶ୍ଵାସ ଦ୍ଵାରା ଦେହ ଉଚିରକୁ ଉରିଲେବାକୁ
ତାକୁ କେଡ଼େ ଆନନ୍ଦ ଲାଗୁଛି । ସ୍ଵିଦ ଭାରି ଖୁସି ହୋଇ ବାଟ ଗୁଲୁଥିବା ପରି
ମନେ ହେଉଛି, ଉବିଷ୍ଟାରୁ ବିଷୟରେ ତା’ ମନରେ ଆଦୌ କୌଣସି ଚିନ୍ତା ବି ନ
ଥିଲ ପରି ଲାଗୁଛି । ଏହପରି ବାଟ ଗୁଲୁ ଗୁଲୁ ସ୍ଵିଦ ଗୋଟିଏ ଛକ ଜାଗାରେ ଆସି
ପହଞ୍ଚିଲ, ସେହି ଛକ ଜାଗାରୁ ଅଗଣୀତ ଅନେକ ବାଟ କେତେ କୃଅଢ଼େ ଗୁଲିଯାଇ
ଥିବାର ସେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲ ।

ଶ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ କେତେ ମଣିଷଙ୍କର ଖୋଲ ପଡ଼ିଛୁ ; ସିବାର ଖୋଲ
ପଡ଼ିଛୁ, ସୁଖି ଆସିବାର ବି ଖୋଲ ପଡ଼ିଛୁ । ଆକାଶରେ ସୁର୍ଯ୍ୟ କେଡ଼େ ଉଚ୍ଚକ
ହୋଇ କିରଣ ଦେଉଛନ୍ତି । ଗଛ ଡାଳରେ କେତେକେତେ ଗଢ଼େଇ ଗୀତ
ଗାଇବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଆଜି ଦିନଯାକ ପାଗ ଭଲ ରହିବ ବୋଲି ପ୍ରଷାତ ହେଉ-
ଆଏ । ବାଟୋଇଟି କିନ୍ତୁ ନ ଭବି ‘ତା’ର ଗୋଡ଼ର ସବୁଠାରୁ ପାଖରେ ଯେଉଁ
ବାଟଟି ପଡ଼ିଥିଲ, ସେହି ବାଟଟିକୁ ଧରି ଗୁଲିବାକୁ ଲାଗେଲା । ବାପ୍ରବରୁକେ ରହିଥିବା
ଯେକୌଣସି ମଣିଷ ଠିକ୍ ଜାହାହି କରିଥାନ୍ତା । ଏହି ବାଟଟିରେ ନ ଯାଇ ତା’ର
ଆଉଗୋଟିଏ ବାଟରେ ଯିବା ଉଚିତ ଥିଲ ବୋଲି ସ୍ଵିଦ କ୍ଷଣିକ ପାଇଁ ଟିକିଏ

ଶ୍ରୀମଦ୍ । କିନ୍ତୁ ସେଥରେ ଶୁଣି ତନ୍ତ୍ରା କରିବାର କ'ଣ ଅଛି ? — ଏହି ବାଟଟି ଧରି ଯଦି ସିଏ କୌଣସି ଗନ୍ଧବ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚି ନ ପାରିବ, ତେବେ ଫେରିଆସି ପ୍ରକୃତ ବାଟଟିରେ ଯିବା ଲାଗି ତ ତା' ପାଖରେ ସବୁବେଳେ ସମୟ ରହିଥାଏ ! ତା' ଭିତରୁ ସତେଷେପର କିଏ କହୁଥିବାର ସିଏ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲା, “ତୁ ଫେରିଯା”, ତୁ ଫେରିଯା”, ଏଇଟା ଠିକ୍ ବାଟ ନୁହେଁ ।” କିନ୍ତୁ ତା' ଚର୍ଚିଗରେ ସବୁକିଛି ତା'ର ମନକୁ ଭରି ଆକୃଷ୍ଣ କରି ନେଉଥାଏ, ତାକୁ କେଡ଼େ ଭଲ ଲଗୁଥାଏ । ତେବେ ସିଏ ବର୍ତ୍ତମାନ କ'ଣ କରିବ ? ସିଏ କିନ୍ତୁ ୧୦୯ କରି ପାଇଲା ନାହିଁ । ତେଣୁ କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନ କର ସିଏ ଯେଉଁ ବାଟରେ ଯାଉଥିଲା, ସେହି ବାଟଟିକୁ ଧରି ଯିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେହି ମୁହଁର୍ତ୍ତିର ସବୁକିଛି ତାକୁ ମନୋରମ ମନେ ହେଉଥାଏ । ଭିତରୁ ଶୁଣି ପାରିଥିବା ସେହି ବାଣୀଟି ଉଦେଶ୍ୟରେ ଉଦ୍‌ଦିତ ଦେଇ ବାଟୋଇଟି କହିଲା, “ଏହି ବିଷୟରେ ଟିକିଏ ପରେ ଭାବିଲେ ବି ଚଳିବ । ଏକଥା ଭାବିବା ଲାଗି ମୋ ପାଖରେ ଯଦେଖଣ୍ଟ ସମୟ ରହିଛି ।” ତା' ଶୁଣିପାଖରେ ବଢ଼ିଥିବା ଅନାବନା ଘାସଗୁଡ଼ାକ ବି ତା' କାନ ପାଖରେ ଫୁସ୍ଫୁସ୍ଫୁ କଲପରି ‘ହଁ, ପରେ’ ବୋଲି କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ପରେ; ହଁ, ପରେ । ଏହି ମୁକାହିତ ଧୀର ପବନଟିକୁ ନିଶ୍ଚାସରେ ତୁହାଣ କରିବାକୁ ପ୍ରକୃତରେ କେଡ଼େ ମୁଖଦାୟକ ମନେ ନ ହେଉଛି ! ତେଣେ ସ୍ଵର୍ଗ ଆପଣାର ଅଗ୍ନିରଶ୍ମିମୁଦ୍ରିକ ଦ୍ୱାରା ଚର୍ଚିଗର ପବନକୁ କେଡ଼େ ଆନନ୍ଦାୟକ ଭାବରେ ଉପ୍ତ୍ଵ କରି ରଖିଛି । ହଁ, ପରେ, ପରେ । ଏହିପରି ଭାବ ପଥକଟି ଅଗସର ହେବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ଶାନ୍ତାକାଳୀନମେ ତରିତା ହୋଇ ହୋଇ ଯାଉଛି । ଅନେକ ଦୂରରୁ ସତେଷବା କେତେ କେତେ କଣ୍ଟ ତାକୁ ଉଦେଶ୍ୟ କରି କହିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି, “ତୁ କୋରିଟିକ ଯିବାରେ ଲାଗିଛୁ କହିଲୁ ? ହୁଇରେ ନିଷ୍ପାଧ, ଏବାଟରେ ଗଲେ ତୋର ଯେ ସବୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ, ସେକଥା କ'ଣ ତୁ ମୋଟେ ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ ? ତୁ ତ ଜଣେ ତରୁଣ ମଣିଷ ; ତୁ ଆ”, ଆମ ପାଖକୁ ଆ”, ସୁନ୍ଦର ପାଖକୁ ଆ”, ଶିବ ପାଖକୁ ଆ”, ସତ୍ୟ ପାଖକୁ ଆ” । ତୋର ଅଲସପଣ ଏବଂ ଦୂରଳ ମନ ତୋତେ ଯେପରି ଭୁଲ୍ ବାଟରେ ପରିମୁଳିତ କରି ନେଇ ନ ଯାଆନ୍ତି ! ବର୍ତ୍ତମାନର ଦୋତ୍ରିଟି ଉପରେ ଶୋଇ ନ ପଡ଼ି ତୁ ଭବିଷ୍ୟ ଆଡ଼କୁ ବୁଲ !” ଏହିପରି ଅସ୍ତ୍ରାଗତକର କଣ୍ଟକୁ ପଥକଟି ‘ପରେ, ପରେ’ ବୋଲି ଜବାବ ଦେଉଥାଏ । ତା'ର ସେହି କଥାକୁ ଶୁଣି ଫୁଲଗୁଡ଼ିକ ମୁରୁକି ମୁରୁକି ହସୁଆନ୍ତି ଏବଂ ‘ପରେ, ପରେ’ ବୋଲି ପ୍ରତିଧ୍ୟନ କରିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ଶାନ୍ତାକାଳୀନ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ତରିତା ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ସ୍ଵର୍ଗ ସେତେବେଳକୁ ଯାଇ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ! ହେଲେଣି । ଦିନଟା ଭରି ଭଜ୍ଞାଲ ଦେଖାଯାଉଛି । ସାନ ଶାନ୍ତାକାଳୀନ ଏକ ବଡ଼ ମାର୍ଗରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଗଲଣି ।

‘ପରେ କରିବି’ର ବାଟ

ମାର୍ଗଟି ଧୂଳିର ରଙ୍ଗରେ ଧବଳ ହୋଇ ଦିଶୁଛି, ସନ୍ତାର ଦୂରପାଖରେ ଭୁଲ୍ ଗଛଗୁଡ଼ିକର ଧାଡ଼ି ଲଗିଛି । କେଉଁଠି ଗୋଟିଏ ଅନ୍ତନକଟ ସ୍ଥାନରୁ ସାନ ହରଣାଟିଏ ବହି ଯାଉଥିବାର କୁକୁକୁକୁ ଶବ ଶୁଣାସାଇଛି । କିନ୍ତୁ ବାଟୋରଟି ଚୁଥା ଖାଲି ଏଣେତେଣେ ଅନାଇବାରେ ଲଗିଆଏ । ଏହି ସନ୍ତାରି ସେ ପ୍ରକୃତରେ କେଉଁଠି ଯାଇ ଶେଷ ହୋଇଛି, ସିଏ ସେହି କଥାଟିର ଆଦୋ କୌଣସି ଅନ ପାରି ନ ଥାଏ ।

ନିଜ ଭିତରର କୌଣସି ଏକ ନିର୍ଭବ ସ୍ଵଦେଶରେ ତରୁଣ ପଥକଟି ହଠାତ୍ ଏକ ଅସ୍ପତି ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ଏବଂ ଚକ୍ରାର କର କହିଲା, “ମୁଁ ଆସି କେଉଁଠି ପହଞ୍ଚିଲିଣି, କୁଆଡ଼କୁ ବା ଯାଉଛି ? ... କିନ୍ତୁ ସେଥରେ କ’ଣ ବା ଆସେ ଯାଏ ? ଏତେ ଭାବିବାରେ ବା କି ଲଭ, ଏଇଟା ନ କର ସେଇଟା କରିବାରେ କି କି ଲଭ ? ବର୍ତ୍ତମାନ ବୁଲ, ଏହି ଅଣେକ ପଥଟିକୁ ଧରିଛି ଆଗବୁ ଆଗବୁ ଗୁଲିଯିବା, ଆଦୋ କିନ୍ତୁ ଭାବିବା ନାହିଁ । ଭାବିବା ସକାଶେ କାଲି ବି ତ କେତେ ସମୟ ମିଳିବ ।”

ସାନ ଗଛଗୁଡ଼ିକ କେତେବେଳେ ଅଢ଼ିଣା ହୋଇଗଲେଣି । ସନ୍ତାର ଦୂରକଟରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଓକ ଗଛର ଧାଡ଼ି ଲଗିଛି । ସନ୍ତାର ଦୂରପାଖରେ ଦୂରଟା ନାଳ । ପଥକଟିକୁ ଆଦୋ କାନ୍ଦି ଲଗୁ ନ ଥାଏ, ସତେଯେପରି ଏକ ଦ୍ଵିନାଦାନିକୀ ଭିତରେ ରହିଥିବା ପରି ସିଏ ଟାଣି ହୋଇ ଆଗବୁ ଗୁଲିଯାଉଥାଏ ।

ନାଳ ଅଧିକ ଗମ୍ଭୀର ହେଲା, ଓକ ଗଛ ଯାଇ ସନ୍ତାର ଦୂରକଟରେ ଏଣିକ ଆଉ ଏକ ଜାତିର ଗଛ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଥାଏ । ସ୍ଵର୍ଗ ବି ତାଙ୍କ ଉପରୁ ତଳକୁ ଝସିଲେ । ଏକାବେଳେକେ ପ୍ରକୃତ୍ୟେ ହୋଇ ଯାଉଥିଲା ପରି ପଥକଟି ଗୁରିଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ଦେଖିଲା । ସିଏ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା, କେତେକେତେ ମନୁଷ୍ୟମୁଣ୍ଡି ଗଡ଼ ଗଡ଼ ସେହି ଭ୍ରମଗତି ନାଳଟି ଭିତରେ ଯାଇ ପଡ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ବିକଳ ହୋଇ ସନ୍ତାକଟର ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ କାହୁଡ଼ି ଧର ବହୁଯିବାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଲଜଳା ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଥିବା ପଥଗୁଡ଼ିକୁ ଧରି ବହୁବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ଭୁର୍ବ ଉପରେ ମାଡ଼ିକର ରହିଥିବା ଗଛସିଅଗୁଡ଼ାକୁ ଧରି ବହୁବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । କେତେ ମଣିଷ ଉପରକୁ ଉଠି ଆସିବାର ପ୍ରବଳ ଚେଷ୍ଟା ବି କରୁଛନ୍ତି; ମାତ୍ର, ଦାଢ଼ିପାଖକୁ ଆସିବା ମାତ୍ରକେ ପୁଣି ସେମାନଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ପଛାଡ଼ିବାକୁ ଗୁଲିଯାଉଛି ଓ ସେମାନେ ଗଡ଼ଗଡ଼ା ଦେଇ ସେହି ନାଳ ଭିତରେ ଯାଇ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି ।

ସତେଥିବା ଶିଳ୍ୟରୁ କେତେକେତେ କଣ୍ଠ ଏଡ଼େ ବଢ଼ି ପାହିରେ ପଥକଟିକୁ ସତର୍କ କରଦେଇ କହୁଆନ୍ତି, “ତୁମେ ଏହି ସ୍ଥାନରୁ ଶୀଘ୍ର ପଲାଇଯାଅ । ସେହି ଛକ ଜାଗାଟିରୁ ବାଟ ଗୁଡ଼ ଏଠାକୁ ଗୁଲାମିଛି, ସେହି ସ୍ଥାନକୁ ଫେରିଯାଅ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ଦେଲ ଅଛୁ ।” ପଥକଟି କୁଣ୍ଠାପ୍ରକାଶ କଲ ଏବଂ ଉଦ୍‌ଦିର ଦେଲ, “ସେକଥା କାଲି ହେବ ।” କାଳ ଉତ୍ତରକୁ ଗଢ଼ିଗଢ଼ି ଯାଇ ପଡ଼ୁଥିବା ଶଶାଙ୍କଗୁଡ଼ିକୁ ସେ ଯେପରି ଦେଖି ନ ପାଇବ, ସେଥିଲାଗି ସେ ନିଜ ମୁହଁ ଉପରେ ନିଜର ଦୂର ହାତକୁ ନେଇ ଘୋଡ଼ାର ରଖିଲ ଏବଂ ଆହୁର ଆଗକୁ ଯିବା ସକାଶେ ସତେଥିବା ଏକ ଅପ୍ରତିରେଷ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଭବ କରୁଥିବା ଭଲ ସେହି ଗୁପ୍ତା ଉପରେ ଆଗକୁ ଆଗକୁ ଦରଖତକାକୁ ଲାଗିଲ । ଆଗକୁ ପ୍ରକୃତରେ ବାଟ ରହିଛି କି ନାହିଁ, ଏବେ ସେ ବିଷୟରେ ଭବିବାକୁ ମଧ୍ୟ ତା’ର ମନ ହେଉ ନ ଥାଏ । ତା’ର ଆସିପତା କୁହୁତ ହୋଇ ଆସିଆଏ, ଦେହ ଉପରର ବସନ ଭର ଅବିନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ, ସିଏ କେବଳ ଅଛି ବ୍ୟାକୁଳ ଭୁବରେ ଦରଖତବାରେହି ଲାଗିଆଏ । ତା’ପରେ, ସେହି ଅଭିଗ୍ରହ ସ୍ଥାନଟି ପାଖରୁ ସିଏ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନେକ ଦୂରରୁ ଗୁଲି ଆସିଲାଗି ବୋଲି ମନରେ ବିଚ୍ଛର ସେ ଅଶ୍ଵି ପିଟାଇ ଗୁରିଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲ;— ଦେଖିଲ, ରାତ୍ରାକଢ଼ର ସେଇ ଗଛଗୁଡ଼ିକ ଆଉ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁ ନାହିଁ । ଗୁରିଆଡ଼େ ଖାଲି ଲାଗିଲା ପଥରଗୁଡ଼ିକ ଦୁଷ୍ଟିଗୋଚର ହେଉଛନ୍ତି, ଗୁପ୍ତା ଉପରେ ଖାଲି ଧ୍ୟାନ ରଙ୍ଗର ଧୂଳି । ସୁର୍ମି ଅନ୍ତରେ ହୋଇ ଚନ୍ଦବାଳର ସେପାଶରେ ଅତ୍ୟାୟ ହୋଇ ଗଲେଣି । ରାତି ଆସିଲ ବୋଲି ଜାଣ । ଶାନ୍ତି ଆସି ଗୋଟାଏ ଅସରନ୍ତି ମରୁଭୂମି ଭତରେ ପରି କୁଥାଡ଼େ ଡିବେଇ ଯାଇଛି ଯେ ଆଗକୁ ଆଉ କିଛି ବାରି ହେଉ ନାହିଁ । ଧାର୍ଯ୍ୟ ଧାବନରେ ଅବଶ ଓ ଅଭ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିବା ସେହି ପଥକ ଏଥର ଟିକିଏ ଅଟକି ୦ ଆହେବାକୁ ମନ କଲ । କିନ୍ତୁ ଅଟକିବାକୁ ବେଳ କାହିଁ ? ତା’କୁ ଗୁଲିଯିବାକୁହି ପଡ଼ିବ । ତା’ର ଚତୁର୍ବିଗରେ ସିଏ କେବଳ ଧ୍ୟାନଗୁଡ଼ାକୁହି ଦେଖିବାକୁ ପାଉଥାଏ । କୁଆଡ଼ି କେତେକେତେ ବିକଳ ଓ ଅବଦମ୍ଭିତ ଅତ୍ରିନାଦମାନ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳୁଥାଏ । ଧୂଣି ଜଳକୁ ଅନାଇ ଦେଲ ବେଳରୁ ସେ କେବଳ କଙ୍କାଳଗୁଡ଼ାଏ ପଡ଼ୁଥିବାର ଦେଖି ପାରୁଥାଏ । ଦୂରରେ ଘୋଟି ରହୁଥିବା ଘନ କୁହୁଡ଼ି କେତେ ଭୟାନକ ରୂପାକୁତ୍ତମାନ ଧାରଣ କରିବାରେ ଲାଗିଆଏ । କଳାରଙ୍ଗର କେତେ କେତେ ଆକାର ଆବର୍ତ୍ତି ହେବାରେ କରିଆନ୍ତି । ସେଗୁଡ଼ାକୁ ଦେଖି ସତେଥିବା ବିଶ୍ଵାସ ଓ କଦାକୁତ୍ତ ହୋଇ କ’ଣ ଗୋଟାଏ ପରି ମନେ ହେଉଥାଏ । ଆଗରେ କେଉଁଠି ଗୋଟିଏ ଲକ୍ଷ୍ୟତଳ ଅଛୁ ବୋଲି ଅନୁମାନ କର ପଥକ ଏଥର ଆଉ ନ ଗୁଲି ବିକଳ ହୋଇ ସତେଥିବା ଛଢିଯିବାରେ ଲାଗିଆଏ । କିନ୍ତୁ ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୁଲଟି ମଧ୍ୟ ତା’ପାଖରୁ ସତେଥିବା

ଆଡ଼ିର ଦୂରକୁ ଦୂରକୁ ବୁଲିଯାଉଥିବା ପର ବି ଲଗୁଆଏ । ସାରସ ତିକାରମାନ ସତେଅବା ତା’ର ଗତିପଥଟିକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର ଦେଉଥାନ୍ତି । ତା’ ଦେହ ଉପରେ କେତେକେତେ ଅଶ୍ୱାସ ମୁଣ୍ଡି ସତେଅବା ଘଷିଛୋଇ ବୁଲି ଯାଉଥାନ୍ତି ।

ଏମିତି କେତେ ବାଟ ଧାର୍ଡଲ ପରେ ସିଏ ଆପଣା ଆଗରେ ଏକ ଶ୍ରମ ଅନ୍ତାଳିକା ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥିଲ । ଅନ୍ତାଳିକାଟି ତା’ ଆଡ଼କୁ ଏତେବଢ଼ି ଥାଁ କର ଅନାଇଥାଏ, ତା’ ଭିତରଟା ଖାଲି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭୟଙ୍କର ଭବରେ ଅନାରୁଆ ହୋଇ ଦିଶୁଆଏ । ତାହା ସତେଅବା ଏପରି ଏକ ନିର୍ନନ ଦୂର୍ଗପତି ଦେଖାଯାଉଥାଏ, ଯାହାକୁ ଦେଖିଲେ କି ଭୟରେ ‘ଏହି ଦୂର୍ଗ ଭିତରେ ଭୂତ ଅନ୍ତର୍ମୀ’ ବୋଲି କହିବାକୁ ମନ ହେବ । ମାତ୍ର ଆମ ତରୁଣ ପଥକଟି ସେହି ଭୟଙ୍କରିତାଟି ଆଡ଼କୁ ଆବୌଦୀ କୌଣସି ଦୃଷ୍ଟିପାତ କଲ ନାହିଁ, ସେହି ବିଶାଳ କଳାକଳା ପାଦରିଗୁଡ଼ାକ ତା’ର ମନ ଉପରେ ଆବୌଦୀ କୌଣସି ଭବନାର ଭବନାର କଲ ନାହିଁ । ଧୂଳିପୁଣ୍ୟ ସେହି ଭୂମି ଉପରେ ଠିଆହୋଇ ଏହିସବୁ ଅତିକାୟ ଦୂର୍ଗପତିର ଆତକୁ ଅନାଇ ସିଏ ପ୍ରାୟ ମୋଟେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଭୟଙ୍କର ହୋଇ ପଡ଼ି ନ ଥିଲ । ସିଏ କେବଳ ଏତିକି ଭାବୁଥିଲ ଯେ ସିଏ ବର୍ତ୍ତିମାନ ତା’ର ଲକ୍ଷ୍ୟପ୍ଲାନରେ ଆମି ପଦସ୍ଥ ଗଲଣି, ଏବଂ ସେହି ଭବନା ତା’ର ସମସ୍ତ କାନ୍ତି ଏବଂ ଅବସାଦକୁ ଦୂର କରି ଦେଉଥିଲ । ଦୂର୍ଗଟିର ସମୀପଚତ୍ରୀ ହୋଇ ସିଏ ଯାଇ ଗୋଟିଏ କାହାର ଦେହରେ ବାହେଇ ହୋଇଗଲ ଏବଂ ସେହି ଧକ୍କାରେ କାହାଟି ଦୂଲଜର ତଳେ ଭୁଲୁଛି ପଡ଼ିଗଲ । ତରୁଷଣାତ୍ମ ତା’ ବୁଝିପାଇରେ ଥିବା ସବୁକିଛୁ ଦୂଲଦ ଲୁ ଭୁଲୁଛି ପଡ଼ି ଧୂଳିପାତ୍ର ହୋଇଗଲେ; ସେହି ଦୂର୍ଗପତି, ଦୂର୍ଗପ୍ରାଚୀର ଏବଂ କାହାଗୁଡ଼ିକ ଭାଜି କୁଆଡ଼େ ଅଢୁଣ୍ଡ ହୋଇଗଲେ । ସବୁକିଛୁ ଧୂଳିପାତ୍ର ହୋଇଗଲ ଏବଂ ଆଗରୁ ଭୂମିକୁ ଆଛାଦିତ କରି ରଖିଥିବା ଧୂଳି ସହିତ ଏକାକାର ହୋଇଗଲ ।

ପେଣ୍ଡ, କାବ ଓ ବାଦୁନ୍ତିଗୁଡ଼ାକ ଫଢ଼ିପଢ଼ି ହୋଇ ବୁଝାଅଡ଼କୁ ଦିନ୍ଦି ଯାଉଥାନ୍ତି, ଶ୍ରମ ତିକାର କରି ବରୁଗ ସେହି ପଥକଟିର ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଦୃଶ୍ୟ କାଟି ବୁଲିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ପଥକଟି ପ୍ରବୃତ୍ତି, ଅବଶ ଏବଂ କିଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟବମୂଳ ଭବରେ ଯେଉଁଠିଆଏ, ସେଇଠି କାଠପରି ଠିଆ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ସେଠାରୁ ଏତେଟିକିଏ ବୁଆଡ଼କୁ ଦୂର୍ଗପାତା ଲାଗି ମଧ୍ୟ ତା’ର କୌଣସି ଶକ୍ତି ନ ଥାଏ । ଏତିକବେଳେ, ତାହାକୁ ଅନେକଗୁଣ ଭୟଙ୍କର କରଇ ତା’ର ଚକ୍ର ସମ୍ମାନରେ ସେ ଭୟଙ୍କର ଅଶ୍ୱାସ ମୁଣ୍ଡିମାନ ଆସି ଆବିଭୁତ ହେଉଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲ । ସେହି ମୁଣ୍ଡିଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଧୂମ, ନୈରାଣ୍ୟ ଓ ଜୀବନ ପ୍ରତି ବିତ୍ତା ପ୍ରତ୍ୱାତ ନାମ ଲେଖାହୋଇ ରହିଥାଏ ଏବଂ ସେହି ଧୂମାବଦ୍ଧ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଗୋଟିକ ଉପରେ ‘ଆସନ୍ତରିତ୍ୟ’ ବୋଲି ଲେଖାହୋଇଥିବାର ବି ବେଶ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥାଏ ।

ଏକ ଜଳସ୍ନଙ୍କ ଗର୍ଭୀ ଉପରେ ସେହି ମୁଣ୍ଡିଟି ଭାରି ପାଖୁର ଏବଂ ବିମର୍ଶ ହୋଇ ଦେଖା ଯାଉଥାଏ । ଏହିପରି ଅନିଷ୍ଟକାଷା ପ୍ରେତମାନେ ତାକୁ ଚର୍ବିଗରୁ ଘେର କରି ରହୁଆନ୍ତି, ତାକୁ ଜାରୁଡ଼ି କରି ଧରିବାକୁ ଆସୁଆନ୍ତି ଓ ସେହି ଭାସ ଗର୍ଭିଟି ଭିକରେ ନେଇ ଫୋପାଡ଼ି ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଆନ୍ତି । ବିବଶ ତରୁଣ ପଥକ ଏହି ଅପ୍ରତିବେଶ ଶତ୍ରୁଟିର ପ୍ରତିବେଶ କରିବା ଲଗି ଯପୁରୋଜାପ୍ରତି ଚେଷ୍ଟା କରୁଆଏ, ପଛକୁ ପଳାଇ ଆସିବାକୁ ଓ ପଳାୟନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା ବି କରୁଆଏ; ତା' ରୁହିପାଖରେ ଗୁଡ଼ାଇ ହୋଇ ତାକୁ ଜାରୁଡ଼ି ଧରିବା ସେହି ଅତୁଶ୍ୟ ବାହୁଦୂରିକର କବଳରୁ ନିଜକୁ ମୁକ୍ତ କରି ପଳାଇ ଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଆଏ ମାତ୍ର ସେଥିଲାଗି ଆଉ କୌଣସି ସମୟକୁ ନ ଥାଏ ଏବଂ ସେହି ମରଣାନ୍ତକ ଗର୍ଭିଟି ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରପର ହୋଇ ଯିବା ବ୍ୟକ୍ତି ତା' ଲଗ ଆଉ ଉପାୟାନ୍ତର ନ ଥାଏ । ସତେଅବା ସମ୍ମାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ପରି ସିଏ ସେଇଟି ଆଡ଼କୁ ଟାଣି ହୋଇ ରୁଳି ଯାଉଥାଏ । ସିଏ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ପାଟିରେ ଚକାର କରିବାକୁ ଲଗିଲ, କିନ୍ତୁ କେହିହେଲେ ତା' ଚକାରର ଜବାବ ଦେଲେ ନାହିଁ । ସେହି ଅଗରସା ରୂପଗୁଡ଼ିକୁ ସିଏ ଧରିବା ପାଇଁ ବି ଚେଷ୍ଟା କଲ, କିନ୍ତୁ ତା' ଗୋଡ଼ ତଙ୍କୁ ସତେଅବା ସବୁକିଛି ଖସି ଖସି ରୁଳି ଯାଉଥିବା ପରି ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଲଗିଲ । ଆପଣାର ବିବଶ ଭିନ୍ନଭି ତୋଳାଗୁଡ଼ାକୁ ରୁଲଇ ସେ ଶୁଣ୍ୟ ଭିତରକୁ ଅନାଇ ଦେଖିଲ, ଚକାର କରି ଡାକିଲ, କେତେ ଅନୁନୟ ହୋଇ ଡାକିବାକୁ ଲଗିଲ । ଏବଂ ସବଶେଷରେ ସଇତାନର ବିଜସଳ ହାସ୍ୟଧ୍ୱନିହିଁ ତା'ର କାନକୁ ଫଟାଇ ଧୃତିତ ହୋଇ ଉଠିଲ ।

ସେତେବେଳକୁ ପଥକ ସେହି ଭୟକ୍ଷର ଅଭିଭାବିତିର ଦାଢ଼ ପାଖରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚ ଯାଉଥାଏ । ତା'ର ଯାବଣ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କେବଳ ବୃଥା ଚେଷ୍ଟାରେ ପରିଣତ ହୋଇଥାଏ । ପାରୁପର୍ମିନ୍ତ ସାମ କରିପାରିବା ପରେ ଶେଷକୁ ସିଏ ଗଛ ପଡ଼ିଲ ପରି ତଳେ ପଡ଼ିଗଲ । ...ସ୍ରକୃତରେ ନିଜ ବିଜଣାରୁ ସିଏ ଭୁଲ୍ଲ ଉପରେ ଯାଇ ପଡ଼ିଲ ।

ଜଣେ ଅଳ୍ପ ବୟସ ଗୁରୁର ତହିଁ ଆରଦନ ସକାଳ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖିବାକୁ ରହୁଥିଲ । ଦିନମାନର କାମ ପରେ ଟିକିଏ ହାଲିଆ ଲଗୁଥିବାରୁ ଘରକୁ ଆସି ସିଏ ଆପଣାକୁ ସାନ୍ତୁନା ଦେଇ ମନକୁ ମନ କହୁଥିଲ, “ଏହି କାମଟିକୁ ମୁଁ ପରେ ବି କରିଦେଇ ପାରିବ ।” ତା'ର ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ସେ ପଣି ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲଗିଲ ଯେ ଯଦି ସିଏ ଆଜି ବାତରେ ଚଞ୍ଚଳ ଶୋଇ ପଡ଼ିବ, ତେବେ ସକାଳେ ଚଞ୍ଚଳ ବି ଉଠି ପାରିବ ଏବଂ ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ବାକି ରହୁଥିବା କାମଟିକୁ ବି ସାରି ଦେବ । “ତେବେ ବର୍ତ୍ତିମାନ ମୁଁ ଶୋଇବାକୁ ଯାଏଁ,”—ସିଏ

ମନେ ମନେ ଭାବିଲ, “କାଲି ମୁଁ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ନିଷ୍ଠୁସୁ ଅଧିକ ଜଳ ଭାବରେ କରି ପାରିବ । ତେଣୁ କର୍ତ୍ତମାନ ଏହି କାମଟି ଆଉ ।” ତେବେ ସଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଯେ ସେ ଏହି କଥାଟିକୁ କହିଥିଲା, ସେକଥା ସିଏ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ଜାଣି ନ ଥିଲା । ଆମେ ଉପରେ ଯେଉଁ ଭୟକ୍ଷର ସ୍ଵପ୍ନଟିକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କଲୁଁ, ନିଦରେ ସେ ସେହି ସ୍ଵପ୍ନଟିକୁ ଦେଖିଥିଲା । ଏବଂ, ବିରଣ୍ଣାରୁ ଏହିପରି ଭାବରେ ତଳକୁ ପଡ଼ିଯାଇ ତା’ର ନିଦ ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାନିଗଲା । ନିଜର ସ୍ଵପ୍ନ କଥାଟିକୁ ଚିନ୍ତା କରି ସିଏ ବଡ଼ ପାଟିରେ କହିବାକୁ ଲାଗିଲା, “ଏଥରେ ନ ବୁଝି ପାରିବାର ଆଦୋଈ କିଛି ନାହିଁ । ସେହି ବାଟଟିର ନାମ ହେଉଛି, ‘ପରେ କରିବ’ର ବାଟ, ସେହି ମାର୍ଗଟିର ନାମ ହେଉଛି ‘କାଲି କରିବ’ର ମାର୍ଗ । ଏବଂ ସେହି ବଡ଼ ଅଙ୍ଗାଳିକାଟି ହେଉଛି ‘ନିଷ୍ଠାଲତା’ରହି ଦୂର୍ଗ ।” ଆପଣାର ଏହି ଶୁକ୍ଳମୟରେ ପୁଲକିତ ହୋଇ ସିଏ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କାମଟିକୁ କରି ଦସିଲା ଏବଂ ଆପଣା ପାଖରେ ପ୍ରତିକ୍ଷା କଲା ଯେ, ଯେଉଁ “କାମଟିକୁ ସିଏ ଆଜି ବେଶ୍ କରିପାରିବ, ସିଏ ତାନାକୁ କାଲି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, କଦାପି ଗଡ଼ାଇ ରଖିବ ନାହିଁ ।

୧୮୫

ସଦ୍ବୁଣୁତ୍ୟ

[ସାନ ଓ ବଡ଼ ଉତ୍ତରପୂଜକ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଗପ]

ଏକଦା ଗୋଟିଏ ରାଜସ୍ରାସାଦ ଥିଲା । ରାଜସ୍ରାସାଦ ଭିତରେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଗୁପ୍ତ ମନ୍ଦିର ଥିଲା, ଯାହାର ଦୁଆରବନ୍ଧ ତେଣୁ କେହି ଭିତରକୁ ଯାଇ ନ ଥିଲେ । ପୁନଃ ସେହି ମନ୍ଦିରର ସବା ବାହାର ପଟକୁ ଥିବା ଗ୍ୟାଲେରିଗୁଡ଼ିକ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ମର ପ୍ରାଣୀ ପ୍ରବେଶ କରି ନ ଥିଲେ, କାରଣ ଗୋଟିଏ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭିତ ମେଘଣ୍ଟ ଉପରେହି ସେହି ପ୍ରାସାଦଟି ଅବସ୍ଥିତ ରହିଥିଲା, ଏବେ ଯେକୌଣସି ଯୁଗରେ ମଧ୍ୟ, ଖୁବୁ କମ୍ ଲେକ ସେଠାକୁ ଯିବାର ବାଟ ପାଇ ପାରିଥିଲେ ।

ଏହି ପ୍ରାସାଦଟିର ନାମ ହେଉଛି ସତ୍ୟର ପ୍ରାସାଦ ।

ଦିନେ ସେହି ପ୍ରାସାଦରେ ଉତ୍ସବଟି ଅନୁଷ୍ଠାତ ହେଉଥିଲା । ମଣିଷମାନଙ୍କ ସକାଶେ ନୁହେଁ, ମାତ୍ର ଏକାନ୍ତ ଭିନ୍ନ ଅନ୍ୟ ସର୍ବମାନଙ୍କ ସକାଶେ, ବଡ଼ ଓ ସାନ ଦେବତା ଓ ଦେଖମାନଙ୍କ ସକାଶେ ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ଉତ୍ସବ ଅନୁଷ୍ଠାତ ହେଉଥିଲା । ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ଏହି ପୁଅଥିବାରେ ସଦ୍ବୁଣୁ ବୋଲି କହି ଦିନାନ କରାଯାଏ, ସେହିମାନଙ୍କ ସକାଶେ ଏହି ଉତ୍ସବଟି ଅନୁଷ୍ଠାତ ହେଉଥିଲା ।

ପ୍ରାସାଦର ସାମଜାପଟ ପ୍ରକୋଷ୍ଟି ଗୋଟିଏ ବଡ଼ କଷ ପରି ହୋଇ ତିଆର ହୋଇଥିଲା । ସେଇ ପ୍ରକୋଷ୍ଟର ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ କାହାଗୁଡ଼ିକ, ଚଟାଣ ଓ କାହା ଅଗଣିତ କେତେ ଆଲୋକ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରାସାଦକୁ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ।

ଏହି ପ୍ରକୋଷ୍ଟଟି ହେଉଛି ବୃକ୍ଷର ପ୍ରକୋଷ୍ଟ । ଭୁଲୀ ପାଖରେ ସେଥିରେ ଉଦ୍‌ଭୁବିତ ହୋଇ ଉଠୁଥିବା ଆଲୋନଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ମୁଦୁ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା ଏବେ ଏକ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଗାଢି ନାଳବର୍ଣ୍ଣର ଶୋଭାଧାରଣ କରି ରହିଥିଲା । ମାତ୍ର ତୁଳି ଆଡ଼କୁ ତାହା କମଣା ଅଧିକ ଶୁଭ ହୋଇ ଆସିଥିଲା । ସ୍ଵାରରେ ତିଆରି ଶାପଦୁଷ୍ମମାନ ପ୍ରତିରୁ ସତେଥବା ଝାଡ଼ ପରି ଝୁଲିବା ରହିଥିଲା, ସେଗୁଡ଼ିକର ଅଷଣା ବୟରୁ ଡାର ପରି ଛୁଟି ଅପୁଅଥବା ରଖି ରେଖାଗୁଡ଼ିକ ଆଗିକୁ ଖଲସାଇ ପକାଇଥିଲେ ।

ସେହି ସଦ୍ବୁଣୁଗୁଡ଼ିକ ଅଳଗା ଅଳଗା ହୋଇ ଆସିଥିଲେ ସତ, ମାତ୍ର ଖୁବୁ ଶୀଘ୍ର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅନୁକଳ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ଏକଷ ହୋଇଯିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଅନ୍ତରେ ଅରକ ପାଇଁ ଆପଣା ଆପଣାକୁ ଏକଷ ହୋଇ ରହିଥିବାର ଦେଖି ସେମାନେ ଭର ପୁଲକିତ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲେ । କାରଣ, ଏହି ପୁଥିବାରେ ଏବଂ ଯାବଣୀୟ ପୁଥିବାରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣତଃ ଭର ବିଷିଷ୍ଟ ଭବରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥାନ୍ତି । ବିଜାଣୀୟ କେତେକେବେଳେ ସର୍ବ ମଧ୍ୟରେ ସାଧାରଣତଃ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିଜ୍ଞନ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ।

ଉତ୍ତରବିଟି ମଧ୍ୟରେ ନିଷ୍ଠାରୂପୀ ସଦଗୁଣଚୟିତ୍ତ ଶଣୀ ହୋଇ ରହିଥିଲା । ସିଲ୍ଲ ଜଳ ପର ଦିଶୁଥିବା ଏକ ସିଲ୍ଲ ବସନ୍ତରେ ନିଷ୍ଠା ଆପଣାର ଅଙ୍ଗକୁ ଆଚୁତ କରି ରଖିଥିଲା ଏବଂ ଶେଷେ ସିଲ୍ଲତମ ପୁଟିକଳୁ ତାହା ଆପଣା ହାତରେ ଧରିଥିଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୟସ୍ତ ପ୍ରକୃତରେ ଯେମେତି, ସେହି ପୁଟିବିଟି ସାହାଯ୍ୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଠିକ୍ ସେହିପରି ଦେଖି ହେଉଥିଲା । ସେଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣତଃ ବାହାରୁ ଯେପରି ବୋଲି ପ୍ରତାତ ହୁଅନ୍ତି, ପୁଟିଲିଟି ଦେଇ ଦେଖିଲେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଆଦୌ ସେପରି ଦେଖା ଯାଉ ନ ଥିଲେ । କାରଣ ସେହି ପୁଟିକଟି ମଧ୍ୟଦେଇ ସେଗୁଡ଼ିକର ବୁପଟି ଆଦୌ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ବିକୃତ ନ ହୋଇ ଅବିନଳ ପ୍ରକୃତିକ ହୋଇ ପାରୁଥିଲା ।

ନିଷ୍ଠାର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଦୂର ବିଶ୍ୱାସ ଫରକ ପରି ନମ୍ରତା ଏବଂ ସାହସ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ । ନମ୍ରତା ଏକାଧାରରେ ସମ୍ମାନାସ୍ଵଦ ଏବଂ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇ ରହିଥିଲା । ଏବଂ, ଆପଣାର ଭୁବୁକୁ ଉଚ୍ଚ କରି ଯାହାସ ପଞ୍ଚ ଭବରେ ଚରୁଦ୍ଧିଗକୁ ଦୁଷ୍ଟିପାତ କରୁଥିଲା, ତାହାର ଓଠ ଦୂରଟି ଦୂର ଓ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଥିଲା, ସିଏ ଏକ ପ୍ରିର ଏବଂ ସବଳମୟ ମୁଦ୍ରାରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ରହିଥିଲା ।

ସାହସର ପାଖକୁ ଲାଗି କରି, ତା'ର ହାତକୁ ଆପଣାର ହାତରେ ଧରି ମୁଣ୍ଡରେ ସପୁର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ତରା ଦେଇ ଗୋଟିଏ ନାଶମୁଣ୍ଡି ବି ଠିଆ ହୋଇଥିଲା । ତାହାର ଉଚ୍ଚିଲ ଆଖିଦୁଇଟି ବନ୍ଦାତ ଆଉ କିଛିହେଲେ ତୃଷ୍ଣୁଗୋଚର ହେଉ ନ ଥିଲା । ସେହି ଉତ୍ତରା ଉଚ୍ଚରୁ ମଧ୍ୟ ଆଖିଦୁଇଟି ଜକଜକ ହୋଇ ଦିଶୁଥିଲା । ସେଇଟି ହେଉଛି ବବେକର ମୁଣ୍ଡି ।

ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ, ଜଣକ ପାଖରୁ ସତତ ଆଉ ଜଣକ ପାଖକୁ ଯାଉଥିବା ଅଥବା ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ନିକଟରେ ରହିଥିବା ପରି ମନେ ହେଉଥିବା ଆଉ ଯେଉଁଜଣକ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ, ସିଏ ହେଉଛନ୍ତି ଉଦାରତା । ଉଦାରତା ସଦାସନ୍ନାମ ଏବଂ ଶାନ୍ତ ହୋଇ ରହିଥିଲେ, ସଦା ସଦିଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତଥାପି ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ ବିଳମ୍ବ ହୋଇ ବି ରହିଥିଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କର ମଧ୍ୟଦେଇ ଗୁଲି ଯାଉଥିବା ବେଳେ ଆପଣା ପଇରେ ମୁଦ୍ର ଶୁଭ ଆଲୋକର ଏକ ସୌଭାଗ୍ୟ ତୁହାରଦେଇ ଯାଉଥିଲେ । ଯେଉଁ ଆଲୋକଟିକୁ ସିଏ ଏହିପରି ଭବରେ ପରିବଧ୍ୟ ଏବଂ ପ୍ରମାଣିତ କରି ଦେଉଥିଲେ, ତାହା ଏକ ଡିକ୍ଷନ୍ତର ରୁପ ଧାରଣ

କର ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ତାଙ୍କର ସମଜା ଭଗନ ତଥା ତାଙ୍କର ସବୁଠାରୁ ଅଧୁକ ଅନ୍ତରଗ ବନ୍ଧୁ ଏବଂ ଅବିଲ୍ଲେଦିଃ ସହଚର 'ନ୍ୟୋଯ'ଙ୍କଠାରୁ ଆସୁଥିଲ ଏବଂ ତାହା ଅଧିକଙ୍କର ଆଶିକୁ ଦୁଷ୍ଟିଗୋଚର ହେଉ ନ ଥିଲ ।

ଏବଂ, ଉଦାରତାଙ୍କ ବୁଦ୍ଧିପାଖରେ ସେଇମାନେ ଦେଖି ରହି ବାଟ ଦେଖାଇବାରେ ଲଗିଥିଲେ, ସେମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଦୟା, ଧୂତି, ଶାନ୍ତି, ସହ୍ୱରତା, ସହ୍ୱରତା ଏବଂ ଆହୁର ଅନେକ ଅନ୍ୟମାନେ ।

.ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ରହିଥାନ୍ତି, ବା ଅନ୍ତରିଃ ଉପସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ଶବୁଥାନ୍ତି ।

ମାତ୍ର ତା'ପରେ ହଠାତ୍ ସେହି ସୁବର୍ଣ୍ଣନିମିତ୍ତ ପ୍ରବେଶଦ୍ୱାରରେ ଜଣେ ନବାଗତାଙ୍କର ଆବର୍ଦ୍ଦିବ ଦକ୍ଷିଳ ।

ଫାଟକ ପାଖରେ ଜରି ରହିଥିବା ପ୍ରଦେଶମାନେ ଅନେକ କୁଣ୍ଡାର ସହିତ ତାଙ୍କ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ଲାଗି ଅନୁମତି ଦେଇଛନ୍ତି । ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଏଥୁଷୁରୁ ଆଉ କେବେହେଲେ ଦେଖି ନ ଥିଲେ, ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଏକ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବା ଲାଗି ତାଙ୍କ ଚେହେର ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଆବୋ ସେପରି କିଛି ନ ଥିଲ ।

ସିଏ ବୟସରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କନିଷ୍ଠ ଥିଲେ, ଭାରି କୃଷି ହୋଇ ଦିଶୁଥିଲେ । ଦେହରେ ଏକ ସାଧାରଣ ଶୁଭ୍ରବସନ ପିନ୍ଧିଥିଲେ, ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ପ୍ରାୟ ଦରିଦ୍ର ପରି ମନେ ଦେଉଥିଲ । ଭାରି ଲଜ୍ଜାଶୀଳ ଏବଂ ସତକିତ ଭବରେ ସିଏ ଆଗକୁ କେତେ ଶୋଇ ପକାଇଲେ । ଏବଂ, ଏପରି ଗୋଟିଏ ବୃଦ୍ଧତା ଏବଂ ତକମକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଭିତରେ ଆପଣାକୁ ଦେଖି ସତେଅବା ଅସ୍ତ୍ରୀ ବୋଧ କରୁଥିବା ପରି ସିଏ ପୁଣି ଅଟକ ଠିଆ ହୋଇଗଲେ; ସିଏ ଯେ କାହା ପାଖକୁ ଯିବେ, ସେକଥା ଆବୋ ଠେକ୍ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ନିରାର ଅନ୍ୟ ସରଗିମାନଙ୍କ ସହିତ କିଛିସମୟ ସକାଶେ କ'ଣ କଥାବାତ୍ରୀ କରି ସେମାନଙ୍କର ଅନୁବ୍ୟେଧରେ ବିବେକ ସେହି ନବାଗତାଙ୍କ ଆଢ଼କୁ ଅସ୍ତ୍ର ହେଲ । ତା'ପରେ, ଅସ୍ତ୍ରୀବୋଧ କରୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ପରି, ସତେଅବା ଚନ୍ଦ୍ର କରିବା ଲାଗି ଗୋଟିଏ କ୍ଷଣ ସମୟ ପାଇବା ସକାଶେ ଆପଣାର ଗଲା ପରିଷ୍ଵାର କରି ସିଏ ତାଙ୍କ ଉଦେଶ୍ୟ କରି କହିଲ,

"ଆମେ ଯୋଉମାନେ ଏଠାରେ ଏକାଠି ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଛୁ, ସେମାନେ ପରଷ୍ପରକୁ ଜାଣିଛୁ, ପରଷ୍ପରର ନାମକୁ ଜାଣିଛୁ, ଏବଂ ବୁଝଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ଜାଣିଛୁ । ତୁମକୁ ଦେଖି ଆମେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରକୃତରେ ଭାରି ଆଶ୍ରମୀ ହୋଇ ଯାଇଛୁ,

କାରଣ ଆମର ଭୂମ ସହି ଆଗରୁ କୌଣସି ପରଚୟ ହୋଇଥିବା ପରି ମୋତେ ଲଗୁ ନାହିଁ, ବା ଅନ୍ତରେ ଆମେ ଭୂମକୁ ଆଗରୁ କେବେ ଦେଖିଥିଲ ପରି ବି ମନେ ହେଉ ନାହିଁ । ଭୂମେ କିଏ, ଆମକୁ ଅନୁଗ୍ରହ କରି ଥରେ କହିବ କି ?”

ନବାଗତା ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରର ପକାଇ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

“ହାସ୍ତ ହାସ୍ତ ! କିନ୍ତୁ, ଏହି ପ୍ରାସାଦରେ ମୁଁ ଯେ ସମସ୍ତକୁ ଜଣେ ଅପରିଚିତ ପରି ଦେଖାଯାଉଛି, ତାହା ମୋତେ ଆଦୌ ଆଶ୍ରମୀ ଲଗୁ ନାହିଁ । କାରଣ ମୋତେ ଅଜ୍ଞନ, କୁଚିତ୍ତର୍ଥୀ କେହି ନିମନ୍ତଣ କରିଆନ୍ତି, କୁଚିତ୍ତ ଆପଣ ପାଖକୁ ଡାକିଆନ୍ତି ।

“ମୋ ନାଆଁ ହେଉଛି କୃତକିତା ।”

୧୫୦୪

এক জীৱিকান্ত কাহাণী

একদা, সূতৰ প্ৰাতি অঞ্চলৰে গোটিএ স্বান দেশ থল, যেতি-
তাৰে শান্তি এবং শৃঙ্খলা বিৱৰণ রহিথাল, যেতি-তাৰে কি প্ৰভেদক বৰ্তন
সমষ্টিকুৰ প্ৰণাধক কল্পাণি লগি যেৱে কাৰ্য্য লগ অৱগ্ৰেত হোৱা রহি-
থালে, যেমানে আপণা আপণা প্ৰানকৰে রহি যেহি কাৰ্য্যটিকু সমন্বয়
কৰুথালে !

কৃষক, কাৰিগৰ, শ্ৰমিক এবং বণিকমানে, — যেতি সমষ্টিকু
কেবল গোটিএ অভিলাষ ও গোটিএ তলা রহিথাল,—আপণাৰ কাৰ্য্যটিকু
যথাসমূহৰ প্ৰণালীৰ ভ্ৰাবে কৰিবা লগি যেমানে প্ৰণালীৰ ত্ৰেত থালে।
এথৰে যেমানকৰ নিজ ভল বি হৈছিথাল, — কাৰণ, প্ৰথমতঃ, প্ৰভেদক
বৰ্তন ষেকোৱেহী আপণা আপণাৰ কাৰ্য্যটিকু নিষ্ঠাতৰ কৰি নেৱথাবাৰু,
যেহি কাৰ্য্য তা' স্বৰূপৰ অনুভূপ হোৱা পাৰুথাল এবং যেহি কাৰ্য্যটি কৰিবা
দ্বাৰা তাৰু ভৰি আনন্দ বি মিলুথাল। ত্ৰু শয়তঃ, যাবত্তাৰু উভয় কাৰ্য্য যে
সমুচ্ছিক ভ্ৰাবে ভাবাৰ পুৰস্তাৱ বি পাইব, এবং ভদ্ৰাব যে যেমানে
নিজে এবং যেমানকৰ দুই ও পিলুমানে শান্তি এবং আৱামৰে জীবনযাপন
কৰিপাৰিবে, যেমানকৰ জীবনৰে অনাবশ্যক কৌশল বিলাপক্ষণ
ন থব, অথচ যেমানকৰ অভিযাবশ্যকতাগুৰুত্বকৰ পুৰণ দিগৱে কেজীতি
কৌশল কাৰ্য্য যে ন থব এবং যাহা ফলৰে কি যেমানে জীবনৰে
যথেষ্ট পৰিচূড়ি স্বতা পাই পাৰুথাবে, যেমানে এহি কথাটিকু সমষ্টে
ভৰি ভল কৰি জাণিথালে ।

যেহি দেশৰে কলাকাৰ এবং বেঞ্জানিকমানকৰ পণ্যা আকৌ
শ্বৰ্বু বেশী ন থাল সত, মাত্ৰ প্ৰভেদকে আপণা আপণাৰ বিজ্ঞান বা কলা
প্ৰতি,—আপণাৰ জীবন লক্ষণটি প্ৰতি—অনুগতি ও উৎসৱীকৃতি হোৱা
রহিথালে। যেমানকৰ কৃতজ্ঞ সমগ্ৰ জাতিহী যেমানকৰ পৰিপোষণ
কৰুথাল। কাৰণ সংস্কৃতমে যেহি জাতিহী যেমানকৰ অভ্যৱয়োৱা
আবিষ্যারণগুৰুত্বক দ্বাৰা উপনৃত হৈছিথাল এবং যেমানে পৃষ্ঠি কৰুথাবা
ভদাৰি কৃতিগুৰুত্বক উপৰেৰ বি কৰুথাল। এহিপৰি ভ্ৰাবে জীবন সহামৰ

য়াবগুয়ু চিন্তা ও উদ্বেগের মুক্ত হোৱ রহিথ্বাবু এই বেঁজানিকমানকে
সন্তুষ্টিরে কেবল গোটিএ মাঝি লক্ষ্য রহিথ্বল : ষেমানক্ষেত্র সমষ্টি প্রয়োগ
এবং রবেষণা তথা নিষ্পাপৰ অংশস্বন যে মনুষ্য সমাজের দৃঢ়গুপ্তকু
ত্রুণি করিনেবারে সহায়ক হৈব, সমাজের নানা অন্তরিশাস্ত্র ও উপকু
যথাসম্মত দৃষ্টিভূত কৰ এবং মুখ ও হস্যাপন আশি দেছিথ্বা জ্ঞানে
প্রসার দ্বারা সমাজের শক্তি এবং মজালের যে অভিবৃক্তি ঘটাইব, ষেমানে
কেবল তাহাকুত্তি আপণার লক্ষ্য কৰ রহিথ্বলে । কলাকারিমানে ষণ্ঠুষ্টি
বিজ্ঞেনমুক্ত ভৱরে আপণার কলানূরোচন দ্বিপরে অভিনবেশ কৰ
পারুথ্বলে এবং ষেমানক্ষেত্র মধ্য কেবল মাঝি গোটিএ অভিলাষ রহিথ্বল :
আপণা আপণার স্বৰূপে ও স্বৰূপে কল্পনাশক্তিকু শক্তাই ষৌভাগ্যের
অভিব্যক্তি ঘটাইবাহু ষেমানক্ষেত্র একমাত্র অভিলাষ থল ।

ষেমানক্ষেত্র মধ্যে ষেমানক্ষেত্র বন্ধু ও মার্গদর্শক চূপে গৃহীকৃণ
দার্শনিক মধ্য রহিথ্বলে । এই দার্শনিকমানক্ষেত্র সমগ্র জ্ঞান গুরুর অংশস্বন
এবং আলেকনকাণ্ড পুরি মননেরে অভিবৃক্তি হৈবারে লগিথ্বল ।
ষেমানে মনুষ্যজ্ঞানের শেষেরে সূচিত অভিবৃক্তি সাধন করিবাকু চেষ্টা
করুথ্বলে এবং, যাহাকিছি এবে মধ্য রহিষ্য দ্বারা আবৃত হোৱ রহিছি,
ষেমানে গোটি গোটি কৰি ষেগুক্তিকৰ রহিষ্যকু উদ্ঘাস্তি কৰিদেবারে
লগিথ্বলে ।

ষেমানে সমষ্টে অভিন্ন সন্তোষেরে জ্ঞানযাপন করুথ্বলে,
ষেমানক্ষেত্র ভুক্তে আদৌ কৌশলি প্রকারৰ তিক্ত প্রতিদৃষ্টি জ থল এবং
প্রত্যেকে আপণার রূপ ও আগ্রহ অনুস্বারে নিজনিজের কার্য তথা
অংশস্বনেরে মনোনিবেশ কৰি পারুথ্বলে । সমষ্টে পুরুষ হোৱ রহিথ্বাবু
অভিরিক্ত ভৱরে গুড়াও আৱনকানুন দিআৰি কৰিবা লঁজি মধ্য ষেমানক্ষেত্র
আদৌ কৌশলি প্রযোজন জ থল । নিয়ম কহিলে ষেমানক্ষেত্র ভুক্তে
কেবল একটি রহিথ্বল : “তুমে প্রকৃতে যাহা, তুমে কেবল তাহাহু
হৃথ” বোলি সমষ্টিকু শালি একটি পরমর্শ দিআ যাইথ্বল । সমষ্টে কেবল
গোটিএ নিয়মকু, উদারতাৰ সহিত জ্ঞান বস্তুবাব নিয়মকু দৃঢ়গুপ্তবৰে
পালন করুথ্বলে । নথাযুবগ্রাহী ষেহু উদারতাৰ সংগ্ৰাহান অঞ হোৱ
রহিথ্বল । ষেহু উদারতা কৌশলি প্রকার কৰিবাদ বা চূআ ক্ষতিকু কৌশলি
প্রশংস্য দেহ জ থল । প্রত্যেকৰ মুক্ত বিকাশ এবং অভিন্নস্বরে বাধা সৃষ্টি
করুথ্বকা কৌশলি উদারতাৰ বি প্রশংস্য দিআয়াছি জ থল । এইপৰি অভিন্ন

ସ୍ଵାମ୍ଭବିକ ଘବରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟତ୍ତି ନିଜର କଲ୍ପାଣ ଓ ଅଭିଭୂତି ଲାଗି କାହିଁ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସମସ୍ତଙ୍କର କଲ୍ପାଣ ଏବଂ ଅଭିଭୂତି ଲାଗି ମଧ୍ୟ କାହିଁ କରୁଥିଲେ ।

ଶାନ୍ତି ଓ ଶୃଙ୍ଖଳା ବିଷକ୍ତମାନ କରୁଥିବା ଏହି ଦେଶଟିରେ ଜଣେ ରାଜା ଥିଲେ । ଦେଶରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭାଇରେ ଅଧିକ ଭୂତିମାନ୍ ଏବଂ ବିଜ୍ଞ ହୋଇଥିବାରୁହିଁ ସିଏ ଦେଶର ରାଜା ହୋଇ ରହିଥିଲେ । କେବଳ ସେଇ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପରିସୂଚନ କରିବା ଲାଗି ସମର୍ଥ ଥିଲେ, କେବଳ ସେଇ ଦାର୍ଶନିକମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ସଂବୋଚ ବିଶ୍ୱର ଓ କଳ୍ପନାରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଦେଇପାରିବାର ଉପଯୁକ୍ତ ଥିଲେ, ଏବଂ ଅପର ପକ୍ଷରେ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରକାମାନଙ୍କର ଯାବତ୍ତୟ ସମଠନ ଏବଂ ସୁଖସୁରିଧା ବିଷୟରେ ଯଥାର୍ଥରେ ସତର୍କ ଓ ସତେଜନ ହୋଇ ରହିବାର ବାସ୍ତବ ଭୂକି ବି ତାଙ୍କଠାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ରହିଥିଲା । ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଯାବତ୍ତୟ ପ୍ରସ୍ତୋକନ ବିଷୟରେ ସେ ସୁବିଦିତ ରହିଥିଲେ ।

ଆମେ ଏଠାରେ ଯେଉଁ ସମୟର ପ୍ରସଙ୍ଗଟିର ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଯାଉଛୁ, ଏହି ମହିମାନ୍ତର ରାଜା ସେତେବେଳକୁ ଦାର୍ଶ ଅନେକ ବର୍ଷ ବହୁ ସାରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ବସ୍ତୁସ ଦୁଇଶହରୁ ଅଧିକ ହୋଇ ସାରିଥିଲା । ଏବଂ ତଥାପି, ଏତେ ଅଧିକ ବସ୍ତୁସରେ ମଧ୍ୟ ସେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁଷ୍ଠ ଥିଲେ, ତାଙ୍କର ଯାବତ୍ତୟ ଶକ୍ତି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରହିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏଥର ତାଙ୍କର ପ୍ରକୃତରେ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ ବୋଲି ସିଏ ତିନ୍ତା ମଧ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ଏତେ ଦାର୍ଶ କାଳ ଧରି ନାନା ଗୁରୁ ଦାୟିତ୍ବ ବଢ଼ନ କରି ଆସିଥିବାରୁ ସେ କିମ୍ବା କାନ୍ତି ବି ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ । ଦିନେ ଆପଣାର ତରୁଣ ପୁଣ ମେଓଥାଙ୍କୁ ସିଏ ପାଖକୁ ଡାକିଲେ । ଯୁବରାଜ ବସ୍ତୁସରେ ତରୁଣ ଥିଲେ, ନାନା ବିତର୍ଫ କୃତ ଓ ଜାଗିର ଅଧିକାରୀ ବି ହୋଇ ସାରିଥିଲେ । ସାଧାରଣ ପୁରୁଷଙ୍କଠାରୁ ସିଏ ଦେଖିବାକୁ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ଥିଲେ; ତାଙ୍କର ବଦାନ୍ୟତା ଏପରି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଘବରେ ସମ୍ଭାବନାପଦ୍ଧତାର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ପାରିଥିଲା ଯେ ସେଥିରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନ୍ୟାୟବତ୍ର ମଧ୍ୟ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିଲା । ତାଙ୍କର ବୁଝିମଣ୍ଡଳ ସ୍ମୃତି ପରି କରଣ ବିତରଣ କରିବାରେ ଲାଗିଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କର ବିଜ୍ଞତାର ଆଦୌ କୌଣସି ଭୁଲନା ନ ଥିଲା । କାରଣ ସେ ନିଜ ଯୌବନ କାଳର କେତେକ ବର୍ଷ ଶ୍ରୀମିକ ଏବଂ କାରିଗରମାନଙ୍କ ସହିତ ରହି ଅତିବାହିତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟତ୍ତିଗତ ଅଭିଜତା ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନର ପ୍ରସ୍ତୋକନ ତଥା ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଜୀବ ଲାଭ କରିଥିଲେ । ଆପଣା ସମୟର ଅବଶୀଷ୍ଟାଣ ସେ ଏକାଙ୍ଗ ଅତିବାହିତ କରିଥିଲେ, ବା ତାଙ୍କର ଗୁରୁରୁପେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଜଣେ ଦାର୍ଶନିକଙ୍କ ସହିତ ରହି କଟାଇଥିଲେ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଏବଂ ଶାନ୍ତି

মননরে রজপ্রাপ্তি মধ্যে অবস্থিত বর্গাকার মিনারটি মধ্যে এই
নিকাঞ্জন ভবনের কেতে সময় কঠাইথলে ।

মেঝখা পিতাঙ্কর সমীপকু আসি শম্ভান দেশাই নচমষ্টক হোৱ
প্রণাম কল । রাজা তাঙ্ক পাখেরে আসি বস্তিবাবু আদেশ দেলে এবং তাঙ্ক
নিম্নলিখিত কথাগুଡ়িক কহলে :

“বস্তি, মুঁ শত্রু স্বতুর বর্ষার অধুক কাল এই রাজ্যের শাসন কলিণি,
এবং, সচ্ছাপমন্দির পকল ব্যক্তি এপর্যন্ত, মোৱ রাজ্য পরিষ্কালনারে
সন্তোষ প্রকাশ কৰি আপিঞ্চবা পৰি প্রমাণ মিলিথলে হেঁ, মোৱ ভৱি আগজ্ঞা
হৈছিল যে এই বৃক্ষ বিষ্ণুপুরে মুঁ রাজ্যের শৃঙ্গারক্ষা কৰিবার এবং
সমষ্টিক্ষেত্র কল্পনাবিধান লগি যথার্থ দৃষ্টি রশিবার গুরুভৱিষ্টিকু আৰি আদৌ
এড়ে সহজ ছবিরে বহুন কৰিপারিব নাহি । বস্তি, মো’র তো’ উপরে
অনেক আশা রহিছু, তু মো’র আনন্দৰ কাৰণ হোৱ রহিছু ! প্ৰকৃতি
তো’ প্ৰতি অভ্যন্ত বিদ্যাৰ হোৱ আহিছু । সীব আপণাৰ সমষ্টি দানকু তো’
উপরে আশি অজ্ঞান দেৱছি এবং এক সুবিজ্ঞ জথা আদৰ্শ শিক্ষা দুঃখ রু
যেহেস্ব প্ৰকৃতিদৰ্শ গুণগুণিকৰ স্বেচ্ছাইম বিজ্ঞানসাধন কৰিপারিছু ।
নিম্নৰ্ম্ম যেকোনী কৃষ্ণকৃতাৰু আৱস্থা কৰি আমৱ মহান্ম দার্শনিকমানক
পর্যন্ত সমষ্টিক্ষেত্র তো’ উপরে ফ্ৰাণ্শ ও শ্ৰীকাণ্শ আস্বা রহিছু ! আপণাৰ
বিষ্ণুকৃতা বলৱে তু যেমানক্ষেত্ৰ দেৱৰাজন হোৱপাৰিছু এবং আপণাৰ
নথ্যুবৰ্ষা সকাশে যেমানক্ষেত্ৰ সম্ভানৰ বি অধুকাশা হোৱছু । তেনু
অভ্যন্ত স্বাভৱিক কথা যে যেমানে তো’কেহি হৈ রাজ্যের ভবিষ্যত্
ছিৰুখিকাশা রূপে গ্ৰহণ কৰিনেবে । এবং, তেকে, এক সু-ভূপান্তি
বিশ্বামৰ জ্ঞানৰ উপৰেৰ কৰিবা লগি মুঁ যেমানক্ষেত্ৰ অনুমতি প্ৰাৰ্থী হোৱ
পাৰিব । কিন্তু তু ত জাণিছু, আবহুমান কালৰু এই রাজ্যেৰ যেৰি
পৰম্পৰা চলিআস্বিছু, একবু দুৰহাত ন হৈলে এই রাজ্যেৰ প্ৰিয়াসনৰে
কেহি আবেদণ কৰিপারিবে নাহি । অৰ্থাৎ, রূচি জথা সমৰ্থতাৰ পৰি পুৰ্ণ
সহযোগিতা দুঃখ যিএ তাঙ্ক লগি যেমানস্ব জ্ঞানৰ শান্তি অশিদেৱ
পাৰিব, যেহেপৰি জগন্ন ব্যক্তি সহজ যেমন মিলনৰে একদি আবক্ষ ন হৈৱ
পাৰিবা পৰ্যন্ত যে কদাপি রাজপদৰে অভিষ্ঠেক হোৱপারিব নাহি । এই
বিধৃতি বিষ্ণুৰে তোকে সুৱণ কৰাই দেবা লগিছি মুঁ তোকে উকাই
পতাইথলি । তু এপৰি কোনো তুলুণী কলখাৰ পৰিচয় লভ কৰিছু, যিএকি
প্ৰকৃতিৰে তো’ৰ উপযুক্ত হোৱ পাৰিব এবং আমৱ ইছানুযাবে তো’

ଜୀବନଟି ସହି ଆପଣାର ଜୀବନଟିକୁ ମିଶାଇ ଦେବା ଲଗେ ସମ୍ଭବ ହେବ, ତୋତେ
ସେହିକଥା ପରିଚାଳାକୁ ମୁଁ ତୋତେ ଏଠାକୁ ଡାକିଥିଲା ।”

“ପିତା, ‘ମୋର ସମ୍ମା ଜୀବନ ଯାହାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରୁଥିଲ, ମୁଁ ତାହାର
ସନ୍ନାନ ପାଇସାରିଛୁ’ ବୋଲି ଆପଣଙ୍କ ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରିଥିଲେ ମୁଁ ପ୍ରକୃତରେ
କେତେ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରିଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର ଅଜ୍ଞାନ ଦୁଃଖର କଥା ଯେ ମୁଁ
ଏପର୍ମିନ୍ତ ତାହାର ସନ୍ନାନ ପାଇ ନାହିଁ । ଏହି ରଜ୍ୟର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଶୁଣସମ୍ମାନ
କଣ୍ୟାମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଉତ୍ସମ୍ଭବ କାଣିଛି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କେତେକଙ୍କ ଲଗି
ମୋର ଅବଶ୍ୟା ଏକ ଆକର୍ଷଣ ରହିଛି, ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଶ୍ରୀଗାନ୍ଧିବ ମଧ୍ୟ ରହିଛି ।
ମାତ୍ର ଯେଉଁ ପ୍ରୀତି ଯେଥାର୍ଥରେ ଏକ ବନ୍ଧନରେ ପରିଶଳ ହୋଇ ପାରନ୍ତା,
ସେମାନଙ୍କ ଉତ୍ସମ୍ଭବ କେହି ଜଣେ ହେଲେ ମୋ’ ଉତ୍ସରେ ଏପର୍ମିନ୍ତ ସେହି ପ୍ରୀତିର
ଉନ୍ନେଷ ଘଟାଇ ପାରି ନାହାନ୍ତି । ଏବଂ, କୌଣସି ଭୁଲୁ ନ କରି ମୁଁ ବି ହୁଏଇ
ଏକଥା କହି ପାରିବ ଯେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହାରି ଉତ୍ସରେ ବି ମୋ’ ଲଗି ଏକ
ପ୍ରୀତିରବ କାତ ହୋଇ ନାହିଁ । ମାତ୍ର, ମୋ’ର ନିଜ ନିଷାଚନ ଉପରେ ଏତେ
ମୂଳ ଦେଇ ଆପଣ ଯେତେବେଳେ ଏଭଳ ବନ୍ଧନାରେ ପ୍ରକାଶ କରୁନ୍ତି, ସେତେ-
ବେଳେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଆପଣଙ୍କ ମୋ’ର ମନର କଥାଟିକୁ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ଖୋଲ କରିବ । ମୁଁ
ଭାବୁଛ ଯେ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ବିଧି ଓ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସୁପରିଚିତ
ହୋଇପାରିଲେ ମୁଁ ପ୍ରକୃତରେ ଆମର ଏହି ଷ୍ଟୁଟ୍ର ରଜ୍ୟଟିକୁ ଶାସନ କରିବା ଲାଗି
ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟତା ହାସିଲ କରିପାରିବ । ତେଣୁ ମୋର ଜଙ୍ଗା ଯେ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ
ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ସକାଶେ ପୃଥ୍ଵୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶ ଦୂର ଦେଖିବି, ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର
ଚଲଣିମାନ ଶିକ୍ଷା କରିବ । ପିତା, ମୋତେ ଏହି ଭୁମଣଟି ସକାଶେ ଆପଣ
ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତା । ଏବଂ ଫେରିବା ସମୟକୁ ମୁଁ ଯେ ମୋ’ର ଜୀବନର
ପ୍ରକୃତ ସଂଜୀବିତ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ନ ଫେରିବି, ଯାହାକୁ କି ମୁଁ ସବୁକିଛି ସୁତେ
ଏବଂ ସବୁକିଛି ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବି, ସେକଥାକୁ କିଏ ନାହିଁ ବୋଲି
କହିପାରିବ ?”

“ଭୁମର ଜଙ୍ଗା ପକୃତରେ ସୁଚିନ୍ତିତ । ଭୁମେ ଯାଥ ଏବଂ ଭୁମର ପିତା
ଅନ୍ଧାରୀ ଭୁମକୁ ଅବଶ୍ୟା ଆଶୀର୍ବାଦ କରିବେ ।”

ପଣ୍ଡିମ ମହାସାଗର ଉତ୍ସରେ ଗୋଟିଏ ଷ୍ଟୁଟ୍ର ଦ୍ଵୀପ ଅଛି ଯାହାରକ
ଆପଣାର ଅତିମୂଳିକାନ୍ତ ଅରଣ୍ୟାଞ୍ଚଳ ସକାଶେ ଖୁବ୍ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ରହିଛି ।

ଥରେ, ଗ୍ରୀଷ୍ମକାଳର ଏକ ଅଖୁତକଳ ଦିନରେ, ଯେତେବେଳେ କି ଉଚ୍ଚକ
ସୁର୍ପିଳିରଣ ଗୁରୁଆଡ଼େ ବିଶୁଦ୍ଧ ହୋଇ ପଡ଼ିଥାଏ, ଗୋଟିଏ ସାନଙ୍କୀର୍ଣ୍ଣ ସେହି ଅଭୁତ

ଅରଣ୍ୟର ଛୁପ୍ଯା ମଙ୍ଗରେ ପଦରେ ଗୁଲି ଗୁଲି କୁଆଡ଼େ ଯାଉଥିଲା । ତା'ର ନାମ ହେଉଛି ଲିଆନେ ଏବଂ କାଶମାନଙ୍କ ଭିତରେ ସିଏ ଭାବି ସୁନ୍ଦର ବୋଲି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଲଭ ଦରିଥିଲା । ପରିହତ ହାଲୁକା ବସୁଇଲେ ତା'ର ସାନ ଶଶରଟି କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ଦୋହଲି ଦିତୁଥିଲା । ତା' ଅଧରର ରଜ୍ଞିମା ରଜନାରେ ତା'ର କୋମଳ ମୁଖଚର୍ମ ସତେଆବା ଭାବି ଶୀର୍ଷେ ଦେଖାଯାଉଥିଲା ଏବଂ ସେହି ମୁଖମଣ୍ଡଳ ଉପରେ ତକ୍ ତକ୍ ହେଉଥିବା କେବାଏ ଏକ ସୁନ୍ଦେଲ ବାଳ ମୁକୁଟ ପରି ଶୋଭା ପାଉଥିଲା । ଏବଂ, ଅସୀମ ଆଜାଣ ଦେହରେ ଖୋଲ ହୋଇ ରହିଥିବା ଦୁଇଟି ଗଣ୍ଠର ଦ୍ୱାରା ପରି ତା'ର ଆଖିଦୁଇଟି ଆପଣାର ବୁଦ୍ଧିମଣ୍ଡଳ ଦ୍ୱାରା ଛଳ ଦୟା ଦ୍ୱାରା ତା'ର ଶଶରର ଅବସ୍ଥାବୁଡ଼ିକୁ ଆଲୋକିତ କରି ରଖିଥିଲା ।

ଲିଆନେର ବାପା ମାଆ କେହି ନ ଥିଲେ, ଜୀବନରେ ସେ ଏକୁଟିଆ ବାଟ ଗୁଲୁଥିଲା । ମାତ୍ର ତା'ର ଅନ୍ତୁଙ୍ଗ ପୌନର୍ଦର୍ଶ ଏବଂ ଅନନ୍ୟସାଧାରଣ ବୁଦ୍ଧିମଣ୍ଡଳ କେତେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ପ୍ରବଳ ଅଭିନାସ ଏବଂ ଅନ୍ତରର ପ୍ରେମକୁ ତା' ଅଭିକୁ ଆକୃଷ୍ଣ କରି ଅଣିଥିଲା । ମାତ୍ର ଥରେ ସେ ସ୍ଵପ୍ନରେ ଏପରି ଜଣେ ପୁରୁଷଙ୍କ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥିଲା ଯିଏକ, ସିଏ ପିନ୍ଧିଥିବା ବସାଦିରୁ, ବହୁଦୂରରୁ ଅସିଥିବା ପରି ମନେ ହେଉଥିଲା । ସେହି ଅପରାତିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ମିଳ୍କ ଗମ୍ଭୀର ଗୁହାଣି ବାଲିକାଟିର ଦୂଦୟକୁ ଏକା-ବେଳେକେ ଜୟୁକରି ନେଇଥିଲା । ତା'ପରେ ସିଏ ଅନ୍ୟ କାହାରକୁ ହେଲେ ଭଲ ପାଇପାରିଲା ନାହିଁ । ସେହିଦିନଠାରୁ ସିଏ କେବଳ ଅପେକ୍ଷାହୀନ୍ତି କରି ରହିଲ, କେବଳ ଆଶା ବାନ୍ଧି ଦସି ରହିଲ । ଗଢ଼ରେ ଯେଉଁ ଅନନ୍ୟ-ସୁନ୍ଦର ଯୁବାଟିକୁ ତା' ସ୍ଵପ୍ନରେ ଦେଖିଥିଲା, ମୁକ୍ତ ଭାବରେ ତାହାର ଭାବନାରେ ମନ୍ତ୍ର ହୋଇ ରହିବାକୁହିଁ ସେ ବଢ଼ିମାନ ଘନ ଅରଣ୍ୟର ଏହି ନୀରବତା ଭିତରେ ଏକାଙ୍ଗ ବିଚରଣ କରି ହୁଲିଥିଲା ।

ବାହାରର ଉକ୍ତଳ ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ପଦବହଳକୁ ଭେଦ କରି ମୋଟେ ଅରଣ୍ୟ ଭିତରକୁ ପ୍ରଦେଶ କରିପାରୁ ନ ଥିଲା । ବାଟଟି ଉପରେ ଗୁଲିଯାଉଥିବା ବାଲିକାର ପାଦତଳେ ରହିଥିବା ଚିକ୍କଙ୍ଗ ଶିଶିଲିର ଖସମସ୍ତୁ ଶକ ବି ସେହି ନୀରବତାକୁ କୃତିତ୍ତ ସଜିଦେବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଉଥିଲା । ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଦ୍ୱପରାହରର ଜପ୍ତ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କା ଭିତରେ ସବୁକହିଁ ଯାଲୋଇ କରି ପଡ଼ିରହିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବାଲିକାଟି ଜଥାପି ଏକ ଅର୍ପଣ୍ଟ ଅସ୍ତ୍ର ଅନୁଭବ କରୁଆଏ; ସତେଯେପର କେତେକ'ଶ ଅଢୁଣ୍ଡ ସତ୍ର ସେହି ଯଥ ବଣ-ବୁଦା ଭିତରେ ଲୁଚି ରହିଛନ୍ତି ଓ ନିଷଗୁଡ଼ିକ ପଛରେ ଥାର ସତେଯେପର କେତେ ଅଖି ତାକୁ ଉଙ୍କ ମାର ଅନାଇବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି, ସିଏ ସେହିପରି ଅନୁଭବ କରୁଆଏ ।

ହଠାତ୍ ଥଲ ଥଲ, ଗୋଟିଏ ଚଢ଼େଇ କୋଉଁଠି କେଡ଼େ ଶୁଣୁ କରି ଗୀତ ଗାଇବିଠିଲା । ସେହି ଗୀତଟିର ପୁଲକରେ ବାଳିକାଟିର ସକଳ ଅସ୍ତ୍ରଙ୍ଗା କୁଆଡ଼େ ଅନୁହୀତ ହୋଇଗଲା । ଲାଇନେ ଭଲକଷ ଜଣିଥିଲ ଯେ ଏହି ଅରଣ୍ୟରେ ତା'ର ଉସ୍ତି କରିବାର କେଉଁଠି କିଛିହେଲେ ନାହିଁ । ଗଛମାନଙ୍କରେ ଯେତେ ଯେଉଁଠି ଭୁତ କି ପ୍ରେତ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ କଥାପି ତା'ର କୌଣସି ଅନିଷ୍ଟ କରିବେ ନାହିଁ । ତା'ର ହୃଦୟ ହଠାତ୍ ଏକ ମଧ୍ୟର ଭାବୋଜ୍ଞାସରେ ଭରପୁର ହୋଇ ଉଠିଲା, ସବୁକିଛ ତାକୁ ଭରି ସୁନ୍ଦର ଦେଖାଗଲା, ସବୁକିଛ ଭରି ଭଲ ଲଗିଲା ଏବଂ ଆନନ୍ଦରେ ତା'ର ଦୂରାଣ୍ତରୁ ଧାର ଧାର ଲୁହ ବହୁଆସିବାକୁ ଲଗିଲା । ତା'ର ଅତିପିପ୍ରେତ ସେହି ଅପରିଚିତ କାନ୍ତିଟିର ଭବନାରେ ତା' ଆଶା ଆଗରୁ କେବେହେଲେ ଏତେ ଉଛୁଳ ହୋଇଦିଲା ନ ଥିଲା । ତାକୁ ବୋଧ ହେବାକୁ ଲଗିଲା, ସତେଯେପରି ସେହି ଧୀର ପବନରେ କମ୍ପି ଉଠୁଥିବା ଗଛଗୁଡ଼ିକ, ତା'ର ପାଦଙ୍କଳେ ଖସଖସ ହୋଇ ଶୁଭ୍ରଥିବା ଘାସ ଓ ଶିଙ୍କଳ ଏବଂ ଆହୁର ଗୀତ ଗାଉଥିବା ସେହି ଚଢ଼େଇ,—ସମସ୍ତେ ଯେପରି ତା' କାନରେ ତାହାର କଥା କହ ଯାଉଛନ୍ତି, ଯାହା ଲଗି କି ସିଏ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛୁ । ହଠାତ୍ ସେ ଭାବିଲା, ସତେଯେପରି ସିଏ ସେହି ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ବ୍ୟକ୍ତିଟିକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଭେଟିବାକୁ ଯାଉଛି ! ତା'ର ଗୋଡ଼ ଆର ଆଗରୁ ଗୁଲିଲା ନାହିଁ । ତା'ର ଦେହ ଅର ଥର ହୋଇ କମ୍ପିବାରେ ଲଗିଆଏ, ଦପଦପ ହୋଇପଡ଼ୁଥିବା ଗୁରୁତବୁ ସିଏ ନିଜର ଦୂରହାତ ଦ୍ଵାରା ଦାବି କରି ରଖିଆଏ । ଆପଣାର ଏହି ବିହୁଳ ଭାବୋଜ୍ଞାସଟିକୁ ଆହୁର ପରିପୁଣ୍ୟ କରି ଅସୁଦନ କରିବା ଲଗି ସେ ଆପଣାର ଦୂର ଆଖିରୁ ବନ୍ଦ କରିଦେଲା । ତା'ର ଭାବାନୁଭୂତିଗୁଡ଼ିକ କମେ ଖାବୁରୁ ଖାବୁତର ହେଲା; ଶେଷରେ ତାହା ଏତେ ପୁନଦେଶୀତ ହୋଇ ଅସ୍ଥିଲ ଯେ ସତେଯେପରି ତା'ର ଆଗରେ ପ୍ରକୃତରେ କେହି ନିଷେ ଆସି ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି, ସେବିଷୟରେ ଏକାବେଳେକେ ସୁନଶ୍ଚିତ ହୋଇ ଲାଇନେ ତା'ର ଆଖିଦୂରିଟିକୁ ଖୋଲିଦେଲା । କି ଅଭ୍ୟାସ କଥା ସତେ ! ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ସତକୁ ସତ ତା' ଆଗରେ ଆସି ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ । ନିଜର ସ୍ଵପ୍ନରେ ସିଏ ଯେପରି ଦେଖିଥିଲା, ଠିକୁ ସେହିପରି ।...ସାଧାରଣତଃ ପୁରୁଷମାନେ ଯେପରି ସୁନ୍ଦର ଦେଖା ଯାଇଥାନ୍ତି, ତା'ଠାରୁ ସିଏ ଅନୁର ସୁନ୍ଦର । ତା'ଆଗରେ ମେରୁଆ ଠିଆ ହୋଇଥିଲା ।

ପରମର ଆଢ଼କୁ ଅନାଇ ସେମାନେ ପରମରକୁ ବେଶ୍ ଭଲ ଭବରେ ଚିହ୍ନି ପାରିଥିଲେ । ସେମାନେ ଯେ ଦାର୍ଯ୍ୟ ଦିନ ଧର ପରମର ଲଗି କିପରି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲେ ଓ ପରମରକୁ ପୁନବାର ଭେଟି କିପରି ଆନନ୍ଦ ଲଭ କଲେ, ଗୋଟିଏ ମୁହାନ୍ତିରେହି ସେମାନେ ପରମରକୁ ସେହି କଥା କହି ଦେଇଥିଲେ । କାରାଏ

সেমানে এক সুতুর অঞ্চলেরে পরিষ্পরকু ভল করি জাণিথলে এবং বঙ্গীমান দেহ বিষয়ে পুনশ্চিত হোৱ যাইথলে ।

মেঝে প্রথমে হাত বঢ়াল দেল, লিআনে নিজ হাতকু নেৱ
দেহ হাত ছিপৰে রঞ্জিল । এবং, পরিষ্পর মধ্যে বিনিময় হৈবারে
জগত্থিবা ভবনাগুড়িক দ্বারা পরিপূর্ণ এক মারবতা মধ্যে পঁপুর্ণ মারব
হোৱয়াল সেমানে একাঠি অৱশ্যে বাটৰে অগ্রসৰ হোৱ গুলিগলে ।
সেমানে এহিপৰ আৰি পমুক পাখৰে পহুঁচলে । পমুক শান্তি হোৱ
ৰহিথাএ, এক দৃষ্টিপুর সুর্যীৰ অবলৈকন মধ্যে পুৰুজ হোৱ দেখা
যাইথাএ । দৃষ্টিকূল পাখৰে জাহাজটিএ মন্তুৰ গতিৰে কুআড়ি গুলি
যাইথাএ ।

নিৰ্বিবাদৰে এবং পরিপূর্ণ বিশ্বাসৰে লিআনে মেঝে র অনুসৰণ
কৰুথল । সেমানে সেমানজ্ঞ লংগৈ বালি ছিপৰে অপেক্ষা কৰুথিবা
নৌকাটি ছিপৰে যাই পহুঁচলে । দুৱিজন কাতমৰালি নৌকাটিকু পমুক
ভৱিতু টাণিনেলে এবং দুইকু আণি সেৱক ছিপৰে বসাইদেলে ।

সান দৃৰ্বিষ্টিকু চিনবাল তলে অনুহীতি হোৱয়িবাৰ দেশিবা
পৰে যাই হ'ল আপশাৰ সহচৰটিকু কহুল :

“মুঁ ভুমিৰ সকাশে অপেক্ষা কৰি রহিথলি । শেষৰে রুমে
যেতেবেলে আৰি পহুঁচিল, যেতেবেলে কৌশিষ্ঠি প্ৰশু ন পংছুৰ মুঁ
ভুমিৰ অনুসৰণ কলি । মুঁ অনুভব কৰুৰ যে অমে পরিষ্পর লংগৈছি তিআৰি
হোৱেছু । যে কথা মুঁ ভল কৰি জাণিছু । মুঁ একথা মধ্য জাণিছু যে রুমে
সহুতন পাই মো’ৰ সুণৰ কাৰণ হোৱ রহিব, মো’ পাখে পাখে রহি
মোতে রক্ষা কৰিব । মাত্র মো’ৰ জন্মপুলী এহি দৃৰ্বিষ্টিকু মধ্য মুঁ ভৱি ভল
পাইথলি । এহাৰ সুন্দৰ অৱশ্যেগুড়িকু ভৱি ভল পাইথলি । বঙ্গীমান রুমে
মোতে পুণি কেছি দেশকু নেৱ যাইছ, যেহি কথা জাণিবা লংগি মো’ৰ
ভৱি ভল্লা হৈছিছ ।”

“ভুমিকু খোকি খোকি ফসাইসাব গুলিলগি । এবং, শেষৰে
যেতেবেলে ভুমিকু আৰি এতাৰে ভেটিল, যেতেবেলে ভুমিকু আতৌ
কৌশিষ্ঠি প্ৰশু ন পংছুৰ মুঁ ভুমিৰ হাতকু নিজ হাতৰে নেৱ ধৰিল । রুমে
যে মো’পাই অপেক্ষা কৰি বসিথল, ভুমিৰ আশিৰুহী মোতে চাহাৰ প্ৰমাণ
মিলিগল । এহি মুহূৰ্তিটিাৰু চিৱিতন সকাশে মো’ৰ প্ৰাণপ্ৰিয়াহী মো’

ଲଗି ସବୁକିଛ ହୋଇ ରହିବ । ହଁ, ଏକଥା ସତ ପେ ତାକୁ ମୁଁ ତା’ର ସାନ
ଅରଣୀ ଖଚିତ ଦ୍ୱୀପଟି ପାଖରୁ ବିଜ୍ଞିନୀ କର ନେଇ ଆସିଛି; କିନ୍ତୁ ତା’ ରଜାରେ
ତାକୁ ଏକ ରାଣୀ କର ବସାଇବା ଲଗିଛି ମୁଁ ଏପରି କରିଛି । କେବଳ ସେହି
ରଜ୍ୟଟିରେହି ଶାନ୍ତି ଓ ସୁଖ ଦିରଳମାନ କରୁଛି, ତା’ର ଯୋଗ୍ୟ ସେହି ଗୋଟିଏ
ରଜାହିଁ ଏହି ଧରଣୀଙ୍କେ ରହିଛି ।”

ଆବ୍ୟାବର, ୧୯୦୭

ନେତା

୧୯୦୭ ମସିହା ଜାନୁଆସ ମାସର କଥା । ବୁଝିଅରେ ଯେଉଁ ବିଶ୍ଵବାସୁକ ଆମୋଳନଟିକୁ ଅଭ୍ୟନ୍ତ ନୃଶଂଖ ଭବରେ ଦମନ କରି ଦା ଯାଇଥିଲା, ସେହି ଘଟନାର ମାତ୍ର ଅଳ୍ପ କେତେବେଳେ ପରର କଥା ।

ଦାଣୀନକ ଚର୍ଚା ଏବଂ ଅଧ୍ୟୁନ ଲଗି ଗଠିତ ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ମୁଁ ଓ ମୋ'ର ଆଉ କେତେଜଣ ଦନ୍ତୁ ଏକହି ବିସ୍ତିଥିଲୁ । ସେତିକିବେଳେ ଆମେ ଆଉଜଣେ ଅପରାଧିତ ନବାଗତ ମଧ୍ୟ ସେଠାରେ ଉପରୁତ୍ତ ରହିଛନ୍ତି ବୋଲି ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲୁ । ସିଏ ମଧ୍ୟ ଆମ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ଅନ୍ତଭୂତ ହେବାକୁ ଇହା କରୁଥିଲେ ।

ଆମେ ତାଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ୍ କରିବା ଲଗି ଉଠି ବାହାରକୁ ଗଲୁ ଏବଂ ପଛପଟେ ଥିବା କୋଠରିଟି ଭିତରେ ଜଣେ ଉତ୍ତର ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲୁ । ସଫା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ପୋଷାକ ଏକାବେଳକେ ଡରିଗୁର ଯାଇଥାଏ, ତାଙ୍କର ବାହୁ ଦୂଇଟା ତାଙ୍କ ଶଶୀରର ଦୂଇ କଢ଼ରେ ଲଟକ କର ରହିଥାଏ । ଶୀର୍ଷ ମୁହଁଟି ଭୁଲି ଆଡ଼କୁ ନିମ୍ନଦ୍ଵାରେ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ସେ ପିନ୍ଧିଥିବା କଳା ଟୋପିଟି ସକାଶେ ମୁହଁଟି ଅଧା ଆଢ଼ୁଆଳ ହୋଇ ବି ରହିଥାଏ । ସତେ ଯେପରି ତାଙ୍କ ପଛରେ କିଏ ଗୋଡ଼ାଇଛି ଓ ସେଥିଲଗି ସିଏ ଅନେକଣ୍ଣାସୀ ହୋଇ ଦରିଦ୍ରିତ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ଠିକ୍ ସେଇପରି ମନେ ହେଉଥାଏ ।

ଆମେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଯାଇ ପଦହୁବା ପରେ ସିଏ ପିନ୍ଧିଥିବା ଟୋପିଟିକୁ ମୁଣ୍ଡ ଉପରୁ କାଢ଼ିନେଲେ ଏବଂ ଉପରକୁ ଆଖି ଟେକ ଆମକୁ ଥଳ୍ପ କିଛି ସମୟ ଲଗି ଉନ୍ଦ୍ରିୟ ଭବରେ ଅନାଇବାକୁ ଲଗିଲେ ।

କଷ୍ଟଟିର ଝାପ୍ଦା ଥଳୁଥିରେ ତାଙ୍କର ଶୀର୍ଷ ମୁଖଟିର ରେଖାଗୁଡ଼ିକୁ ଆଦୌ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭବରେ ବାରି ହେଉ ନ ଥିଲା । କେବଳ ତାହାର ବିମର୍ଶ ଆବେଶଟିହିଁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭବରେ ଦୃଶ୍ୟ ହୋଇ ଯାଉଥିଲା ।

ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ନାରବତା ସମସ୍ତକୁ ଭର ଅସ୍ଥିକର ବି ମନେ ହେଉଥାଏ । ସେହି ନାରବତାଟିକୁ ଉଗ୍ର କରିବା ଲଗି ମୁଁ ତାଙ୍କ ପବୁରିଲା, “ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରି ଯାଇବି କି ?”

“ଆପଣଙ୍କୁ ସାମନ୍ତ କରିବା ଲାଗିଛି ମୁଁ ବଢ଼ିମାନ କିନ୍ତୁ ସହବରୁ ଆସି ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚିଛି ।”

ତାଙ୍କର କଣ୍ଟେର କ୍ଲାନ୍‌ସ୍ଟ୍ରୀଚକ ଧନ୍ୟ,— ତାଙ୍କର କଥାଗୁଡ଼ିକ ସତେଷବା କେହି ଗର୍ଜାରୁ ଉଚାରିତ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା, ତଥାପି କିମ୍ବା ଫମା ଫମା ବି ଶୁଭ୍ୟଥିଲା । କେତେକ ପରିମାଣରେ ଏକ ସ୍ଲାଇକ୍ ସରଦାଚ ତାଙ୍କ କଥାରୁ ଝଣ୍ଡ ହୋଇ ଯାଉଥିଲା ।

ଆମକୁ ଭେଟିବା ଲାଗି ସେ କିନ୍ତୁ ଏଠାରୁ ଆସିଛନ୍ତି ! ଏହି କଥାଟାକୁ ଦିଦିପାତ୍ର ଦୋଳି ବୃଦ୍ଧାପିତା ନାହିଁ । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଭାବ ଆଶ୍ରମ ହୋଇଗଲୁ । ଆମର ନାରକତାରୁ ସିଏ ଆମେ ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ହୃଦୟ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ କରୁଛୁ ବୋଲି ସବଳେ ଏବଂ କିମ୍ବା ପରିମାଣରେ ସବୁଣୁ ଭବରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆମକୁ କହିଲେ, “କିନ୍ତୁ ସହରରେ ଦଳେ ଛୁଟ ଅଛନ୍ତି, ସେବିମ ନଙ୍କର କି ବଡ଼ ବଡ଼ ଦାର୍ଶନିକ ବିଶ୍ୱର ବିଷୟରେ ଭାବ ଆହୁତି ରହିଛି । ଆପମୋନଙ୍କର ବହସରୁ ବି ଆମ ପାଖରେ ଯଲି ପହଞ୍ଚିଛି, ଏବଂ, କେବଳ ତହିଁ ମଧ୍ୟରେହି ଆପଣାକୁ ସୀମାବଳୀ ରଖି ନ ଥିବା ଓ ତହିଁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କିଛି କାହିଁ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥିତ କରୁଥିବା ଏକ ସମନ୍ଵୟକ ବିଶ୍ୱର ସହିତ ପରିଚିତ ହୋଇ ଆମେ ପକୁକରେ ଭାବ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରିଛୁ । ତେଣୁ ମୋ’ର ସାଥୀ ଓ ବନ୍ଧୁମାନେ ମୋତେ କହିଲେ, ‘ତୁମେ ସେମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଏ, ଏବଂ ଆମେ ଏଠାରେ ଯେଇସରୁ ବସୁବକୁ ସବୁତାରୁ ଅଧିକ ମହିନ୍ଦୁମୁଣ୍ଡ ବୋଲି ମନେ କରୁଛୁ, ସେବୁଜିକ ବିଷୟରେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ପରିମର୍ଜନ କର । ମୁଁ ସେଇଥି ପାଇଁ ଏଠାରୁ ଆସିଲି ।”

ତେମଙ୍କ’ର ସୁଅନଙ୍ଗୀତ ହିତରେ ନ କହିଲେ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଭୁଲ ଭାବରେ ସିଏ ଆମକୁ ଏହି ବିଷୟକୁ କହିଲେ, ଆମେ ବି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦେଖି ଜଣି ପାରିଲୁ ଯେ, ସାଧାରଣତା ଅବଲମ୍ବନ କରୁଥିବା ହେବୁ ସିଏ ଆମ ପାରେୟ କୌଣସି ନା କୌଣସି କଥା ଗେପନ କରି ରଖିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତଥାପି ଆମକୁ ସେ ଅନ୍ତରେ ଯେତିକ କହିଲେ, ସେଥିରେ ଅପରା ବୋଲି ଆବୋ କିମ୍ବା ନ ଥିଲା ।

ତାଙ୍କୁ ଆମେ ଉତ୍ତରବୁ ତାଙ୍କାଥି ଦେଇବାନାରେ ବିପାଳିଲୁ, ଏବଂ ତା’ପରେ ଯଲ ତାଙ୍କୁ ସ୍ଵର୍ଗ ସବରେ ଦେଖିବାରୁ ପାଇଲୁ । ଦାର୍ଶନିକ ସର୍ବରୂପ ମଧ୍ୟରେ ରହିବା ଫଳରେ ଅଥବା ବିମ୍ବ ଏବଂ ସଂଶୋଭନର ଅଭିଭୂତ କିମ୍ବା ମୁଖ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପାଖିର, ଦେଖା ଯାଉଥିଲା, ଦୂର ସହ ସହ କେତେ କ’ଣ ଶିଦ୍ଧିନ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା, କେତେ କ’ଣ ତଳାରେ ରେଖାମୟ ହୋଇ ରହିଥିଲା । ତଥାପି ଏକ ତମକାର ବୁବେମସ୍ତର ଅନେବରେ ତାହା ଦୟା ହୋଇ ରହିଥିଲା,

ଯାହାଜଳରେ କି ତାଙ୍କର ଭୁଲଭା ଉଚ୍ଛଳ ହୋଇ ଦଶୁଥଳ ଏବଂ କଷ୍ଟ ଦୂରକ୍ତି ଆଲୋକତ ହୋଇ ଦିଶୁଥଳ । ସେହି ପାଣ୍ଡର ବର୍ଣ୍ଣ ବିମର୍ଶ ଅଖିଗୁଡ଼ିକ ଅଭିଭିତ୍ତି ଶ୍ରମ ହେବୁ ବା ହୁଏତ ଅଶ୍ଵଧାର ବହୁବାର କାରରୁ ଲଲ ଲଳ ବି ଦେଖା ଯାଇଥଳ ।

ଆମେଷତ୍ତୁ ହଠାତ୍ କହୁ ବୃଦ୍ଧିପାଶଲୁ ନାହିଁ, ଓ ତେଣୁ ଚାପୁ ହୋଇ ରହିଲୁ । କିନ୍ତୁ ସିଏ ଆମତାରୁ ପ୍ରକୃତରେ କ'ଣ ପ୍ରତ୍ୟାଶା କରୁଛନ୍ତି. ତାହା ଜାଣିବା ଲାଗି, ସିଏ ତାଙ୍କ ଦେଇରେ କ'ଣ କାମ କରୁଛନ୍ତି, ଆମେ କହୁ ସମସ୍ତ ପରେ ତାଙ୍କ ସେହି କଥା ପରୁଗଥିଲୁ । ସିଏ ହଠାତ୍ ନିଜର ଭବନାକୁ ଏକହି କର ଅଶୁଥବା ପରି ମନେ ହେଲେ, କହୁ କହିବା ନାହିଁ ସତେଅବା ଏକ ସକଳ୍ପ ସହିତ କଲେ ଓ ତା'ପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ କହିଲେ,

“ମୁଁ ବିପ୍ଳବ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛୁ ।”

ସମ୍ବାନ୍ଧତାମୟ ପ୍ରକୋଷ୍ଟିର ବିଳାସଗୁଡ଼ାକ ଭିତରେ ତାଙ୍କର ସେହି ଭିତର ସତେଅବା ଏକ କଣ୍ଠାପିଟି ଦେଉଥବା ପର ଶୁଭିଲ ।

ତଥାପି, ଆମର ମନୋଭବଗୁଡ଼ାକୁ ଅବୋ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଧରି ପଡ଼ିବାକୁ ନ ଦେଇ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦସ୍ତାର ସାହସିକତା ସକାଶେ ଅତାକୁ ଗୌରବ ପ୍ରତାଶ କର ଆମେ ଭିତର ଦେଲୁ :

“ଆମେ କେବୁପରି ଭବରେ ଆପଙ୍କେର କାମରେ ଲାଗି ପାରିବୁ, ଆପଣ ସେବଥା ଆମକୁ କହିବେ କି ?”

ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଆମର ମନୋଭବରେ ଯେ ଅବୋ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ପଟି ନାହିଁ, ଏହା ଦେଖି ସିଏ ବିଶ୍ୱାସର ସହିତ ଆପଣାର କଥାଟିକୁ ବହୁବାବୁ ଅରହୁ କଲେ :

“ଏବେ ବୁଝିଦେଶରେ ଘଟିଥିବା ପଟନାବଳୀ ବିଷୟରେ ଆପମୋନେ ନିଷ୍ଠା ଅବଗତ ଅଛନ୍ତି । କେଣ୍ଟ ସେ ବିଷୟରେ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତିମାନ ଅବୋ କୌଣସି କଥା କହିବ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପମୋନେ ଏହି କଥାଟି ମୋଟେ ଜାଣି ନାହାନ୍ତି ଯେ, ବିପ୍ଳବାନ୍ତକ ଯାବତୀମୟ ବାର୍ତ୍ତାକଳାପର ତେନ୍ତରେ କେତେ ବୀତ୍ରିକର ଏପରି କ୍ଷୁଦ୍ର, ଗୋଟୁଟିଏ ରହିଛୁ, ଯେଇମାନେ ଅପଣାକୁ ହୁଏ ହୋଇ କହୁଛନ୍ତି । ମୁଁ ସେଇମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଲାଗେ । ଆମେ ବେଳେବେଳେ ଏବହି ଦସ୍ତ ଅଲୋଚନା କରି ବରନ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଭାବରେ ଆମେ ପରିପରଠାରୁ ଅଲଗା ଅଲଗା ହୋଇ ରହିଥାଏ । ପ୍ରଥମତା, ଯେପରି ଆମ ଜ୍ଞାପରେ ବାହାର ସନ୍ଦେହ ଦୃଷ୍ଟି ନ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ଆମେ ଯେପରି

ପାଖରେ ରହୁ ବାଟୁଗତ ଭବରେ କାର୍ଯ୍ୟମହିଳା ଚନ୍ଦ୍ରବିଧାନ ଏବଂ ପଶୁଲିଙ୍ଗନା କରିପାରିବୁ, ଆମେ ସେଇଥି ସକାଶେ ଏପରି ବିଷିଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିଥାଉ । ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଯୋଗସ୍ତର ରକ୍ଷା କରିବାର କାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ପଶ୍ଚର ସହିତ ପରମର୍ଶ କରିବାକୁ ଲାଜୁଆ କଲେ ସେମାନେ ମୋ ଘରେ ଆସି ଏକାଠି ହୁଅନ୍ତି ।

“ଆମେ ଅନେକ ବାଳ ଧରି ଖୋଲିଖୋଲି ଲାଜୁଆ କଲୁ, ହିସାସକ ସାମାନ୍ୟ କଲୁ. ସହାୟ ଦ୍ୱାରା ବିଜୟ ହାତଲ କରି ବୋଲି ଭବ ଆଶା କରିଥିଲୁ । ନ୍ୟୟ ସ୍ଥାପନକାରୀ ଓ ପ୍ରେମର ପଣ୍ଡିତ ଯେପରି ବିଜୟୀ ହୋଇପାରିବ, ସେହି ପାଦ୍ମ ଓ ସ୍ଵତଳ ଅଭିନାସରେ ଆମକୁ ଯାବଜ୍ଞାୟ ପଥର୍ତ୍ତ ଉଚିତ ପଥ ବୋଲି ମନେ ହୋଇଥିଲ । ମୋର ଅନୁଭାବୀ ଭିତରେ ଫେରି କୋମଳତା ଏବଂ ଦୟାର ସମ୍ମଦ ସଂଦାର ଅନୁଭୂତ ହେଉଛି, ତାହାର୍ଥି ମୋତେ ମାନବ ଜାତିର ଯାବଜ୍ଞାୟ ଦୁଃଖ ସହିନର ଉପଶମ ଘଟାଇବାକୁ ବନ୍ଧକରି ବାହାର କରିଛି । ମନବ ଜାତିର କଷ୍ଟ-ଗୁଡ଼ାକ ସହି ଲାଗି ତାହାର ଯାତନା ଓ ଯଶଶାର ଉପଶମ କରାଇବାକୁହିଁ ମୁଁ ଡାକ୍ତରୀ ପାଠ୍ୟର ଡାକ୍ତର ହୋଇଥିଲ । ମୋ ଭଲ ଗୋଟାଏ ବ୍ୟକ୍ତ ବି କିପରି ଦୁଃଖମୟ ନାନା ପିଣ୍ଡିତ ଦ୍ୱାରା ବାଧ ହୋଇ ଚକ୍ରାନ୍ତ ଫରାମର ନିଷ୍ଠାର୍ଥ ପରିଶର୍କଣ କରିବାକୁ ବାଧ ହେବାରେ, ଅପଣ ସେତେବେଳେ ପାଖରେ ଥିଲେ ନିଷ୍ଠାୟ ତାହା ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥାନ୍ତେ । ଏକଥା ଶୁଣି ଆପଣ ଭାବ ଆହୁର୍ମ୍ଭା ହୋଇ ଯାଉଥିବେ, ନୁହେଁ ? ମୁଁ ଯେ ସେହି କାରଣରୁ ଏତେ ଏତେ ଦୁଃଖ ଭେଗ କରୁଥିଲି, ସେକଥା କେବି କଦାପି ବିଶ୍ୱାସ କରି ନ ଥିଲା । ତଥାପି, ତାହାର୍ଥି ପ୍ରକୃତ କଥା । ମାତ୍ର ଅନ୍ୟମାନେ ମୋତେ ଲେ ରକଣ ଆଗକୁ ଲୋକିଦେଲେ, କେତେ ଅକାଟ୍ୟ ସ୍ଵରୂପି-ମାନ ଦେଖାଇ ମୋତେ ଅଭିଭୂତ କରିଦେଲେ ଏବଂ ଅନେକ ସମୟରେ ମୋ ଭିତରେ ସେବୁତିକ ପ୍ରତି ବିଶ୍ୱାସ ନନ୍ଦାଇବାରେ ସମର୍ଥ ବି ହୋଇଥିଲେ ।

“ତଥାପି, ସହିୟ ହୋଇ ଲାଜୁବାର ସନଳ ଉତ୍ତେଜନା ମଧ୍ୟରେ ବି, ମୁଁ ଏବିଷୟରେ ସଂଦାର ବେଶ୍ୟ ସତେତନ ହୋଇ ରହିଥିଲି ଯେ, କରିବା ଲାଗି ଏହା-ଠାରୁ କୌଣସି ଅଧିକ ଭଲ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ଆମେ ଗ୍ରହଣ କରେଥିବା ବାଟ-ଗୁଡ଼ାକ ଯେ ଆବୋ ସବେଳିମ ବାଟ ନୁହେଁ, ଆମେ ଯେ ବୃଥା ଆମର ସବୋଭିମ ପାମର୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ନଷ୍ଟ କରିବାରେ ଲାଗିଛୁ, ଏବଂ ପ୍ରାୟ ଏକ ଉପତ୍ତାର ପ୍ରକରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଥିବା ଆମର ସକଳ ଉପାଦାନ ଦ୍ୱାରା ଯେତେ ଅନୁପ୍ରେରିତ ହେବାରେ ଲାଗିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଯେ ତଥାପି ହୁଏତ ପରାବର ଲଭ କରିବୁ, ଏହି ବିଷୟରେ ମୁଁ ବେଶ୍ୟ ସତେତନ ହୋଇ ରହିଥିଲି ।

“ଶେଷରେ ସେହି ପରାବରବର୍ତ୍ତ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲ, ଫର୍ମଲ କଟା ହୋଇ କେତେ ଉପରେ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲୁ ପରି ଆମେ ପରାବର ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲୁ । ଏବଂ, ଏହି

ଦୁର୍ଗାମସ୍ତ ସ୍ଥିତି ଦାସ କାହିଁ ଦୋଷ ଆମେ ପୁଣି ଆପଣାକୁ ଫେର ପାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟାଗଲୁ । ଅଧିକ ଯଥାର୍ଥ ଏକାଶରା ସନ୍ଦର ଭାବିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କଲୁ । ଆମ ଭିଜର ସଂବାଧିମାନେ ସେତେବେଳେ ମୁଖ୍ୟମରେ ପଡ଼ିଥାଇଥିଲେ । ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ବ୍ରତିମାନମାନେ ଆମକୁ ଚାଟଦେଖାକୁ ନେବାକୁ ଏବଂ ପରିବଳନା କରିବା ଲାଗି ଯେତିମାନଙ୍କର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସାମର୍ଥ୍ୟ ରହିଥିଲା, ଆମଣାର ସାଦସ୍ଥିତ ଆସନ୍ତିର ସବାଣୀ ମେମାନଙ୍କ ବିବାହର ଅଧିକା ମୁଖ୍ୟମରେ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଆମ ମମସ୍ତକୁ ସବେଳା ଏକ ଆବଳ ଗାସ କରି ରହିଥିଲା । ଏବଂ ସବାଣୀରେ, ମୁଁ କ’ଣ ବଢ଼ିଥିଲି ତୁ କ’ଣ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲି, ସେହି ଦଥାଟିକୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଗରେ ବଢ଼ିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଲି ।

“ଦିନସାରେ ପ୍ରତି ଲାତିବାକୁ ଆମ ଯାଖରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଚଳ ନାହିଁ । କାରଣ ଆମେ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ଏକବାବକ ଓ ପରାମର୍ଶ ଦେବାଗାତ୍ର ନାହିଁ । ପ୍ରକୃତି ମଧ୍ୟରେ - କାର୍ଯ୍ୟ ରହୁଥିବା ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଧାନଗୁଡ଼ିକ ଆହୁତି ଅଧିକ ଭଲ ଭାବରେ ବୁଝି ପାଇବା ସବାଣୀ, ସୁଶଙ୍କଳିତ ଭାବରେ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ହୁଏ, ଆପଣାର ପାଦଶୟ ପଦ୍ମାସନ କିପରି ସ୍ଵପନ୍ଧରକ କରି ରଖିବାକୁ ହୁଏ, ତାହା ଆହୁତି ଉଲକରି ଜାଣିବା ସବାଣୀ ଆମକୁ ବୁଝିର ମେଧରେ ଆହୁତି ବିକାଶ ଲାଭ କରିବାକୁ ପଞ୍ଚିବ । ଆମର ଚର୍ଚିଗରେ ବାସ କରୁଥିବା ଜନଶକ୍ତି ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଶିକ୍ଷିତ କରିବାକୁ ହେବ, ସେମାନେ ଯେପରି ନିଜ ସ୍ଥାଧୀନ ଭାବରେ ଚିନ୍ତା କରିପାରିବେ ନିଜେ ସବୁଦଥା ଭାବ ପାରିବେ, ସେଥିଲାଗି ସେମାନଙ୍କୁ ଉଚିତ ଭାବରେ ପ୍ରକିଳିତ କରି ଆଣିବାକୁ ପଞ୍ଚିବ । ତେବେପାଇ, ଆମେ ନିଦଷ୍ଟ ଯେଉଁ ଲକ୍ଷ୍ୟଟିକୁ ହାସନ କରିବାକୁ କହୁ କରୁଛୁ, ସେମାନେ ସେହି ବିଷୟରେ ପକ୍ଷିତ ସଙ୍ଗନତା ଲାଭ କରିପାରିବେ ଏବଂ ଫଳଦୟୁକ୍ତ ଭାବରେ ଆମର ସହାୟତା କରି ପାରିବେ । ବର୍ତ୍ତିମାନ ଯେପରି ଅନେକ ସମୟରେ ସେମାନେ ଏକ ଅନୁରାୟ ପରି କାର୍ଯ୍ୟ ଚରୁଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଆଉ ଆଣ୍ଠି ସେପରି ହେବେ ନାହିଁ ।

“ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଏକଥା ମଧ୍ୟ କହିଦେଇଛୁ ସେ ଯଦି କୌଣସି ଜାତିକୁ ସ୍ଥାଧୀନତା ହାସନ କରିବାକୁ ହୁଏ, ତେବେ ସବୁପ୍ରଥମେ ତାହାକୁ ସେହି ସ୍ଥାଧୀନତାର ଯୋଗ୍ୟ ହେବାକୁ ପଞ୍ଚିବ, ଉପଯୁକ୍ତ ହେବାକୁ ପଞ୍ଚିବ, ସେହି ସ୍ଥାଧୀନତାକୁ ଉପସ୍ଥିତ କରି ପାରିବା ଲାଗି ଆପଣାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ପଞ୍ଚିବ । ବୁଝଦେଶରେ ଆଣ୍ଠି ଏପରି ନେଉ ନାହିଁ; ଏବଂ ଜନସାଧାରଣ ଯେପରି ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରି ସେମାନଙ୍କର ଜାତିକା ମଧ୍ୟରୁ ବାହାରକୁ ବାହାରି ଆସି ପାରିବେ, ସେଥିଲାଗି ଆମକୁ ଅନେକ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଞ୍ଚିବ । ମାତ୍ର, ଆମେ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର

ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଆରମ୍ଭ କରିପାରିବା, ଆମେ ସେତକ ଶୀଘ୍ରତି ପୁନଃବାର ସନ୍ତୋଷ ବିପ୍ଳବ ଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରିବା ।

“ଏହିପରି କଥାକୁ ରୁଦ୍ଧିବା ବିଷୟରେ ମୁଁ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କର ହୃଦ୍ଦବୋଧ କରଇ ପାରିଛୁ । ସେମାନେ ମୋ’ କଥାରେ ବିଶ୍ଵାସ କଲେ ଏବଂ ଆମେ ଅଧ୍ୟୟନ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲୁ । ଏହିପରି ଭବରେ ଆମେ ଆପଣମାନଙ୍କର ବହିଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ପଢ଼ିବାକୁ ପାଇଲୁ । ଆମର ବର୍ତ୍ତିମାନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆପଣମାନଙ୍କର ବିଶ୍ଵରଗୁଡ଼ିକୁ କିପରି ଭବରେ - ପ୍ରସ୍ତୋଗ କରୁଥାଇ ପାରିବ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ଆମେ ନିଜ ଲାଗି କିପରି ଏକ କର୍ମୟୋଜନା ତିଆର କରିପାରିବୁ, ସେହି ବିଷୟରେ ଆପଣମାନଙ୍କର ସାହାୟ୍ୟ ଲୋଡ଼ିବାକୁ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତିମାନ ଏଠାକୁ ଆପିଛୁ । ଏହିପରି ନେଇ ଆମେ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବୁ, ଯାହାକି ଆମର ଏକ ନୃତ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ରକୁପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ଏବଂ, ସାଧାରଣତା, ସମ୍ମଞ୍ଜସତା, ସ୍ଥାଧୀନତା ଏବଂ ନ୍ୟୟର ଏହି ସୁନ୍ଦର ବିଶ୍ଵରଗୁଡ଼ିକର ଲୋକମାନଙ୍କ ଭିତରେ ପ୍ରସାର ଘଟାଇ ପାରିବା ସକାଶେ ଯାହାକୁ ଆମେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ଲଗାଇ ପାରିବୁ ।”

ହିଁ କହୁ ସମୟ ନାରବ ରହ କ’ସେବୁ ଚିନ୍ତା କଲେ ଏବଂ ତା’ପରେ ପୁଣି ଅରଥର କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ :

“ମୋର ଦାର୍ଶନିକ ସ୍ଵପ୍ନଗୁଡ଼ାକ କେବଳ ଏକ କଳଳନାର ସୌଧ ହୋଇ ରହିଯିବ ନାହିଁ ତ, ଏହି ମାର୍ଗରେ ମୋ’ର ଅନ୍ୟ ଭାଇମାନଙ୍କୁ ପରିଶୁଳିତ କରିବାକୁ ଯାଇ ମୁଁ କୌଣସି ଭୁଲ୍ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁ ନାହିଁ ତ, ଏହାଦ୍ୱାରା ମୁଁ କେବଳ ଖାରୁକାର ଏକ ପରିଚୟ ଦେଉ ନାହିଁ ତ, — ବେଳେବେଳେ ମୋର ମନରେ ଏହିଭଳି ସନ୍ଦେହମାନ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥାଏ । ସମେପରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ହିଁସା ଦ୍ୱାରା ହିଁସାର ଜବାବ ଦେଲେ, ଧୂଷା ଦ୍ୱାରା ଧୂଷାର ଏବଂ ରକ୍ତପାତ ଦ୍ୱାରା ଶେଷ କଣ୍ଠି ପର୍ମିନ୍ତ ରକ୍ତପାତର ଜବାବ ଦେଲେ ତାହାକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଅଧିକ ଭିତର ପର୍ଦା ଦୋଳି କୁହାଯିବ ନାହିଁ କି ?, — ଅନେକ ସମୟରେ ମୋ’ମନରେ ଏହିପରି ଏକ ସନ୍ଦେହ ଜାତ ହୋଇଥାଏ ।”

“କିନ୍ତୁ, ଆପଣମାନେ ଯେଉଁ ଲକ୍ଷ୍ୟଟିକୁ ହାସଲ କରିବା ଲାଗି ବାହାରିଛନ୍ତି, ସେଥିଲାଗି ହିଁସାକୁ ହୁଏଇ କଦାପି ଏକ ଭିତରେ ପଞ୍ଚାବୁପେ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରୁଥାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଆପଣମାନେ ଅନ୍ୟାୟ ଦ୍ୱାରା କିପରି ନ୍ୟୟ ହାସଲ କରିପାରିବେ, ଦୂରା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ମଞ୍ଜସତା ଏବଂ ମେତ୍ରୀ ହାସଲ କରିପାରିବେ ?”

“ହଁ । ଆମ ଭିତରୁ ପ୍ରାୟ ଅନେକଙ୍କର ଠିକ୍ ଏହିପରି ମତ ରହିଛୁ । ମୋ’ ନିଜ ବିଷୟରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ରକ୍ତପାତ ଓ ସେହିଭଳି ଯାବନ୍ତାୟ କାର୍ଯ୍ୟ

ପ୍ରତି ମୋ'ର ଏକ ବିଶେଷ ଘୃଣାଭବ ରହିଛି । ସେଥିରୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଖିଲେ ମୁଁ ପ୍ରକୃତରେ ଭାବ ଆଜିକିତ ହୋଇଛଠେ । ଯେତେଥର ଆମ ଉଚିତରୁ ନେତାଙ୍କ କରି କାହାକୁ ଆସୁବଳି ଦେବାକୁ ଦୂର, ମୁଁ ସେତେଥର ଘୋର ଦୁଃଖ ସର୍ବଶାରେ ଅବଶ ପ୍ରାୟ ହୋଇପାରେ । ଖାସ ଏହିପରି ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାଚରଣ ଦ୍ୱାରା ଆମେ ଯେପରି ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟଠାରୁ ଆହୁରି ଦୂରକୁ ଦୂରକୁ ଗୁଲିଯାଉଛୁ, ମୁଁ ସେହିପରି ଅନୁଭବ କରିଆଏ ।

“ମାତ୍ର ଘଟନାଚକ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଆମକୁ ଯେତେବେଳେ ଏହିପରି ଭବରେ ଜୋର କରି ସିଆତକୁ ଟାଣି ନେଉଛନ୍ତି ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଆମେ ଏପରି ସବୁ ଝାଁର ସମ୍ବନ୍ଧୀନ ହେଉଛୁ, ଯେତ୍ରମନେ କି ଆମ ଉପରେ ବିଜ୍ଞା ହାସଳ କରିବା ଲାଗି ଏକାବେଳେକେ ସମସ୍ତଙ୍କର ବି ପ୍ରାଣ ନେବାକୁ ପଣ୍ଡାତ୍ମିପଦ ହେବେ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ଆମେ ଆଉ ଅନ୍ୟ କଥା କ'ଣ କରିପାରନ୍ତୁ ? ମାତ୍ର ଏକଥା ମଧ୍ୟ ସତ ଯେ ସେମାନେ କଦାପି ତାହା କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଆମ ଉଚିତରୁ ସଂଶେଷ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ପାଣପାଇ କରିବାକୁ ପଞ୍ଚବ ପଛକେ, ଆମ ଉପରେ ନୟତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏହି ପବିତ୍ର କର୍ତ୍ତ୍ଵାଚିରୁ ଆମେ କଦାପି ବିଚ୍ୟତ ହେବୁ ନାହିଁ, ଜୀବନର ଶେଷ ନିଃଶ୍ଵାସ ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଉଁ ପବିତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସାଧନ ଲାଗି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆମେ ଆମ ଅନୁରତମ ପଦେଶରେ ଶପଥ ଗଢ଼ିବା କରିଛୁ, ଆମେ କେବେ-ଦେଲେ ତାନାପ୍ରତି ବିଶ୍ୱାସପାରକତା କରିବୁ ନାହିଁ ।”

ଏକ ଉତ୍ତାପୀନଭବ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଷ୍ଠାନ ମୁଦ୍ରାରେ ସେ ଏହି କଥାଗୁଡ଼ିକୁ କହୁଥିଲେ । ଏବଂ, ସେତେବେଳେ ସେହି ଅପରିଜନି ଧରବାକୁଙ୍କର ମୁଖମଣ୍ଡଳ ଉପରେ ଏପରି ଏକ ଉତ୍ତାପି ରହସ୍ୟମୟତା ସ୍ଵର୍ଗ ରେଖାପାଇ କରିବାରେ ଲାଗି ଥିଲା ଯେ, ତାଙ୍କର ଚନ୍ଦ୍ର ଭାଲତା ଉପରେ ଜଣେ ସହିଦର କଣ୍ଠକମୁକୁଟ ଆବୋର କରି ରହିଥିବାର ଦେଖିଥିଲେ ମୁଁ ସେଥରେ ଆଦୌ ବିସ୍ମୟ ପ୍ରକାଶ କରି ନ ଥାନ୍ତି ।

ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଉତ୍ତାପ ଦେଇଥିଲା, “କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଯେପରି ଆମକୁ ପ୍ରଥମେ କହୁଥିଲେ, ଆପଣ ନଜେ ଏକଥା ସୀକାର କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ଶୋଲଖୋଲ ଯୁଦ୍ଧ, ପ୍ରାଣ ପଣ କରି ବାହାରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଏହି ସହାମରେ ନିଷ୍ଠେ ତ ଭବରେ ଏକ ମହାନ୍ ନିର୍ଭୀକତା ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ତଥାପି ଏକ ନିଷ୍ଠଳ ସଗାମ ଓ ଏଥରେ ଏପରି କିନ୍ତୁ ହୋଇ ମାତିରହିବା ପ୍ରକୃତରେ ନିବୋଧ-ତାର କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ । ସେଥିପାଇଁ ଆପଣ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ତାହାକୁ ଫର୍ତ୍ତାଗା କରିବାକୁ, ମଧ୍ୟ ଭବୁଥିଲେ, ଅନୁରାଳକୁ ଗୁଲିଯିବା ପାଇଁ ଓ ଜୀବନରେ ନିଜଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସକାଶେ ଭବୁଥିଲେ; ଆପଣାର ଶତ୍ରୁକୁ ଠୁଳ କରି, ଗୋଟିଏ

ଗୋଟିଏ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ସଗଠିତ ହୋଇ ଏବଂ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଏକତାବଳୀ ହୋଇ ପରିଚୀରୀ ଅନ୍ୟ ଏକ ଶର ଅବସରରେ ଏଥରେ ବିଜୟ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବେ ବୋଲି ବ୍ୟବୁଧିଲେ । ଆପଣ ବ୍ୟବୁଧିଲେ ଯେ ସେହି ପ୍ରଗମରେ ଆପଣମାନଙ୍କର ସଗଠନକ୍ଷମ ବୃକ୍ଷିମର୍ଗୀତି ଆପଣମାନଙ୍କର ସହାୟକ ହେବ ଏବଂ ଏପରି ଏକ ଭାଗେଶ୍ଵରଙ୍କର ପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ, ଯାହାକ ଦ୍ୱାସା ପରି କଦାପି ପରାଭୂକ ହୋଇଯିବ ନାହିଁ ।

“ଆପଣମାନଙ୍କର ଶନ୍ମମାନଙ୍କ ହାତରେ ଆପଣମାନନ ଆଉ ଅଧିକ ଅସ୍ତ୍ର-ଶୟ ଆଣି ଧରଇ ଦେବାର ସମ୍ମାନ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ, ଆପଣମାନଙ୍କ ଦୋଷ ଦେବା କରି ସେମାନଙ୍କ ଆପଣମାନେ ଆଜି ଆତୌ କୌଣସି ସ୍ମୟୋଗ ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ, ଆପଣମାନଙ୍କେ ସାନ୍ଦର୍ଭିକତାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଖନ୍ତୁ, ଧୈର୍ଯ୍ୟର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଖନ୍ତୁ, ସାଧୁତା ଏବଂ ନ୍ୟାୟବନ୍ଧୁର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଖନ୍ତୁ । କେବେଯାଇ ବିଜୟ ଆପଣମାନଙ୍କର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଅସିବ, କାରଣ ସେତେବେଳେ, ଯାହା ଦେବା ଦିଚିଛ, ତାହା ଆପଣମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ରହିବ, ସେତେବେଳେ ସାଧ ଓ ସାଧନ ଦିଇସୁଟି ପକ୍ଷରେଣ୍ଟ ଅସଲ ଓ ହୃଦୟରେ ନ୍ୟାୟକ ଆପଣମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ରହିବ ।”

ସିଏ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମନୋଗୋଟିଏ ଦେଇ ମୋ’ କଥାରୁତିକୁ ଶୁଣୁଥିଲେ, ମୋ’ କଥାରେ ଏକ ହେଉଥିବା ପରି ମଝରେ ମଝରେ ମୁଣ୍ଡ ବି ହଲୁଥିଲେ । ସିଏ ଅନେକ ସମୟ ନାରବ ରହି ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସର୍ବର୍ତ୍ତତ ତାଙ୍କର ସାଥୀମାନଙ୍କର ଯାବଣ୍ଟାୟ ଯଦ୍ବନ୍ଧାମୟ ଆଶା ଏବଂ ଯାବଣ୍ଟାୟ ଜୁଳନ୍ତ ଥାକ ଓ କଷାମାନ ତାଙ୍କର ଚିହ୍ନିତିରେ ମଣ୍ଡଳାକାର ହୋଇ ବୁଲୁଥିବା ପରି ଆମେ ସମ୍ମ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲୁ ।

ତମା’ ଅଜନ୍ତୁ ଅନାଇ ସିଏ ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲେ, “ଜଣେ ନାଶ ଏହିପରୁ ବିଷୟରେ ଏତେ ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଦେଖି ମୋତେ ପ୍ରକୃତରେ ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ଲାଗୁଛି । ସମ୍ବାଧରେ ଏକ ଅଧିକ ଭଲ ସମୟ ଆହୁରି ଶୀଘ୍ର ଆସିବାରେ ନାଭାମାନେ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ କ’ଣ କରି ନ ପାରିବେ : ସେଠି ବୁଝଦେଶରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଅତି ମୂଲ୍ୟବାନ ଭ୍ରମରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆମର ସହାୟତା କରିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଆମ ପାଥରେ ନ ଥିଲେ ଆମେ କଦାପି ଏତେ ସାହସୀ ହୋଇପାରି ନ ଥାନ୍ତୁ, ଏତେ ଶତିଶାଳୀ ହେଉପାରି ନ ଥାନ୍ତୁ ବା ଆମର ଏତେ ସହିବାଣତ୍ର କଦାପି ନ ଥାନ୍ତୁ । ସେମାନେ ଆମ ସହିତ ସବୁ ଜାଗାକୁ ଯାଆନ୍ତି, ଗୋଟିଏ ସହିତ ଗୋଷ୍ଠୀରୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗୋଷ୍ଠୀରୁ ଯର କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ଆମ ସମସ୍ତକୁ ଏକତାବଳୀ କରି ରଖନ୍ତି, ଆମ ଉତ୍ତର ନିରାଶ ହୋଇ ପଞ୍ଜିଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସାନ୍ତୁ ନା ଦିଅନ୍ତି, ନିରୁପାଦିତମାନଙ୍କୁ ଦିଶାତ୍ମି ଦେଇଥାନ୍ତି, ପୀଡ଼ିତମାନଙ୍କର ଶୃଙ୍ଗୀଷା କରନ୍ତୁ ଏବଂ ସବୁ ଜାଗାରେ ସେମାନଙ୍କ

ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଅଦମ୍ୟ ଥାଣା, ଆମ୍ବ-ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଉତ୍ସାହ ଆଣି ସଞ୍ଚାର କରି ଦେଇ ଥାନ୍ତି ।

“ଦେହପର ଭବରେ ଘଟନାବିମେ ଜଣେ ନାହା ଥରେ ମୋ’ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହାୟତା କରିବା ଲାଗୁ ମୋ’ସହିତ ଆସି ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଅନେକ ଦିନ ଲଗାଏତ ମହମବଣୀ ଅଳୁଆରେ ପାର୍ଵତୀମୟ ଚେର୍ଛ ରହି ଲେଖାଲେଖି କରିବା ହେବୁ ମୋ’ର ଦୃଷ୍ଟିଶତ୍ରୁ ଏକାବେଳେକେ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଯାଇଥିଲା । କାରଣ, କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଏତିବାକୁ ମୋତେ ଦିନବେଳେ ମଧ୍ୟ ଆଜି ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା । ତେଣୁ କେବଳ ଶୁଣି ସମୟରେହିଁ ମୁଁ ଆମର ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ତିଆରି କରିପାରୁଥିଲା, ପ୍ରଭୁରପସବୁଥିକୁ ଲେଖୁଥିଲା ଏବଂ ତା’ପରେ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟାରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ନକଳ ମଧ୍ୟ କରୁଥିଲା । ସେତେବେଳେ ମୋତେ କେତେ ତାଲିକା ତଥାର କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା ଓ ସେହି ଧରଣର ଆହୁରି କେତେ କ’ଣ କାମ କରିବାକୁ ବି ପଡ଼ୁଥିଲା । ଏହିପର ଭବରେ ମୋ’ର ଦୃଷ୍ଟିଶତ୍ରୁ ଦମଣଃ ଭାରି କୀର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିଥିଲା । ବର୍ତ୍ତିମାନ ମୁଁ ପ୍ରାୟ ଅଛି ହୋଇଗଲିଣି ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ । ସେତିକିବେଳେ ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରତି ଅନୁରକ୍ତ ରଖିଥିବା ଜଣେ ତରୁଣୀ ମହିଳା ମୋ’ର ସହିକ ଶା ହୋଇ ଥିଲିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ତାକୁଥିବା ପରୀକ୍ରମ ସିଏ ଲେଖିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ତଥାପି ସେ ତଙ୍କୁର କେବେହେଲେ କୌଣସିପକାରେ ଆବୋ କାନ୍ତି ବା ବିରକ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିବା ପରି ଦେଖାଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ ।” ସେହି ଦିନୟପୁନ୍ତ କର୍ମନିଷ୍ଠା କଥା ଯୁରଣ କରି, ଆମ୍ବ-ଉତ୍ସାହର ଏହି ନିରଜନଟିର କଥା ଭବି ତାଙ୍କର କଥାଗୁଡ଼ିକ ଅଜ୍ଞନ୍ତ କୋମଳ ହୋଇଥିଥିଲା ଏବଂ ଭରି ମଧ୍ୟର ଶୁଭୁଥିଲା ।

“ସେହି ମହିଳା ମୋ’ସହିତ ପାରିସ୍କର ମଧ୍ୟ ଆସିଥିଲେ । ଆମେ ବର୍ତ୍ତିମାନ ପ୍ରତିଦିନ ସଂଖ୍ୟାରେ ଏକାଠି ହୋଇ ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛୁ । ଆମେ ବର୍ତ୍ତିମାନ ଯେଉଁ ପୁଣ୍ଡିକାଟି ବିଷୟରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥିଲୁ, ବର୍ତ୍ତିମାନ ମୁଁ ତାଙ୍କ ସହାୟତାରେହିଁ ସେଇଟିକୁ ଲେଖିପାରେବି । ଏତେ ଫଳଟରେ ପୁଣ୍ଡି ହୋଇ ଜହାନିକା ମୋ’ ଭଲି ଜଣେ ମଣିପର ଭାଗ୍ୟ ସହିତ ନିଜ ଭାଗ୍ୟକୁ ଆଣି ଯୋଡ଼ିପାରିବା ପକୁତରେ କମ୍ ସାହସର କଥା ନୁହେଁ । ଆପଣାର ସ୍ଥାନିନିତାକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ସକାଶେ ମୋତେ ଠକ୍ ଜଣେ ନିବାସିତ କଥା ପରି ନିଜକୁ ଲୁଗୁର ରଖିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ।”

“କିନ୍ତୁ ଅନ୍ତରେ ପାରିସ୍କର କି ଆପଣ ନିର୍ବିପଦ ରହିଥିବେ !”

“ଅଛୁ, ପୁଣି ନାହିଁ । କାହିଁକି କେଜାଣି ସେମାନେ ଆମକୁ ନେଇ ଭରି ଅଜ୍ଞକିତ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଆମକୁ ଭୟକର ଓ ଅନିଷ୍ଟକାଣ୍ଡ

ଦେଇଲାନ୍ୟବାଗୀ ବୋଲି ଘରୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ, ଆମ ନିଜଦେଶରେ ସେମିତି, ଦେଶ ବାହାରେ ଏଠି ମଧ୍ୟ ଆମ ପଛେ ପଛେ ରହ ଆମ ଉପରେ ସର୍କାର ଦୃଷ୍ଟି ରଖା-
ଯାଉଛି । ତଥାପି, କେହି କିପରି ପରିକଳ୍ପନା କରିପାରିବ ଯେ, ଯେଉଁ ଲୋକମାନେ
ନିଜର ରକ୍ତ ବି ଦେଇ ନୀତ୍ୟର ବିଜୟକୁ ଜୀବନର ଲୟାର୍ଯୁପେ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି,
ସେମାନେ ଦୁଃଖକୁ ରକ୍ଷା କରିଥିବା ଓ ସମକାଳୀ ଉଚ୍ଚ କରି ଧରିଥିବା ଫ୍ରାନ୍ସ୍
ଭକ୍ତି ଗୋଟିଏ ଦେଶ ପ୍ରତି ଅକ୍ଷୁତଙ୍କତା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବେ ? ଏବଂ, ଦାରୁଣତମ
ଦୂଦିନରେ ସେମାନଙ୍କର ଅଶ୍ଵୟସ୍ତଳରୁପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିବା ଗୋଟିଏ ସହରର
ଶାନ୍ତିରେ ସେମାନେ ବ୍ୟାପାର ସ୍ଵର୍ଗକୁ କାହିଁକି ବା ମନ କରିବେ ?”

“ତେବେ ଆପଣ ଏଠାରେ ଆଉ କହିଦିନ ରହିବାକୁ ତିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି ?”

“ହଁ, ସେତେଦିନ ପର୍ମିନ୍ତ ରହିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହେବ, ସେତେଦିନ ପର୍ମିନ୍ତ
ଦେଶରେ ଥିବା ଅନ୍ୟ ବନ୍ଧୁମାନେ ସେଠାରେ ମୋ’ର ଉପର୍ଯ୍ୟନ୍ତକୁ ଆବଶ୍ୟକ ନ
କରିବେ । ଆଶିଥରେ ଆମ ସମ୍ପର୍କଟିକୁ ଆରମ୍ଭ କରି ପାଇଁବା ଲାଗି ସକଳ
ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକୁ ଏକମ୍ବ କରିବାରେ ଏଠାରେ ରହ ସେମାନଙ୍କର କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ
କରୁଥିବା ପର୍ମିନ୍ତ ହୃଦକ ମୁଁ ଏଠାରେ ରହିପାରିବ । କିନ୍ତୁ ଏଥର ଯେଉଁ ଶତାମଟି
ହେବ, ତାହା ଆମର ସଥାଶତ୍ରୁ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ । ବିଶ୍ୱରର ପ୍ରରରେହି ହେବ ।”

“ତେବେ ଆପଣ ଆଶିଥରେ ଏଠାକୁ ଆସିବେ ଓ ଆମ ସହିତ ଦେଖା
କରିବେ, ନୁହଁ ? ସେତେବେଳେ, ଆପଣଙ୍କର ପରିକଳ୍ପନା ଓ ପୁଣ୍ଡିକାଟି ଲାଗି
ଆପଣାର ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ଆପଣ ସାଙ୍ଗରେ ଦେଇଥିବାକୁ ଆଶିଥିବେ । ତେବେ ଆମେ
ସେଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଅଧିକ ଦୃଷ୍ଟି ଭବରେ ଆମ୍ବେଜନା କରିପାରିବା ।”

“ହଁ, ମୁଁ ପୁଣିଥରେ ଆସିବ । ମୋ କାମଟିକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଦେବା ପରେ
ଯଥାସମ୍ବନ୍ଧ ଶୀଘ୍ର ମୁଁ ପୁଣିଥରେ ଆସିବ । ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ପୁନଃବାର ସାକ୍ଷାତ୍ କରି
ଏବଂ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଗୁଲୁ ରଖି ମୋତେ ପ୍ରକୃତ ଭବରେ ଭରି ଉଲ୍ଲ ଲାଗିବ ।”

ତାଙ୍କର ଦୟା ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଥବା ଦୂଃଖରେ ଅନୁଷ୍ଟନ ଆଶିଦୂରଟି ଅନେକ
ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଆଶାର ସହିତ ଆମ ଅଭିରୁ ଅନାର ରହିଥାନ୍ତି । ଗଲବେଳେ ସେ
କେବେ ଉତ୍ସାହରେ ଆମମାନଙ୍କ ସହିତ କରମର୍ଦ୍ଦନ କରି ଯାଇଥିଲେ ।

ଆମେ ଦୁଆର ପର୍ମିନ୍ତ ତାଙ୍କ ପାଗ୍ରେଟି ଦେବାକୁ ଯାଇଥିଲୁ । ସିଏ
ପୁଣିଥରେ ପଛକୁ ଫେରି ବୁଝିଲେ, ଆହୁରି ଅଧିକ ଉତ୍ସାହପୂର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ଆମ
ସହିତ କରମର୍ଦ୍ଦନ କଲେ ଏବଂ ଆପଣାର ଗନ୍ଧୀର କଣ୍ଠରେ ଆମକୁ ଉଦେଶ୍ୟ କରି
କହିଲେ :

ନେତା

“ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଉପରେ ମଣିଷ ବିଶ୍ୱାସ ଗଣି ପାରିବ, ନ୍ୟାୟ ବିଷୟରେ
ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଠିକ୍ ଆମରି ପରି ସମାଜ ଆଦର୍ଶଟିଏ ରହିଛୁ ଏବଂ ଆମେ ସେହି
ନ୍ୟାୟର ବ୍ୟବସ୍ଥାଟିକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିବାକୁ ଜଳ୍ପା କରୁଛୁ ବୋଲି ଯେଉଁମାନେ
ଆମକୁ ଅପରାଧୀ କିଂବା ପାଗଳ ବୋଲି ଆଦୋ ଭାବୁ ନାହାନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ସହିତ
ଆସି ସାକ୍ଷାତ୍ କରିବା ପ୍ରକୃତରେ ଆନନ୍ଦର କଥା । ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଆରଥରେ
ପ୍ରଶାମ, ମୁଁ ଯାଉଛୁ ।”

ସିଏ ଆଉ କେବେହେଲେ ଆସି ନ ଥିଲେ ।

ଭାରି ତରଚରରେ ଲେଖି ପଠାଇଥିବା ଖଣ୍ଡ ପଥରେ ସେ ଆସିପାରିଲେ
ନାହିଁ ବୋଲି ଦୁଃଖପ୍ରକାଶ କରି ବେର ପଠାଇଥିଲେ । ଗୋଇନ୍ଦା ସବୁବେଳେ
ତାଙ୍କର ପିତ୍ର ଧରିଲେ, ତାଙ୍କୁ ଭାରି ସନ୍ନେହ କଲେ, ବାର ବାର ଆପଣାର ରହିବା
ଆନଟିକୁ ବଦଳାଇଲେ ମଧ୍ୟ ସିଏ ଡଥାପ ଜଣାପଡ଼ିଗଲେ । ଏହିପରି ଭାବରେ
ସେହି ନ୍ୟାୟାକାଞ୍ଚଳୀ ଉତ୍ସବାତ୍ମକୁ ପୁଣି ଆପଣା ଦେଶକୁ ବାହୁଡ଼ିଯିବାକୁ ପଡ଼ିଲ ।
ସେହି ଉତ୍ସବର ଦେଶରେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ମର୍ମନ୍ତିଦ ଜୀବନାବସାନ ତାଙ୍କ ଲାଗି
ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲା ।

ଦୁଃଖକୁ ସହ୍ୟ କରି ଜାଣିବା

ସତ କୌଣସି ସମସ୍ତରେ କୌଣସି ଗନ୍ଧାର ଦୁଃଖ, ଦର୍ଖ କରି ପକାଉଥିବା କୌଣସି ସର୍ବେ କଂବା ଶବ୍ଦ ଯଦ୍ରଶା ତୁମରୁ ଅଭିଭୂତ କରି ପକାଉଥିବ ଏବ ଦୋର କୌଣସି ମଧ୍ୟରେ ନେଇ ପକାଇ ଦେଉଥିବ, ତେବେ ଜାଣିବ ଯେ ଆପଣାର ପ୍ଲିରତା ଏବ ଶାନ୍ତିରୁ ପୁନର୍ବାର ଫେର ପାଇବା ଲଗି ତଥାପି ତୁମ ପାଖରେ ଏକ ଅମୋଦ ଛପାୟ ରହିଛୁ ।

ଆମ ସର୍ବର ଗନ୍ଧାର ତଳରେ ଏପରି ଏକ ଆଲୋକ ପ୍ରଦାପିତ ହେଇ ରହିଛୁ, ଯାହାର ଡିଜ୍ଞନ୍ ଓ ଯାହାର ଶୁଣିବା ପରମରତାରୁ ଆଦୋ କୌଣସି ଗୁଣରେ ଉଣା ହୋଇ ରହ ନାହାନ୍ତି । ସେହି ଆଲୋକଟିକୁ ଆମେ ଏକ ବଶମୟ ଦେବସର୍ବର ଏକ ଜୀବନ୍ତ, ଏବ ତେବେ ଅଂଶ ବୋଲି ଜାଣିବା ଯାହାକି ଜଡ଼ ରିତରେ ମଧ୍ୟ ଜୀବନର ସଞ୍ଚାର କରି ରଖିଛି, ଯାହା ଜଡ଼ରୁ ପ୍ରାଣ ଯୋଗାଇଛୁ ଏବ ତାହାକୁ ଆଲୋକିତ କରି ରଖିଛୁ । ଯେଉଁମାନେ ତାଙ୍କର ନର୍ଦେଶକୁ ଶୁଣିବାକୁ ମନ କରିବେ, ସେମାନଙ୍କ ସକାଶେ ସେ ଏକ ଶତ୍ରୁଗାଲୀ ଏବ ସ୍ଵର୍ଗଭାଗୀ ମାର୍ଗଦର୍ଶକ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି; ଯେଉଁମାନେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବା ଲଗି, ତାଙ୍କର କଥା ଶୁଣିବା ଲଗି ଏବ ତାଙ୍କର ନର୍ଦେଶକୁ ପାଲନ କରିବା ଲଗି ଆକାଶ୍ରମା ରଖିଛନ୍ତି, ସେଇ ସେମାନଙ୍କ ସାହାୟ୍ୟ ଏବ ସାନ୍ତୁନା ଦେବା ଲଗି ଶ୍ରଦ୍ଧାଳୀଙ୍କ ଧୈର୍ଯ୍ୟର ସହିତ ବିଦ୍ୟମାନ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଲଗି ପୋଷଣ କରୁ ଯାଉଥିବା କୌଣସି ନିଷ୍ଠାୟୁତ ଏବ ଶ୍ରାୟୀ ଆକାଶ୍ରମା କଦାପି ବନ୍ଧର୍ଥ ହୋଇଯିବ ନାହିଁ; ଶତ୍ରୁଗାଲୀ ଏବ ସନ୍ଧାନାସ୍ତବ କୌଣସି ବଶମ୍ଭାବ କଦାପି ନରଶ ହୋଇ ଫେର ଅସିବ ନାହିଁ, କୌଣସି ପ୍ରତିଶାରୁ କଦାପି ବହୁତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ।

ମୋ'ର ଦୁଃଖୀ କେତେ ଯାତନା ପାଇଛୁ, କେତେ ବିଲାପ କରିଛୁ । ଅନେକ ସମସ୍ତରେ ଏକ ଦୁଃଖର ବୋର ତାକୁ ଏତେବେଳୀ ଭବ ଲଗିଛୁ ଯେ ତାହାର ତଳେ ସତେଷବା ଚର୍ଚ୍ଚବର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଯିବା ପର ଅନୁଭବ କରିଛୁ; କୌଣସି ଯଦ୍ରଶା ଏତେ ଶବ୍ଦ ହୋଇ ପଡ଼ିଛୁ ଯେ ସେଇ ତାହାର ତଳେ ଘେଷି ହୋଇ ପ୍ରାୟ ତଳିତଳାନ୍ତ ହୋଇଯିବାକୁ ବସିଛୁ । ୧୦୦ମାତ୍ର ହେ ଦିବ୍ୟ ପରମ ସାନ୍ତୁନାଦାତା, ମୁଁ ସେତିକବେଳେ ତୁମକୁ ଯାଇ ତାକିଛୁ; ମୋ'ର ଅନ୍ତର ରିତରୁ ମୁଁ ତୁମର ଲଗି ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଛୁ; ଏବ ସେତିକବେଳେ ଆଖିକୁ ଝଲିଥାର

ଦେଉଥିବା ତୁମର ଆଲୋକର ପାପ ମହିମା ମୋ' ସମ୍ମଗରେ ଆସି ଆବିରୁ'ର
ହୋଇଛି ଏବଂ ମୋତେ ପୁନଃବନ ଦାନ କରିଛି ।

ତୁମ ପରମ ମହିମାର ଶାନ୍ତିରାଶି ମୋ'ର ସମସ୍ତ ସର୍ବ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରି
ତାହାକୁ ଆଲୋକତ କରି ଦେଇଛୁ ଏବଂ ସେତିକିବେଳେକୁ ମୁଁ ମୋ'ର ଉଚିତ
ବାଟଟିକୁ ପାଇପାରିଛୁ । ମୁଁ ଯେଉଁ ବାଟରେ ଯିବି, ସେଇଟିକୁ ଅଛି ସ୍ଵର୍ଗ ଦ୍ୱାରେ
ଦେଖିବାକୁ ପାଇଛୁ; ମୋ'ର ଦୁଃଖକୁ ଯେ ମୁଁ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗାଇ ପାରିବ,
ସେକଥା ମଧ୍ୟ ସ୍ଵର୍ଗ କରି ଜାଣି ପାଇଛୁ । ସେତେବେଳେ ଯାଇ ମୁଁ ଦୁଇଛି ଯେ
ସେଉଁ ଦୁଃଖ ମୋତେ ଆପଣାର କବଳ ଉଚିତରେ ଧରି ରଖିଥିଲ, ତାହା ପ୍ରକୃତରେ
ଏହି ବିଶ୍ୱର ଦୁଃଖରର ଏକ ପ୍ରତିଷ୍ଠଳନ ବ୍ୟଙ୍ଗକ ମୋଟେ ଆଉ କିଛି ନ ଥିଲ,
ଦୁଃଖ ଏବଂ ଯାତନାର ଏହି ବିଶ୍ୱମୟ ପ୍ରବାହୁଟିର ଏକ ପ୍ରତିବିମ୍ବ ବ୍ୟଙ୍ଗକ ପ୍ରକୃତରେ
ଆଉ କିଛି ନ ଥିଲ ।

ଘେରିମାନେ ନିଜେ ଦୁଃଖ ସହିତନ୍ତି, କେବଳ ସେହିମାନେହି
ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଦୁଃଖକୁ ବୁଝିପାରିବେ । ସେମାନେ ତାହାକୁ ବୁଝିପାରିବେ,
ତାହା ସହିତ ସମ୍ମିଳନକାରୀ କରିପାରିବେ ଓ ତାହାର ନିରାକରଣ କରି ପାରିବେ ।
ଏବଂ, ହେ ଦିବ୍ୟ ପରମ ସାନ୍ତ୍ଵନାଦାତା, ହେ ସଂଶେଷମନକାରୀ ପରମ ବିନାଶ,
ସେତେବେଳେ ଯାଇ ମୁଁ ଦୁଇ ପାରିଲି ଯେ, ଆମର ଯାବନ୍ତୟ ବିନ୍ଦୁ ଓ ବ୍ୟାଘାତ
ସମୟରେ ଆମକୁ ତଥାପି ଅଭ୍ୟାସ କରି ରଖିବାକୁ, ଆମର ଯାବନ୍ତୟ ଯଦ୍ବାନାର
ସିପଶମ କରିବାକୁ ଆପଣଙ୍କୁ ନିଷ୍ଠୟ ପୁଅବୀ ତଥା ମାନବର ଯାବନ୍ତୟ କଷ୍ଟ ଓ
ଦୁଃଖକୁ ଜାଣିବାକୁ ପଡ଼ିଥିବ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିକୁ ମଧ୍ୟ ବାଢ଼ ନ ଦେଇ,
ନିଷ୍ଠୟ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିବ ।

ଏପରି କିପରି ହୋଇ ପାରୁଛି ଯେ, ଘେରିମାନେ ଆପଣାକୁ ଆପଣଙ୍କର
ଉପାସକ ଓ ସେବକ ବୋଲି ଦାଢ଼ି କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଉଚିତରୁ କେତେକ ଲୋକ
ଆପଣଙ୍କୁ ଜଣେ ନିର୍ମିମ ନିର୍ମାତନକାରୀ ପରି ଦେଖୁଛନ୍ତି; ଏପରି ଜଣେ
କଠୋରଦୃଦୟ ବିବୁରକବୁପେ ଦେଖୁଛନ୍ତି, ଯିଏକ ଏହିପରୁ ନିର୍ମାତନାକୁ
ଦେଖିବାରେ ଲାଗେଇଛନ୍ତି, ସେଥିର ଅବ୍ଦୀ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ବିଳନିତ ହୋଇ
ପଡ଼ୁନାହାନ୍ତି । ଏପରି କି ଆପଣ ଲାଜ୍ଜା କରି ସେହି ନିର୍ମାତନାଗୁଡ଼ିକର ଭିଅଶ
କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ବିବୁରୁଛନ୍ତି ।

ନା,—ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ବେଶ୍ ଦୁଇ ପାରୁଛି ଯେ ବିଶ୍ୱଲଭର
ଅପରିପୁଣ୍ୟତାରୁହି ଏହି ଯାବନ୍ତୟ ଦୁଃଖର ଜନ୍ମ ହୋଇଛି । ଆପଣାର ବିଶ୍ୱଲେ
ଏବଂ ଅଶୋକତା ସକାଗେହି ତାହା ଆପଙ୍କୁ ଅଭିନ୍ନ କରି ଅଣିବା ଲୁଗି

ଉପ୍ୟକ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ । ଏବ ସଙ୍ଗ୍ରହମେ ଆପଣଙ୍କୁ ହିଁ ଏଥଲାଗି ଦୁଃଖ ସହନ କରିବାକୁ ହେଉଛି, ଏଥଲାଗି ବିଳାପ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ବିଶ୍ଵାସକାରୁ ଶୁଣିଲାରେ, ଦୁଃଖକୁ ସୁଖରେ ଏବ ଅସମ୍ଭବତାକୁ ସମ୍ଭବତାରେ ପରିଚାଳନା କରିବା ଲାଗି ଆପଣଙ୍କୁ ସଙ୍ଗ୍ରହମେ ଏକ ଶତିଶାଳୀ ବାସନା ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ଓ ଉଦ୍‌ୟମ କରୁଛନ୍ତି ।

ଦୁଃଖ ସହବା ଯେ ଏକାନ୍ତ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ, ସେକଥା ଆବେଦୀ ନୁହେଁ । ଏପରି କି ଦୁଃଖ ସହବା କାମ୍ୟ ବି ନୁହେଁ । ମାତ୍ର ଯେତେବେଳେ ତାହା ଆମ ଜୀବନରେ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହେଉଛି, ସେତେବେଳେ ତାହା ଆମ ଲାଗି ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ସହ୍ୟକ ହୋଇ ନ ପାରିବ !

ସୁତେକ ସମୟରେ, ଯେତେବେଳେ କି ଆମେ ଆମର ଦୁଃଖ୍ୟ ଆଜି କଢାପି ଅଧିକ ସହ୍ୟ କରିପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରୁଆଇ, ସେତେ-ବେଳେ ଆମ ଭିତରେ ଏକ ଶଶ୍ଵରତର ଦ୍ୱାରାହିଁ ସତେଷବା ଖୋଲି ଯାଇଥାଏ, ଆମକୁ ତାହା କେତେକେତେ ନୃତ୍ୟ ଦର୍ଶକଲୟର ସଙ୍ଗାନ ଆଣିଦିଏ, ସେହିଥି ନୃତ୍ୟ ଦିଗନ୍ତ ଆମ ଲାଗି ଲୁକ୍କାୟିତ ହୋଇ ବେହିଥିବା କେତେ ଅର୍ପଣରେ ସମ୍ମତ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ଯାହାର ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣାର ଆଗମନ ଆମ ଲାଗି ସୁନନ୍ଦାର ଏକ ନୃତ୍ୟ ଏବ ପ୍ରଗାଢ଼ରେ ଜୀବନକୁ ବହନ କରି ନେଇଆସେ, ଧ୍ୟାନ ଦାଢ଼ିରେ ଆସି ଠିଆ ହୋଇଥିବା ଆମ ଜୀବନ ଲାଗି ଏକ ସୂନ୍ଦରୁଛୀବନକୁ ବହନ କରି ଆଣିଥାଏ ।

ଏବ, ଏହିପରି ଭବରେ ହିମାବତରଣର ଏକ ପ୍ରଦିଷ୍ଟା ଦ୍ୱାରା ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଏକ ଆବରଣ ପାଖରେ ଆସି ପହଞ୍ଚୁ ଏବ ସେହି ଆବରଣଟି ଦୂର୍ଧ୍ଵ ତାର ଆପଣଙ୍କର ସ୍ଵରୂପଟିକୁ ଆଣି ଉଦ୍‌ଘାଟିତ କରିଦିଏ, ସେତେବେଳେ ହେ ପରମପ୍ରଭୁ, ସମଗ୍ରସର୍ବକୁ ଭେଦ କରି ପାରୁଥିବା ସେହି ପରମଜୀବନର ଗାଢ଼ିତାକୁ, ସମଗ୍ରସର୍ବକୁ ପ୍ଲାଟିତ କରି ପକାଇଥିବା ସେହି ପରମାନେନର ଦୀପ୍ତିକୁ ଏବ ତାହା ମଧ୍ୟରେ ସରକାଳ ଲାଗି ଏକ ରୂପାନ୍ତର ଘଟାଇ ପାରୁଥିବା ସେହି ପରମପ୍ରେମର ମହାନ ବୈଶ୍ୟମ୍ୟରୁ କିଏ ପ୍ରକୃତରେ ଜେ ଦ୍ୱାରା ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ବହିପାରିବ ?

ଭାବନା ଉପ୍ରୟୁକ୍ତରେ

[ଏକ ମହିଳାସମିତି ଉଚ୍ଚେଷ୍ଣ୍ୟରେ ପ୍ରଦତ୍ତ
ପ୍ରବନ୍ଧନ]

ଆହୁରି ଅଧିକ ଭଲକରି ଜୀବନ ବହିବାକୁ ଆମେ ଆହୁରି ଅଧିକ ଭଲକରି
ଭବ ଶିଖିବା ଲଗି ଲଜ୍ଜା କରୁଛୁ, ଏହି ଜଗତରେ ଜଣେ ଜଣେ ନାଶ ଦୂସାବରେ
ଆପଣାର ଉପ୍ରୟୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ ଓ ପଦଟିକୁ ପୁଣି ଫେରି ପାଇବାକୁ ହେଲେ ଆମକୁ
କିପରି ଭବିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଆମେ ସେହି କଥାଟିକୁ ଜାଣିବାକୁ ବୁଝୁଁଛୁ । ଯେଉଁ
ସହାୟକ, ପ୍ରେରଣାଦାୟକ ଏବଂ ଭରସାମ୍ୟ-ବିଧାୟକ ଉପାଦାନଟିରେ ପରିଣତ
ହୋଇ ବାପ୍ରତିବ ଜୀବନରେ ଆମର ଭୂମିକାଟିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଲଗି ଆମ ଭାବରେ
ସମ୍ମାନନା ଭାବରେ ରହିଛୁ, ଆମେ ତାହାର୍ହ ହେବା ଲଗି ଲଜ୍ଜା କରୁଛୁ । ତେଣୁ, ମୁଁ
ଭବୁଛୁ ଯେ ଭବନା କହିଲେ ପ୍ରକୃତରେ କ'ଣ ବୁଝାଇବା ଦିଚିତ, ସଙ୍ଗ୍ରହମେ
ତାହାରି ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ଆମ ପକ୍ଷରେ ଏକାନ୍ତ ଅପରିହାରୀ ।

ହଁ, ଭବନା ।...ଏହି ବିଷୟଟି ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟାପକ ବିଷୟ, ସମ୍ବନ୍ଧରେ
ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ବ୍ୟାପକ । ତେଣୁ ଭବନା କହିଲେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭବରେ କ'ଣ
ବୁଝାଇବ, ଆପଣମାନେ ମୋତେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାହାର ପରେପୁଣ୍ୟ ଅର୍ଥଟିକୁ
ବର୍ତ୍ତିମାନ କହିଦେବେ ବୋଲି ମୁଁ କଦାଚି ଆଶା କରୁ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ବିଶେଷଣ
କରିବାର ଏକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ଵାରା ଆମେ ଏହି ବିଷୟରେ ଯଥାସମ୍ବନ୍ଧ ଏକ ନିର୍ଭ୍ଲୀ
ଧାରଣା ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ଚେଷ୍ଟା କରି ପାରିବା ।

ମୁଁ ଭବୁଛୁ ଯେ ସଙ୍ଗ୍ରହମେ ଆମେ ଦୂର ବିରିନ୍ଦ ପ୍ରକାରର ଭବନା ମଧ୍ୟରେ
ରହିଥିବା ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ଭଲଭବରେ ଜାଣ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା । ମୁଁ ଏହାକୁ
ହୁଏତ ଦୂର ବିରିନ୍ଦ ଗୁଣାୟକ ପ୍ରରର ଭବନା ବୋଲି ବ କହ ପାରିବ । ପ୍ରଥମତଃ,
ଆମ ଭାବରେ ଏପରି ଅନେକ ଭବନା ରହିଛୁ, ଯାହାକୁ ଆମେ ଆମ
ଭାବରେ ବୁଝାନ୍ତିକର ପରିଣାମ ବା ଫଳ ବୋଲି କହିପାରିବା । ଏବଂ
ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ଆହୁରି ଏପରି ଭବନାମାନ ରହିଛୁ ଯାହାକ ସତେଅବା, ଜୀବନ ଧାରଣ
କରିଥିବା ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ପରି, ବାହାରୁ,— କେଉଁଠାରୁ, ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ

ଆମରୁ ସେକଥା ଆଦୋ ଜଣା ନ ଥାଏ, ଆମ ଭିତରେ ଆସି ପ୍ରବେଶ କରିଥାଏ; ଆମେ ସେହି ଭବନାଗୁଡ଼ିକୁ ଆମର ବାହ୍ୟ ସର୍ବରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅନୁଭବରୁପେ ପ୍ରକାଶ କରି ପାରିବା ପୂର୍ବରୁହଁ ଆମର ମନୋଭୂମି ଉପରେ ପ୍ରତିକ୍ଷା କରିଥାଏ ।

ସବୁ ଭୁମେ ଆପଣାକୁ ଏତେ ଟିକିଏ ହେଲେ ବି ନିଷ୍ଠାଷଣ କରି ଦେଖିଥାଏ, ତେବେ ଭୁମେ ଏହି କଥାଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଅବଶ୍ୟ ଦେଖିବ ଯେ, ଯାହା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭୁମ ଜୀବନର ଏକ ଅଂଶରେ ପରିଣତ ହୋଇ ନାହିଁ, ସବ୍ସପ୍ରଥମେ ଭୁମର କିନ୍ତୁ ସ୍ଵଗୁଡ଼ିକର ମାଧ୍ୟମରେ ତାହା ସହିତ ଭୁମର ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥାଏ,— ଭୁମର ଚଷ୍ଟା, କଣ୍ଠୀ, ଘଣ୍ଟା ଓ ନାସିକା ଇତ୍ୟାଦି ମାଧ୍ୟମରେ ତାହା ସମ୍ବୂଦ୍ଧ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ମାଧ୍ୟମରେ ଅନୁଭୂତି ହୋଇଥିବା ପ୍ରଭବଟି ଯେତେ ସାମାନ୍ୟ ଅଥବା ଦାତୁ ହୋଇଥାଉ ପଛକେ, ତାହା ସୁଖକର କିଂବା ଦୁଃଖକର ହୋଇଥାଉ ପଛକେ, ତାହା ଭୁମ ଭିତରେ କୌଣସି କା କୌଣସି ଏକ ଅନୁଭୂତିର ଉନ୍ନେଷ୍ଟ କରୁଥାଏ । ଭୁମକୁ ତାହା ହୁଏଇ ଭଲ ଲାଗେ ବା ଖରପ ଲାଗେ, ଭୁମେ ସେଥିପୁଣି ଏକ ଆକର୍ଷଣ ଅଥବା ବିକର୍ଷଣ ଅନୁଭବ କରିଥାଏ । ସେହି ଅନୁଭୂତି ଅନନ୍ତବିଳମ୍ବେ ଏକ ଧାରଣାରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ, ସେହି ବସ୍ତୁଟି ବିଷୟରେ ଭୁମେ ଏକ ମତ ପୋଷଣ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କର । ସେହି ମତ ଯାହା ହେଉ ପଛକେ, ତାହାର୍ଥି ସେହି ବସ୍ତୁଟି ସହିତ ଭୁମର ସମ୍ପର୍କକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଙ୍ଗ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଭିଦାହରଣ ଦେଉଛୁ : ଭୁମେ କୁଆଡ଼େ ବାହାରକୁ ଯାଉଛି ଏବଂ ଘରୁ ବାହାରକୁ ବାହାରି ଦେଖୁଛ ଯେ ବାହାରେ ବସା ହେଉଛି । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭୁମେ ଏକଥା ମଧ୍ୟ ଅନୁଭବ କରୁଛ ଯେ ବାହାରର ଆନ୍ତର୍ଗତ ଶୀଘ୍ରଟା ମଧ୍ୟ ଭୁମର ଶଶବରକୁ ଅମ୍ଭି ଅବମଶ କରୁଛ । ପ୍ରିଣ୍ଟି ଭୁମକୁ ଭରି ଅସୁଖକର ମନେ ହେଉଛି । ବର୍ଷାଟା ବି ଭୁମକୁ ଅସୁଖକର ଲାଗୁଛି, ଏବଂ, ଭୁମର ଅନ୍ତର ଭିତରେ ପ୍ରାୟ ଯଦ୍ବୟଳିତ ହେଲାପରି ଭୁମେ ମନେ ମନେ କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରୁଛ, “ଏହି ବର୍ଷାଟା ପ୍ରକୃତରେ ସବୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେଲା ।” ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଜାଗାକୁ ବାହାରିଥିଲୁ ଯେ, ସେଇଟା ମଧ୍ୟ ପଣ୍ଡ ହୋଇଗଲ । କହିବା ବାହୁନ୍ତ ଯେ ବାହାରକୁ ଗଲେ ମୁଁ ଗୋଟାସୁକା ଅସନା ହୋଇଯିବି । ବର୍ଷା ପାଇ ହେଲେ ପାଇସୁ ସହରଟା ପେନିଟ ଅସନା ହୋଇଯାଏ, ସେକଥା କାହାକୁ ଅକଣା ଅଛି ? ଦୃଶ୍ୟ ବଞ୍ଚିମାନ ବସ୍ତାଗୁଡ଼ାକରେ ବୁଝିଥାଡ଼େ କେତେ ଶୋଳାଶୋଳ ହୋଇଛି, ତେଣୁ ସାଧାରଣଙ୍କି

ପେପରି ହୋଇଥାଏ, ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ଅସନା ହୋଇଥିବ !” (ଭୁମେ ଏହିପରି କେତେ କ'ଣ ଭବିବ ।)...

ବାହାରେ ବର୍ଷା ଦେଉଛି ଏହି ସରଳ ସତ୍ୟଟି ବିଷୟରେ ଏହିଥିରୁ ଓ ତହୁଁଲ ଯାବନ୍ତାରୁ ଭବନା ଭୁମର ମସ୍ତିଷ୍ଠଟ କୁ ଆଶମଣ କରିବାକୁ ମାତ୍ର ଆସନ୍ତି, ଏବଂ, ବାହାରେ ହେଉ ଅଥବା ଉଚିତରେ ହେଉ, ଯଦି ଆଉ ଅନ୍ୟକିଛି ଆସି ଭୁମର ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆକଷିତ କରି ନ ନାୟ, ତେବେ କେଣ୍ଟ ଦାର୍ଢ ସମୟ ଲାଗି ଏବଂ ଭୁମର ଅନାଶତରେ ମଧ୍ୟ ଭୁମର ମସ୍ତିଷ୍ଠ ଏହି ଅଛି ସାନ ଓ ଆବୋ କୌଣସି ତାତ୍ପରୀ ନ ଥିବା ଅନୁଭବଟିକୁ ନେଇ କେତେ ନା କେତେ ଟିକନସି ଏବଂ ଆବୋ କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ଓ ମହିଳା ନ ଥିବା ଭବନାଗୁଡ଼ିକୁ ଜନ୍ମ ଦେବାରେ ଲାଗିଥିବ ।...

ଅଧିକାଂଶ ମଣିଷଙ୍କର ଜୀବନ ଠିକ୍ ଏହିପ୍ରକାରେ ବିଶ ଯାଉଥାଏ, ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ମନୁଷ୍ୟମାନେ କେବଳ ଏହାହି କରୁଥାନ୍ତି ଓ ତାହାକୁ ନିଜର ଭବନା ବୋଲି କହୁଥାନ୍ତି,—ସେମାନଙ୍କର ଏହି ମାନସିକ ସହିୟତାଟି ପ୍ରାୟ ଏକାବେଳକେ ଯଦୁବିରୁ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ତା' ପଛରେ ଆବୋ କୌଣସି ଚିନ୍ତନ ନ ଥାଏ ତାହା ଉପରେ ଆମର ଆବୋ କୌଣସି ଅନ୍ତିଥର ନ ଥାଏ,—ତାହା କେବଳ ଏକ ପ୍ରତିବିମ୍ବ ଓ ପ୍ରତିକିଷ୍ଟା ହସାବରେହି ପ୍ରଗଟିକ ହେଉଥାଏ । ଆମର ଏହି ପାର୍ଥିବ ଜୀବନ ଏବଂ ତାହାର ଅନେକାନେକ ପ୍ରୟୋଜନ ବିଷୟରେ ଆମେ ଯାହାକିଛି ଭବନା ଭାବୁ, ସେଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାୟ ଏହି ପ୍ରରର ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ଏହାହି ହେଲେ ସବ୍ବପ୍ରଥମ ଅସୁବିଧାଟି, ଯାହାକୁ ଆମକୁ ଅଛିତମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଯଦି ଆମେ ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରକାରେ ଭାବିବା ଲାଗି ସମର୍ଥ ହେବା ପାଇଁ ଲାହା କରୁଥିବା, ଅର୍ଥରୁ, ଆମେ ଯଦି ଯଥାର୍ଥ ଏବଂ ସଙ୍ଗତ ଭବନାଗୁଡ଼ିକୁ ରହିଥ କରିବାର, ଗଠନ କରିବାର ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆକାର ଦେବାର ଉପଯୁକ୍ତ ହେବା ଲାଗି ଯୁଦ୍ଧ ଥିବା, ତେବେ ସବ୍ବପ୍ରଥମେ ଆମକୁ ଆମ ମସ୍ତିଷ୍ଠ ଉଚିତରୁ ଏହି ଯାବନ୍ତାରୁ ନିରାପତ୍ତିକ ଏବଂ ଶୁଣିଲାଯାଇ ମାନସିକ ଉତ୍ସେନନାକୁ ନିକାଲି ଦେଇ ମସ୍ତିଷ୍ଠକୁ ଖାଲି କରିଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏବଂ ଏପରି କରିବାକୁ ଆବୋ ସବୁଠାରୁ ସହଜ କାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି ବୁଝାଯାଇ ପାଇବ ନାହିଁ । କାରଣ ଏହି ସଗତସାନ ମସ୍ତିଷ୍ଠିଯାଟି ଆମକୁହି ତା'ର ଅଧୀନ କରି ରଖିଥାଏ, ଆମର ତା' ଉପରେ ଆବୋ କୌଣସି ନୟବିଷ ନ ଥାଏ ।

ଏଠାରେ ଆମେ ଏଥିଲାଗି କେବଳ ଗୋଟିଏ ଉପାୟ ବା ପକ୍ଷିତର ପରମର୍ଶ ଦେଇ ପାଇବା । ସେଇଟି ହେଉଛି ଏକାଶତାର ଅଭ୍ୟାସ କରିବାର ପକ୍ଷିତ ।

ମାତ୍ର ମୁଁ ଗଲାର ଯେପଣ ରୂପମାନଙ୍କ କହୁଥିଲି. ଏକାର ରହିପାଇବା ଲଗି ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଅନେକ ଉପାୟ ରହିଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଅଜ୍ଞନ୍ତୁ ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇଥାନ୍ତି ଓ ଆଉ କେତେକ କମ୍ ଫଳପ୍ରଦ ହୁଅନ୍ତି ।

ବିରନ୍ନ ଉପାୟରୁ ପ୍ରସ୍ତ୍ରୋଗ କରି ଏବଂ ଭୁଲ୍ କରିଛି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ତା'ର ନିଜ ଉପାୟଟି ବାହାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଅବଶ୍ୟ, ଗୋଟିଏ କଥାକୁ ସମସ୍ତକ ସକାଗେ ପ୍ରସ୍ତ୍ରୋଗନୀୟ ବୋଲି କୃତ୍ତାଯାଇ ପାରିବ । ସେହି କଥାଟି ଦେଉଛି ଚିନ୍ତନ, ଅର୍ଥାତ୍ ଭବନାର ଏକାଗ୍ର ସଂକେନ୍ଦ୍ରଶ, ନାରବଜା ମଧ୍ୟରେ ଏକାନ୍ତ ଭବରେ ଆସ-ଅବଲୋକନ; ଯେଉଁବୁ ଅର୍ଥାତ୍ କ୍ଷୁଦ୍ର ଭବନାଗୁଡ଼ାକ ଆମ ଉପରେ ଆସି ଅନେକ ସଂଖ୍ୟାରେ ସତତ ଚଢାଉ କରିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି, ଅଜ୍ଞନ୍ତୁ ନିକଟ-ବିରୀ ଏବଂ ସମୀକ୍ଷାମୂଳକ ଭବରେ ସେହିଗୁଡ଼ିକର ବିଶ୍ଲେଷଣ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଯେଉଁ ଅଳ୍ପ କେତେ କ୍ଷଣ ତୁମେ ଏକାର ହୋଇ ରହିବାର ଏହି ପ୍ରାଥମିକ ଅଭ୍ୟାସଟି ଲାଗି ନିସ୍ତର୍ଗୀତ କରିବ. ସେତେବେଳେ ଯଦି ସମ୍ବନ୍ଧ ହୁଏ, ତେବେ ଏକ ସହଜ ଆସୁପରିଚୋପର ଭବ ସହିତ ରୂପ ନିଜର ଲାଗୁସ୍ଥାନୁଭବ, ସବେଗ ଏବଂ ମନୋଗତ ସ୍ଥିତିଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ନାନା ଭବନାରେ ବ୍ୟକ୍ତ ରହିବାର ନାହିଁରୁ ଆପଣାକ ବିରତ ଓ ନିରସ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେ କେତେବେଳେ ଅସମ୍ଯମ ରହିଛି, ତାହାର ଆବୌଦୀ କୌଣସି ପୂର୍ବାର ନାହିଁ; ଏବଂ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଆମେ ଆମ ଭିତରର କ୍ଷୁଦ୍ର ଗତିଷ୍ଠନକୁ ମିଛରେ ଅତିରୁଦ୍ଧାର ସ୍ଥିକୃତ ଏବଂ ସମ୍ବନ୍ଧର ଦେଇଥାଉ ଏବଂ ନିଜାନ୍ତ ଅହେରୁକ ଭବରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଅତିରୁଦ୍ଧାର ମହିନର ଆଗେପ କରିଥାଉ; ଏପରିକ ଆମର ନିଜ ବିବତ୍ତିନଟି ସକାଶେ ମଧ୍ୟ ସେଗୁଡ଼ିକର କୌଣସି ମହିନ୍ରୀ ନ ଆଏ ।

ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଡଟପ୍ ହୋଇ ବିଶ୍ଲେଷଣ କରିବା ଲାଗି, ଏହିକୁ ମାନସିକ ସ୍ଥିତିଗୁଡ଼ିକର ଯଥୋତ୍ତମ ବ୍ୟବହ୍ରାପଗୁଡ଼ାରୁ କାଢିଦେଇ ସେଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକାର ବାଲବତ୍ତ ତାପୁର୍ଣ୍ଣମାନତାଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖିପାରିବାକୁ ଯେତେବେଳେ ରୂପ ଭିତରେ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ଅସୁନ୍ଦରିତର ଶତ୍ର ଆସିଥିବ, ତେବେ ତା'ପରେ ରୂମେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଅନେକ ପରିମାଣରେ ଲାଭବାନ୍ ବି ହୋଇପାରିବ । ମାତ୍ର କେବଳ ଅତି ଆସ୍ରେଆସ୍ଟେ ଏହି ଫଳଟି ରୂମରୁ ମିଳିବ, ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଡଟପ୍ତିରାର ଭବ ନେଇ ଅନେକ ଦିନ ପରୀକ୍ଷା ଚିନ୍ତନ କରିପାରିଲେ ଯାଇ ଏକଥା ସମ୍ବନ୍ଧ ହେବ । ଏହି ସଫାନ୍ତରେ ସାଧରଣତଃ ଅନେକ ଲୋକ ଯେଉଁ ଭ୍ରାନ୍ତରେ ପଡ଼ି

ଯାଇଥାନ୍ତି, ସେହି ଭ୍ରାନ୍ତଟି ଯେପରି ରୂମକୁ ମଧ୍ୟ ଆସି ଶ୍ରାସ ନ କରେ, ସେଥିଲାଗି
ମୁଁ ବର୍ତ୍ତିମାନ ରୂମମାନଙ୍କୁ ଆଇଗୋଟିଏ ବିଷୟରେ କହୁ ବହିବାକୁ ରଙ୍ଗା କରୁଛି ।

ମୁଁ ଅଳ୍ପମସ୍ତ ପୃଷ୍ଠାରୁ କହୁଥିଲା ଯେ ଆମେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅସମ୍ଭବ ଏବଂ
ଅନୁପାତଶ୍ଵାନତା ସହଚର୍ତ୍ତ ଆମ ନିଜ ବିଷୟରେ ସବୁବେଳେ ବିଶ୍ୱର କରିଥାଉ ।
ଏବଂ ମୁଁ ଭବୁଛ ଯେ ଆମର ତୋଷଗୁଡ଼ାକ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଆମକୁ ଭରି
ଆକର୍ଷଣ ହୋଇ ଦେଖାଯାଉଥାନ୍ତି ଓ ଆମେ ଆମ ଦୁଇଲକତାଗୁଡ଼ାକୁ ଉଚିତ ବୋଲି
ସବୁବେଳେ ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥାଉ । ମାତ୍ର, ଅସଲ କଥା ହେଉଛି
ଯେ, ଏବୁ ହୁଏ, କାରଣ ଆମ ନିଜ ଉପରେ ଆମର ଯଥେଷ୍ଟ ବିଶ୍ୱାସିତ ନ ଥାଏ ।
ଏକଥା ଶୁଣି ରୂମକୁ ଭରି ଆଶ୍ରମୀ ଲଗୁଛି କି ? ହଁ, ମୁଁ ଆଉଥରେ ମଧ୍ୟ କହିବ ଯେ,
ଆମ ଭିତରେ ଆସୁବିଶ୍ୱାସ ନ ଥାଏ ବୋଲି ସେପରି ହୋଇଥାଏ । ଆମେ ଏହି
ବର୍ତ୍ତିମାନ ମୁହଁତ୍ରିଟିରେ ଯାହା ହୋଇ ରହିଛୁ, ସେବିଷୟରେ ବିଶ୍ୱାସର ଅଭିଭ
ନୁହଁଁ, ବିରକ୍ତର ବଦଳ ଯିବାରେ ଲଗିଥିବା କ୍ଷଣିକ ବାହ୍ୟ ସର୍ବାତ୍ମା ଉପରେ ଯେ
ଆମ ବିଶ୍ୱାସର ଅଭିଭ ଥାଏ, ସେକଥା ମଧ୍ୟ ନୁହଁଁ,—କାରଣ ଏହି ସର୍ବାତ୍ମା କି ଆମ
ଆଖିରେ ସବୁବେଳେ ଭରି ପ୍ରମାଣ ହୋଇ ଦିଶୁଥାଏ ଓ ଆମର ଅନୁଭବ ଲଭ
କରୁଥାଏ । ମାତ୍ର, ପ୍ରସାଦ ଦ୍ୱାରା ଆମେ ଯାହା ହୋଇ ପାରନ୍ତେ, ତାହାର ଉପରେହି
ଆମର ଯଥେଷ୍ଟ ବିଶ୍ୱାସ ନ ଥାଏ । ଆମର ଯଥାର୍ଥ ଆସସର୍ବାତ୍ମା ଲାଗି ଯେଉଁ ସମସ୍ତ
ତଥା ଗଣ୍ଯର ରୂପାନ୍ତରଟି ଯଥାର୍ଥ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ପରିଣତ ହେବାକୁ ଯାଇଛୁ, ସକଳ
ବୟସରେ ବିରଜିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ସେହି ଶାଶ୍ଵତ ଦିବ୍ୟସର୍ବା ଆମ ଭିତରେ ଯେଉଁ
ରୂପାନ୍ତରଟି ଘଟାଇବାକୁ ଉଦ୍‌ୟମ କରୁଛନ୍ତି, ଆମେ ତାଙ୍କର ପ୍ରସରର ଏବଂ ବହୁ-
ଦୂରଦର୍ଶୀ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ପାଇରେ ଆପଣାକୁ ସମର୍ପଣ କରିଦେଇ ପାରିଲେ ତାହା
ଯେ ଅବଶ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୁଅନ୍ତା, ସେଇଟି ବିଷୟରେହି ଆମ ଭିତରେ ଯଥେଷ୍ଟ ବିଶ୍ୱାସ
ନ ଥାଏ ।

ତେଣୁ କୌଣସି ସହଜ ଆସୁପରିତୋଷର ଭବକୁ କଢାପି ବିଶ୍ୱାସ ବୋଲି
ଭବିବା ଉଚିତ ନୁହଁଁ । ବର୍ତ୍ତିମାନ ଆମେ ପୁନଃବାର ଆମର ଆଲୋଚ୍ୟ ବିଷୟଟିକୁ
ଫେରି ଆସିବା ।

ଆମ ଉପରେ ସ୍ଥତ ଅନ୍ତମଶ କରିବାରେ ଲଗିଥିବା ଏହି ଯାବନ୍ତୁ
ଅନ୍ତରିପୁଣ୍ୟ ଅବିନ୍ୟସ୍ତ ଭବନାର ବନ୍ୟାଟିକୁ ଆମେ ଯେତେବେଳେ ବିଧିବକ ଏବଂ
ଅବଶ୍ୟ ଉଦ୍‌ୟମ ଦ୍ୱାରା ଆମ ବାହାରେ ଓ ଆମତାକୁ କହୁଛୁ ଦୂରଦର୍ଶୀ ଭବରେ
ରଖି ଅବଲୋକନ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇଯିବା, ସେତେବେଳେ ଆମେ ନିଷ୍ଠେ
ଏକ ନୂତନ ଘଟନା ଘଟୁଥିବାର ଦେଖିଯାଇବା ।

ସେତେବେଳେ ଆମେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବା ଯେ, ଆମ ଭିତରେ ଏପରି କେତୋଟି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭବନା ରହିଛି, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ କି ଅନ୍ୟ ଭବନାଗୁଡ଼ିକର ଭୁଲନାରେ ଅଧିକ ଶତ୍ରୁଗାଲୀ ଏବଂ ଅଧିକ ଦୃଢ଼ । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ସାମାଜିକ ଚଳଣି ଓ ବିଧୁବିଧାନଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଭବନା, ନେଇତିକ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଭବନା, ଏବଂ ଏପରିକି, ଏହି ମୁଖ୍ୟମ ତଥା ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନର ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ବିଶ୍ଵବିଧାନଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭବନା ।

ସେଗୁଡ଼ିକ ଏହିସବୁ ବିଷୟରେ ଭୁମର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ମତ ହୋଇ ପାରନ୍ତି, କିଂବା ସେଗୁଡ଼ିକୁ ତୁମେ ଅନୁଭବ ନିଜର ମତ ବୋଲି ସୀକାର କରୁଆଥ ଏବଂ ସେହିଗୁଡ଼ିକ ଅନୁସାରେ କାହିଁ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା ବି କରୁଆଥ ।

ଭୁମେ ସେହିଭଳି ଗୋଟିଏ ଭବନା ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟିପାଇ କରିବ, ଭୁମ ଲଗି ଯେଉଁଟି ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ପରିଚିତ ହୋଇ ରହିଥିବ, ସେଇଟି ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟିପାଇ କରିବ, ଅଚାନ୍ତ ଯତ୍ନ ଏବଂ ଏକାଗ୍ରତା ସହିତ ଦୃଷ୍ଟିପାଇ କରିବ, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷ୍ଠାର ସହିତ ସେଇଟି ଉପରେ ଭୁମେ ଚିନ୍ତା କରିବ । ସେଥିଲାଗି ଯଥାସମ୍ବନ୍ଧ ଅନ୍ୟ ଯାବଣ୍ୟ ପୁଣ୍ୟତତ୍ତ୍ଵକୁ ବର୍ଣ୍ଣନ କରି ଚିନ୍ତା କରିବ ଏବଂ ସେହି ବିଷୟରେ ଭୁମେ କାହିଁକି ଏହି ମତଟିକୁ ପୋଷଣ କରୁଛ ଏବଂ ଆଉ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମତ ପୋଷଣ କରୁ ନାହିଁ, ସେହି କଥାଟି ଉପରେ ଚିନ୍ତା କରିବ ।

ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସବୁଷ୍ଟଳରେ ଭୁମକୁ ସେହି ଗୋଟିଏ ଉତ୍ତରହିଁ ମିଳିବ, ଅଥବା ପ୍ରାୟ ଏକାରି ଉତ୍ତର ମିଳିବ :

ଯେହେତୁ' ଭୁମର ପରିବେଶଟିରେ ସମ୍ପ୍ରେସ ସେହି ମତଟିକୁ ପୋଷଣ କରୁଛନ୍ତି, ସେହି ମତଟିକୁ ପୋଷଣ କରିବାକୁ ଯେହେତୁ ସମ୍ପ୍ରେସ ଉତ୍ତିମ ବୋଲି ମାନୁଷନ୍ତି । ଏବଂ ସେଇଥି ସବାଣେହି ତାହା ଭୁମକୁ ଯଥାସମ୍ବନ୍ଧ ଅନେକ ସାର୍ଵ, କଳତ୍ତା ଏବଂ ସମାଜେତନାର ପ୍ରମାଦରୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିପାରୁଛି ।

ଅଥବା, ଯେହେତୁ ତାହାରୁ ଭୁମ ପିତା ବା ମାତାଙ୍କର ବି ମତ ହୋଇ ରହିଥିଲ ଏବଂ ଭୁମ ପିଲକାଳରେ ଭୁମକୁ ସେହି ମତଟିହିଁ ପ୍ରସବିତ କରିଥିଲ ଓ ତଦନ୍ତରୁପ କରି ଗଢ଼ିଥିଲ ।

ଅଥବା, ଆପଣାର ଗୌବନ ସମୟରେ ଭୁମେ ଧର୍ମଚରଣ ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିଥିଲ, ତାହାର ସାହିତ୍ୟ ପରିଶାମ ସରୁପ ଭୁମେ ସେହି ମତଟିକୁ ପୋଷଣ କରୁଛ । ତେଣୁ ଭୁମର ଭବନାଟିକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଭୁମର ଭବନା ବୋଲି ଆଦୋ କୁହାଯିବ ନାହିଁ ।

କାରଣ, ତୁମର ଭବନା ସକୁଳରେ ତୁମ ନିଜର ଭବନା ହେବାକୁ ହେଲେ ତାହାକୁ ତୁମ ଜୀବନବ୍ୟାପୀ ସକଳ ମୁହଁତ୍ତି ମଧ୍ୟଦେଇ ଉପଳବୁ ଏକ ନ୍ୟାୟାହୁ-ମୋତ୍ତ ସମନ୍ୟର ଅଜ ହୋଇ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ହୁଏକ ଆପଣାର ଅବ-ଲୋକନ, ଅନୁଭବ ଜଂବା ଅନୁମାନ ଦ୍ୱାରା ତୁମେ ସେଇଟିକୁ ଲଭ କରିଥିବ ଅଥବା ହୁଏକ ଗଣ୍ଠର ତାହିଁକ ଏକାଶ ଲିଙ୍ଗନ ଦ୍ୱାରା ବ ସେଇଟିକୁ ପାଇଥିବ ।

ଏଇଟି ଦେଉଛୁ ଆମର ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବଶ୍ୟାର ।

ସମ୍ପ୍ର ଭବରେ ନିଷ୍ଠାର ସହିତ ନିଜର ଜୀବନଟିକୁ ବହୁବା ଲଗି ଯେଦେରୁ ଆମ ଭିତରେ ଏକ ସତତ୍ତ୍ଵ ରହିଛି ଓ ଆମେ ସେଥିଲାଗି ଉତ୍ୟମ ବି କରିଛୁ, ଅର୍ଥାତ୍, ଆମର କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଆମ ଭବନାର ଅନୁରୂପ କରିପାରିବା ଲଗି ଯେଦେରୁ ଆମର ସତତ୍ତ୍ଵା ଏବଂ ଉତ୍ୟମ ରହିଛି, ସେହି କାରଣରୁ ଆମେ ବର୍ତ୍ତିମାନ ଅତି ଭଲଭବରେ ଏହି କଥାଟିକୁ ରୁଦ୍ଧିପାରିବା ସେ କେବଳ ବାହାରୁ ଗୁହଣ କରି ନେଇଥିବା କେତୋଟି ମନୋଗତ ନିୟମର ଅନୁପରଣ କରିଛି ଆଁମେ ଆମର ଯାବଣୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକୁ କରିଛୁ । ଆମେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ପରିପକ୍ଷ ଭବରେ ଆଦୌ କୌଣସି ବିଶ୍ୱର କରି ନାହିଁ । ଆଦୌ ଚଣ୍ଡେଶ୍ଵର କରି ନାହିଁ । କେଣୁ ଆମେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସେଇ-ପ୍ରଭୃତି ଏବଂ ସତେତନ ଭବରେ ଆଦୌ ଶତଃ କରି ନାହିଁ । ମାତ୍ର କେବଳ ପୁରୁଷ ପାରମପରିକାର ବଣବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ, ଆମେ ଲଭ କରିଥିବା ଶିକ୍ଷା ଓ ପରିପାଳନ ଦ୍ୱାରା ସାବଧି ହୋଇ ଅଥବା ସଖୋପରି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶତଶାଳୀ ଓ ପରାମରଶମନ ଏକ ସାମାଜିକ ପ୍ରଗ୍ରାମନାର କବଳରେ ପଞ୍ଚଥିବାରୁଛି ଆମେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜର ବୋଲି ସ୍ବୀକାର କରି ନେଇଛୁ । ସମାଜ ଓ ସମୂହର ସେହି ପ୍ରଭାବଟି ପ୍ରକୃତରେ ଏତେ ପରାମରଶାଳୀ ହୋଇ ରହିଥାଏ ଓ ଏତେ ଶତଶାଳୀ ଭବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ ସେ ଅତି କମ୍ୟାଣ୍ୟକ ବ୍ୟକ୍ତିହିଁ ତାହାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୁପେ ଏତି ଦେବା ଲଗି ସମ୍ପର୍କ ହୁଅନ୍ତି ।

ମନ୍ୟେଷ୍ଟରେ ଆମେ ଆପଣାର ଯେଉଁ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବଟିକୁ ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ ଲାଗୁ କରୁଆଇ, ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ସେଇଟିଠାରୁ କେତେ ଦୂରରେ ରହି ନ ଆଉ !

କେଣୁ ଆମେ ନିଜକୁ ଆମର ଯାବଣୀୟ ଅନ୍ତର ଉଚିତାସ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ଏବଂ ଆମର ସମସ୍ୟାକମାନଙ୍କର ଅଜ ଏବଂ ସେଇଲାଗୁଣ ଲାଗୁ ଦ୍ୱାରା ବାହ୍ୟ ହୋଇ ତିଆରି ହୋଇଥିବା ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପରିଶାମ ବୋଲି ଜାଣିବା ।

ଏସବୁ ଦେଖିଲ ବେଳକୁ ନିଜ ଉପରେ ପ୍ରକୃତରେ ଦୟାହି ଆସିବ । ... ନିଜୁ ଏଥରେ ଆମେ କଦାପି ନିରୁପାଦିତ ହୋଇ ପଡ଼ିବା ନାହିଁ । ଆମର ବ୍ୟାଧିଟି

ଯେଉଳି ଦଢ଼ ହୋଇଥିବ ଓ ତାହାର ପ୍ରତିକାରଟି ଯେଉଳି ଜରୁଣ ବୋଲି ସାଧାପ୍ର ହେଉଥିବ, ଆମକୁ ସେଉଳି ଅଧିକ ଶତ୍ରୁର ସହିତ ସେହି ବ୍ୟାଧିଟି ସହିତ ସଙ୍ଗାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏବଂ ଆମକୁ ସବ୍ଦା ସେହି ଗୋଟିଏ ଉପାୟରେଣ୍ଟ ସେହି ପ୍ରତିକାରଟି କରିବାକୁ ହେବ : ଚନ୍ଦ୍ରନ, ଚନ୍ଦ୍ରନ ଏବଂ ଆହୁରି ଚନ୍ଦ୍ରନ ଦ୍ୱାରା ତାହା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏହିପରୁ ଭବନାକୁ ଆମେ ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ କରି ହାତକୁ ନେବା ଏବଂ ଆମର ସାଧାରଣ ବୁଦ୍ଧି ସାହାଯ୍ୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବିଶ୍ଵେଷଣ କରି ଦେଖିବା, ଆମେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆମର ସକଳ ବୁଦ୍ଧିଗତ ବିବେକ ଏବଂ ପମତା ବିଷୟରେ ଆମର ସବୋଳ ବିଶ୍ଵରଟି ଦ୍ୱାରା ବିଶ୍ଵେଷଣ କରିବା ; ଆମର ଉପାର୍ଜିତ ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ସହିତ ଅନୁଭବଟିର ଜଣନ୍ତରେ ଆମେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଉଜନ କରି ଦେଖିବା, ତା'ପରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପରିଷ୍ଵର ସହିତ ସମନ୍ବନ୍ଧ କରି ଗୁଡ଼ି ଆଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା, ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ସମଜୀବତା ଆଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟି ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ କଷ୍ଟକର ଲାଗିବ, କାରଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୃଶ୍ୟର ସହିତ କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ ଅତି ପରିଷ୍ଵର ବିରୋଧୀ ଭବନାଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ଆମ ଭିତରେ ପରିଷ୍ଵରର ପାର୍ଶ୍ଵବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ରହିବାକୁ ଦେବା ଲାଗି ଆମର ସବୁଦେବେଳେ ଏକ ପ୍ରବୃତ୍ତି ରହିଥାଏ ।

ଆମେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସବୁଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନଙ୍କର ଯଥୋତ୍ତର ସ୍ଥାନରେ ନେଇ ରଖିବା, ଏବଂ ଏହିପରେ ଭବରେ ଆମର ଅନ୍ତଃସ୍ରକୋଷ୍ଟି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳା ଆଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା । ନିଜ ଘରଟିକୁ ଆମକୁ ଯେପରି ପ୍ରତିଦିନ ଓଳାଇ ପରିଷ୍ଵାର କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି, ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଆମେ ସେହିପରେ ପ୍ରତିଦିନର୍ଥୀ କରିବା । କାରଣ ମୁଁ ଭବୁତି, ଆମ ଘରଟି ପ୍ରତି ଆମକୁ ଯେଉଳି ଦୃଷ୍ଟିଦେବାକୁ ପଡ଼ୁଛି. ଆମ ମନୋଗତ କ୍ଷେତ୍ରଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ସେଉଳି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ମାତ୍ର, ମୁଁ ସବୁ କହି ରଖୁଛି, ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଫଳପ୍ରଦ ଭବରେ କରିବାକୁ ନାହିଁ, ଆମେ ଆମର ଭିତରମ, ଜୀବବତମ ଏବଂ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ନିୟାପର ମନ୍ୟୁତ୍ତିତିକୁ ଆମ ଭିତରେ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରି ରଖିବାକୁ ସତତ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବା, ଯେପରିକି ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ଆମ ନିଜର ହୋଇ ରହ ପାରୁଥିବ ।

ଆମେ ଆପଣାକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଵଜ୍ଞ କରି ତିଆରି କରିବା, ଯେପରିକି ଆମ ଭିତରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିବା ଆଲୋକଟି ଆମେ ଅବଲୋକନ, ବିଶ୍ଵେଷଣ ଏବଂ ଗ୍ରେଣ୍ଜି-

ବିଶ୍ଵଗ କରି ରଖିବ'କୁ ଲଜ୍ଜା କରୁଥିବା ଭବନାଗୁଡ଼ିକୁ ଫୁଲ୍‌ଝାବରେ ଆଲୋକତ କରିଦେଇ ପାରୁଥିବ । ଆମେ ନିଜର ଦୁଷ୍ଟିରେ ସର୍ବତା ମୋହମ୍ମତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ସାହସଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଧରି ରଖିଥିବା, ଯେପରିକି ଆମର ଯାବଣୀୟ କ୍ଷେତ୍ର ଅତ୍ୱାତି ଏବଂ ତୁଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରରତାରୁ ଆହୁରି ଉପରକୁ ଉଠିଯାଇ ପାରିବା । ଉଚରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ମୋହ ବା ସୁବାହୁ ନ ରଖି ଆମେ ଆମ ଭବନାଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ ଯେପରି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସେହିପରି ଦେଖିବା ପାଇଁ ସମର୍ଥ ହେବା, ଆମ ଭବନାଗୁଡ଼ିକ ସକାଣେହି ସେହି ଭବନାଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖିବାକୁ ସମ୍ମତ ହେବା ।

ଏହିପରି ଭବରେ ଯଦି ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ କରି ଆମେ ଆମର ଏହି ଶ୍ରେଣୀ-ବିଭଗ କରି ଦେଖିବାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ସବାତପୁର ହୋଇ ରହିପାରିବା, ତେବେ ଆମର ମନ୍ତ୍ରିତରେ ଶୃଙ୍ଗଳା ଏବଂ ଆଲୋକ ଆପଣା ଆପଣା ଲଗି ଏକ ଆସ୍ତାନ ତିଆର କରି ନେଉଥିବାର ମଧ୍ୟ କିମେ ଦେଖିବାକୁ ପାରିବା । କାରଣ ଆମେ ଏହି କଥାଟିକୁ କଦାପି ଭୁଲାଯିବା ନାହିଁ ଯେ ଆମେ ଉବିଷ୍ଟରେ ଯେଉଁ ଅସଲ ଶୃଙ୍ଗଳାଟିର ଉପଲବ୍ଧ କରିବାକୁ ଲଜ୍ଜା କରୁଛୁ, ତାହାର ଭୁଲନାରେ ବର୍ତ୍ତିମାନର ଏହି ଉଥାକଥତ ଶୃଙ୍ଗଳାଟିକୁ କେବଳ ଏକ ଅଗ୍ରନ୍ଧକତା ବୋଲିଛି କହିବାକୁ ହେବ ; ଏବଂ, କିନ୍ତୁ କାଳ ପରେ ଆମେ ଯେଉଁ ଅସଲ ଆଲୋକଟିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଲଗି ସମର୍ଥତା ଅନ୍ତର କରିବା, ତାହାର ଭୁଲନାରେ ଏହି ଉଥାକଥତ ଆଲୋକକୁ କେବଳ ଅନ୍ତକାର ବୋଲିଛି କୁହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏହି ଜୀବନରେ ଏକ ସତତ ବିବର୍ତ୍ତିନର ପ୍ରକିଞ୍ଚା ଲଗିରହିଛୁ ; ଯଦି ଆମେ ଆମର ଯଥାର୍ଥ ମନୋଗତ ଭୁମିଟି ଉପରେ ଜୀବନ ବହୁବାକୁ ଲଜ୍ଜା କରୁଥିବା, ତେବେ ସେଥିଲାଗି ଅମର୍ଯ୍ୟ ଉବରେ ଆଗକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

କିନ୍ତୁ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟି କେବଳ ଏକ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ କାର୍ଯ୍ୟ । ଏଠାକୁ ଆସି ମଧ୍ୟ ଆମେ ଯଥାର୍ଥ ଭବନାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତ ବହୁତ ଦୂରରେ ରହିଥିବା । ଯଥାର୍ଥ ଭବନା ଆମର୍ଯ୍ୟ ଜୀବନର ସେହି ଅନନ୍ତ ଉତ୍ସଟି ସହିତିହି ଆଣି ସଲଗ୍ନ କରିଦେଇଥାଏ ।

ଆମେ ଯେପରି ସମଶ୍ଵର ଆପଣାର ଭବନାଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିନ୍ତ୍ର ନିୟମାନ ଅନ୍ତର କରିପାରିବା, ସେଇଥିରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହୋଇପାରିବା ଲଗି ଏଗୁଡ଼ିକ ହେଉଥିବା କୋଟିଏ କୋଟିଏ ଅଭ୍ୟାସ । କାରଣ ଯଦି ଆମେ ଜୀବନରେ ଏକାଶ ହେବାକୁ ଲଜ୍ଜା କରୁଥିବା, ତେବେ ଆମ ମାନସକ ହିୟାଣୀଲକା ଉପରେ ଆମର୍ଯ୍ୟ ଅବଶ୍ୟ ନିୟମିତ ଅନ୍ତର କରିବାକୁ ହେବ ।

ଏକାଗ୍ର ହୋଇପାଇବା ବିଷୟରେ ମଁ ଆଜି ଭିମମାନଙ୍କୁ ବିଶ୍ଵତ ଭବରେ ସବୁକଥା କହିପାଇବି ନାହିଁ । କେବଳ ଏତିକ କହିବ ଯେ ଏକାଗ୍ରତାକୁ ସଥାର୍ଥ ହେବାକୁ ନେଲେ, ତାହାକୁ ଆପଣାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦେଶ୍ୟପାଇନ କରିବାକୁ ହେଲେ, ତାହାକୁ ନିଷାମନା ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଶବ୍ଦଟିର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅର୍ଥରେ ତାହାକୁ ବ୍ୟକ୍ତିପାର୍ଥ-ମୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ସକୃତ ଏକାଗ୍ରତାକୁ କିପରି ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ ହୁଏ । ମଁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରାଚୀନ ଦିନ ଗନ୍ଧର୍ବ ପଠାରେ ତାହାର ଏକ ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେଉଛି :

“ମଡାନ ଓ ପ୍ରତାପଶାଳୀ ରାଜା ଅଷ୍ଟୟ ଉଣ୍ଡ'ରର ସୋପାନଶ୍ରେଣୀକୁ ଆବେନଶ କରି ଅଗସର ହୋଇ ଯାଉଥିଲେ, ଏବଂ ଠିକ୍ ଦ୍ୱାରଦେଶକୁ ଆସି ସେଠାରେ ଠିଆ ହୋଇଯାଇ ଖାତ୍ର ସବେଗପୂର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ କହୁଥିଲେ :

“‘ପଳାଅ ଭୁମେସବୁ ! ଆଉ ମୋଟେ ଅଗସର ହୁଅ ନାହିଁ ! ହେ କାମନାପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବନାଚୟ, ଭୁମେମାନେ ଏଇଠୁ ପଳାଅ ! ଅସ୍ତ୍ର ଜାହାର ସବନାଚୟ, ଭୁମେମାନେ ଆଉ ମୋଟେ ଅଗସର ହୁଅ ନାହିଁ ! ପୃଣାର ସବନାଚୟ, ଭୁମେମାନେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ହେଲେ ପାଦ ବି ଆଗକୁ ବଡ଼ାଅ ନାହିଁ !’

“ତା'ପରେ ପ୍ରକୋଷ୍ଟି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରି ରାଜା ଗୋଟିଏ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତନ ଉପରେ ଯାଇ ବସିଲେ । ତା'ପରେ ଧର୍ମଚରଣର ବିରେଧୀ ହୋଇ ରହିଥିବା ଯାବଣ୍ୟ କାମନା ଓ ବାସନାକୁ ବର୍ଜନ କରିଥିଲେ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ସେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଧର୍ମଟିକୁ ହାସନ କଲେ, ଅର୍ଥାତ୍ ଜୀବବତ୍ତାରୁ ମିଳୁଥିବା ଏକ କଲ୍ପାଣ ଏବଂ ଆନନ୍ଦର ସ୍ଥିତିକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ, ଚିନ୍ମନ ଏବଂ ଅନ୍ତେଷ୍ଟର ସ୍ଥିତିକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ।

“ତା'ପରେ ଚିନ୍ମନ ଏବଂ ଅନ୍ତେଷ୍ଟର ସ୍ଥିତିକୁ ବର୍ଜନ କରି ରାଜା ଦ୍ୱାରା ଧର୍ମଟିର ଉପନବ୍ିତ କରିଥିଲେ, ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରଶାନ୍ତରୁ ଉପଲବ୍ଧ ହେଉଥିବା କଲ୍ପାଣ ଏବଂ ଆନନ୍ଦର ଏକ ସ୍ଥିତିକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ, ସ୍ଥିରତା ଏବଂ ମାନସିକ ଉତ୍ସେଳନର ସ୍ଥିତିକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ।

“ଆନନ୍ଦରେ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ ନ କରି ତା'ପରେ ସେ ଉତ୍ସାହୀନ ହୋଇ ରହିଲେ, ସତେଜନ ହୋଇ ରହିଲେ, ଆନ୍ତର୍ଯ୍ୟମର ଅବଳମ୍ବନ କଲେ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ସେ ତାଙ୍କର କୃଷ୍ଣୟ ଧର୍ମଟିକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ । ସେତେବେଳେ ସେ ମୁହିମାନେ ଘୋଷଣା କରି ଯାଉଥିବା ସେହି ଅନ୍ତୁତେମ ପ୍ରଦେଶର ସନ୍ତୋଷପାଇକ

ଲଭ କରିଥିଲେ । ମୁନିମାନେ ଯାହାକୁ ‘ସମ୍ମାନ, ଉଦ୍‌ବନ୍ଧା’ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି, ‘ଅନ୍ତର୍ଗ୍ରେଦେଶରେ ଏକ କଲ୍ପାଣର ସ୍ତରକୁ ଅନୁଭବ କରେ’ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି, ସିଏ ସେହି ଅବସ୍ଥାଟିକୁ ଲଭ କରିଥିଲେ ।

“ଏହି କଲ୍ପାଣର ଅବସ୍ଥାଟିକୁ ବର୍ଜନ କରି, ଦୁଃଖକୁ ବର୍ଜନ କରି, ଆନନ୍ଦ ଏବଂ ଦୁଃଖଭେଦ ଉଭୟ ପ୍ରତିହିଁ ମୁକ୍ତପ୍ରାୟ ରହ ସେ ପଦିଷତମେ ଏବଂ ସଂଗୋଚା ଆସୁପଢ଼ୁଡ଼ ଓ ପ୍ରଶାସ୍ତ୍ର ସ୍ତରକୁ ଉପଲବ୍ଧ କରିଥିଲେ । ଏହିପରି ଭବରେ ସେ ତରୁଥୀ ଧର୍ମର ସ୍ତରରେ ଯାଇ ଉପନୀତ ହେଲେ ।

“ତା’ପରେ ସେହି ମହାନ୍ ଏବଂ ପରାମର୍ଶୀ ରାଜା ସେହି ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟ ଉଣ୍ଠାଇକୁ ମଧ୍ୟ ବର୍ଜନ କରି ବୁଲି ଯାଇଥିଲେ, ଏବଂ ସ୍ତର୍ମନ୍ୟ ପ୍ରକୋଷ୍ଟି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଏକ ରୌପ୍ୟ ନିମତ୍ତ ଆହ୍ଵାନ ଉପରେ ଯାଇ ଉପବିଷ୍ଟ ହେଲେ । ଏକ ଶ୍ରଦ୍ଧାନ୍ତିକୁ ଭବନାରେ ସେ ଜଗତ୍ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟିପାତା କଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଏହିପରି ଭବରେ ନିମାନ୍ସୁରେ ଘୁରେଟିଯାକ ଲୋକରେ ବିଚରଣ କରି ଆମ୍ବଳ । ଏବଂ ତା’ପରେ, ଶ୍ରଦ୍ଧାର୍ଥୀ ହୃଦୟରେ, ଅଶେଷ ଏବଂ ଅସୀମ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହୋଇ ସିଏ ଏହି ସମଗ୍ର ବିଷ୍ଟୁଳ ଜଗତଟି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ, ଏବଂ ସେହି ଜଗତର ଶେଷ ସୀମାଗୁଡ଼ିକ ପର୍ମନ୍ତ ବି ବିଚରଣ କରି ପାରିଥିଲେ ।

“ଦୟାତ୍ମକ” ଭବନାରେ ସେ ଜଗତ୍ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟିପାତା କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଦୟା ଗୋଟିଗୋଟି ହୋଇ ଘୁରେଟିଯାକ ଲୋକରେ ସବୁରେଇ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଏବଂ ତା’ପରେ, ଦୟା ଦ୍ୱାରା ସ୍ତର୍ମନ୍ୟ ହୋଇଥିବା ତାଙ୍କର ହୃଦୟରେ, ଏକ ଅଶେଷ ଏବଂ ଅସୀମ ଦୟା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହୋଇ ସିଏ ସେହି ସମଗ୍ର ଜଗତଟିକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି ଆଣିଥିଲେ, ତାହାର ଶେଷ ସୀମାଗୁଡ଼ିକ ପର୍ମନ୍ତ ବି ସେହି ଜଗତକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି ଆଣିଲେ ।

“ସିଏ ସବେଦନାର ଭବନାରେ ଜଗତ୍ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟିପାତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ସମ୍ମେଦନା ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ ଘୁରେଟିଯାକ ଲୋକ ସଞ୍ଚାରିତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା; ଏବଂ ତା’ପରେ ସେହି ସମ୍ମେଦନାପୂର୍ଣ୍ଣ ହୃଦୟରେ, ଏକ ଅଶେଷ ତଥା ଅସୀମ ସମ୍ମେଦନା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହୋଇ ସିଏ ଏହି ସମଗ୍ର ଜଗତଟିକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି ଧରିଲେ, ତାହାର ଶେଷ ସୀମାଗୁଡ଼ିକ ପର୍ମନ୍ତ ବି ସେହି ଜଗତକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି ଧରିଲେ ।

“ସିଏ ପ୍ରଶାସ୍ତ୍ରର ଭବନାରେ ଜଗତ୍ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟିପାତା କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ପ୍ରଶାସ୍ତ୍ର ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ ଘୁରେଟିଯାକ ଲୋକ ମଧ୍ୟକୁ ସଞ୍ଚାରିତ

ହୋଇ ଯାଇଥିଲା; ଏବଂ ତା'ପରେ ପ୍ରଶାନ୍ତି ଦ୍ୱାରା ପରିଧୂଷ୍ଟ ଆପଣା ତୁଳିଥିରେ, ଏକ ଅଶେଷ ଏବଂ ଅସୀମ ପ୍ରଶାନ୍ତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହୋଇ ସେ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧ ଜଗତଟିକୁ ଆଲାଙ୍କନ କରି ଧରିଲେ, ତାହାର ଶେଷସୀମାଗୁଡ଼ିକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବି ସେହି ଜଗତକୁ ଆଲାଙ୍କନ କରି ଧରିଥିଲେ ।” [ପରିଶିଷ୍ଟ ଦେଖନ୍ତୁ]

ସେଇ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଷ୍ଠାଯୁକ୍ତ ହୋଇ ସତ୍ୟର ଅନ୍ଦେଶଶ କରେ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ଯିଏ ସମ୍ମୁଖୀୟ ସତ୍ୟଟିର ଆହୁରି ଅଧିକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସତ୍ୟ ବୋଲି ବିଶ୍ୱର କରି ଆସିଥିବା ସର୍ବକିଛିକୁ ବଜ୍ଞନ କରି ଆସିବାକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିଥାଏ, ସିଏ ଧୀରେ ଧୀରେ ଗଣ୍ଯରତର, ପୂର୍ଣ୍ଣତର ଏବଂ ଆହୁରି ଅଧିକ ପ୍ରଦ୍ଵ୍ୟାପ ଭବନାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୁଏ । ଏଠାରେ ସମ୍ମୁଖୀୟ ସତ୍ୟ କହିଲେ କମୋଡ଼ିର ସବରେ ନିରନ୍ତର ବୃକ୍ଷ ପାଇବାରେ ଲାଗୁଥିବା ସମ୍ବନ୍ଧ ବିଶ୍ୱର ଜ୍ଞାନକୁହି ହୁଣ୍ଟାଉଛି ।

ଅନେକ ଏକାତ୍ମକା ଓ ଅନେକ ଚିନ୍ତନ ପରେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି, ଶୁଭ ବୁଦ୍ଧିଶତିର ସେହି ମହାନ୍ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ସ୍ଥୋତର୍ତ୍ତିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମ୍ପର୍କରେ ଆସିଥାଏ, ଏବଂ ତେଣୁ ତା'ଠାରୁ ଆଉ କୌଣସି ଜ୍ଞାନ ବାରିତ ହୋଇ ରହେ ନାହିଁ ।

ସେହି ମୁଦ୍ରୃତୀରୁହି ସେ ପ୍ରଶାନ୍ତିର—ମାନସିକ ଶାନ୍ତିର—ଅଧିକାଶ ହୁଏ । ଯାବଣୟ ବିଶ୍ୱାସର ଷେଷରେ, ମନୁଷ୍ୟବନର ଯାବଣୟ ଜ୍ଞାନରେ ଏବଂ ବେଳେ ବେଳେ ଅତିକ୍ରମ ପରମତରବୈଶେଷୀ ବୋଲି ପ୍ରଶାନ୍ତ ହେଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଧର୍ମମାର୍ଗର ଯାବଣୟ ଶିକ୍ଷାରେ ସିଏ ସେହି ଗଣ୍ଯର ସତ୍ୟରହସ୍ୟଟିର ପ୍ରତ୍ୟେକ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୁଏ ଏବଂ ପୁଅସାର କୌଣସି ଶତ୍ରୁ ସେହି ସତ୍ୟକୁ ତା'ର ଆଶ୍ରିତୁଆଳ କରି ରଖିପାରେ ନାହିଁ ।

ଏପରିକି କୌଣସି ଭୁଲ୍ କିଂବା ଅଜ୍ଞନ ତାକୁ ଆଉ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ବିଚିଲିତ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ, କାରଣ, ଜଣେ ଅନାମିତ ଗୁରୁ ଯେପରି କହିଛନ୍ତି :

“ପରମତତ୍ତ୍ଵରେ ବିଚରଣ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି କନାପି କୌଣସି ଭୁଲ୍ ଦ୍ୱାରା ବିଚିଲିତ ହୁଏ ନାହିଁ । କାରଣ ଭୁଲ୍ ଯେ ସତ୍ୟକୁ ଉପଲବ୍ଧ କରିବା ଦିଗରେ ମବନର ସହପ୍ରଥମ ଉଦ୍‌ୟମ, ସେଇ କଥାଟିକୁ ସେ ଭଲକରି ଜାଣିଥାଏ ।”

ମାତ୍ର, ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶାନ୍ତି ଏହି ସ୍ଥିତିଟିକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ ବ୍ୟକ୍ତ ଭବନର ଉଚତମ ଶିଖରକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଯାଏ ।

ହୃଠାରୁ ଏକାଥରକେ ଆସି ସେହି ସ୍ଥାନଟିରେ ପହଞ୍ଚ ଯିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ନ କରି ଆମେ ଏପରି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର୍ଥ ଭବନାର ଉପଲବ୍ଧ କରିବା ଲାଗୁ ଉଦ୍‌ୟମ କରିପାରିବା, ଯାହାକି ନିଜସ୍ତ ହୋଇଥିବ ଏବଂ ଯଥାସମ୍ବନ୍ଧ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗର ମଧ୍ୟ

ହୋଇଥିବ । ସେତେବେଳେ ଆମର ମନ ଅନ୍ତର୍ଭାଗ କିଛି ସମ୍ପଦର ଅଧିକାଶ ହୋଇ ପାରିଛି ବୋଲି ଅବଶ୍ୟ କୁହାଯିବ ଏବଂ ମାନସକ ମେହର ସଙ୍ଗେଇ ଅନ୍ତର୍ଜାନର ସେହି ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ଅବଦାନଟିକୁ ସମାଜ ଲାଗୁ ଉପର୍ଯ୍ୟ କରଇବାର ସାମଧ୍ୟ ଆମର ହୋଇଛି ବୋଲି ବି କୁହାଯାଇ ପାରିବ ।

ଉଦ୍‌ବନ୍ଧା ହେଉଛି ଏକ ଜୀବନ୍ତ ଏବଂ ସହିୟେ ବନ୍ଦୁ, ମୁଁ ଆଜି ଭୁମମାନଙ୍କୁ ସେହି କଥାଟିକୁ ଏକାଧିକ ବାର କହିସାରିଛି । ଏହି କଥାଟିକୁ ଟିକିଏ ଆଡ଼ରି ଭଲକରି ବୁଝାଇ କହିବେବା ଛାତି । ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଆଉଥରେ ଏଠାରେ ଏକଟି ହେବା, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଭୁମମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବନ୍ଧାର ରସାୟନିକ ବା ଅନୁର୍ଗତ ଗଢ଼ଣଟି ବିଷୟରେ କହିବି, କେଉଁ କେଉଁ ଉପାଦାନ ଦେଇ ତାହାର ଗଠନ ହୋଇଛି, ସେକଥା କହିବି । ତାହା କିପରି ଆପଣାକୁ ସଞ୍ଚାରିତ କରେ, କିପରି କୈୟା କରେ ଓ କିପରି ବୁଝାନ୍ତର ସାଧନ କରେ, ସେକଥାମାନ କହିବି ।

ଏବଂ, ଆଜି, ଶେଷ କରିବା ପୁଣ୍ୟ ମୋ'ର ଏକ ଛାକୁ ଭୁମମାନଙ୍କ ଆଗରେ ପ୍ରକଟ କରିବା ଲାଗୁ ଭୁମେମାନେ ମୋତେ ଅନୁମତି ଦେବ ।

ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ, ସକଳ ନିଷ୍ଠା ଏବଂ ସଦିକ୍ଷା ସହିତ, ସମସ୍ତ ବିଶ୍ୱର ମୂଳ ଏବଂ ବୁଦ୍ଧିଯୁକ୍ତ ଜୀବନ ସ୍ଵରୂପ ସେହି ପରମ ସତ୍ୟରୂପୀ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ପରମ ଆଲୋକ ଆଡ଼କୁ ଏକ ସମ୍ମଳନ ଅଶ୍ଵପ୍ରଦୀ ଦ୍ଵାରା ଆପଣାକୁ ଉତ୍ସେଲିତ କରି ନେଇସିବାକୁ ଏକ ଦୃଢ଼ ସକଳ ଗ୍ରହଣ କରିବା । ଯେପରକ ତାହା ଆମକୁ ସମ୍ମାନ ଦ୍ଵାରା ଆମରେ ଆଛାଦିତ କରି ରଖିବ ଏବଂ ତାହାର ସେହି ମହାନ୍ ଓଜ୍ଞାଲୁ ଦ୍ଵାରା ଆମର ମନ ଓ ହୃଦୟକୁ, ଆମର ସକଳ ଉଦ୍‌ବନ୍ଧାକୁ ଏବଂ ଆମର ସକଳ କରିମକୁ ସନ୍ଧାପିତା କରି ରଖିବ, ଆମେ ସେଇଥିଲାଗି ଆପଣାକୁ ପ୍ରତିଦିନ ସେହି ଆଡ଼କୁ ଉତ୍ସେଲିତ କରି ନେଉଥିବା ।

ସେତେବେଳେ ଯାଇ ଆମେ ଅଶ୍ଵର ସୁଗର ସେହି ମହାନ୍ ଦ୍ୱାରା ଧାରାଧାରିକର ପରମଶର୍ତ୍ତିକୁ ପାଳନ କରିପାରିବାର ଅଧିକାର ଏବଂ ଘୋଷଣାଟିକୁ ଅର୍ଜନ କରିପାରିବା । ସେଇ ଆମକୁ କହିଛନ୍ତି :

“କରୁଣା ଦ୍ଵାରା ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକ ହୃଦୟ ନେଇ ଭୁମେମାନେ ଦୁଃଖ ଦ୍ଵାରା ବିଗଣ୍ଠି ହୋଇ ରହିଥିବା ଏହି ପୁରୁଷା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରିବ । ଭୁମେମାନେ ସେହି ପୁରୁଷାର ଶିକ୍ଷାଦାତା ହେବ । <ବ, ଯେତେଯେତେ ଜାଗାରେ ଅଙ୍ଗନରୂପୀ ଅଳୋକ ପ୍ରଭୃତି ବିନ୍ଦୁର କରି ରହିଥିବ, ଭୁମେମାନେ ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅଳୋକ ଦ୍ୱାରା ନଳାଇ ଦେବ ।”

ଉଦ୍‌ବନ୍ଧା ବିଷୟରେ
ଡିସେମ୍ବର ୧୫, ୧୯୯୯

ପରିଶିଷ୍ଟା*

ପ୍ରେମ : ସେହି ପରମ ସତ୍ତ୍ଵଙ୍କ ଲାଗି, କାରଣ ସେହି ପରମସତ୍ତ୍ଵାତ୍ମୀୟ ସକଳ ଅନିଶ୍ଚିମୁଦ୍ରା
ଏବଂ ସବୁ ବାହ୍ରିକଠାରୁ ସତ୍ତ୍ଵ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ।

ଦୟା : ସେତେବେଳେ ଆଉ ଆପଣାର ଦୁଃଖଗୁଡ଼ାକ ମୋଟେ ଦୁଃଖ ବୋଲି
ଲାଗିବେ ଜାହିଁ । ସେତେବେଳେ କେବଳ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଲାଗି ଦୁଃଖ ସହ୍ୟ
କରାଯାଏ ।

ସବେଦନା : ସମସ୍ତ ଜଗତ୍ ସହିତ ଦୁଃଖ ସହିବା, ସେହି ଦୁଃଖରେ ଘରି ହେବା
(ଦୁଃଖରେ ସହଭାଗୀ ହେବା) ।

ପ୍ରଶାନ୍ତି : ଯେଉଁ ସ୍ଥିତିକୁ ଆସି ସକଳ ଦୁଃଖବୋଧ (ବାହ୍ରିଗତ ଅନୁଭବ) ଅନ୍ତର୍ଭିତ୍ତି
ହୋଇଯାଏ, ସେହି ସ୍ଥିତିର ଜ୍ଞାନ ।

*

ପ୍ରେମ : ଭଲ ବା ମନ, ଅଲୋକ ବା ଅନ୍ତକାର ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଭାରତମ୍ୟ
ନ ରଖି ସମସ୍ତ ସତ୍ତ୍ଵାତ୍ମି ଲାଗି ।

ଦୟା : ଯାବଜ୍ଞାନୀ ଦୁଃଖକାରୀ ଓ ମନ ଉଚ୍ଛ୍ଵାସ ଲାଗି ।

ସବେଦନା : ଭଦ୍ୟମରେ, ଭାସ୍ତ୍ରାହାନ, ସହଯୋଗ ।

ପ୍ରଶାନ୍ତି : ଦୁଃଖର ଯେ ଅବସାନ ପଢିବ ସେଥିରେ ବିଶ୍ୱାସ (ନିଜ ବାହ୍ରିଗତ
ଅନୁଭବକୁ ଜାଣିବା, ନଶେ ନ୍ୟାୟକତଃ ଅନୁମାନ କରିଥାଏ ଯେ ଏହି
ଦୁଃଖକୁ ବିଶ୍ୱାସର ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀୟରେ ଦେଖିଛେବ, ଏବଂ ଜାହାରୁ ସମସ୍ତେ
ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିଛେବ ।)

*

* ମାଧ୍ୟମର ପାଣ୍ଡିତ୍ୟପାଦକରୁ ଏହିପରୁ ଈତାଦିଷ୍ଟମ୍ୟ ମିଳିଥିଲା । ସୁବ୍ରା ଲେଖାଟରେ
ଅବେଳିତ ହୋଇଥିବା ଏକାଗ୍ରତା ସହିତ ଏଗୁଡ଼କର ଏବଂ ସମ୍ମନ ରହିଛି ବୋଲ
ବୋଧ ହେଉଛି ।

ପ୍ରେମ : ଅଷାତ, ବନ୍ଧୀମାନ ଏବଂ ଉବସଂକୁ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଚାରତମ୍ୟ ନ ରଖି ।

ଦୟା : ଯଦ୍ଵାମୟ ଜନନ ସକାଶେ ।

ସହେଦନା : ସବୁକିଛକୁ ବୁଝି ପାରିବା, ଏପରି କି ମନ୍ଦକୁ ମଧ୍ୟ ବୁଝି ପାରିବା ।

ପ୍ରଶାନ୍ତି : ଅନ୍ତିମ ବିଜୟ ବିଷୟରେ ସୁନିଶ୍ଚିତ ରହିବା ।

*

ତିନୋଟି ସହିୟ ଦୃଷ୍ଟି, ଗୋଟିଏ ଅନ୍ତିୟ ଦୃଷ୍ଟି; ସବୁକିଛିଟି ସହିତ
ତିନୋଟି ବାହ୍ୟ ସମ୍ବୂନ୍ନ ସ୍ଥାପନ, ଗୋଟିଏ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସମ୍ବୂନ୍ନ ସ୍ଥାପନ । ଏକାକ୍ରମ
ରହିବାର ସମର୍ଥ ଅବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥାଟି ସବ୍ଦା ରହୁଥିବା : ପ୍ରେମ,
ସମ୍ମେଦନା ଏବଂ ଦୟାର ସ୍ରଣିତି ।

ସ୍ଵପ୍ନ ବିଷୟରେ

ପ୍ରଥମେ ତନ୍ତ୍ରା କଲମାଳକେ ହୃଦତ ମନେ ହୋଇପାରେ ଯେ ସ୍ଵପ୍ନର ବିଷୟଟି ହେଉଛି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ଏକ ଗୌଣ ବିଷୟ; ସ୍ଵପ୍ନର ଏହି ଚିସ୍ତାଟିର ଆମ ଜାଗତ ଅବସ୍ଥାର ନାନା ସହ୍ୟତାର ଭୁଲନାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କମ୍ ମହିନ୍ଦ୍ରିୟର ସାଧାରଣତଃ ଆମର ମନେ ହୋଇଥାଏ ।

ତଥାପି, ଯଦି ଆମେ ଟିକିଏ ଅଧ୍ୟକ ଗଭୀର ଭବରେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଟିର ଆଲୋଚନା କରିବା, ତେବେ ଏପରି ଅନୁମାନ ଯେ ମୋଟେ ଠିକ୍ ନୁହେଁ, ସେକଥା ସମ୍ଭ୍ଵେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବା ।

ପ୍ରଥମତଃ, ଆମକୁ ମନେ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ଆମ ଜୀବନର ଏକ-ତୃତୀୟାଂଶ୍ଚ ସମୟ ଶୋଇବାରେହି ଅତିବାହିତ ହୃଦ, ଏବଂ ତେଣୁ ଶବ୍ଦରର ଏହି ନିଦ୍ରା ଲାଗି ଆମେ ଯେଉଁ ସମୟଟି ଦେଇଆଉଁ, ତାହା ବିଷୟରେ ଆମକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏଠାରେ ମୁଁ ଶବ୍ଦରର ନିଦ୍ରା ବୋଲି କହିଲି; କାରଣ, ଆମ ଶବ୍ଦର ଶୋଇଥିବା ସମୟରେ ଆମ ସମଗ୍ର ସତ୍ରୁଟି ଯେ ନିଦ୍ରାବିଷ୍ଟିକ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ସେପରି ଭାବିବା ପ୍ରକୃତରେ ଭୁଲ୍ ହେବ ।

ବିଶୁଦ୍ଧ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ରଣାଲୀଗୁଡ଼ିକର ଅବଲମ୍ବନ କରି କରିଯାଇଥିବା କେତୋଟି ପ୍ରସ୍ତୋଗକୁ ଭିନ୍ନିକରି ପ୍ରାୟ କୋଣ୍ଠାକ୍ଷର କଷ୍ଟ ତଳେ ଡାକ୍ତର ଉପର୍ତ୍ତ ଆପଣାର ଯେଉଁ ଅଧ୍ୟୁନଟି କରିଥିଲେ, ତାହା “ନିଦ୍ରା ଓ ସ୍ଵପ୍ନ” ନାମକ ଗୋଟିଏ ବହୁ ଆକାରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଏହି ପ୍ରସ୍ତୋଗଗୁଡ଼ିକୁ କରି ଦେଖିଥିବା ଡାକ୍ତରମାନେ ଏପରି ଏକ ସିକ୍କାନ୍ତରେ ଆସି ଉପର୍ମତି ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଆମର ନିଦ୍ରାବିଷ୍ଟାରେ ଆମର ମାନସିକ ସହ୍ୟତା ପ୍ରକୃତରେ ଆବୋ ଏକାବେଳେକେ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ ନାହିଁ । ଏବଂ ସେହି ସହ୍ୟତାଟିକୁ ଆମେ ଅଳ୍ପବହୁତ ପରିମାଣରେ ଗୋଲମାଳିଆ କରିଦେଇ ଆମର ମସ୍ତ୍ରୀଷ୍ଵ ମଧ୍ୟରେ ଯାହା ଯେପରି ଭବରେ ଲେଖି ରଖିଆଉଁ, ତାହାକୁହି ଆମେ ସ୍ଵପ୍ନ ବୋଲି କହିବା । ତେଣୁ, ଆମେ ସେବିଷୟରେ ସତେଜନ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ଅଥବା ରହି ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ସବଦାହି ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖିବାରେ ଲୁଗିଆଉଁ ।

ଅବଶ୍ୟ ଏଥରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ, ଆମେ ଏହି ସହିସ୍ତତାକୁ ସମ୍ମର୍ତ୍ତ ଭବରେ ଦବାଇଦେଇ ରଖିପାରିବା ଏବଂ ସମ୍ମର୍ତ୍ତ ଭବରେ ଏକ ସ୍ଵପ୍ନସ୍ଥନ ନିଦ୍ରାବସ୍ଥା ସମ୍ବନ୍ଧ କରିପାରିବା । ମାତ୍ର, ଏହିପରି ଭବରେ ଆମ ଶାଶ୍ଵରସତ୍ତାର ବିଶ୍ଵାମାବଦ୍ୟାର ଅନୁରୂପ କରି ଆମର ମାନସିକ ସତ୍ରାଟିକୁ ଏକ ବିଶ୍ଵାମାବଦ୍ୟା ମଧ୍ୟରେ ନିମ୍ନ କରି ରଖିପାରିବା ଲାଗି ଆମକୁ ତାହା ଉପରେ ଏକ ସମ୍ମର୍ତ୍ତ ନିୟମିତ ହାସଲ କରିଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ, ଏବଂ ତାହା କରିପାରିବା ଆବେଦୀ ସହଜ କଥା ନୁହେଁ ।

ଅଧିକାଂଶ ଷେଷରେ ଏହି ସହିସ୍ତତା ବରଂ ଆହୁରି ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ, କାରଣ, ଆମ ଶର୍ଵରଟି ସେମିତି ଶୋଇପଡ଼େ, ତା'ପରେ ଆମ ଭିତରର ସାମର୍ଥ୍ୟ-ଗୁଡ଼ିକୁ ଆମର ଶର୍ଵର ଆଉ ମୋଟେ ନିୟମିତ କରିପାରେ ନାହିଁ ଅଥବା କାମରେ ବିଲଗାଇପାରେ ନାହିଁ ।

ଦେଲେବେଳେ କୃତ୍ତାଯାଇଥାଏ ଯେ ମଣିଷର ଶୋଇଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ତା'ର ଅସଲ ପ୍ରକୃତିକୁ ଧରାପଡ଼ି ଯାଇଥାଏ ।

ହଁ, ଅନେକ ସମୟରେ ପ୍ରକୃତରେ ଏହିପରି ଘଟିଥାଏ ଯେ ଲନ୍ଧୁରାନ୍ତିରର ସମର୍ଥ ହେଉଥିବା ଆମର ସତ୍ରାଟି, ଯିଏକ ଦିନମାନ ଆମ ସହିସ୍ତ ଲଙ୍ଘାଟିକୁ ନିୟମିତ କରି ରଖିବାରେ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ତାହା ବସି ସମୟରେ ଆହୁରି ଅଧିକ ଶାବ୍ଦୀଭବରେ ଆପଣାର ପ୍ରତିଷ୍ଠାଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟକ୍ତକରି ବାହାରେ, କାରଣ ସେତେବେଳେ ଆଉ କୌଣସି ନିୟମିତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉ ନ ଥାଏ ।

ଆମର ଯେଉଁସବୁ ବାସନାକୁ ଆମେ ବିଲୁପ୍ତ କରି ନ ପାର କେବଳ ଦାବି ଦେଇ ରଖିଥାଉ, — କେବଳ ଏକ ଯଥାର୍ଥ ଏବଂ ବ୍ୟାପକ ବିଶ୍ଲେଷଣ ଫଳରେହି ସେହି ବିଲୁପ୍ତ ହେବା ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇପାରିବ, — ଆମର ଲଙ୍ଘାଣ୍ଟି ସ୍ଵପ୍ନ ହୋଇ ରହିଥିବା ସମୟରେ ସେହି ବାସନାଗୁଡ଼ିକ ନିଜର ପରିଚୃପ୍ତ ଲୋଡ଼ିବାକୁ ଅରମ୍ଭ କରନ୍ତି ।

ଏବଂ, ଏହି ବାସନାଗୁଡ଼ିକ ଆପଣାର ଯଥାର୍ଥ ଗଠନରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗତିଶୀଳ କେନ୍ତ୍ର ହୋଇ ରହିଥିବାରୁ ସେବାକୁ ମଧ୍ୟରେ ସରଗଠିତ ହେବାର ଏକ ପ୍ରବୃତ୍ତି ସବଦା ରହିଥାଏ; ଆମ ଭିତରେ ତଥା ଆମ ବାହାରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଆପଣାକୁ ଚରିତାର୍ଥ କରିବାର ଅନୁକୂଳ ହୋଇ ରହିଥିବା ପରେଷିତଗୁଡ଼ିକୁ ସରଗଠିତ କରିବାରେ ଲାଗିଯାନ୍ତି ।

ଏବଂ ଏହିପରି ଭବରେ, ଦିନମାନ ଆପଣାର ସତ୍ରେଜନ ଭବନାଟିର ସାହାଯ୍ୟରେ ଆମେ କେତେ କେତେ ଉଦ୍‌ଦେଶ କରି ଲାଭ କରିଥିବା ଫଳଟି ବସିର

ମାତ୍ର କେତୋଟି ପଣ୍ଡା ମଧ୍ୟରେ ନଷ୍ଟ ଓ ବ୍ୟର୍ତ୍ତ ହୋଇଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ମଧ୍ୟ ରହିଥାଏ ।

ଆମ ଅଗ୍ରଗତି କରିବାର ଇଚ୍ଛାଟି ଆମ ନିଜ ଭିତରେ ଯେଉଁ ପ୍ରତିରୋଧର ସମ୍ଭାବନ ହୋଇଥାଏ, ଏହାକୁ ଆମେ ତାହାର ଏକ ପ୍ରଧାନ କାରଣ ବୋଲି କହି ପାରିବା; ଆମର ଯେଉଁ ସମ୍ଭାବନ ଅସୁବିଧା ଆମକୁ ଅନେକ ସମୟରେ ପ୍ରାୟ ଅଳଦା ବୋଲି ମନେ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଆମ ଭିତରେ ରହିଥିବା ସଦିକ୍ଷା ଆମକୁ ଏପରି ସମ୍ବୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ବୋଧ ହେଉଥିବାରୁ ଆମେ ସେହି ପ୍ରତିରୋଧଟିକୁ ଆବେଦିତ କରି ବିପାରୁ ନାହିଁ, ଏହାକୁ ଆମେ ସେପରି ହେବାର ଏକ ପ୍ରଧାନ କାରଣ ବୋଲି କହି ପାରିବା ।

କେଣ୍ଟ ଆମେ ଆମର ସ୍ଵପ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ଭଲକରି ହୁଣିଶିଖିବା । ସଙ୍ଗ୍ରହମେ ଆମେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଵପ୍ନ ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିବା କାରିତମଣ୍ଡଳିକୁ ମଧ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବା, ଜାରଣ ସ୍ଵରଗ ଓ ଗୁଣ୍ୟକଞ୍ଚା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିଲେ ସେଗୁଡ଼ିକ ସବଦା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ସେଇ ଗୋଟିଏ ବୁଦ୍ଧିରେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଏକାଧିକ ଏପରି ସ୍ଵପ୍ନମାନ ଦେଖିଥାଉ, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଶୈଖିର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିପାରିବା,—ଆମ ନିଦ୍ରାର ଗର୍ଭାରତୀ ଅନୁସାରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ପରିପରଠାରୁ ଭର ଅଳଗା ପ୍ରକାରର ହୋଇ ରହିଥିବେ ।

ସାଧାରଣେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଜୀବନରେ ରୁଦ୍ଧିରେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ରହିଥାଏ, ଯାହାକୁ କି ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅପେକ୍ଷାକୁଳ ଅଧିକ ଅନୁକୂଳ ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ । ସେହି ସମୟଟିରେ ତାହାର ସହିସ୍ଵର୍ଗରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଭିଭୂତ ଘଟିଥାଏ, ସେହି ସହିସ୍ଵର୍ଗା ଅଧିକ ବୁଦ୍ଧିମାନ ହୋଇ ଯାଇଥିବା ପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ । ଏବଂ କଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଜା'ର ପରିବେଶର ଯେଉଁ ମାନସିକ ପରିସ୍ଥିତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ବିଚରଣ କରୁଥାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଗହୋଦୀପକ ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ ।

ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଵପ୍ନର କେବଳ ଶାଶ୍ଵରିକ ମୟ୍ୟିଷ୍ଟିର ତୁଳା ଏକ ଯନ୍ତ୍ରବ୍ରତ ଓ ନିସ୍ତରଣ ବିଶ୍ୱାନ ସହିସ୍ଵର୍ଗଠାତାରୁ ଆବେଦିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମୂଳ ନ ଥାଏ । ସେଥିରେ ନିଦ୍ରାବିଷ୍ଟର କେତୋକଣ କୋଷ ଉଥ ପି ଦିନ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଇନ୍ଦ୍ରୀ-ନୂଭବର ଷ୍ଟେମରେ ନାନା ପ୍ରତିରୂପ ଏବଂ ଆବେଶର ଉତ୍ସନ୍ନ କରିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି, ଯାହାକି ବିହିନ୍ଦିଗତରୁ ଲବ୍ଧ ତିର୍ଯ୍ୟକିତି ସହିତ ସବଦା ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରଖିଥାଏ ।

ଏହି ସ୍ଵପ୍ନଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାୟ ସବୁଦେଲେ ବିଶୁଦ୍ଧ ଭାବରେ କେବଳ ଭୌତିକ ପରିସ୍ଥିତିରୁଟି ଉତ୍ସନ୍ନ ହୋଇଥାନ୍ତି, — ସାମ୍ପ୍ରଦୟ ଅବସ୍ଥା, ଶାଦ୍ୟ-ପରିପାଳନରେ

ଅସୁଦ୍ଧିଧା ଏବଂ ବିଶାରେ ତୁମେ କିପରି ଭଙ୍ଗୀରେ ଶୋଇଛୁ, ଏହିପରିଧିରୁ ଜୟନ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ଆସ୍ତନିଶ୍ଚରଣ କରିପାରିଲେ ଏବଂ କେତେକ ସାବଧାନତା ଅବଳମ୍ବନ କରିପାରିଲେ, ଏହିଭଳି ସ୍ଵପ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ଭାବ ସହିତରେ ଦୂଘାତୁଳ କରିଯାଇ ପାରିବ । ଏଥରୁ ସ୍ଵପ୍ନର ଆଦୌ କୌଣସି ପ୍ରସ୍ତୁତକରନ ନ ଥାଏ ଏବଂ ଏହା ପକୃତରେ ଭରି କ୍ଳାନ୍ତ କରି ପକାଇଥାଏ । ଶାଶ୍ଵରଳ କାରଣଗୁଡ଼ିକୁ ଦୂର କରି ସେହି ସ୍ଵପ୍ନଗୁଡ଼ିକର ମଧ୍ୟ ନିରାକରଣ କରିଦୁଏ ।

ଆହୁର କେତେକ ସ୍ଵପ୍ନ ରହିଛି, ଯାହାକୁ କି କେତେକ ମନୋଗତ ବୁଦ୍ଧିର ପ୍ରମାଦଗ୍ରହ ନାକା ସହିୟାଇର କେବଳ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟର୍ଥ ଅଭିଭାବି ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ । ଏଥରେ କେତେ କେତେ ଧାରଣା, କଥାବାର୍ତ୍ତା ଏବଂ ସ୍ମୃତି ଶିଥିର ଶିଥ ଗଥୀଠ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ଏବଂ କୌଣସି ପ୍ରକାର ନିୟମ ନ ମାନି ସ୍ଵପ୍ନ ମଧ୍ୟରେ ଆସି ଏକହି ଆବତ୍ର୍ଣ୍ଣ ହୁଅନ୍ତି ।

ଏହିପରି ସ୍ଵପ୍ନରୁ ତଥାପି ଅପେକ୍ଷାକୁଟ ଅଧିକ ତାତ୍ପର୍ୟାବ୍ଲ୍ୟୁଣ୍ଟ୍ ବୋଲି କୁହାଯିବ, କାରଣ, ଆମର ମନ ଆମ ଇଚ୍ଛାଶତ୍ରୁର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବାହାରକୁ ବୁଲିଯିବା ମାତ୍ରକେ ଆମର ମାନସିକ ସତ୍ରରେ ଯେ କି ବିଶ୍ଵାଙ୍ଗଳା ଆସି ଉପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୁଏ, ଏହି ପ୍ରମାଦଗ୍ରହ ସହିୟାଇଗୁଡ଼ିକ ତାହାକୁଟି ବାହାର କରି ଦେଖାଇ ଦେଇଥାନ୍ତି । ଏହି ସତ୍ରଟି ଯେ ଆମ ଭିତରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଚିତ ପ୍ରକାରେ ହଗଠିତ ଓ ପବନ ହୋଇପାର ନାହିଁ ଏବଂ ଏକ ସ୍ଵତତ୍ତ୍ଵାସମ୍ପଦ ଜୀବନଯାପନ କରିବା ଲାଗି ତାହା ଯେ ଯଥେଷ୍ଟ ପକୃତା ଲଭକରି ନାହିଁ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଆମକୁ ସେହି କଥାଟି ଦେଖାଇ ଦେଇଥାନ୍ତି ।

ଏମାନଙ୍କ ସହିତ ବାହ୍ୟାକୁଟରେ ପ୍ରାୟ ସମାନ, ମାତ୍ର ଆପଣାର ପରିଶାମରେ ଅଧିକ ମହିନ୍ଦ୍ରାବ୍ଲ୍ୟୁଣ୍ଟ୍ ଏପରି କେତେକ ସ୍ଵପ୍ନ ରହିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକର ମୁଁ ବନ୍ଧୀମାନ ଉଲ୍ଲେଖ କରୁଥିଲି । ଏହି ସ୍ଵପ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଆମର ଆକ୍ରମ ସତ୍ରଟି ମଧ୍ୟରୁ ଉତ୍ଥିତ ହୋଇ ଆସିଥାନ୍ତି ଏବଂ ସେହି ସତ୍ର କିନ୍ତୁ ସମୟ ଲାଗି ଆମର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ମଧ୍ୟରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇଯିବାରୁ ସେମାନେ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାର ବାଟ ଶୋଇଥାନ୍ତି । ଏହି ସ୍ଵପ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଆମକୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଆମର ଏପରି ପ୍ରବୃତ୍ତି, ବିଶେଷ ବୁଦ୍ଧି, ଆବେଗ ତେଥା ବାସନାଗୁଡ଼ିକୁ ତୁରି ପାରିବା ଲାଗି ସମର୍ଥ କରିଥାନ୍ତି, ଆମ ଆଦର୍ଶଟିକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିବା ଲାଗି ଆମର ବ୍ୟକ୍ତିତା ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆମ ସତ୍ରର କୌଣସି ଅନ୍ତରାଗତ ଅଂଶରେ ନେଇ ଲୁକୁକାୟିତ କରି ରଜିଷ୍ଟରାବୁ ସେହିଗୁଡ଼ିକ ସମୟରେ ଆମେ ଆଗରୁ ଆଦୌ ସତେଜନ ହୋଇପାର ନ ଥିଲୁ ।

ବୁଦେମାନେ ଅତି ସହଜରେ ଏହି କଥାଟି ବୁଝି ପାରିବ ଯେ, ଆମଠାରୁ ଅଞ୍ଚଳ ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବୃଦ୍ଧ ରହିବାକୁ ଗୁଡ଼ିଦେବା ଅପେକ୍ଷା ବରଂ ସାହସର ସହଜ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଖିଲକ ମଧ୍ୟକୁ ଆଣିବା ଅଧିକ ଉଚ୍ଛବ ହେବ । ତେବେ ସେମାନେ ଆମକୁ ପରିଚାର କରି ବୁଲିଯିବାକୁ ଅବଶ୍ୟ ବାଧ ହେବେ ।

ତେଣୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମନୋଗୋର ସହଜରେ ଆମେ ଆମର ସ୍ଵପ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରି ଶିଖିବା; ସେଗୁଡ଼ିକ ଆମକୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଅନେକ ଆବଶ୍ୟକ ବିଷୟରେ ସ୍ଵର୍ଗନା ଆଣି ଦେଇପାରିବେ, ଆସ୍ତି-ବିଜୟର ପଥରେ ସେମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶତ୍ରୁଗାଲୀୟ ସ୍ଵର୍ଗରେ ଆମର ସହାୟତା କରିପାରିବେ ।

ସିଏ ଆପଣାର ରୁଦ୍ଧିକାଳୀନ ଅନୟନ୍ତିକ ହିସାଣୀଳକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ କହୁ ଜାଣି ନାହିଁ, ସିଏ ଆପଣାକୁ ଭଲ କରି କଦାପି ଜାଣି ନାହିଁ । ଏବଂ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତର ସିଏ ରତ୍ନରେ ଶୋଭାଧବ ସମୟରେ କରୁଥିବା ନାନା ହିସାପୁକତା ଉପରେ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଚେତନରୀ ଓ ପ୍ରଭୁତ୍ୱ ଆସି ନ ପାରିଛି, ସିଏ କଦାପି ଆପଣାକୁ ଆପଣାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣକାରୀ ବୋଲି କହୁ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ମାତ୍ର ଆମର ସ୍ଵପ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଯେ କେବଳ ଖଳବୁଦ୍ଧି ହୋଇ ଆମ ଦୁଃଖକାଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଵର୍ଗରେ ଯାଆନ୍ତି ଅଥବା ମନ ଅରୁପାୟ ରଖି କେବଳ ଯେ ଅଗ୍ରଗତ ଲାଗି ଆମ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେଇ ଯାଆନ୍ତି, ସେକଥା କଦାପି ନୁହେଁ ।

ଅବଶ୍ୟ ଏକଥା ସତ ଯେ ଆମର କେତେକ ସ୍ଵପ୍ନ ସହିତ ଆମକୁ ପୁନଃ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଅଥବା ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବଦଳାଇ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । କିନ୍ତୁ, ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରୁଣ ଅହୁରି ଅନ୍ୟ ଅନେକ ସ୍ଵପ୍ନ ମଧ୍ୟ ରହିଛନ୍ତି, ଆମକୁ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକର ଅନୁଶୀଳନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଆମ ଭବରେ ବା ଆମ ଚର୍ଚାରେ ଆମେ କରୁଥିବା ଯାବଣ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ସହାୟକ ରୂପେ କର୍ଷଣ ବି କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏଥରେ ଆମେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ, ଅନେକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିରୁଦ୍ଧ କରି ଦେଖିଲେ ଆମର ଏହି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସଚେତନ ସର୍ବତ୍ର ଅପେକ୍ଷା ଆମର ଅବଚେତନରୁ ପ୍ରକୃତରେ ଅନେକ ଅଧିକ କଥା ଜଣାଇବା ଲାଗି ଆମେ ସନ୍ଧାନ ସେଇଟିକୁ ଖାଲି ବାହାର କରିବା ସେତେ ଅସମ୍ଭବପ୍ରାୟ ବୋଧ ହୋଇଥିଲେ

ଏପରି ଏକ ତତ୍ତ୍ଵବିଷୟକ, ନୈତିକ ଅଥବା ବାସ୍ତବକ୍ଷେତ୍ରୀୟ ସମୟ ବିଷୟରେ କାହାର ଅଭିଜନା ନାହିଁ, ଯାହାର ସମ୍ମନ୍ଦୀନ ହେବା ଲାଗି ଆମେ ସନ୍ଧାନ ସମୟରେ କେତେ ବ୍ୟାୟ ତେଣୁ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଇ, ମାତ୍ର, ସେତେବେଳେ ସେଇଟିକୁ ଖାଲି ବାହାର କରିବା ସେତେ ଅସମ୍ଭବପ୍ରାୟ ବୋଧ ହୋଇଥିଲେ

ମଧ୍ୟ, ସକାଳକୁ ବିଜଣାରୁ ଉଠିଲ ଦେଲକୁ ତାହାର ସମାଧାନଟି ଆମ ଆଗରେ ଅଚ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଵର୍ଗ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ଆସି ଆବିଭୂତ ହୋଇଯାଏ ?

ଅର୍ଥାତ୍, ଆମେ ସେତେବେଳେ ନିଦରେ ଶୋଇଥାଉଛି, ସେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ ସେହି ସମାଧାନଟିର ଖୋଜା ଶୁଳିଥାଏ, ଏବଂ ବାହ୍ୟ ଯାବନ୍ତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକାଳାପିତାରୁ ମୁକ୍ତ ହେଉ ଆମର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଶତରୂପିକର ମଧ୍ୟ ଆପଣାର ଆଗରେ ରଖିଥିବା ସେହି ବିଷୟଟି ଉପରେ ସେତେବେଳେ ଆପଣାକୁ ଫପୁଣ୍ଡ ଭାବରେ ସକେନ୍ଦ୍ରିୟକ କରି ରଖିପାରନ୍ତି ।

ଆନେକ ସମୟରେ ଖାସ କିମ୍ବାଟି ଅଚେତନ ହୋଇ ରହିଯାଏ, କେବଳ ପରିଣାମଟିକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରି ଦୁଇ ।

ମାତ୍ର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମୟରେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ସ୍ଵପ୍ନ ସାହାଯ୍ୟରେ ଆମେ ଆମର ଯାବନ୍ତୀୟ ମାନସିକ କିମ୍ବାପ୍ରକାର ଟିକିନିଖି ସବୁରେ ମଧ୍ୟ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥାଉ । କେବଳ, ଆମର ମସ୍ତିଷ୍ଠ ଏହି କିମ୍ବାପ୍ରକାରଟିକୁ ଯେପରି ଭାବରେ ଟିପି ରଖେ ଓ ଯେପରି ଭାବରେ ଆମ ଆଗରେ ତାହାର ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେଇଥାଏ, ତାହା ଆମକୁ ଏପରି ପିଲାଳିଆ ବୋଧ ଦୁଇ ସେ ଆମେ ସାଧାରଣତଃ ସେଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆବୋ କୌଣସି ଖାଲ ଦେଉ ନାହିଁ ।

ଏହି ଦୁଷ୍ଟିରୁ ବିଶୁର କରି ଦେଖିଲେ, ଏହି ଜଥାଟିକୁ ଛାଇଖ କରିବା ଏଠାରେ ନିଷ୍ଠ୍ୟ ଅଚ୍ୟନ୍ତ ଆଗରୋଧୀପକ ହେବ ଯେ, ଆମର କୌଣସି ମାନସିକ କିମ୍ବାପ୍ରକାର ପ୍ରକୃତରେ ଯାହା ଏବଂ ତାହା ଯେପରି ଭାବରେ ଆମକୁ ଦୁଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇଥାଏ, ପ୍ରାୟ ସକଳ ସମୟରେହି ଦୂଇଟି ମଧ୍ୟରେ ଆନେକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଥାଏ । ବିଶେଷତଃ, ଏଇଟି ବିଷୟରେ ଆମେ ଯେପରି ଭାବରେ ସେତେତନ ରହିଥାଉ, ତାହା ଅଚ୍ୟନ୍ତ ରିନ୍ ପ୍ରକାରର ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଆପଣା ମାଝମଟିର ସାହାଯ୍ୟରେ ଏହି କିମ୍ବାପ୍ରକାର ପେଟି ସ୍ଵନ୍ଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଉପର୍ଦ୍ଦ କରେ ତାହା ପ୍ରତିକ୍ଷେପ ଦ୍ୱାରା ଆମ ମସ୍ତିଷ୍ଠାବସ୍ଥାବର କୋଷବ୍ୟବସ୍ଥାଟି ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭାବିତ ହୋଇ ଶୁଳିଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଆମେ ଶୋଇବା ଅବସ୍ଥାରେ ଆମର ମସ୍ତିଷ୍ଠ ମଧ୍ୟ ସେତେବେଳେ ଶୋଇଥାଏ, ଅତିଥିବେଦ୍ୟ ଭାବ୍ୟର ସ୍ଵର୍ଗ ସ୍ଵନ୍ଦନଗୁଡ଼ିକ ସେତେବେଳେ କେବଳ ଅତି ସୀମିତ କୋଷକୁ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ କରି ପାରନ୍ତି । ମସ୍ତିଷ୍ଠାବସ୍ଥାକର ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିବା ଅଧିକାଂଶ ଦେଇବ ଅବଲମ୍ବନର ସେହି ଜାତ୍ୟାବଦ୍ୟା ସହୟ ବିପାଦାଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟାରେ ଅଚ୍ୟନ୍ତ ଦ୍ୱାସ ପଟାଇଥାଏ, ମାନସିକ ସମନ୍ତ୍ୟଗ୍ରହଣର କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଦ୍ୱାସ ପଟାଏ, ଏବଂ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ଥିତିଗୁଡ଼ିକର କିମ୍ବାପ୍ରକାରକୁ ଲିପିବଳ କରିବା ଲାଗୁ ତାହାକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଅନ୍ତର୍ମ କରି ରଖେ । କେବଳ କେତୋଟି ପ୍ରତିବୂପ ସାହାଯ୍ୟରେହି

ସେତେବେଳେ ଏହି ଲିପିବଜ୍ଞ କରିବାର କାଣ୍ଡଟି ସମ୍ବନ୍ଧ ହେଉଥାଏ ଏବଂ ସେହି ପ୍ରତିବୁପୁଗୁଡ଼ିକ ବି ଅନେକ ସମୟରେ ଅଚାନ୍ତ ଅଷ୍ଟଷ୍ଟ ଏବଂ ଅଯଥେଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ।

ଏହି ପାର୍ଥକବ୍ଦି ବିଷୟରେ ତୁମେମାନେ ଯେପରି ଟିକିଏ ଅଧିକ ଭଲ ଧାରଣା କରି ପାରିବ, ସେଥିଲାଗି ବର୍ତ୍ତିମାନ ମଁ ତୁମେମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେବ । ଏଭଳି ଅନେକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଅନେକ ସମୟରେ ମୋ'ର ଗୋତରକୁ ଆସିଛି ।

ଅଛୁ ତିନ ତଳେ ଲଖେ ଲେଖକ ତାଙ୍କର ଅଧା ଲେଖା ହୋଇଥିବା ଅଧ୍ୟୁଷିତକୁ ନେଇ ଭାବ ବ୍ୟାପ୍ତ ଥିଲେ । ହେହି ଅଧ୍ୟୁଷିତକୁ ସେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ପୂର୍ବ କରି ପାରୁ ନ ଥିଲେ ।

ତାଙ୍କର ମନ ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ସେହି ରଚନାଟିକୁ ନେଇ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଆଗସ୍ତ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥିଲ ଏବଂ ରାତିରେ ସେହି ଅଧ୍ୟୁଷିତକୁ ଲେଖିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲ । ବିଭନ୍ନ ପାରିରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବା କଥାଗୁଡ଼ିକୁ ତାହା ଯେତେବୁକାର ବାରବାର ପୁନଃବିନ୍ୟସ୍ତ କରି ଦେଖିବାରେ ଲାଗିଲା, ତାହା ତଢ଼ୁଗା ସେତିକି ଅଧିକ ସତେତ ହୋଇ ପାରିଲା ଯେ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକୁ ମୋଟେ ଏକ ସୁଶ୍ରୁଣ୍ଣଳିତ କମରେ ବାନ୍ତ କରୁଥାଇ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ପାରାଗୁଡ଼ିକୁ ଭାଙ୍ଗି ଯେ ସବୁ ବିଷୟକୁ ନୁଆ କରି ସଜାଇ ଲେଖିବାକୁ ହେବ, ତାହା ସେକଥା ଜାଣି ପାଇଥିଲା ।

ଲେଖକ ଦେଖିଥିବା ନିମ୍ନେକୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ଵପ୍ନରେ ତାଙ୍କର ଚେତନା ମଧ୍ୟରେ ଏହି ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଲିପିବଜ୍ଞ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା : ସିଏ ତାଙ୍କର ପଢ଼ାଗରେ ବନିଛନ୍ତି, ସେହି ଘରେ କେତୋଟି ଆଗମଗୌକ ପଡ଼ିଛି । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସେ ଏବେ ଆଣି ସେହି ଘରେ ପକାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ କୋଠରଟି ଉଚିତରେ ନାନା ଭାବରେ ସଜାଇ ଦେଖିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ସବାଜେପକୁ ସିଏ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସୁପର୍ରକିଳି ଭାବରେ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ରଖି ପାରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଗଲେ ।

ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ମନ ଭିତରେ ଅନେକ ବିଷୟ ହୁଏଇ ନିଷ୍ଠାପୁ ଏହିପରି ଭାବି ଅଯଥେଷ୍ଟ ଭାବରେ ଲିପିବଜ୍ଞ ହୋଇ ରହିଥିବ, ଏକଥା ଜାଣିଲେ ଆମେ ‘ସ୍ଵପ୍ନ-ଘୟାକ’ ନାମରେ ତଳ ଆସିଥିବା ସାଧାରଣ ଲୋକ-ବିଶାସଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ସବିକୁ ମଧ୍ୟ ଖେଳି ପାରୁ ପାରିବା । ଏହି ‘ସ୍ଵପ୍ନ-ଘୟା’ଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ କେତେ ସରଳବିଶ୍ୱାସୀ ମନୁଷ୍ୟ କେତେ ଆନନ୍ଦ ନ ପାନ୍ତି !

ମାତ୍ର ଏହି କଥାଟିକୁ ନିଷ୍ଠାପୁ ଭାବି ସହଜରେ ତୁମ୍ଭି ହେବ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସେହିରେ ଏହି ଅବିନ୍ୟସ୍ତ ଅନୁଲିଙ୍ଗନଟିର ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସ୍ଵତତ୍ତ୍ଵ

ଅର୍ଥ ରହିଛି; ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ଲିଖନଗୁଡ଼ିକୁ ଆପଣାର ସ୍ଵକ୍ଷୟ ପଢ଼ିରେତ୍ତି ବକୃତ କରି ଦେଇଥାଏ ।

ତେଣୁ, ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଇକ ବ୍ୟାଖ୍ୟାକୁ ଯତି ଆମେ ଅନ୍ତବେଶୀ ପରିମାଣରେ ଏକ ସାଧାରଣ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ରରେ ପରିଣତ କରିଦେବା, ତେବେ ସେଥିରୁ କେବଳ ଅନେକ କିମୂଳ ଏବଂ ନିଷୋଧ ଅନ୍ତବ୍ୟାସକ୍ତି ଜନ୍ମିବାକୁ କରିବ । ଅବଶ୍ୟ ଏ କଥା ସତ୍ୟ ସେ ସେହି ବ୍ୟାଖ୍ୟା ହୁଏଇ କୌଣସି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଷେଷରେ ପ୍ରସ୍ତ୍ରୋଗ କଲାବେଳେ ବେଶ ନିର୍ଭର୍ତ୍ତଳ ବି ହୋଇଥାବ ।

ତପରେ ଆମେ ଯେଉଁ ଲେଖନଙ୍କ ସ୍ଵପ୍ନ ବିଷୟରେ ଆନ୍ଦୋଳନା କରୁଥିଲୁ, ଯତି ସେ ଆପଣାର କଳ୍ପ ଏବଂ ପରିଚିତ ଚ୍ୟକ୍ରମାନ୍ତ୍ର ସ୍ଵପ୍ନ ବିଷୟକୁ ଏକ ସାଧାରଣ ସତ୍ୟ ରଦ୍ଦବ୍ୟବୁଦ୍ଧି ବିନରଣ କରିବାକୁ ବାହାରିବେ. ସ୍ଵପ୍ନରେ ଆରାମ ତୌଳ ପକ୍ଷାକ ରଖୁଥିବାର ଦେଖିଲେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ତିନ ସେମାନଙ୍କୁ ନିଷ୍ଠ୍ୟ କୌଣସି କହିରେ ଥିବା ପାବଗୁଡ଼ିକର ଫମକ ବଦଳାଇବାକୁ ପଞ୍ଚବ ବୋଲି ଯତି ସେ କହିବେ, ତେବେ ତାହା ପକ୍ଷାକରେ ଦେଖେ ନିଷୋଧତା ନ ହେବ ?

ଆମର ମସ୍ତିଷ୍କ ଆମ ନିଦ୍ରାକାଳୀନ କିୟାମୁକତାଗୁଡ଼ିକୁ ଯେତେବେଳେ ଟିପି ରଖିଥାଏ, ସେକେବେଳେ ସେଥିରେ ଆହୁରି କେତେ କ'ଣ ଏପରି ରୂପର ରୂପର ହୋଇ ତାକୁ ଏପରି ବିକୃତ କରି ଦେଇଥାଏ ଯେ, ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ପକ୍ଷାକରେ ଯାହା, ଅନେକ ସମୟରେ ସେଥିରୁ ତାହାର ଠିକ୍ ବିପରୀତ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ପ୍ରତାତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଉତ୍ତାହିତଶ ସ୍ଵରୂପ, ଯେତେବେଳେ ତୁମେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ସମୃଦ୍ଧରେ କୌଣସି ଏକ ମନ୍ଦ ଭବନା ପୋଷଣ କଲ ଏବଂ ଯଦି ସେହି ମନ୍ଦ ଭବନାଟି ପୁଣ୍ୟ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ରକା ପାଇ ରାତିରେ ଆପଣାର ଯାବନ୍ଦୀୟ ଶତକୁ ସଂଗ୍ରହ କରି ଶତଶାଳୀ ହୋଇପାଲେ, ତେବେ ତୁମେ ରାତିରେ ହୁଏଇ ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖିବ ଯେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଓଳଟି ତୁମକୁ ଆସି ମାଡ଼ ମାରୁଛି, ତୁମ ପ୍ରତି କୌଣସି ମନ୍ଦ ଆଚରଣ କରୁଛି, ଏପରି କି ତୁମକୁ ଆହୁତ କରିବାକୁ ବାହାରୁଛି ବା ହତିଥା କରିବାକୁ କେଷ୍ଟା କରୁଛି ।

ସୁନଷ୍ଟ, ଏକ ସାଧାରଣ ନିୟମ ହୁବାବରେ, କୌଣସି ସ୍ଵପ୍ନ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କଲାବେଳେ ଆମକୁ ବୁଝିର ଷେଷରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ପଞ୍ଚକାଳୀ ଅବଲମ୍ବନ କରିବାକୁ ପଞ୍ଚବ; ଏବଂ, ସଂଖ୍ୟାପର ନିଜର କୌଣସି ବ୍ୟାଖ୍ୟାରେ ଏକ ବାତ୍ୟବ ସତ୍ୟର ମୂଳ୍ୟାବେଶ କରିବା ପୁଣ୍ୟ ଆମକୁ ସେହି ବ୍ୟାଖ୍ୟାଟିକୁ ଅଜ୍ୟକୁ, ପ୍ରାଞ୍ଚିଳ ଭବରେ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରି ଦେଖିବାକୁ ପଞ୍ଚବ ।

ଆପଣାର ଉଦନାଗୁଡ଼ିକୁ କେବଳ ଆପଣା ମୁହଁ । କର ରଖିବାର ବଦର୍ୟାସଟିକୁ ସେଇମାନେ ଗ୍ରୁଣ ସାରଲେଣି, ବିଶେଷ କର ସେହିମାନଙ୍କ ରତରେ ଏପରି ଦୁଷ୍ଟାନ୍ତମାନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ. ସେଇମାନେ କି ଆପଣା ରତରୁ ବାହାରକୁ ଗୁଲିଯାଇ ଘଟନାଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଅବଲୋକନ କରିଥାନ୍ତି । ଆମ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମାନସିକ ନିରୀଷଗୁଡ଼ିକର କେବଳ ଏକ ପ୍ରତିଫଳନ ହୋଇ ରହ ନ ଥିବା ଘଟନାଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ସେମାନେ ଅବଲୋକନ କର ପାରନ୍ତି । ଏବଂ ଆମର ମସ୍ତିଷ୍ଠ ଏହି ଘଟନାଗୁଡ଼ିକୁ ଯେଉଁ ଅଳ୍ପ ବହୁତ ଅପରେଷ୍ଟ ନୋଇ ରହିଥିବା ପ୍ରତିବୁପ ଭବରେ ଅନୁଲିଖିତ କରି ରଖିଥାଏ, ଯଦି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ବୁଝିଗତ ଭାଷାରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବାର ଉପାୟଟିକୁ ଜାଣିଥାଇ, ତେବେ ତତ୍ତ୍ଵ ଆମେ ଏପରି ଅନେକ ବିଷୟ ଶିଖିପାରିବା, ଯାହାକୁ ଦୁଇପାରିବା ଲାଗି ଆମର ଅତିସୀମାବଳୀ ଶାସନକ ସାମର୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଆମରୁ ମୋଟେ ବାଟ ଗ୍ରୁଣ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ ।

ପୁଣି ଆହୁର କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତ ସେମାନେ ଲାଭ କରିଥିବା ଏକ ବିଶେଷ କୃଷ୍ଣି ଏବଂ ଶିକ୍ଷା ଫଳରେ ସେମାନଙ୍କ ଅନ୍ୟସହାର ଅଧିକ ଗଣ୍ଠର ଦିୟାସ୍ଵକତା-ଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ବି ସବେଳନ ହୋଇପାରନ୍ତି ଓ ସବେଳନ ରହିପାରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ମସ୍ତିଷ୍ଠ ସେଗୁଡ଼ିକୁ କିପରି ଲିପିବତ କରି ରଖିଥାଏ, ସେମାନେ ସେଥିଲାଗେ ମୋଟେ ଅପେକ୍ଷା ରଖନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେମାନେ ଆପଣାର ଜାହାର ଅବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ସେଗୁଡ଼ିକର ସାମର୍ଥ୍ୟର ପରିପୁଣ୍ୟ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଲାଗୁଛି କରି ଆଣିପାରନ୍ତି ଓ ସେଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ବି ହାସିଲ କରିପାରନ୍ତି ।

ଏହି ବିଷୟରେ ଆମେ ଅନେକ ଆଗ୍ରହୋକୀପକ କଥା ନିଶ୍ଚୟ କରିପାରିବା । ମାତ୍ର, ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ, ସିଏ ନିଚାକ ଅବିକଶିତ କରିପକାର ରଖିଥିବା ଏମେହାସ୍ଵକତାର ଏକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତା'ର ସାକ୍ଷ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ କେତେ-କେତେ ସମ୍ଭାବନା ଯେ ନିହିତ ହୋଇ ରହିଛି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତ ତାହାକୁ ସ୍ମୃତି ଅନୁଭବ କରୁ ଓ ସ୍ମୃତି ତାହାର ସଙ୍କେତ ପାଇ, ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହାହି ଏକ ଅଧିକ ଭଲ ପଢା ।

ଅକର୍ଷିତ ଜମିରେ ବାକୁଙ୍ଗାଗୁଡ଼ାକଣ୍ଠି ନନ୍ଦିଥାନ୍ତି । ଆମ ରତରେ କୌଣସି ବାକୁଙ୍ଗା ରହୁ, ଆମେ ଏକଥା ଆଦୋଈ ଲାହୂ କରିବା ନାହିଁ । ତେବେ ଆମ ରାଷ୍ଟ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ବିଦୀଣ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରଟିକୁ ସୁକର୍ମତ କରିବିବାହି ଅମର କର୍ତ୍ତିବ୍ୟ ।

ଭୁମ ନିଦ୍ରାର ଗଣ୍ଠରତାରେ ଏହା ଆଦୋଈ କୌଣସି ବାଧା ଦେବ ବୋଲି ଭୁମର ଆଦୋଈ ଭୟ କରିବା ଛଟିବ ନୁହେଁ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଭୁମ ବିଶ୍ଵାମର ମୁଫଳଗୁଡ଼ିକ କଦାପି ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ନାହିଁ । ଏହି ବିଶ୍ଵାମ ଭୁମ ଲାଗି ସେ

କେବଳ ଅପରିଚ୍ଛାୟୀ, କେବଳ ସେତିକ ନୁହେଁ, ତାହା ରୂପଲିଙ୍ଗ ଅନେକ ଉପକାର ମଧ୍ୟ କରିଆଏ । ପୁଣି, ଏପରି ଅନେକ ଲେକ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନଙ୍କର ବିଷୟରେ ବିଷୟରେ ଅଧିକ କ୍ଲାନ୍ତି କରି ରଖିଆଏ । ଏପରି ହେବାର କାରଣଗୁଡ଼ାକ ବିଷୟରେ ସେମାନେ ସବତା ଅଜ୍ଞ ହୋଇ ରହିଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଏହିସବୁ କାରଣ ବିଷୟରେ ସବୁବେଳେ ସଚେତନ ହୋଇ ରହିବା ଉଚିତ, ଯେପରିକି ସେମାନଙ୍କର କଳ୍ପଣାକୁ ମଧ୍ୟ ସେହି କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ହିସ୍ତା କରିପାରିବ ଏବଂ ସେବୁକର ପରିଣାମରୁ ଦୂର କରିଦେଇ ପାରିବ । ଅର୍ଥାତ୍ ଏହିସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯାହା କେବେହେଲେ ଆବୋ କୌଣସି କାମରେ ଆସେ ନାହିଁ ଓ ଏପରିକି କ୍ଷତିକାରକ ମଧ୍ୟ ହୋଇଆଏ, ସେହିସବୁ ହିସ୍ତାମ୍ବକତାକୁ ଏକାବେଳେକେ ବନ୍ଦ କରିଦେବ ।

ଆମର ବିଷୟଟି ଯଦି କେତେକ ନୀତନ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିବାରେ ଆମକୁ ସମର୍ଥ କରିପାରେ,— ଯଦି ତାହା ଆମକୁ କୌଣସି ଏକ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନଟିକୁ ଆଣି ଦେଇଯାଏ, ପ୍ରାଣ ଅଥବା ଆଲୋକର କୌଣସି ଏକ କେନ୍ଦ୍ର ସହିତ ଯଦି ତାହା ଆମ ଅନ୍ୟେସବୁର ଏକ ଫର୍ମଣ ଘଟାଇପାରେ ବା ଯଦି ତାହା ଆମ ଲାଗି କୌଣସି ଏକ ପ୍ରୟୋଜନୀୟ କାର୍ଯ୍ୟର ସାଧନ କରି ଦେଇପାରେ,—ତେବେ ନିତରୁ ଭିତବ୍ବ ସମୟରେ ଆମେ ନିଷ୍ଠା ଶତ ଏବଂ ପ୍ରସନ୍ନତାର ଏକ ଅନୁଭୂତି ନେଇ ଭିତି ପାରିବା ।

ଯେଉଁସବୁ ମୃଦୁଭିତ୍ତିରେ ଆମେ ଭଲ ବା ପ୍ରୟୋଜନୀୟ କିଛି କାମ ନ କରି ଦଶା ଦଶା କଟାଇଦେଉ, ତାହାହିଁ ଆମକୁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ କ୍ଲାନ୍ତି କରିଦେଇ ଯାଇଆଏ ।

ମାତ୍ର, ଏହି ହିସ୍ତାମ୍ବକତାର କ୍ଷେତ୍ରଟିକୁ ଆମେ କିପରି କର୍ଷଣ କରିପାରିବା, ଆମ ବିଷୟମୟର ହିସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଆମେ କିପରି ସଚେତନ ହୋଇ ପାରିବା ?

ଆମ ଅନ୍ୟଙ୍ଗବନର ଅଧୟକ୍ଷ କରିଥିବା ଗୋଟିଏ ବହୁରେ ଯାହା ମୋଟା-ମୋଟି ବ୍ୟକ୍ତ କରିଯାଇଛି, ଆମେ ସେଥିରୁହିଁ ତାହା କରିପାରିବାର ହିସ୍ତାମ୍ବକୁ ପାଇପାରିବା ।

“ଆମର ଜାଗତ୍କୁ ଅବସ୍ଥାରେ ଆମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ହିସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଆବୋ ଅଜ୍ଞ ହୋଇ ନ ରହିବା ଲାଗି ସାକେନ୍ଦ୍ରିୟ ଯେଉଁ ଅର୍ଥାସଟି ଆମର ସହାୟକ ହୋଇଆଏ, ଆମ ନିତ୍ରାକାଳୀନ ଭନ୍ଦଭନ୍ଦ ଅବସ୍ଥାର ଅହୁର ଅଧିକ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ

କି ସ୍ମାର୍ଗତଳ ବିଷୟରେ ରହିଥିବା ଆମର ଅଜ୍ଞାତାଟିରୁ ବି ଦୂର କରିବାରେ ଆମରୁ ସେହି କଥାଟିହି ଏକ ଉପାୟ ବଜାଇ ଦେଇପାରିବ ।

“ଏହିପରୁ କି ସ୍ମାର୍ଗକତା ସାଧାରଣତଃ ଆମ ଭିତରେ କେବଳ କେତେକ ଅଛି କୃତ୍ତିମ ଘଟ୍ୟଥିବା ଓ ଅଛି ଗୋଲମାଳିଆ ହୋଇ ରହିଥିବା କେତେକ ସ୍ମୃତିରହି ଅବଶେଷ ନାହିଁଦେଇ ଯାଇଥାନ୍ତି ।

“ଡାକ୍ତର ଏହା ଏକ ଅଚ୍ୟନ୍ତ ଉଲ୍ଲେଖନ୍ୟୋଗ୍ୟ କଥା ଯେ, କୌଣସି ଏକ ଆକସ୍ମୀକ ପରସ୍ପରି, ହଠାତ୍ ସ୍ଵର୍ଗ କରିଥିବା ଏକ ଧାରଣା, ଉଚ୍ଚବିତ ହୋଇଥିବା ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଶବ୍ଦ ଅନେକ ସମୟରେ ଏକ ଶାର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଵପ୍ନକ ସମ୍ପର୍କ ଭାବରେ ଆମର ଚେତନା ମଧ୍ୟରେ ଫଠାତ୍ ମୁନ୍ଦରାଶାରିତ କର ଆଣିବାକୁହି ସଫେଷ ହୋଇଥାଏ । ହୁଏକ ମାତ୍ର ମୁହଁତୀନ ପୂର୍ବରୁ ସେହି ସ୍ଵପ୍ନଟି ବିଷୟରେ ଆମର ଆଦୋକୀ କିହୁଦେଲେ ମନେ ନ ଥିଲା ।

“ଏହି ସହଜ ସତ୍ୟଟିରୁ ଆମେ ଏହି କଥାଟିରୁ ଅବଶ୍ୟ ଅନୁମାନ କରିନେଇ ପାରିବା ଯେ, ନିତ୍ଯାବସ୍ଥାର ଘଟନାଗୁଡ଼ିକର ଷେଷରେ ଆମର ସତେଜନ କି ସ୍ମାର୍ଗାଳତା କେବଳ ଏକ ଅଚ୍ୟନ୍ତ ଗୌଣ ଭୂମିକାହିଁ ଗୁଡ଼ିଗ କରିଛି; କାରଣ ସାଧାରଣତଃ ସେଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ ଆମ ଅବଚେତନର ସ୍ମୃତିଭଣ୍ଟାର ଭିତରେ ହୁଏକ ସବୁଦିନ ଲାଗିଛି ବିସ୍ମୟ ହୋଇ ରହି ଯାଇଥାନ୍ତେ ।

“ତେଣୁ, ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିରେ, ସକେନ୍ଦ୍ରିୟ ଯାବଣୀଯ ଅଭ୍ୟାସ ଆମର ସ୍ମୃତିଶତ୍ରୁ ତଥା ନିତ୍ଯାବସ୍ଥାର କି ସ୍ମାର୍ଗକତାଗୁଡ଼ିକରେ ଆମ ଚେତନାର ଅଂଶଗ୍ରହଣ, — ଏହି ଦୂରଟିଯାକ ଲାଗି ଉଦ୍‌ଦିଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିପାରିବା ଉଚିତ ।

“ଯିଏ ଭୁଲ ପାରିଥିବା କୌଣସି ଏକ ସ୍ଵପ୍ନର ବିଷୟଗୁଡ଼ିକୁ ମୁନବାର ମନେ ପଚାଇବାକୁ ଲାଗୁ କରୁଛି, ତେବେ ତାହାକୁ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ସ୍ଵପ୍ନଟିଏ ତେଣ୍ଟିବା ପରେ ରହି ଯାଇଥିବା ତା’ର ଅର୍ପନ ଆବେଶଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆପଣାର ଖାନକୁ ନିର୍ବିଶ୍ଵ କର ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ଏହିପରି ଭାବରେ ତାହାର ଅର୍ପନ ସଙ୍କେତଗୁଡ଼ିକର ଅନୁସରଣ କର ସିଏ ସଥାପନ୍ୟକ ଅଧିକ ଦୂରକୁ ଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ ।

“ଏହିପରି ନିଯମିତ ଅଭ୍ୟାସ ଦ୍ୱାରା ସିଏ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ତା’ ଅବଚେତନର ଆଛନ୍ତି ଆଶ୍ରୟଗୁଡ଼ିକ ଭିତରକୁ ଯିବା ଲାଗୁ ସମର୍ଥ ହେବ । ତା’ ନିତ୍ଯାର ବିସ୍ମୟ ଘଟନାଗୁଡ଼ିକ ସେହି ଅବଚେତନଟି ମଧ୍ୟରେହି ସ୍ଵପ୍ନ ହୋଇ ରହିଥିବେ । ଏବଂ ଏହିପରି ଭାବରେ ସେ ଚେତନାର ଏହି ଦୂରଟି ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସ୍ମରଣ ପଥର ସନାନ ପାଇ ପାରିବ ।

“ଏହି ବିଷୟରେ ଆମେ ଏଠାରେ ଏହି ପ୍ରସ୍ତୋକନୀୟ କଥାଟିକୁ ଅବଶ୍ୟ କହ ରଖିବା ଯେ ଆମେ ଅନେକ ସମୟରେ ସେପର ହଠାତ୍ ଭବରେ ନିଦ୍ରାବସ୍ଥାରୁ ଜାଗନ୍ତି ଅବସ୍ଥା ମଧ୍ୟକୁ ଲେଉଛି ଗୁରୁ ଅସ୍ଥିଆର୍ଥ, ଶ୍ଵାସ ସେଇଥି ସକାଣେହି ସେବିଷୟରେ ଆମର ଆବୋ କିଛିହେଲେ ସୁରଖ ରହେ ନାହିଁ । (ତେଣୁ ଆମେ କେବେହେଲେ ହଠାତ୍ ନିଦରୁ ଉଠିବା ନାହିଁ ।)

“ବସୁତଃ, ସେହି ସମୟରେ ଆମ ଚେତନା ମଧ୍ୟକୁ ଯେଉଁ ନୂତନ କିମ୍ବାସ୍ଵକତାଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ଲାଗେ, ତାହା ଆପଣା ଲାଗି ଅପରାତିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଆହି ସବୁକିଛିକୁ ବାହାରକୁ କାଢି ବାହାର କରିଦିଏ । ଏବୁ, ଏହିପର ଭବରେ ବହୁଷ୍ମିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ବିଷୟଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନବାର ତାକ ଆଣିବାକୁ ପରେ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ସକେନ୍ଦ୍ରିଶ-କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ତାହା ଆହୁରି କଷ୍ଟସାଧ କରି ପକାଏ । ମାତ୍ର ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ସଦି ଗୋଟିଏ ସ୍ଥିତିରୁ ଆହି ଗୋଟିଏ ସ୍ଥିତିରୁ ସ୍ଥିରତାର ସହିତ ଅସ୍ଥିବା ଲାଗି ଆମେ କେତେକ ମାନସିକ ତଥା ଶାଶ୍ଵରିକ ସତର୍କତା ଅବଳମ୍ବନ କରିବା, ତେବେ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଟି ଅପେକ୍ଷାକୁତ ଅଧିକ ସହଜ ହୋଇଯିବ । (ସଦି ସମ୍ବନ୍ଧ ହୁଏ, ତେବେ ନିଦରୁ ଉଠିବା ସମୟରେ ରୁମେ କଦାପି ବିଜ୍ଞାପନ ଉପରେ ହଠାତ୍ ଭବରେ କୌଣସି ସ୍ଥିତ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବ ନାହିଁ ।)

“ଅବଶ୍ୟ ଏକଥା ସତ ଯେ, ନିଦ୍ରା ସମୟରେ ଯେତେ କ୍ଷଣପୂର୍ବୀ ଭବରେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଯେଉଁ ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ତଥାପି ଏକ ସତେଜନତା ଅର୍ଜନ କରିଥାଏ, ଆମ ସ୍ଥିତିର ଏହି ବିଶେଷ ପ୍ରଣିଷେଣଟି କେବଳ ସେହିଗୁଡ଼ିକୁହିଁ ଜାଗନ୍ତି ଅବସ୍ଥାର ସତେଜନ ଘଟନାରୁପେ ରୂପାନ୍ତର କରିଦେଇ ପାରିବ । କାରଣ ଯେଉଁଠାରେ ଆବୋ ସତେଜନତା ନାହିଁ, ସେଠାରେ କୌଣସି ସ୍ଥିତ ବା ସମ୍ବନ୍ଧ ହେବ କିପରି ?

“ତେଣୁ ଦ୍ୱିତୀୟବ୍ୟକ୍ତି, ଆମ ଚେତନାର ଏହି ଅଂଶଗୁଡ଼ିଶ ସେପର ନିଦ୍ରାବସ୍ଥାର ଏକ ଅଧିକତର ସଂଖ୍ୟାର କିମ୍ବାସ୍ଵକତା ମଧ୍ୟକୁ ପ୍ରସାରିବ ହୋଇଯାଇ ପାରିବ, ଆମକୁ ସେଇଟି ସକାଣେ ଆବଶ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

“ରାତରେ ଦେଖିଥିବା ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଫୁର୍ଣ୍ଣଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ଆଗହର ସହିତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କର ରଖିବାର ପ୍ରକଟି ଅଭ୍ୟାସ ରଖିଥିବା । ତେବେ ସେହିଗୁଡ଼ିକର ଇଣ୍ଡିଗୁଡ଼ିକ ବିମଣ ସୁନ୍ଦରୀଷ୍ଟ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥିତିରୁ ରୂପାନ୍ତର ହୋଇ ଯାଉଥିବ । ଏବୁ, ନିଦରୁ ଉଠିବା ମାତ୍ରକେ ସଦି ଆମେ ଅଭ୍ୟାସ କରି ସେହି ସ୍ଫୁର୍ଣ୍ଣଗୁଡ଼ିକୁ ଟିପି ରଖିଥିବା, ସେଇଟି ମଧ୍ୟ ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆମକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଅନେକ କାମ ଦେବ ।

“ଏହିପରେ ନିୟମିତ ଅଭ୍ୟାସ ଦ୍ୱାରା ଆମର ମାନସିକ ସାମର୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଏହି ଧରଣର ଘଟନାଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଆପଣାର କିସ୍ତାବଧିଟିକୁ ଅନୁକୂଳିତ କରି ରଖିବେ, ଏବଂ ଆପଣାର ଦୃଷ୍ଟି, ଆଗହ ତଥା ବିଶେଷଶତ୍ରୁଙ୍କୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ନେଇ ଖଟାଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବେ ।

“ତା’ପରେ ଆମର ସ୍ଵପ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଏକ ବୁଦ୍ଧିପ୍ରସାଦ୍ୟ ଚର୍କମା ମଧ୍ୟ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ହୋଇଯିବ । ଏଥରେ ଆମର ଦୁଇଗୋଟି ଲଭ ହେବ : ପ୍ରଥମତଃ, ନିଦ୍ରାବିଷ୍ଵାର ଯେଉଁ କିସ୍ତାଶୀଳତାଗୁଡ଼ିକ ଆଗରୁ ଜୀବ ଅବିନ୍ୟସ୍ତ ଓ ଅଫଳଠିତ ହୋଇ ରହିଥିଲେ, ଆମର ସତେଜନ କିସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ସେଗୁଡ଼ିକର ଗତିଷେଷରେ ଅଧିକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇବେ, ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତି ଓ ଶିକ୍ଷଣୀୟ କରିଅଣି ସେଗୁଡ଼ିକର ପରିସରଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତରେତର ସବରେ ବଢାଇଦେଇ ପାରୁଥିବେ ।

“ତେବେ ସେତେବେଳେ ଆମର ସ୍ଵପ୍ନଚାର୍ଯ୍ୟ ଆମ ଲାଗି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟଞ୍ଜନା ବହୁନ କରୁଥିବା ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅନୁଭୂତିରେ ପରିଷକ ହୋଇଯିବେ, ବେଳେ-ବେଳେ, ସେମାନେ ଆମ ଲାଗି କେତେକେତେ ସତ୍ୟକୁ ଅଣି ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିଦେବେ; ଏବଂ, ଆମେ ଜଦ୍ବାରା ବନ୍ଧୁବ୍ୟବିଷ୍ଵାର ଏକ ସମଗ୍ର ଓ ମହାଭୂଷ୍ଣ ଆୟୁଚନର ଜୀବନର କରିବାରେ ସମର୍ଥ ବି ହୋଇଯିବୁ ।”

୨୫ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୯୯୨

ସବ୍ରାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ

ଯଦି ଆମେ ସମ୍ବନ୍ଧ ଭାବରେ ଅଗ୍ରଗତି କରିବାକୁ ଲଜ୍ଜା କରୁଥାଇ, ତେବେ ସେଥିଲାଗି ଆମର ସଚେତନ ସହାଯ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଆମକୁ ଏପରି ଏକ ଶତ୍ରୁଶାଳୀ ଓ ଶୁଭ ମାନସକ ସମନ୍ଦୟର ଗଠନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଯାହାକି ବାହାରୁ ଆୟୁଷବା ଯାବଣୀୟ ପ୍ରଲୋଭନ ଲାଗେ ଏକ ସୂରକ୍ଷାବୁଝେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବ, ବିପଦରେ ହଜୁ ନ ଯିବା ଲାଗେ ଆମ ପାଇଁ ଏକ ସୀମାନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଗାର ହୋଇ ରହିଥିବ, ଏବଂ ଯାହାକି ଏହି ଗତିଶୀଳ ଜୀବନମୂଳ୍କଟି ମଧ୍ୟରେ ପାର ହୋଇ ଯିବାବେଳେ ଆମ ଲୁଗି ପଥ ଦେଖାଇ ନେଇ ଯାଉଥିବା ଏକ ଆଲୋକରୁପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବ ।

ଏହି ମାନସିକ ସମନ୍ଦୟଟିକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ତା'ର ନିଜ ଦୃଢ଼ି ଓ ପ୍ରଦୃଢ଼ିଗୁଡ଼ିକ ଅନୁସାରେ ତିଆର କରିବ, ତା' ନିଜର ଆଗ୍ରହ ଏବଂ ଅନୁପ୍ରାଗୁଡ଼ିକ ଅନୁୟାୟୀ ତିଆରି କରିବ । ମାତ୍ର, ଏହି ସମନ୍ଦୟଟି ଜୀବନ୍ତ ଓ ସନ୍ଧାରିତ ହୋଇ ରହୁ ବୋଲି ଯଦି ଆମେ ଲଜ୍ଜା କରୁଥିବା, ତେବେ ତାହା ସେହି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବା ଭାବନାଟିକୁହି କେନ୍ତ୍ର କରିରିପିବ, ଯାହାକି ଆମର ବୁଦ୍ଧିମେତରେ ଆମ ସହିର କେନ୍ତ୍ରପ୍ଲାନରେ ଥିବା ସେହି ପରମ ତତ୍ତ୍ଵରୁହି ପ୍ରତିକରୁପଟି ହୋଇ ଅବସ୍ଥିତ ରହିଛି, ଆମର ଜୀବନ ଏବଂ ଆମର ଆଲୋକରୁପେ ଅବସ୍ଥିତ ରହିଥିବା ସେହି ପରମ ସହାଯ୍ତିର ପ୍ରତ୍ୟାକ ହୋଇ ରହିଛି ।

ଏହି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବା ଭାବନାଟିକୁହି ନାନା ଗନ୍ଧୀର ଭାଷାରେ ବ୍ୟକ୍ତକରି ସବୁ ଦେଶର ଏବଂ ସବୁ ଯୁଗର ମହାନ୍ ଗୁରୁମାନେ ଆମକୁ ଶିକ୍ଷାଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଅସ୍ତ୍ର ରହିଛି ଏବଂ ସମସ୍ତ ବିଶ୍ୱଭବନ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ବିଶ୍ଵଟ ଆସି ଅବସ୍ଥିତ ରହିଛି, ସେହି ଦୂରେଁ ପରଷ୍ପରଠାରୁ ଆଦୌ ଭିନ୍ନ ଦୁଇନ୍ତି, ସେମାନେ ଅରନ୍ତି ।

ଏହି ଜଗତରେ ଯାହାକିହି ଅଛି, ଶାଶ୍ଵତ ଆବହମାନ କାଳରୁହି ତାହା ଯେତେବେଳେ ମର୍ମିତଃ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରତଃ ଅବସ୍ଥିତ ରହିଛି, ତେବେ ସବୁ ଏବଂ ସେହି ସହିର ମୂଳ ରିତରେ ଆମେ ଆଉ କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ କାହିଁକି ଯିବା, ଆମ ନିଜ ରିତରେ ଓ ଆମେ ସବା ମୂଳରେ ପ୍ରଥମେ ଯାହା ରହିଥିଲ ବୋଲି କହୁଛୁ, ତାହା ମଧ୍ୟରେ ଏକ ତାରତମ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ଯିବା କାହିଁକି ?

ପ୍ରାଚୀନ ପରମୟରେ ଯଥାର୍ଥରେ କୁହାଯାଇଛି :

“ଆମର ଉତ୍ତରିଷ୍ଣଳ ଓ ଆମେ, ଆମର ଭଗବାନ୍ ଓ ଆମେ ନିଜେ,— ଏହି ଦୁହେଁଯାକ ମୋଟେ ଭଲ ନୁହନ୍ତି, ସେମାନେ ଅଭିନ୍ଦି ।”

ଏବଂ, ଏହି ଅଭିନ୍ଦିତାକୁ ଆମେ କଦାପି କେବଳ ଅଳ୍ପବଢ଼ିତ ପରମାଣରେ ନିବିଡ଼ ଏବଂ ଅନୁଭବ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏକ ସମ୍ମିଳନରହିଁ ସମୃଦ୍ଧ ବୋଲି ଭୁବିବା ନାହିଁ, ତାହାକୁ ଆମେ ଏକ ଯଥାର୍ଥ ଅଭିଜିତ ବୋଲି ବୁଝିବା ।

ତେଣୁ, ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କର ସନ୍ଧାନ କରି ଯାଉଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସେହି ଅଗମ୍ୟକୁ ଲଭ କରିବା ଲାଗି ଯଦି ପାହାତ ପାହାତ କରି ପୁନରଶେଷ କରିବାର ଉଦ୍‌ଦେଶ କରୁଥାଏ, ତେବେ ସେ ସେତେବେଳେ ଏକାବେଳେକେ ଭୁଲି ଯାଉଥାଏ ଯେ ତାହାର ଯାବନ୍ତୟ ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଯାବନ୍ତୟ ଅନୁଭବନ ତାକୁ କଦାପି ସେହି ଅସୀମଙ୍କ ଆତ୍ମକୁ ପାଦେ ମଧ୍ୟ ଆଗେଇ ନେଇଯାଇ ପାଇବ ନାହିଁ । ସିଏ ଏକଥାଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଜାଣି ନ ଆଏ ଯେ ସିଏ ସେହି ବସୁଟିର ଉପଲବ୍ଧି କରିବାକୁ ଜାହା କରୁଛି ଓ ଯାହା ତା'ଠାରୁ ଅନେକ ଦୂରରେ ରହିଛି ବୋଲି ସେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବାରେ ଲାଗିଛି, ସେହି ବସୁଟି ପ୍ରକୃତରେ ତାହାର ଭିତରେହି ରହିଛି ।

କାରଣ, ଏହି ଉତ୍ତରିଷ୍ଣଳଟି ତା' ଭିତରେହି ରହିଛି ବୋଲି ସତେଜନ ହୋଇ ପାରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ସେହି ଉତ୍ତରିଷ୍ଣଳ ବିଷୟରେ କିପରି ଆଦୌ କିଛି ହେଲେ ବି ଜାଣି ପାଇବ ?

ତେଣୁ, ଅପଣାକୁ ଭୁବିବା ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ଅପଣାକୁ ଜାଣି ଶିଖିବା ଦ୍ୱାରାହି ସିଏ ପ୍ରକୃତରେ ସଂଶୋଷିତ ଆବିଷ୍ଟାରଟିକୁ କରିବାକୁ ବି ସମର୍ଥ ହେବ ଏବଂ ବାଇବେଳ୍ବର ସେହି ଧର୍ମଧର୍ମକାରୀ ପରି ତହାର କରି କହି ପାରିବ, “ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କର ସବନ ପ୍ରକୃତରେ ଏହଠାରେହି ରହିଛି ଏବଂ ମୁଁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେକଥାଟିକୁ ଆଦୌ ଜାଣିପାରି ନ ଥିଲି !”

ତେଣୁ ଆମକୁ ମଧ୍ୟ ସେହି ଉତ୍ତରିଷ୍ଣଳ ଶବନାଟିକୁ, ଏହି ଯାବନ୍ତୟ ବୌଦ୍ଧକ ଜଗତର ସ୍ଵର୍ଗକାରଣୀ ଶତ୍ରୁଗୁ ପ୍ରକାଶ କରି କହିଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସକଳ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ପୁଣ୍ୟ କରି ରହିଥିବା ସେହି ଶବନିକୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗେ ବିଦିତ କରିବ ଦେବାକୁ ହେବ, “ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସୁରେ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସତ୍ରୀ ମଧ୍ୟରେ ପରପୁଣ୍ୟ ହୋଇ ରହିଛି ।”

ସେତେବେଳେ ସମଗ୍ରେ ଏହି ଯଥାର୍ଥ ଜ୍ଞାନଟିର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ପାରିବେ, ତେବେଳେ ଯାଇ ସେହି ମହାନ୍ ବୁପାନ୍ତ୍ରର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତ କ୍ଷଣଟି ଆମର ଅତି

ସବ୍ଦଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆବିଷ୍କାର

ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଆସିବ । ସେତେବେଳେ ମନୁଷ୍ୟମାନେ ଏହି ଜଡ଼ନଗତର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଅଣ୍ଟରେ ସେହି ପରମେଶ୍ୱର ନିବାସ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଉପଲବ୍ଧି କରିବେ, ସେତେବେଳେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବମଧ୍ୟରେ ସେମାନେ ସେହି ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କରହି କୌଣସି ନା କୌଣସି ସଙ୍କେତ ପାଇପାଇବେ, ସେତେବେଳେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷ ତା'ର ଅଭିଜଣେ ଭାଇ ଭିତରେ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ନରିବ, ସେତିକିବେଳେ ଯାଇ ରାତି ପାହିବ, ଉଷାର ଆଗମନ ହେବ; ସେତିକିବେଳେ ସବୁ ଅନ୍ନାର କଟିଯିବ, ବର୍ତ୍ତିମାନର ପ୍ରକୃତି ଉପରେ ଏଡ଼େ ଭାରି ହୋଇ ଲାଦି ହୋଇ ରହିଥିବା ମିଥ୍ୟା, ଅଜ୍ଞାନ, ଭାନ୍ତି ଏବଂ ଦୁଃଖଭେଗର ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତରୁହେବ । କାରଣ, “ଭିଶ୍ୱର-ପୁରୁଷମାନେ ଆପଣାକୁ ଏଠାରେ ଆଣି ଭିଦ୍ୟାଚିତ୍ତ କରିଦେବେ ବୋଲିଛୁ ପ୍ରକୃତି ତା'ର ସକଳ ଦୁଃଖ ଏବଂ ଶୋକାର୍ତ୍ତର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛୁ ।”

ବୟସୁତଃ ଏହାହିଁ ହେଉଛୁ ସେହି ଅସଲ ଭାବନା, ଯାହାକି ଅନ୍ୟ ଯାବଣ୍ୟ ଭାବନାକୁ ଆପଣା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି କରି ରଖିଛୁ । ବୟସୁତଃ ଏହି ଭାବନାଟିର୍ଭେଦ ସକଳ ଜୀବନକୁ ଆଲୋକିତ କରି ରଖିଥିବା ସ୍ମୃତିଟି ପର ଆମର ସ୍ମୃରଣମେହି ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟମାନ ରହିଥିବା ଭିତର ।

ସେହି କାରଣରୁ ମୁଁ ଆଜି ମଧ୍ୟ ସେହି କଥାଟି ବିଷୟରେ ଭୂମକୁ ପୁଣି ମନେ ପକାଇ ଦେଉଛୁ । କାରଣ, ଏକ ବହୁମୂଳ ବିରଳ ମଣିପରି ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ମୂଳ୍ୟବାନ୍ ସମୀଦ ପରି ଯଦି ଏହି ଭାବନାଟିକୁ ହୃଦୟ ଭିତରେ ଧାରଣ କରି ଆମେ ଆମର ମାର୍ଗରେ ଗଢ଼ କରିପାଇବା, ଯଦି ଆମେ ଆମ ଭିତରେ ସନ୍ଧୀପନ ତଥା ତୁପାନ୍ତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ସାଧନ କରିବା ଲାଗୁ ତାହାକୁ ବାଟ ଛୁଟିଦେବା, ତେବେ ଆମେ ଏହି ସତ୍ୟଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ନିଷ୍ଠ୍ୟ ସମର୍ଥ ହେବା ଯେ, ସକଳ ସାଧା ଏବଂ ସକଳ ବୟସୁ ହୃଦୟ କେନ୍ଦ୍ରରେ କେବଳ ତାହାହିଁ ବର୍ତ୍ତିମାନ ରହିଛୁ । ଏବଂ, ତାହାର ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥାକୁ କରି ଆମେ ଏହି ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱନଗତିର ଏକଦ୍ଵିତୀୟ ମଧ୍ୟ ଅନୁଭବ କରିପାଇବା ।

ତା'ପରେ ଆମେ ଆମର ଏହି କୁଦ୍ର କୁଦ୍ର ନାନା ସନ୍ତୋଷ, ଆମର ନିଦୋଧ ଯାବଣ୍ୟ କଳହ, ଆମର ଏହି ସାନ ସାନ ବାସନା ଓ ଅନ୍ତପ୍ରାୟ ହୋଇ ରହିଥିବା ଦୋଧଗୁଡ଼ାକ ଯେ ପ୍ରକୃତରେ କେଡ଼େ ବୃଥା ଏବଂ କେଡ଼େ ବାଲକତ୍ତୁ, ସେହି କଥାଟିକୁ ହୃଦୟଜମ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା । ସେତେବେଳେ ଆମର ସାନ ସାନ ଦୋଷଗୁଡ଼ାକ କୁଆଡ଼େ ଚୁଣ୍ଡିବିଚୁଣ୍ଡି ହୋଇଯିବ, ଆମର ଅତିସୀମାବନ୍ଧ ବନ୍ତୁ ଜୀବନର ବିଗତ ରକ୍ଷାବ୍ୟହରଗୁଡ଼ାକ କୁଆଡ଼େ ଭୁଷ୍ଟି ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିବ, ଆମର କୁଣ୍ଡାତ୍ମତ ଅନ୍ତଃକ୍ଷାର ଯାବଣ୍ୟ କୁଆଡ଼େ ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ିବ । ସେତେବେଳେ

ଆମେ ସାର୍ଥ ଆଖାମ୍ବିକତାର ଏହି ଉଦାର ସ୍ନେହିତି ଦ୍ୱାରା ପରିଗୁଳିତ ହୋଇ ଚାଲିଯାଉଥିବା ପରି ଅନୁଭବ କରିପାଉବା ଏବଂ ସେହି ସ୍ନେହିତି ଆମକୁ ଆମର ଯାବଣୀୟ ସଙ୍ଗେସ୍ଥ ସୀମା ଓ ବାଢ଼ିବୁଝିବ ଉଚିତରେ ବିମେଚିତ କରି ଆଣିବ ।

ବ୍ୟକ୍ତିର ଆହ୍ଵା ଓ ବିଶ୍ଵଭୂବନର ଆହ୍ଵା,— ଦୁହଁ ଆଦୌ ଉନ୍ନ ନୁହନ୍ତି । ଏମାନେ ଅଭିନ୍ଦନ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜଗତ୍, ପ୍ରତ୍ୟେକ ସତ୍ର, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତୁ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରମାଣୁ ଉଚିତରେ ସେହି ଦିଦ୍ୟ ପରମ ଉପର୍ଦ୍ଧି ଉଚିତି ବିଦ୍ୟମାନ ରହିଛି । ତାହାକୁ ପ୍ରକାଶିତ କରି ଅଣିବା ହେଉଛି ମନୁଷ୍ୟର କାର୍ଯ୍ୟ ।

ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଟିର କରି ପାଶବାକୁ ହେଲେ ତାହାକୁ ଆପଣା ଉଚିତରେ ଥିବା ସେହି ପରମ ଉପର୍ଦ୍ଧିଟି ବିଷୟରେ ସରେଚନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହି ଉପର୍ଦ୍ଧିଟିକୁ ଲଭ କରିବା ସକାଶେ କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏକ ସାଧନାତମର ମଧ୍ୟଦେଇ ଗତି କରିବାକୁ ହେବ : ସେମାନଙ୍କର ଅହଂ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ସତ୍ରାଟି ପ୍ରକୃତରେ ଅତି ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଶତିଶାଲୀୟ ହୋଇ ରହି ସେମାନଙ୍କର ସବୁକହିବୁ ଆସ୍ତିଷାତ୍ର କରି ନେଉଛି । ତାହା ଅତିରକ୍ତ ପରିମାଣରେ ରକ୍ଷଣୀୟ ହୋଇ ରହିଛି, ଅଭ୍ୟନ୍ତ କଠିନ ହୋଇ ରହିଛି; ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ସେହି ସତ୍ରାଟି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦାର୍ଢକାଳବ୍ୟାପୀ ଏକ ଦୁଃଖଦ ସତ୍ରାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ଅନ୍ୟମାନେ ବି ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ଅବ୍ୟକ୍ତିକ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି; ସେମାନେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ନମନୀୟ ଏବଂ ଆଖାମ୍ବିକତା ଦ୍ୱାରା ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଅଧିକ ସହଜରେ ସେମାନଙ୍କ ସତ୍ରାଟି ସେହି ଅଷ୍ଟି ଦିବ୍ୟ ଶତିଜାସ୍ତରି ସମ୍ପର୍କରେ ଅସିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇ ପାରୁଛନ୍ତି । ମାତ୍ର, ଆମେ ଏହି କଥାଟିକୁ କଦାପି ଭୁଲିଯିବା ନାହିଁ ସେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟନ୍ତ ଏବଂ ଅବିମାନ ଭବରେ ସାର୍ଥ ଅନୁକୂଳନ ତଥା ବୁପାନ୍ତରର ଏକ ବିଧିବିଭିନ୍ନ ଉଦ୍ୟମ ଲାଗେ ଦୂରୀ ହୋଇ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଯେପରିକି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିବା କୌଣସି ପ୍ରକାର ଉପାଦାନଙ୍କୁ ସେହି ଶୁକ ଆଲୋକର ପ୍ରଭୁସରତାକୁ ମଳିନ କରିଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ମାତ୍ର ଏହି ଗଣ୍ଡରତର ତେତେ ଏ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଯିବା ପରେ ଆମର କାର୍ଯ୍ୟଟି ପ୍ରକୃତରେ କେଡ଼େ ଅଭ୍ୟନ୍ତ ଭବରେ ବଦଳ ନ ଯାଏ ! ଆମର ବୁଝିବାଶ୍ରତ କେଡ଼େ ପ୍ରସରିବାର ନ କରେ, ଆମର ସମ୍ମେଦନାରେ କେତେ ଅଭିନ୍ଦନ ନ ପାଇବାକୁ

ଏହି ବିଷୟରେ ଜଣେ ମୁକ୍ତ କହିଛନ୍ତି :

“ଆମ ଉଚିତରୁ ପ୍ରତେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଠିକ୍ ସେହି ସ୍ଥଳକୁ ଆସୁ ବୋଲି ମୁଁ ଜ୍ଞାନକୁଛି, ଯେଉଁଠାରେକ ସିଏ ଅନ୍ତରସ୍ତୁ ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କୁ ଘୃଣ୍ୟତମ ମନୁଷ୍ୟଟି ଉଚିତରେ ବି ଦେଖିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିବ; ତାହାକୁ ଅନ୍ତରେକେ ପ୍ରକାର ହୃଦୟମ ନ ଦେଇ ଆମେ ହୃଦୟକ କହିବା, ‘ହେ ଆମେକମୟ ପରମସତ୍ତ୍ଵା, ତୁମେ ଜାଣ୍ଟି ହୁଅ । ସିଏ ସବୁବେଳେ ଶୁଭ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, ଯାହାଙ୍କର ଜନ୍ମ ନାହିଁ କି ମୁଖ୍ୟ ନାହିଁ, ତୁମେ ଜାଗନ୍ତି ହୁଅ ! ହେ ପରମଶତ୍ରୁଗୀଳୀ ଅନ୍ତିଶୟ, ତୁମେ ଅପଣାର ପ୍ରକୃତିକୁ ପ୍ରକାଶିତ କର !’”

ଗୁଲି ଆମେ ଏହି ମୂଳର ଉତ୍ତରିତି ଅନୁସାରେ ଜୀବନ ବସ୍ତ୍ରବା ଏବଂ ତା’ପରେ ଆମ ଶୁଣିପାଇରେ ରହିଥିବା ସବୁକିଛି ସବେଥିବା କୁହୁକ ପରି ବଦଳିଯିବାରେ ଲାଗିଛି ବୋଲି ଆମେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବା ।

ଏହାହି ହେଉଛି ଯଥାର୍ଥ, ତେବେଳ ଏବଂ ବିବେକଯୁକ୍ତ ପ୍ରେମଶତର ଦୁଷ୍ଟି । ଯେଉଁ ପ୍ରେମ ଉପରର ପ୍ରତିବରସଗୁଡ଼ିକୁ ଭେଦ କରି ଦେଖିପାରେ, ଶବ୍ଦଗତ ସକଳ ଭ୍ରାନ୍ତ ସହେ ଯାହା ଯଥାର୍ଥ ଭବତେ ବୁଝିପାରେ ଏବଂ ଯାବଣ୍ୟ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସହେ ଯାହା ସକଳ ଗଣ୍ଡରତା ସହିତ ଖାଇ ଲାଗାଇ ରହିଥାଏ, ସେହି ପ୍ରେମର ଦୁଷ୍ଟି ।

ଆମର ଏହି ପ୍ରାଣବେଶ ଓ ବାସନାଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରକୃତରେ କି ମୂଳ ରହିଛି, ଆମର ଯାବଣ୍ୟ ଷୋଭ, ହଂସାମୂଳକତା, ଯାବଣ୍ୟ ଦୁଃଖଭେଦ ଏବଂ ସତ୍ରାମର ବା କି ମୂଳ ରହିଛି ? ଆମର ଏହି ମିଥ୍ୟାଶ୍ରୀଯୀ କଲୁନା ଯାହାକୁ ସବଦା ଅହେବୁକ ସବରେ ଏକ ନାଟକୀୟତା ଦେଇ ରଖିଛି, ସେହି ଅନ୍ତର୍ନାତ ଉତ୍ତରାନ୍-ପତନ-ଗୁଡ଼ାକର ବା କି ମୂଳ ରହିଛି ? ଆମ ସତ୍ରାର ଅନ୍ତରତମ ଗଣ୍ଡରତାଗୁଡ଼ିକରୁ ଏହି ଯେଉଁ ଉଦାର ଏବଂ ଦିବ୍ୟ ପ୍ରେମ ଆମ ଉପରକୁ ଆନନ୍ଦ ଦେହାର ରହିଛି, ସିଏକ ଆମର ଯାବଣ୍ୟ ଦୁଃଖଲତାକୁ ସହ୍ୟ କରୁଛି, ଆମର ଭୁଲଗୁଡ଼ିକ ସଂଶୋଧନ କରି ନେଉଛି, ଆମର କ୍ଷତଗୁଡ଼ିକୁ ଭଲ କରିଦେଉଛି, ଏବଂ ଅପଣାର ପୁନର୍ଜୀବନଦାୟୀ ନିର୍ଭବଗୁଡ଼ିକରେ ସିଏ ଆମର ସମସ୍ତ ସତ୍ରାଟିକୁ ସ୍ଥାନ କରଇ ଆଣି ପାରୁଛି, ତାହା ସମ୍ମନରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକୃତରେ କି ମୂଳ ରହିଛି ?

କାରଣ, ଅନ୍ତରସ୍ତୁ ପରମେଶ୍ଵର କଥାପି ଆପଣାକୁ ଆଣି ଲଦି ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ସିଏ ଅଦୋକିହୁ ଦାବ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ଅଦୋକି କୌଣସି ଉପ୍ରେ ଦେଖାନ୍ତି ନାହିଁ । ସିଏ ଆପଣାକୁ ନିବେଦନ କରିଦିଅନ୍ତି, ଆପଣାକୁ ଦାନ କରିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି, ସକଳ ସତ୍ରା ଏବଂ ସକଳ ବସ୍ତୁର ହୃଦୟ ମଧ୍ୟରେ ଆପଣାକୁ ଲୁକ୍କାୟିତ କରି ରଖିଥାନ୍ତି, ଆପଣାକୁ ଏକାବେଳକେ ଭୁଲିଯାଇଥାନ୍ତି । ସିଏ କେବେ ଦୋଷ

ଦେବାକୁ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ, କେବେହେଲେ ବିଶୁର କରି ବସନ୍ତ ନାହିଁ, ଅଭିଶାପ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ, ଉତ୍ସନ୍ନ ବି କରନ୍ତି ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଅବାରତ ଭ୍ରବରେହି ଅବିରମ ଆମକୁ ପୁଣ୍ୟତର କରିବାରେ ଲଗିଆନ୍ତି । ଆମକୁ କୌଣସି ଗାଳ ନ ଢେଇ ସୁଧାରି ନିଅନ୍ତି, କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଧେର୍ମ ନ ହେବାଇ ଆମକୁ ଉତ୍ସାହ ଦେବାରେ ଲଗିଆନ୍ତି । ଯାହା ଭିତରେ ଯେତେ ଗ୍ରହଣଷ୍ଟମତା ରହିଛି, ସେହି ଅନୁସାରେ ସିଏ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଧନସଙ୍ଗନ୍ତି କରିବାରେ ଲଗିଆନ୍ତି । ସିଏ ହେଉଛିନ୍ତି ଆମର ଜନନୀ, ଯାହାଙ୍କ ପ୍ରେମ ଆମର ପ୍ରତିପାଳନ କରେ, ଆମକୁ ଜଗି ରହିଆଏ, ଆମର ସୁରକ୍ଷା କରିବାରେ ଲଗିଆଏ । ଆମକୁ ପରମଣ୍ଠ ଦିଏ, ସାନ୍ତ୍ବନା ଦିଏ । କାରଣ, ସେ ସବୁକିଛି ବୁଝନ୍ତି, ସବୁକିଛି ସହ୍ୟ କରନ୍ତି, ସବୁକିଛି ଦୋଷକୁ କ୍ଷମା ଓ ମାର୍ଜନା କରନ୍ତି । ସେ ସବୁକିଛି ପାଇଁ ଆଶା ରଖିଆନ୍ତି, ସବୁକିଛି ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଥାନ୍ତି । ଆପଣା ମଧ୍ୟରେ ସବୁକିଛିକୁ ବହୁନ କରି ରହିଥିବାରୁ, ଯାହା ସମସ୍ତଙ୍କର ନୁହେଁ, ସେ କେବେହେଲେ ତାହାକୁ ନିଜର ସମ୍ମରିରେ ପରିଣତ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏବେ ସିଏ ସବୁକିଛି ଉପରେହି ଶାସନ କରୁଥିବାରୁ ସବୁକିଛିର ସେବକ ହୋଇ ରହିଆନ୍ତି । ଏବେ ସେହି କାରଣରୁହୁଁ ସାନ ବା କଢ଼ି ସିଏକେହି ବି ତାଙ୍କର ସହିତ ଶାଜା ହୋଇ ରହିବାକୁ ଏବେ ତାଙ୍କର ମଧ୍ୟରେ ଦେବତା ହୋଇ ରହିବାକୁ ଲଜ୍ଜା କରୁଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ଠିକ୍ ତାଙ୍କର ପର, କଦମ୍ବ ଶେଷାଗ୍ରହ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ, ସେମାନେ ଆପଣାର ଭାବୁବର୍ଗଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେବକ ହୋଇଛି ରହିଆନ୍ତି ।

ଜଣେ ସେବକ ହୋଇ ରହିବାର ଏହି ବିନମ୍ର ଭୂମିକାଟି ପ୍ରକୃତରେ କେଡ଼େ ଚମକାର ଭୂମିକା । ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ବିଶୁନିଜ ହୋଇ ରହିଥିବା ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କର ଯେଉଁମାନେ ଉଦ୍‌ଘାଟନ ଘଟାଇଛନ୍ତି ଅଥବା ତାଙ୍କର ବାଣୀର ବାର୍ତ୍ତାବନ୍ଧ ହୋଇଛନ୍ତି, ସବଳ ବସୁର ଜୀବନପ୍ରେରଣା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ମାନ କରି ରହିଥିବା ସେହି ଦିବ୍ୟ ପରମପ୍ରେମକୁ ଯେଉଁମାନେ ଜଗତରେ ପ୍ରକଟ କରି ବାହାରିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ସେହି ସେବକର ଭୂମିକାଟିକୁହୁଁ ହୁହୁଣ କରିଛନ୍ତି ।

ଏବେ, ଆମେ ଯେତେବେଳଯାଏ ସେମାନଙ୍କର ଉଦାହୁରଣଟିକୁ ଅନୁସରଣ ନ କରିଛୁ ଓ ଠିକ୍ ସେହିମାନଙ୍କ ପର ଯଥାର୍ଥ ସେବକ ନ ହୋଇ ପାଇଛି, ସେତେବେଳଯାଏ ଆମେ ଅନ୍ତରେ ଆପଣାକୁ ଉନ୍ନେଚିତ କରି ରଖିବା, ଯେପରି କ ଏହି ଦିବ୍ୟ ପରମପ୍ରେମ ଆମର ଜୀବନ ମଧ୍ୟକୁ ପ୍ରବେଶ କରି ଆମକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ବଦଳାଇ ଦେଇ ପାରିବ । ଗୁଲ ଆମେ ଆଦୋଈ କୌଣସି ପ୍ରକାର କୁଣ୍ଡା ନ ରଖି ଆମ ଶାଶରାପୀ ଚମକାର ସାଧନଟିକୁ ତାଙ୍କର ପାଖରେ ସମର୍ପଣ

କଣଦେବା । ତେବେମାର ସିଏ ସକଳ କର୍ମର ଷେଷରେ ଯାହାକୁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଫଳପ୍ରଦା ଭବରେ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବେ ।

ଏହି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆମୋଦ୍ରଗ୍ର ଲଗି ସମ୍ପର୍କ ହେବା ଲଗି ସବୁପକାର ମାର୍ଗ ଏକ ଉପାଦେୟ ମାର୍ଗ ପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରି ପାରିବ । ଏହି ଷେଷରେ ଯେକୌଣସି ପଢ଼ିର ମଧ୍ୟ ଅବଶ୍ୟକ ମୂଲ୍ୟ ରହିବ । ଅସଲ କଥାଟି ହେଉଛି ସେ ଆମେ ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟଟିକୁ ହାସଲ କରିବା ସକାଶେ ଅବିରମ ଭବରେ ଉଦ୍‌ଦେଶ କରୁଥିବା । ତେବେ, ସେପରି ହୋଇ ପାରିଲେ, ଆମେ ଯାହାକୁ ଅଧ୍ୟୁନ, କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା, ଯେତେବେଳେ ଯାହାକୁ ରେଟିବା, ସେଗୁଡ଼ିକ ସବୁକରୁଛି ଆମକୁ ଆମ ମାର୍ଗରେ ପରିମୁଲିତ କରି ନେଇଯିବାକୁ ଆମ ଲଗି ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ଏକ ସଙ୍କେତ, ଏକ ସହାୟତା ଓ ଏକ ଆଲୋକ ମଧ୍ୟ ବହନ କରି ଆଶ୍ୟୁଥିବେ ।

ଯେଉଁମାନେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିଛି ଉଦ୍‌ଦେଶ କରିଛନ୍ତି, ମାତ୍ର କୌଣସି ସଫଳତା ଲଭ କରି ନାହାନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ମାର୍ଗରେ ନାନା ପତନର ସମ୍ଭାବନା ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ସେ କେତେ ଦୁଃଖ, ତାହାର ପ୍ରମାଣ ପାଇଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ସଫଳ ଆୟୁର୍ଵେଦୀସ ଏବଂ ସକଳ ସାହସ ହରାଇ ବସିବାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଶଙ୍କା ରହିଛି, ଶେଷ କରିବା ପୁଷ୍ଟ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ସକାଶେ ଆଉ କେତେଟି ପୃଷ୍ଠା ଅଧିକ ଲେଖିବାର ରହୁଛା କରୁଛି । ଦୁଃଖ ସ୍ରେଷ୍ଠ କରୁଥିବା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ହୃଦୟରେ ପୁନଃପାର ଏକ ଆଶାର ସଞ୍ଚାର କରାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଲେଖା ଯାଇଥିବା ଏହି ପୃଷ୍ଠାଗୁଡ଼ିକ ଜଣେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ କର୍ମିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏପରି ଏକ ସମୟରେ ଲେଖା ହୋଇଥିଲା, ଯେତେବେଳେ କ ସେ ପାବନକାଣ୍ଠ ଅଗ୍ନି ପରି ଯାବନ୍ତାଯୁ ପ୍ରକାରର ଉସ୍ତକର ପଶ୍ଚାର ସମ୍ଭାବନା ହୋଇ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ।

ଯେତେବେଳେ ତୁମେ କୁନ୍ତ, ନିରାଶ ଓ କ୍ଷତିବିନ୍ଦୁ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବ, ଯେତେବେଳେ ତଳେ ପଞ୍ଚ ଯାଇଥିବ, ପରାପର ହୋଇଗଲ ବୋଲି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭବିବାରେ ଲଗିଥିବ, ସେତେବେଳେ ତୁମର କୌଣସି ଜଣେ ବନ୍ଧୁର କଥା ଶୁଣିବା ପାଇଁ ତୁମେ ତା'ପାଖର ଯିବ । ତୁମର ଦୁଃଖଗୁଡ଼ିକ ସିଏ ଭଲକର ଜାଣିଛୁ, ତୁମର ଦୁଃଖରେ ସେ ସମ୍ଭାବୀ ହୋଇଛି, ତୁମପର ସିଏ ମଧ୍ୟ ସମ୍ବାରର ଦୁଃଖଗୁଡ଼ିକୁ ଅଙ୍ଗେ ନିରାକରିଛୁ, ତାକୁ ବି ନିରନ୍ତରେ କାଳ କଟାଇବାକୁ ପଡ଼ିଛି, ତାକୁ ବି ଅନେକ ସମୟରେ ସମୟେ ଏକୁଟିଆ ଛାଡ଼ିଦେଇ ବୁଲି ଯାଇଛନ୍ତି, ଏବଂ ସକଳ ଦୁଃଖ ମଧ୍ୟରେ ଯାହାକୁ ଆମେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ନିର୍ମମ ବୋଲି କହିପାରିବା, ଆପଣାର

ହୃଦୟର ସେପରେ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ଅସହାୟ ହୋଇ ରହିବାରୁ ପଡ଼ିଛି । ହଁ, ତା’ର ଜୀବନରେ ମଧ୍ୟ ସଶୟର କେତେ ଦୁଃସମୟ ଆସିଛି, ସିଏ କେତେ ଭୁଲ୍ କରିଛି, ଭୁଲ୍ ବାଟରେ ସାଇଛି, ବିଷଳ ହୋଇଛି, ଯାବଣୀଯୁ ପ୍ରକାରର ଦୁଷଳତାକୁ ଅଜେ ନିଷାକାରି ।

ମାତ୍ର ରୂମର କଥା ଶୁଣି ସିଏ ରୂମର କହିବ : ରୂମର ସାହସ ଅବଳମ୍ବନ କରିବାକୁ ହେବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ତିନ ସକାଳର ସୂର୍ଯ୍ୟଦୟୟ ପୁଅଖରେ ଯେଉଁ ବାଣୀଟିକୁ ବହନ କରାଏଣେ, ରୂମେ ସେହି ବାଣୀଟିକୁ କାନତେର ଶୁଣ । ତାହା ଆଶାର ବାଣୀକୁହି ବହନ କରି ଆଶିଆଏ, ସାନ୍ତୁନାର ବାଣୀ ବହନ କରି ଆଶିଆଏ ।

ରୂମେ, ଯିଏକ କନ୍ଧନ କରୁଛ, ଦୁଃଖରେଗ କରୁଛ ଏବଂ କଂପିବାରେ ଲଗିଛ, ରୂମ ଦୁଃଖରୁକ୍ତିକର କେବେ କୌଣସି ଅବସାନ ଘଟିବ ଓ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର ଶେଷ ହେବ ବୋଲି ଯିଏ ରହିବାକୁ ବି ସାହସ କରିପାରୁ ନାହିଁ । ରୂମେ ଥରେ ଅନାଇ ଦେଖି କହିଲ : ପ୍ରସର ହେବାର ନ ଥିଲେ ରତ୍ନ କଦାପି ଆସିବ ନାହିଁ, ଅନାରଟା ସବ୍ରତାରୁ ଅଧ୍ୟକ କିଟିକିଟି ହେଲାବେଳେ ସିନ୍ଧୁ ନିଷ୍ଠ୍ୟ ଫାଟିବ । ଏପରି କୌଣସି ବୃଦ୍ଧତ ନାହିଁ ଯାହାକୁ କି ସ୍ଵର୍ଗ ଅପପରତ ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଏପରି କୌଣସି ମେଘ ନାହିଁ ଯାହାକ ସୁନେଲି ରଙ୍ଗରେ ଝଟକ ଛଠିବ ନାହିଁ; ଏପରି କୌଣସି ଅଗ୍ରଚନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ ଯାହାକ ଦିନେ ନା ଦିନେ ଶୁଣି ବି ଯିବ ନାହିଁ । ତୋପାନ ବହୁଯିକା ପରେ ନିଜର ବିଜୟ ସେଷଣା କରି ଉଚ୍ଚଳ ଉନ୍ନିଧନୁଟିଏ ନିଷ୍ଠ୍ୟ ଝଟକ ଛଠିବ । ଏପରି କୌଣସି ବରପ ନାହିଁ ଯାହାକ ତରଳ ନ ଯିବ, କୌଣସି ଶୀତରୁ ନାହିଁ ଯାହାକ ଆଲୋକମୟ ବସନ୍ତ ରୂପେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ନ ଯିବ ।

ଏବଂ, ରୂମ ଜୀବନରେ ମଧ୍ୟ, ଏପରି କୌଣସି ଦୁଃଖ ବା କଷ୍ଟ ଆଦୋ ନାହିଁ, ଯାହାକ ପରେ ରୂମ ଲଗି ଗୌରବର କାରଣ ହେବ ନାହିଁ; ଏପରି କୌଣସି ଦୁଃସମୟ ନାହିଁ, ଯାହାକ ଆନନ୍ଦରେ କେବେ ରୂପାନ୍ତୁରିତ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ, ଏପରି କୌଣସି ପରାଜୟ ନାହିଁ ଯାହାକ କେବେହେଲେ ବିଜୟରେ ରୂପାନ୍ତୁରିତ ହେବ ନାହିଁ । ରୂମର ଯାବଣୀଯୁ ପତନ ରୂମର ଏକ ଉଚ୍ଚତର ଆସ୍ରେହର ଆଣିଦେବ, ଯାବଣୀଯୁ ନିର୍ଜନତା ଏକ ଉଦ୍‌ଦୃଷ୍ଟିତ ଜୀବନ-କେନ୍ଦ୍ରରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବ, ଯାବଣୀଯୁ ଅସମ୍ଭବତା ସମ୍ଭବତାରେ ପରିଣତ ହେବ । ଦୁଇଜଣ ବ୍ୟକ୍ତିର ମନ ମଧ୍ୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଉଥିବା ଭୁଲ୍ ଭୁଲ୍ ମଣା ଅନେକ ସମୟରେ ଦୁଇଟି ହୃଦୟକୁ ପରିଷର ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ପ୍ଲାପନ କରିବାକୁ

ଉଦ୍‌ଦ୍ଦୋଚିତ କରି ଆଣିଆଏ । ଏବଂ, ସବଶ୍ରେଷ୍ଠରେ, ଏପରି କୌଣସି ଦୁଃଖକା ନାହିଁ ଯାହାକି ସବୁତନ ସକାଶେଣ୍ଠି ଏକ ଦୁଃଖକା ହୋଇ ରହିଥିବ ଏବଂ ସବଲତାରେ ପରିଣାମ ହୋଇ ନ ଯିବ । ଏବଂ, ଯେଉଁଠି ସବୁତାରୁ ଅଧିକ ଦୁଃଖକା ରହିଥାଏ, ଅନେକ ସମୟରେ ସବଶ୍ରେଷ୍ଠମଞ୍ଜୁ ଠିକ୍ ସେହିଠାରେହି ଆପଣାକୁ ପ୍ରକଟ କରିବାକୁ ଆସନ୍ତି !

ମୋ କଥା ଟିକିଏ ଶୁଣ, ବାବୁ, ଆଜି ତୁମେ ଯିଏ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ଘଙ୍ଗି ପଡ଼ିଛି, ସମ୍ବୁଦ୍ଧତଃ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ଜଳେ ଆସି ପଡ଼ିଛି, ତୁମ ପାଖରେ ଆହ ବାକି ହୋଇ କିଛି ନାହିଁ, ତୁମ ଦୁଃଖକୁ ଯେ'ଡ଼ି'ଇ ରଖିବାକୁ ଓ ତୁମର ଗୌରବ ବୁଦ୍ଧି କରିବାକୁ ତୁମ ପାଖରେ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ ବୋଲି ଯିଏ ସବୁତି, ଆଗରୁ ପ୍ରକୃତରେ କେବେହେଲେ ବି ତୁମେ ଏତେ ବିଶ୍ଵାସ ହୋଇ ନ ଥିଲ । ଗର୍ଭରତମ ଗର୍ଭରେ ପଢ଼ିଥିବା ବେଳେ ଯିଏ ନିଦ୍ରା ଭଙ୍ଗି ନିରିଛିଠେ, ସିଏ ସମ୍ବୋଦ୍ଧ ଶିଖରଟିର ପ୍ରକୃତରେ କେତେ କିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ରହିଥାଏ ! କାରଣ, ଗର୍ଭଟି ଯେଉଁଠି ଅଧିକ ଗର୍ଭର ହୋଇଥାଏ, ସେଥିରୁ ଉଚିତାଗୁଡ଼ାକ ମଧ୍ୟ ଆପଣାକୁ ପ୍ରକଟ କରି ଦେବାକୁ ସେତିକି ଅଧିକ ସମର୍ଥ ହୁଅନ୍ତି !

ତୁମେ କ'ଣ ଏକଥା ନାହିଁ ଯେ ଯାବନ୍ତୀୟ ବିସଳତାର ଉଦ୍‌ଦିଇତମ ଶତ୍ରୁଗୁଡ଼ିକ ବିଶୁଳେତର ପ୍ରତ୍ରିନ୍ଦିତମ ଆବରଣଗୁଡ଼ିକ ଉଚିତେହି ଆପଣାକୁ ନିଷ୍ଠାକିତ କରି ରଖିଥାନ୍ତି ? ହିଁ, ଉଚିତମ ପ୍ରେମର ସେହି ଉଦାର ବିବାହୋସ୍ତ୍ରକ ପ୍ରକୃତରେ ସବୁତାରୁ ଅଧିକ ଅପ୍ରକ୍ଷ୍ଯ ହୋଇ ରହିଥିବା ସୁନମନୀୟତାଗୁଡ଼ିକ ସହିତି ଲାଗି ରହିଥାଏ । କୃଷ୍ଣ ଗ୍ରୂପ୍‌ଯାହି ଅଧିଗ୍ରହ ହୋଇ ବସିଥିବା ଆଲୋକଟି ଲାଗି ଆକାଶ୍‌କ୍ଷେତ୍ର ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ଯଦି ଜୀବନର କୌଣସି କଠୋର ପଣ୍ଡାଶା ଅଥବା ପ୍ରମାଦ ତୁମକୁ ଏକା-ବେଳେକେ ହୁତବଳ କରି ପନାଇଛୁ, ଯଦି ତୁମେ ଦୁଃଖଭେଗର ନିମ୍ନତମ ଜଳକୁ ବି ଶସି ଗୁଲିଯାଇଛ, ତେବେ ସେଥିଲାଗି ଆବୋ କୌଣସି କୋର ପ୍ରକାଶ କର ନାହିଁ; କାରଣ ବସ୍ତୁତଃ ସେହିଠାରେହି ଦିବ୍ୟପ୍ରେମ ଏବଂ ପରମ ଆଶୀର୍ବାଦ ତୁମ ପାଖରେ ଯାଇ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇପାରିବ । ବିଶୁଳେତାଶ୍ରୀ ଯାବନ୍ତୀୟ ଦୁଃଖର ତନଟି ମଧ୍ୟଦେଇ ଅତିତମ କରି ପାରିଲେହି ତୁମେ ତା'ପରେ ଗୌରବମୟ ପାହାକଗୁଡ଼ିକୁ ଆରେହଣ କରିବାର ଅଧିକାରୀ ହୋଇପାରିବ ।

ଯଦି ତୁମେ ସତେଥିବା ଅରଣ୍ୟ ମନ୍ଦିରେ ପଡ଼ି କୁଆଡ଼ିକୁ ହେଲେ ବାଟ ନ ପାହିଥିବା ପରି ଅନୁଭବ କରୁଥିବ, ତେବେ ସେତେବେଳେ ତୁମକୁ ନାରବତାର ବାଣୀଟିକୁ କାନ ଡେଇ ଶୁଣିବାକୁ ହେବ । ଆଗରୁ ତୋଷାମଦ

ସ୍ମୃତିକ କେତେକେତେ କଥା ଏବଂ ବାହାରର କେତେ କରିବାକି ରୂପର ଶ୍ରୀବଣ୍ଟରୁ ହୃଦୟକ କେତେ ଆନନ୍ଦ ଆଶି ଦେଇଥିଲ, ମାତ୍ର ବଞ୍ଚିମାନ ଏହି ମାରବତାର ବାଣୀଗୁଡ଼ିକର୍ତ୍ତ୍ତ ରୂପର ଆସାକୁ ଆନନ୍ଦ ଦେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବ ଏବଂ ରୂପ ଉତ୍ତରେ କେତେକେତେ ଗଣ୍ଡରର ପ୍ରତିଧ୍ୱନିକୁ ଏବଂ କେତେକେତେ ଦିବ୍ସ ସୁଷମାର ସଜୀଚିକୁ ଜାଗୃତ କରି ନେଇ ଆସିବ !

ବୁଦ୍ଧର ଗଣ୍ଡର ଅନ୍ତକାରରେ ରୂପକ ଲକ୍ଷିତାବ ପଢ଼ିଛି : ନେବେ ରୂମେ ଶାନ୍ତିର ଅମୂଳ୍ଯ ସମ୍ପଦଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ଉତ୍କଳ ସର୍ପିକରଣରେ ବୁଦ୍ଧର ମାର୍ଗଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋକକ ଦେଇ କରିଥାଏ ସତ, ମାତ୍ର ଶାନ୍ତିର ସେବା ଶୁଭ କ୍ଷେତ୍ରମୌଳ୍ୟଭାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେହିଁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣକା ଲଭ କରିବାର ଗୁପ୍ତ ପଥଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକଳ୍ପ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, ଆଖାତିକ କେତେକେତେ ଧନର ରହସ୍ୟଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ରୂମେ ସବୁକିଛିବୁ ବଞ୍ଚିତ ଦେବାରେ ଲାଗିଛି : ପାଇଁ ଲଭ ତରିବା ପାଇଁ ତାହାକୁ ହେଉଛି ସବୁକ ମାର୍ଗ । ସେତେବେଳେ ରୂମ ପାଖରେ ଆଉ କିନ୍ତୁଦେଲେ ରହିବ ନାହିଁ, ସେତିକିବେଳେହିଁ ରୂମକୁ ସବୁକିଛି ମିଳିବ । କାରଣ ଯେଉଁମାନେ ନିଷ୍ଠାଯୁକ୍ତ ରହିଥାନ୍ତି, ସନ୍ୟାଶ୍ଵୟୀ ଦେଇ ରହନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଶର୍ପ ସିଦ୍ଧିରୁଥିଁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଭଲାଟି ଜନ୍ମ ଲଭ କରିଥାଏ ।

ଗୋଟିଏ ଶମ୍ଭୁବଣଶାକୁ ବୁଣିଲେ ସେଥିରୁ ହେଜାରଟି ତାନା ଜିଲ୍ଲାନ ହୁଏ । ରୂମ ଦେବରେ ବାକୁଥିବା ଦୁଃଖଦେଖାର ସତ୍ୟକଟି ଆଘାତ ରୂମ ଜୀବନରେ ଗୌରବ ଆକାଶକୁ ହରିଯିବା ଲାଗି ଏକ ସାଧନରୂପେ ବି କାମ କରିପାରେ ।

ସେତେବେଳେ ଶମ୍ଭ, ରୂମ ପଇରେ ଗୋଡ଼ାଇଥାଏ, କେବେହେଲେ ରୂମର ପିଣ୍ଡ ପ୍ରାତେ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ତାହାକୁ ଧ୍ୟାନ କରିବା ପାଇଁ ରୂମେ ଶାହାକିଛି କର, ତାହା ତାକୁ କେବଳ ଅଧିକ ଶତ୍ରୁଶାଳୀ କରିବାରେହିଁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ଏହି ବିଶ୍ଵଭୂବନଗୁଡ଼ିକର ତାହାଣୀଟିକୁ କାଳ ଡେଇ ଶୁଣ, ଥରେମାନ୍ତି ଶୁଣି ଦେଖ : ମନେ ହେଉଛି ଦୂର୍କର୍ଷ ଶହୁର୍ତ୍ତ ବିଜୟଲଭ କରି ଶୁଣିଛୁ । ଆଲୋକର ସର୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ଅଣି ସିଏ ରାଧିର ଶର୍ପିକୁ ନିଷେଷ କରିବାରେ ଲାଗିଛି, ଏବଂ ତଙ୍କୁ ରାଧିଟିକୁ ନଷ୍ଟିପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ରଖିଛୁ । ଏହି ବିଶ୍ଵସ୍ତର୍ଷିର ହିସ୍ତାଟି ବିବୁଦ୍ଧରେ ଗର୍ଜନ କରି ଛଠୁଛି, ମହାଶୂନ୍ୟର ଏହି ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଅଖଣ୍ଡତା ଉପରେ ସିଏ ଆମନଶ କରୁଛି, ତାହାର ସମ୍ମର୍ତ୍ତାଟିକୁ ଚର୍ଚ୍ଚିବର୍ଚ୍ଚ କରିଦେବିଛୁ, ତାହାକୁ କେତେବକାରେ ବିଭକ୍ତ ଏବଂ ବିବ୍ରାନ୍ତ କରିବାରେ ଲାଗିଛି, ତାହାର ଧୂଳିକୁ ଅନନ୍ତ ସତ୍ରର ଗୁରୁ

ମରୁତଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ନିଷିଦ୍ଧ କରୁଛି ସତ, ମାତ୍ର ତାହାର ପଣଶାମ ସ୍ଵରୂପ ସେହି ଧୂଳି ଏକ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣାର ଶସ୍ତରଶାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ଯାଉଛି, ଅନନ୍ତ ଜୀବନକୁ ଜନନକ୍ଷମ କରୁଛି ଏବଂ ଏତେ ଏତେ ଜନତକ ଆଖି ଏଠି ସ୍ଵର୍ତ୍ତି କରି ଦେଉଛି, ଯାହାକି ବର୍ତ୍ତିମାନ ମନ୍ଦାନ୍ତରଶାକର ବୃଦ୍ଧତର କଷଟ୍ ମଧ୍ୟରେ ଆପଣା ଆପଣାର ବିରକ୍ତକ କେନ୍ଦ୍ରିତର ଚର୍ବିଗରେ ଆକଷ୍ମତ ହୋଇ ରହିଛି. ସତେଷବା ଏକ ବିଶ୍ଵଜନ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ସମ୍ମତ ଓ ଅଧିକ ଗ୍ରୂପ ଏକତାର ଆଖି ସ୍ଵର୍ତ୍ତି କରିଦେଉଛି ଏବଂ ଏହି କଢ଼ି ଜଗତର ସମକଳନାତ୍ମକ ବହ ଫଳ୍ୟକ କରାଇ, ଯେଉଁ ସମ୍ମାନ୍ୟକିର୍ତ୍ତି କାହାର ଧୂଂସ କରିଦେବ ବୋଲି ବାହାରିଥିଲା, ତାହାର ଆକାର ବୁଢ଼ି କରିବାରେ ଲଗିଛି ।

ବିସୁଳତାର ବନ୍ଦରେ ପରିମାଳର ସେହି ଆଦିତାଳୀକ ଭୁବନମଣ୍ଡଳଟିର ସଙ୍ଗୀତଟି ଅଭିନ୍ନ ମଧ୍ୟର ଥିଲ ସତ, ମାତ୍ର ନଷ୍ଟମୁଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଔତ୍ୟତାନ, ଭୁବନମଣ୍ଡଳଗୁଡ଼ିକର ସଙ୍ଗୀକ ଏବଂ ସଦାପାକ ଉଚ୍ଚିଲୋକକୁ ବିଜୟର ଏକ ଶାଶ୍ଵତ ପ୍ରୋତ୍ସହ ଧୂମରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ରଖିଥିବା ସେହି ବିସୁଳ ଶାସ୍ତ୍ରକମଣ୍ଡଳଟି ତା'ଠାରୁ ସବୁତରେ କେତେ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ଓ ଗୌରବପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ !

ପୁନଃଜୀବି କାନ ତେରି ଶୁଣ : ଯେତେବେଳେ ମନୁଷ୍ୟ ତା'ର ଦିବ୍ୟ ଉତ୍ସମୂଳଟିରୁ ହିନ୍ଦୁ ହୋଇ ଯାଉଥିଲା, ସେତେବେଳର ତା'ର ସେହି ସ୍ଥିତିକୁହି ସବୁଠାରୁ ଦୂର୍ଭାଗ୍ୟନକର ବୋଲି କହାଯାଇ ପାରିବ । ତା'ର ଉଚ୍ଚିଦେଶରେ ତା' ଅପହରଣ କର୍ତ୍ତାର ଶାକଂସୀମାଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇ ରହିଥିଲ ଏବଂ ତା' ତନବାଲର ତୋରଣଗୁଡ଼ିକରେ ତାକୁ ବନ୍ଦ କରି ରଖିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଜଳନ୍ତ ଉତ୍ସବାରିମାନ ଧାରଣ କରି ରହିଥିଲେ । ତା'ପରେ ମନୁଷ୍ୟ ଆଜି ଜୀବନର ଉତ୍ସବିଷୟକ ପର୍ମନ୍ତ ଆସ୍ରେତଣ କରି ନ ପାରିବାରୁ. ତାହାରି ଭଲରେହି ଉତ୍ସବିଷୟକଟିର ସୁନ୍ଦରତା ହୋଇଥିଲା । ସିଏ ଆଉ ଉଚ୍ଚି ରୁ ଆଲୋକଟିକୁ ଲଭ କରି ପରୁ ନ ଥିବାରୁ ତା' ସର୍ବାର କେନ୍ଦ୍ରପ୍ଲଟରୁହି ଆଲୋକ କରଣ ଦେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ବିଶ୍ୱାସର ପ୍ରେମ ସହିତ ସିଏ ଆଉ କୌଣସି ଘୋଗସ୍ତି ସ୍ଥାପନ କରିପାରୁ ନ ଥିବାରୁ ସେହି ପ୍ରେମ ଆପଣାକୁ ଆଖି ପୁଣ୍ୟହୃଦୀ ଦେଇଥିଲ ଏବଂ ଆପଣାର ନିବାସପ୍ଲଟ ଓ ସଦନ ବୁଝେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟପରିକୁ ବାହୁ ନେଇଥିଲା ।

ସେହି କାରଣରୁହି ଏହି ଭିଜ୍ଞ, ଶୁନ୍ୟମୟ ଅଥବା ଫଳକ୍ଷମ ଏବଂ ଗୌରବାନ୍ତିକ ଜଢ଼ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରମ ଶୁନ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଦିବ୍ୟ ଭାବନା ନିହିତ ହୋଇ ରହିଛି ; ଏଠି ପ୍ରତ୍ୟେକ ସର୍ବ ଆପଣା ଭିଜରେ ଏହି ଦିବ୍ୟ ପରମ ଅଧିବାସୀଟିକୁ ବହୁନ କରିବାରେ ଲଗିଛି । ଏବଂ ଏହି ବିଶ୍ଵଜନତରେ ମନୁଷ୍ୟ ସତ୍ତବ ଏହେ

ଦୁଷଳ ଆଉ କୌଣସି ସତ୍ରୀ ନାହିଁ ବୋଲି ଯଦି କୃହାଶୀଏ, ତେବେ ତା'ପରି
ଏତେ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଦିବ୍ୟ ବି ଆଉ କେହି ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ମନ୍ତ୍ର
ଅବଶ୍ୟ କୁହାଯିବ ।

ପ୍ରକୃତରେ, ପ୍ରକୃତରେ, ଅପମାନ ମନ୍ତ୍ରରେଣ୍ଟି ଗୌରବର ଉତ୍ସମ ନିହିତ
ହୋଇ ରହିଛି ।

୨୮ ଏପ୍ରିଲ ୧୯୯୨

ବ'ତୀୟ ଭାଗ

ବୈଠକଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ

୧୯୨୭ ମସିଦାରେ ସାଧକମାନଙ୍କର ଏକ ଷ୍ଟୁଡ଼୍ଯୁ ଗୋଷ୍ଠୀ ନିଷ୍ପନ୍ନିତ
ଘବରେ ଏକାଠି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବୈଠକରେ ମିଳିଛି ହେଉଥିଲେ ।
ଆୟୁ-ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଆୟୁ-ପ୍ରଭୃତୀ ଅର୍ଜନ କରିବା ସେମାନଙ୍କର ଏହି ମିଳିତ
ହେବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୈଠକର ଶେଷରେ, ଏକ ସାଧାରଣ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାର
ଯାଉଥିଲା ଏବଂ ଉପସ୍ଥିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସର୍ବେକୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଘବରେ ସେହି
ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ହେଉଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ବୈଠକରେ ସେହି
ଉତ୍ତରଗୁଡ଼ିକୁ ପଡ଼ି ଶୁଣାଇ ଦିଆଯାଉ ଥିଲା । ଏବଂ, ବୈଠକଟିର ଉପ-
ସହାର କଲା ଭଲି, ଗୋଟିଏ ସାନ ପ୍ରବନ୍ଧ ବି ପାଠ କରାଯାଉଥିଲା ।
ସେହି ପ୍ରବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକ ଏଠାରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

୭ ମାର୍ଚ୍‌ ୧୯୨୭

ବର୍ତ୍ତିମାନ ସମୟରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଉପକାଶ କାହିଁୟ କ'ଣ କରୁଥାଇ ପାରିବ ?

ସମୟ ପୁଅଖରେ ସେପରି ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟର ଅଧିକ ଉବରେ ଏକ ସମ୍ପଦିତାର ପ୍ଲାପନ କରିବାକୁ ସମୟକୁ ଉଦେଶ୍ୟ ହୋଇ ରହିବ ।

ପୁଅଖରେ ସେହି ଉଦେଶ୍ୟଟିକୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବାର ଜପାମୁଷବୁପ ମନୁଷ୍ୟମାନ ଭବରେ ଏପରି ଏକ ଏକତାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ହେବ ଯାହାକି ସବୁ ମନିଷଙ୍କ ଭବରେ ସେହି ଅନ୍ତିମୟ ଦିବ୍ୟ ଅନ୍ୟସତ୍ତ୍ୱକୁ ଜାଗୁଇ କରି ଆଣିବ, ସବୁ ମଣିଚଙ୍କର ଜୀବନରେ ସେହି ଦିବ୍ୟତାରହିଁ ପ୍ରକାଶ ଦିଲିବ ।

ଆଜ୍ୟ ଭାଷାରେ କହିଲେ, ଆମ ସମୟକ ମଧ୍ୟରେ ପଛନ୍ତି ହୋଇ ରହିଥିବା ସେହି ପରମ ଭାଗବତ ସାମ୍ରାଜ୍ୟଟିକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ଦ୍ୱାରା ସେହି ଏକତାର ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ତେଣୁ ଆମେ ଏହାକୁହିଁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଆବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି କହି-ପାରିବା :

(୧) ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟ ଆପଣା ଆପଣାର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନରେ ନିଜ ଭବରେ ସେହି ପରମ ଦିବ୍ୟ ଉପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଷୟରେ ସତେଜନ ରହିବେ ଏବଂ ଜାହାରି ସହିତ ଆପଣାକୁ ଏକାମ୍ରକ କରି ରଖିବେ ।

(୨) ମନୁଷ୍ୟ ଭବରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସତେଜନଟା ଲଭ କରି ନ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱ-ଗତ ଅବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ତିର୍ଯ୍ୟକ କରି ରଖିବା ଏବଂ ଜାହାରି ସାହାଯ୍ୟରେ ଏହି ପୁଅଖ ଲଗି ଆଜିପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାରିଜ ହୋଇ ରହିଥିବା ବିଶ୍ୱାଗତ ଶତରୂପର ଗୋଟିଏ ବା ଅନେକ ଧାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଜାକୁ ଆଣି ସଲନ୍ତି କରି ରଖିବା ।

(୩) ଏକ ନିଜନ ଆକାରରେ ଏହି ପୁଅଖର ବର୍ତ୍ତିମାନ ମନୋରୂପ ସହିତ ଖାପ ଖାଇଥିବା ପରେ ଏକ ଭାଷାରେ ପୁଅଖ ପାଖରେ ସେହି ଚିରନ୍ତନ କଥାଟିକୁ କହିବା ।

ଏହାହି ଯାବଣୀସ୍ଥ ମନୁଷ୍ୟ-ଜୀବର ଯଥାର୍ଥ ସମକ୍ଷେ ହୋଇ ରହିବ ।

(୪) ସମତ୍ରେ ମିଳି ଏକ ଅନୁକୂଳ ସ୍ଥାନରେ ଏପରି ଏକ ଆଦର୍ଶ ସମାଜର ନମ୍ରନାଟିଏ ତିଆର କରିବା, ଯେଉଁଠାରେକି ନୃତ ମାନବଜାତ ମୁକୁଳିତ ହୋଇ ଉଠିପାରିବ, ଉଗବିତ୍ର ସନ୍ତ୍ରାନମାନଙ୍କର ସେହି ସମୁଦ୍ରଟିର ଘେଉଁଠାରେ ବିକାଶ ହୋଇ ।

ଆମେ ଦୁଇଟି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦ୍ୱାରା ଏହି ପୃଥିବୀର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟାଇ ପାରିବା ଓ ଏଠାରେ ସମଞ୍ଜସକାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ପାରିବା । ଏହି ଦୁଇ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବାହାରର ଦେଖିବା ପାଇଁ ପରିଷ୍ଵରର ବିପଶ୍ଚାତ ପରି ଲାଗିବେ ସତ, ମାତ୍ର ତଥାପି ଦୁଇଟିଯାକ ଏକାଠି ହେଲେ ସାଇ ସେହି ପରିବର୍ତ୍ତନ ସମ୍ବନ୍ଧ ହେବ । ସେହି ଦୁଇଟିଯାକ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପରିଷ୍ଵର ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ଏବଂ ପରିଷ୍ଵର ପରିପୂରକ ହୋଇ ରହିବେ :

(୫) ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଆପଣାର ରୂପାନ୍ତର ଘଟାଇବ, ତା'ର ଅନ୍ତର୍ଜୀବନର ବିକାଶ ତାକୁ ସେହି ପରମ ଦିବ୍ୟ ଉପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସହିତ ନେଇ ସମ୍ମୁକ୍ତ କରଇ ଦେବ ।

(୬) ସମାଜର କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ରୂପାନ୍ତର ଘଟିବ, ଏପରି ଗୋଟିଏ ପରିବେଶ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବ ଯାହାକ ବ୍ୟକ୍ତିର ବିକାଶ ଏବଂ ଅଭିବୃତ୍ତ ଲାଗି ଅନୁକୂଳ ହୋଇଥିବ ।

ବ୍ୟକ୍ତିର ପରିବେଶ ବ୍ୟକ୍ତି ଉପରେ ଏକ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପକାଇ ଥିବାରୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ମଧ୍ୟ, ବ୍ୟକ୍ତିର ମୂଳ୍ୟ ଏବଂ ଗୁଣସମ୍ପନ୍ନତା ଉପରେ ପରିବେଶର ମୂଳ୍ୟ ଏବଂ ଗୁଣସମ୍ପନ୍ନତା ବି ନିର୍ଭର କରୁଥିବାରୁ ଦୁଇଟିଯାକ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପରିଷ୍ଵରର ପାର୍ଶ୍ଵବର୍ତ୍ତୀ ଭବରେହି ଅଗ୍ରମ୍ଭ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମାତ୍ର, କେବଳ ଏକ ଶ୍ରମବିଭାଜନର ପକତି ଦ୍ୱାରାହି ସେକଥା କରାଯାଇ ପାରିବ, ଏବଂ ସେଥିଲାଗି ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀର ଗଠନ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ଓ ସମ୍ବନ୍ଧ ହେଲେ ସେହି ଗୋଷ୍ଠୀରେ ଏକ ସୋଧାନଦିମ ମଧ୍ୟ ରହିଥିବ ।

ଗୋଷ୍ଠୀର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କର କରିବା ଲାଗି ତିନି ପ୍ରକାରର କାର୍ଯ୍ୟ ରହିବ :

(୧) ଉପ୍ସିତ ଆଦର୍ଶଟିକୁ ଆପଣ ମଧ୍ୟରେ ଉପଲବ୍ଧ କରିବା : ସକଳ ପ୍ରକାରେ, ସକଳ ଲକ୍ଷ୍ମଣରେ ଏବଂ ସକଳ ଗୁରେ ସେହି ପରମ ତନ୍ତ୍ରାଶ୍ରମଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ଏହି ପୃଥିବୀରେ ଏକ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଦ୍ଦର୍ଶନ ବା ପ୍ରତିନିଧି ହୋଇ ରହିବା ।

(୧) ମୁଖର କଥାରେ, ମାତ୍ର ସବୋପର ସ୍ଵୟଂ ଏକ ଉଦାହରଣ ଦେଖାଇ ଏହି ଆର୍ଦ୍ଦଟିର ପ୍ରବୃତ୍ତ କରିବା, ସେପର କି ସେମାନେ ଏହି ଆର୍ଦ୍ଦଟିକୁ ନିଜ ଜୀବନରେ ଉପଲବ୍ଧ କରିବା ଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିଥିବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟାର କରିପାରିବେ, ସେହି ମୁଣ୍ଡଟିର ଯୋଗଣାକାରୀ ହୋଇ ବାହାରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଠାବ କରି ବାହାର କରି ପାରିବେ ।

(୨) ଏକ ଆର୍ଦ୍ଦ ସମାଜର ଗଠନ କରିବା ବା ବର୍ତ୍ତିମାନ ଯେଉଁଥିରୁ ସମାଜ ରହିଛି, ସେହି ଅନୁସାରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନଃଗଠିତ କରିବା ।

*

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଦୁଇଟି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ପୁନଃପଢ଼ି ଭାବରେ ଅବଶ୍ୟ ସମ୍ମନ୍ନ କରିବ; ଏହି ଦୁଇ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଅନ୍ୟର ସହାୟକ ଏବଂ ଅନୁପୁରକ ହୋଇ ରହିଥିବ :

(୧) ଏକ ଅନ୍ୟବିକାଶ ଅର୍ଥାତ୍ ସେହି ଦିବ୍ୟ ପରମଜ୍ୟୋତିଙ୍କ ସହିତ ଜୀବରେଇର ଅଧିକ ପରମାଣେ ଏକ ପନ୍ଥିଲନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହେଉଥିବ;—ଏହି ଗୋଟିଏ କଥା ହୋଇପାରିଲେ ଯାଇ ମନୁଷ୍ୟ ସବଦା ଆପଣାକୁ ବିଶ୍ଵଜୀବନର ଦୃଷ୍ଟି ଧାରିବି ସହି ନିଜକୁ ସମଞ୍ଜସ କରି ରଖିପାରିବ ।

(୨) ବାହାରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଏପର ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ, ଯାହାକୁକୁ ସେ କଳର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅଶ୍ଵରୁଚିର କ୍ରମଟି ଅନୁସାରେ ଆପଣା ଲାଗି ବାହାର ନେଇଥିବ । ସାଧାରଣତଃ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ର ସମୁଦ୍ରଟି ମଧ୍ୟରେ କେବଳ ତାହାର ଲଗ ଉଚ୍ଚେ ହୋଇ ରହିଥିବା ପ୍ଲାନେଟିକୁ ସେ ନିର୍ବ୍ୟବ କରିନେବ ଏବଂ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଟି ପାଇଁ ସେ ଆପଣାକୁ ଫ୍ରିଣ୍ଟର୍ ଭାବରେ ଉତ୍ସର୍ଗ କରି ରଖିବ । ଏହି କଥାଟିକୁ ସିଏ କେବେହେଲେ ଭୁଲିଯିବ ନାହିଁ ଯେ ବିଶ୍ଵମୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାଟିର ଔକ୍ତଯତାନ ମଧ୍ୟରେ ଯେଇ କେବଳ ଗୋଟିଏ ତାରକୁହି ବଜାଇଛି ଏବଂ ତଥାପି ସେହି ତାରଟିର ବାଜଣା ସମୁଦ୍ରାୟ ଔକ୍ତଯତାନଟି ଲାଗେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକୃତରେ ଅପରହାର୍ତ୍ତ ହୋଇ ରହିଛି । ଏହି ତେଣୁ, ତାହା କେତେ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ସେଇଟିକୁ ବଜାଇ ପାରୁଛି, ତାହାର ଉପରେହି ତାହାର ପ୍ରକୃତ ମୂଳ ନିର୍ଭର କରୁଛି ।

୧୪ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୯୨୭

ବିଶ୍ୱ-କାର୍ଯ୍ୟରେ ମୋ'ର ସାରଥ ସ୍ଥାନଟି କେଉଁଠି ?

ଆମ ସମୟଙ୍କର କୌଣସି ନା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ସମାଦନ କରିବାକୁ ରହିଛି,
ଏକ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ରହିଛି ; ଏପରି ଏକ ସ୍ଥାନ ତ୍ରହ୍ରଣ କରିବାକୁ ରହିଛି,
ଯାହା କେବଳ ଆମର ଦ୍ୱାରାରୁ ପୂରଣ ହୋଇ ପାରିବ ।

ମାତ୍ର, ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ଆମେ ଆମ ସମ୍ଭାବ ଅନ୍ତରେମ ଖୋରଟିର ଅଭିଭାବ
ଓ ବହୁପ୍ରକାଶ ବୁଝେ ଗ୍ରହଣ କରି ନେଇ ଥିବାରୁ, ଆମ ଉଚରେ ଏହିପରି
ଗୋଟିଏ ଗଣ୍ଡାର ତଳ ରହିଛି ବୋଲି ସତେଜନ ହୋଇ ପାରିଲେ ଯାଇ ଆମେ
ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟିର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆକାର ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ସତେଜନ ହୋଇ ପାରିବା ।

ଏକ ସାରଥ ଦ୍ୱାରା ବେଳେବେଳେ ଠିକ୍ ସେହି କଥାଟିହି
ଘଟିଥାଏ ।

ସେତେବେଳେ ଆମେ ସେହି ବୁପାନ୍ତରକାଣ ଆଲୋକଟିକୁ ଦେଖିବାରେ
ସମର୍ଥ ହେଉ ଏବ ଉଚରେ ଆଦୋ କୌଣସି କୁଣ୍ଡା ନ ରଖି ଆପଣାକୁ ନେଇ
ତାହାର ପାଖରେ ସମର୍ପଣ କରିଦେଉ, ସେତେବେଳେ ତିର୍ତ୍ତଶାତ୍ ଆମେ ଅଭିନ୍ନ
ନିର୍ଭୂଲ ଭବରେ ଆମେ ଯେ କ'ଣ ପାଇଁ କିଅରି ହୋଇଛୁ, ସେବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ
ସଜ୍ଜନ ହୋଇଯାଉ ; କେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯେ ଆମେ ଏହି ପୁଞ୍ଚବାରେ
ଜୀବନଧାରଣ କରୁଛୁ, ସେ ବିଷୟରେ ସଜ୍ଜନ ହେଉ ।

କିନ୍ତୁ କେବଳ ଅଳ୍ପ କେତେଜଙ୍କେ ଜୀବନରେହିଁ ସେହି ଆଲୋକ-ପରିଷ୍ଯ୍ୟଟି
ଘଟିଥାଏ । ଉଦ୍‌ବିମ ଏବ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦୃଷ୍ଟିର ଏକ ସମର କ୍ରମଟି ଦ୍ୱାରାରୁ ତାହା
ଆମର ଅନ୍ତର ଉଚରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇଥାଏ । ଏବ, ଏହିସବୁ ଦୃଷ୍ଟି ଓ ଅମୃଗତ
ପ୍ରତିକୁ ଆମ ଉଚରେ ସମ୍ବନ୍ଧ କରିବାକୁ ହେଲେ ଓ କିଅଁଇ ରଖିବାକୁ ହେଲେ,
ତାହାର ଏକ ମୌଳିକ ଅବଶ୍ୟକତାରୁପେ ଆମକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଅନ୍ତରଃ କିନ୍ତୁ
ସମୟ କୌଣସି ନା କୌଣସି ନିଃସ୍ଥାନପର କାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର୍ତ୍ତି ଅତିବାହିତ କରିବାକୁ
ପଡ଼ିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଆମେ ଏପରି କିନ୍ତୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା, ଯାହାକ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ
ଲାଗି ଉପକାଶ ହୋଇଥିବ ।

ଠିକ୍ ଯେଉଁ ଅସଲ କାର୍ଯ୍ୟଟି କରିବା ଲାଗି ଆମେ ଅଭିପ୍ରେତ ହୋଇ ଆସିଛୁ, ସେଇଟିକୁ ଯଥାର୍ଥ ଭବରେ ଜାଣିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମକୁ ଅସ୍ତ୍ରୀୟୀ ଭବରେ ନିଜ ଲାଗୁ ଏପରି ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟ ଆଦର ନେବାକୁ ହେବ, ଯାହାକି ଆମର ବର୍ତ୍ତମାନ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଓ ସଦିତ୍ତାଗୁଡ଼ିକୁ ଯଥାସମ୍ବନ୍ଧ ଅଧିକ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ଭବରେ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ କରିଦେଇ ପାରୁଥିବ ।

ତା'ପରେ ଆମେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ବିବେଳ ଏବଂ ଅଧିବସ୍ତ୍ରୀୟ ସହିତ କରିବାରେ ଲାଗିଥିବା । ଏହା ହୁଏଇ କେବଳ ଏକ ମଧ୍ୟବଢ଼ୀ ସୋଧାନ ମାତ୍ର, ଏବଂ ଆମର ଆଦର୍ଶ ତଥା ଆମ ଶତ୍ରୁତିଯୁ ଅଧିକ ଅଗ୍ରଗତି କରିବା ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ଆମେ ଯେ ନିସନ୍ଦେହ ଭବରେ ଆମ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ମନ ହେବାକୁ ରହିଥିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ପରିଷାର ଭବରେ ପ୍ରଭାବ କରିପାରିବା, ସେହି କଥାଟିକୁ ଆମେ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘ କରି ମନେ ରଖିଥିବା । ନିଜଠାରୁହୁଁ ସହିକଥାର ଉତ୍ତର ଖୋଜିବାର ଅଭ୍ୟାସଟିକୁ ଆମେ ଯେଉଁକି ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ପରିଚ୍ୟାଗ କରିପାରିବା ଏବଂ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଶ୍ରବ୍ୟ ସହିତ ଏବଂ ଅଧିକ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ଆପଣାକୁ ଏହି ପୁଅଧିକ ତଥା ଏହି ମଣିଷଙ୍କ ଲାଗି ଯେଉଁକି ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଦେଇ ପାରୁଥିବା, ଆମର ଦିଗ୍ବିନ୍ୟସୁଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ସେହିକି ସେହିକି ପ୍ରସାରତ ହୋଇ ଯାଉଥିବ, ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସେହିକି ସଂଖ୍ୟାଧିକ ଏବଂ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ ବି ହୋଇ ଯାଉଥିବ ।

ତା'ପରେ ଆମେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବା ଯେ ଆମର କାର୍ଯ୍ୟଟି ଅଗ୍ରଗତିର ଏକ ସାଧାରଣ ଧାରା ଅନୁମରଣ କରିବାରେ ଲାଗିଲାଣି ଏବଂ ଆମର ସ୍ଵଜୀୟ ଏବଂ ବିଶିଷ୍ଟ ଅନ୍ତର୍ଭାବଟି ଦ୍ୱାରା ବି ନିର୍ମିତ ହେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲାଣି ।

ଆମ କାର୍ଯ୍ୟଟିର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଵରୂପଟି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସତେତନ ହେବା ପୁଷ୍ଟ ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା, ସେତେବେଳେ ସେଗୁଡ଼ିକ ବସ୍ତୁତା ସେହି ଗୋଟିଏ ଦିଗକୁହୁଁ ଗତି କରୁଥିବେ, ଏକା ପ୍ରକାରର ହୋଇଥିବେ, ଏକା ଧରଣର ବି ହୋଇଥିବେ; ଏବଂ ସେହି ଦିଗ ଏବଂ ପ୍ରକାରଟି ଆମର ତରିତି, ଆମର ସ୍ଵଭାବ ଓ ଆମ ନିଜର ବିଶିଷ୍ଟ ହୃଦନଟିକୁ ଅବଶ୍ୟ ସୃଗ୍ରର ଦେଇ ଯାଉଥିବ ।

ଏହି ପ୍ରତ୍ୟେ ଏବଂ ଏହି ବିଶେଷ ଦିଗ୍ବିନ୍ୟସର ଆବଶ୍ୟାରଟି ନ୍ୟାୟିତଃ ବେଶ ସ୍ଵାଭାବିକ ଭବରେହୁଁ ପଟିବ; ତାହା ରୁଚି ଏବଂ ମୁକ୍ତ ନିବାଚନ ଉପରେହୁଁ ସବଦା ନିର୍ଭର କରିବ, ବାହାରର ଯାବତ୍ତୀୟ ସ୍ଵାର୍ଥପ୍ରଣୋଦିତ ବିଶ୍ୱର ଏଇଟିକୁ ଆବୋ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ପ୍ରଭାବିତ କରୁ ନ ଥିବ ।

ଅନେକ ଲେକ ସେମାନଙ୍କର ସାମର୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ କୌଣସି ସଂଗତି ରଖୁଣ ଥିବା ଏକ କାର୍ଯ୍ୟପନ୍ନାକୁ ନିଜ ପାଇଁ ବାହିବାକୁ ଯାଉଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କ

ଅନେକ ସମୟରେ ଦୋଷ ଦିଆ ପାଇଥାଏ । ମୁଁ ଜାହାନ୍ତି, ଏହି ଷେଷରେ ବୁଝି-
ବାବେ କହିବୁ ଭାନ୍ତି ବି ରହିଥାଏ ।

ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସମ୍ମାନ ମୁକ୍ତ ଭବରେ ସମୋମତ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସମ୍ମାନିତ
କରିବାକୁ ଯାଅନ୍ତି, ମୋ' ମତରେ ସେମାନେ କଦାପି ଭୁଲ୍ ବାଟରେ ଯାଅନ୍ତି
ନାହିଁ । ସେମାନେ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟକୁ କରୁଆନ୍ତି, ତାହା ଅବଶ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର
ସ୍ଵଜୀୟ ବିଶେଷ ପଢ଼ିଛିରହି ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ମାତ୍ର ସେମାନେ ହୃଦୟର
ଏହି ଭୁଲ୍ଟିକୁ କରନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ପ୍ରାୟ ଏକାବେଳେକେହି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସମ୍ମାନ
ଏବଂ ସମ୍ମାନ ଭବରେ ତାହାର ସକଳ ଗଣ୍ଡରେ ସହିତ ସମ୍ମାନ କରିବାକୁ ଉଛ୍ଵା
କରନ୍ତି, ସଙ୍ଗୋପରେ ତାହାୟ ଷେଷଟିରେ ମଧ୍ୟ ପେଇଟିକୁ ଗୋଟାୟୁକ୍ତ ହାସଲ
କରିବେଳେ କୋଲି ମନ କରିଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ସବତା ଏହି କଥାଟିକୁ ଭୁଲ୍
ଯାଇଥାନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ସ୍ଵୟଂ ଅସ୍ମୀଂ ପ୍ରାୟ ହୋଇ ରହିଥିବାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ବିଷୟରେ
ସେମାନଙ୍କର କଳନା ମଧ୍ୟ ଅସ୍ମୀଂ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ତେଣୁ ସେହି ଷେଷରେ
ଏହାହି ବିଜ୍ଞପାର କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ ଯେ, ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସେମାନେ କରିବା ଲାଗି
ରହିବା କରୁଛିନ୍ତି, ସେହି ବିଷୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଯେଉଁ ଜ୍ଞାନଟି ରହିଛି, ତାହା
ସହିତ, ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁହଁର୍ତ୍ତରେ ପକୃତରେ ଯେତିକି କରିବା ସକାଶେ ସେମାନଙ୍କର
ସାମର୍ଥ୍ୟ ରହିଛି, ସେଇଟି ସହିତ ସମ୍ମାନ ରଖୁଥିବା ଅପେକ୍ଷାକୁତ ଅଧିକ
ତାଙ୍କାଳିକ ଏବଂ ବ୍ୟାବହାରିକ ଜ୍ଞାନଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଯୋଗ କରି ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏହି ଦୂରଟିଯାକ ଦିଗକୁ ଏକାଠି ବିଶ୍ୱର କରି ସେମାନେ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଯଦି
କରିବାକୁ ଯିବେ, ତେବେ ତଥାୟ ସେମାନଙ୍କର ସମୟ ଓ ଶବ୍ଦର ଆବୋ କୌଣସି
ଅନାବଶ୍ୟକ ଅପରିୟୁକ୍ତ କଦାପି ଘଟିବ ନାହିଁ ।

ମାତ୍ର ଅଭ୍ୟନ୍ତର, କମ ହାଣ୍ଡକ ବ୍ୟକ୍ତି ଏତେ ଅଧିକ ଅନ୍ତଃଦୂଷି ଏବଂ ବିଜ୍ଞପାର
ସହିତ କୁଠିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ଏବଂ, ଅନେକ ସମୟରେ ଏପରି ମଧ୍ୟ ଘଟିଥାଏ
ଯେ ସିଏ ଆପଣାର ବାଟଟିକୁ ଖୋଲି ବାହାରିଥାଏ, ସିଏ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଦୂରଟି ଗାତ
ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ ଗୋଟିକ ଭିତରେ ଯାଇ ପଡ଼ିଥାଏ :

ସେ ହୃଦୟ ଭୂମରେ ପଞ୍ଚ ନିଜର ବାସନାଗୁଡ଼ାକୁହି ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ
ସତ୍ୟ ବୋଲି ବିଶ୍ୱର କରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ସିଏ ନିଜର ବର୍ତ୍ତମାନ ଶତ୍ରୁ ଏବଂ ସାମର୍ଥ୍ୟର
କଳନା କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ ଯେ ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେହି ଏପରି ଏକ ସ୍ଥାନ ଦଖଲ କରି
ସିଏ ଏପରି ଏକ ଭୁମିକା ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବ, ଯାହାକୁ କି ସେ ପ୍ରକୃତରେ

ଅନେକ ବର୍ଷର ବିଧବକ ଏବଂ ଅବିଜ୍ଞନ ପ୍ରସ୍ତାବ ଫଳରେ ସମ୍ମାନକନକ ଭାବରେ
କରି ପାରିଥାନ୍ତା ।

ଆପଣା ଭିତରେ ଅନୁନ୍ଦିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଶ୍ରୀଗୁଣିକରେ
ସିଏ ଆଦୋ ଯଥେଷ୍ଟ କଲନା କରିଗାରେ ନାହିଁ ଏବଂ ଆପଣାର ଗଣ୍ଠରତର
ସାବଧାନ୍ୟ ଅଭ୍ୟାସ ସହେ ସିଏ ଏପରି ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଆପଣାକୁ ସୀମାବଜ୍ର
କରି ରଖେ, ଯାହାକ ତା'ର ସାମର୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଭୁଲନାରେ ଅଭିନ୍ନ ଅଳ୍ପ ଓ
ନିମ୍ନସ୍ତର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ତାହା ଫଳରେ, ଯେଉଁ ଆଲୋକଟ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ
ସକାଶେ ମଧ୍ୟ ବାଟ ଦେଖାଇ ପାରିଥାନ୍ତା, ସେଇଟି ତାହା ମଧ୍ୟରେ କମଣଃ
ନିରନ୍ତର ଯାଏ ।

ଏହିପୁ ପମାଦରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ଏବଂ ଭରସାମାୟୁକ୍ତ ମଧ୍ୟମ ପଥଟିକୁ
ଖୋଜି ପାଇବା ପ୍ରଥମେ ପ୍ରକୃତରେ ଭରି କଷ୍ଟକର ବୋଲି ମନେ ହୋଇଥାଏ ।

କିନ୍ତୁ ଏପରି ଗୋଟିଏ ସଙ୍କେତକ ରହିଛି, ଯାହାକ ଆମକୁ ନିଷ୍ଠିତ
ଭବରେ ବାଟ ଦେଖାଇ ନେଇସାଇ ପାରିବ ।

ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କଥା ହେଉଛି ଯେ, ଆମେ ଯାହାକିଛୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା,
ସେଇଟି ଆପଣାକୁ ଜାରି କରି ରଖିବା ଭିନ୍ଦେଶ୍ୟରେ କତାପି ବରଯାଉ ନ ଥିବ ।
ଯଦି ଆମେ ଖ୍ୟାତ ଓ ଗୌରବ ଲଗି ଲୁଳାୟିତ ରହିଥିବା, ଆମ ସମସ୍ତାମୟେ କମାନେ
ଆମକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଖାନ୍ତା ବୋଲି ଯଦି ଆମର ଆସନ୍ତି ରହିଥିବ, ତେବେ ଆମେ
ଏତେ ଟିକିଏ ଅନସର ପାଇବା ମାତ୍ରକେ ସେଗୁଡ଼ିକର ଦୌରାହ୍ୟ ଲଗିଛି ବାଟ
ଛୁଡ଼ିଦେବା । ଏବଂ, ଯଦି ଆମେ ଆସ୍ତରୁ ଲଗିଛି ମୁଗୋର ଖୋଜିବାରେ ଲଗିଥିବା,
ତେବେ ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ଯାହା ନୋହୁଁ, ଅଭିନ୍ନ ସହଜରେ ନିଜକୁ ସେଇଆ
ବୋଲି ଦେଖାଇ ଦେବାରେ ଲଗିଥିବା । ଏବଂ, ଆମ ଭିତରେ ରହିଥିବା ଆଦର୍ଶଟିକୁ
ଅସ୍ତ୍ର ଓ ଆତ୍ମଆଲ କରି ରଖିବା ଲଗି ଏହାହିଁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସମର୍ଥ ବୋଲି
ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଯିବ ।

ପ୍ରକାଶ୍ୟ ଭାବରେ ହେଉ ବା ପରେଷ ଭାବରେ ହେଉ, ଆମେ କଦାପି ନିଜ
ପାଖରେ ଏପରି କହିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ନାହିଁ, “ମୁଁ ପ୍ରକୃତରେ ଜଣେ ବଡ଼
ମଣିଷ ହେବାକୁ ଲାଭ୍ୟ କରୁଛି; ତେବେ ଜଣେ ବଡ଼ ମଣିଷ ହେବା ଲଗି ବର୍ତ୍ତିମାନ
ମୁଁ କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିବ ?”

ଓଲଟି ଆମେ ନିଜକୁ ବରଂ ଏପରି କହିଥିବା, “ଏପରି କିନ୍ତୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଅବଶ୍ୟ
ରହିଛି, ଯାହାକୁ କି ମୁଁ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଭଲଭାବରେ କରିପାରିବ;
କାରଣ, ମର୍ମତଃ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିବା ଦିବ୍ୟ ସାମର୍ଥ୍ୟର ତଥାପି

ଆମ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ମଧ୍ୟଦେଇ ଆପଣାକୁ ପ୍ରକଟ କରିବାର ଏକ ବିଶେଷ ସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଟି ଯେଉଁ ନ୍ୟାନ ଏବଂ ଅଳ୍ପ ହୋଇଆଇ ପଛକେ, ଠିକ୍ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟି ଲାଗିଥିବା ମୁଁ ଆପଣାକୁ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ କର ରଖିବି; ଏବଂ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଟି ଯେ କ'ଣ, ତାହା ଜାଣିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବା ଲାଗି ମୁଁ ମୋର ରୂପ, ପ୍ରତ୍ଯେକି ଓ ଅଭିଭୂତିଗୁଡ଼ିକୁ ଭଲକରି ପର୍ଯ୍ୟନେଷଣ ଏବଂ ବିଶ୍ଲେଷଣ କରି ଦେଖିବି । ଏହି ପର୍ଯ୍ୟନେଷଣ ଏବଂ ବିଶ୍ଲେଷଣର କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଆଦୋ କୌଣସି ଗଜ ନ ରଖି ଏବଂ ସମ୍ବେଦନାସ୍ତି ନମ୍ବାର ସହିତ କରିବ । ଅନ୍ୟମାନେ ଯିଏ ଯେପରି ଭବନ୍ତୁ ପଛକେ, ମୁଁ ଯେତିକି ସ୍ଵାଭାବିକ ଭବରେ ନିଃଶ୍ୱାସ ଗ୍ରହଣ କରୁଛି, ଯେତିକି ସ୍ଵାଭାବିକ ଭବରେ ବାସନା ଫୁଲଟିର ବାସନା ପ୍ରକଟ ହୋଇପାରୁଛି, ମୁଁ ସେତିକି ସହିତ ଓ ସ୍ଵାଭାବିକ ଭବରେ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ କରିବି । କାରଣ ଏହାହି ମୋର କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ମୁଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପକାରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ କରିପାରିବ ନାହିଁ ।”

ହୁଏଇ ଗୋଟାଏ ମୁହଁତ୍ତି ସବାରେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ, ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଆମ ଭିତରୁ ଅହଂକେନ୍ଦ୍ରିୟ ସକଳ ବାସନା, ଯାବଣ୍ୟାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଏବଂ ସ୍ଥାର୍ଥପର ଅଭିପ୍ରାୟକୁ ବିଲୁପ୍ତ କରିଦେଇ ପାରିବା, ସେତେବେଳେ ଆମେ ଅତିରେ ଏହି ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ଵତଃପ୍ରେରିତତା ପାଖରେ ଆପଣାକୁ ନେଇ ଅର୍ପଣ କରିଦେଇ ପାରିବା, ଏହି ନଶ୍ଵର ଅଶ୍ରୁପ୍ରାପ୍ତି ପାଖରେ ନିଜକୁ ନେଇ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିପାରିବା, ଯାହାକି ଆମର ବିଶ୍ଵର ଜୀବନ ଏବଂ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଯାବଣ୍ୟାୟ ଶକ୍ତି ସହିତ ସଯୋଗପ୍ରାପନ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ କରିଦେଇ ପାରିବ ।

ଆମେ ନିଜେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଦ୍ୱାରିତହିତ ହୋଇ ପାରୁଥିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆମ କାର୍ଯ୍ୟଟି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମର ଧାରଣାଟି ମଧ୍ୟ ନିଷ୍ଠିତ ଭବରେ ଅଭିଭୂତ ଲାଭ କରୁଥିବ; ଏବଂ ଏହି ଦିନରେଇର ଭବରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିବା ଦ୍ୱାରିତହିତାଟିକୁ ହାସଲ କରିବା ଲାଗି ଆପଣାର ନିର୍ଦ୍ଦାରିତ ସୀମାଗୁଡ଼ିକୁ ଅତିମ କଣିକା ଲାଗି ଆମର କୌଣସି ଉତ୍ସର୍ଗରେ ଆଦୋ କୌଣସି ଦ୍ୱାରି ରହିବ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ଆମେ ହାତକୁ ନେଇ କରୁଥିବା, ସେଥିରୁ ଆମକୁ ଯେପରି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଆନନ୍ଦ ମଧ୍ୟ ମିଳିଥିବ ଓ ସେଇଟିକୁ କରିବାରେ ଆମେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସ୍ଵତଃପ୍ରେରିତତା ମଧ୍ୟ ଅନୁଭବ କରି ପାରୁଥିବା । ସ୍ଵର୍ଗ ଶୁକ୍ଳ କୌଣସି ରହଣୀୟ ଜଳ ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ ଆସୁଥିବା ପରି ଆମେ ସେହି ସ୍ଵତଃପ୍ରେରିତତାକୁ ଅନୁଭବ କରି ପାରୁଥିବା ।

୧୧ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୯୨୭

କୌଣସି ଅବ୍ୟକ୍ତିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଲାଗି ଆପଣାକୁ ସମ୍ପିଳ
କରିବାକୁ ଗଲାବେଳେ ଥାମ ଭିତରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼
ପ୍ରତିବନ୍ଦକ ହୋଇ କ'ଣ ରହିଥାଏ ?

ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସାଧାରଣ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିରୁଦ୍ଧ କରି ଫେରିଲେ, ଯେଉଁ
କାରଣରୁ ଆମେ ଆମର କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ କରିବାକୁ ଯାଇଥାରି, ପ୍ରତିବନ୍ଦକଟିକୁ ସେହି
କାରଣଟିରୁ ଅଳଗା କରି ପ୍ରାୟ ଆବୀ ଦେଖି ହୁଏ ନାହିଁ । ସେହି ପ୍ରତିବନ୍ଦକଟି
ହେଉଛି ଯେ, ସ୍କୁଲ ବିଶ୍ୱଳତ ଏହି ଅନସ୍ତାନେ ପ୍ରକୃତରେ ଭାବ ହୁଏ ହୁଏ ହୋଇ
ରହିଛି ।

ଆମେ ନିଜେ ଯେତେବେଳେ ଏକ ହୁଏ ହୁଏ ଉପାଦାନ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ
ହୋଇ ରହିଛୁ, ସେତେବେଳେ ସେହି ହୁଏ ହୁଏ ତା ସହିତ ଆମକୁ ଅବଶ୍ୟ
ସ୍ଵର୍ଗଦାର ହୋଇ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ସେହି କାରଣରୁ, ଆମ ଅନୁର୍ଗର ସହାର ସେବଟି ଯେତେ ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ
ବି ହୁଏଥାନ, ସତେଜନ ବା ଜୀବମୂଳନ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ତାହାକୁ ଏକ ପ୍ଲଟ
ଗର୍ଭର ମଧ୍ୟରେହଁ, ରୂପଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିବାରୁଛି, ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ବିଶ୍ୱଳତାଟିର
ସେବରେ ତାହାହିଁ ପ୍ରତିବନ୍ଦକ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଏବଂ, ଅନ୍ୟପରି, ଏହିଏହୁଁ
ପ୍ରତିବନ୍ଦକ ଉପରେ ବିଜୟ ଘୋଷଣା କରିବାହିଁ ସେହି ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହୋଇ
ରହିଥାଏ, ଜଡ଼ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ରୂପାନ୍ତର ଘଟାଇବାହିଁ ତାହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହୋଇ
ରହିଥାଏ । ତେଣୁ, ଆମ ଭିତରେ ନାନା ପ୍ରତିବନ୍ଦକର ସମ୍ମାନୀୟ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଛି
ବୋଲି ଆମର ଆବୀ ବିସ୍ମୟିତ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ, ଦୁଃଖ କରିବା ମଧ୍ୟ ଭିତର
ନୁହେଁ; କାରଣ ଏହି ପୁଅଶରେ ରହିଥିବା ପ୍ରତେକ ସହକୁ ଅବଶ୍ୟ ଅନେକ
ପ୍ରତିବନ୍ଦକ ଅଛିମ କରି ଆଗକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏହି ହୁଏ ହୁଏ ତାର କାରଣେ ଆମକୁ ଦୁଇଟି କାରଣରୁ ହୁଏତ ବେଶ୍ୟ
ଦୃଷ୍ଟିଗୋତ୍ର ବି ହୋଇପାରିବ, — ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ସାଧାରଣ କାରଣ, ଅନ୍ୟଟି
ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କାରଣ ।

ସାଧ ରଣ କାରଣଟି ଉପରେ ବିଶୁର କର ଦେଖିଲେ ଜଡ଼ର ମଧ୍ୟରେ
ଯେଉଁସବୁ ଅଧିକ ସୁଷ୍ଠୁଗତିର ଅଭିଧାତ୍ରୀ ହେବାକୁ ରହିଛି, ଜଡ଼ ମଧ୍ୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକ
ଲାଗି ସଥେଷ୍ଟ ଗ୍ରହଶରୀଳତାର ଅଭାବ ରହିଥିବାରୁହଁ ଜଡ଼ ଏପର ଫୁଟିପୁଣ୍ଡ ଓ
ଅନୁପ୍ୟୁତ୍ତ ହୋଇ ରହିଛି । ମାତ୍ର ଏହି ଗ୍ରହଶରୀଳତାର ଅଭାବଟି ପରରେ ମଧ୍ୟ
ଅନେକ କାରଣ ରହିଛି, ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ବିଶ୍ଲେଷଣ କରି ବସିଲେ ଆମଙ୍କୁ ଆମ
ଅସଲ ବିଷୟଟିକୁ ଗ୍ରହି ଅନେକ ଦୂର ଘୂର୍ଣ୍ଣିବାକୁ ପାଇବ । ପୁନଃ, ମୁଁ ଏପର ମଧ୍ୟ
ଭବୁଛି ଯେ, ଆମର ଯାବନ୍ତୀୟ ବିଶ୍ଲେଷଣ ଦ୍ୱାରା ଆମେ ସଂଶେଷରେ ଯାହା
ଦେଖିବାକୁ ପାଇବା, ଯାମେ ନିଜକୁ ନଶେ ବ୍ୟକ୍ତ ହସାବରେ ଏକାବେଳେକେ
ବିଜିନ୍ କରି ଦେଖିବାର ଯେଉଁ ଭୁମିଟି କରୁଛି, ଯାବନ୍ତୀୟ ଅସୁବିଧା ପ୍ରକୃତରେ
ସେଇଥିରୁହଁ ନଷ୍ଟନ୍ତ ହେଉଛି; ଅର୍ଥାତ୍ ଗୋଟିଏ ବସ୍ତୁ ସମଗ୍ରିଠାରୁ ଯେ ପୁଅକ୍
ଭବରେ ଆପଣାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଜାରି କରିପାରିବ, ଆମ ପ୍ରମାଦଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍ ସେଇଥିରୁହଁ
ଜନ୍ମଲଭ କରୁଛି ।

ଆମର ପରିଚକ ଏହି ବିଶୁଭୁବନଟି ତିଷ୍ଠି ରହିବା ନିମନ୍ତେ ଏହି ଭୁମିଟିର
ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତୁତୀଜନଟି ରହିଛି, ସେଇଟି ବିଷୟରେ କେହି ଯେପରି ଅତିଗୁଡ଼ାଏ
କୌଣସି କଲ୍ପନା କରି ନ ବସନ୍ତ, ମୁଁ ସେଥିଲାଗି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ଏହି ପୁଅକ୍
ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟର ଦୃଷ୍ଟିକୌଣସିରୁହଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହି ପ୍ରଶ୍ନଟିର ଆଲୋଚନା କରିବ ।

ଗୋଟିଏ ସମ୍ଭା ସମଗ୍ର ସହାରୁ ଯେ ଭିନ୍ନ, ଏହିପରି ଏକ ଭୁମ ଦ୍ୱାରା
ଆମ ଭିତରେ ଦୂରଗୋଟି ପ୍ରତିରିର ଭିନ୍ନରେ ବିଭିନ୍ନ ହାତାଏ ।

ସମଗ୍ର ସହିତ ଏକାମ୍ବତା ଅର୍ଜନ କରିବା ଲାଗି ରହିଥିବା ଏକ ପ୍ରସ୍ତୁତୀଜନରୁ
ପୁଅମ ଭୁମି ଦୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । ମାତ୍ର ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିଶର୍ମ ବିଷୟରେ ଆମ
ଭିତରେ ଯେଉଁ ଭୁମି ରହିଥାଏ, ତାହାର ଦ୍ୱାରା ପିଲିଘୁଲିତ ହୋଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ
ବ୍ୟକ୍ତ ଏହି ଏକାମ୍ବତାଟିକୁ କେବଳ ଆପଣା ଭିତରକୁ ଆସସାର୍ତ୍ତ କରିବା ଅର୍ଥରେହଁ
କଲ୍ପନା କରିଥାଏ ଏବଂ ଅଳ୍ପବହୁତ ପରିମାଣରେ ସ୍ଵୀର୍ଷିତ ସେହି ସମଗ୍ରଟିର କେନ୍ଦ୍ର
ହୋଇ ରହିବ ବୋଲି ଆଶା ବାନ୍ଧି ରହିଥାଏ । ତାହାର କଲ୍ପନାରୁ, ତା'ର
ବୌଢ଼ିକ ଅଥବା ଶାଶ୍ଵତିକ ବିଳର ଅନୁପାତ ଅନୁସାରେ, ଅବଶ୍ୟାନ୍ତ ଭବରେ
ନିଜର ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵଟିର ବୁଦ୍ଧି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେହଁ ସିଏ ତା'ର ଚେତନା ମଧ୍ୟରେ
ରହିଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତୁକୁ ଆପଣା ଭିତରକୁ ଟାଣି ଥାଣିବା ଲାଗି ତପୂର ହୋଇ
ରହିଥାଏ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତୁ ବିଷୟରେ ସତେଜନତା ଲଭ କରିବା,—ମୂଳତଃ ଯଥାର୍ଥ
ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରୁଥିବା ଏକ ବାସନାରୁ ତାହା ଜନ୍ମଲଭ କରିଥାଏ, ମାତ୍ର

ଆପଣାକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବାର ସେବରେ ତ ହା ଅଭିନ୍ଦୁ ଅଙ୍ଗାନତାର ପ୍ରମାଣ ଦିଏ; କାରଣ, ସକଳ ବୟୁ ସମ୍ବୁଦ୍ଧରେ ସଚେତନ ହେବା ଲାଗି ଯଦି ପ୍ରକୃତରେ କୌଣସି ପଥ ରହିଥାଏ, ତେବେ ଏଥରେ ଆଦୋ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ସବୁକିଛିକୁ ଆପଣା ମଧ୍ୟକୁ ଟାଣିଆଣିବା ଦ୍ୱାରା କଦାପି ମେହି ସଚେତନତା ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ହେବ ନାହିଁ । କାରଣ ଏହା ଏକ ଅସମ୍ବୁଦ୍ଧ କଥା ଏବଂ ଏହାର ଉପଲବ୍ଧ କଦାପି ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । କେବଳ ସମସ୍ତର ତେଜନାଟି ସହିତ ଆପଣାର ତେଜନାଟିକୁ ଏକାସ୍ଵକ କରି ରଖିବା ଦ୍ୱାରାହିଁ ତାହା ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ହେବ; ଏବଂ ସେଥିଲାଗି ଠିକ୍ ବିଷୟର ନିୟମ ଏବଂ ବିପଶ୍ଚତ ଦୁଷ୍ଟିକୋଣଟିରହିଁ ପ୍ରୟୋଜନ ରହୁଛି ।

ଦ୍ୱାରାସ୍ତୁ ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ଆମେ ପ୍ରଥମଟିର ଏକ ସାଧାରଣ ପରିଣାମ ବୋଲି କହିପାଇବା । ଏହି ପ୍ରବୃତ୍ତି ଅତିରିକ୍ତ ଭାବରେ ରକ୍ଷଣଶୀଳ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏକ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ ପାଏ, ଏଥରେ ବ୍ୟକ୍ତି ସମସ୍ତ ପ୍ରକୃତିଟି ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ସତେଅବା ଗଣ୍ଡି ପକାଇ ବସି ଯାଉଥାଏ । ବୌଢ଼ିକ, ନୈତିକ ଏବଂ ଶାସ୍ତ୍ରବିଜ୍ଞାନର ବିଧାନଟି ସହିତ ସମ୍ମର୍ମିତା ରକ୍ଷା କରି ଆମର ସେତିକି ଦ୍ୱାରରେ ଆପଣାକୁ ବୁପାନ୍ତରିତ କରିବା କଥା, ସେତିକି ଦ୍ୱାର ସହିତ ସେଇଟିକୁ କରିପାଇବା ହେବି କାରଣରୁ ଏକାନ୍ତ ଅସମ୍ବୁଦ୍ଧ ହୋଇପଡ଼େ ।

ଏହି ସେବରେ ମନେହୁଏ, ସମସ୍ତଟି ସହିତ ଆପଣାର ଏକ ଅଭିନ୍ଦୁ ମୁକ୍ତ ଏବଂ ବୃଦ୍ଧତା ଆଦାନ ପ୍ରଧାନ ଲାଗି ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେଲେ କାଳେ ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ସଥେଷ୍ଟ୍ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ହୋଇ ରହି ନ ପାରିବ, ବ୍ୟକ୍ତିର ମନରେ ସେହି ବିଷୟରେ ସତେଅବା ଏକ ଆଶଙ୍କା ଉବି ରହିଥାଏ ।

ସୁନ୍ଦର, ସବୁକିଛିକୁ ନିଜ ଭିତରକୁ ଆସସାରୁ କଣିନେବାର ବାସକାରୁ ଏବଂ ବିଶ୍ୱଭୂବନରେ ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ବସୁର ମାଲିକ ହୋଇ ରହିବାର ବିଶ୍ୱାସ କରିବାର ଭ୍ରମଟି ହେତୁ କୌଣସି ଏକ ଜାଗାରେ ଗଣ୍ଡିଟିଏ ପକାଇଦେଇ ବସି ରହିବାର ପ୍ରମାଦଟି ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥାଏ । ଆମେ ଭାବି ନେଇଥିବ ଯେ ଯେଉଁଥରୁ ଉପାଦାନ ଦେଇ ଆମେ ଗଢା ହୋଇଛୁ, ସେଗୁଡ଼ାକ ହେଉଛୁ ଆମ ନିଜର । ସଚେତନ ଭାବରେ ହେଉ ଅଥବା ଅତେଜନ ଭାବରେ ହେଉ, ଆମେ ସେଗୁଡ଼ାକୁ ଆମ ନିଜ ପାଇଁଛୁ ନିଜ ହାତମୁଠା ଭିତରେ ଧରି ରଖିବାକୁ ଲାଗୁ କରୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଆମେ ଯୁଗପତ୍ର ଭାବରେ ଅନ୍ୟ କାଳା ଉପାଦାନକୁ ମଧ୍ୟ ଆମ ନିଜ ଭିତରକୁ ଆକଷିତ କରି ଆଣି ପ୍ରେଗୁଡ଼ାକ ସହିତ କିନ୍ତୁ ଯୋଗ କରିବା ଲାଗି ବି ଲାଗୁ କରୁଥାଇ । ମାତ୍ର, ଆମେ ଏକଥାଟିକୁ

ଦେଶୁ ଭୁଲିଯାଉ, କୌଣସିଠାରେହି କୌଣସି ସ୍ଵକୃତ ବିଜ୍ଞାନତା ନ ଥିବାରୁହି, ଆମେ କିଛି ଦେଇ ନ ପାଇବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମକୁ ପ୍ରକୃତରେ କିଛିହେଲେହି ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ନାହିଁ ।

ଡେଶୁ ସ୍ଵର୍ଗଟି ମଧ୍ୟରେ ଆମକୁ ଗୋଟିଏ କଢ଼ି ହୋଇ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ : ଆପଣାର ପାର୍ଶ୍ଵବର୍ତ୍ତୀ ଅନ୍ୟ କଢ଼ିମାନଙ୍କର ବିଲୋପସାଧନ କରି ଗୋଟିଏ କଢ଼ି କଥିପି ଅଧିକ ବଡ଼ ହୋଇ ପାଇବ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଆପେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ସ୍ଥୋତ୍ରିକୁ ନିଷ୍ଠାର ସହିତ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟକୁ ସଞ୍ଚାର କରିଦେଇ ପାଇଲେ ତାହା ନିଷ୍ଠୟେ ଆଜି ଗୋଟିଏ ସ୍ଥୋତ୍ରକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ପାଇବ ; ଏବଂ ସେତିକି ଡିଗ୍ରି ସହିତ ଓ ଯେତିକ ଫ୍ରେଶ୍‌ମୁଣ୍ଡ ଭାବରେ ତାହା ସେତିକୁ ଆମକୁ ସଞ୍ଚାରିତ କରିଦେଇ ପାଇବ, ତାହା ସେତିକି ଅଧିକ ପରିମାଣରେହି ବୃଦ୍ଧିଭର ସଖ୍ୟକ ଶତ୍ରୁ ଜଥା ବସ୍ତୁର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତରେ ମଧ୍ୟ ଆସି ପାଇବ, ସେତିକି ଅଧିକ ଶତ୍ରୁକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ପାଇବ ଓ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଦେଇ ପାଇବ । ଏବଂ ଏହିପରି ଭାବରେ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ କରି ଖାସ୍ ଆପଣା ଲୁଗି ଆବୋ କିଛି ଗ୍ରହଣ ନ କରି ଏବଂ ଜାବୁଡ଼ି ନ ରଖି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତୁ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧବକ୍ତ ହୋଇ ତାହା ସକଳ ବସ୍ତୁ ବିଷୟରେ ସରେଚନତା ଲଭ କରିପାଇବ ।

ଏହି ମେହରେ ସାଧାରଣତଃ ସେଇସବୁ ଆପରିର ଉତ୍ସାହପନ ହୋଇପାଇବ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମାନ କରି ମୁଁ ଏହି ଅଧିକ କେତୋଟି କଥା କହି ରଖୁଛି :

ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଏକ ପୃଥିବୀ ବ୍ୟକ୍ତିଶ୍ଵର ଭୁମି ବିଷୟରେ କହୁଛି, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଏହି କଥାଟିକୁ ଆବୋ ଅସୀକାର କରୁ ନାହିଁ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆପଣାକୁ ପ୍ରକାଶିତ କରିବାର ମେହରେ ଏକ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଧାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଶାନ୍ତ ଅବଶ୍ୟ ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ପୃଥିବୀ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଶାନ୍ତ ରହିଛି ବେଳି ତାହା ବିଭକ୍ତ ଓ ଅଳ୍ଗା ହୋଇ ରହିଛି ବୋଲି କଦାପି କୁହାଯିବ ନାହିଁ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକଟି କଢ଼ିର ଯଦି ଅଳ୍ଗା ଅଳ୍ଗା ଦିମ୍ବା ନିର୍ମିତ ହୋଇ ରହି ନ ଆନ୍ତା, ତେବେ ସୂଚି ମଧ୍ୟରେ ଅସୁମାର ଭାବରେ ଏତେଗୁଡ଼ିଏ କଢ଼ି ବା ରହିଥାନ୍ତା କାହିଁକି ?

ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରଥମଟିର ପରିପୁରକ ଭାବରେ ଏଠାରେ ମୋତେ ଆଉଗୋଟିଏ ତୁଳନା କି ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ; କାରଣ କେବଳ ଗୋଟିଏ ତୁଳନାକୁ କଦାପି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି କହି ହେବ ନାହିଁ ।

ଆମେ ଯଦି ଆପଣାକୁ ଏକ ବିଶ୍ଵାସ କରିବାର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କୋଷରୁପେ କଲ୍ପନା କରି ପାଇବା, ତେବେ ଆମେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏକଥା ମଧ୍ୟ

ବୁଝି ପାଶବା ସେ, ସମଗ୍ର ଶଶୀରଟିର ବନ୍ଧୁରହିବା ଉପରେ ତା' ନିଜର ବନ୍ଧୁରହିବା ନିର୍ଭରଣୀଳ ହୋଇ ରହିଥିବା ଗୋଟିଏ କୋଷ କେବଳ ଆପେ ମଧ୍ୟ ଲୁଣ୍ଡ ହୋଇଯିବାର ଆଖଙ୍କାଟିକୁ ରଖିଛି ଶଶୀରଟିଠାରୁ ଆପଣାକୁ ଅଲାଗା କର କେଇ ପାରିବ । ଏବଂ ତଥାପି, ସେହି କୋଷଟିର ସମଗ୍ର ଶଶୀରଟି ମଧ୍ୟରେ ଆପଣାର ସ୍ଵଜୀୟ ସ୍ଵଭବ ଭୂମିକାଟିକୁ ମଧ୍ୟ ନିଶ୍ଚୟ ଗହଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିବ ।

ମାତ୍ର ଠିକ୍ ଏହି ଭୂମିକାଟି ଆମର ସମ୍ବନ୍ଧ ଭିତରେ ଅଜ୍ଞାନ, ଶଶୀର ଭବରେ ସ୍ଵଭାବୀତି ହୋଇଛି ରହିଥାଏ । ସେଇଟି ଆବଶ୍ୟାର କରିପାରିବା ଲାଗି ଏକ ଅହଂପ୍ରେରିତ ବ୍ୟକ୍ତି-ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ମୋଟେ କୌଣସି ପ୍ରସ୍ତୁତ ନ ଥାଏ । ବରଂ, ଏକ ଅବ୍ୟକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆମେ ନିଜକୁ ଯେଉଁକି ସମ୍ମୁଖୀୟ ସ୍ଵଭବରେ ନିଯୋଜିତ କରି ଦେଇପାରୁ, ଆମ ଭିତରେ ସେହି ଭୂମିକାଟି ତତ୍ତ୍ଵାବସ୍ଥା ସେଉଁକି ଅଧିକ ଦଳ ଏବଂ ସେଉଁକି ଅଧିକ ଶୃଷ୍ଟିତା ଅଜ୍ଞାନ କରିଥାଏ । ମାତ୍ର ଖାସ ଏହି ଭୂମିକାଟିରେହି ଆମର ଯଥାର୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଭବ ନିହିତ ହୋଇ ରହିଛି, କାରଣ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୟସୀ ତଥା ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଓ ଅବଭକ୍ତ ଭବରେ ଅବସ୍ଥିତ ରହିଥିବା ମେହି ଦିବ୍ୟ ପରମ ମୌଳିକତାକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରି ଆଖି ପାରିବା ଲାଗି ଏହାହି ଆମର ସ୍ଵଭବ ପକଳ ଓ ଶାନ୍ତ ବୋଲି କୃତ୍ତାଯାଇ ପାରିବ ।

୨୮ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୯୭୭

ମୋ' ମନୋଷେଷର କେଉଁ ଅସୁବିଧାଟିକୁ ମୁଁ ନିଜ
ଅନୁଭୂତି ଦ୍ୱାରାହିଁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଭଲ ଭବରେ
ଅଛପୁନ କରି ପାରିବି ?

ଆମ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଭବରେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅସୁବିଧା ରହିଥାଏ,
ଯାହାକୁହି ଅନ୍ୟ ସବୁଗୁଡ଼ିକ ଭୁଲନାରେ ଅଧିକ କେନ୍ଦ୍ରିୟାଳୀୟ ବୋଲି କୁହାଯାଇ
ପାରିବ । ଏହି ଜଗତରେ ଜଣେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତ ହସାବରେ ଆମ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର
ସେଉଁ ଭୂମିକାଟିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଆଏ, ଏହି ଅସୁବିଧାଟି ଆପେକ୍ଷିକ ଭବରେ
ସେହି ଆଲୋକଟିରହିଁ ପ୍ରାଇ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଆଲୋକଟି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ
ଘନତାୟକ, ଉଚ୍ଚଲ ଏବଂ ଶତ୍ରୁଗାଳୀୟ ହୋଇ ସମ୍ବନ୍ଧ ସାହିତ୍ୟରେ ଦିମ୍ବପ୍ରସାରିତ
ହୋଇ ଯାଉଥିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେହି ପ୍ରାଇଟି ମଧ୍ୟ କିମ୍ବେ କିମ୍ବେ ହୃଦୟ ହୋଇ
ଅସୁବିଧାଏ ।

ଏହି ଅସୁବିଧାଟି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ଅଳଗା ପ୍ରକାରର
ଅସୁବିଧା, ଏବଂ ମୁଁ ଭାବୁଛୁ, ତାହାହିଁ ଆମର ସକଳ ଦୁଷ୍ଟି ଓ ସକଳ ପ୍ରସାଦକୁ
ନିଯୋଜିତ କରି ପାରୁଥିବା ଉଚିତ । କାରଣ ଯେତେବେଳେ ଆମେ ଆମ ନିଜକୁ
ନିଶ୍ଚାଶନ କରି ଦେଖିବାର ଶୁଣିଟିକୁ ଶୁଣିଯିବା, ତେବେ ଆମେ ଏହି କଥାଟିକୁ
ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବା ଯେ, ଆମର ପଥରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇ
ପାରିବାର ଅନ୍ୟ ସବୁକିଛି ପଛରେହିଁ ସେଇଟି ପ୍ରକୃତରେ ଅସଲ ମୂଳ ହୋଇ
ରହୁଛି ।

ତେଣୁ ଆଜି ସନ୍ଧାରେ ମୁଁ ସଷ୍ଟିଷ୍ଠ ଭବରେ ଏହି ପ୍ରକାରର ଗୋଟିଏ
ଅସୁବିଧାର ଆଲୋଚନା କରିବି ।

କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭାବ ପରିମାଣରେ ଏକ ଶର୍ଣ୍ଣପତ୍ରରେ ଏକ ଶର୍ଣ୍ଣପତ୍ରରେ
ରହୁଛି, ଏବଂ ସେଇଟି ବାହ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଜକୁ ପ୍ରକଟ କରି ନ ପାରିଥିବା
ସମୟରେ ପ୍ରକୃତରେ ଅଧିକ ଜାତି ହୋଇ ରହିଥାଏ ॥ ଏହି ଶର୍ଣ୍ଣପତ୍ରରେ ଏକ ଶର୍ଣ୍ଣପତ୍ରରେ
ଆମେ ସବେଗତୁଣ୍ଡାଳୀୟ ଏକ ଶର୍ଣ୍ଣପତ୍ରରେ ବୋଲି କହୁବା ।

ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଵ ସୁଶିଳିପୁଣ୍ଡ ଉପାଦାନରୁଥି ସ ଧାରଣଙ୍ଗ ଏହାର ଛିମୁଖି ହୋଇଥାଏ । ଯାହା ଅତିଶୟ ପରିମାଣରେ ବୁଝି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତରିତ ହୋଇ ପଢ଼ିଆଏ ସତ, ମାତ୍ର ବୁଝି ପ୍ରସ୍ତରିତ ହେବାର ସେହି ମାହାଟିର ଅନୁପାତରେ ଆବୀର୍ଣ୍ଣ ସେତେହାର ଏକ ଅଧିକ ସୋପାନକୁ ଉନ୍ନୀତ ହୋଇ ପାରି ନ ଥାଏ ।

ବିବର୍ଣ୍ଣନର ଏହି ସୋପାନଟିରେ ସହି ଆପଣାକୁ ଅର୍ପଣ କରିଦେବା ଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥାଏ, କାରଣ ତାହା ଆପଣା ବିଷୟରେ ଏକ ସତେଜନତ୍ତା ଲାଭ କରି ସାରିଆଏ; ମାତ୍ର, ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଭାବ ଧାରଣ କରି ରହିବାର ପ୍ରଫେସ୍‌ଟାଟି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତରିତ ହୋଇ ଏବଂ ଆପଣାକୁ ବୁଝି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତରିତ କରି ରଖିବାର ପର୍ଯ୍ୟାୟିତ୍ବ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଯାଇଥାବାରୁ ସିଏ କେବଳ ଆଜ ଆପଣା ସହିତ ସମୃଦ୍ଧିତ କରିଛି ସବୁକିଛିକୁ ବିଶ୍ୱର କରିବାରେ ଅଭ୍ୟସ ହୋଇ ପଢ଼ିଆଏ ଏବଂ ଆପଣାକୁ ଏକ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଅନୁଲମ୍ବନ ବ୍ୟକ୍ତିଶାଖା ଦେଇ ଭାବିବାର ଭ୍ରମଟିକୁ ନେଇ ପ୍ରାୟ ଶେଷପୀମା ପର୍ଯ୍ୟାୟ ବୁଲିଯାଇଥାଏ ।

ଏଣୁ, ନିଜକୁ ସହିଯୁ ରହିବାର ନ ଦେଖିବା ତା' ଲାଗି ଅନେକ ସମୟରେ ଭାବି କଷ୍ଟପାଇଁ ହୋଇପଡ଼େ, ସେ ଆପେ ଅନୁଭବ କରୁଛି ତଥା ଭାବୁଛି ବୋଲି ନ ଦେଖିବାଟା ମଧ୍ୟ ଭାବି କଷ୍ଟକର ହୋଇଯାଏ । ଏବଂ, ଏହାର ଫଳସବୁପ, ତା' ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ତ୍ରୁଟିକାର ଏକ ଅଭ୍ୟବ କିମେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ଓ ତାହା ପ୍ରାୟ ଏକ ନିଷ୍ଠାପନତାରେ ବି ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ହୋଇଯାଏ ।

ଆପଣାର ଏହି ଅତିରିକ୍ତ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣପତ୍ରଚନିତରେ ସହି ବେଶ୍ ପୁଲକ ଅନୁଭବ କରୁଥାଏ; ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୃଷ୍ଟି ଯନ୍ତ୍ରରୁପେ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ, ତମକ୍ଷାର ଭବରେ ଏତେ ଟିକିଏ ସ୍ଵନନ୍ଦରେ ମଧ୍ୟ ନିଜକୁ ଅନୁଷ୍ଠାନିତ କରି ପକାଇଥାଏ । ତା'ର ପ୍ରକୃତରେ ଯାହା କରିବା ଉଚିତ, ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନିଜକୁ ଆପଣର ରିଜରୁ ବାହାରକୁ କାଢି ନ ନେଇ ଏବଂ ଆପଣାର ନିଜ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ସତ୍ରାଟିକୁ ଭୁଲି ନ ଯାଇ ସିଏ ନିଜେ ନିଜ ଭିତରକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହୁତ ହୋଇ ବୁଲିଯାଏ, ଏବଂ ତା'ପରେ କେବଳ ନିଜକୁହି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବାରେ ଲାଗିଆଏ । ନିଜରହି ବିଶେଷଣ କରୁଥାଏ ଏବଂ ନିଜର ସକଳ ମନନକୁ କେବଳ ନିଜର ବେଢାଟି ମଧ୍ୟରେ ସୀମାବନ୍ଦ କରି ରଖିଆଏ ।

ଏହପରି ଘବେ ଅନୁଶୀଳନ କରିଯାଉଥାମା ହେବୁ ଏକ ହାତେଗପ୍ରଧାନ ଭବମୟୁତାହାରୁ ବୁଝି ପାଇବାରେ ଲାଗିଆଏ । ତାହା ଆପଣାକୁ ଅଧ୍ୟକ୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ପରିମାଣରେ ଶାଖାଣ ଏବଂ ବିଶେଷାଧିକ କରିବାରେ ଲାଗିଆଏ । ଏବଂ ସାଧାରଣ ଜୀବନ ଷ୍ଟେପରେ ଦୃଷ୍ଟି ସହିବାର ଅବସରଗୁଡ଼ିକ ପୁଣ ଅନୁଭବ କରିବାର ଅବସରଗୁଡ଼ିକ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ସମୟରେ ଆସୁଥିବାରୁ, ଭାବପରିବର୍ତ୍ତନ ଏହେସବୁ

ଦେସୁଗୀଳତାକୁ ଅନୁଭବ ଏବଂ ଅଧ୍ୟୁନ କରିବାର ପ୍ରସ୍ତୋଜନଟିରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ନୀତିନ ପ୍ରଚ୍ଛଦି ଆସି ଦେଖାଇଥିବା, ଦୁଃଖ ସହ୍ୟ କରିବା ସକାଶେ ଏକ ବୁଦ୍ଧିଗତ ଆକାଞ୍ଚଳ୍ୟା ଜନ୍ମନାହିଁ କରେ, ଯଥାର୍ଥତ ତାହା ଏପରି ଏକ ଜ୍ଞାନବେଶମୟ ବିକାରରେ ପରିଣତ ହୁଏ, ଯାହାକୁକି ଦୁଃଖ ସହ୍ୟ କରିବାର ମାଧ୍ୟମରେ କେବଳ ଏକ ସ୍ମର୍ଣ୍ଣାଗୁରୁତା ବ୍ୟକ୍ତ ଆଉ କିଛିହେଲେ କୁହାଯିବ ନାହିଁ. ତାହା ଯେତେ ବିଶେଷତ ଭାବରେ ଆପଣାକୁ ସର୍ବରେ କରି ରଖିଥିଲେହେଁ ଯାହାକୁ ଅଭ୍ୟନ୍ତ ଅନିଷ୍ଟକାଶ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ଅନ୍ତରେକୁ କରି ବ୍ୟକ୍ତ ଆଉ କିଛିହେଲେ କଦାପି କୁହାଯିବ ନାହିଁ ।

ତୁମେ ଜୀବନରେ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ହାସଲ କରିବାକୁ ଜାହା କରୁଛ, ଯାହାକୁ ତୁମେ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟରୁପେ ପ୍ରଦତ୍ତ କରିଛ, ଯେତେବେଳେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଦୁଃଖକୁ ତୁମେ ନିଜ ଆଡ଼କୁ ଆକପତ କରିନେଇ, ସେଗୁଡ଼ାକୁ ନିଜେ ଆଦଶନେଇ ତାହାକୁ ଏକ ସମଞ୍ଜସତାରେ ପରିଣତ କରିଦେବାକୁହିଁ ନିଜ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ରଖ ଏବଂ ତାହାକୁହିଁ ଏକ ଅନ୍ତର୍ଗୁଣୋଡ଼ିତ ମାତ୍ର ତଥାପି ଅଯଥାର୍ଥ ସ୍ଵରରେ ରହିଥିବା ଏକ ଦୋଷରେ ପରିଣତ କର ଦୁଃଖ ସହ୍ୟ କରିବାର ଏହି ପ୍ରସ୍ତୋଜନଟି ସହିତ ନେଇ ଯଦି ମିଶାଇ ଦିଅ, ତେବେ ବ୍ୟାବହାରକ ଷେଷରେ ତା'ର ପରିଣାମଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ବିପକ୍ତକର ହେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରେ ।

କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ କଥା ହେଉଛି ଯେ, ଅପର ପକ୍ଷରେ ଏହି ଜ୍ଞାନ ଯଥାର୍ଥରେ ଭାବି ଅଥପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଥାଏ, କାରଣ ତୁମେ ଏହି କଥାଟିକୁ ଆବେଦି ଜାଣି ନ ଆପ ଯେ, କାହାର ଦୁଃଖ ବାହାରକୁ ଯେତେ ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ ବୋଧ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ସେଥରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଆଶ୍ରମ ଓ ଆକୁଳ ହୋଇ ନ ପଡ଼ିବା । ଆପଣା ଭିତରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଯନ୍ତ୍ରଣାଦୋଧକୁ ପ୍ଲାନ ନ ଦେବା ବା ତୁମେ ନିଜର ସ୍ଵରତା ଏବଂ ପ୍ରଶାସ୍ତ୍ରରେ ଆବେଦି କୌଣସି ବ୍ୟାପାର ସୃଷ୍ଟି ନ କରିବାକୁହିଁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଦୁଃଖର ଲାଗବ କରିବାର ଓ ଏହି ସମ୍ବାରରେ କିଷ୍ଟରୁ ଦୁଃଖର ନିରାକରଣରେ ସହାୟକ ହେବାର ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିଯାଇ ପାରିବ । ସୂଳଶ ତୁମେ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟଟିର ସମ୍ବାଦନ କରିବାକୁ ଯାଉଛି, ସେଇଟି ମଧ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିକେନ୍ତରୁ କରାର ନାନା ଭ୍ରମ ଦ୍ୱାରା ଆହୁନ୍ତ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ତେଣୁ ସବୁଯାକ ଦୁଃଖ ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣାକୁ ନିଜ ଉପରକୁ ଟାଣି ଆଣିଲେ ତଦାପି ଦୁଃଖର ନିରାକରଣ ହେବ ନାହିଁ, କାରଣ ଏପରି କର ତୁମେ କଦାପି ସମୁଦ୍ରାୟ ଦୁଃଖର ନିରାକରଣ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ନିରାକରଣର ପ୍ରକୃତ ଉପାୟ ହେଉଛି ଯେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ଥିବା ସକଳ ଦୁଃଖ ସହିତ ତୁମେ ଏକ ଏକାମ୍ରକତା ଅର୍ଜନ

କରିବ, ସେହି ଦୁଃଖଟି ମଧ୍ୟରେ ଓ ଦୁଃଖୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଭୁମେ ଆଲୋକ ଏବଂ ପ୍ରେମର ଏକ ବାଜ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥିବ । ତାହାଠି ଏକ ଗର୍ଭର ବୋଧଶତ୍ରୁର ଉଦ୍‌ଗମ କରଇ ଅଣିବ, ଆଶା, ବିଶ୍ୱାସ ଏବଂ ଶାନ୍ତିର ଉନ୍ନେଷ୍ଟ କରଇ ଅଣିବ ।

ଏହି କଥାଟିକୁ ଉତ୍ସମରୁପେ ଭୁଲ୍ ନ ପାରିଥିବା ପର୍ମିନ୍ତି ଭୁମ ସଞ୍ଚିମଧ୍ୟରେ ଜ୍ୟାଗର ବୋଧଟିକୁ ଅନୁଭବ କରିବାର ଏକ ଆକାଙ୍କ୍ଷା ସବୁବେଳେ ନିରକରି ରହିଥିବ, ଏବଂ, ଏଥିଲାଗି ଗୋଟିଏ ପୁରୋଘାଗ ଆସି ପହଞ୍ଚାଯିବା ମାତ୍ରକେ, ଏଇଟି ବିଷସ୍ଵରେ ଭୁମେ ଆସନ୍ତିରହିତ ହୋଇପାରି ନ ଥିବାରୁ ଏବଂ ଏହି ଜ୍ୟାଗଟି ଲାଗି ଭୁମର ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ବାସନା ରହିଥିବାରୁ, ତାହା ଏକ ଭ୍ରବ୍ରପ୍ରବଶତା ଏବଂ ଅବିବେଳିତାରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବ, ଏବଂ ସେଥିରୁ ଏପରି ଅସମ୍ଭବ ପ୍ରମାତମାନ ଜନନୀର କରିବ, ଯାହାର ପରିଣାମ ଅନେକ ସମସ୍ତରେ ଭାବି ଭୟାବହ୍ନ ହୋଇ ପଡ଼ିବ । କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପୁରୁଷ ସେବିଷ୍ଟରେ ଚିନ୍ତା କରିବାର ଏକ ଅଭ୍ୟାସ ଭୁମର ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ, କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ କରିବା ପୁରୁଷ ଭୁମର ଏହି ଚିନ୍ତାଟି ମଧ୍ୟ ପ୍ରୟୋଜନକଂଠ ପୁଣ୍ୟହୃଦୟରୁ ହୋଇ ରହିଥିବ । କାରଣ, ଦୁଃଖ ଅନୁଭବ କରିବା ପାଇଁ ଭୁମ ଭିତରେ ରହିଥିବା ଏକ ଆଗର ଦ୍ୱାରା, ଏକ ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ ଜ୍ୟାଗର୍ଷୀୟନାରକୁ ଅଣି ଭୁମ ନିଜ ଉପରେ ଲଦି ଦେବାର ଏକ ପୁରୋଘା ଲଭ କରିବାର ବାସନାଟି ଦ୍ୱାରାହି ଭୁମର ଯାବନ୍ତୀୟ ଚିନ୍ତା ଆଗରୁ ଆଜନ୍ତା ହୋଇ ରହିଥିବ ।

ତେଣୁ, ସତେଜନ ସବରେ ହେଉ ବା ନ ହେଉ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ମଜଳ ଲାଗି ଆପେ କୌଣସି ଜ୍ୟାଗର୍ଷୀୟକାର କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତୀ, ଭୁମେ ଜ୍ୟାଗର୍ଷୀୟକାର କରିବାର ସୁଖଟିକୁ ଲଭ କରିବା ସକାଗେହି ସେହି ଜ୍ୟାଗର୍ଷୀୟକୁ ସୀକାର କରୁଥିବ । ଏହି କଥାଟି ପ୍ରକୃତରେ ଭାବ ନିରାପତ୍ତି, ଭାବ ଯୁଦ୍ଧଶୂନ୍ୟ; ଏବଂ ଏଥରେ କାହାର ଆଦୋ କୌଣସି ମଜଳ ହେବ ନାହିଁ ।

କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟର ତାହାକିମ ପରିଣାମ କ'ଣସରୁ ହେବ, ସେହି କଥାଟି ନ ଜାଣିବା ପର୍ମିନ୍ତ, ଏବଂ ସମ୍ଭବ ହେଲେ, ଦୂର ଉବିଷାତରେ ମଧ୍ୟ ତାହାର ପରିଣାମ କ'ଣ ହେବ, ତାହା ନ ଜାଣିବା ପର୍ମିନ୍ତ, ଏବଂ, ଯେତେ କିନ୍ତୁ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ତଦ୍ୱାରା ଯେ ପରିଣେପରେ ଏହି ପୁଣ୍ୟର ସୁଖରେ କିନ୍ତୁ ବୃକ୍ଷିଷ୍ଟାଧନ ବି ହେବ, ସେହି କଥାଟି ଦେଖି ପାରୁ ନ ଥିବା ପର୍ମିନ୍ତ, ସେହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ହାତ ଦେବା ବି ଉଚିତ ହେବ ନାହିଁ । ମାତ୍ର, କୌଣସି କଥାରେ ଏକ ପୁତ୍ରଯୁକ୍ତ ବିଶ୍ୱର

କରିବା ଲାଗି ସମର୍ଥ ହେବା ପୂଞ୍ଜରୁ, କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅଗ୍ରଭୂତ ଦ୍ୱାରା ସେହି ବିଶୁରଚି ଯେପରି ବ୍ୟାହକ ହୋଇ ନ ପଡ଼େ, ସେକଥା ଅବଶ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଅର୍ଥାତ୍ ନିଜକୁ ସେଥିଲାଗେ ନିରୂପକୁ ଓ ନିର୍ମିତ କରି ରଖିବାକୁ ହେବ ।

ଆପଣାର ଅନୁଭବଶ୍ରଦ୍ଧାକୁ ଫଳୁଣ୍ଣ ଭବରେ ନଷ୍ଟ କରିଦେଇ ଯେଉଁ ନିରୂପକୁ ଅର୍ଜନ କରାଯାଏ, ଏଠାରେ ମୋଟେ ସେହି ନିରୂପକୁ କଥା କୁହାଯାଉ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଲାଗି ଦୁଃଖ ସହିବାର ଆଗହଟିକୁ ଯେଉଁ ନିରୂପକୁ ବିଲୁପ୍ତ କରି ଦେଇପାରିବ, ମୁଁ ଏଠାରେ ତାହାର କଥା କହୁଛି ।

ଏଥରୁ ଭୁମେମାନେ ଏହିକଥା ବୁଝିବ ଯେ ଅନ୍ତରଃ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗଟିରୁ ମୁଁ କୌଣସି ଅନୁଭବ ଶକ୍ତି ନ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟ ବିହୁଷ୍ଟ କରି ରଖୁଛି; ଯେଉଁମାନେ ଏପରି ଉପାଦାନରେ ଗଢା ହୋଇଥାନ୍ତି ଯେ ତାହା ତଥାପି ଭରି ଅନ୍ତରୁକ୍ତ ଅନ୍ତରୀକ୍ଷରେ ରହିଥାଏ, ଆତ୍ମୀ କୌଣସି ଅନୁଭବଶ୍ରଦ୍ଧା ତାହା ଉଚନ୍ତେ ନ ଥାଏ, ଯେଉଁମାନେ କୌଣସି ଦୁଃଖ ସହ୍ୟ କରିବା ଲାଗ ପ୍ରସୁତ ବି ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତି, ଏବଂ ସେଥିଲାଗେ ସେମାନେ କେବେହେଲେ କୌଣସି ଦୁଃଖ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏଠାରେ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ କଥା ମୋଟେ କହୁ ନାହିଁ ।

ମାତ୍ର ଯେଉଁମାନେ ଆପଣାର ଅନୁଭବ କରିବା ଶକ୍ତିକୁ ଅନେକ ଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ବିକଷିତ କରି ଆଣିଥାନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଏହି କଥା କୁହାଯାଉ ପାଇବ ଯେ ଦୁଃଖ ସହିବା ଲାଗି ସେମାନଙ୍କର ଯେଉଁକ ଆଗହ ରହିଥାଏ, ତାହାର୍ଥି ସେମାନଙ୍କର ଅପୁଣ୍ୟାତିକୁ ସ୍ଵର୍ଗ ଭବରେ ସେଉକ ସ୍ଵର୍ଗ ଦେଇଥାଏ ।

ବସୁତଃ, ଏକ ଯଥାର୍ଥ ଚେତ୍ୟସ୍ଥ ଜୀବନ ଗୋଟିଏ ସର୍ବ ଭିତରେ ଏକ ସ୍ଵିରବପ୍ଲା ଓ ଏକ ପ୍ରସନ୍ନ ଘଣାନ୍ତି ଦ୍ୱାରାହୁ ଆପଣାକୁ ଅଭିଭ୍ୟନ୍ତ୍ର କର ଦେଉଥାଏ ।

ତେଣୁ, ଦୁଃଖ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେହି ଆମେ ତାହାକୁ ଆମ ଭିତରେ ରହିଥିବା ଏକ ଦୁଃଖତାରହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଵର୍ଗନା ବୋଲି ଜାଣିବା; ସେହି ସ୍ଵାନଟି ଯେ ଆମଠାରୁ ଏକ ବୃଦ୍ଧତିର ଆଖାପୂର୍ବ ପ୍ରସ୍ଥାସ ଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି, ଆମେ ସେହି କଥାଟିକୁ ଜାଣିବା ।

ତେଣୁ, ଆମ ଭିତରେ ଦୁଃଖ ପାଇବା ସକାଶେ ଏହି ଯେଉଁ ଆକର୍ଷଣଟି ରହିଛି, ସେଇଟିର ନିର୍ମକରଣ କରିବାକୁ ହେଲେ ଆମକୁ ଆମ ଦୁଃଖଗ୍ରେଗ୍ରେତୁତିକ ପରିରେ ରହିଥିବା ବହୁବିଧ କାରଣଗୁଡ଼ିକର ଅବହେଳିତା ଏବଂ ସ୍ଵର୍ଗ ଅହଙ୍କାରିତାଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଭଲକରି ବୁଝିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏବଂ, ତ୍ୟାଗକରିବା ଲାଗି—ଅଧିକାଂଶ ସମସ୍ୟରେ କେବଳ ତ୍ୟାଗ ପାଇଛି ତ୍ୟାଗକରିବା ଲାଗି, ତାହାର ପରିଣାମରେ ଆବୋ କୌଣସି ଉପକାଶ ଫଳ ମିଳିବ

କି ନାହିଁ; ସେଥିଲାଗି କିଛି ବିଶୁର ନ କର, -- ଆମ ଭିତରେ ଅତିକ୍ରମ ଏବଂ ହାସ୍ୟାପ୍ରଦ ଭାବରେ ରହିଥିବା ବାସନାଟିର ନିର୍ବକରଣ କରିବା ସକାଶେ ଆମକୁ ଅବଶ୍ୟ ଏହି କଥାଟିକୁ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ସେ ଆପଣାର ସ୍ଵର୍ଗବୈଜନିକାଟି ଦ୍ୱାରା ଯଦି ଆମକୁ ଯାବନ୍ତାୟ ମାନବିକ କଷ୍ଟଭୋଗ ସହିତ ଆପଣାକୁ ସଲମ୍ବନ୍ଧ କରି ରଖିବାକୁ ପଡ଼େ, ତେବେ ସେହି ଦୁଃଖଗୁଡ଼ିକର ଉଦ୍‌ଗମ ହେଉ ହେଉଛି ସେଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ବକରଣ ନିମନ୍ତେ ଆମକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ସଦାସରକ୍କ ଏବଂ ବିବେଚଣୀଳ ହୋଇ ବି ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆପଣାର ଦୁଷ୍ଟିକୁ ପରିଷାର କରି ଦେଖିଲେ ଆମେ ଭଲକର ବୁଝିପାରିବା ଯେ ଏଗୁଡ଼ିକ ବିଶୁକ ଭାବରେ କେବଳ କଲ୍ପନାପ୍ରସ୍ତୁତ ବୋଲିଛି ଦୁଷ୍ଟିଗୋଚର ହେବ ।

କାରଣ, ଏହି ଦୁଷ୍ଟିରୁ ବିଶୁରକରି ଦେଖିଲେ, ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାର ଏକମାତ୍ର କିପାୟ ଦେଉଛି ଯେ ଆମେ ସେମାନଙ୍କ ଦୁଃଖଭୋଗର ସମ୍ମଗରେ ଏକ ଅବିଚଳ ଏବଂ ସ୍ଥିତିହାସ୍ୟ ପ୍ରଶାନ୍ତିଭାବକୁହିଁ ଉତ୍ତ୍ରେଳିତ କରି ଧରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବା ଏବଂ ସେହି ପଶାନ୍ତିଭାବକୁହିଁ ଯେକୌଣସି ମନୁଷ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ସେହି ପରମ ନୈଷ୍ଠ୍ୟକ୍ରିକ ପ୍ରେମଶତ୍ରୁର ଉତ୍ତରମ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ବୋଲି କୃତ୍ତାଯାଇ ପାରିବ ।

ସବଶେଷରେ, ମୁଁ ବର୍ତ୍ତିମାନ ଘେର୍ଇ ଦୁଷ୍ଟାନ୍ତଟି ବିଷୟରେ ଭୁମମାନଙ୍କୁ କହୁଥିଲା, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦୁଷ୍ଟାନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା ଏଇଟିର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆହୁର ଅଧିକ ଭାବରେ, ଆମକୁ ଏକ ଅପରିହାସି ସତ୍ୟରୂପେ ସୂରଣ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ, ଆମର କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଖାଲି ଆପଣାକୁ ଭୁଲିଗଲେ ଯେ ଯଥାର୍ଥ ନୈଷ୍ଠ୍ୟକ୍ରିକତା ହାସଳ ହୋଇଯିବ, ସେକଥା ଆଦୋି ନୁହେଁ; ଆମେ ଯେ ଆପଣାକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଭୁଲିଗଲୁ, ଏହି ବିଷୟରେ ଆଦୋି କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସତ୍ୱତନ ନ ହେବାକୁହିଁ ଅସଲ ନୈଷ୍ଠ୍ୟକ୍ରିକତା ବୋଲି କୃତ୍ତାଯାଇବ ।

ସମେପରେ କହିଲେ, ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ନୈଷ୍ଠ୍ୟକ୍ରିକ ହୋଇପାଇବାକୁ ହେଲେ, ଆମେ ସେ କେତେବେଳେ କିପରି ନୈଷ୍ଠ୍ୟକ୍ରିକ ହେଉଛୁ, ସେହି ବିଷୟରେ ଆମର ଆଦୋି କୌଣସି ନିଯାହିଁ ରହିବ ନାହିଁ ।

ଏବଂ ତା'ପରେ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଟି ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ପ୍ରଶନ୍ତହୃଦୟ ସ୍ଵର୍ଗତ୍ତିତା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ମାଦିତ ମୋଇ ପାରିବ, ଆପଣାର ଯାବନ୍ତାୟ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତା ସହିତ ସମ୍ମାଦିତ ହୋଇ ପାରିବ ।

୪ ଜୁନ୍ ୧୯୭୨

ଆମ ବୈଠକଗୁଡ଼ିକୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ଫୁଲଦାୟକ କରିବା
ପାଇଁ ଆମେ କ'ଣ କରିପାରିବା ?

ଏପରି ଅନେକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ କି ଗଡ଼ା ହେବାର ପ୍ରାୟ
ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କୁଥାରେ ଭାଗିଯାଆନ୍ତି ଓ ଅନୁହିତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି;— ତିନେ ଆମେ
ସେହିଭଳି ଗୋଷ୍ଠୀଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲୁ। ଏହିପରି ଗୋଷ୍ଠୀର
ସଗଠନ ଭିତରେ ଯେଉଁସବୁ ପରମୟଗତ, କୃଷିମ ଏବଂ ଯାଥେଛାଗୁଡ଼ ବ୍ୟାପାର-
ଗୁଡ଼ାକ ଆସି ପ୍ରକେଶ କରିଥାଏ, ସେହି କାରଣରୁକ୍ତି ଏହିଗୁଡ଼ିକର ଏହେ ଶୀଘ୍ର କ୍ଷୟ
ପଥିଥାଏ ବୋଲି ଆମର କଥା ପଡ଼ିଥିଲା ।

ବସ୍ତୁତଃ, ଜଣକର ଅଥବା କେତେଜଙ୍କର ମୁଣ୍ଡରିତରେ ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀ
ବିଷୟରେ ଯେଉଁ ଆଦର୍ଶ ପ୍ରାୟକ୍ଷିତ ରହିଥାଏ, ତାହାକୁହିଁ ଭାବି କରି ଗୋଷ୍ଠୀଗୁଡ଼ିକ
ଗଢ଼ିରିଠିଥାନ୍ତି । ସେହି ପ୍ରାୟ ବା ସ୍ଵର୍ଗଟି ତହିଁତୁଷ୍ଟରୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଭରି
ଦିଲାଆ ହୋଇ ତିଆର ହୋଇଥାଏ ସବ, ମାତ୍ର, ଯେଉଁ ବନ୍ଦିମାନେ ମିଶି ଗୋଷ୍ଠୀ-
ଟିଏ ଗଢ଼ନ୍ତି, ସେହି ସ୍ଵର୍ଗଟି ସେବିଷୟରେ ଆଦୋ କୌଣସି ବିଶ୍ଵର କରି ନ ଥାଏ ।
ଏହିପରି ବନ୍ଦିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କେତେ କେତେ ଅସୁବିଧା ଏବଂ ଦୁଃଖରୀ ରହିଥାଏ
ଏବଂ ସେହିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରାହିଁ ତ ଯେକୌଣସି ଗୋଷ୍ଠୀର ଜୀବନ କୋପଗୁଡ଼ିକ
ଦିଆଇ ନୋଇଥାଏ ।

ମୋ' ନିଜ ମଚରେ, ବନ୍ଦିଙ୍କର ଅଥବା ସାମୁହିକ କୌଣସି ପ୍ରକାର ସାରକୁ
ମଧ୍ୟ କେବଳ ଶିଆଳ ଦ୍ୱାରା ପଣେଦିତ ହୋଇ ଆଦୋ କୌଣସି ଆକାର ଦିଆଯାଇ
ପାରିବ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ଗୋଷ୍ଠୀର ଆକାରକୁ ଆମେ ସେହି ଗୋଷ୍ଠୀଟିକୁ ଗଠିତ
କରିଥିବା ଦ୍ୱାରାଦାନଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ପ୍ରତିପଳିତ କରୁଥିବା ଏକ ଅଭିବନ୍ଧ
ବୋଲିହିଁ ରହିପାରିବା ।

ଗୋଷ୍ଠୀଟିଏ ଗଠନ କଲାବେଳେ ଆମେ ଗୋଷ୍ଠୀଗଠନର ଏହି ଅସଲ
ନିୟମଟି ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ନ ଥାଇ, ଏବଂ ସେହି କାରଣରୁକ୍ତି ଗୋଟାକ ପରେ
ଗୋଟାଏ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଡ଼ା ହେବାରେ ଲାଗିଥାଏ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ବି
ଅସୁମାର ହେବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ଏବଂ ନିୟମିତନିଦର୍ଶ ଭବରେ ସବୁଗୁଡ଼ିକ ସେହି

ଗୋଟିଏ ଦଶାକୁହିଁ ପ୍ରାସ୍ତୁ ହୃଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ଅଛିରେ ଭାଙ୍ଗି ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତି । କାରଣ, ସ୍ଵାଭବକ ବୁଦ୍ଧି, ବିଜାଣ ଏବଂ ସମ୍ପ୍ରସାରଣୀ-ସମର୍ଥ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଜୀବନୀ ସମ୍ମୁଦ୍ରିମାନ ହୋଇ ରହିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସେଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଜୀବନଶ୍ଵାନ ସମସ୍ତିମାନ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଅଗ୍ରଗତିର ଯାବନ୍ତୀୟ ସମ୍ବାଦନାକୁ ହସଇ ବପନ୍ତି ।

ଏହି ନିୟମଟି ପ୍ରତି ଦୁଷ୍ଟି ରଖିବାକୁ ଆମେ ପ୍ରଥମରୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପଢ଼ିଥିଲୁ ଏବଂ ଆମ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗୋଷ୍ଠୀଟି ଶର୍ଷିରହ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ସତ୍ତ୍ଵଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଯଥାର୍ଥ ସମୟ ଆସିବାପୁଷ୍ଟରୁ କୌଣସି ସିଂହାନ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିବାରୁ ନିର୍ବିର୍ହ ହୋଇ ରହିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଅଛି ସାବଧାନତାର ସହିତ ଠିକ୍ କରିଥିଲୁ । ଆମ ଗୋଷ୍ଠୀଟି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜନ୍ମହିଁ ହୋଇ ନାହିଁ, ତାହାର ଗର୍ଭାବସ୍ଥା ହୃଦୟର ଆରମ୍ଭମାସହିଁ ହୋଇଛି । ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟକାରତା ସକାଶେ କୌଣସି ନିୟମମାନ ବାନ୍ଧକରି ରଖିବା ପୁଷ୍ଟରୁ ଆମେ ସେହି ଭ୍ରୂଣଟିକୁ ଏକ ନର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆକାର ନେବାକୁ ଓ ଅଜ୍ୟନ୍ତ ଧୀର ତିରେ ଚକଣିତ ହେବାକୁ ନିଷ୍ଠୟ ସମୟ ଦେବା ।

ତେଣୁ, କୌଣସି ଗୋଟିଏ ପୁଣକଳ୍ପିତ ଯୋଜନା ଅନୁସରେ ଆମ ବୈଠକଗୁଡ଼ିକୁ ସଗଠିତ କରିବା ପାଇଁ ତେଣ୍ଟା କରିବା ଅଥବା ଏ ବାଣ୍ଟିର ସେ ବ୍ୟକ୍ତିର କିଂବା ଏପରିକି ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆଶର୍ତ୍ତିକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଲ୍ଲିବାଟାକୁ ମୁଁ ପ୍ରକୃତରେ ଭାବି ବିପର୍ଦ୍ଦନକ ବୋଲି ଭାବୁଛି । ଏପରି କଲେ ଆମେ କେତେଟା ଯିବାନ୍ତି ଦେଇ ତିଥାର ହୋଇଥିବା ନାନା କୃତ୍ତିମ ଗଠନ ଓ ସଗଠନ ଭିତରେ ଆସି ଛନ୍ଦ ହୋଇଯିବା, ବେ, ଯେଉଁ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଆପଣାର ଏକ ସ୍ଵକାମ୍ୟ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ରତା ଅନୁସାରେ ବିକାଶ ଲଭ କରନ୍ତି ଏବଂ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କର ନାନାବିଧ ପ୍ରବୃତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଏକାଠି ଗୋଟିଏ ନିୟମରେ ବାନ୍ଧ ସେହି ଅନୁସାରେ ପରିଚ୍ଛିତ ହେବାକୁ ତେଣ୍ଟା କରନ୍ତି, ଆମେ ସେହି ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକଠାରୁ ଅହର ଶୀଘ୍ର ଧୂ-ସପ୍ରାସ୍ତ ହୋଇଯିବା ।

ଏଥରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଆମର ବୈଠକଗୁଡ଼ିକରେ ଏକ ଅଗ୍ରଗତ ଅବଶ୍ୟ ଘଟୁଥିବ, କାରଣ, କେବଳ ତାହାର ଦ୍ୱାରାହିଁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଅବିଜ୍ଞନ ଭାବରେ ବହୁରହିଥିବ । କିନ୍ତୁ ସେହି ବୈଠକଗୁଡ଼ିକ ଆମ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ସକାଶେ ବି ଅଗ୍ରଗତ କରିବାର ସୁଯୋଗଟିକୁ ଆଣି ଯୋଗାଇ ଦେଉଥିବେ,—କେବଳ ଏକଥା ହୋଇପାରିଲେ ଯାଇ ସେଗୁଡ଼ିକର ବି ଅହର ହୋଇପାରିବ ।

କାରଣ ସେହି ବୈଠକଗୁଡ଼ିକର ଅଗ୍ରଗତରେ ଆନ୍ତରିକତା ଓ ଜାଗାରତା ରହୁ ବୋଲି ଯଦି ଆମେ ଇହା କରୁଥିବା, ତେବେ ତାହା ଆମ ନିଜର ଅଗ୍ରଗତ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ନିଷ୍ଠା ନିର୍ଭରଣୀଳ ହୋଇ ରହିବ ।

ଯଦି ଆମେ ସମସ୍ତେ ବୃଦ୍ଧିର ଜୀବନ ଜଥା ପ୍ରଜା ଲାଗି ଏକ ପ୍ରଦୟ ଆକାଶୀକା ରଖି ଏଠାକୁ ଆସିପାରିବା, ତେବେ ଆମେ ଏଠାରେ ଏକ ମନନମୟ ପରିବେଶ ନିଷ୍ଠା ସ୍ମୃତି କରିପାରିବା । ସେହି ପରିବେଶକୁ ମୁଁ ଏକ ଧର୍ମନୂପ୍ରେରିତ ପରିବେଶ କହିବାକୁ ଅଧିକ ପରିଚ୍ୟ କରିବ, ଏବଂ ସେହି ପରିବେଶଟି ଆମର ଆୟୁ-ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତା ଲାଗି ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଅନୁକୂଳ ହୋଇ ରହିପାରିବ ।

ଗୁଡ଼ିକ ଶାକିକ ଆଲୋଚନା ଏବଂ ଚର୍ଚା ଅପେକ୍ଷା ଏକ ଆଖ୍ୟାୟିକ ପରିବେଶଟି ଏକ ଅନେକ ଅଧିକ ବଡ଼ ସହାୟତାବୁପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ; ଆମ ଭିତରେ ଆମେ ଗହଣ କରୁଥିବା ସୁନ୍ଦର ଭବନାଗୁଡ଼ିକ ନାନା ଉଚିତର ଅନୁ-ଭବରେ ଉଚ୍ଚଟାଇ ନେବା ପାଇଁ, ସେବୁଜିକୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନୁଭୂତି ଏବଂ ଅଧିକ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ନାନା କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିନେବା ପାଇଁ ଯଦି ଆମର ଏକ ଅଦ୍ୟ ଇହା ମଧ୍ୟ ରହି ନ ଥାଏ, ତେବେ ସେହି ପୁନ୍ଦର ଭବନାଗୁଡ଼ିକ ଆମର ଆଦୌ କୌଣସି ଅଗ୍ରଗତ ଘଟାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ତେଣୁ, ଆମର ଏହି ବୈଠକଗୁଡ଼ିକରେ ଉନ୍ନତସାଧନ କରିବାକୁ ହେଲେ ସଂପ୍ରଥମ ସର୍ତ୍ତି ବୁପେ ଆମକୁ ଆପଣାର ଉନ୍ନତିଟିକୁ ସାଧନ କରିବାକୁହିଁ ହେବ ।

ଯଦି ଆମ ଦିବ୍ୟପ୍ରକାଶଟି ସହିତ ଆମେ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ହୋଇପାରିବା ଓ ତାହାର ଚେତନାଟି ସହିତ ଆପଣାର ଚେତନାକୁ ମଧ୍ୟ ଏକାୟକ କରି ରଖିପାରିବା, ତେବେ ଆମ ଗୋଷ୍ଠୀଟି ଭିତରେ ବି ନିଷ୍ଠା ଏକତା ରହିବ । ଯଦି ଆମେ ଆମର ହୃଦୟକେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସାମର୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଆଲୋଚନକ ଏବଂ ସନ୍ଧାପିତ କରିପାରିବା, ତେବେ ଆମର ଗୋଷ୍ଠୀଟି ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଆଲୋକଟିର ପରିପ୍ରକାଶ ଦିଇବ । ଆମେ ଯଦି ନେବ୍ୟାତ୍ମକ ପ୍ରେମକୁ ଆମର ସର୍ବ ମଧ୍ୟରେ ଲେବ ରହିବା ଲାଗେ ବାଟ ଗୁଡ଼ିଦେବା, ତେବେ ଆମର ଗୋଷ୍ଠୀଟି ଦେହରୁ ମଧ୍ୟ ସେହି ପ୍ରେମ ବିଜ୍ଞାପିତ ହୋଇ ପାରିବ । ଏବଂ, ସବାଣେଷରେ ଯଦି ଆମେ ନିଜ ଭିତରେ ଶୃଙ୍ଖଳା ଆନୟନ କରି ପାରିବା, ତେବେ ଆମର ଗୋଷ୍ଠୀଟି ମଧ୍ୟ ଆପଣାଗ୍ରହୀ ସଂଗଠିତ ହୋଇ ରହିବ, ସେତେବେଳେ ତାହାର ଗଠନରେ ଆଉ ଯଥେତ୍ତୁରୁଷ ଭବରେ କୌଣସି ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ଲାଗେ ଆମ ଲାଗେ ଆଦୌ କୌଣସି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବି ରହିବ ନାହିଁ ।

ହସ୍ତକ୍ଷେପରେ କରୁଲେ, ଗୋଷ୍ଠୀରୂପୀ ଯେଉଁ ସମ୍ବା ଆକାରଟିକୁ ଆମେ ଗଠନ କରିବାକୁ ଇହା କରୁଛୁ, ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ତାହାର ଭିତରେହିଁ ଗୋଟିଏ

ଗୋଟିଏ ଜୀବନ୍ତ କୋଷାଣ୍ଟ ହୋଇ ରହିବା । ଏବଂ, 'ଆମେ ଏହି କାନ୍ତିକୁ କେବେହେଲେ ଭୁଲାଇବା ନାହିଁ ସେ ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିକୋଷଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟ ଉପରେହିଁ ସାମ୍ନାହିକ ସର୍ବାଚାର ମୂଲ୍ୟ ସଂଦା ନିର୍ଭର କରି ରହିବ; ଏହି ସାମ୍ନାହିକ ସର୍ବାଚାର ଯାବନ୍ତୀୟ ତିଯ୍ୟାଶୀଳକା ଏବଂ ବିଶ୍ୱ-ସମନ୍ଦୟର କାର୍ଯ୍ୟଟି ମଧ୍ୟରେ ତାହାର ଉପରେ ଯୋଗିତା ମଧ୍ୟ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିକୋଷଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଉପଯୋଗିତା ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ହୋଇ ରହିଥିବ ।

୧୧ ଜୁନ ୧୯୦୭

ନିଜର ଭାବନା ଉପରେ ଆସନିଯୁକ୍ତଣ ଅର୍ଜନ କରିଯାଇ
ପାଇବ କିମ୍ବା ?

ପ୍ରଥମ ଆବଶ୍ୟକତା : ଏହି ଆସନିଯୁକ୍ତଣର ପଶ୍ଚାର୍ତ୍ତ ମହିତିକୁ ଭଲ
କରି ବୁଝିବା । ଆମର ଯାବଣୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଯେ ଆମ ଭାବନାଗୁଡ଼ିକରାହି ଗୋଟିଏ
ଗୋଟିଏ ଅବଳମ୍ବନ ଅଭିଭ୍ୟାନ ଏବଂ ତେଣୁ, ଆମର ମାନସିକ ସହ୍ୟତାର ଭୂମିକା
ଉପରେ ସେପର୍ଣ୍ଣନ୍ତି ଆମର ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟମଙ୍କଣ ନ ଆସିଛି, ସେପର୍ଣ୍ଣନ୍ତି ଏହି ଭାବନା-
ଗୁଡ଼ାକ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପ୍ରତିକଷାଦ୍ୱାରା ପରାହି ବାହାରର ଯାବଣୀୟ ପ୍ରଭାବ
(ଯାବଣୀୟ ବୟସୀ ସମ୍ପର୍କ ଓ ଉଚ୍ଚନ୍ତି ରଙ୍ଗିତ)ରୁ ଅସି ଆମ ଉପରେ ଲଦି ହୋଇ
ପଡ଼ିବାରେ ଲଗିଥିବେ, ପର୍ମିବେଷଣ ଦ୍ୱାରା ସେହି ବିଷୟରେ ସଞ୍ଜନ ହୋଇ
ରହିବା ଦ୍ୱାରା ଆମେ ଆସନିଯୁକ୍ତର ମହିତିକୁ ହୃଦୟଙ୍କମ କରିପାରିବା । ତେଣୁ,
ଆପଣାର ଭାବନାଗୁଡ଼ିକୁ ଆପଣାର ଅନ୍ତିଆର ଭିତରକୁ ନ ଆଖି ପାରିଥିବା ପର୍ଣ୍ଣନ୍ତି
ଆମେ କହାପି ନିଜର ବଣ ଭିତରେ ରହିପାରିବା ନାହିଁ ଏବଂ ଆମ ନିଜ ପାଖରେ
ଆମେ କୌସି ପ୍ରକାରେ ଦାୟୀ ବୋଲି ମୋଟେ ଅନୁଭବ କରିପାରିବା ନାହିଁ ।

ଦୃଢ଼ୀୟ ଆବଶ୍ୟକତା : ଆମ ମାନସିକ ଭୂମିର ଦିୟାଗୁଡ଼ିକ ସେପରି
ଫଳପ୍ରଦ ଭାବରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିଗରେ ପରିବ୍ରାନ୍ତ ହୋଇପାରିବେ, ସେଥିଲାଗି
ଅବରତ ଇଚ୍ଛା କରୁଥିବା, ଦିଦ୍ୟମ ବି କରୁଥିବା ।

ତୃଢ଼ୀୟ ଆବଶ୍ୟକତା : ଆପଣାର ଭାବନାଗୁଡ଼ିକୁ ପର୍ମିବେଷଣ
କରିବା, ସେପରିକି ଆମେ ସେଗୁଡ଼ିକ ସହି ସୁପରିଚିତ ହୋଇ ପାରିବା,
ସେଗୁଡ଼ିକର ଅଭିନ୍ଦ୍ରିୟ ଗତିପଥଟିକୁ ଭଲକରି ଜାଣିବା, ଏବଂ, ଆମର ଜନ୍ୟ-
ସମ୍ବେଦନକ ସ୍ଵଭାବଟି ସହି ସେଇଗୁଡ଼ିକର ଏକ ବିଶେଷ ସମୃଦ୍ଧ ରହିଛି,
ସେଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ସଞ୍ଜନ ହୋଇ ରହିବା ।

ଚକୁର୍ଥ ଆବଶ୍ୟକତା : ଆମ ନିଜ ଭିତରେ ସେହି ଭାବନାଟିର ନିୟମ
ଅନେକଣ କରୁଥିବା, ଯେଉଁଠି ଆମକୁ ସବୁଠାରୁ ଭିତ, ସବୁଠାରୁ ଭିଦାରି ଓ ଶୁଭ
ଏବଂ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ମୋହନ୍ତୁ ବୋଲି ମନେ ହେଉଥିବ । ଏବଂ, ତାହାର ସ୍ଥାନ

ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଏକ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ଭବନାର ସନ୍ତାନ ନ ପାଇଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଆମେ ସେଇଟିକୁଠି କେନ୍ଦ୍ରପରି ରଖିବା, ଯାହାର ବୁରିଗାନରେ କି ଆମ ମାନସିକ ଭୂମିର ସମ୍ବନ୍ଧଟି ସମ୍ବନ୍ଧକ ହୋଇପାରିବ । ସେଇଟିହି ଆମର ନିସ୍ତମନକାଣ ଭବନା ହୋଇ ରହିବ, ଯାହାର ଆମେକରେ ଆମେ ଆମର ଅନ୍ୟ ଯାବଣୀୟ ଭବନାକୁ ଯଥର୍ଥ ଭବରେ ଦେଖିପାରୁଥିବା ଓ ବିଶୁର କରି ପାରୁଥିବା, ଅର୍ଥାତ୍, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଥିକାର ବା କର୍ଜନ କ'ଣ କରିବାକୁ ହେବ, ସେହି ବିଷୟରେ ଏକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିପାରୁଥିବା ।

ପଞ୍ଚମ ଆବଶ୍ୟକତା : ପ୍ରତିଦିନ ନିସ୍ତମିତ ଭବରେ ଏକ ମାନସିକ ଶୃଙ୍ଖଳାର ପାଳନ କରିବା । ଏହି ବିଷୟଟି ଉପରେ ଆମରୁ ଯେଉଁ ପେତେଯାହା ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଇଛୁ, ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁ ପକ୍ଷିତଟି ଆମରୁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଫଳାୟକ ବୋଲି ବୋଧ ହେଉଛି, ସେଇଟିକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିବା, ଏବଂ ତା'ପରେ ଆମେ ସେଇଟିକୁ ନିଷ୍ପାପର ଓ କଠୋର ଭବରେ, ଶତ୍ରୁମନ୍ତ ଭବରେ ଏବଂ ଅଧିବସାୟର ସହି ଅନୁସରଣ ବି କରିବା ।

କେତେକ ମହାତ୍ମାପୁଣ୍ୟ ପରିମଳା :

ଆମର ମନକୁ ପଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ବିଶ୍ଵାମ ଦେଇ ଜାଣିବା ।

ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ଯେଉଁକି କରିବା ଲାଗି ସମର୍ଥ, ଆପଣାଠାରୁ ତା'ଠାରୁ ମୋଟେ ଅଧିକ ତାତି ନ କରିବା ।

ସମୟ ବିଷୟରେ ସବଦା ଯଥେଷ୍ଟ ସତେଜନ ରହିଥିବା, ଏବଂ ଆମ ପ୍ରସାଦଗୁଡ଼ିକରୁ ଯେଉଁଥରୁ ଫଳ ଫଳିବ, ସେଥିଲାଗେ ଧେର୍ଯ୍ୟର ସହି ଅପେକ୍ଷା କରି ଜାଣିବା ।

ସବଶେଷରେ, ଆମେ ନିଜେ ଯାହାକିଛୁ କରିପାରିବା, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆଦୌ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଅବହେଳା ପ୍ରତର୍ଣ୍ଣନ ନ କରି, ଆମେ ସେହି ପରମ ବିଶୁଟ ଓ ସବୋକ ଶତ୍ରୁମହୁଟି ଉପରେ ନିର୍ମଳ ଓ ନିଷ୍ପଟ ଆସ୍ତା ପ୍ରାପନ ବି କରି ଜାଣିବା । ସେହି ପରମ ଶତ୍ରୁମହୁଟ ପତ୍ରେକ ସତ୍ରାରେ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସୁରେ ବିଦ୍ୟମାନ ରହିଛନ୍ତି ।

୧୮ ଜୁଲା ୧୯୭୩

ଶବ୍ଦର ଶକ୍ତି

ସୁନ୍ଦରିନ ଆମ ଜଗତରେ ଯେଉଁ ଅତ୍ୟଧିକ ପରିମାଣର ନିର୍ଭାବକ ଶବ୍ଦ ଉଚ୍ଚରିତ ହେବାରେ ଲଗେଛି, ସେହି ବିଷୟରେ ବୁମର ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣ କରିବାକୁ ମୁଁ ଅନାବଶ୍ୟକ ବୋଲି ମନେ କରୁଛି । ଏହି ଅନାଚରଣଟିକୁ ସମସ୍ତେ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିଛନ୍ତି, ତଥା ଯି ଅତି ଅଳ୍ପବଶ୍ୟକ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵ ଜାହାର ପ୍ରତିକାର କରିବା ଲାଗେ ଚିନ୍ତା କରିଥାନ୍ତି ।

ମାତ୍ର, ଆହୁରୀ ଅନେକ ଅନ୍ୟ କଥାକୁ ବି ଆମ ସେହିପରି ଭାବି ଅନାବଶ୍ୟକ ଭାବରେ କରିବାରେ ଲଗିଥାଉ । ଅର୍ଥାତ୍, ଆମ ଉନମାନଟି ମଧ୍ୟରେ, କେବଳ ଏହି ଶବ୍ଦ ଅଥବା ସେହି ଶବ୍ଦଟି ଉଚାରଣ କରି ଆପଣାର କୌଣସି ଏକ ସହସ୍ରକ କମଳା ବ୍ୟକ୍ତ କରିବାକୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଆମ ହାତରେ ଏକ ସୂର୍ଯ୍ୟେଗ ରହିଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ ଏକଥା ସତ ଯେ, ଏହିସବୁ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ କିପରି ଉଚିତ ଭାବନାଟିକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଇ ପାରିବ, ଆମକୁ ସେହି କଥାଟି ମଧ୍ୟ ଜୀବ ରହିଥିବା ଦରକାର ।

ମାତ୍ର, ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେହି, ଆମର ପରିଚିତ ବନ୍ଦୁମାନଙ୍କର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଶରେ ଏକ ଯଥାର୍ଥରେ ଉପକାଶ ମାନସିକ ପରବେଶ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାର ଏହି ସୂର୍ଯ୍ୟେଗଟିକୁ ଆମେ ନଗର ବିଶ୍ଵାସ ଏବଂ ତେଣୁ ଆମେ ସେମନଙ୍କ କୌଣସି ଉଥାର୍ଥ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରୁ ନାହିଁ । ଏହି ଅବହେଳାଟିର ପ୍ରତିକାର କରିପାରିବା ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଭାବି ପ୍ରସ୍ତୁତିନାୟ କଥା ହେବ ।

ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ କରିପାରିବାକୁ ହେଲେ, ଅଧିକାଂଶ ମଣିଷଙ୍କ ଉଚିତରେ ପ୍ରୟୁଷ ସର୍ବବେଳେ ରହିଥିବା ସେହି ଅଷ୍ଟଷ୍ଟ ଏବଂ ନିଷ୍ଠ୍ୟ ଅଯଥାର୍ଥତାର ହିତରେ ବିଚରଣ କରିବା ଲାଗି ଆମେ ଆମର ମନକୁ ଆଦୌ କୌଣସି ଅବସର ଦେବା ନାହିଁ ।

ନିଜକୁ ଏହି ଜଡ଼ତା ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ମୁକ୍ତ କରି ଆଣିବାକୁ, ଆମେ, କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦକୁ ଉଚାରଣ କଲାବେଳେ, ସେହି

ଶବ୍ଦଟିର ପ୍ରକୃତ ତାୟିରୀ ଓ ଅର୍ଥଟି ବିଷୟରେ ଉଲକର ଉଚ୍ଚା କରିବା, ସେପରିକି ତାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଫଳପ୍ରଦ ସ୍ଵଦରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ପାରିବ ।

ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, ତିନୋଟି ଭନ୍ଦ ଭନ୍ଦ କାରଣ୍ରେ ଶବ୍ଦର୍ଥର ସହିସ୍ତ ଶବ୍ଦଟି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହୋଇଥାଏ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ପ୍ରଥମ ଦୂରଟି ଉତ୍ସ ସେହି ଶବ୍ଦଟି ମଧ୍ୟରେହି ନିହତ ରହିଥାନ୍ତି, କାରଣ ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ଜାନା ଶକ୍ତିର ଏକ ଉଣ୍ଡାର ପରି ହୋଇ ରହିଥାଏ । କୌଣସି ଏକ ଶବ୍ଦକୁ ଉଚାରଣ କଲାବେଳେ ତଢ଼ାଇ ଯେଉଁ ଗଣ୍ଠର ଭବନାଟିର ଅଭିଭ୍ୟନ୍ତର ହୁଏ, ସେହି ଭବନାଟିକୁ ନିଜର ଜାବନରେ ବନ୍ଧୁବାବେହି ଡୃଢ଼ାୟ ଉତ୍ସଟି ନିହତ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ଫଳପ୍ରଦତାର ଏହି ତିନୋଟିଯାକ କାରଣ ଯଦି ଏକହି ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇ ପାରିଲେ, ତେବେ ଏଥରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ତଢ଼ାଇ ସେହି ଶବ୍ଦଟିର ଶବ୍ଦରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭୂତ ଅଭିଭ୍ୟନ୍ତର ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇପିବ ।

(୧) ଏପରି କେତୋଟି ଶବ୍ଦ ରହିଛି, ଯାହାର ପ୍ଲୁଲନଗତିଷ୍ଠ ଅନୁକରଣଟି ତା'ର ଆପଣା ଷେଷରେ ସେହି ଭବନାଟ ଦ୍ଵାରା ଉତ୍ସନ୍ଧ ହେଉଥିବା ସ୍ମୃତର ସ୍ମନ୍ଦନଟିରହି ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଵଦରେ ଏକ ସ୍ମନ୍ଦନଗତ ମୁଣ୍ଡିକରଣ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ଭବନା ଏବଂ ଉଚାରଣ ଷେଷର ସ୍ମନ୍ଦନ ଦୂରଟି ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିବା ଏହି ସମାନତାହିଁକୁ ଭଲ କର ପଶ୍ଚାତା କର ଦେଖିଲେ ଆମେ ଏକଥା ମଧ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବା ଯେ ଯେଉଁ ମୂଳ ଅକ୍ଷରଗୁଡ଼ିକ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସାଧାରଣ ଭବନାଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରିପାରନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକର ହଣ୍ଡା ପ୍ରକୃତରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଳ୍ପ; କଥିତ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭଷାରେ ସେହି ଅକ୍ଷରଗୁଡ଼ିକ ରହିଛି ଓ ସବୁ ଭଷାରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରାୟ ସମାନ ଅଥ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । (ଭଷାର ଏହି ଉତ୍ସନ୍ଧିକୁ ଆମେ ଲିଖିତ ଭଷାଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ସନ୍ଧି ସହିତ ଏକାଠି ମିଶାଇ ଦେବା ନାହିଁ । ଲିଖିତ ଭଷାଗୁଡ଼ିକର ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭନ୍ଦ ପ୍ରକୃତ ରହିଥାଏ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭନ୍ଦ ପ୍ରସ୍ତ୍ରୋଜନଗୁଡ଼ିକ ମେଘାରବା ଲାଗେ ଉଦୟ ରହିଥାନ୍ତି ।)

(୨) ଆହୁର କେତେକ ଶବ୍ଦ ରହିଛି, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ କ ଶହ ଶହ ବର୍ଷ ଧରି କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିପ୍ରତିରେ ଉଚାରଣ କରିଯାଇଛି, ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆଗରୁ ଉଚାରଣ କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ମନଃଶତ୍ର ଦ୍ଵାରା ସେଗୁଡ଼ିକ ଶତ୍ରମନ୍ତ ହୋଇ ରହିଛି । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ଶବ୍ଦର ଯଥାର୍ଥ ଉଣ୍ଡାର ବୋଲି ପ୍ରୀକାର କରିବା ।

(୩) ଏବଂ, ସବୁଶେଷରେ ଏପରି କେତେକ ଶବ୍ଦ ବି ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ଉଚାରଣ କଲାବେଳେହି ସେଗୁଡ଼ିକରୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏକ ବିଶେଷ ବ୍ୟକ୍ତିନା ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଆଏ । ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଉଚାରଣ କରୁଛି, ତାହାର ଜୀବନ୍ତ ସବନାଶକ୍ରିୟା କଲରେହିଁ ସେପରି ହୋଇଆଏ ।

ମୁଁ ବର୍ତ୍ତିମାନ ଯାହାପରୁ କହିଲି, ତାହାକୁ ଉଚାରଣ ଦେଇ ତୁମ୍ହାର ଦେବାକୁ ମୁଁ ଏଠାରେ ଏକ ଅଭିନ୍ନ ଶତ୍ରୁଶାଳୀ ଶବର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତଟିଏ ଦେବ । ଏହି ଶବଟି ଭିତରେ ଆମେ ଆଲୋଚନା କରିଥିବା ତିନୋଟିଯାକ ଶବ୍ଦ ପ୍ରକାରର ଗୁଣ ନିହଳ ହୋଇ ରହିଛି । ସେଇଟି ହେଉଛି ସମ୍ମତ ଭାଷାର ‘ଓ’ ଶବ୍ଦ ।

ଦିବ୍ୟ ପରମସତ୍ତଵର ସବୁବ୍ୟାପିତାଟିକୁ ପ୍ରକାଶ କରିବା ଲାଗି ଭାରତବର୍ଷରେ ଏହି ଶବଟିର ପ୍ରସ୍ତୋଗ ହୋଇଆଏ । ଭାରତବର୍ଷର ଯାବଣ୍ୟ ଖାନ, ମନନ ଏବଂ ଗୌଗୀଳି ସାଧନାରେ ଏହି ଶବଟି ସମ୍ମତ ହୋଇ ରହିଆଏ ।

ଅନ୍ୟ ଯେକୋଣସି ଶବ୍ଦ ଅପେକ୍ଷା ଏହି ‘ଓ’ ଶବଟିହିଁ ପରମ ଶାନ୍ତିର ଏକ ଅନୁଭୂତି ଆଣିଦେଇଆଏ, ପ୍ରଶାନ୍ତ ଏବଂ ଚରନ୍ତନତାର ଅନୁଭୂତି ଆଣିଦେଇଆଏ ।

ପୁଣି ଶତାବୀ ଶତାବୀ ଧରି ଯେଉଁମାନେ ଏହି ଶବଟିକୁ ଉଚାରଣ କରି ଆସିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଶବଟି ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଥିବା ସବନାଟିର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଶରେ କେତେକେତେ ମାନସିକ ଶତକ ଆଣି ପ୍ରଞ୍ଜୀଭୂତ କରି ରଖିଛନ୍ତି ଏବଂ ଶବଟି ସେହିପରୁ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ରହିଛି । ବିଶେଷତଃ ଦ୍ଵିତୀୟାନଙ୍କ ଲାଗି ଏହି ଶବ୍ଦ ସିଏ ଆବାହନ କରି ଆଶ୍ୟଥିବା ପରମ ଦିବ୍ୟସତ୍ତ୍ଵଟି ସହିତ ଏକ ସପରି ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରୁଥିବା ପାରିବାର ଯଥାର୍ଥ ଶତ୍ରୁଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଆପଣା ମଧ୍ୟରେ ବହୁନ କରି ରହିଛି ।

ଏବଂ, ପ୍ରାଚ୍ୟଭୂଗ୍ନର ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କର ମନ ସାଧାରଣତଃ ଧର୍ମଭାଲାଷୀ ହୋଇଥିବାରୁ ଓ ଏକାଗ୍ରତାର ଅଭ୍ୟାସ ରଖିଥିବାରୁ, ଯିଏ ଯେତେବେଳେ ଏହି ଶବଟିକୁ ଉଚାରଣ କରେ, ସେତେବେଳେ ସେ ସେଥିରେ ତାହାକୁ ସମୁଦ୍ର ସବରେ ଜଳଦାୟକ କରିପାଇବା ଲାଗେ ଲେଢା ହେଉଥିବା ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଆଣି ଭରି ଦେଇଆଏ ।

ଚାନ୍ଦିନିଦେଶରେ ମଧ୍ୟ ସମାନ ଅର୍ଥ ବହୁନ କରୁଥିବା ଏବଂ କେତେକ ପରମାଣରେ ଏକ ସମାନ ଧୂନ ଉପରେ କରୁଥିବା ଆଉ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ ଦ୍ୱାରା ଏକ ସମାନ ଫଳ ମଧ୍ୟ ଲଭ କରିଯାଇଆଏ । ସେହି ଶବଟି ହେଉଛି ‘ତାଓ’ ।

ଆମ ପଣ୍ଡାତ୍ୟ ଭାଷାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଏତେଦୂର ବ୍ୟକ୍ତିନାଶକ୍ରିୟା ସାଧାରଣତଃ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତିମାନ ନିଜ ନିଜର ବାହ୍ୟରୂପରେ ସେଗୁଡ଼ିକ

ସେମାନଙ୍କର ଜନନୀ ସେହି ମୂଳ ଭାଷାଟିଠାରୁ ବହୁତ ଦୁରକୁ ଶୁଣି ଯାଇଛନ୍ତି । ମାତ୍ର, ଏକଥା ମଧ୍ୟ ସତ ଯେ, ଆପଣାର ଜାବନ୍ତୁ ତଥା ସତିଯୁ ଭବନାର ଶତ୍ରୁକୁ ଦ୍ଵାରା ଆମେ ଯେବେଳୀଶ୍ଵର ସମସ୍ତରେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଶତକୁ ଶତ୍ରୁକୁ କରିଦେଇ ପାରିବା ।

ବୁଣୀ ଏପରି କେତେବୁଡ଼ିଏ ସ୍ଵର୍ଗ ମଧ୍ୟ ରହିଛୁ, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ କି ଆମେ ସାଧାରଣସ୍ତବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଯାବଣ୍ୟ ଅନ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଅଣି ଯୋଗ ବି କରିପାରିବା ।

କେତେକ ପ୍ରାଚୀନ ଶାସ୍ତ୍ର-ସଂକୁଳାୟ ସେବେବେଲେ ଏହି ସୂଚିଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଆୟୁର୍‌ଲେ । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନେ ପରିଷ୍ଵର ପ୍ରତି ସମ୍ମାନଣ ଓ ଶୁଭେଳାଙ୍ଗପନକୁପେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ, ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଯଥାର୍ଥ ଭବରେ ଭବି ପାରୁଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ମୁଖରୁ ଉଚାରିତ ହେବାବେଲେ ସେଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭୂତ ଭବରେ ଏକ ବିଶେଷ ଦ୍ୱୟାଣୀଳ ଶତ୍ରୁ ମଧ୍ୟ ରହିଥିଲା ।

ନୃତନ ଶାସ୍ତ୍ରାୟ ଯେଉଁ ଶିଷ୍ୟମାନେ ସାଧନାର ପଥରେ ପ୍ରଥମ କରି ପଦାର୍ଥଶ କରିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କୁ “ସମଜାବିଷ୍ଵାରେ ଶାନ୍ତି ସଂଦା ତୁମର ସହଚର ହୋଇ ରହିଆଇ” ବୋଲି ସମ୍ମାନଣ କରି ଯାଇଥିଲା ।

ଯେଉଁମାନେ ନିଜର ସତତ ଏବଂ ଦିରିଗେତିର ଅଗ୍ରଗତିଶୀଳ ଅନୁରଷ ଜଥା ବହୁ ମନୋଦୃଷ୍ଟି ଦ୍ଵାରା ଆପଣାର ଗଭୀର ଏବଂ ଶ୍ଵାସୀ ସଦିଜ୍ଞାଟିର ପରିଚୟ ଦେଇ ପାରୁଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କୁ “ତୁମେ ସହୋତ ମଜଳର ଅଧିକାରୀ ହୁଅ” ବୋଲି କୁହାଯାଉଥିଲା ।

ଏବଂ, ବିଶେଷ ଭାବରେ ଉଚ୍ଚପ୍ରଭାୟ ନାନା ଶତ୍ରୁର ପ୍ରକାଶ କରି ପାରୁଥିବା କେତେକ ଗୁରୁଙ୍କ ଯେତରେ ଏହି ଶବ୍ଦଟି ମଧ୍ୟରେ ଯଥାର୍ଥ ଶୁଣାଗେପଣ ଓ ବରଦାନର ଶତ୍ରୁ ମଧ୍ୟ ନିହିତ ହୋଇ ରହିଥିଲା । ଉଦାହରଣସ୍ବରୂପ, ତାହା ରୋଗୋପଣମର ଶତ୍ରୁଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଧାରଣ କରୁଥିଲା ।

୭୫ ଜୁଲ୍ଯ ୧୯୨୭

ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରସ୍ତୋଜନୀୟ ଏପରି କ'ଣ ଅଛି ଯାହାର
ପ୍ରଗ୍ରାମ କରିଯାଇ ପାରିବ, ଏବଂ ସବୁଠାରୁ ଉତ୍ତମ ଏପରି
ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ କ'ଣ ଅଛି, ଯାହାକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଦେଖାଇ
ଦିଆଯାଇ ପାରିବ ?

ଦୁଇ ପ୍ରକାରେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଟିର ବିରୁଦ୍ଧ କରିଯାଇ ପାରିବ । ଗୋଟିଏ ଅତି
ସାଧାରଣ ଭବରେ, ଯାହାକି ସମସ୍ତ ସ୍ଥିତି ପାଇଁ ପ୍ରସୁଳ୍ୟ ହୋଇ ପାରିବ, ଏବଂ
ଆଉଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ଭବରେ, ଯାହାକି ଆମର ଉପରୁଚି ସମାଜକ ପରିପ୍ରକଟିତି
ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହୋଇ ରହିଛି ।

ସାଧାରଣ ଦୁଷ୍ଟିକୋଣଟିରୁ ବିରୁଦ୍ଧ କରି କହିଲେ, ମୁଁ ବହୁତ ସେ ଆମ
ଆଗରେ ସବୁର କରିବା ଲାଗି ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରସ୍ତୋଜନୀୟ
ବିରୁଦ୍ଧ ରହିଛି :

(୧) ମନୁଷ୍ୟ ତା' ନିଜ ଭିତରେ ପରିପୁଣ୍ଡ ଶକ୍ତି, ପରିପୁଣ୍ଡ ସଙ୍ଗେ ଏବଂ
ପରିପୁଣ୍ଡ ଜ୍ଞାନକ ସଂବନ୍ଧାବ୍ହୀ ବହନ କରି ରହିଛି, ଏବଂ ଯତି ସିଏ ସେବୁନ୍ତକୁ
ଆପଣାର ସମ୍ବନ୍ଧରୁପେ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଜ୍ଞାନ କରୁଆଏ, ତେବେ ଆପଣା
ସବୁର ଗଣ୍ଡରେହିଁ ତାକୁ ସେବୁନ୍ତକର ଆବଶ୍ୟକ କରିବାକୁ ପଞ୍ଚବ, ଆସ୍ତି-
ନିଶ୍ଚାନ୍ତ ଏବଂ ଅଭିଜ୍ଞବେଶ ଦ୍ୱାରାହିଁ ସେହି କଥାଟିକୁ କରିବାକୁ ପଞ୍ଚବ ।

(୨) କେନ୍ଦ୍ର-ସ୍ତଳରେ, ସକଳ ସମ୍ବନ୍ଧର ହୃଦୟଦେଶରେ ଏହି ଦିଦିଃ
ଗୁଣ୍ଡାନ୍ତକ ପରିଷ୍ଵରଠାରୁ ଅଭିନ୍ନ ହୋଇ ରହିଛି; ତାହା ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ
ରହିଥିବା ମୌଳିକ ଏକତ୍ରିତିକୁହିଁ ସ୍ଵର୍ତ୍ତନ କରି ଦେଉଛି ଏବଂ ସେଥିରୁ ଦିଶ୍ଵାରିତ
ହୋଇ ଅସୁଥବା ସବକତା ଏବଂ ଭୁତୃତର ଯାବଣୀୟ ପରିଶାମକୁ ମଧ୍ୟ ତାହା
ସୁଚିତ କରିଦେଉଛି ।

ସବୋତ୍ତମ ଉଦାହରଣ ସ୍ଵରୂପ ଠାରେ ସେହି ବିଶ୍ଵକ ପ୍ରଶାନ୍ତି ଏବଂ
ଅଖଣ୍ଡ ଭବରେ ଶାନ୍ତିଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଥିବା ସୁଖାନ୍ତରୁତିର ଉନ୍ନେଶ କରିଯାଇ
ପାରିବ, ଯେଉଁଟି କି, ସକଳ ମଧ୍ୟରେ ସେ ସେହି ଏକ ପରମେଶ୍ୱର ବିଦ୍ୟମାନ

ରହିଛନ୍ତି, ଏହି ସତ୍ୟଟିକୁ ସମସ୍ତ ଭାବରେ ଆପଣା ଜୀବନରେ ବଞ୍ଚି ପାରୁଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଉପଲବ୍ଧ ରେ ପରିଶର୍ତ୍ତ ହୋଇ ସାରିଛି ।

ଏବଂ, ଆମ ଉପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିଷ୍ଠିତିର ଦୃଷ୍ଟିରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ମୁଁ ଭବିଷ୍ୟ, ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଏହି ବିଶ୍ୱରତ୍ତିକୁ ପ୍ରଗ୍ରହ କରିବାହିଁ ସଫୋରିମ ହେବ :

ଉତ୍ତରେଉର ଭାବରେ ଅଗ୍ରଗତି କରି ପାରୁଥିବା ଏକ ସମବିତ୍ତିନ ଯାହାଙ୍କ ମନୁଷ୍ୟକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଜାହାର ପ୍ରାପ୍ୟ ସୁଖସୋପାନଟିକୁ ବାଟ ଦେଖାଇ ନେଇଯାଇ ପାରିବ, ତାହା କୌଣସି ବାହୀ ଉପାୟ, ଯୁଲ ଉନ୍ନତିବିଧାନ କିଂବା ସାମାଜିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ହେବ ନାହିଁ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନରେ ଆପଣାକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଗଢ଼ିବାର କେବଳ ଏକ ଦ୍ୱାରା କଥା ଅନୁର୍ଗତ ପ୍ରଦିଷ୍ଟା ଦ୍ୱାରା ଯଥାର୍ଥ ଅଗ୍ରଗତି ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ପାରିବ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତିମାନର ସ୍ଥିତାବିଷ୍ଟାରେ ଏକ ସପୂର୍ଣ୍ଣ ବୁପାନ୍ତର ଘଟାଇ ପାରିବ । ତାହାହିଁ ଯାବଣ୍ୟ କଷ୍ଟଭ୍ରମ ଏବଂ ଦୁର୍ଦ୍ଵାରା ଏକ ଯଥାର୍ଥ ଶାନ୍ତିମୟ ଜୀବାୟୀ ସନ୍ତୋଷବୁଦ୍ଧପେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରେବିଦରପାରେବ ।

ତେଣୁ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆସ୍ତି ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତାର ପରିବର୍ତ୍ତୀ ସକଳ ସୋପାନକୁ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ କରି ଆଶ୍ୱଥିବା ତାହାର ସର୍ବପ୍ରଥମ ସୋପାନଟିକୁ ଯେଉଁ ଗୁଣସାମର୍ଥ୍ୟଟି ପ୍ରକୃତରେ ଦେଖାଇଦେଇ ପାରୁଥିବ, ଏକ ଆସ୍ତିକେନ୍ତର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵର ସମ୍ବନ୍ଧିନ ଦେଇବେଳେ ସବ୍ଦା ଯେଉଁ ପ୍ରଥମ ବିଜୟଟିକୁ ହାସଳ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସେହି ସ୍ଵାର୍ଥରହିତତାର ଗୁଣକୁହି ଆମେ ଏହି ସେବରେ ଆମର ସଫୋରିମ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତ କରିବା ।

ଏପରି ଗୋଟିଏ ସମୟରେ, ଯେତେବେଳେ କି ସମସ୍ତେ ଅର୍ଥକୁହି ଆପଣାର ଅଗଣୀତ କାମକାର ଚରିତାର୍ଥତାବିଧାନ ନିମିତ୍ତ ଏକମାତ୍ର ବାଟ ବୋଲି ମନେକର ତାହାର ଲାଗି ଧାରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଅର୍ଥ ସପଦ ବିଷୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିପାରୁଛି ଏବଂ, ନିଜ ଲାଗି କୌଣସି ଲାଭ ହାସଳ କରିବାକୁ ନୁହେଁ, ମାତ୍ର ସପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଏକ ସ୍ଵାର୍ଥକାମନାମୁକ୍ତ ଆରଣ୍ୟ ଅନୁଧାବନ କରିବା ଲାଗିଛି ଆପଣାର ସକଳ କର୍ମ କରିପାରୁଛି, ସମ୍ବୁଦ୍ଧତଃ ସେଇ ଏପରି ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଖାଇ ପାରୁଛି, ଯାହାର କି ବର୍ତ୍ତିମାନର ସ୍ଥିତରେ ସବୁଠାକୁ ଅଧିକ ଆବଶ୍ୟକତା ରହୁଛି ।

୨ ଜୁଲାଇ ୧୯୭୭

କଭଳି ମନଗୁଡ଼ିକ ମୋର ସବୁଠାରୁ ଅଧ୍ୟକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ
ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆଦର୍ଶ କର୍ମ-
ରୂପେ ମୁଁ ପ୍ରକୃତରେ କ’ଣ କରିପାରିବି ?

କୌଣସି ନା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଜୀବନ ସବଦା ଏପରି କେତେ ବ୍ୟକ୍ତି
ଅଣି ଆମ ବାଟରେ ଭେଟ କରଇଥିଏ, ଯେଉଁମାନେ କି କୌଣସି କାରଣରୁ ଆମର
ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରକୃତରେ ଯେପରି, ସିଏ ସେହି
ଅନୁସାରେ ତା’ର ପରିବେଶଟିକୁ ସ୍ଥିତି କରିନାହିଁ ।

ଏବଂ, ଯଦି ତାହାହିଁ ଆମର ସବ୍ସପୁରୁଷାନ ଧନ୍ଦା ହୋଇ ରହିଥାଏ, ତେବେ
ସେଉଁମାନଙ୍କ ସହିତ ଏହିପରି ଭାବରେ ଆମର ଜୀବନ ପଥରେ ଭେଟ ହୋଇଥାଏ,
ସେହିମାନଙ୍କରହିଁ ଆମେ ସବୁଠାରୁ ଅଧ୍ୟକ କାମରେ ଲାଗିପାରିବା ।

ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ସତତ ଆଖାୟିକ ଚେତନାଟି ମଧ୍ୟରେ ବାସ କରୁଥାଏ,
ତାହାର ଜୀବନରେ ଯାହାକିଛି ଯଟେ, ତାହାର ସବଦା ଏକ ବିଶେଷ ମୂଲ୍ୟ ରହି-
ଥାଏ ଏବଂ ତା’ର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ବିକର୍ତ୍ତିଙ୍କ ସକାଶେ ତାହା ଅନୁକୂଳ ବି ହୋଇ
ରହିଥାଏ । ତେଣୁ ତା’ ଲାଗୁ ଏକଥା ପ୍ରକୃତରେ ଭାବ ଲଭଦାୟକ ସାବ୍ୟତା ହେବ
ସେ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ତାହାର ହେଉଥିବା ଏହି ଭେଟ ଓ ପରିଚୟଗୁଡ଼ିକୁ ସିଏ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତରେ କରି ଦେଖିବ, ସେଗୁଡ଼ିକ ପଛରେ ରହିଥିବା ପ୍ରତିକିରଣ କଥା ଗଣ୍ଯରତର
କାରଣେ କି ସେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବ, ଏବଂ ତା’ର ନିକର
ସ୍ଵର୍ଗମୁକ୍ତ ଆଗ୍ରହ ଓ ଆକାଞ୍ଚଳ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଅନୁସାରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ
ଲାଗୁ ସିଏ କପର କ’ଣ ପ୍ରୟୋଜନରେ ଆସି ପାରିବ, ସେହି କଥାଟିକୁ ସେ
ଅପଣାକୁ ପରୁରିବାରେ ଲାଗିଥିବ । ଏବଂ ତା’ର ଆଖାୟିକ ବିକାଶର ମାଧ୍ୟମିତି
ଅନୁସାରେ, ତା’ର ନିଯୁକ୍ତି ମଧ୍ୟ ସବଦା ସେହିପରି ଅଧ୍ୟକ ବା ଅଳ୍ପ ଆଖାୟିକ
ଫଳପ୍ରଦତ୍ତ ହାସଳ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବ ।

ଆମର ପର ଆଉ ଅନ୍ୟ ମଣିଷଙ୍କ ପାଖକୁ କେଉଁଥିରୁ କାରଣରୁ ଆମେ
ଅଧ୍ୟକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଅସିଥାଉ, ସଦି କେବେ ଉଚିତ ମନୋଯୋଗ

ସହକାରେ ଆମେ କେବେ ସେଗୁଡ଼ିକର ପର୍ଯ୍ୟାନେତନା କରି ଦେଖିବା, ତେବେ ଅବଶ୍ୟ ଏକଥା ଜାଣିପାରିବା ଯେ, ଆମ ସତ୍ରର ଗଣ୍ଠରତାର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରରରେ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକ ସାହିତ୍ୟରେ ଲାଗିଛି ଏବଂ ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ସତ୍ରର କିମ୍ବା ଶୀଳତାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆମ ନିଜର ଶାତିତ୍ତ ଉପରେ ନିର୍ଭରଣୀଳ ହୋଇ ରହିଛି ।

ଆମର ସେହି କିମ୍ବା ପୂର୍ବକତାର ଘୁରଗୋଟି ପ୍ରଧାନ ପ୍ରଧାନ ଶାତ ଅନୁସାରେ ଆମେ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକୁ ବୁଝେଟି ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅଳ୍ପା ଅଳ୍ପା କରି ବି ଦେଖିପାରିବା । ଏହି ବୁଝେଟି ବିଭିନ୍ନ ହେଲା : ଶାଶ୍ଵତ, ପ୍ରାଣିକ, ଚେତ୍ୟ ଏବଂ ମାନସିକ । ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକ ଯୁଗପତ୍ର ଭାବରେ ଅଥବା ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ହୋଇ ଏଥମଙ୍ଗରୁ ଗୋଟିଏ ଅଥବା ଏକାଧିକ ବିଭାଗରେ ହୃଦୟ କାର୍ଯ୍ୟକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥିବେ, ଏବଂ, ଆମ କିମ୍ବା ଶୀଳତାଟି କେଉଁ ଶୂନ୍ୟମାନ ପ୍ରରରେ ଓ କେଉଁପ୍ରକାରେ ଆପଣାକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଛି, ସେକଥା ତାହାର ଉପରେହି ନିର୍ଭର କରୁଥିବ ।

ଶାଶ୍ଵତ କ୍ଷେତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧମାନ ଘଟିବହି ଘଟିବ, ଅର୍ଥତ୍, ଆମର ଯେତେ-ବେଳେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥଳଶାର ରହିଛି, ସେତେବେଳେ ସେହିସବୁ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅବଶ୍ୟ ଘଟିବ । ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସକାଶେ ଆମେ ଏହି ଶାଶ୍ଵତଟିକୁ ଲଭ କରିଛୁ ଏବଂ ଯେଉଁ-ମାନେ ସ୍ଥଳଶାବରେ ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ନିର୍ଭରଣୀଳ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧଟି ଅବଶ୍ୟ ଘଟିବ । ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ଜୀବିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ବୋଲି କହୁବା । ଏଗୁଡ଼ିକୁ ନୈକଟ୍ୟର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସମ୍ବନ୍ଧ ବୋଲି ମଧ୍ୟ କୁହାୟାଇ ପାଇବ । ଆମ ଘର ପାଖରେ ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଆମର ପଡ଼ୋଣୀ ହୋଇ ରହିଥିବେ, ବିଭିନ୍ନ ଯାନବାହନରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଯାତାଯୁତ କଲାବେଳେ ଏବଂ ବାହାରେ ରୁପ୍ତା ଉପରେ ନାଟ ଗୁଲିବାବେଳେ ଆମେ ଏହିସବୁ ସମ୍ବନ୍ଧର ସମ୍ବନ୍ଧୀନ ହୋଇଆଉ । (ସଠାରେ ମୁଁ ଆଭିଗୋଟିଏ କଥା ବି କହିରଖିବି,—ମୋର ଏହି ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ୟ ତିନୋଟି ପ୍ରକାରର ସମ୍ବନ୍ଧବେଳେ ମଧ୍ୟ ଲାଗୁ ହୋଇପାରିବ, — ସେହି କଥାଟି ହେଉଛି ଯେ, ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧଟି ଯେ କେବଳ ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେହି ସୀମାବନ ହୋଇ ରହିବ, ସେକଥା ଆଦୌ ନୂହେଁ : ବସୁତଃ, ଏପରି କୃତଃ ହୋଇଥାଏ; ବାରଣୀ, ଆମେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କୃତଃକୃତ୍ତ ଆମ ସତ୍ରର କେବଳ ଗୋଟିଏ ଭୂମିରେହି କିମ୍ବା ଶୀଳତାଟି ହୋଇ ରହିଥାଉ । ମୁଁ ଏହି କଥାଟି କହିବାକୁ ଲଜ୍ଜା କରୁଛି ଯେ, ସ୍ଥଳ ଶାଶ୍ଵତକ ସମ୍ବନ୍ଧଟିରୁ ଅନ୍ୟ ତିନୋଟି ହପକ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଶତାଶାଳୀ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।)

ବିରନ୍ତି ଆବେଗ ଏବଂ ବାସନା ମଧ୍ୟରେହି ଯାବଣୀୟ ପ୍ରାଣିକ ସପର୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହୋଇଥାଏ । ଯେଉଁସବୁ ଆବେଗ ଓ ବାସନା ସମଜାଣୀୟ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ଅଥବା ପରଷ୍ପରର ଅନୁୟରକ ହେବା ଲାଗି ଏବଂ ପରଷ୍ପରକୁ ଅଧିକ ଶକ୍ତି-ୟୁକ୍ତ କରିବା ଲାଗି ପରଷ୍ପର ସହିତ ମିଳିତ ହେଲାଥାନ୍ତି, ସେହିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେହି ପ୍ରାଣିକ ସପର୍କ ପ୍ରାପିତ ହୋଇଥାଏ ।

ଗୋଟିଏ ବିନ୍ଦୁରେ ଆସି ମିଳିତ ହେଉଥିବା ଆଖ୍ୟାୟିକ ଅଞ୍ଚଳୀୟାନ୍ତିକ ମଧ୍ୟରେ ଚେତ୍ୟ ସପର୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହୁଏ ।

ସମାଜ ସମାଜ ଅଥବା ପରଷ୍ପରର ଅନୁୟରକ ହୋଇ ରହିଥିବା ମାନସିକ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ସବଜ୍ଜାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ମାନସିକ ସପର୍କ ପ୍ରାପିତ ହୋଇଥାଏ ।

ସାଧାରଣତଃ, ଏହି କୌଣସି ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ସମ୍ପର୍କ ଅତିପ୍ରଧାନ ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଵର୍ଗବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ରହି ନ ଥାଏ, — ମାତ୍ର, ସତ୍ତାର ଯାବଣୀୟ ଗଣ୍ଡରତା ଓ ବହୁମୁଖୀତାକୁ ସହିତ କରି ରଖି ତାହାକୁ ସରଠିତ କରିପାରିବା ନାହିଁ ଆମ ସତ୍ରକ୍ଷି ମଧ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ସଫେରେ ପରିମାଣରେ ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳା ରଖିଥାଏ, କେବଳ ସେତିକିବେଳେହି ସେପରି ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇଥାଏ, — ଯେଉଁମାନେ ଆମ ପାଖରେ ରହିଛନ୍ତି, ନାକାପ୍ରକାରର ପୁଲ କାରଣରୁ ଆମେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅବଶ୍ୟ ପୁଲ ଭବରେ ସାହାୟ୍ୟମାନ ଦେଇପାରିବା ଏବଂ ତାହାକୁହି କର୍ତ୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୋଲି ଭବିବା ।

କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିମକ୍ରି ବାଢ଼ ଦେଲେ, ସହୋତ୍ରମ ସାହ୍ୟଦାନ ହିସାନରେ ଆମ ପରିବାରର ବଂକୁମାନଙ୍କୁ ଆମେ ପୁଲ ଭବରେ ଅନେକ ସାହାୟ୍ୟ କରିପାରିବା । କା, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସହିତ ଆମର ଅକୟୁ'କୁ ବସ୍ତ୍ର'ରେ, ରେଳ-ଗାଡ଼ିରେ, ଜାହାଜରେ ଏବଂ ମଟରଗାଡ଼ି ପ୍ରତିତିରେ ଭେଟ ହେଉଛି, ଆମେ ସେମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପୁଲ ଭବରେ ସାହାୟ୍ୟ କରିପାରିବା । ସେମାନଙ୍କୁ ଅର୍ଥ ସାହାୟ୍ୟ କରିପାରିବା, ଅୟୁଷ୍ମତା ବା ବିପଦ ସମୟରେ ମଧ୍ୟ କିନ୍ତୁ ସାହାୟ୍ୟରେ ଆସିପାରିନା ।

ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଆମର ପରି ଏକା ପ୍ରକାରର କଳାୟକ ଅଥବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ରୁଚିମାନ ରହିଛି ବୋଲି ଯେଉଁମାନେ ଆମ ଆଡ଼କୁ ଆକୃଷ୍ଣ ହୋଇ ଆସନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଗ୍ରହଣଣୀନିକାଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଆମେ ସାହାୟ୍ୟ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା, ସେମାନଙ୍କର ଲନ୍ଧୁସ୍ଵାକୁରବ ଷେଷର ନାନା ଶକ୍ତିଗୁଡ଼ିକରେ ଆବଶ୍ୟକ ପଣ୍ଡାଧନ ଆଣି, ସେହିଗୁଡ଼ିକରେ ଏକ ଭାବସାମ୍ୟ ଅଣାଇ ବା ସେହିଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଥରେ ପରିବୁଲିତ କରାଇ ଆମେ ସେମାନଙ୍କର ସହ୍ୟମୁକ୍ତା କରି ପାରିବା ।

ଅଗ୍ରଗତି ଲଗି ଆମର ପର ଏକ ଅସ୍ତରିଷ୍ଟା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହୋଇ ଯେଉଁ-
ମାନେ ଆମର ସଂପର୍କରେ ଆସୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଆମେ ଆପଣାର ଉଦାହରଣ
ଦ୍ୱାରା ଉଚିତ ପଥଟିକୁ ଦେଖାଇ ଦେଇ ଅଥବା ଆମର ଶ୍ରଦ୍ଧାଟି ଦ୍ୱାରା
ସେମାନଙ୍କର ବାଟଟିକୁ କିଞ୍ଚିତ ସହଜ କରିଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ଆମେ ସେମାନଙ୍କୁ
ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବା ।

ଶେଷରେ, ଏକ ମାନସିକ ସତ୍ତ୍ଵଙ୍କା ରହିଥିବାରୁ ଯେଉଁମାନେ ଆମର ଅତି
ନିକଟକୁ ଆସୁଛନ୍ତି, ଆମ ବୁଝିର ଆଲୋକକୁ ଆମେ ସେମାନଙ୍କ ସକାଶେ ମଧ୍ୟ
ବିଜ୍ଞାପନ ହେବା ଲଗି ଅବସର ଦେବା, ଯେପରିକି, ଯଦି ସମ୍ବନ୍ଧ ହୁଏ, ଆମେ
ସେମାନଙ୍କର ଭାବନାର କ୍ଷେତ୍ରଟିକୁ ଅଧିକ ପ୍ରସାରିତ କରିଦେଇ ପାରିବା ଏବଂ
ସେମାନଙ୍କର ଆଦର୍ଶଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଆଲୋକିତ କରିଦେଇ ପାରିବା ।

ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସହିତ ଯେଉଁଷବୁ ପରିବେଶରେ ଆମର ଭେଟ ବା
ପରିଚୟ ହୋଇଥାଏ, ତାହାର ମଧ୍ୟରେହି ଏହିଷବୁ ନାନାବିଧ ସମ୍ବନ୍ଧ କିଞ୍ଚିତ ଏବଂ
ଅଳ୍ପକ ସମୟରେ ସମ୍ମୁଖୀନାକା ବିଭିନ୍ନତା ଦେଇ ଆପଣାକୁ ଅଭିଭ୍ୟନ୍ତ କରିଥାନ୍ତି ।
ଏବଂ, ଆମ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦୁଷ୍ଟିକୁ କେବଳ କୃତ୍ତିମ୍ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ଜାଗରୁକ
ହୋଇ ରହିପାରୁଥିବାରୁ ଏହି କିଞ୍ଚିତ ପରିମାଣର ବିଭିନ୍ନତାଗୁଡ଼ିକ ଆମର ଆଖିରେ
ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଧରାନ୍ତି ପଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ ।

ମାତ୍ର, ଆମର କିମ୍ବା ଲିଳତାକୁ ଯଥାର୍ଥ ମାର୍ଗରେ ପରିଚୟିତ କରିବା
ସକାଶେ ଏବଂ ଆମର ସହଭୟା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଆମର ଯେଉଁ ଭୁଲ୍ ଦୁଷ୍ଟିକୋଣେ-
ଗୁଡ଼ିକ ରହିଛି, ସେଗୁଡ଼ିକର କାରଣଗୁଡ଼ିକରେ ଯଥ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୁଏ ଏକାଇବା
ସକାଶେ ଆମକୁ ସବତା ଏବଂ ସବାଧିକ ଯହିର ସହିତ ଆମ ସମ୍ବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକର ଅଗଣୀତ
କାରଣଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ବାହାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ, କେଉଁପରିକାର
ଆକର୍ଷଣ ଓ ସମ୍ପର୍କ ଆମକୁ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ବାନ୍ଧିବାର ରଖିଛି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ
ଉଲକରି ଜାଣିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଶୁଭ ଅଳ୍ପକାଂଶକ ସତ୍ରାନ୍ତି ଜୀବନ ସମ୍ପର୍କର ଶୁଭୋଟିଯାକ କ୍ଷେଷରେ
ପୁରସ୍କର ଭାବରେ ଆମର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ଗଣ୍ଡାରତମ ଅର୍ଥରେ
ସେହିମାନଙ୍କୁଠିଅମର ବନ୍ଧୁ କୋଣି କୁହାଯାଇ ପାରିବ । କେବଳ ଏହିମାନଙ୍କ
ଉପରେହି ଆମ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସହାୟକ
ଏବଂ ଉପକାରୀ ପ୍ରଭାବମାନ ପ୍ରକୃତରେ ପଡ଼ିପାରିବ ।

ଆମେ ଏହି କଥାଟିକୁ କଦାପି ଭୁଲିଯିବା ନାହିଁ ଯେ, ଦୁଇକଣ ମନୁଷ୍ୟ-
ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେତିକି ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ କ୍ଷେଷରେ ଓ ଯେତିକି ଗଣ୍ଡାରତାର

ସହିତ ସେମାନଙ୍କୁ ଏକଷ ବାନ୍ଧିବିଦ୍ୟବା ସମ୍ବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକ ହିୟାଣୀଲ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିସିଂହ ସମ୍ବନ୍ଧଟି ସେଇକି ଅଧିକ ସ୍ଥାସ୍ଥୀ ହୋଇ ରହିପାରେ ।

ନିଜ ଭିତରେ ଥିବା ଓ ସକଳ ବନ୍ଦୁରେ ବିଦ୍ୟମାନ ରହିଥିବା ସେହି ଚିରନ୍ତନ ସାରଥତାଟି ସହିତ ଯେଉଁମାନେ ସମ୍ମୋହ ସ୍ଥାପନ କରି ପାରିଥାନ୍ତି, କେବଳ ସେହିମାନେହି ଚିରନ୍ତନ ଭବନରେ ଏକଷ ଫ୍ୟୁକ୍ଟ ହୋଇ ରହିପାରନ୍ତି ।

ଏହି ଜଗତରେ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜଗତଗୁଡ଼ିକରେ ଯେଉଁମାନେ ଆବହିମାନ କାଳରୁ ଯନ୍ତ୍ରଣ ଅଥବା ଦୂରସମ୍ପର୍କୀୟ ବନ୍ଦୁ ହୋଇ ରହିଥିଲାନ୍ତି, କେବଳ ସେହିମାନେହି ସବୁକାଳ ଲାଗି ପରିଷ୍ଵରର ବନ୍ଦୁ ହୋଇ ରହିପାରିବେ ।

ଏବଂ ଏହିସବୁ ବନ୍ଦୁଙ୍କ ସହିତ ଆମର ଆଦୌ ଭେଟ ହେବ କି ନାହିଁ, ସେକଥାଟି ଆମ ନିଜ ଭିତରେ, ଆମ ସମ୍ଭାବ ଅଜ୍ଞାତ ଓ ଗର୍ଭର ଜଳଗୁଡ଼ିକରେ ଆମେ ଆଗ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଯେଉଁ ସାମାଜିକ ଘଟିବାର ଅନୁଭବଟିକୁ ଲଭ କରିବା, କେବଳ ତାହାର ଉପରେହି ନିର୍ଭର କରୁଥିବ ।

ଏବଂ ଏହିସବୁ ଏକ ଭେଟ ପ୍ରକୃତରେ ଘଟିଲିବେଳେ ଆମର ସମ୍ବନ୍ଧ ଦୁଷ୍ଟିଟିରେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ବୁପାନ୍ତର ଘଟିବ ।

ପେତେବେଳେ ଆମ ଭିତରେ ରହିଥିବା ସେହି ପରମ ଦେବତାଙ୍କଠାରୁ ଆମେ ଆପଣାକୁ ଅଭିନ୍ନ ବୋଲି ଉପଲବ୍ଧି କରିବା, ସେତେବେଳେ ଆମେ ଚର୍ବାରତାର ପ୍ରଶ୍ନଟି ଉପରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ବି ଏକ ହୋଇଯିବା ଏବଂ କେବଳ ତାଙ୍କର ମାଧ୍ୟମରେ ବା ତାଙ୍କର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହୋଇଛି ଆମେ ସକଳ ସମ୍ବ୍ରଦ୍ଧ ସହିତ ସର୍ବର୍ଗରେ ଆସୁଥିବା । ସେତେବେଳେ ଆମେ ଯାବନାୟ ଆର୍କର୍ଷଣ ଏବଂ ବିକର୍ଷଣରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇଯିବା, ସକଳ ଭଲପାଇବା ଓ ଭଲ ନ ପାଇବାରୁ ବି ମୁକ୍ତ ହୋଇ ପାଇବା; ଏବଂ, ତାହା ତାଙ୍କର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ରହିଛି, ଆମେ ବି କେବଳ ତାହାର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ରହିଥିବା, ଏବଂ ଯାହାକିଛି ତାଙ୍କଠାରୁ ଦୂରରେ ରହିଛି, ଆମେ ବି ସେବୁଡ଼ିକଠାରୁ ଦୂର ହୋଇ ରହିଥିବା ।

ଏଣୁ, ଆମକୁ ଏହି କଥାଟି ଶିଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ, ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସହିତ ରହିଥିବା ସମୟରେ ଆମେ ବୁଦ୍ଧିମେଣ୍ଟିଯୁ ତଥା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉତ୍ସପ୍ତ ପ୍ରକାଶର ଏକ ପୁଣ୍ୟିଙ୍ଗ ହିୟାଣୀଲତାର ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଗୋଟିଏ ଦିବ୍ୟ ଦୁଷ୍ଟାନ୍ତ ହୋଇ ରହିଥିବା, ଯେପରିକି ଦିବ୍ୟ ଜୀବନର ପଥଟିକୁ ବୁଝିବା ଲାଗି ଏବଂ ସେଥିରେ ପ୍ରଦେଶ କରିବା ଲାଗି ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ବୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଅବସର ସବୁବେଳେ ମହିଳୁତ ହୋଇ ରହିଥିବ ।

ତୃତୀୟ ଭାଗ

୧୯୧୧ ଓ ୧୯୧୩ ମସିହା ଭିତରେ ମାଆ ପାରିସ୍ ସହରରେ ବିଭିନ୍ନ ଗୋଷ୍ଠୀରେ କେତୋଟି ଭାଷଣ ଦେଇଥିଲେ । ସେଥିରୁ ଦୁଇଟି ଭାଷଣ, ‘ଘବନା ବିଷୟରେ’ ଏବଂ ‘ସ୍ଵପ୍ନ ବିଷୟରେ’, ପ୍ରଥମ ଭାଗରେ ଅନ୍ତର୍ଭୂକ୍ତ କରଯାଇଛି । କେତେକ ଆବଶ୍ୟକ ଅଦଳବଦଳ ସହିତ ମାଆ ଠିକ୍ ସେହି ଭାଷଣଗୁଡ଼ିକୁ ବେଳେବେଳେ ଦୁଇ ବା ତତୋଧ୍ୟକ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ମଧ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ । ଯାହାସବୁ ସେଥିରେ ପରେ ଯୋଡ଼ା ହୋଇଛି ବା ଯାହାସବୁ ବଦଳାବଦଳ କରଯାଇଛି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଏଠାରେ ପାଦଟିପ୍ ପଣୀ ରୂପେ ଦିଆହୋଇଛି ।

ଏହି ଭାଗରେ ଥିବା ପ୍ରଥମ ଲେଖାଟି ମାଆଙ୍କର ପାଣ୍ଡିଲିପି ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଟିପ୍ ପଣୀ ଆକାରରେ ମିଳିଥିଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ସିଏ ଭୁମାନଙ୍କ ଏସବୁ କଥା କହୁଛି, ସିଏ ହେଉଛି ପରମ ଦିବ୍ୟସର୍ବଜ୍ଞର ଜଣେ ଅନୁଗତ ସେବକ । ଆବହମାନ କାଳରୁ, ଏହି ପୃଥିବୀର ସ୍ଵର୍ଗି ହେବା ଦିନଠାରୁ, ସେ ଭୂମରୁ ଯାଦାକିଛି କହିଛି, ତା'ର ପରମ ଜୀବଜୟାମୀଙ୍କର ନାମରେହି ସିଏ ସେସବୁ କହିଆଯିଛି । ଏବ ସେପର୍କିନ୍ତି ଏହି ପୃଥିବୀ ରହିଥିବ ଏବଂ ଏହି ମଣିଷମାନେ ମଧ୍ୟ ରହିଥିବେ, ସିଏ ସେପର୍କିନ୍ତି ବି ତାଙ୍କର ସେହି ଦିବ୍ୟ ବାଣୀର ପ୍ରମୁଖ ଲଗି ଏଇଠି କୌଣସି ନା କୌଣସି ଏକ ଶଶର ଭିତରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିବ ଓ ଉପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଥିବ ।

ତେଣୁ, ମୋତେ ଯେତେ ଜାଗରେ କିଛିନା କିଛି କହିବା ନାହିଁ ଅନୁଗୋଧ କରୁଥାଇଥାଏ, ସେଠାରେ ସେହି ପରମ ଦିବ୍ୟସର୍ବଜ୍ଞର ଜଣେ ସେବକ ଭବରେହି ମୁଁ ଯଗୃହେନାଟି ମୋ'ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥାଏ ।

ମାତ୍ର, ଯଦି କୌଣସି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଧର୍ମମତ କିଂବା, ସିଏ ଯେତେ ବଡ଼ ହୋଇଥାନ୍ତି ପଛକେ, କୌଣସି ଜଣେ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କ ନାମରେ ମୋତେ କିଛି କହିବା ନାହିଁ କେହି କହିବେ, ତେବେ ମୁଁ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ କଦାପି କରିପାଇବି ନାହିଁ ।

ସେହି ପରମ ଶାଶ୍ୱତ ଏବ ବିଶ୍ୱାସତ ମୋତେ ସେପରି କରିବାରୁ ବାରଣ କରି ରଖିଥିବେ ।

ଭାବନା ବିଷୟରେ-ଉପକ୍ରମଣିକା

କୁମାର ମୋଲିତୋ ମୋତେ ଭାବନା ବିଷୟରେ କିଛି କହିବା ଲାଗି
ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି ।

ଆପଣମାନେ ବି ସେହେବୁ ଦୟାକର ମୋ'ଠାରୁ କିଛି କଥା ଶୁଣିବେ
ବୋଲି ଆସିଛନ୍ତି, ମୁଁ ସେଇଥରୁ ଏହି କଥାଟିକୁ ଅନୁମାନ କରନେଇଛି ଯେ
ଆପଣମାନେ ଜୀବନଯେତରେ ଭାବନାର ପ୍ରାଥମିକ ମହାନ୍ତି ଏବଂ ସବ୍ସପ୍ରଧାନ
ଭୂମିକାଟି ଭଲକରି ହୃଦୟଜଳମ କରିଛନ୍ତି, ଏବଂ ଜେଣୁ ନିଜ ପାଇଁ ଅନ୍ତରି
ଅଧିକ ଶତର୍ଣ୍ଣଳୀ ଏବଂ ଅଧିକ ସଚେତନ ଭାବନାର ଉତ୍ତିଷ୍ଠିତ ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ
ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି ।

ଜେଣୁ, ମୁଁ ଆଶା କରୁଛ ଯେ, ଭାବନାର ଏହି ପ୍ରାଥମିକ ମହାନ୍ତି
ପ୍ରକୃତରେ କ'ଣ, ଆପଣମାନଙ୍କୁ ସେହି କଥାଟି ଦେଖାଇଦେଇ ଯଦି ମୁଁ
ଆପମୋରଙ୍କୁ, ଅମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ, କପରି ଉଚିତ ପ୍ରକାରେ ଭାବ ଶିଖିବାକୁ ହୁଏ,
ସେ ବିଷୟରେ କେତେକ ପରମର୍ଶ ଦେବାର ସାହସ ବି କରେ, ତେବେ
ଆପଣମାନେ ସେଥିଲାଗି ମୋତେ କ୍ଷମା କରିବେ ।

ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟି କଲାବେଳେ ମୁଁ କେବଳ ସେହି ମହାନ୍ତି ଶିକ୍ଷାଦାତା ଓ
ବ୍ୟକ୍ତିଗୁଣମାନଙ୍କର ଭାବ୍ୟକାରରୁପେଣ୍ଠି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ,
ଯେଉଁମାନେ କି ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ ଲାଗି ଆପଣାର ପ୍ରକଳ୍ପ ଓ ଶାନ୍ତିର
ସନ୍ଦେଶମାନ ବହୁନ କରି ଆଣିଛନ୍ତି ।

ମାତ୍ର, ଭାବନାର ରୂପଗ୍ରହଣ କରି ଆମ ଭାବରେ ରହିଥିବା ଆମର ଏହି
ଅଛି ଚମକାର ସାମର୍ଥ୍ୟଟିକୁ କପରି ବୁଝିପୁଣ୍ଡି, ସମୁଚ୍ଚିତ ଏବଂ ଫଳଦୟୁକ ଭାବରେ
ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ 'ହୁଏ, ସେହି ବିଷୟରେ ମୋ'ର ସଥାସାଧ ସେମାନଙ୍କର
ସୁନ୍ଦର ଶିକ୍ଷାପ୍ରଦ କଥାଗୁଡ଼ିକୁ ରେଳମା କରି କହିବା ପୁଣ୍ୟ, ଭାବନା କହିଲେ
ପ୍ରକୃତରେ କ'ଣ ହୁଅଇବା ଉଚିତ, ପ୍ରଥମେ ସେହି ବିଷୟରେ କିଞ୍ଚିତ ନିଜସା
କରି ଦେଖିବାକୁ ମୁଁ ଏକାଙ୍ଗ ଅନ୍ତରହାରୀ ବୋଲି ମନେ କରୁଛ ।

ଭାବନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ-୨

ଏକଥାଟି ତୁମମାନଙ୍କର ବୋଧହୃଦ ମନେଥବ ଯେ ଗତ ମାସରେ ଆମେ ଭାବନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦୂରଟି ଚାହୁଁନ୍ତି କଥାରେ ଆସି ପଡ଼ିଥିଲୁ ।

ଭାବନା ହେଉଛି ଏକ ଜୀବନ୍ତ, ସହିୟ ଏବଂ ସୃଷ୍ଟିପ୍ରେରିତ ବ୍ୟାପାର, ଏଇଟି ଆମର ପ୍ରଥମ ମତ ଥିଲା ।

ଦୃଷ୍ଟିୟ ମତଟି ଏପରି ଥିଲ ଯେ, ଆମେ ଯେଉଁ ଦୂଷିତ ମାନସିକ ପରିବେଶଟି ମଧ୍ୟରେ ବାସ କରୁଛୁ, ସେଇଟି ସହିତ ସଂଗ୍ରାମ କରି ତାହା ଉପରେ ବିଜୟପ୍ରାପ୍ତ କରିବାକୁ ହେଲେ ଆମକୁ ଆପଣା ଭିତରେ ଆପଣାର ଚୁକିଗତ ଷେଷରେ ଏପରି ଏକ ସମନ୍ଦୟ ସମ୍ବନ୍ଧ କରିବାକୁ ହେବ, ଯାହାକି ଶୁଭ ହୋଇଥବ, ଆଲୋକତ ହୋଇଥବ ଏବଂ ଶତ୍ରୁଗାଲୀ ବି ହୋଇଥବ ।

ଏହି ଉଦେଶ୍ୟରେ ସାଧନ ଲାଗି ଆମକୁ ଆମର ପଢ଼ିଥ ଭିତରେ ରହିଥିବା ସବୋଳ ଭାବନାଗୁଡ଼ିକର୍ତ୍ତ୍ତି ଆପଣା ମଧ୍ୟକୁ ଆବାହନ କରି ଆଣିବାକୁ ହେବ; ଅର୍ଥାତ୍ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆମ ମାନସିକ ନିୟମାଳାର ଷେଷଟି ମଧ୍ୟକୁ ଆଣି ଆମ ନିଜର ସମ୍ମଦରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ପଞ୍ଜବ ।

ମାତ୍ର ଭାବନାଗୁଡ଼ିକ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଜୀବନ୍ତ, ସର୍ବ ହୋଇଥିବାକୁ, ଆମ ଭଲି ସେମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଆପଣାର ବୁଦ୍ଧି ଓ ବିବୁଦ୍ଧିମାନ ସବୁବେଳେ ରହିଥାଏ, ସେମାନଙ୍କର ବି ନାନା ଆକର୍ଷଣ ରହିଥାଏ ଓ ନାନା ବିନର୍ଷଣ ମଧ୍ୟ ରହିଥାଏ ।

ଭେଣୁଆମକୁ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସବାଦା ଏକ ବିଶେଷ ମନୋଦୃଷ୍ଟି ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ସବେଅବା ମଣିଷଙ୍କ ପରି ବନ୍ଦହାର କରିବାକୁ ହେବ, ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ମତ ଲଭ କରିବା ସକାଶେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆଗରୁଦ୍ଧ ହୋଇ କିଛି ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ଅଥବା କିଛି ବିଶେଷ ସୁବିଧା ବି ପ୍ରୁଣିତେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆମେ ବନ୍ଧୁରୁପେ ପାଇବା ବୋଲି ଆଶା କରୁଥିବା ଜଣେ ମଣିଷ ସହିତ ଆମକୁ ଯେଉଁଭଲି କେତେକ ବିଶେଷ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ହୋଇଥାଏ, ସେହିପରି ଏଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ବିଶେଷ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

‘ଏହି ବିଷୟରେ ଆଧୁନିକ ଯୁଗର ଜଣେ ଦାର୍ଶନିକ କହିଛନ୍ତି :

“ତନ୍ତ୍ରଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ତନ୍ତ୍ର କଲବେଳେ, ତୁଳନଗତର ଆବିଷ୍କାରକ ତଥା ପୁଣିରଣ୍ଜୀମାନେ କିନ୍ତୁ ଆବିଷ୍କାର କରୁଥିବାବେଳେ କବିମାନେ — ଯେତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଆମେ ଭବନାଚୟତା ଦ୍ୱାରା ବୋଲି ରହିପାରିବା,—ସେମାନଙ୍କର ସ୍ଵପ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖିଲ ବେଳେ କୌଣସି ଭବନା ଆବୀ ଏକ ଅମୂର୍ତ୍ତ ବା ଶଶର-ସ୍ଵାନ ସାମଗ୍ରୀ ନୁହେଁ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିଥାନ୍ତି ଓ ଭବ ଅପ୍ରକଟ ଭବରେ ଠିକ୍ ସେହିଭଳି ଅନୁମାନ ବି କରିଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ଭବନାଗୁଡ଼ିକ ସତେଅବା ତେଣା ଲୁଗିଥିବା କୌଣସି ଏକ ବୟସ ପର ପ୍ରଶାନ୍ତ ହୁଏ; ଏପରି ଏକ ବୟସ ବୟସ ବୋଲି ପ୍ରଶାନ୍ତ ହୁଏ, ଯାହାକି କୁଆଡ଼େ କେତେ ଉପରେ ଉଭିବାରେ ଲଗିଥାଏ, ପାଖକୁ ଆସି ପୁଣି ଉଚ୍ଚ ପଳାଇଥାଏ, ଅସମ୍ଭବ ପ୍ରକାଶ କରୁଥାଏ ଏବଂ ଆପଣାକୁ ଆଣି ସମର୍ପଣ କରି ଦେଉଥାଏ, ଯାହାକୁକି ବାରବାର ଡାକିବାକୁ ହୁଏ, ଯାହାର ଅନୁଧାବନ କରିବାକୁ ହୁଏ ଏବଂ ତେବେ ଯାଇ ତାହାକୁ ଲୁଭ କରି ହୁଏ ।

“ଅତ୍ୟନ୍ତ ପରିମାଣରେ ଅଗ୍ରନ୍ତିସ୍ତ ଦୁଷ୍ଟି-ସମ୍ବନ୍ଧ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତକୁ କୌଣସି ଭବନା ଏପରି ଜଣେ ଉଦ୍‌ବନ୍ଦିମନ୍ ନାଶ ପର ମନେ ହୋଇଥାଏ, ଯାହାରକି ଆପଣାର ନାନା ଶିଥାଳ ଓ ଅଭିନାଷ୍ଟମାନ ରହିଥାଏ, ଆପଣାର ସ୍ଵତତ୍ତ୍ଵ ଅଭିରୁଦ୍ଧମାନ ଥାଏ, ଯେକୌଣସି ଶାଶୀ ପର ନାନା ଦୃଶ୍ୟ ବି ରହିଥାଏ ଓ ଯେକୌଣସି କୁମାଶ ପର ଏକ ସଲଜ୍ଜତା ଓ କୁଣ୍ଡା ମଧ୍ୟ ରହିଥାଏ । ତାହାକୁ ଜୟ କରିବାକୁ ହେଲେ ଯେ ଅନେକ ପ୍ରୟାସ କରିବାକୁ ହୁଏ ଏବଂ ଏତେ ଟିକିଏ କ'ଣ ଘଟିବା ମାସକେ ଯେ ତାହା ହାତରୁ ଖସି ଗୁଲିଯାଏ, ସେମାନେ ସେହି କଥାଟିକୁ ଭଲ କରି ଜାଣିଥାନ୍ତି । ତେଣୁ, ଭବନାଟି ପ୍ରତି ମନର ଏକ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରେମ ରହିଥାଏ, ଉତ୍ସର୍ଗ ତଥା ସମର୍ପଣର ଭବ ରହିଥିବା ଏକ ପ୍ରେମ ରହିଥାଏ, ଏବଂ ସେଇଟି ନହେଲେ ସେହି ଭବନାଟିକୁ କହାପି ନିଜର କରି ହୁଏ ନାହିଁ ।

“ମାତ୍ର ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ପ୍ରଶାକ ବୋଲି କହି ପାରିବା, ଏବଂ ସେହି ପ୍ରଶାକଗୁଡ଼ିକ ପଛରେ ନିହିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଯଥାର୍ଥ ସତ୍ୟଟିକୁ ଭୁଲିବା ନାହିଁ ଏବଂ କାଳ ତଥା ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ବିଚରଣ କରୁଥିବା ଏବଂ ସଞ୍ଚାରିତ ହୋଇ ଯାଇଥିବା, ଫିଯୁ ଏବଂ ଲଜ୍ଜାର ଶତ୍ରୁ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏବଂ ମୁକ୍ତ ଭବରେ ନିଜର ସକାୟ କାଳ ତଥା ସ୍ଥାନଟିକୁ ବାହୁ ନେଇ ପାରୁଥିବା ଏହି ଭବନାର ପ୍ରକୃତ ସ୍ଵରୂପଟିକୁ ଜାଣିବା ଲୁଗି, ଅର୍ଥାତ୍ ସମେପରେ କହିଲେ,

ସବନାକୁ ଏକ ସତ୍ରଭୁଷେ ଚିହ୍ନ ପରିବାକୁ ଏକଦା ପ୍ଲଟୋଙ୍କ ପରି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକର ଆବଶ୍ୟକତା ହୋଇଥିଲା ।”

ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ଭବରେ ଲେଖା ଦୋଇଥିବା ଏହି ପୁଷ୍ଟାଟିରୁ ଆମେ ବିଶେଷ ଭବରେ ଏହି ବାକ୍‌ଟିକୁ ମନେ ରଖିବା : “ଭବନାଟି ପ୍ରତି ମନର ଏକ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରେମ ରହିଥାଏ, ଉତ୍ସର୍ଗ ତଥା ସମପ୍ରତିର ଭବ ରହିଥିବା ଏକ ପ୍ରେମ ରହିଥାଏ ଏବଂ ସେଇଟି ନହେଲେ ସେହି ଭବନାଟିକୁ କଦାପି ନିଜର କରି ହୁଏ ନାହିଁ ।”

ଆମେ ଏହାକୁ କେବଳ ଏକ ପ୍ରତିରୂପ ବା କଲ୍ୟନା କୋରି କଦମ୍ବ କହିବା ନାହିଁ । କୌଣସି ଏକ ଭବନା ସହିତ ଏକ ନିବିଡ଼ ତଥା ସତେଚନ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ହେଲେ ଆମକୁ ସେଇଟି ପାଖରେ ଆପଣାକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଏକ ଫୁର୍ତ୍ତରହିତ ଭଲ ପାଇବାର ଭବ ଦ୍ୱାରା ତାହାକୁ ଭଲ ପାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ; ସେହି ଭବନାଟି ସକାଶେ ଓ ସେହି ଭବନାଟି ମଧ୍ୟରେହି ତାହାକୁ ଭଲ ପାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏହି ଭଲ ପାଇବା କହିଲେ ପ୍ରକୃତରେ କ’ଣ କୁହାଏ, ଏବଂ ତାହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ତାହାକୁ ଆମ ନିଜ ଭିତରେ ପ୍ରଷ୍ଟୁଟିତ କରିବ ଅଣିବାକୁ ହେଲେ ଆମକୁ ପ୍ରକୃତରେ କ’ଣ କରିବାକୁ ହେବ, ଆଜି ଆମେ ସେହି କଥାଟିକୁ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ।

ଏଥୁଲଗି ନିଜାନ୍ତ, ଅପରିହାୟୀନ୍ ରୂପେ ଯେଉଁ ସର୍ବପ୍ରଥମ ଦୁଷ୍ଟିକୋଣଟିକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସେଇଟି ହେଉଛି ଯେ, ଯେତେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ଆମ ମାନସିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ନିଷ୍ଠାର ଅଧିକାରୀ ହେଉ ପାଇବା ଲାଗୁ ଆମର ହାମର୍ଯ୍ୟ ରହିଛି, ଆମକୁ ସେହି ନିଷ୍ଠାଟିର ଅଧିକାରୀ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଆଉ ଯାବନ୍ତୁ ପ୍ରକାରର ନିଷ୍ଠାର ଭୁଲନାରେ ଏଇଟିକୁ ଅର୍ଜନ କରିବା ବୋଧନ୍ତିଏ ଅଧିକ କଷ୍ଟକର ହେବ । ଆପଣାର ମନକୁ କେବେହେଲେ ଧୋକା ନଦେବା, — ଏହି ଶକ୍ତିକୁ ହାସଲ କରିବା ମୋଟେ ସହଜ ନୁହେଁ ।

ପ୍ରଥମତ୍ୟ, ଗତ ଉତ୍ସେମ୍ବର ମାସରେ ମୁଁ ରୂପମାନଙ୍କ ଯେପରି କୁହାଇ କରି କହିଥିଲି, ଆମେ ସାଧାରଣତଃ ଏପରି ଏକ ଶାନ୍ତିରେ ଭାବିବା ଲାଗୁ ଅଭ୍ୟାସ ହୋଇ ଯାଇଥାଉ, ଯାହାକି ଆମେ ଲାଭ କରିଥିବା ଶିକ୍ଷାଟି ଫଳରେ ଆମକୁ ପ୍ରାସ୍ତୁତ ହୋଇଥାଏ, ଆମ ପରିବେଶଟିର ପ୍ରଭାବ ଦ୍ୱାରା ଆମ ପାଖକୁ ଆସିଥାଏ । ଏବଂ, ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ତାହା ସାମାଜିକ ପରମ୍ପରା ଏବଂ ସାମୂହିକ ନାନା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନା ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ସେହି ଅଭ୍ୟାସଟି ବଲରେ ଆମେ ପ୍ରାୟ ସୁଭବ-

ପ୍ରେରିତ ଭବରେ ସଫୁର୍ଣ୍ଣତଃ ଅବକଳ କହେଲେ ମଧ୍ୟ ସମାଜାଶ୍ଵର ଯାଦଶ୍ଵର ଭବନା ପ୍ରତି, ପୁରୁଷୀ ଆମର ମନଃଷେଷେଷଟିକୁ ସୁର୍ଣ୍ଣ କର ରଖିଥିବା ଭବନାଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ଅପେକ୍ଷା କୃତ ଅଧିକ ଆଗସ୍ତ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଏବଂ, ଅନ୍ୟପରିଷରେ, ଯେଉଁ ଭବନାଗୁଡ଼ିକ, ଯେତେ କମ୍ ପରିମାଣରେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ, ଆମର ସେହି ମନୋମୟ ପୁଣ୍ୟନେଟକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ହୃଦେଶ ହଲଚଳ କରାଇ ପକାଇବେ, ସେଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି କମ୍ ଆରହ ପ୍ରକାଶ କରିଥାଏ ।

ଠିକ୍ ସେହି କାରଣଟି ସକାଶେ ବି, ତୁମେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଦ୍ଧବ୍ୟ ମନେ ରଖିଥିବ, ନିଜେ ନିଜେ କହି ଭବି ଶିଖିବାର କାର୍ଯ୍ୟଟି ଆମ ଦୂରି ଦେଲେ ବେଳେ ଭାବି କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଆମ ଭବିବାର ତିରୁଚରିତ ଶାନ୍ତିରେ ଆବୋ କୌଣସି ପ୍ରକାର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଆମେ କେତେ ନା କେତେ କୁଣ୍ଡା ପ୍ରକାଶ କରୁଥାଏ । ସେହି ତିରୁଚରିତ ଶାନ୍ତିଟି ଆମ ସାମାଜିକ ପରିମର୍ଗ ଏବଂ ସାମୁହିକ ଜୀବନର ନାନା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନା ଦ୍ୱାରା ତିଆଗ ହୋଇ ରହିଥାଏ । କାରଣ ଆମର ସମ୍ବନ୍ଧ ଜୀବନଟିଟିହି ଠିକ୍ ଏହି ଅଭ୍ୟାସଟିକୁ ଭାବି କରି ଠିକ୍ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ, ଯେଉଁ ଭବନାଗୁଡ଼ିକ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ଗମ୍ଭୀର, ଏବଂ ସେଥିଲେ ଯେଉଁ ଗୁଡ଼ିକ ଆମ ପରିବେଶର ନାନା ବୁଢ଼ି ତଥା ତଳଣିଗୁଡ଼ିକଠାରୁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ବନ୍ଦନମୃତ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, ସେହିଗୁଡ଼ିକର ଆଲୋକରେହି ନିଜର ଜୀବନଟିକୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରି ଦେଖିବା ଲାଗି ସମ୍ବନ୍ଧ ହେବାକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭୁତ୍ୱ ସାହସ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ ଅଛିଗତ ସକାଶେ ଏକ ବୃଦ୍ଧତା ଶ୍ରଦ୍ଧା ରହିଥିବା ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ ।

ତେଣୁ, ଆପଣ୍ଟିର ଭବନ, ସହିତ ଏକ ଅଧିକ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଏବଂ ଅଧିକ ସତେଜନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆବଶ୍ୟକ ରହିପାରିବା ଲାଗି ଆବଶ୍ୟକ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରିବାର ଏକମାତ୍ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେହି ଆପଣାର ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକରେ ଏକ ସଫୁର୍ଣ୍ଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସମ୍ବନ୍ଧ କରିବାକୁ ହେଲେ ସେହି ଭବନାକୁ ଯେ କେତେ କେତେ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଭଲ ପାଇବାକୁ ହେବ, ଆମେ ଏଥରୁହି ସେହି କଥାଟିର ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାଇବା ।

ଏବଂ, ମନନର ଏକ ସତ୍ତବ ଏବଂ ଅବିରାମ ପ୍ରସ୍ଥାସ ଦ୍ୱାରା ଅମେ ଯେଉଁଥିରୁ ଭବନାକୁ ଗହଣ କରି ଆପଣାର ଭବନରେ ପରିଷତ କରିପାରିବୁ, ଆମର ମନୋମତ ସମନ୍ଵ୍ୟଟି ସେହି ଭବନାଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ତିଆରି ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଆମକୁ ଜାପି ଏକ ଅଭ୍ୟାସ ଶତ୍ରୁଗାଲୀ ଶ୍ରଦ୍ଧାର ସହିତ ସେହି ବିଶ୍ୱାସଟିକୁ ଭଲ ପାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ, ହୃଦେଶ ଆହୁର ଅଧିକ ଶତ୍ରୁଗାଲୀ ଭବରେ ସେଇଟିକୁ ନିଜର କର ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଯେପରିକି ଆମେ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ କୌଣସି ନା କୌଣସି ଏକ ନିଜ ବିଶ୍ୱାସର ସନ୍ଧାନ

କରିବାରେ ଲଗିଥିବା, ଏବଂ ସେହି ବିଶ୍ୱରଟି ଆମ ପାଖକୁ ଆସିବା ଲାଗି ଇହା ପ୍ରକାଶ କଲେ ଆମେ ତାହାକୁ ଆମର ସର୍ବଧ୍ୱନି ଆଗ୍ରହ ଦେଇ ଗ୍ରହଣ କରିଅଣି ପାରୁଥିବା । କାରଣ ଆମକୁ ନିଶ୍ଚଯ ଖୁବ୍ ଭଲ ଭବରେ ଜଣା ରହିଥିବା ଉଚିତ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନୀତିକ କରିବା ଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତ ବି କରି ପାରୁଥିବ, ଆଗରୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଭୁଲ ବିଶ୍ୱରବୁପେ ବୋଧ ହୋଇ ଆସିଥିବା ବିଶ୍ୱରଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ପଛକୁ ଗୌଣ କରି ଠେଲିଦେଇ ପାରୁଥିବା । ଏବଂ ଦୀର୍ଘ ଦିନ ଆମର କୌଣସି ଖାନ ଆକର୍ଷଣ କରି ନ ଥିବା ଅନ୍ୟ ବିଶ୍ୱରଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ଉଚିତ ଆଲୋକସଙ୍ଗାତ ଦ୍ଵାରା ସ୍ଵର୍ଗସଙ୍ଗକୁ ନେଇଅସି ପାରୁଥିବା; ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଏପରି ଭବରେ ସୁନ୍ଦରିତି କରି ପାରୁଥିବା, ଯେପରିକି ଆମ ମସ୍ତିଷ୍ଠିତ କୌଣସି ପ୍ରକାର କ୍ଷତିସାଧନ କରି ସେଗୁଡ଼ିକ ପରିପ୍ରକାର ମଧ୍ୟରେ ଆଦୌ କୌଣସି ସମାଜରେ ଆସୁନ ଥିବ । ସମ୍ମେପରେ କହିଲେ, ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ କରିପାରିବାକୁ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଲାଗିବ ଏବଂ ଅନେକ ସମୟରେ ସେଥିଲାଗି ଅନେକ ଯତ୍ନା ବି ଭେଗିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିବ । ପ୍ରକୃତ କଥା କହିବାକୁ ଗଲେ, ବିଶ୍ୱରଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆମେ ଭର କ୍ଷୁତିକ୍ରିୟା ଆସିଯାଏ ହୋଇ ରହିଥାଉ; ଆମେ ସବୁବେଳେ କେତୋଟି ବିଶ୍ୱରକୁ ଅନ୍ୟଗୁଡ଼ିକଠାରୁ ଅଧିକ ଷ୍ଟୁଢଣୀୟ ଭବରେ ଦେଖିଥାଉ, ଏବଂ ତେଣୁ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଅନେକ ସମୟରେ ଆମ ମାନସିକ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମାଣିତ କରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ଅଯଥୋତ୍ତର ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରି ରହିଥାନ୍ତି ।

ଏବଂ, ଯେତେବେଳେ ଅପେକ୍ଷାକୁଟି ଅଧିକୟଥାର୍ଥ ଓ ଅଧିକ ପ୍ରକୃତ ଅନ୍ୟ ବିଶ୍ୱରଗୁଡ଼ିକୁ ଆମକୁ ସେଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାନାପନ୍ଥ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଡ଼େ, ସେତେବେଳେ, ସେହି କଥାଟିକୁ କରିବା ପୁଣ୍ୟ ଆମେ ଦୀର୍ଘ କାଳ ନାନା କୁଣ୍ଡା ପ୍ରକାଶ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଉ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସତେଥିବା ଆମର ଅପରହାର୍ତ୍ତ ସହିତର ବୋଲି ମନେକର ଆମେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଜାରୁତି ଧରିଥାଉ, ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ଗୁଣଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସେଗୁଡ଼ିକର ଦୋଷଗୁଡ଼ିକ ବି ଭଲ ପାଇବାରେ ଲାଗିଥାଉ,— ମଣିଷଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏଇଟିକୁ ପ୍ରକୃତରେ ନିକୃଷ୍ଟତମ ପକଟି ବୋଲି କୁହାଯିବ, ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଆଳସ୍ୟଗ୍ରସ୍ତ ଏବଂ ସ୍ଵାର୍ଥକଣ୍ଠର ପକଟି ବୋଲି କୁହାଯିବ,—କାରଣ, ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଆମେ ଖୋସାମତ କରୁ, ସବୁବେଳେ ସେହିମାନେହି ଆମର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଜାତିର କରନ୍ତି; ମାତ୍ର, ଯେଉଁମାନଙ୍କଠାରୁ ଆମେ ଅଗ୍ରଗତି ଲାଗି ଏକ ସତ୍ତର ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ଦାବି କରୁଥାଉ, ସେମାନେ ଆମକୁ କହାପି ସେତେହର ସମ୍ବାନ୍ଧ ବା ଶ୍ରକ୍ଷା ଦେଖାନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ କେବଳ ଏହିକରେ ବି ଆମ ଅସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକର କହାପି ଅନ୍ତରେ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଆମେ ଲଭ କରିଥିବା କୌଣସି ଶିକ୍ଷା ଅଥବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିଶେଷ ଅଭିଭୂତର ପରିଣାମ ସ୍ବରୂପ, ଯେଉଁ ମାର୍ଗଟି ଅଥବା ମାର୍ଗଗୁଡ଼ିକ ଦେଇ ଆମର ବିଶ୍ୱରସ୍ତ୍ର ସହିତ ପରିଚୟ ଦିତିବା ରତ୍ନକ, ସେହି ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଆମର ଅନେକ ବନ୍ଦମୂଳ ଭ୍ରାନ୍ତ ଧାରଣା ରହି ଯାଇଥାଏ ।

ଏହି ବନ୍ଦମୂଳ ଧାରଣାଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ଭୁଲ୍ଲା କେତୋଟି ଅନ୍ତବିଶ୍ୱାସ ଚୋଲିଛି କହିବା ଏବଂ ଆମକୁ ସେଗୁଡ଼ିକର ବାଧାକୁ ପାର ହୋଇ ଗୁଲାଯିବାକୁଣ୍ଠ ପଡ଼ିବ ।

ଏଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଷ୍ଟେନ୍ରେ ଭିନ୍ନ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ।

ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଶାସ୍ତ୍ରବାସନାର ଭ୍ରାନ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଦୁଷ୍ଟିରେ, କୌଣସି ଏକ ବିଶ୍ୱରକୁ ବିଶ୍ୱରଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ପାଶବାକୁ ହେଲେ, ସେଇଟି ପୁଣ୍ୟରୁ କୌଣସି ଏକ ବିଶ୍ୱାତ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଅଭିବାସନ୍ତ ହୋଇଥିବା ନିଜାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ, ମନୁଷ୍ୟମାନର କୌଣସି ନା କୌଣସି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଧର୍ମଗୁଡ଼ିକରେ ତାହା ବଂକୁ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ଏବଂ, ଅନ୍ୟ ଯେକୌଣସି ପ୍ରଣାଳୀରେ ଆସିଥିବା ଅନ୍ୟ ଯେକୌଣସି ବିଶ୍ୱରକୁ ସେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ଭରି ସନ୍ଦେହର ସହିତ ଦେଖୁଥାନ୍ତି ।

ଆଉ କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି କେବଳ ସ୍ଵାକୃତ ବିଜ୍ଞାନ-ଗୁଡ଼ିକର ଷେଷବୁଣ୍ଡି କୌଣସି ବିଶ୍ୱରକୁ ପରିଷ କରିବା ଲାଗି ସମ୍ଭବ ହୁଅନ୍ତି । ଏବଂ, ଆଉ କେତେକ ଲୋକ ନୁଆ ଓ ପୁରୁଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଧର୍ମଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଗୋଟିକୁଣ୍ଡି ଠିକ୍ ହୋଲି ସ୍ଵାକ୍ଷର କରନ୍ତି । ଆଉ କେତେକଙ୍କ ଷେଷରେ ଏପରି ଜଣେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିର ମୁଖରୁ ବିଶ୍ୱରଟି ନିଃସ୍ମୃତ ହୋଇ ଆସିଥିବା ନିଜାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ, ଯାହାର ନାମ ସହିତ କି ଅନେକ ସମ୍ମାନସୂଚନ ପଦମା ଯୋଡ଼ା ହୋଇଥାଏ, ଯେପରି କି ତାଙ୍କ କଥାର ମୂଳ ବିଷୟରେ କେହି ଆଉ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ପ୍ରକାଶ କରି ନ ପାରିବ ।

ଏମାନଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତି ଆହୁରି ଅନେକେ ଏପରି ତି ରହିଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ କି ଅପେକ୍ଷାକୁତ ଅଧିକ ଭାବପ୍ରବନ୍ଧ ହୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ । ବିଶ୍ୱରର ସମ୍ପର୍କର ଆସିପାରିବା ସକାଶେ ଏମାନେ ସବୁବେଳେ ଏପରି ଜଣେ ଗୁରୁ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥାନ୍ତି, ଯିଏକି ସେମାନଙ୍କର କଳିତି ଅଦର୍ଶ ମନୁଷ୍ୟମାନର ଏକ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବତାର ପରି ଦେଖା ଯାଇଥିବେ । ମାତ୍ର ଏଭଳି ଲୋକଙ୍କୁ ଦିନେ ନା ଦିନେ ନିଃସ୍ମୃତ ଭରି ନିରାଶହିଁ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ; କାରଣ ସେମାନେ ଏହି କଥାକୁ ଏକାବେଳକେ ଭୁଲି ଯାଇଥାନ୍ତି ଯେ କେବଳ ସେହିମାନେହିଁ ସେମାନଙ୍କର ଅଦର୍ଶଟିକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିବା ସକାଶେ ସମର୍ଥ

ହେବେ । ସେମାନେ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଉପରେ ଆପଣାର ବିଶ୍ୱାସ ସ୍ଥାପନ କରି ରହିଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ନିଜ ଆଦର୍ଶଟିକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିବା ଲଗ୍ନ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଏକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନହିଁ । ଏବଂ, ସେହି ଆଦର୍ଶଟି ଯେତେ କଢ଼ି ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେଇଟି ସେମାନଙ୍କ ଆଦର୍ଶଟିଠାରୁ ହୃଦୟ ପ୍ରଭୁକ ପରିମାଣରେ ପୁଅକ୍ ବି ହୋଇ ପାରିବ । ତେଣୁ, ଅନେକ ସମୟରେ ଏପାଇ ହୋଇଥାଏ ଯେ, ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ସେହି ପାର୍ଥକଂଗୁଡ଼ିକୁ ଜାଣିବାକୁ ସମ୍ଭବ ହେବେ, ସେତେବେଳେ ସେମାନେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ତା'ର ବିଶ୍ୱରଗୁଡ଼ିକୁ ଏକାବେଳେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ପକାଇବେ, କାରଣ, ଖେଳୀ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ସକାଶେହି ତ ସେମାନେ ସେହି ବିଶ୍ୱରଗୁଡ଼ିକ ସହିକ ମଧ୍ୟ ଏକ ସମ୍ମର୍ମିକ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ।

ଏହା ଘକୁଡ଼ରେ ଗୋଟିଏ ଭାବ ଅସମ୍ଭବ କଥ ; କାରଣ, ବିଶ୍ୱରଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ବନ୍ଧା ଏକ ନିଜସ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ରହିଥିବା ଦରକାର । ଯେଉଁ ବାନ୍ଧୁମାନେ ସେହି ବିଶ୍ୱରଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଆଦୌ କୌଣସି ଅପେକ୍ଷା ନରଜିହି ବିଶ୍ୱରଗୁଡ଼ିକର ଏକ ନିଜସ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ରହିଛି ।

ସୁନ୍ଦର, ଆହୁର ଗୋଟାଏ ସ୍ଵପ୍ନୀର ଲୋକ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁ ମାନଙ୍କ ପାଖରେ କି ଅଲୋକିକ ବ୍ୟାପାରଗୁଡ଼ିକର ଏକ ପ୍ରବଳ ଆକଷଣ ରହିଥାଏ । କୌଣସି ଏକ ଅନିପାର୍ଥିବ ଉଦ୍‌ୟାନର ରହସ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଅବୃତ ହୋଇ ଅସିଥିଲେ ଯାଇ, ଅଥବା କୌଣସି ସ୍ଵପ୍ନ କଂବା ଭାବାବେଶ ମଧ୍ୟରେ ଧ୍ୟାନିଥିଲେ ଯାଇ ସେମାନେ କୌଣସି ଏକ ସତ୍ୟକୁ ସତ୍ୟ ବୋଲି ସ୍ଥିକାର କରିବା ଲଗ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ସେମାନଙ୍କ ସକାଶେ ଗୁରୁ ଏକାବେଳେକେ ସେମାନଙ୍କର ଭଗବାନ ହୋଇଥିଲା ଦରକାର, କୌଣସି ଦେବତୃତ ଅଥବା ମହାପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ଦରକାର । ସେମାନେ ଧାନରେ ବନ୍ଦିଥିବା ଚେଲେ ଅଥବା ନିଦ୍ରାମଗ୍ନ ହୋଇ ରହିଥିବା ସମୟରେ ଗୁରୁ ସେମାନଙ୍କ ତାଙ୍କର ପବିତ୍ର ଶିକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ବୋଲି ସେମାନେ ସବୁବେଳେ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ବି ରଖିଥାନ୍ତି ।

ଏହା ମାର୍ଗଟି ଯେ ଅନ୍ୟ ମାର୍ଗଗୁଡ଼ିକର ତୁଳନାରେ ଆଦୌ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଅଧିକ ନିର୍ଭର ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ, ଏକଥା କହିବା ନିଷ୍ଠୁର୍ୟୋଜନ । କୌଣସି ଏକ ବିଶ୍ୱର ନାନା ଅସାଧାରଣ ସାଧନକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଆମ ପାଖରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ଯେ ତାହା ଅବଶ୍ୟ ଠିକ୍ ହୋଇଥିବ ବା ଅବଶ୍ୟ ସତ୍ୟକୁ ଧାରଣ କରିଥିବ, ସେପରି ମାନନେବାର ମୋଟେ କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ।*

* ଅର ଅନ୍ୟଗୋଟିଏ ଗୋଟୀରେ ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକଟିର ଉପରୀପନା ସମୟରେ ମାଥ ପଥୁପହିତ ନିମ୍ନ କଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଡ଼ିଦେଇଥିଲେ :

ଗୋଟିଏ କଥା ଅବଶ୍ୟ ମନେ ରଖିନ ଯେ, ଗୋଟିଏ ବିଶୁରକୁ ଉତ୍ତରରେ ଶ୍ରୀ କରୁଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି କଥାଟିକୁ ଭଲ କରି ଜାଣିଆଏ ଯେ ସୁର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ସାହର ସହି ଅନ୍ୟେଷଣ କିପାରିଲେ ସେ ସେହି ବିଶୁରଟିକୁ ସଂତୋଷହୀନ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ । ଆପଣାକୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଏବଂ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ନଦୀରେ ପରିଶଳ କରି ଦେଇଥିବା ଏବଂ ସେହି କାରଣେ ସୁମୁଖ ବହିବାରେ ଲଗିଥିବା ଯାବନ୍ତାୟ ପ୍ରକାରର ଅବଳନା ଦ୍ୱାରା ବି ବରି ଦୂଷିତ ହୋଇ ପଞ୍ଜିଥିବା ଓ ଏହିପରି ଭବରେ ଆପଣାର ମୌଳିକ ଶୁଦ୍ଧିତାଟିକୁ ହରାଇ ବସିଥିବା ସେହି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଧାରା-ଗୁଡ଼ିକ ଅପେକ୍ଷା ସିଏ ଏବେ ବି ଭୁଲ୍ଲିତଲେ ଲୁଚି ରହିଥିବା ଧାରା ଓ ଉତ୍ସବୁଦ୍ଧିକରେ ତାହାକୁ ହୁଏଇ ଅଧିକ ସ୍ଵାର୍ଥକ ଭବରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ ।

ବିଶୁରରେ ଯଥାର୍ଥ ଶ୍ରୀ ରଖିଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକଥା ସାରି ଭଲ କରି ଜାଣିଛୁ ଯେ ସେହି ବିଶୁରଟି ଜଣେ ସାନ ପିଲାର ମୁହଁରୁ ବି ତା' ପାଇସୁ ଆସି ପାରିବ; କେବଳ ଯେ ଜଣେ ବିଜ୍ଞ ପୁରୁଷର ମୁଖରୁ ଆସିବାକୁ ବାଖ ହେବ, ତାହାର ଆଦୋକୀ କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ।

ଏବଂ, ଏପରିକି ଏହିପରି ଏକ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶୀଳ ବାଟରେହି ତାହା ଅଧିକାଂଶରେ ତାହା ପାଖରେ ଆସି ପର୍ଦ୍ଦାସ୍ତ ଯାଇ ପାରିବ ।

ସେହି କାରଣରୁକୁ କୁହାଯାଇଛି . “ଶିଶୁ ଏବଂ ଅତିଶୁଭମନ୍ଦିନ ମୁଖ୍ୟୁହି ସତ୍ୟ ଆପଣାକୁ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟରେ କରି ଆଣିଆଏ ।”

ଏଠାରେ କୁହା ଯାଇପାରେ ଯେ, ଜଣେ ସାନ ପିଲା କଦାପି ଜଣେ ବସୁଷ୍ମ ମନୁଷ୍ୟ ପରି ଏତେ ଯଥାର୍ଥ ଏବଂ ନିନ୍ଦା ଲ ଭବରେ ଏକ ବିଶୁରକୁ ଆଦୋ ପ୍ରକଟ କରି ପାରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏକଥା ବି ସତ ଯେ ଜଣେ ବସୁଷ୍ମ ମନୁଷ୍ୟ ଆପଣାର ଅଭ୍ୟାସଗତ ଆଳସ୍ୟ ହେଉ ଯେପରି ଗୋଟିଏ ଲ୍ଲାନରେ ଆସି ଅଟକ ଯାଇଥାଏ, ଜଣେ ସାନ ପିଲାର ଷେଷରେ ସେପରି କେବେ ହେଲେ ଘଟିବ ନାହିଁ । ବସୁଷ୍ମ ମନୁଷ୍ୟ ସେତେବେଳେ ତାହାର ପରିଚିତ ପରୁପରୁତ୍ତିକରି ଅନ୍ତର୍ଭୂତ ହୋଇ ନପାରିଥିବା ପର୍ମନ୍ତ କୌଣସି ବିଶୁର ଆଜି ଆପଣାକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରି ପାରିବାକୁ ସମଥ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଏହିଶୁ ଉତ୍ସାହରେ କୌଣସି ଏକ ବିଶୁରର ହୃଦୟରେ ଅସିବା ଅସ୍ମତ ବୋଲି ମୁହଁ ଏହା ଦ୍ୱାରା ମୋଟେ କହୁ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ମୁହଁ କହୁଛି ଯେ ସେବୁଦ୍ଧିକ ଏହି ଷେଷରେ କେବଳ ଏକମାତ୍ର ଉତ୍ସାହ ନହିଁ, କିଂବା ସବୋରମ ଉତ୍ସାହ ବି ନହିଁ ।

ଏବଂ, ଏକଥା ମଧ୍ୟ ସତ ଯେ ଏହି ଅଭ୍ୟଗ୍ରତା ଏବଂ ଅଟକ ରହିବାର ପରିବେଶରତ ଯାବଣୀୟ ବିକୃତିକୁ ଏହି ପାରିବା ଲାଗିଛି ସାନ ପିଲମାନେ ଶିକ୍ଷାଳର କରୁଥିବା ପ୍ରାଚୀନ ଯୁଗର ବିଦ୍ୟାଳୟମାନ ନଗରବସତିଗୁଡ଼ିକର ବହୁ ଦୂରରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଏବଂ ସେହି କାରଣଟି ସକାଶେହି ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜର ମହାନ୍ ଶିକ୍ଷାଦାତା-ମାନେ କେବଳ ନିର୍ଜନତା ମଧ୍ୟରେହି ଆପଣାର ଯାବଣୀୟ ସାଧନା ଆରମ୍ଭ କରୁଥିଲେ । କାରଣ, ଅପ୍ରକିଳେତ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ ମନରେ ଅନେକ କିମ୍ବା ବହୁ ଅନୁପସ୍ଥିତ ରହିଥିବାରୁହି ଯେପରି ସେମନଙ୍କର ଜାବନରେ ଗୋଟିଏ ବିଶ୍ୱର ଆପଣାକୁ ପ୍ରକାଶ କରିପାରେ ନାହିଁ, ମନୁଷ୍ୟ-ସମାଜର କୃଷିମତ୍ତାମୟ ଜାବନ ପ୍ରଣଳୀଟି ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ହୋଇଥିବା ମନଟିର ସେବରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରିବ ବି ଅନେକ ବହୁ ଅନୁପସ୍ଥିତ ରହିଥାନ୍ତି ।

ଗୋଟିଏ ସାର୍ଥି ବିଶ୍ୱରର ସୁଦୂର ସନ୍ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ଶୁଣି ପାରିବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ଅଧିକ ଜାରବତାର ପ୍ରସ୍ତୁତିକର ନରହିତ ! ଏଠାରେ ସେହି ବାହ୍ୟ, ବିଭାଗୀକର ଏବଂ ମାତ୍ର ମୁହଁର୍ଭିକ ଲାଗି ସ୍ଥାୟୀ ହୋଇ ରହିଥିବା ଜାରବତା ବିଷୟରେ ମୋଟେ କୁହାଯାଉ ନାହିଁ, ମାତ୍ର, ସେହି ଗଣ୍ଠର, ସମଗ୍ର ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ ଜାରବତାଟି ବିଷୟରେ କୁହାଯାଉଛି ।

ସେହି କାରଣରୁହି ଜ୍ଞାନ ପ୍ରତି ଏକ ନିଷ୍ଠାପର ଶ୍ରୀକା ରଖିଥିବା ନଶେ ବ୍ୟକ୍ତି ସବୁବେଳେ ଜାଣିଆଏ ଯେ, ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ମୁନମାନେ ସବଦା ଆପଣାକୁ ଅଭିନ୍ନ ବିନମ୍ର ଓ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଅନେକଙ୍କାଳ କରିଛି ରଖିଥାନ୍ତି । କାରଣ, ଯାହା ପାଖରେ ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ପ୍ରକୃତ ସାମର୍ଥ୍ୟଟି ରହିଥାଏ, ସିଏ ସବୁବେଳେ ଜାରବତା ଏବଂ ଆସ୍ପତ୍ରିଧାରର ଲାଗିଛି ଅଧିକତର ବୁଢି ରଖିଥାଏ, ଯେପରିକି ସେ ମୁକ୍ତ ଭବରେ ଆପଣାର ସକଳ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବ, ଯେପରିକି ତାକୁ ଆଜି କୌଣସି ପ୍ରକାର ବାଧାର ସମ୍ମାନୀନ ହେବାକୁ ପଢ଼ିବ ନାହିଁ; ଯେପରିକି କୌଣସି ଅନ୍ତର୍ନ କରିବାର କୌଣସି କୋଳାହଳ ଆଜି ତାକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ମନୁଷ୍ୟ-ମାନଙ୍କ ଆଗରେ ଖାଦ୍ୟପରି ନେଇ କେବେହେଲେ ମୁହଁର୍ଭାର ଦେବ ନାହିଁ ।

ବିଶ୍ୱରରେ ସାର୍ଥି ଶ୍ରୀକା ରଖିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣିଆଏ ଯେ ସିଏ ତା' ଚକ୍ରଦିଗରେ ସବନ୍ତିହି ବିଶ୍ୱରର ପ୍ରତାଙ୍ଗ କରିପାରିବ, ସାନ ଫୁଲଟିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସମ୍ବଲକ ସୂର୍ଯ୍ୟଟି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁଠାରେହି ସିଏ ବିଶ୍ୱରର ପରିଚୟ ପାଇ ପାରିବ । କୌଣସି ବହୁ ବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯେତେବେଳୀ କ୍ଷୁଦ୍ର ଅଥବା ଯେତେବେଳୀ ଅଜ୍ଞାନ ହୋଇଥାଉ ପଛକେ, ସିଏ ଅନେବରତ ଅନେକଙ୍କ କରୁଥିବା ବିଶ୍ୱରଟିର କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ ତାକୁ ନିଷ୍ଠାପୁ ଏକ ମାଧ୍ୟମରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବ ।

ମାତ୍ର ସଂଶୋଧି ପିଏ ଏକଥାଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଭଲକରି ଜାଣିଛି ଯେ କେବଳ ଏକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଂପର୍କ ଭାବରେହିଁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ ସଂପର୍କଟି ସବୁବେଳେ ଦାଟିଥାଏ ।

ଆମେ ସମଟେ ସେହି ବିଶ୍ୱ-ଉପାଦାନଟି ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିବାରୁହିଁ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏହି ବିଶ୍ୱର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କ୍ଷୁଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ବୋଲି ଅବଶ୍ୟ ବୁଝାଯାଇ ପାରିବ ।

ଏକ ଅନୁରୂପ ମାଧ୍ୟମକୁ ଆଶ୍ୱରୀୟ ନ କରି ଆବୋ କୌଣସି ବସୁର ତିଷ୍ଠେ ରହିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରୁ ନ ଥିବାରୁହିଁ, ବିଶ୍ୱରଗୁଡ଼ିକୁ ତିଷ୍ଠେ ରହିବାକୁ ହେଲେ ସେଥିଲାଗି ଏକ ଅନୁରୂପ ବ୍ୟକ୍ତିର ବି ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଥିବ; ସେଥିଲାଗି ମୁକ୍ତ ବୁଦ୍ଧିମର୍ତ୍ତର ଏକ ସାକାର ବ୍ୟକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ ରହିଥିବ, ମାତ୍ର ତଥାପି ତାହା ଆକାରର କଦାପି ଅଧୀନ ହୋଇ ରହି ନ ଥିବ । ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଆମ ଭିତରେ ଅବସ୍ଥିତ ରହିଥିବ, ଏହି ବୃଦ୍ଧତା ବିଶ୍ୱଟି ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ରହିଥିବ ।

ତା'ପରେ, ଯଦି ଆମେ ଯଥେଷ୍ଟ ପରମାଣୁରେ ଆପଣାକୁ ଅଭିନବେଶିତ କରି ରଖିପାରିବା, ଆମର ଅନ୍ତରଭିତ୍ତିର ସର୍ବାତ୍ମିକ ମେଧରେ ଯଦି ଚେତନାୟକ୍ତ ହୋଇ ପାରିବା, ତେବେ ମୁକ୍ତ ବିଶ୍ୱଗତ ବୁଦ୍ଧିଟିର ସାହୟ୍ୟରେ, ତାହାର ମଧ୍ୟରେ ଓ ତାହାର ମାଧ୍ୟମରେ ଆମେ ବିଶ୍ୱରର ଜଗତଟି ସହିତ ମଧ୍ୟ ସମ୍ମର୍କ ପ୍ଲାପନ କରିପାରିବା ।

ତା'ପରେ, ଯଦି ଆମେ ଆପଣାର ଦର୍ଶଣଟିକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ସ୍ଵଳ୍ପ କରି ରଖିଥିବା, ଯଦି ତାହାକୁ ପୁଣ୍ୟକଳ୍ପନା ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସତାର ଯାବଞ୍ଚୟ ଧୂଳିରୁ ପରିଷାର କରି ରଖିଥିବା, ତେବେ ଯଥାସମ୍ଭବ କମ୍ ବିକୃତି ପଟ୍ଟାଇ ଯାବଞ୍ଚୟ ବିଶ୍ୱର ସେଇଟି ଉପରେ ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରତିପଳିତ ହୋଇ ପାରିବେ । ସେତେବେଳେ ଆମ ଜୀବନରେ ବୋଧ୍ୟର ଉପଲବ୍ଧି ସମ୍ଭବ ହେବ, ସତ୍ୟରୂପୀ ସୃଜନର କରିଗୁଡ଼ିକୁ ଆପଣା ଉପରେ ପ୍ରତିପଳିତ କରିବା ଲାଗି ମଧ୍ୟ ଆମର ସେତେବେଳେ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଆସିଯିବ ।* ସିରାର୍ଥ ଗୌତମ ଠିକ୍ ଏହି ସତ୍ୟଟିକୁ ଆମ

* ଅଭିଗ୍ରହିତ ଗୋଟୀରେ ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧନଟିର ସେଇଁ ଉପାସନା ହୋଇଛି ସେଥିରେ ଏହୁଠାରେହିଁ ପାରାହି ଶେଷ ହୋଇ ଯାଇଛି ଏବଂ ତା'ପରେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଦୂରତି ପାରବି ଯୋହି ଦିଆଯାଇଛି :

ତା'ପରେ ଅନ୍ତର ମାନସିକ କିମ୍ବା ମୁଖ୍ୟ ସମ୍ପଦ ଶକ୍ତି ତଥା ଫଳପ୍ରଦତ୍ତ ସହିତ କାହିଁ କରିପାରିବେ । ଅନ ବିଶ୍ୱରଗତ ଗଠନଗୁଡ଼ିକ ସେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଉପକାଶ ଏବଂ ଅଲୋକବାହୀ ବାର୍ତ୍ତାବହିବୁଷେ, ରୌତକ ସରସିତ ସେତେଯେରେ

ସମ୍ବଗରେ ଉତ୍ତ୍ରେଳିତ କରି ଧରିଥିଲେ । “ଆମେ କିପରି ବୋଧ ଲଭ କରିପାରିବା,”—ଏହି ପଶୁଟିର ଉତ୍ତର ଦେଇ ସେ କହିଥିଲେ :

“ବୋଧକୁ ଚିନ୍ତିବା ଲଗି ଆଦୋ କୌଣସି ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଚିନ୍ତା ବା ସଙ୍କେତ ଆଦୋ ନାହିଁ । ଏଇଟି ବିଷୟରେ ଆମେ ଯାହାକିଛି ଜାଣିବାର ସମର୍ଥ ହେବା, ତାହାର ଆଦୋ କୌଣସି ଯଥାର୍ଥ ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ, ମେହି ବିରୁଦ୍ଧଟିର ଅନ୍ୟାନ୍ୟକଟିକୁ ଜୀବନରେ ଅନୁଗ୍ରାହିତ କରିବା ସକାଶେ ଆମେ ଯେଉଁ ପ୍ରୟୋଗଟି କରିବା, ତାହାର ପ୍ରକୃତରେ ଅନେକ ମହିନ୍ଦ୍ରିୟ ରହିଛି । ତାହାକୁ ଆମେ ପରିଷାର ଏବଂ ପାଲିୟ କରସାଇଥିବା ଏପରି ଗୋଟିଏ ଦର୍ପଣ ସବୁ ତୁଳନା କରିପାରିବା, ଯାହାକ ତାହା ଫଳରେ ସ୍ଵଳ୍ପ ଏବଂ ଉଚ୍ଚଳ ହୋଇପାରିଛି ଏବଂ ତେଣୁ ପ୍ରତିରୂପଗୃହିତ ସେଥିରେ ଅବିକୃତ ଏବଂ ସମ୍ମୁଖ ଭବରେ ପ୍ରତିପଳିତ ହୋଇ ପାରୁଛନ୍ତି ।”

ପୁନଃ :

“ଯହାର ଜୀବନରୁ ଅନ୍ତାର ଦୂର ହୋଇଯାଇଛୁ, ଯିଏ ନିଷଳଙ୍କ ହୋଇ ପାରିଛୁ, ଯାହାର ଆଚରଣରେ ନିନା କରିବାର ଆଦୋ କିଛି ନାହିଁ ଓ ଯିଏ ପ୍ରୟୋଗୀୟ ଭବରେ ଶୁଭ ହୋଇ ପାରିଛୁ, ଏତେବେ ସିଏ, ଆବସ୍ଥାମାନ କାଳରୁ ଦର୍ଶିତଯାକ ଭୁବନରେ ରହିଥିବା କୌଣସି ବିଷୟରେ ଏତେଟିକିଏ ହେଲେ ଶୁଣି ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଓ ଏତେଟିକିଏ ବିଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରି ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତଥାପି କହିବାକୁ ହେବ ଯେ କେବଳ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିରୁ ଜଣେ ସବଜ୍ଞାତାର ସବୋଲ ଜ୍ଞାନଟିକୁ ଲଭ କରି ପାରିଛୁ । କେବଳ ତାହାର ଷେଷରେହି ଆମେ ‘ଯଥାର୍ଥ ସ୍ଵଳ୍ପତା,’ ଏହି ଶବ୍ଦଟିକୁ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବା ।” ଏଠାରେ ସେ ଯଥାର୍ଥ ବିଶ୍ୱରତି ସହିତ ଅର୍ଜନ କରସାଇ ପାରୁଥିବା ପ୍ରତାଷ୍ଟ ସମ୍ମନ ସ୍ଥାପନର ଗୁଣଗାନ କରସାଇଛୁ, ସେହି କଥାଟି ବେଶ୍ୟ ସମ୍ମୁଖ ହୋଇଯିବା ଦରକାର । ସେହି ପ୍ରତିକ୍ଷା ସମ୍ମନ ସ୍ଥାପନକୁ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଲଭ କରିବାର ସେହି ପ୍ରୟୋଗୀୟ ବହିରଙ୍ଗ ଏବଂ କେବଳ ପଲିବଗ୍ରାମୀ ପରିଚିତି ସହିତ କଥା ପି ସମତୁଳ କରସାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଜାଗାରେ ଅମରୁ ବାସ୍ତବରୀ କୌଣସି ମଙ୍ଗଳ ଓ ସମଜପଦାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଦେଇ ନ ଥିବେ, ସେଠାରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ କରିବା ଲଗି ଅପଣାକୁ ପ୍ରେରିତ ବରଦେବେ ।

ଏହି ଅପଣାକୁ ଅଭିନବେଶିତ କରି ରଖିବାର କିନ୍ତୁ ଚେଷ୍ଟା ଦ୍ୱାରା ଅମେ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଏହିପରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କିଷ୍ଟରେ ସରଚେତନ ବି ହୋଇଯାଇ ପାରିବା ଏବଂ ଯୁଗପର୍ଦ୍ଦ ଭବରେ ନାୟକ ବିଶ୍ୱରତ ସହିତ ସମ୍ମର୍ଗ ସ୍ଥାପନ କରି ରହି ବି ପାରିବା ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନର ଏହି ପରିଚିତିରୁ ଯେଉଁ ଫଳ ମିଳିଥାଏ, ତାହାର ପ୍ରକୃତରେ କୌଣସି ସୁମାରିଛି ନାହିଁ ।

ଏହା ଦ୍ୱାରା ଆମେ ସକଳ ପ୍ରତିଭାବ, ସକଳ ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ସକଳ ବହିରାଜୁତ ପରିବରେ ରହିଥିବା, ଏପରି କି ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ବର୍ଣ୍ଣର, ଅଶୋଧିତ ଏବଂ ଅନ୍ତରିଷ୍ଟାସଧୂର୍ମ୍ମ ବାହ୍ୟତାଗୁଡ଼ାକ ପରିବରେ ରହିଥିବା ବିଶ୍ୱରତିକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରୁ ଓ ତାହାକୁ ଶ୍ରୀଜା ବି କରି ଶିଖୁ ।

ଏହା ଫଳରେ ଆମେ ଜଣେ ମୁନିର ମାନସିକ ପ୍ରିଣ୍ଟକୁ ବି ନିଜର ଜୀବନରେ ଯଥାର୍ଥରେ ଅଭ୍ୟାସ କରି ଶିଖୁ । ମୋ'ର ପ୍ରଥମ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନଟିରେ ମୁଁ ରୂପମାନଙ୍କୁ ସେହି ବିଷୟରେ କହିଥିଲି, ଏବଂ ଜଣେ ଗୁରୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭବରେ ତାହାର ଏକା ନିରୂପଣ କରିଛନ୍ତି :

“ପ୍ରତ୍ୟେର ମାର୍ଗରେ ଅରସର ହେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଆଦୋ କୌଣସି ପ୍ରମାଦ ଦ୍ୱାରା ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ, କାରଣ, ସେହି ପ୍ରମାଦ ଓ ଭୁଲ୍ କରିବାକୁହି ସିଏ ସତ୍ୟ ଆତ୍ମକୁ ଅଗ୍ରପର ହେବା ଲାଗି ଜୀବନର ସଂଗ୍ରହାମ ଉଦ୍ୟମ ବୋଲି ଜାଣିଥାଏ ।”

ତେଣୁ ଗୋଟିଏ ଯଥାର୍ଥ ବିଶ୍ୱରର କୌଣସି ଅଂଶ ମଧ୍ୟ ଆମ ଲାଗେ କଦାପି ଅପ୍ରାସ୍ତ ହୋଇ କୁଆଡ଼େ ବୁଲିଯାଏ ନାହିଁ; ତାହା ଯେତେଯେତେ ଜାଗାରେ ଲୁକାକୁମୁକ୍ତ ରହିଥାଏ, ଆମେ ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ତାହାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରି ଜାଣିଥାଏ, ହୃଦୟ ମଧ୍ୟରେ ତାହାକୁ ପୋଷଣ କରି ରଖିବାର ଉପାୟୁଷ୍ଟି ବି ଜାଣିଥାଏ ।

ପୁଣି ଗୋଟିଏ ଯଥାର୍ଥ ବିଶ୍ୱର ସହିତ ଆମେ ପରିଚିତ ହୋଇ ସାରିବା ପରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ସେତେବେଳେ ଆମେ ସେଇଟିକୁ ତାହାର ସୃଜୁପଟି ଦେଇ ଅବିକୃତ ଭବରେ ଜାଣିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଉ, ସେତେବେଳେ ଆମେ କେତେକେତେ ଯାବନ୍ତୀ ପ୍ରତିଭାବ, ଏବଂ ଯାବନ୍ତୀ ଆକାର ବୈଚିନ୍ୟ ସହେ ବି ସେଇଟିକୁ ଉଥାପି ତହିଁ ନେଇପାରୁ ।

ପ୍ରକୃତ ବିଶ୍ୱରଟି ସହିତ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଯଥାର୍ଥରେ ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟିଛି କି ନାହିଁ, ଅଥାତ୍ ସେଇଟିକୁ ଉତ୍ସମ୍ଭୁତେ ହୃଦୟମୁଖେ ହୃଦୟମୁଖେ କରି ସିଏ ତାହାକୁ ନିଜସ୍ଵ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିଶାଳନ କରିଛୁ କି ନାହିଁ, ଅଥବା, ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଯେଉଁମାନେ କୌଣସି ଏକ ମନ୍ତ୍ରକୁ, ସିକାନ୍ତକୁ ବା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭଷାତିର ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ଜରିଆରେହି ସେମାନେ ଯାହାକିହି ଭବିଷ୍ୟାବୁନ୍ନି ଏବଂ ଏହି ସ୍ମୃତିର ବାହାରେ ଯେଉଁମାନେ ଅଛି କିଛି ହେଲେ ବୁଝି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି, ସିଏ ସେହିମାନଙ୍କର ପଲ ଉଚିତରେ ମିଶି କରି ରହିଛି କି ନାହିଁ, ସେହି କଥାଟି ଆବଶ୍ୟକ କରି ପାରିବା ଲାଗି ମଧ୍ୟ ଆମେ ଏହି ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ଏକ ମାନଦଣ୍ଡ ରୂପେ ଅବଶ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତାର କରି ପାରିବା ।

ତୃତୀୟ ଷେଷରେ ଏକାନ୍ତ ଅସମର୍ଥ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ଯାଇ ଆମେ କେବଳ ବାହ୍ୟ ଆକାରଗୁଡ଼ାକୁ ନେଇ ଛନ୍ଦ ହୋଇ ରହିଥାଉଛି; ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟସମାଜରେ ରେତ ଓ ପାର୍ଥକ୍ୟମାନ ଭାଇବାର ଷେଷରେ ତାହାର୍ଥୀ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶତଶାଳୀ କାରଣ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ମାତ୍ର, ଅନାଭିରଶ ବିଶ୍ୱରଚିକୁ ଦେଖି ପାରିବା ଲୁଗି ଯିଏ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ଗଣ୍ଠରକୁ ଭେଦ ଯାଇପାଇବ, ସିଏ ଅତିରେ ଏହି କଥାଟିକୁ ଅବଶ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ କରିବ ଯେ ତାହାର ବହୁବିଧ ଏବଂ ଅଳ୍ପବହୁତ ପ୍ରକଳ୍ପନ ହୋଇ ରହିଥିବା ଆରଣ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସହେ ସେହି ବିଶ୍ୱରଚି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ରହିଛି :

ତୃତୀୟ ଷେଷରେ ଯଥାର୍ଥ ଉଦାରତା ଅର୍ଜନ କରିବା ଲୁଗି ଏହାହି ନିଷ୍ଠିତମ ଉପାୟ ।

ବପୁତ୍ର, ଧର୍ମର ବିଭିନ୍ନ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଓ ମତ ଯେତେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଆଧାର ଓ ପାତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଟିରେ ଅଲୋକ ତଥା ସତ୍ୟର ସମ୍ବନ୍ଧମାନ ଅବଶ୍ୟ ରହିଛି ବୋଲି ଥରେ ଅନୁଭବ କରିବା ପରେ ଆମେ କିପରି ତା କୌଣସି ଗୋଟିଏ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅଥବା ଗୋଟିଏ ମତପ୍ରତି ବିଶେଷ ଆପହ ଦେଖାଇ ଅନ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଭୁଲ୍‌ ବୋଲି କହିପାଇବା ?

୧୭ ଫେବ୍ରୁଆରୀ, ୧୯୧୧

ଭାବନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ-୩

ମୁଁ ସବଦା ଠିକ ଏହି କଥାକୁ ଉଚିତ ବୋଲି ମନେ କରି ଆସିଛି ଯେ, ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ବ୍ୟକ୍ତିମକୁ ବାଦ୍ ଦେଲେ, ଆମର ଜନ୍ମସ୍ଥବୋଧ ହେଉଥିବା ଜଗତଟିର ଦର୍ଶନତାର୍ଥିଙ୍କ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ କଳ୍ପନାନୂମାନ କରିବା ନାଶମାନଙ୍କର ମାନସିକ ଭୂମିକା ହୋଇ ରହିବା ଆଦୋଈ ଉଚିତ ନୁହେଁ । ମାତ୍ର, ଜଗତରୁପେ ପ୍ରତିଭାତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏହିପରୁ ବାସ୍ତବ ସତ୍ୟରୁ ନାନା ବ୍ୟାବହାରକ ହିତାନ୍ତରେ ଉପମାତ ହେବା ହେଉଛି ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରକୃତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ

ଗତ ଶୁଭବାର ଦିନ ମାଦାମ୍ ମାସିଆଲ୍ ରୂପମାନଙ୍କ ସଥାଥୀରେ କହୁଥିଲେ ଯେ, ପୁରୁଷମାନେ ଯେପରି ଭବରେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତି ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେହିପରି ଭବରେ ଚିନ୍ତା କରିବା ଆଦୋଈ ଉଚିତ ହେବ ନାହିଁ । କାରଣ, ଏହା ଫଳରେ ସେମାନେ ନିଜର ସ୍ବାମୀ ଗୁଣଗୁଡ଼ିକୁ ହରାଇ ବସିବାର ଆଶଙ୍କା ସବୁବେଳେ ରହିଥିବ । ସେମାନେ ତଢ଼ାର ନ୍ୟାୟାନୁମୋଦିତ ଯୁଦ୍ଧ ଏବଂ ବିଶେଷଜ୍ଞ ତଥା ସମନ୍ୟ କରିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଭୃତି ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଗୁଣଗୁଡ଼ିକୁ କଦାପି ଅଳ୍ପକାଳୀନ ତ କରି ପାଇବେ ନାହିଁ, ମାତ୍ର ତେଣେ ଗର୍ଭର ଅନ୍ୟବୋଧ ଏବଂ ବାସ୍ତବ କର୍ତ୍ତବ୍ୟନରୁପରେ ପ୍ରଭୃତି ସ୍ତ୍ରୀଜନୋତିତ ଗୁଣଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ହରାଇ ବସିବେ ।

ତେଣୁ, ବିଶୁରସରୁ ଯେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକୃତ, ସ୍ଵର୍ଗପ୍ରେରତ, ସହିୟ ଏବଂ ଜୀବନ୍ତ ଉପାଦାନ ରୂପେ ଅବସ୍ଥାକ କରୁଥାନ୍ତି, ନ୍ୟାୟାନୁମୋଦିତ ବୁଦ୍ଧି ଏବଂ ବୁଦ୍ଧି-ଅଭିଭାବକ କୌଣସି କଳ୍ପନାର ମାଧ୍ୟମରେ ରୂପମାନଙ୍କ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରମାଣ କରି ଦେଖାଇ ଦେବା ପାଇଁ ମୁଁ ଆଜି କୌଣସି ଚାହୁଁ କରିବ ନାହିଁ ।

ପୁଣି, ଯଦି କେବଳ ନାନା ଅଳ୍ପ କଥୋପକଥରେ ଆମେ ସମୟ ନଷ୍ଟ ନକରିବା ଲାଗି ଇଚ୍ଛା କରୁଥାଇ, ଯଦି ଅମେ ଅଭିନ୍ନ ନିଷ୍ଠାପର ଭବରେ ଏହି ଜଗତର କ୍ଷୁଦ୍ରତମ ଘଟନାଟିକୁ ମଧ୍ୟ ବୁଝାଇ ଦେବାକୁ ଗୃହିଥାଇ, ତେବେ ଆମକୁ ମୁଲରେ ଥିବା ସେହି ବିଶୁରତ ସାଧାରଣ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ପାଖକୁହି ଫେରି ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଗୋଟାଏ କଣିକା ଧୂଳିକୁ ବୁଝାଇବାକୁ ଗଲେ ବି ସେଥିଲାଗେ ସମ୍ଭାବ ବିଶୁରୁ ବୁଝାଇବା ଦରକାର ହେବ । ଏବଂ ଆମର ଏହି ସମିତି (Union de Pensee Feminine—ସ୍ତ୍ରୀ ବିଶୁର ସମିତି) ଲାଗି ଆମେ ଆଦୋଈ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟମହିଳାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିଲାହୁଁ । ସେମାନେ ଲାଭ କରିଥିବା ଶିକ୍ଷାଟି ବଳରେ ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସ କରିଥିବା ମୟ୍ୟ ସର କଷ୍ଟରତଟି ଫଳରେ ଯେଉଁମାନେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଭାବୁକ

ସମସ୍ଥାର ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ସବୁବେଳେ ଭାବ ଭଲ ପାଥର୍ତ୍ତ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସର ପ୍ରଥମ ଶୁଦ୍ଧବାର ଦିନ ବମୁଖବା ‘ବିଶୁର ସମ୍ମିତ’ (Ecole de la Pensée)ର ବୈଠକମାନଙ୍କରେ ଜାହା କରିବା ଲାଗେ ସେମାନେ ନିଷ୍ଠୟ ଏକ ଚିମକାର ସୁଯୋଗ ପାଇ ପାରିବେ । *

ଶ୍ରୀ ଅରଗୋଟିଏ ଗୋଣୀ ମରି ଉଦ୍‌ଦୃଷ୍ଟ ଏହାର ବିବଲ୍ୟ ପାଠୀ ହେଉଛି :

ଗୋଟିଏ ଭବନାକୁ ଏକ ଜୀବତ୍ ଏବଂ ସ୍ମୂର୍ତ୍ତପ୍ରେରତ ଘଟନା ବୋଲି କହିବାର ଯେଉଁ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣଟି ରହି, ଅପମାନେ ସେଇଟି ସହିତ କେତେବୁଝ ପରିଚିତ, ମୁଁ ସେବା ଜାଣେ ନାହିଁ । ଯେହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣଟିର ଯଥାର୍ଥତା ପ୍ରତିପାଦନ କରିବା ମରି ଏଠାରେ ମୁଁ କୌଣସି ତେଣ୍ଟା କରିବ ନାହିଁ । ଦୂରଟି କାରଣରୁ ମୁଁ ଜାହା କରିବ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଥମ ବାରଣ୍ଟ ହେଉଛି ଯେ, ଶୁଦ୍ଧତମ କୌଣସି ଘଟନାକୁ ବି ବୁଝାର କହିବାକୁ ହେଲେ (କାରଣ, ସାଧାରଣତଃ ଏହି ପ୍ରକାରେହି ଅମେ ନିଜ ପାଖରେ ଜାହାର ସତ୍ୟତାଟିକୁ ପ୍ରମାଣ କରି ଯାଇଥାର) ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଅମରୁ ବିଶ୍ଵାସ ସାଧାରଣ ନିଯୁମନ୍ତବକର ଅଲୋଚନା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଅମେ ଅନେକ ସମୟରେ ଏହିପରି ଏବଂ ମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରି ଅଧିକୁ ଯେ, କାଳୁକାର ଗୋଟିଏ କଣାକୁ ମଧ୍ୟ ଯଥାର୍ଥ ଭବନରେ ବୁଝାର କହିବାକୁ ବସିରେ ସମସ୍ତ ବିଶିଳଗତର ନିଯୁମନ୍ତକୁ ବି ଅମରୁ ବୁଝାର କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏକ ଅଜ ସନ୍ଧାରେ ସେହି ବିଷୟଟିର ଅଲୋଚନା କରି ବସିରେ ଅମରୁ କେତେ ନା କେତେ ଦୂରକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ପୁଣି, ଏହି କଥାଟିକୁ କରିବାକୁ ଯାଇ ଅମରୁ କେତେକେତେ ଦୀର୍ଘ ଭାବୁଁ କି ଦର୍ଶନାକୁ-ମାନ ଭିତରେ ବି ଯାଇ ପଣିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ଖାସ ଏହି ପ୍ରକାରର ମାନସିକ କିମ୍ବାଶୀଳତାକୁହି ମୁଁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ରମ୍ଭ କରିଥାଏ ।

ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୁଦ୍ଧକର ପ୍ରଦର ଶିକ୍ଷାଟ ସହିତ ଏକମତ ହୋଇ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଦୃଢ଼ଭବରେ ବିଶାପ କରେ ଯେ କେବଳ କୌଣସି ନାନା ଲକ୍ଷ୍ମୀନ ଧାବନ ବ୍ୟଙ୍ଗତ ଅମେ ଅନେକ ଅଧିକ ଫଳପ୍ରଦ ଭବରେ ଅମ ସମୟ ଓ ଅମ ମନର ଉପଯୋଗ ନିଷ୍ଠୟ କରିପାରିବା । ସେହି ରୁହା କୌଣସି ଧାବନଗୁଡ଼ାକ ଅମରୁ ସବାଦା ଏତିଦେଇ ଅମ ଅନୁଯାତାନ ଷେଷଟିର ବାହୁବାଲୁ ସଲାହ ଯିବାକୁ ତେଣ୍ଟା କରୁଥାନ୍ତି ଏବଂ ଶେଷର ଏପରି ଏବଂ ସଲରେ ଅମରୁ ମହାମୁହଁ ଅଣ ଠିଆ କରି ଦିଅନ୍ତି, ଯାହା ସେ ପାଖରୁ କି ଆଉ କହିହେଲେ ଭାବ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଏହି ବିଶ୍ଵାସାବର କିମ୍ବର ଅରସ ହେଲ, ଏହାର ଶେଷ ବି କିମ୍ବର ହେବ, ଏହି ବିଷୟରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ରୁହା ଭାବୁଁ କି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର କେବାକୁ ବୁଦ୍ଧଦେବ ଯିଧା ନାହିଁ କରିଦେଉଥିଲେ । ସିଏ କେବଳ ଗୋଟିଏ କଥାକୁହି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି କହୁଥିଲେ : ସେହି କଥାଟି ହେଉଛି ଯେ ଅମେ ଉତ୍ତର ମାର୍ଗରେ ଅଗ୍ରହର ହେଉଥିବା, ଅର୍ଥାତ ଅମର ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ନିର୍ମିଳ କରି ରଖିବା ଏବଂ ନିଜ ଉତ୍ତର ଥିବା ଯାବନ୍ତୀୟ ଅଧିକରଣର ବାହାର ବିନାଶ କରିବା ।

ଆମର ଏହି ସମିଶ୍ରିତରେ ଆମେ ସେସବୁ ବଡ଼ ଆଶା ରଖିବା ନାହିଁ, ନୁହେଁ ?

ସ୍ତ୍ରୀଲେକମାନେ, ସେମାନଙ୍କର ସ୍ତରୀୟ ପ୍ରକୃତିଟି ଯେପରି ଭବରେ ଗଢ଼ା ହୋଇଛି, ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଶ୍ୱର କର ଦେଖିଲେ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ କାର୍ଯ୍ୟବିଧିଟିକୁ ଅର୍ଥ କ୍ରିତ୍ୟାର ଗଣ୍ଡରତମ ଅର୍ଥରେ ବୁଝିପାରିଲେ, ନେତ୍ରିକ କାର୍ଯ୍ୟବିମନ୍ତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁହି ଅପେକ୍ଷାକୁଳ ଅଧିକ ସମର୍ଥ ହୋଇ ପାରିବେ ।

ଏହି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଆୟୁଚନିଷ୍ଟ ମଧ୍ୟରେ ଆମେ ମୂଳତଃ ଏକ ବାହ୍ୟବବାଦୀ ଏବଂ ରଚନାତ୍ମକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ପୋଷଣ କରିଥାଉ । କିପରି ଏକ ଉତ୍ସମ ଜୀବନ ଯାପନ କରସାଇ ପାରିବ, ଆମେ ସେହି କଥାଟିକୁ ଜାଣିବାକୁ ଜାର୍ଦ୍ଦା କରୁଛୁ । ଏବଂ ସେଥିଲେଇ, କିପରି ଉତ୍ସମରୂପେ ଭବିଜାକୁ ବି ହୁଏ, ସେହି କଥାଟିକୁ ଶିଖା କରିବା ମଧ୍ୟ ଆମ ଲୁଗି ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ।

ଭବନାର ଏହି ପ୍ରାଥମିକ ମହିନ୍ତିକୁ ଦୃଢ଼ୟୁଜନମ କରି ପାଇବାକୁ ହେଲେ, ଆମକୁ ଭବନାର ସ୍ଵରୂପଟିକୁହି ଆବଶ୍ୟକ କରିବାକୁ ହେବ, ଅର୍ଥାତ୍, ଭବନାକୁ ଏକ ଜୀବନ୍ତ ସହ୍ରା ବେଳି ଜାଣିବାକୁ ହେବ; ଏବଂ ଭୁମେମାନେ ଯେପରି ଭବନାଟ ସେହି ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଅସ୍ତ୍ରୀୟିତି ବିଷୟରେ ଦୃଢ଼ନିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ପାରିବ, ସେଥିଲେଇ ମୁଁ ଭୁମ୍ମାନକୁ କେବଳ ଭୁମେମାନେ ନଜେ ଏହି କଥାଟିକୁ ଉପଲବ୍ଧ କରି ବୋଲି କହିବି । ସେପରି କରିବା ପ୍ରକୃତରେ ଭାବି ସହଜ ।

ଟିକିଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେବେଶ କରି ଦେଖିଲେ ଆମେ ଅବଶ୍ୟ ଏକଥା ଦୃଢ଼ୟୁଜନମ କରିପାରିବା ଯେ, ଏଠାରେ ଏକ ଉଦ୍ଧାରଣ ଦେଇ କହିଲେ, ଆମେ ଅନେକ ସମୟରେ ଏପରି ଭବନାମାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଉ, ଯାହାକି ବାହାରୁ ଆସି ଆମ ଭିତରେ ପ୍ରଦେଶ କରୁଥାଏ । ଏବଂ, ବାକ୍ୟ ଅଥବା ପଠନ କୌଣସିଟି ମାଧ୍ୟମରେ ଆମର ସେବାକୁ ସହିତ ଆବୋ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ପାଇନ୍ତି ନ ଥାଏ ।

ଏପରି ଏକ ଘଟନା ଘଟୁଥିବାର କିଏ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ନଥ୍ୟବ କହିଲା : କୌଣସି ଏକ ଭବନା, ଆମେ କହିଲାଭାଲି, ସତେଅବା ପବନ ଭାତରେ ରହିଥାଏ; ଏବଂ ତାହାକୁ ଏକାଧିକ ଉଦ୍ଦ୍ଦ୍ୱବକ, ଏକାଧିକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଏବଂ ଏକାଧିକ ସାହିତ୍ୟକ ଯୁଗପତ୍ର ଭବରେ ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଏହି ବିଷୟରେ ପରିଷ୍ପର ସହିତ ଆବୋ କୌଣସି ପ୍ରକାର ବାହ୍ୟ ସଂପର୍କ ପାଇନ୍ତି ନ ଥାଏ ?

ଏହିପରି କେତେ ନା କେତେ ଉଦ୍ଧାରଣ ଦିଆଯାଇ ପାରିବ । ଏହି ଭବନା ବିଷୟରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବା ପୁଷ୍ଟାଟିଏ ମୁଁ ଭୁମ୍ମାନକୁ ବର୍ତ୍ତିମାନ ପଢ଼ି ଶୁଣାଇବି ଏବଂ କଥାଟିକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ତାହା ହୁଏତ ଭୁମ୍ମାନକୁ ନିଷ୍ଠ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ନଥବା ଗୋଟିଏ ଦଶାନ ପୁସ୍ତକରୁ ମୁଁ ସେହି ପୁସ୍ତାଟି ପଡ଼ିବି !

“ଯେଉଁଠି ଯେତେ ଯାହା ଘଟନା ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହେଉଛି, ସେଠାରେ ତାହାର ଅନୁରୂପ ଏକ ଉପାଦାନ ଅବଶ୍ୟ ରହିଛି । ଯାହାକିଛି ସ୍ଵନନ ପରିପାତିର ହେଉଛି, ତାହାର ଏକ ମାଧ୍ୟମ ରହିଥିବା ଅବଶ୍ୟକ ରହିଛି । ଏବଂ ଯଦି, ଆଲୋକର ଶୁଦ୍ଧନଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ହେବା ଲାଗି, ଆମେ ଯାହାକୁ ଜାଥର ବା ଆକାଶ ବୋଲି କହୁଛୁ, ଏକ ମାଧ୍ୟମ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଲାଗି ତାହାର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼ୁଛି, ତେବେ, ତାହାଠାରୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ସ୍ମୃତି, ଅଧିକ ରହସ୍ୟମୟ ଓ ଅଧିକ କ୍ଷିପ୍ର ଶୁଦ୍ଧନର ସ୍ମୃତି କରୁଥିବା ଆମର କୌଣସି ଭବନା ଲାଗି ମଧ୍ୟ ଏକ ମାଧ୍ୟମର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିବ ନା ନାହିଁ ?

“ମସ୍ତିଷ୍କର ପୁନରା ଯେଉଁ ଭବନାକୁ ଆଗରୁ ଏକ ଆକାର ଏବଂ ଉପାଦାନ ଦେଇ ସାବଧି, ଏଠାରେ ମୁଁ ସେବର ଏକ ଭବନାର କଥା ଆବୋଦି କହୁ ନାହିଁ । ମନସ୍ତ୍ରୀଭବିତମାନେ ଭଲ ଭବରେ ଏହି କଥାଟିକୁ ଜାଣିଛନ୍ତି ଯେ ଆପଣାର ସତେଜନ ଚିମ୍ବାଶୀଳତାର ଗୁଣପ୍ରକାର ଆସିବା ପୁଣ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ଭବନାକୁ ପ୍ରଥମେ କେତୋଟି ଅପେକ୍ଷାକୁଟ ଅଧିକ ଅପ୍ରତିକ୍ଷା ସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟଦେଇ ଅନ୍ତିମ କର ଆସିବାକୁ ପଡ଼ିଆଏ; ଆମେ ଯାହାକୁ ଅବରେତନ ବୋଲି କହୁ, ସେହି ଅଙ୍ଗତ ରଜାଟି ମଧ୍ୟଦେଇ ଆସିବାକୁ ପଡ଼ିଆଏ ।

“କୌଣସି ଭଲକାଣ୍ଡ ପ୍ରକୃତରେ କେଉଁଠି ସୁତ୍ତର ଅନୁଷ୍ଠାନିକର୍ତ୍ତରୁ ଆମ ପାଖରେ ଆସି ପଢ଼ିବା ପର ଏହି ଭବନାଟି ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତରୟେ ଗଲାର ତଳଗୁଡ଼ିକରୁ ଆସି ଉପର ଭଗରେ ପଢ଼ିଆଏ ।

“ଏହି ଭଲକାଣ୍ଡ ପ୍ରକୃତରେ କେଉଁଠି ଭାବିଲାଭ କରିଛି. ଏହି ଭବନାଟିର ପ୍ରକୃତ ଭାବ କେଉଁଠାରେ ? ଆମକୁ ସେକଥା ମୋଟେ ଜଣା ନ ଥାଏ, ମାତ୍ର ସେଗୁଡ଼ିକର ତଥାପି ଏକ ଅନ୍ତିତ୍ଥି ରହିଆଏ; ଗୋଟିକର ଅନ୍ତିତ୍ଥି ଆମ ପୁର୍ଣ୍ଣଟିର ଆହୁରି ସେପାଖରେ ରହିଆଏ, ଏବଂ ଆରଟିର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋକ ସେପାଖରେ ଯାଇ ରହିଆଏ ।

ଆଲୋକ ଏବଂ ଭବନା ମଧ୍ୟରେ ଆଗେବାଣବାଚକ ଏକ ସମ୍ବନ୍ଧ ରହିଛି । ଅତି ସୂର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଭୂମିରେ ଗୋଟିକଠାରୁ ଆଉଗୋଟିକ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ହେଲେ ସବଦା ଏକ ସୋଧାନ ଆଗେବାଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଆଏ : କଳାକାର କରିବାକୁ ଦେଖିବାର ଏକ ଉଚିତର ପର୍ମାୟ ବୋଲିଛି କୁହାଯାଇ ପାରିବ ।

“ଆମେ ଭବନାକୁ ଆଖିରେ ଦେଖି ପାରୁ ନାହିଁ, କାରଣ, ତାହାର ଉପାଦାନକୁ ଆଲୋକର ଉପାଦାନଠାରୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ସ୍ମୃତି ହୋଇ ରହିଆଏ ।

ଠିକ୍ ସେହିପର, ଆମେ ଆଲୋକକୁ ଶୁଣି ମଧ୍ୟ ପାରୁ ନାହିଁ, କାରଣ ଆପଣାର ମୂଳୋପାଦାନର କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହା ଧୂନିଠାରୁ ଅଧିକ ସ୍ଥିମ୍ଭୁ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

“ଆମର ଶଶୀରଟି ସ୍କୁଲ ବସୁଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ବିଚରଣ କରୁଥିବା ପରି ଭାବନା ମଧ୍ୟ ତାହାର ପ୍ରତିରର ଅନ୍ୟ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ବିଚରଣ କରୁଥାଏ । ସ୍କୁଲ ବସୁଗୁଡ଼ିକୁ କପର ଏକ ଆକାର ଦିଆଯିବ, ଆମ ହାତକୁ ସେକଥା ଜଣାଥିଲୁ ପର, ଏହି ଭାବନାଗୁଡ଼ିକୁ କିପରି ଗୋଟିଏ ଗ୍ରୁଞ୍ଚରେ ପକାଇ ସେଗୁଡ଼ିକରୁ ଅଗଣିତ କେତେ କେତେ ଅନୁକୂଳ ଆକାର ସମ୍ବନ୍ଧ କରିଯାଇ ପାରିବ, ଭାବନାକୁ ମଧ୍ୟ ସେହି କଥାଟି ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନରେ ଜଣାଥାଏ ।

“ତେଣୁ, ଆମର ଶଶୀର ପ୍ରତିର ସଙ୍କେତଗୁଡ଼ିକ ତୁଳନାରେ ଆମ ବୁଦ୍ଧିଗତ ପ୍ରତିର ସଙ୍କେତଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ କଦାପି କୌଣସି ଗୁଣରେ କମ୍ ଫଳପ୍ରଦ ବୋଲି କହି ପାରିବା ନାହିଁ । ଏବଂ ତେଣୁ, ଆମ ଭାବନାପ୍ରସ୍ତୁତ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପରି ଆମ ଭାବନାଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଯେ ଆମର ସବଦା ଯଥେଷ୍ଟ ଖାନ ରହିଥିବା ଉଚିତ, ଯଥାର୍ଥ ଜ୍ଞାନ ଆମକୁ ସବୁବେଳେ ତାହାରୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇ ଆସିଛି ।”

ଏହିପରି ଭାବରେ ଆମେ ଦେଖିପାରୁଥିବା ଯେ, ଶବ୍ଦଟିର ସବୋଲ ଅର୍ଥରେ ଗଢ଼ଣୀଳ ହୋଇ ରହିଥିବା ‘ଏହି ଭାବନା ଆପଣା ଭୁମିରେ ଏକ ରଚନାକାରୀ ଶତରୂପେ ହିୟାଣୀଳ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ଆପଣା ଲଗି ଶଶୀରଟିଏ ଗଠନ କରି ନେବାକୁ ତାହା ହିୟାଣୀଳ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଲୁହାଗୁଡ଼ି ଉପରେ ତୁମ୍ଭକ ଯେପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ଭାବନା ଠିକ୍ ସେହିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ତା’ ସ୍ଵଭବଟି ସହିତ, ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟିଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସଜାପାୟ ହୋଇ ରହିଥିବା ଯାବନ୍ତାୟ ଉପାଦାନକୁ ତାହା ଆକର୍ଷଣ କରିବାରେ ଲଗିଥାଏ । ତାହା ସେହିସବୁ ଉପାଦାନକୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ସମବ ଓ ପ୍ରାଣବନ୍ତ କରିଥାଣେ । ସେହି ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକରୁ ତା’ର ଶଶୀର କୋଷ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ଅତିଗୁଡ଼ାଏ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଉଚିତରୁକୁ ନ ଯିବା ଲଗି ମୁଁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ତରଳ ସ୍ଵଭବର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଉପାଦାନ ବୋଲି କହିବ । ସେହି ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକୁ ଭାବନା ଜୀବନ୍ୟାମ ଦିଏ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରୁଞ୍ଚରେ ପକାଏ ଓ ଆପଣା ସ୍ଵଭବର ଯାହା ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଅନୁକୂଳ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ଆକାର ବି ପ୍ରାଣ କରିଥାଏ ।

ଭାବନାର କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏ ବସୁର ନିର୍ମାଣ କରୁଥିବା ଜଣେ ଉଦ୍ଭବକର କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଆମେ ଏକ ଅଭ୍ୟୁକ୍ତ ସମାନତା ରହିଥିବାର ଦେଖି ପାରିବା ।

ଗୋଟିଏ ବାଷ୍ପଗୁଣିତ ଉଞ୍ଜିନ୍‌କୁ ଏଠାରେ ଉଦାହରଣରୂପେ ନିଆଯାଉ । ଜଣେ ଉଞ୍ଜିନ୍‌ର ଟିକିନିଟି ସବୁକିନ୍ତୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ଗୋଟିଏ ଯୋଜନା ତିଆରି

କରେ, ସବୁକିଛି ଦିପାବ କରି ରଖେ, ସବୁକିଛି ସନାଇକର ରଖେ । ତା'ପରେ ଆପଣାର କଳ୍ପନାଟିକୁ ମୁଣ୍ଡିବୁପଟିଏ ଦେବା ଲାଗେ ସିଏ ଆବଶ୍ୟକ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକର ବି ନିଷାନ କରେ, ତା'ପରେ ତାହାର ନିର୍ମଣଟିକୁ ସ୍ଵୟଂ ତତ୍ତ୍ଵାବଧାନ କରି ଦେଖେ, ଉଚ୍ଚାଦି, ଉଚ୍ଚାଦି ।

ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ସେହି ଲଞ୍ଜ୍‌ନ୍ଟି ପ୍ରକୃତରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ଆପଣାର ସଞ୍ଚାଲନ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଜୀବନ୍ତ ବନ୍ଦୁରେ ପରିଣାମ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ, ଯେଉଁ ଭାବନାଟିରୁ ତାହା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଆସିଛି, ତାହା ତାହାର ଯଥ ସମ୍ବନ୍ଧ ଏକ ପରେପୁଣ୍ୟ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି କରି ଆମ ଆଗରେ ଦିଶା ହୋଇଯାଏ । ଭାବନାଟି ଯେ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ଶତଶାଲୀୟ, ପ୍ରସ୍ତୁତ ଲଞ୍ଜ୍‌ନ୍ଟି ଆମକୁ ତାହାର ଦୂଷ୍ଟ ପରିଚୟ ଦେଇଯାଏ । (ଏହା ଦ୍ୱାରା ଲଞ୍ଜ୍‌ନ୍ଟ, ମଟରଗାଡ଼ି ବା ଜାହାଜଗୁଡ଼ିକର ଅଚେତନଟିରୁ ଜାଗୃତ ହୋଇ ଉଠେ ବୋଲି ଆମେ କହିପାରିବା ।) ଏକ ଜୀବନ୍ତ ବନ୍ଦୁରୂପେ ରଚନାକାରୀ ଭାବନାଟି ତାହାର ଅଭିଭ୍ୟନ୍ତି ଲାଗି ମନୁଷ୍ୟର ହାତଦେଇ ଗଢ଼ା ହୋଇଥିବା ଶଶ୍ଵରଟି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାସେଞ୍ଚାର କଣ ଦେଇଥାଏ । ମାନସିକ ଯେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ଏହିପରି ଅନେକ ସତେତନ ନିର୍ମଣକାର୍ଯ୍ୟମାନଙ୍କର ଦିଦାହରଣ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ ।

ଏପରି ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଆଆନ୍ତି, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହୃଦୟ କୌଣସି ତଣେଷ ପ୍ରତିଭା ରହିଥାଏ ବା ଯେଉଁମାନେ ଆପଣା ଉଚ୍ଚରେ କେତେକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ବିକାଶ କରି ପାରିଥାନ୍ତି; ସେମାନେ ସେଷଟିର ପ୍ରତ୍ୟେ ସମ୍ମର୍ଦ୍ଦରେ ଆସିବାକୁ ସମ୍ମତ ହୁଅନ୍ତି, ପ୍ରଧାନତଃ ଦୃଷ୍ଟି ଏବଂ ସ୍ଵର୍ଗର ମାଝମରେ ସେମାନେ ଏହି ସପରକରେ ଆସନ୍ତି ।

ଏହିପରି ଭାବରେ, ଘଟନାଟିର ଫିୟାରୀଲତାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଲିବେଳେ, ସେମାନେ ପ୍ରସ୍ତୁତାଗାଲାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ରସାୟନଙ୍କମାନଙ୍କ ପରି ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ନାନାପ୍ରକାର ପ୍ରସ୍ତୁତାଗ କରିପାରନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବହୁ ପାରନ୍ତି, ଆପଣାର ଲଜ୍ଜାଗତି ଦ୍ୱାରା ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆକାର ପ୍ରଦାନ କରି ପାରନ୍ତି ଏବଂ ଆପଣାର ଭାବନାଗୁଡ଼ିକୁ ଏପରି ନାନା ଆକାରର ପରିଧାନ ଯୋଗାଇଦେଇ ପାରନ୍ତି, ଯାହାକି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଵର୍ଗରୁ ସମ୍ମର୍ଦ୍ଦ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶିତ କରିଦେଇ ପାରୁଥାଏ ।

ମାତ୍ର ଆମେ ଏହାକୁ ମନୁଷ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅଗ୍ରଗତି ଲାଗି ରହିଥିବା ଅନେକ ପଥ ମଧ୍ୟରୁତି ଗୋଟିକର ସବଶେଷ ଅବସ୍ଥା ତୋଲି କହିପାରିବା । ଏହି ପୁଣ୍ୟ ସତେତନର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ପାରିବାର ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ମଧ୍ୟ ନାନା ଶତଶାଲୀୟ ରଚନାକୁ ବି ସମ୍ବନ୍ଧ କରସାର ପାରିବ । ଯାହାର ଭାବନା କେତେକାଂଶରେ ମଧ୍ୟ ଏକ

ସବଳତା ଏବଂ ଦୁଡ଼ିତା ଅର୍ଜନ କରିପାରିଛି, ସେହି ଚାତ୍ର ନିଜେ ସେବିଷ୍ଟୀରେ କିଛି ନ ଜଣି ପାରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ କେତେ କ'ଣ ଗଠନ କରିବାରେ ଲାଗିଛି ।

ଏହି ରଚନାରୂପକୁ ଆମେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଜୀବନ ବସ୍ତୁରୁପେ ଜାଣିବା; ସେବୁନ୍ତିକୁ ଜନ୍ମ ଦେଇଥିବା ଭାବନାଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁ ଦିଗରେ ମୁହଁର ଦେଇଇନ୍ତି, ସେମାନେ ସେ ସେହି ଦିଗରେହିଁ ସବଦା ଫିସ୍ଟାଶୀଳ ହୋଇ ରହିଇନ୍ତି, ଆମେ ଏତିକି କଥା ବି ମନେ ରଖିପାରିଲେ ଏହିପରୁ ମାନସିକ ହିସ୍ତିର ପ୍ରକୃତ ପରିଣାମଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ଅଚ୍ୟନ୍ତ ସହଜରେ ହୃଦୟଜମ କରିପାରିବା ।

ଏକ ଉତ୍ସମ, ଦୟାଶୀଳ, ନ୍ୟାୟୋଚିତ ଏବଂ ଉତ୍ସତ୍ତ୍ଵସ୍ଥ ଭାବନା ଯେପଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ୍ୟୋଗୀ ଭାବରେ ହିତସ ଧକ ହୋଇପାଇବ, ଠିକ୍ ସେହିପରି ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ, ନିତସ୍ତବ୍ୟ, ଦୁଷ୍ଟତାଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଶ୍ଵର୍ଗପ୍ରଶୋଦିତ ଭାବନା ଅତିରିକ୍ତ ପରିମାଣରେ ହାତିକାରକ ବି ହୋଇପାଇବ ।

ଏହି ବିଷୟରେ ମୁଁ ଏଠାରେ ଭୁମିମାଙ୍କ ଲାଗୁ ‘ଧର୍ମପଦ’ରୁ କେତେକ ଅଂଶ ଉତ୍କାର କରିବ । ଅଞ୍ଚତର ପ୍ରକାରୁଷ୍ଟ ଭାବନା ଉପରେ ସେ କେତେ ବେଶୀ ମହିନ୍ଦ୍ର ଦେଇଥିଲ, ସେଥିରୁ ଭୁମିମାନେ ଏକ ଧାରଣା ନିଷୟ କରିପାରିବ ।

“ଜଣେ ଶବ୍ଦୀ ତା’ର ଶବ୍ଦୀର ଯେତିକି କ୍ଷତି କର ପାଇବ, ଜଣେ ଦୃଶ୍ୟାକାଶ ଆହୁଜଣେ ଦୃଶ୍ୟାକାଶର ଯେତିକି ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିପାଇବ, ଭୁଲ୍ ପଥରେ ପରିବୁଲିତ ଏକ ଭାବନା ତାହାଠାରୁ ପ୍ରକୃତରେ ଅନେକ ଅଧିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିଥାଏ ।

“କୌଣସି ଏକ ସୁପରିଶୁଳିତ ଭାବନା ଅମର ଯେତେ ଉପକାର କରନ୍ତି, ପିତା, ମାତା ବା ଅନ୍ୟ ଆହୀୟମୁକ୍ତନ କଥାପି ସେତେବେଶୀ ଉପକାର କର ପାଇବେ ନାହିଁ ।”

ଭୁମି ମନ ଉଚ୍ଚରୁ ଉଦ୍‌ଗତ ହୋଇ ଆନୁଥିବା ସେହି ଅଗଣୀତ ସଂଖ୍ୟାର ଭାବନାଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଯଦି ଭୁମେ ମନନ କର ଦେଖିବାକୁ ତେଷ୍ଠା କରିବ, ତେବେ ଭୁମେ ନିଜ କଲ୍ପନାପଟର ସମ୍ମର୍ଶରେ ଏପରି ଏକ ଅତି ଜଟିଲ, ତରଗଢ଼ିଶୀଳ, ପ୍ରକମ୍ପୁତ୍ତ ଓ ଭୟକର ଦୁଶ୍ୟର ପ୍ରତ୍ୟେକ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବ, ଯେଉଁଥିରେ କ ଏହିପରୁ ଭାବନା ପରିଷ୍ଵରକୁ ଛେଦ କର ଦୂର ଯାଉଥିବେ, ପରିଷ୍ଵର ସହିତ ନାନା ଫଳାଳ ଓ ପୁରୁଷରେ ବ୍ୟାପୁତ ହୋଇ ରହିଥିବେ ଏବଂ ଏପରି ଏକ କମଳମୟ ସତଳତା ମଧ୍ୟରେ ପରିଭୂତ ଏବଂ ବିଜୟପ୍ରାପ୍ତ ହେବାରେ ଲାଗିଥିବେ, ଯାହାର କ୍ଷେତ୍ରାଟିକୁ କି ଆମେ ଆବୋ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ କଳନା କର ପାଇବା ନାହିଁ ।

ପାରିସ୍ତ ପରି ଗୋଟିଏ ସହରରେ, ଯେଉଁଠାରେ କ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ବନ୍ତି ସତତ ଚିନ୍ତା କରିବାରେ ଲାଗିଇନ୍ତି, ଏବଂ ସେମାନେ କ’ଥେବୁ ଯେ ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି,

ଥରେ ଅନୁମାନ କରି ଦେଖିଲ, —ସେଠାରେ ମାନସିକ ପରିବେଶଟି ସେ ପ୍ରକୃତରେ କରିଲ ହୋଇଥିବ, ଭୁମେମାନେ ଚର୍ଚୀମାନ ନିଷ୍ଠୟ ସେକଥା ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ପାରିବ । ଭୁମେମାନେ ଏହି ସତଳ ଓ ପଳପଳ ମନୁଷ୍ୟ ଯୁଥର ଅବଶ୍ୟ କଲାପନା କରିପାରିବ, ଏହି ବିକଟ ମହାଜାଲଟିକୁ ନିଷ୍ଠୟ କଲାପନା କରି ପାରିବ । ତଥାପି, ଏହିପୁରୁ ଯାବଣୟ ପରିଷ୍ଠର ବିଶେଷୀ ପ୍ରବୃତ୍ତି, ଉଛ୍ଵା ଏବଂ ମତ ଓ ମତାନ୍ତର ସହ୍ରେ, ଏହି ସବୁଯାକ ସ୍ଵଦନ ମଧ୍ୟରେ ତଥାପି ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାରର ଏକକୁ ବା ଏକ ଜାଣ୍ଯୁତା ଏଠାରେ ଆପଣାକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରି ରଖି ପାରୁଛି; କାରଣ ସେହି ସବୁଯାକ ଭବନା,—ଅଛି ଅଲ୍ଲାହଣ୍ୟକ କେତୋଟି ବ୍ୟତିକିମରୁ ବାଢି ଦେଲେ,— ସବୁଯାକ କେବଳ କୌଣସି ଅଭିଲାଷକୁହି ବ୍ୟକ୍ତ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି; ନାନା ପ୍ରକାରର, ନାନା ଆକାରର ଏବଂ ନାନା ଭୂମିରେ ଥିବା କୌଣସି ନା କୌଣସି ଅଭିଲାଷକୁହି ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଛନ୍ତି ।

ଉପରୋଗ ଏବଂ ଭୌତିକପ୍ରସ୍ତ୍ରୟ ନାନା ବ୍ୟକ୍ତିତାହିଁ ସେଉଁ ଇହାରିମୁଖୀ ଲୋକମାନଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ସେମାନଙ୍କର ଯାବଣୟ ଭବନା ସଂଦା କୌଣସି ନା କୌଣସି ବାସନାକୁହି ପ୍ରକଟ କରି ଆଶ୍ୟଥାଏ ।

ଯଥାନ୍ତି ଏବଂ ସମ୍ମାନ ଲାଗି ପିପାସିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ତୁଳିଷ୍ଠେଷୀୟ ଯାବଣୟ ରଚନାକାରୀ ଏବଂ ଜଳାକାରମାନଙ୍କର ସବୁକିଛି ଭବନା କେବଳ କୌଣସି ନା କୌଣସି ବାସନା ଓ ଅଭିଲାଷକୁହି ପ୍ରକଟ କରି ଆଶ୍ୟଥାଏ ।

ଆଧୁକରୁ ଅଧିକ କ୍ଷମତା ଏବଂ ପ୍ରଭାବଶାଳିତା ପଛରେ ଧାର୍ଯ୍ୟବା ଶାସକ-ବର୍ଗ ଏବଂ ବଜକର୍ମୀଗୁମାନଙ୍କର ସବୁକିଛି ଭବନା କେବଳ କୌଣସି ନା କୌଣସି ବାସନା ଓ ଅଭିଲାଷକୁହି ପ୍ରକଟ କରି ଆଶ୍ୟଥାଏ ।

ଯେଉଁ ହଜାର ହଜାର ବ୍ୟକ୍ତ ନାନା ପ୍ଲାନରେ କର୍ମ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ଓ ଶ୍ରମ କରୁଛନ୍ତି, ଅତ୍ୟାଗୁରତ ଓ ପଦଦଳିତ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ଏବଂ ଆପଣାର ନିରାନନ୍ଦମୟ ଅତ୍ୟଭୂତିର କ୍ଷେତ୍ରରେ କିଞ୍ଚିତ ଉନ୍ନତିବିଧାନ କରିବା ଲାଗି ସତ୍ରାମରତ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଯାବଣୟ ଭବନା କେବଳ କୌଣସି ନା କୌଣସି ବାସନାକୁହି ପ୍ରକଟ କରି ଆଶ୍ୟଥାଏ ।

ଧନ ବା ଦରତ୍ତ, ବଳବାନ୍ ବା ଦୁର୍ବଳ, ସୁବିଧାବେଗୀ ଅଥବା ସକଳ ସୁଯୋଗରୁ ବହୁତ, ତୁଳିମାନ୍ ଅଥବା ତୁଳିଷ୍ଠାନ, ବିଦ୍ୟାବନ୍ତ, ଅଥବା ବିଦ୍ୟାପ୍ରାପ୍ତ, ସମସ୍ତେ କେବଳ ସୁବର୍ଣ୍ଣରହି ଆକାଶ୍ରମ ରଖିଥାନ୍ତି, ଆପଣାର ଯାବଣୟ ବାସନାକୁ ରହିଭାର୍ତ୍ତ କରିବେ ବୋଲି ସେମାନେ ସଂଦା ଆହୁର ଅଧିକ ସୁବର୍ଣ୍ଣରହି ବାସନା ପୋଷଣ କରୁଥାନ୍ତି ।

ଯତ, କୌଣସି ନା କୌଣସି ପୁଲରୁ ଏକଦା ଶୁଭ ଏବଂ ସ୍ଵାର୍ଥମୁକ୍ତ ଜୀବନାର ଏକ ଛୁଲିଙ୍ଗ ଆପଣାକୁ ପ୍ରକାଶିତ କରଇ ଆଶୁଆଁଏ, ହତସାଧନ କରିବାର ଏକ ଲଜ୍ଜା ଅଥବା ନିଷ୍ଠାପର ଭାବରେ ସତ୍ୟରୁହଁ ଅନ୍ତେଷ୍ଟି କରିବାର ଏକ ପ୍ରେରଣା ଆପଣାକୁ ପ୍ରକଟ କରିଦିଏ, ତେବେ ସତ୍ୟବା ଶିଳ୍ପିଙ୍କର ଗୋଟାଏ ସମୁଦ୍ର ପରି ଲହୁଡ଼ା ଭାଙ୍ଗିବାରେ ଲଗ୍ଥିଥବା ଏହି ଭୌତିକାକାଞ୍ଚାର ବନ୍ୟ ଜାହାକୁ ନିମିଷକମାଟେ କୁଆଡ଼େ ଗିଲି ଶେଷ କରିଦିଏ ।...

ମାତ୍ର ତଥାପି ଆମକୁ ଏହି ତାରମାନକୁହଁ ପ୍ରଦୟୁମ୍ନ କରଇ ଆଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସେପରି କ ସେମାନେ ନୋଟି ଗୋଟି କରି ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ଉଠିବେ ଏବଂ ଏହି ବସିଟିକୁ ଉଦ୍ଘାସିତ କରିଦେଇ ପାରିବେ ।

ମାତ୍ର ବର୍ତ୍ତିମାନର ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତିରେ ଆମେ ସେହି ଶାନ୍ତି ମଧ୍ୟରେହଁ ଜୀବନଧାରଣ କରୁଛୁ, ଆମ ଜୀବନ ମଧ୍ୟରେ ସେହି ବିନିହଁ ଭେଦ କର ରହିଛି; କାରଣ ଆମ ମନୋଗତ ତଥା ଭୌତିକ ଉଭୟ ଭୂମିରେହଁ ଆମେ ଆମର ପରିବେଶଟି ସହିତ ସତକ କେତେ କ'ଣ ଆଦାନପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଲଗିଛୁ ।

ପ୍ରତ୍ୟେହ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତିରେ ଆମେ କିପରି ସନ୍ତୋମିତ ହେବାରେ ଲଗିଛୁ, ଏଠାରେ ମୁଁ ରୂପମାନକୁ ସେହି କଥାଟିହଁ ସୁର୍କତ ଦେବାକୁ ଲଜ୍ଜା କରୁଛି ।

ଜୀବନରେ ସିଏ କେବେହେଲେ କୌଣସି ବାସନାର ବଶବର୍ତ୍ତୀୟ ହୋଇ ନାହିଁ ବା ଆଉ କେବେହେଲେ ସେପରି ବଶବର୍ତ୍ତୀୟ ହେବାକୁ କଦାପି ଯାଉ ନାହିଁ ବୋଲି ଆମ ଭିତରୁ ଜଣେ ବି କେହି କହି ପାରିବେ କି ? ପୁନଃ, ଆମେ ନିଃଶ୍ଵାସରେ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ବା ଯୁମଣ୍ଡିଲଟିହଁ ସେହି ବାସନାମୟତା ଦ୍ୱାରା ଅନୁସିନ୍ଧ ହୋଇ ରହିଥିବା ସମୟରେ ଆମେ ଆଦୋ କୌଣସି ବାସନାର ବଶବର୍ତ୍ତୀୟ ହେଉ ନାହିଁ ବୋଲି କିପରି ବା କୁହାଯାଇ ପାରିବ ? ଆମେ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ଲଗିଥିବା ଯାବନ୍ୟ ଗତିଷ୍ଠନ ସେହି ବାସନା ଦ୍ୱାରାହଁ ଗଠିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ବେଳେ ଏକଥା କିପରି ସମ୍ବନ୍ଧ ହେବ ଯେ ଆମେ ସେହି ବାସନାପଟଳକୁ ଆପଣା ଭିତରେ ମୋଟେ ଅନୁଭବ କରିପାରିବା ନାହିଁ ? .

ମାତ୍ର, ଯତ ଆମର ଭବନାଟିକୁ ଆମେ ହତକାଣ ଏବଂ ଯଥାର୍ଥରେ ଫଳଦାୟକ କରି ରଖିବାକୁ ମନ କରୁଥିବା, ତେବେ ଆମକୁ ସେକୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଏହି ବନ୍ଦନଟି ମଧ୍ୟରୁ ମନ୍ତ୍ର ହୋଇ ଆସିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏହି କଥାଟିକୁ ମନ ଭିତରେ ରଖି ଆମେ ସଂପ୍ରଥମେ ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାବହାରିକ ନିଷ୍ଠାତି ଗ୍ରହଣ କରିବା : ଆମେ ସମୟକୁ ପ୍ରତି ଏକ ଉଦାରତାର

ଦୃଷ୍ଟି ପେଶଣ କରିବା, କାରଣ ଏହି ଜଗତରେ ପ୍ରଲୋଭନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୋଇ ରହିଛୁ ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶ୍ରି ଅଙ୍ଗଜର କବଳଗତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛୁ ।

ହଁ, ମାତ୍ର, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତିସମ୍ପଦ ଓ ଦସ୍ତାଣୀଙ୍କ ହେବା ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ଆମକୁ ନିଜେର ଅତ୍ୟନ୍ତ କଠୋର ଏବଂ ପଥନିଷ୍ଠ ହୋଇ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । କାରଣ, ଆମେ ଏହି ଅନ୍ତକାର ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆଲୁଆ ହୋଇ ରହିବାକୁ ଜାହା କରିଛୁ, ଏହି ଘର ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ମଶାଲ ହୋଇ ରହିବା ଲାଗି ସକଳପୁ ପ୍ରହଣ କରିଛୁ ।

ତେଣୁ ଆମେ ଏହି ଦେନନ୍ଦନ ଦୂଷିତତାର ପ୍ରତିରୋଧ କରି ଶିଖିବା ଏବଂ ଏହି ପତିରୀଧରେ ବିଜୟ ଲାଭ କରିବା ।

ଏଠି ଏକ ସତମାଶ ପଟିବାର ଭୟ ଯେ ସବୁବେଳେ ରହିଛୁ, କେବଳ ଏତିକି ବିଷୟରେ ସଜ୍ଜାନ ହୋଇ ରହିବାକୁହିଁ ବିମୋଚନ ଦିଗରେ ଏକ ବୃଦ୍ଧତି ପଦମେପ ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ । କିନ୍ତୁ କେବଳ ଏତିକି କଲେ ତାହା ଆଦୌ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ ନାହିଁ ।

ଆମକୁ ସମ୍ବାଦ୍ୟ ଦୂରକ୍ତି ବିଜୟ ହାସଳ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ,— ଗୋଟିଏ ସାମୁଦ୍ରକ ଯେଷାରେ ଏବଂ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଆମର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଷେଷରେ । ଏପରି କି କୁହାଯାଇ ପାରିବ ଯେ ପ୍ରଥମଟି ହେଉଛି ପ୍ରବର୍ତ୍ତନମୂଳକ ଏବଂ ସବିୟ, ଏବଂ ଦୃଷ୍ଟାୟାଟି ନିବର୍ତ୍ତନମୂଳକ ଏବଂ ନିଷ୍ପିୟ ।

ପ୍ରବର୍ତ୍ତନମୂଳକ ବିଜୟାଟିକୁ ହାସଳ କରିବାକୁ ହେଲେ ଆମକୁ ବିରୁଦ୍ଧ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିରୁଦ୍ଧର ଏକ ଖୋଲଖୋଲ ଯୁଦ୍ଧ ଗୋପଣା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ; ଯେଉଁ ବିରୁଦ୍ଧରୁତ୍ତକ ପ୍ରକୃତରେ ସ୍ଵାର୍ଥମୁକ୍ତ, ଉକ୍ତପ୍ରକାଶ୍ୟ ଓ ଉତ୍ତାତ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଵାର୍ଥପ୍ରେରିତ, ନାଚ ଏବଂ ରୁଦ୍ଧବନୀର ବିରୁଦ୍ଧରୁତ୍ତକ ସହିତ ଏକ ଯୁଦ୍ଧରେ ଅବଶ୍ୟକ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏଥରେ ପ୍ରକୃତରେ ହାତାହାତି ଭାବରେହିଁ ଏକ ଯୁଦ୍ଧ ହେବ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହଁତ୍ତରେହିଁ ଏହି ସଂଗାମଟିକୁ ଜାର ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଯେଉଁଟି ଲାଗି ସବ୍ଦା ପ୍ରଭୂତ ମାନସିକ ଶତ୍ରୁ ଏବଂ ସ୍ଵର୍ଗତା ଅବଶ୍ୟକ ରହିଥିବ । କାରଣ, ଭବନାଗୁଡ଼ିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯୁଦ୍ଧ କରିପାରିବାକୁ ହେଲେ ସବସପ୍ରଥମେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଏକ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଥିବ, ଆପଣା ଭିତରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦାରୀ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଵୟଂ ଫନ୍ଦାନିତ ହୋଇ, ସେହି ବ୍ୟାଧିଟିକୁ ଆପଣା ଭିତରକୁ ପହଞ୍ଚାନେଇ ତା'ପରେ ଆପଣାକୁ ବ୍ୟାଧିମୁକ୍ତ କରିବା ଦ୍ୱାରା ସେହି ମରଣାନ୍ତକ ବାଜାଣୁଟିକୁ ଆହୁରି ଭଲ ଭାବରେ ନଷ୍ଟ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନିଷ୍ପିୟ ରହିଥିବ । ଏହାକୁ ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଯୁଦ୍ଘ ବୋଲିହିଁ କହିବା, ଯେଉଁଥରେ କି ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହଁତ୍ତରେହିଁ ନିଜର ମାନସିକ ଭାବପାମାଟିକୁ ଜାଣିଶୁଣି

ବିପଦ୍ମ କରିଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମାତ୍ର, ଗୋଟିଏ ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗି ପାରିବାକୁ ହେଲେ ସେହିଭଳି ଘୋଷାନଙ୍କର ବି ଦରକାର ନିଶ୍ଚିୟ ହେବ । ମୁଁ କାହାର ଲାଗି କଦାପି ଏପରି କରିବାଟିକୁ ସୂପାରୀସ୍ କରିବ ନାହିଁ । ଗାର୍ଜ ଏବଂ କଠୋର ସାଧନାବ୍ରତ ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ଦ୍ୱାରା କରିବାକୁ ଆପଣାକୁ ଏଇଟି ଲାଗେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ରଖିଛନ୍ତି, କେବଳ ସେହିମାନଙ୍କରରୁ ଏଥରେ ଅଧିକାର ରହିଛି । ଏବଂ ଆମେ ତାହାକୁ କେବଳ ସେହିମାନଙ୍କର ସକାଶେହି ଗୁଡ଼ିଦେବା ।

ଆମ ବିଷୟରେ କେବଳ ଏତିକି କୃତ୍ତାୟିବ ଯେ, ଯାବଣ୍ୟ ସନ୍ତୋଷରୁ ନିର୍ବାପଦ ରହିପାରିବା ଲାଗି ନିଜକୁ ଅନୁଭୂପରିଷକରେ ଦୂଷେଚିତାମନ୍ତ୍ର କରି ରଖି ଆମେ ସେତିକିରେହି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିବା । ତେଣୁ ସେହି ବାଞ୍ଛିଗଜ ବିଜୟଲୁହିଟିହି ଆମର ଅଭ୍ୟାସୀ ହୋଇ ରହିବ, ଏବଂ ସେଇଟିକୁ ହାସଲ କରିପାରିଲେ ଆମେ ଅବଶ୍ୟ ଏହି କଥାଟିକୁ ଜାଣିବାରେ ସମର୍ଥ ହେବା ଯେ ଏହିପରି କରି ଆମେ ସମ୍ମୂଳ ସକାଶେ ଆମ କଳ୍ପନାରୁ ଅନେକ ଅଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ କରି ପାରିବୁ ।

ଏହି ଦ୍ୱାରା ବିଜୟଲୁହିଟିକୁ ହାସଲ କରିବା ଲାଗେ ଆମକୁ ନିଜ ରିଜରେ ଏପରି ଏକ ମନୋମୟ କ୍ଷେତ୍ର ନିମିଶ କରି ରଖିବାକୁ ହେବ ଯାହାକି ଗୁଣାୟକ ଦୁଷ୍ଟୀରୁ ପାରିପାର୍ଶ୍ଵକ ମାଧ୍ୟମଟିର ଠିକ୍ ବିପରୀତ ହୋଇଥିବ । ଆମକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ କରି ଆମେ କଳ୍ପନାକରି ପାରୁଥିବା ସବୋଇ, ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ବିଶୁଦ୍ଧ ଏବଂ ଶ୍ଵାର୍ଥମୁକ୍ତ ଭବନାଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଆମ ମନର କ୍ଷେତ୍ରଟିକୁ ପୁଣ୍ୟ କରି ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏବଂ, ଆମର କଳ୍ପନାକୁଠ ପ୍ରୟାସ ଓ ଯହୁ ଦ୍ୱାରା ସେବୁଡ଼ିକ ହମେ ଏପରି ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ଜାବନ୍ତୁ ହୋଇ ରହିଥିବେ ଯେ, ଭ୍ରମ୍ୟମୁକ୍ତ ହୋଇ କିଛି ଭବିବା ଲାଗି ବାହାରୁ କୌଣସି ପ୍ରଲୋଭନ ଆସି ପହଞ୍ଚିବା ମାଧ୍ୟମେ ସେମନେ ଉତ୍ସନ୍ନତାକୁ ଜାଗର୍ତ୍ତ ହେ'ଇ ଉଠିବେ; ଯେଉଁ ଗୁରୁଟି ଆମକୁ ଆମମଣି କରିବା ସକାଶେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସୁଯୋଗ ଉଣ୍ଟି ଅପେକ୍ଷା କରିବସିଛି, ତାହାର ସମ୍ମାନ ହେବା ଲାଗି ସେବୁଡ଼ିକ ଯେପରି ସେମାନଙ୍କର ଆଖିକୁ ଝଲକାଇ ଦେଉଥିବା ଅପ୍ରିମନ୍ତରାରେ ଆପଣାକୁ ଉତ୍ସେଳିତ କରି ଆଣିବେ ।

ବୁଲ, ଆମେ ଆପଣା ଭିତରେ ପ୍ରାଚୀନ କାଳର ସେହି ଶୁଭକୁମାଣ୍ସମାନଙ୍କର ଅନ୍ତିକୁ ପ୍ରକ୍ଳିତି କରି ରଖିବା । ସେହି ଅନ୍ତି ଦିବ୍ୟ ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତାରୁଟି ପ୍ରତାକ ହୋଇ ରହିଥିବ, ଏବଂ ତାହାର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ ଘଟାଇବାକୁହି ଆମେ ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ-ବୁପେ ରହିଣ କରିବା ।

ଗୋଟାଏ ଦିନରେ, ଗୋଟାଏ ମାସରେ, ଏପରିକି ଗୋଟିଏ ବର୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ଆମେ କଦାପି ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ହାସଲ କରିପାରିବା ନାହିଁ । ସେଥିଲାଗି ଆମକୁ

ସବଳ ଭାବରେ ଲଜ୍ଜା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଅଧିକରଣାୟର ସହିତ ଲଜ୍ଜା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । କିନ୍ତୁ ଏଥରୁ ଯେ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ଉପକାର ମିଳିଥାଏ, ଯଦି ତୁମେ ସେହି ବିଷୟରେ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ସଙ୍ଗନ ହୋଇ ପାରିବ, ଯେଉଁ ଶାନ୍ତି ଏବଂ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶାନ୍ତ ସ୍ଥିତି ହିମଣି ଆମରିତରେ ରହିଥିବା ବାସନା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଯାବନ୍ତୀ ଉଦ୍ଦେଶନା, ଆଶଙ୍କା ତଥା ଭୟକୁ ଦୂର କରି ସେଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିବିଏ, ସହି ତୁମେ ତାହାକୁ ଯଥାର୍ଥରେ ଅନୁଭବ କରିପାରିବ, ତେବେ ତୁମେ ଆଦୌ କୌଣସି କୁଣ୍ଡା ପ୍ରକାଶ ନ କରି ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟିରେ ଅବଶ୍ୟ ଲଗିଯିବ ।

ସୁନ୍ଦର, ଶୁଭ ଓ ଶରୀରାଳୀ ଭାବନାଗୁଡ଼ିକର ଏକ ସମନ୍ତ୍ଵ୍ୟ ସମ୍ବୂଦ୍ଧ ସମ୍ବନ୍ଧର କଲେ ତଢ଼ାଇ କେବଳ ଯେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ନିଜର ସୁଖ ଉପଲବ୍ଧ ହେବ, ସେକଥା ଆଦୌ ନୁହେଁ । ଅଗ୍ନିଶିଖାଟି ଯେତିକି ଅଧିକ ଉଚ୍ଛଳ ଓ ଉଚ୍ଚ ହୋଇ ଜଳି ପାରିବ, ତାହା ଆପଣାର ଘୃଣପାଖରେ ମଧ୍ୟ ସେତିକି ଅଧିକ ଆଲୋକର ବିତରଣ କରିଦେଇ ପାରିବ ।

ଆପଣାକୁ ଏକ ମାଧ୍ୟମରୂପେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଆମେ ଯେଉଁ ତାରିକୁ ପ୍ରଜ୍ଞିତ ହୋଇ କରଣ ଦାନ କରିବାର ଅବସର ଅଣିଦେବୁ, ତାହା ଆପଣାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତଟି ଦ୍ୱାରାହିଁ ଦୂର ଅଛି ଅନେକ ତାରିକର ଆବର୍ତ୍ତାବକୁ ସମ୍ବନ୍ଧକ କରି ଆଣିବ । ଏହା ପ୍ରକୃତରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୌଭାଗ୍ୟର କଥା ଯେ କେବଳ ଅନ୍ଧକାର ଏବଂ ଅଙ୍ଗନର ଯେ ସନ୍ତମଣ ଘଟିଥାଏ, ସେକଥା ଆଦୌ ନୁହେଁ, ମାତ୍ର ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଆଲୋକର ସନ୍ତମଣ ଘଟିବା ମଧ୍ୟ କଦାପି ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ସୁନ୍ଦର ଆମ ନିଜର ଉଚ୍ଚତମ ଭାବନାଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ସତେଜନ ହୋଇ ରହିବା ଲାଗୁ ଆମେ ଯେଉଁ ପ୍ରୟାସଟି କରିଥାଉଛି, ତାହା ଆମକୁ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଆମର ଭାବନାଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଏକ ନିୟମନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାସଳ କରିବାରେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତା ବାଧି କରୁଥିବ, ଏବଂ, ଗତ ମାସରେ ମୁଁ ରୂପମାନଙ୍କ ଲାଗି ଯେପରି ସତନା ଦେଇଥିଲା, ବିଶେଷଣ, ମନନ ଓ ଅଭିନବେଶ ପ୍ରଭୃତି ନାନା ପଢନ୍ତି ଦ୍ୱାରାହିଁ ଆମେ ସେହି ନିୟମନ୍ତ୍ରଟିକୁ ହିମଣି ସମ୍ବନ୍ଧ କରିବାକୁ ଆଣି ପାରିବା । ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଆପଣାର ମାନସିକ ସତ୍ତ୍ଵର ସେବରେ ଏହି ନିୟମନ୍ତ୍ରଟିକୁ ଦ୍ୱାସଳ କରି ପାରିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଆପଣାର ଲଜ୍ଜା ଅନୁସାରେହି ଆପଣାର ବୁଦ୍ଧିଶତର କେତେକ ଅଂଶକୁ ନିଜ ଉଚ୍ଚରୁ ବାହାର କରି ତାହାକୁ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନକୁ ପ୍ରେରଣ କରିବାକୁ ଉଚ୍ଚତ ବୋଲି ମନେ କରିବେ, ସେଠାକୁ ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରେରଣ କରି ପାରିବେ ଏବଂ ଏଣେ ସେହି ବିଷୟରେ ସପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସତେଜନ ବି ରହିଥିବେ ।

ବୁମର ଏହି ନିଃସରଣଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ ବୁମର ଦୂଜ ପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ, ଏବଂ, ଯେଉଁଠାକୁ ଭୁମେ କୌଣସି କାରଣରୁ ନିଜେ ଯାଇପାରୁ ନ ଥିବ, ସେଗୁଡ଼ିକ ସେଠାକୁ ଯାଇ ବୁମର ପ୍ରତିନିଧିରୁ ପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ।

ଏହି ଶତ୍ରୁତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ଲଭ ମୀଳିପାରିବ, ତାହା ବୁମ ପାଖରେ ନିଷ୍ଟିସ୍ଥ ପ୍ରତିନିଧିରୁ ହୋଇ ଯାଉଥିବ ।

କୁଣ୍ଠିତତାର ସହିତ ଯେଉଁ ଭବନାର ପରିଚୟାଳନା ହୋଇ ପାରୁଛି ଓ ଯାହାକୁ ଯଥାର୍ଥଭ୍ରାତରେ ଧାରଣ କରି ରଖାଯାଇ ପାରୁଛି, ଆପଣାର ସାତ୍ତବୀ ବଳରେ ତାହା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେବଳ ଅନ୍ତକାର ମଧ୍ୟରେହିଁ ଅବୁକ ହୋଇ ରହିଥିବା ଆହୁରି ଅନେକ ବଂତ୍ରିଙ୍କର ମନ ଭିତରେ ପ୍ରକାର ଏକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରଣକୁ ସତେଜ ହେବା ଲାଗି ନିଷ୍ଟିସ୍ଥ ଜାଗୁକ କର ଆଣିବ । ଏବଂ ଏହିପରି ଭବେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଉତ୍ସର୍ଗର ବିବର୍ତ୍ତିନ ଦିଗରେ ସତଳ ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ପାରିବ । ଯିଏ ଅସୁଷ୍ଟିତା ସେଇ କରୁଛି, ତାହାର ଆରୋଗ୍ୟଲଭ ସକାଶେ ଯେଉଁବୁ ପ୍ରାଣିକ ସାମର୍ଥ୍ୟର ପ୍ରସ୍ତୋଜନ ରହିଛି, ତାହା ଅଭିରୁ ଦେହ ସାମର୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଆକର୍ଷିତ କର ଆଣି ଏହା ଏକ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ସୋପାନରୁ ପେ ଅଭିନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବ । ତାହା କୌଣସି ବନ୍ଧୁ ବା ପ୍ରିୟୀଜନ ଲାଗି ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ପରି ହୋଇ ରହିପାରିବ ଏବଂ ତାକୁ ଅନେକ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା ବି କରିପାରିବ; ଏକ ମାନସିକ ସମ୍ମର୍ମିଳାପନ ଦ୍ୱାରା ବା ଫବୋଧ ଦ୍ୱାରା ତାହାକୁ ସତର୍କ କରିଦେଇ ଅଥବା ବିପଦଟିର କାରଣ ଉପରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଭବରେ ଦିସ୍ତା କରି ଯିଏ ତାହା କରିପାରିବ ।

ବଡ଼ ଦୁର୍ବାଗ୍ୟର ବିଷୟ ଯେ, ଏହାର ବିପଶ୍ଚତ କଥାଟି ମଧ୍ୟ ବେଶ୍ୟ ସମ୍ବଲ ହୋଇପାରେ, ଏବଂ ମନ ଭବନାଗୁଡ଼ିକ ବି ଆପଣାର ହିୟାଶକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର କରିବାରେ କଦାପି ପଣ୍ଡାତ୍ମକ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ ।

ମନ ଭବନାଗୁଡ଼ିକର, ଦୟାର ଭବନା, ପ୍ରତିଶୋଧର ଭବନା, ରିଷ୍ଟା ଓ ଦ୍ୱେଷର ଭବନା, ଅନିଷ୍ଟାତ୍ମକ ନାନା ଭବନା, କର୍କଣ୍ଠ ମତାମତ ଏବଂ ପକ୍ଷପାତିଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟାୟନ ପ୍ରତ୍ୟତି ମନ ଭବନାଗୁଡ଼ିକର ଶତରଣ ଏବଂ ନିଃସରଣ ଦ୍ୱାରା କେତେ ପ୍ରଭୁତ୍ୱଭବରେ ଯେ କ୍ଷତି ହୋଇଥାଏ, ଆମେ ସେବକା କଳ୍ପନା ବି କରି ପାରିବା ନାହିଁ ।

କୁଷ୍ମାମୁଳକ କୌଣସି କଥୋପକଥକରୁ ଶୁଣିବା ଏବଂ ତାହାର ପୁନରବୃତ୍ତି କରିବା ଦ୍ୱାରା ଆମର ଯେ କେତେ କ୍ଷତି ହୋଇଥାଏ, ଆମେ ସମସ୍ତେ ସେବକା ନିଷ୍ଟିସ୍ଥ ଜାଣିଥିବା । ଶାଲ ସେହି କଥାଗୁଡ଼ାକ କହିବାରୁ ନିବୁଦ୍ଧ ରହିଲେହିଁ ତାହା

କଦାପି ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ ନାହିଁ, ଆମକୁ ସେହି ଭବନାଗୁଡ଼ିକରୁ ମଧ୍ୟ ନିଚ୍ଛବି ହୋଇ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।*

ପୁନଃ, କିନ୍ତୁ ମନନାହିଁ ଏହି ଷେଷରେ ନିଶ୍ଚୟ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ; କାରଣ ଆମର ମତ ସ୍ଵକାଶ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟନଗୁଡ଼ାକ ଯେ ସବଦା କେଡ଼େ କର୍କଣ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ଆମେ ସେହି କଥାଟିକୁ ଅଚିରେତ୍ତି ବୁଝି ପାଇବା ।

ଆମେ କରୁଥିବା କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏତିକି ମନେ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ, ଆମେ କବାରୁ ଯାଉଥିବା କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ ଯେପରି, ଆମେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଯେ ଆବୋ ସେହିପରି ଭବରେ ଜାଣିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇ ନ ଆଉ, ଆମକୁ ଆପଣା ପାଖରେ ବାବଦ'ର ସେହି କଥାଟିକୁ କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହିସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ପରରେ ଯେଉଁପରି ଅଭିପ୍ରାୟ ରହିଛି ଏବଂ ଯେଉଁରୁ ଅନେକ କାରଣ

* ଅରଗୋଟିଏ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅଗରେ କୁହାଯିବା ସମୟରେ ସେଥିରେ ଏହି କଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଡ଼ି ଦିଅଯାଉଥିବା ।

ମନର ଏହି ଦେଶମୟ ସ୍ଥିତି ପରି ବୋଧକୁଏ ଅର ଅନ୍ୟକିଛି ଅମ ଲୁଗି ତଥା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଲୁଗି କବାଯି ଏତେବେଳୀ କ୍ଷତକାରକ ହୁଏ ନାହିଁ । ଅମର ସରତିତ ଅରଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ଅମ ଉତ୍ତରରେ ସଂତୋଷବା ଗୋଟିଏ ଅଲାଙ୍କ୍ୟ ପ୍ରାଚୀର ଠିଥ ହୋଇ ରହିଥିବା ପରି ଅମେ କେତେଥର ଅନୁଭବ କରି ନ ଥିବା । ଏବଂ ତଥାଏ, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଟି ପ୍ରତି ଅମେ କଥାରେ ବା କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଅତରଣ ଦେଖାଇଥାଏ, ତାହା ହୁଏତ ସୁବେଳେ ଭାବି ଉତ୍ତରାଧିଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିଥାଏ ଏବଂ ବେଳେବେଳେ ଏସବିକ ଭାବି ବନ୍ଧୁତାଧିଷ୍ଟ ହୋଇ ବି ରହିଥାଏ ।

ମାତ୍ର, ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଦେଶମୟରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ଅମ ଉତ୍ତରରେ ଅମେ ଏସର ଏକ ବିଶ୍ଵେଷଣ ଓ ସମାଲୋଚନାର ମନୋରୁବଣିକୁ ପ୍ରସ୍ତ୍ରୟ ଦେଇ ଥିଯାଇ, ଯାହାକ କେଡ଼େ ଅବଲାକ ସହିତ ଭଲ ଶୁଣିବାକ ବାଦ୍ୟ ଦେଇ ଦେଉଥାଏ, ଖାଲ ଦୋଷରୁବାକୁହିଁ ଗୁରୁତବ ତୁରଇ ଦେଖୁଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ ଏକଥା ସତ ଯେ ଏସର କରିବା ପଛରେ କୌଣସି ଦିଦେଶରକ ନା ଥାଏ, ମାତ୍ର କେଉଁଠି କିଏ ଦିକ୍ଷା ବା ଅପଦ୍ରବ ତଥାଏ ରହିଥାଏ, ହୁଏତ ଅମେ ଅମ ଉତ୍ତରେ କୌଣସି ଶାନରେ ଅପଶାକୁ ସତେଥବା ଭାବି ବଜ ବୋଲ ମନେ କରୁଥାଇ । ପ୍ରକୃତରେ ଅମେ କେତେ ଶାନରାର ସରଗମ ନ ଦେଇ । ଏବଂ ଏହିପରି ଉକରେ, ଅଲ୍ଲ ଅଲ୍ଲ କରି ଏ ଦିନ ଦିନ ହୋଇ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ଅମ ଉତ୍ତର ପ୍ରକୃତରେ ଗୋଟିଏ ଏତେବେଳ ଶାନର ସ୍ଥିତି ହୋଇଯାଏ, ଯାହାକ ଅମ ଦୁର୍ଦ୍ଦଲୀ ସରସ୍ଵତାରୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଦୂରତା କରି ନେଇଯାଏ । ସରସ୍ଵତର ଅତ୍ୱର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବା ଲୁଗି ଅମେ ବାହାରେ ସେତେଯାହା ଉଦ୍‌ଦିନ କରିବାରେ ଲୁଗିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅମେ ତଥାଏ ସରସ୍ଵତାରୁ ଦୂରକୁ ଲୁଗି ଯାଉଥାଇ ।

ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଘଟାଇଛନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକ ଯେ ସ୍ଥାୟ ଫୁଲୁଣ୍ଠ ଭାବରେ ଆମ ପାଖରୁ ଅଜ୍ଞାତ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, ଆମେ ନିଜ ପାଖରେ ବାରବାର ସେହିକଥା କହୁଥିବା ।

ଦୋଷଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଆମକୁ ଏହି କଥାଟି ସ୍ମୃତି ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଯେଉଁସବୁ କଥା ଦେଖି ଆମେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ବିରତି ପ୍ରକାଶ କରୁ, ସାଧାରଣତଃ ସେହିଗୁଡ଼ିକର୍ତ୍ତି ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଉଷ୍ଣର ଷେଷ ପାଇ ଆମ ଭିତରେ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ଏବଂ, ଆମେ ଏକଥାଟିକୁ ବି କଦାପି ଭୁଲି ଯିବା ନାହିଁ ଯେ, ଯଦି ଆମ ଭିତରେ ଏହିସବୁ ଦୋଷର ମୁଲଟି ରହି ନ ଥାନ୍ତା । ତେବେ ଆମେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଜାଗାରେ ଦେଖିବାକୁ କଦାପି ସମର୍ଥ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ପୁନଃ, ଗୋଟିଏ ଦୋଷ କହିଲେ ଆମେ କ'ଣ ହୁଣ୍ବା ? ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଏହି ଦୋଷଟି କୌଣସି ଏକ ଗୁଣର ଓଳଟା ପାଇଟି ହୋଇ ରହିଥାଏ; ଆପଣାକୁ ବହୁଧିକାରୀତ କରି ଆଣିବା ଲାଗେ କୌଣସି ଗୁଣର ଏକ ଆଧିକ୍ୟ ହୁଏଇ କୌଣସି ମାର୍ଗ ପାଇ ପାଇ ନ ଥାଏ ବା ଆମ ଭିତରେ କୌଣସି କିଛି ତାହାର ଉଚିତ ସ୍ଥାନଟିରେ ରହି ପାଇ ନ ଥାଏ ବୋଲି ବାହାରକୁ ତାହା ଏକ ଦୋଷ ହୋଇ ଧରାପଡ଼ି ଯାଉଥାଏ ।

ଆମର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କଥାଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ଆମକୁ କଥାପି ଆହୁରି ଅଧିକ ବିବେକିତା ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିଷ୍ଠାର ସହିତ ଭାବ କଠୋର ଭାବରେ ଏହି ନିୟମଟିକୁ ପାଲନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ : ଆପଣାକୁ ପ୍ରଥମେ ଜଣେ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ଥାନରେ ବିଶ୍ୱର କରି ନ ଦେଖି ଆମେ କଦାପି କୌଣସି କଥାର ବିଶ୍ୱର କରିବାକୁ ଯିବା ନାହିଁ । ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ହୋଇଆଇନା କାହିଁକି, ଯଥାସମ୍ମନ ଅଧିକ ନୈତିକିତକା ସହିତ ଆମେ ତା' ବିଷୟରେ ସବୁକଥର ବିଶ୍ୱର କରିବା । ସିଏ ଯାହା ଅନୁଭବ କରିଛୁ, ଆମେ ତାହାକୁ ନିଜେ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା; ସିଏ ଯାହା ଦେଖିଛୁ, ଆମେ ତାହାକୁ ନିଜେ ଦେଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା । ଏବଂ, ଯଦି ପ୍ରକୃତରେ ଧୂଣ୍ଠ ଆନ୍ତରିକତା ସହିତ ଆମେ ସେହି କଥାଟିକୁ କରିପାଇବା, ତେବେ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଆମେ ଏକଥାଟି ମଧ୍ୟ ବେଶ୍ଟ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବା ଯେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ସମୃଦ୍ଧରେ ଆମର ବିଶ୍ୱର ଓ ମତଟି ହିମେ କମ କଠୋର ଏବଂ ଅଧିକ ନ୍ୟାୟପୂର୍ଣ୍ଣ ବି ହୋଇ ପାରୁଛି ।

ପୁନଃ ଏକ ସାଧାରଣ ନିୟମ ହିସାବରେ, ଯେଉଁ ବିଷୟରେ ଆମେ ନିଜର ବିଶ୍ୱରକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବାକୁ କହୁଛା କହୁଛୁ, ଆମେ ତାହାକୁ ପ୍ରକୃତରେ କେଉଁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିବା ? ଏହି ଦେଖିବାର ଷେଷରେ ଆମର ମାନଦଣ୍ଡଟି ପ୍ରକୃତରେ କିପରି ହେଲ ରହିବ ? ବସ୍ତୁତଃ ଆମେ କ'ଣ ପ୍ରକୃତରେ ଏହିପରି ଗୋଟାଏ

କଲ୍ପନା ଭିତରେ ବୁଡ଼ି ରହିଛି ଯେ ଆମରି ପାଖରେହି ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରଜୀ ଏବଂ ନ୍ୟାୟ ବିଶୁର କରିବାର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଶକ୍ତି ଅବଶ୍ୟ ଗଛିବ ହୋଇ ରହିଛି ଓ ତେଣୁ ଆମେ “ଏଇଟା ଭଲ, ଏଇଟା ଖରପ” ବୋଲି ଠୋ’ କରି କହିଦେଇ ପାରିବା ? ଆମେ ଏକଥା କଥାପି ଭୂଲିଯିବା ନାହିଁ ଯେ ଭଲ ଓ ମନ୍ଦ ବିଷୟରେ ରହିଥିବା ଆମର ଧାରଣାଶୁଭ୍ରତ ପ୍ରକୃତରେ ଏପରି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣଭବରେ ଆପେକ୍ଷକ ଓ ଅଜ୍ଞନମିଶ୍ରିତ ହୋଇ ରହିଆଏ ଯେ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ବିଶୁର କଲାବେଳେ, ଆମ ନିଜର ବିଜ୍ଞାତା ଭୁଲନାରେ ଏକ ଅନେକ ବୃଦ୍ଧିର ବିଜ୍ଞାତାକୁ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିବା କୌଣସି ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ ଭିତରେ ବି ଆମେ ଅନେକ ସମୟରେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ଦୋଷ ଦେଖାଇବାକୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଥାଉ ।

ସଥାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ ଦୁଷ୍ଟ ପ୍ରକୃତରେ କାହାର ବିଶୁର କରେ ନାହିଁ; ଯେକୌଣସି ଘଟନାକୁ ତାହା ସଥାସମ୍ମବ ଅଧିକ ସଥାର୍ଥ ଭାବରେ ତାହାର ଯାବନ୍ୟ ଅନେକବିଧ କାରଣ ଓ ଅନେକକଣ୍ଟ୍ୟକ ପରିଣାମ ଦେଇ ବିଶୁର କରି ଦେଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ । “ଏଥରୁ ହୁଏଇ ଏହିପରି ହେବ ଯେ”, — ତାହା ସବୁବେଳେ ଏହିଭଲି କହିଆଏ; “ଏହି କଥାଟିକୁ କରିବାକୁ ଯିବା ପୁଷ୍ଟି, ତୁମେ ଯାହା କରିବାକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଲଜ୍ଜା କରୁଛ, ଯେହି ଅନ୍ୟଟି ତାହାର ଅଧିକ ଅନୁଭୂପ ହେବ କି ନାହିଁ, ତୁମର ଥରେ ପଶୁଷା କରି ଦେଖିବା ଉଚିତ” ବୋଲି କହେ । ଏବଂ, ଯେକୌଣସି ପରିଷ୍ଠିରେ ହେଉ ପଛକେ, ଆମେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଧ୍ୱନି ଯାବନ୍ୟ ବ୍ୟାପାରରେ, ଆମେ କେତେ ଅଧିକ ବା ଅଳ୍ପ ପରିମାଣରେ ଆମର ସମ୍ମିଳନରେ ତାହାର ସକଳ ପ୍ରଗାଢ଼ିତା ଏବଂ ଉଚିତରେ ମହିମା ସହିତ ବିଶୁଳିତ ରହିଥିବା ଆମ ନିଜର ଆଦର୍ଶଟିର ଅନୁଭୂପ ହୋଇ ରହିଛୁ ତାହାକୁହି ମାନଦଣ୍ଡ ରୂପେ ହୁଏଇ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଅନ୍ୟମାନେ ବି ଆମ ନିଜର ଆଦର୍ଶଟିକୁ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନରେ ଉପଲବ୍ଧି କରିବାକୁ ସଚେଷ୍ଟ ରହିବେ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ସେପରି ଦାବି କରିବା ଲାଗେ ଆମର ଆଦୋଦୀ କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ, ଆମ ଆଦର୍ଶଟି ସେମାନଙ୍କ ଆଦର୍ଶଠାରୁ ଯେ ଅଧିକ ଉଚିତ, ସେ କଥା ଜାଣିଥିଲେ ତାହା ଅନ୍ୟପ୍ରକାର କଥା ହେବ । ମାତ୍ର, ସେହି ଷେଷରେ ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ନିଷ୍ଠିତ ରହିବାକୁ ପଞ୍ଚକ ଯେ ଆମର ଏହି ଆଦର୍ଶଟି ସବଦା ସବୋକ ଆଦର୍ଶଟି ସହିତ, ସେହି ଅନ୍ତିମୟ ଆଦର୍ଶଟି ସହିତ, ଅର୍ଥାତ୍ ଆପଣାର ଆନ୍ତରଭିତ୍ର ମମୋପାଦନର ଷେଷରେ ଏହି ବିଶୁର ଯୋଜନାଟି ସହିତ ଏକବୁଦ୍ଧି ହୋଇ ରହିଛୁ ।...

ମାତ୍ର, ଏହି ବିଶ୍ୱାସକ ଉଚ୍ଚ ସୋପାନଗୁଡ଼ିକରେ ଆସି ପଡ଼ୁଥିଲା ପାରିବା ପୁଣ୍ୟରୁ ଆମେ ସବୁଦେଲେ ଏହି କଥାଟିକୁ ସ୍ଵରୂପରେ ଅବଶ୍ୟ ରଖିପାରିବା ଯେ, ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ ଉଚ୍ଚରୁ ଯେଉଁ ଅନନ୍ତରୁକୁ ଏବଂ ଅସଦ୍ଵିଭପୁଣ୍ୟ ଭାବନାଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଣ୍ଣଳ ହେବାରେ ଲାଗିଆଏ, ତାହାରୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚମୁକ୍ତିବା ଯାବନ୍ତୀୟ ଦୃଢ଼ ଓ ବିଶ୍ୱାସକର ନାନା କାରଣରୁପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ଏକ ହୋଇ ଗଢ଼ିବାକୁ ସେମାନେ ଯେତେ ଇଚ୍ଛା କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହାରୁ ସେମାନଙ୍କର ଏକଢ଼ିକୁ ପ୍ରଥମ ଅସମ୍ଭବ କରି ରଖିଆଏ ।

ଆମର ବାହ୍ୟ ଶିୟାଗୁଡ଼ିକରେ ଆମେ ଘାହାସବୁ ହାସଲ କରିବୁ ମୋଳି ନିରନ୍ତର ପ୍ରସାଦ କରିବାରେ ଲାଗିଆଉ, ଆମର ମାନସିକ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ତାହାରୁ ଯୁଗପତ୍ର ଭାବରେ ବାଧାପ୍ରାୟ ହେବାରେ ଲାଗିଆଏ, ବା ଏପରିକି ବିନଷ୍ଟ ବି ହୋଇ ଯାଉଥାଏ ।

ତେଣୁ ଆମେ ଆମର ଭାବନାଗୁଡ଼ିକୁ ସବୁଦେଲେ ନିଶ୍ଚାଶଣ କରି ଦେଖିଥିବା, ଆମ ନିଜ ଲାଗି ସୁନ୍ଦର ଏବଂ ଉଦାର ଭାବନାଚୟର ଏକ ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ସୃଷ୍ଟି କରି ରଖିବାକୁ ଆମେ ସତକ ଉଦ୍‌ଦେଶ କରୁଥିବା । ତା'ହେଲେ, ଏହି ଜଗତରେ ଏକ ସୁମର୍ମିଳିତତାର ସ୍ଥାପନକୁ ଦୃଶ୍ୟତ କରିବା ଦିଗରେ ଆମେ ଅନେକ କିଛି କରି ପାରିଲୁ ବୋଲି ନିଶ୍ଚଯ କୁହାଯାଇ ପାରିବ ।

୧୯ ଫେବୃଆରୀ ୧୯୬୭

ସବ୍ରାପ୍ରଧାନ ଭାବନା*

ଆଜି ଆମେ ଏବର୍ଷର ସବ୍ରଣେଷ ଅରଟି ପାଇଁ ଏକଥ ହୋଇଛୁ । ଅନ୍ତରଃ ବାହ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆମେ ସେହି କଥାଟିକୁ କହିପାରିବା, କାରଣ ମୁଁ ଆଶା କରୁଛ ଯେ ଆପଣା ଆପଣାର ଭାବନାର ଷେଷରେ ଆମେ ସବ୍ରଦା ଏକ ହୋଇ ରହିଥିବା । ଅନ୍ତରଃ, ଅଗ୍ରଗତି ଓ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତା ଲାଗି ରହିଥିବା ଆମର ଆକାଂକ୍ଷାରେ ଆମେ ନିଶ୍ଚିଯ ଏକତାବଳ୍କ ହୋଇ ରହିଥିବା ।

ଏହି ଆକାଂକ୍ଷାଟିହି ସବ୍ରଦା ଆମ ଯାବଣ୍ଟାୟ କର୍ମରେ କେଉଁ ସ୍ବରୂପ ହୋଇ ରହିଥିବ, ଆମର ଲାଗୁ ଶକ୍ତିକୁ ଜୀବନମୟ କରି ରଖିଥିବ; କାରଣ, ଆମ ନିଜ ଲାଗି ଆମେ ଯେଉଁଭଳି ଲକ୍ଷ୍ୟଟିଏ ବାହୁନେଇଥିବା ଓ ଯେଉଁଭଳି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୋଲି ସ୍ଥିର କରିଥିବା ପଛକେ, ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟଟିରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚି ପାରିବା ସକାଶେ ଏବଂ ସେହି କର୍ତ୍ତବ୍ୟଟିକୁ ସମ୍ମନ କରିପାରିବା ସକାଶେ, ଆମର ଯଥାସମ୍ବନ୍ଧ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ସମ୍ମାଦିତ କରିବା ସକାଶେ, ଆମକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହଁତ୍ତିରେହି ଅଗ୍ରଗତି କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଗତ କାଳିଟିକୁ ସବ୍ରଦାହି ଆଗାମୀ-କାଳର ପାବଲ୍‌ରୂପେ ବ୍ୟବସ୍ଥାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଜୀବନରେ ଏକ ସତତ ଗତି ଅବାରତ ରହିଛି, ଏକ ସତତ ରୂପାନ୍ତର ଅନବରତ ଲାଗି ରହିଛି । ଆମେ ଯେତେବେଳୀ ବଢି ଯେତେ ଅଧିକ ବିଦ୍ୟାବନ୍ଦୁ, ପ୍ରଜ୍ଞାଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାଉ ନା କାହିଁକି, ଏକ ସତତ ଆଶେହପର ଯାତ୍ରାବିମରେ ଯିଏ ବିଶ୍ଵଜନର ସେହି ମହାୟେତ୍ରଟି ସହିତ ଗତିଶୀଳ ହୋଇ ରହିନଥାଏ, ତାହାକୁ ଅନିବାର୍ତ୍ତତଃ ପତନ ଆକ୍ରମିତ୍ତ ଗତି କରିବାକୁ ହୁଏ, ତାହାର ସତେଜନ ସମ୍ମାନର ବିନାଶ ଆକ୍ରମିତ୍ତ ସିଏ କାଟି ଦେଉଥାଏ ।

ପିଥାଗୋରାସ ଅଭିନ୍ନ, ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଭାବରେ ଠିକ ଏହି କଥାଟିକୁହି ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ହାନ ବୁଲନର ଏବେ ସେହି ଓଜନ୍ତିମା କଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଏଠାରେ ପଡ଼ି ଶୁଣାଇ ଦେଇଥିଲେ ।

* ଯେଉଁ ପ୍ରବଚନଟି ବର୍ତ୍ତମାନ 'ସବ୍ରାପ୍ରେସ୍ ଅବିଷ୍ଟାର' ନାମରେ ପରିଚିତ ରହିଛି, ଏହି ଲେଖାଟି ପ୍ରଥମେ ତାହାର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ରୂପେ ଲେଖା ଯାଇଥିଲା ।

ଏବଂ, ଆମର ଏହି ଅଖୟତନ କମଟିରେ ଯାହା ଆମର ଖେୟ ହୋଇ ରହିଥିଲା, ଗତ ବୈଠକରେ ମୋର ତାହାକୁ ସାରାଂଶ କରି କହିଦେବାର ଥିଲା । ମାତ୍ର ସେହି କଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଶୁଣିବାପରେ ମୁଁ ତାହା ନକରିବାକୁର୍ତ୍ତି ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିଥିଲା ।

ଆପଣାର ଭାବନା ଶିଳ୍ପିକୁ କିପରି ବିକାଶ ସାଧନ କରିବାକୁ ହେବ, ତାହାକୁ କିପରି ଆକୃତି, ପ୍ରଶନ୍ତ, ବନ୍ଦନମୁକ୍ତ ଏବଂ ଅଧିକ ଗମ୍ଭୀର କରିବାକୁ ହେବ, ସେହି ବିଷୟରେ ଆମେ ଆପଣମାନଙ୍କୁ କେତେକ ପରମର୍ଶ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ଆସିଛୁ । କାରଣ, ଆମ ଭାବନାର ମୂଳଟି ଉପରେର୍ଥି ଆମ ଜୀବନ ତଥା ଆମ କାର୍ଯ୍ୟର ମୂଳ ବି ନିର୍ଭରଣୀକ ହୋଇ ରହିଛି ।

ୟୁଗେ ଯୁଗେ ବାରବାର ଏହି ପରମର୍ଶଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରାହୋଇ ଆସିଛି; ସବୁ ଦେଶରେ ପୁଅଙ୍ଗର ମହାନ୍ ଶିଷ୍ଟ ଦାତାମାନେ ଏହି ପରମର୍ଶଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଖାଲଦେଆ, ତିବ୍‌ବତ୍, ଚୀକ, ମିଶର, ଭାରତବର୍ଷ, ତଥା କାପାତୋଇଆରେ ଦାକ୍ଷା-ଧାନର ଯାବଣ୍ୟ ପ୍ରସିଦ୍ଧ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ସ୍ଵସ୍ତବନ୍ଧ କରି ରଖି ଯାଇଥିବା ବିବର୍ତ୍ତନର ପ୍ରଣାଳୀଗୁଡ଼ିକୁ ଯେଉଁମାନେ ମନୋହାରୀ ସହକାରେ ଅଖୟତ କରିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଏହି କଥାଟିକୁ ଅବଶ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବେ ଯେ ସେହି ପ୍ରଣାଳୀଗୁଡ଼ିକ ବାହ୍ୟ ଆକାରରେ ଯେତେ ବହୁବିଧ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅସଳ ଉପାଦାନରେ ପ୍ରକୃତରେ ଏକା ପ୍ରକାରର ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ।

କାରଣ, ବିକାଶ-ସାଧନର ଏହି ଯାବଣ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ଏକାଠି ଗୋଟିଏ ଗଣ୍ଡର ବାକ୍ୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତ କରି ବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଇ ପାଇବ । ପିଆଗୋରସ ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଠିକ୍ ସେହି ବାକ୍ୟଟିକୁଠି କହିଥିଲେ । ଶ୍ରୀପୁନ୍ତ ହାନ୍ ଚୁଇନର ଆମକୁ ତାହାର ବିଷୟରେ କହିଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆସା ଏବଂ ତିଲ ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୱାଣୀର ଆସା, ଏ ଦୁହଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବସ୍ତୁ ନୁହଁନ୍ତି; ଏମାନେ ଅଭିନ୍ନ । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଆମ ନିକ ଦିନ ଭିତରେ ସେହି ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କୁଠି ଧାରଣ କରି ରହିଛୁ ।

୧୫ ଏପ୍ରିଲ ୧୯୧୨

ଦାନଶୀଳତା---ଉଦ୍‌ବାଚତା

ଯାହା ପାଖରେ ଯେଉଁ ଜିନିଷଟିର ଅସ୍ତର ରହିଛି, ତାହାକୁ ଆମେ ସେହି ଜିନିଷଟିକୁ ନେଇ ଦେବା, ଅଛି ସାଧାରଣ ବିଶ୍ୱର କଲେ ଦାନଶୀଳତାର ଏହିପରି ଏକ ସଙ୍ଗୀ ନିରୂପଣ କରୁଥାଇପାରେ ।

ଅର୍ଥାତ୍, ଏହି ବ୍ୟାଖ୍ୟାଟିର ଅନୁସରଣ କରି ଶେଷୟାଏ ଗଲେ, ଆମେ କହିବା ଯେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ନୟୁକୁ ତାହାର ଯଥାର୍ଥ ସ୍ଥାନରେ ନେଇ ରଖିପାଇବା, ଯାହାଦ୍ୱାରା କି ଏହି ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠରେ ସେହି ସବୋଜ ନ୍ୟାୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇ ପାରିବ, ଆମେ ତାହାକୁହି ଉଦ୍‌ବାଚତା ବୋଲି କହିବା ।

ଇଏ ହେଲି ଏହାର ତାତ୍ତ୍ଵିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା; ମାତ୍ର ବାହ୍ୟକ ଯେତରେ, ଯେଉଁ ପଥଟିକୁ ଧର ଲୋକମାନେ ଅନ୍ୟେଷଣରେ ହୋଇ ପୁଣ୍ୟ ନ୍ୟାୟ ଆଡ଼କୁ କ୍ରମେ ଅଗ୍ରଗତି କରି ଯାଇପାରିବେ, ସେହି ପଥଟିକୁ ଆମେ ଉଦ୍‌ବାଚତା ବୋଲି ବିଶ୍ୱର କରିପାରିବା ।

କାରଣ, ବିବର୍ଣ୍ଣିତ ଏହି ବନ୍ଧୁମାନ ସୋପାନଟିରେ, ମନୁଷ୍ୟ ତାହାର ଏହି ଜଗତସ୍ଵଦନଟି ମଧ୍ୟରେ କେବଳ ଯେ ନ୍ୟାୟର ଉପଲବ୍ଧି କରିବାକୁ ଅସମର୍ଥ ହୋଇ ରହିଛୁ ତା' ନୁହେଁ, ମାତ୍ର ସେହି ନ୍ୟାୟ କହିଲେ ସାରମର୍ମଟିର ଅର୍ଥରେ ପ୍ରକୃତରେ ଯାହା କୁହାଯାଇବା ଉଚିତ, ସେଇଟିକୁ କଳନା କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ସିଏ ତଥାପି ଅସମର୍ଥ ହୋଇ ରହିଛୁ । ଏହି ଅସମର୍ଥତାଟିକୁ ସ୍ଥିକାର କରିବାହି ଉଦ୍‌ବାଚତା ।

ବସ୍ତୁତଃ, ଯେଉଁ ନ୍ୟାୟକୁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ସମଞ୍ଜସତାର ଏକ ରୂପ ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ, ଯାହାକୁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ସମତାର ଅବସ୍ଥା ଏବଂ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ, ସେହି ଯଥାର୍ଥ ନ୍ୟାୟ ବିଷୟରେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ ନ କରିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶ୍ରୀକାର ପଥଟିକୁ ଅନୁସରଣ କରିବା ଓ ସକଳ ପ୍ରକାରର ବିଶ୍ୱର କରିବାରୁ ଆପଣାକୁ କ୍ଷାନ୍ତ କରି ରଖିଥିବା ଉଦ୍‌ବାଚତାକୁହି ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ବିଜ୍ଞାତାସମ୍ବନ୍ଧ ବୋଲି କୁହାଯିବା ଉଚିତ ।

ତେଣୁ, ଯେଉଁମାନେ ସବଦା ଉଦ୍‌ବାଚତାକୁହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ରଖି ନ୍ୟାୟର ବିଶ୍ୱର କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଏହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣଟିକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଉଚିତ

ଦୁଷ୍ଟିକେଣ ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ । ସେମାନଙ୍କର ଚନ୍ଦ୍ରରେ ନ୍ୟାୟ ପ୍ରକୃତରେ ଜୀବ କଠୋର ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ହୋଇ ଦେଖା ଯାଇଥାଏ, ଏବଂ ତେଣୁ, ତାହାର ସେହି ଅତିରିକ୍ତ କଠେ ରତାକୁ କିଞ୍ଚିତ୍ ହୃଦୟ କରି ରଖିବା ଉଦେଶ୍ୟରେହିଁ ସେମାନେ ଉଦାରତାକୁ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ବିଶ୍ୱର କରନ୍ତି ।

ଏଥରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଭରିଯାଇ ନ୍ୟାୟ ବିଷୟରେ ସେମାନେ କଥାପି ଏଭଳ କହି ପାରିବେ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ମନୁଷ୍ୟପ୍ରଭର ନ୍ୟାୟ ବିଷୟରେ, ବା ଅଧିକ ଯୁଦ୍ଧପୁନ୍ତ ଜୀବରେ ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟ ବିଷୟରେ ସେମାନେ ସେହି କଥାଟିକୁ କହି ପାରିବେ । ଯେଉଁ ଅହଂ ପ୍ରେରିତ ନ୍ୟାୟ ନାନାବିଧ ସ୍ଫର୍ଦ୍ଧକୁ ଅଳଙ୍କ ବା ବହୁତ ପରିମାଣରେ ଗୋଟୀବଳ କରିବା ଲାଗି ଆପଣାକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରି ରଖିବାକୁ ଭଙ୍ଗା କରୁଥାଏ ଏବଂ ଏହିପରି ଜୀବରେ, ଗ୍ରୁହ ଆଳୁଆର ବିପରୀତ ହୋଇ ରହିଥିବା ପରି ଯାହା ଯଥାର୍ଥ ନ୍ୟାୟର ବିରେଣ୍ଡା ଓ ବିପରୀତ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ତାହା ବିଷୟରେ ନିଷ୍ଠାୟ ସେହିପରି କଥା କୁହାଯାଇ ପାରିବ ।

ଆମର ଏହି ଉତ୍ତାକଥିତ ସଭ୍ୟ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଯେପରି ଜୀବରେ ନ୍ୟାୟ ଆଚରିତ ହୁଏ, ସେହି ନ୍ୟାୟଟି ବିଷୟରେ ବିଶ୍ୱର କରୁଥିବା ଦେଲେ ଆମେ ତାହାକୁ କଠୋର ଏବଂ ତମ୍ଭାଶୁନ୍ୟ ନ କହି ବରଂ ଅନ୍ତିମ ବୋଲିଛି କହିବା, ଆପଣାର ଅଙ୍ଗନମୟ ଯାବଣ୍ୟ ଛଳନାରେ ଆମେ ତାହାକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଭୟକର ବୋଲିଛି କହିବା ।

ତେଣୁ, ତାହାର ସାଂଘାତିକ ପରିଶାମଗୁଡ଼ିକୁ ରୋକିବା ଲାଗି ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ଆଦୌ ଖୁବ୍ ବେଶୀ ପ୍ରତିକାର କରି ପାରିବା ନାହିଁ । ଏବଂ ତେଣୁ ଆପଣାକୁ ଫଳପ୍ରଦର୍ଶନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ପାରିବାକୁ ଏହି ଷେଷରେ ଉଦାରତାକୁ ନିଷ୍ଠାୟ ଏକ ସୁଯୋଗ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଯିବ ।

ମାତ୍ର, ଏହାଟି ହେଉଛି ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର କେବଳ ଗୋଟିଏ ଦିଗ, ଏବଂ ଏହି ବିଷୟଟି ଉପରେ ଆହୁରି ଗଭୀରତୀବରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ପୁଣ୍ୟ ମୁଁ ଭୁମମାନଙ୍କୁ ଏହି କଥାଟି ବିଷୟରେ ଅବଶ୍ୟ ସ୍ମୃତି କରିବ ଦେଇ ଯେ, ମନୁଷ୍ୟ-ଜୀବନର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯାବଣ୍ୟ ଦିଲ୍ଲାଶୀଳତା ପରି ବୁଝେଟି ବିଭିନ୍ନ ସାତିରେହିଁ ଉଦାରତା ଆପଣାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଥାଏ । ତାହାର ଦିଲ୍ଲାଶୀଳ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ହେବାକୁ ହେଲେ ଏବଂ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଫଳପ୍ରଦ ହେବାକୁ ହେଲେ ସେହି ଗୁରେଷ୍ଟିଯାକ ଜ୍ଞାନ ସଂଦା ଏକମ ଯୁଗପତ୍ର ହୋଇ ରହିଥିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅର୍ଥାତ୍, ଯୁଗପତ୍ରଭାବରେ ମୂଳ, ବୌକିଳ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ବା ନେତ୍ରିକ ଏବଂ ସଂବେଧପରି ଶ୍ରଦ୍ଧାନ୍ତିକ ହୋଇ ନ ପାରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଉଦାରତା କଥାପି ସମ୍ମର୍ଶ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଆମେ ଶ୍ରଦ୍ଧାକୁଛି ସକଳ ଉଦାରତାର ସାରମର୍ମ ବୋଲି ଜାଣିବା ।

ଏବେ ପ୍ରାୟ ହୃଦୟ ଭବରେ କେବଳ ବାହ୍ୟ ଦୁଷ୍ଟିକୋଣଟିରୁହି ଉଦାରତାର ବର୍ଣ୍ଣର କର୍ଯ୍ୟାନ୍ତିରୁ, ଏବେ ଯେଉଁମାନେ ଜୀବନ ଦ୍ୱାରା ବଞ୍ଚିଲ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ନିଜ ସମ୍ବିର କହି ଅଂଶ ଦାନ କରିବାର ସମବାଚୀ ଭବରେହି ଏହି ଶର୍ତ୍ତିର ବ୍ୟବହାର ହେଉଛି । ବିଶୁଦ୍ଧ ଭୌତିକ ସେବା ମଧ୍ୟରେ ସୀମାବଳ ହୋଇ ରହିଥିବା ବେଳେ ମଧ୍ୟ ଏହି କଲ୍ପନାଟି ଯେ ପ୍ରକୃତରେ କେଡ଼େ ନିଜ କଲ୍ପନାଟିଏ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ଆମେ ଅଚିରେ ତାହାର ପରିଚୟ ପାଇଯିବା ।

ବୁଦ୍ଧ ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ଟମାନଙ୍କୁ ଦେଇଥିବା ନିମ୍ନଲିଖିତ ଉପଦେଶଟି ମଧ୍ୟରେ ଉଦାରତା ଆପଣାକୁ ଦ୍ୱାରା କରିବାର ଅନ୍ୟ ତିନୋଟି ଘାତକୁ ଭାବି ତମକ୍ଷାର ଭବରେ ବ୍ୟକ୍ତ କର୍ଯ୍ୟ କର୍ଯ୍ୟାନ୍ତ ପାରିଛି :

“କରୁଣାରେ ଭିଜୁଳି ପଡ଼ୁଥିବା ଏକ ଦୂରସ୍ତ ନେଇ ଗୁମେ ଯଦ୍ବଣୀ ଦ୍ୱାରା ବିଳାସୀ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏହି ସମ୍ବାର ଉତ୍ତରକୁ ଯିବ, ଗୁମେମାନେ ସେହି ସମ୍ବାରରେ ଶିକ୍ଷାଦାତା ହୋଇ ରହିବ, ଏବେ ଯେତେଯେତେ ଜାଗାରେ ଅଙ୍ଗନବୂପୀ ଅନକାର ଆଧ୍ୟପତ୍ର ବିତ୍ତାର କରି ରହିଛି, ଗୁମେମାନେ ସେଠାରେ ଯାପଟିଏ ଜାଳି ଦେବ ।”

ଯେଉଁମାନେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ୍ ଜାଣିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନର ବୃଦ୍ଧି କରୁଇବା, ଯେଉଁମାନେ ପାପର ଆଚରଣ କରୁଇନ୍ତି, ଆପଣାର ସେହି ପ୍ରମାଦଟି ମଧ୍ୟରୁ ବାହାରୁ ବାହାରୁ ଆସିବାକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ବଳ ଦେବା, ଯେଉଁମାନେ ଦୂର୍ଭାରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ସାନ୍ତୁନ୍ନା ଦେବା, ଯଥାର୍ଥ ଭବରେ ବୁଝିଲେ ଆମେ ଏହିଗୁଡ଼ିକୁହି ଯଥାର୍ଥ ଦାନଣୀଳତା ବୋଲି କହି ପାରିବା ।

ତେଣୁ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୁଷ୍ଟିକୋଣରୁ ବର୍ଣ୍ଣର କରି ଦେଖିଲେ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ଯେଉଁ କଥାଟିର ଅଭ୍ୟବ ରହିଛି, ନିଜର ଶତ୍ରୁ ଅନୁସାରେ ତାହାକୁ ସେହି କଥାଟିଦ୍ଵାରା ଦେବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବା, ପ୍ରତ୍ୟେକର ସେବରେ ଆମେ ତାହାକୁହି ଦାନଣୀଳତା ବୋଲି କହିବା ।

ଏଥରୁ ଦୁଇଟି କଥା ପ୍ରତିପାଦିତ ହୋଇଯାଉଛି ।

ପ୍ରଥମ କଥାଟି ହେଉଛି ଯେ, ଯାହା ପ୍ରକୃତରେ ମୋ ପାଖରେ ମୋର ସମ୍ବି ହୋଇ ରହି ନାହିଁ, ମୁଁ ସେଇ କଥାଟିକୁ ଅନ୍ୟ କାହାକୁ କଦାପି ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଭୌତିକ ସେବରେ ଏହି କଥାଟି ଏଡ଼େ ଷ୍ଟେ ଭବନରେ ବୁଝି ହୋଇ ଯାଉଛି ଯେ ତାହାକୁ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ବ ଦେଇ କହିବାର ଆବୋ କୌଣସି ପ୍ରସ୍ତୁତନ

ନାହିଁ । ମାତ୍ର ବୁଦ୍ଧର ଷେଷରେ ଏକ ଆଖାୟ୍ୟିକତା ଷେଷରେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେହି ନିୟମଟିଛି ଲଗୁ ହୋଇ ପାରିବ ।

ପ୍ରକୃତ କଥା କହିଲେ, ମୁଁ ନିଜେ ଯେଉଁ କଥା ଜାଣି ନାହିଁ, ତାହାକୁ ମୁଁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ କପର ଶିଖାଇ ପାରିବି ? ମୁଁ ନିଜେ ପ୍ରକାର ମାର୍ଗରେ ଗତି ନ କରୁଥିଲ ବେଳେ ଆଉଜଣେ ଦୂଷଳ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ମୁଁ କପର ସେହି ବାଟରେ ପରିଚାଳିତ କରି ନେଇଯାଇ ପାରିବି ? ନିଜ ଭିତରେ ଆବୋ କୌଣସି ଶ୍ଵରୀ ରହି ନ ଥିଲେ ମୁଁ କପର ଆଉଜଣକ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରଦ୍ଧାର ସଞ୍ଚାର କରିପାରିବି ?

ଏବଂ, ଏହି ପୁଅଶାର ପୁନରୁଜ୍ଜୀବନ ଲଗି ସେହି ବିଶ୍ଵାସ କାର୍ଯ୍ୟଟିରେ ଆପଣାକୁ ସମ୍ମାନ ଭବରେ ଦେଇଦେବାକୁହି ଯେଉଁ ସବ୍ରୋତ ଦାଳ ବୋଲି ଭୁବନୀବି, ସେଥିଲାଗେ ସମ୍ପ୍ରଥମ ଆବଶ୍ୟକତାଟି ହେଉଛି ଯେ, ମୁଁ ଯାହା ଦେବାକୁ ଲଜ୍ଜା କରୁଛି, ମୁଁ ପ୍ରକୃତରେ ତାହାର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ରହିଥିବା ଦରକାର, ଅର୍ଥାତ୍ ମୋ ଆପଣାର ଉପରେ ମୋର ପୁଣ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃତ ଅବଶ୍ୟକ ରହିଥିବା ଦରକାର ।

ମିଏ ଆପଣା ଉପରେ ପରିପୁଣ୍ୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅର୍ଜନ କରିପାରିଛୁ, କେବଳ ସେହି ଏହି ବିଶ୍ଵାସ କାର୍ଯ୍ୟଟିରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟମ ସହିତ ଆପଣାକୁ ଉତ୍ସବ କରିଦେଇ ପାରିବ । କାରଣ, କେବଳ ସେଇ ଏହି କଥାଟିକୁ ଅତିରିକ୍ତ ଭଲ ଭବରେ ଜାଣିଥିବ ଯେ ତା'ର କାର୍ଯ୍ୟରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହୋଇ ଠିଆ ହେବାକୁ, ତା' ନିଜ ସହିତ ତା'ର କଳହ ଲଗାଇ ଦେଇ ତା'ର ଉଦ୍‌ୟମଟିକୁ ବାଧା ଦେବାକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ବିପରୀତ ଲଜ୍ଜା ଓ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ କୌଣସି ଆବେଗ ପୁନର୍ବାର କଦାପି ଆସି ଆବିଭୁତ ହେବ ନାହିଁ ।

“ସକଳ ଦାନଶୀଳତା କେବଳ ଆପଣା ପାଖରୁ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ” ବୋଲି ଯେଉଁ ପ୍ରାଚୀନ ଲୋକୋତ୍ତର୍ତ୍ତ ରହିଛି, ଏହି କଥାଟିରୁ ତାହାର ଉତ୍ସବ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇ ଯାଉଛି ।

ବାହାରୁ ବିଶ୍ଵର କଲବେଳକୁ ଏହି ନାତିବାକ୍ୟଟି ପ୍ରାୟ ସକଳ ପ୍ରକାରର ଅହଂକାରିତାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେଉଥିବା ପରି ମନେ ହେଉଥିଲେହେଁ, ମିଏ ଏହାର ଅର୍ଥଟିକୁ ଠିକ୍କାବରେ ବୁଝୁଥିବ, ତାହା ଲଗି ଏହା ଏକ ମହାନ୍ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ କରି ଅଣୁଛି ।

ଦାନଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଅନେକ ସମୟରେ ଏହି ନାତିବାକ୍ୟଟିର ପାଳନ କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ବୋଲି ସେମାନଙ୍କର ଯାବଣୀଯୁ ଉଦ୍ୟମ ଓ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଅନ୍ତରି ବିପଳ ହୋଇ ପଡ଼େ, ସେମାନଙ୍କର ସକଳ ସଦଜ୍ଜା ତାହାର ପରିଶାମର୍ଜନକର ଷେଷରେ ଏପରି ବିକୃତ ହୋଇ ରହିଯାଏ ଏବଂ ସବଶେଷରେ ସେମାନେ ଦାନଶୀଳ ହୋଇ ରହିବାର ପଥଟିକୁ ପରିହାର ବି କରି ଦିଅନ୍ତି, କାରଣ ତାହାକୁ ଦିତିତ ମାର୍ଗରେ

ତିମ୍ବାନ୍ତ ନ କର ଥିବାରୁ ଜାହା କେବଳ ନାନା ଭ୍ରାନ୍ତିକରତା, ଦୁଃଖ ଏବଂ ମୋହରଙ୍ଗର କାରଣ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ଏଥରେ ଆଜେବୀ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଏଭଳି କହ ଏହି ମାତ୍ରଟିର ଏକ ଭୂଲ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରୁଥାଇ ପାରିବ, “ଆଗ ନିଜ ପାଇଁ ସମ୍ମିଳି ଅର୍ଜନ କରିବା, ବୁଦ୍ଧି ଅର୍ଜନ କରିବା, ସାମ୍ରଥ୍ୟ, ପ୍ରେମ ତଥା ସକଳ ପ୍ରକାରର ସାମ୍ରଥ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରିବା, ତା’ପରେ ସିନା ସେସବୁକୁ ବିଚରଣ କରିବାର କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିବ !”

କାରଣ, ଭୌତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଶ୍ୱର କରି ଦେଖିଲେ, ଆପଣା ଲାଗି ଏହି ସାମ୍ରଥ୍ୟ କେବେ ବନ୍ଦ ହୋଇ ପାରିବ କହିଲ ? ସିଏ ଆପଣା ଲାଗି ସମ୍ମିଳି ଠୁଳ କରିବାର ଅଭ୍ୟାସରେ ପଞ୍ଜିଗଲଣି, ସିଏ କେବେହେଲେ ଆପଣାର ସଞ୍ଚୟତି ଯଥେଷ୍ଟ ହେଲ ବୋଲି ଅନୁଭବ ବିକରି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ତେଣୁ ଏହି ବିଷୟରେ ମୁଁ ଏପରି ଗୋଟିଏ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ ବି କରିଛି : ସାଧାରଣତଃ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକଙ୍କର ଷେଷରେ, ଏଣେ ନିଜ ପାଖରେ ଯେଉଁକି ଅର୍ଥ ଓ ଧନ ଠୁଳ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ତେଣେ ସେମାନଙ୍କର ଦାନଣୀଳତା ବା ଉତ୍ତରାତି ପ୍ରାୟ ସେହି ଅନୁପାତରେଣ୍ଟ କମି ଯିବାରେ ଲାଗିଥାଏ ।

ସାଧାରଣତଃ ଶ୍ରମିକମାନେ, ଅସବରସ୍ତ ଓ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ ଲୋକମାନେ ଆପଣାର ଗୋଟୀ ଜୀବନରେ ଯେଉଁରଳି ଆଚରଣ କରିଥାନ୍ତି, ଜାହାକୁ ଅବଲୋକନ କରେ ମୁଁ ସେଥିରୁ ଏହିପରି ଏକ ନିଷ୍ଠିରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବାରୁ କାହିଁ ହୋଇଛୁ ଯେ ଦରଦ୍ରି ଲୋକେ ପ୍ରକୃତରେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ଉଦାର, ଅଧିକ ଭାଗ୍ୟବନ୍ତମାନଙ୍କର ତୁଳନାରେ ସେଇମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପରି କଷ୍ଟ ପାଇଥିବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଦୁଃଖ ଲାଗିବ କରିବାକୁ ଅଧିକ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ମୁଁ ଏହି ଷେଷରେ ଯାହାରୁ ଦେଖିଛି, ସେଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ବିସ୍ତୃତଭାବରେ ସବୁ କହିବା ଲାଗି ବର୍ତ୍ତିମାନ ମୋ’ର ବନ୍ଦୁ ନାହିଁ, ମାତ୍ର ମୁଁ ତଥାପି ସୁନ୍ଦର ତସିବେ କହି ପାରିବ ଯେ ଏସବୁଥିରୁ ଆମରୁ ଘରୁନ୍ତରେ ଅନେକ ଶିକ୍ଷା ମିଳି ପାରିବ । ମାତ୍ର, ସେକଥା ଯାହା ହୋଇଥାଉ ପଛକେ, ମୁଁ ତୁମାନଙ୍କୁ ଅତିଶ୍ୟ ନିଃସନ୍ଦେହ ଭାବରେ କହ ପାରିବ ଯେ, ଧନୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଯେଉଁ ଧନ ମହିନ୍ଦୁ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ଯଦି ସେମାନେ ସେହି ଅନୁପାତରେ ଦରଦ୍ରିମାନଙ୍କ ପରି ଉଦାର ଏବଂ ଦାନଣୀଳ ହୋଇ ପାରନ୍ତେ, ତେବେ ସମ୍ବାରରେ ଆଉ ଜଣେ ବି ଲୋକ କଦାପି କୁଷାର୍ତ୍ତି ହୋଇ ରହନ୍ତା ନାହିଁ ।

ତେଣୁ, ସବୁବେଳେ ମନେ ହୁଏ ସତେ ଯେପରି, ସୁନା ଭିତରେ ଆହୁର ଅଧିକ ମୁନାକୁ ଆକଷ୍ମିତ କରି ଆଖିବାର ଏକ ଶକ୍ତି ବହିଛି ; ତେଣୁ ଧନର ବିଚରଣ କରିବା ପୁଣ୍ୟ ଆଗ ଯଥେଷ୍ଟ ଧନ ଜମା କରି ଉଦ୍ଦିବାକୁ ଲାଗୁ କଲେ ତାହା ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ସାଂଘାତିକ କଥା ଆଉ କ’ଣ ହେବ ? ମାତ୍ର, ଏହି କଥାଟି ମଧ୍ୟ

ସମାଜଭବରେ ସଲ ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ବିବେକର ପ୍ରସ୍ତୋଗ ନ କରି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅମିତାବୁଷ୍ମାନଙ୍କରେ କାହାର କୌଣସି କାମରେ ନ ଲଗୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆପଣାର ସମ୍ମାନରୁ ନଷ୍ଟ କରିବାରେ ଲଗିଥିଲେ, ତାହା ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାଂଘାତିକ ହୋଇଯିବ ।

ଅନାସନ୍ତକୁ ସଥାର୍ଥ ଦାନଶୀଳତା ଏବଂ ଉଦାରତାର ଏକ ମହିନ୍ଦ୍ରିୟପୁଣ୍ଡ ଆବଶ୍ୟକତା ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ; ମାତ୍ର ଏହି ଅନାସନ୍ତକୁ ଆମେ କଦାପି ଏକ ଆଳସ୍ୟମୟ ବେପରୁଆମିରୁ ଜାତ ହେଉଥିବା ଉପେକ୍ଷା ବୋଲି ଭାବି ଭୁଲ୍ କରି ବସିବା ନାହିଁ ।

ତଥାପି, ଆମ ପାଖରେ ଯାହା ଅଛୁ ଓ ଆମେ ଯାହାକିଛୁ ରେଜଣାର କରୁଛୁ, ସଥାସମ୍ବନ୍ଧ କମ୍ ଆସାଇମାନ ଦେଖାଇ ଆମେ ବିଶ୍ୱାଶୀଳ ଭବରେ ତାହାକୁ କାମରେ ଲଗାଇବା । ଏବଂ, ସବୋପର ଆମେ ଏକଥାଟିକୁ ବି କଦାପି ଭୁଲିଯିବା ନାହିଁ ଯେ ଆମର ଦାନଶୀଳତା ନଳକୁ କେବେହେଲେ କେବଳ ଧନ ସାହାଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରେହି ସୀମାବନ୍ଦ କରି ରଖିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

ପୁନଃ, ସମର୍ଥମୁକ୍ତିକର ଷେଷରେ ଆମ ପକ୍ଷରେ କେବଳ ସର୍ବହି କରୁଥିବାହିଁ ମୋଟେ ସମ୍ବନ୍ଧ ହେବ ନାହିଁ ; କାରଣ ଆମେ ଯେଉଁକି ବ୍ୟୟ କରିବା, କେବଳ ସେହି ଅନୁପାତରେହି ଆମର ଗ୍ରହଣ କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧ ହେବ : ଆମେ ଉଚିତ ଭବରେ ଯେଉଁ ଅଧିକ ବ୍ୟୟ କରି ପାରୁଥିବା, ଠିକ୍ ସେହି ଅନୁପାତରେହି ଗ୍ରହଣ କରିବା ଲଗି ସମର୍ଥ ହୋଇ ପାରୁଥିବା । ଏହିପର ଭବରେ ବିଶ୍ୱାର କରି ଦେଖିଲେ, ଆମେ ଯେଉଁକି ବୁଦ୍ଧିକୁ କାମରେ ଲଗାଇ ପାରୁଥିବା, ଠିକ୍ ସେହି ଅନୁପାତରେହି ବୁଦ୍ଧି ଅର୍ଜନ କରି ପାରିବା । କେତେକ ପରିମାଣରେ ବୁଦ୍ଧିଶତ୍ରୁର ପରିଚୟ ଦେବାକୁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ତାରି ହୋଇ ଆସିଛୁ ସତ, ମାତ୍ର ଯଦି ଆମେ ମାଳିକ ଷେଷରେ ଆପଣାର ବିକାଶ ସାଧନ କରି ପାରିବା, ଯଦି ଆମର ମୟୀଷ୍ଟକୁ କାମରେ ଲଗାଇ ପାରିବା, ଯଦି ଆମେ ନିୟମିତ ଭବରେ ପ୍ଲିର ହୋଇ ବସି ପାରୁଥିବା ଏବଂ ସବୋପର ଯେଉଁ ଅଳପ ହେଲେ ମଧ୍ୟ, ଯଦି ଆମେ ଆମର ଏହି ଉଦ୍ୟମଗୁଡ଼ିକର ଫଳରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଉପକାର ସାଧନ କରି ବି ପାରୁଥିବା, ତେବେ ତଢ଼ାରୀ ଆମେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟର ଗଣ୍ଠର ଏବଂ ବିଶ୍ୱକ ହେବାରେ ଲଗିଥିବା, ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ବୁଦ୍ଧିଶତ୍ରୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସକାଶେ ମଧ୍ୟ ନିଜକୁ ସମର୍ଥ କରିବାରେ ଲଗିଥିବା । ଏବଂ, ଶ୍ରୀକା ଏବଂ ଆଶ୍ଵାସୀକତାର ଷେଷରେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ଏହି ନିୟମଟିକୁ ଲଗୁ କରିପାଇ ପାରିବ ।

ଆମେ ହେଉଛୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସରଣୀ ପର : ସେହି ସରଣୀଗୁଡ଼ିକ ଦେଇ ଆମେ ଯାହାକିଛୁ ସର୍ବହି କରିଛୁ, ଯଦି ମୁକ୍ତ ଭବରେ ସେହି ସର୍ବହିଗୁଡ଼ିକୁ

ବିତରଣ କରିବା ଲାଗି ସେହି ସରଣୀଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମତି ଦିଆ ନଯାଏ, ତେବେ ସେଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରବାହ୍ନ ଯେ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ ଓ ସେମାନେ ଯେ ଆଉକିଛି ଗୁହଣ କର ପାରିବେ ନାହିଁ, କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ମାତ୍ର, ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଯାହାକିଛି ରହିଥିବ, ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ । ମାତ୍ର ଯଦି, ଅନ୍ୟ ପରିରେ, ଆମେ ପ୍ରାଣିକ, ବୌଢ଼ିକ ଏବଂ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶର୍ଣ୍ଣଗୁଡ଼ିକର ଏହି ସ୍ଥ୍ରେତଟିକୁ ପୁଣ୍ୟ ପ୍ରାଚୀର୍ଣ୍ଣରେ ବହୁବା ଲାଗି ବାଟ ଗୁଡ଼ିଦେବା, ଆପଣାର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵାଭିମାନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାମ୍ଭୁତ କରି ରଖି ଯଦି ଆମେ ଆମର କ୍ଷେତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିପ୍ରଭାବିତିକୁ ବୁଝଇର ବିଶ୍ୱପ୍ରବାହ୍ନଟି ସହିତ ଫ୍ୟାକ୍ଟ୍ କରି ରଖି ଜାଣିଥିବା, ତେବେ, ଆମେ ଯାହା ଦେଉଥିବା, ତାହା ଆମ ପାଖକୁ ଆହୁରି ଶହେ ଗୁଣ ହୋଇ ଫେରି ଆସିବାରେ ଲାଗିଥିବ ।

ସେହି ବୃଦ୍ଧ ବିଶ୍ୱପ୍ରବାହ୍ନଟିରୁ ଆପଣାକୁ ଯେପରି କଦାପି ଅଫଲଗ୍ନ ହୋଇ ରହିବାକୁ ନହୁଏ, ତାହାର ସୂର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ଜାଣିବା, ସେହି ବିଶ୍ୱପ୍ରବାହ୍ନଟିରେ ଯେପରି କୌଣସି ଅଫଲଗ୍ନତା ନ ରହେ, ସେଥିଲାଗି ଆପଣାକୁ ସେଥିରେ ଏକ ସମ୍ମୋଗକାଣ୍ଡ ଖାଇ କରିଥିବା,—ଏହାକୁହି ଆମେ ପ୍ରକୃତ ବିଜ୍ଞାନ ବୋଲି ଜାଣିବା ଏବଂ ଯାବନ୍ତୀୟ ଦାନଶୀଳତାର ଅସଲ ସ୍ବକିଳ୍ପି ବୋଲି ଜାଣି ରଖିବା ।

ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବିଶତଃ ଏହି ମେଧରେ ପ୍ରାୟ ବିଶ୍ୱବାୟପୀ ହୋଇ ଏପରି ଏକ ଭ୍ରାନ୍ତ ରହିଛି, ଯାହାକ ସେହି ଜ୍ଞାନର ବ୍ୟାବହାରିକ ପ୍ରମୋଗର ପଥରେ ଏକ ଅଜ୍ଞାନ ଗମ୍ଭୀର ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟ ପରି ହୋଇ ରହିଛି ।

ସେହି ଭ୍ରାନ୍ତ ଏହିପରି ଏକ ବିଶ୍ୱରେ ନିହିତ ହୋଇ ରହିଛୁ ଯେ ଆମେ ବିଶ୍ୱର କୌଣସି ବୟସ୍କ ଆମ ନିଜର ସମ୍ପର୍କରେ ପରିଣତ କରିଦେଇ ପାରିବା ଏବଂ ତାହାର ଅଧ୍ୟକାଣ୍ଡ ହୋଇ ପାରିବା । ସକଳ ବୟସ୍କ ପ୍ରକୃତରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ସମ୍ପର୍କ, ଏବଂ କୌଣସି ବୟସ୍କ ବିଷୟରେ “ଏଇଟା ହେଉଛୁ ମୋ’ର” ବୋଲି କହିବା ବା ବିବିଧାର ଅର୍ଥ ଏକ ପାର୍ଥକିଂ ଏବଂ ଏକ ବିଭିନ୍ନର ସୃଷ୍ଟି କରିବା, ଯାହାର କି ବାସ୍ତବରେ ଆଦୋ କୌଣସି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧ ନଥାଏ ।

ହଁ, ସବୁ ନିନିଷ ହେଉଛୁ ସମସ୍ତଙ୍କର; ଏପରିକି, ଆମେବୁ ଯେଉଁ ଉପାଦାନ ଦେଇ ଗଢା ହୋଇଛୁ ତରକୁଳ ଗଢିଶୀଳ ଅଣ୍ଣଗୁଡ଼ିକର ଯେଉଁ ପୂର୍ଣ୍ଣଜଟି ସାମୟିକ ଭବରେ ଆମର ଏହି ଶର୍ଣ୍ଣରଟିକୁ ତିଆର କରି ରଖିଛୁ, ଯାହା ଆପଣାକୁ ସେହି ଶର୍ଣ୍ଣର ମଧ୍ୟରେ ଆଦୋ ସୀମାବନ୍ଧ କରି ରଖି ନାହିଁ ଏବଂ ଯାହା କାଲି ଦ୍ରୁତତା ଆଉ ଗୋଟିଏ ଶର୍ଣ୍ଣରର ବି ନିର୍ମିଷ କରିବ, ତାହା ହେଉଛୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ।

ହଁ, ଏକଥା ସତ ଯେ ଅନେକଙ୍କ ପାଖରେ ଅଚଳାଚଳ ସମ୍ପର୍କ ରହିଥାଏ । ମାତ୍ର ଆପଣାକୁ ବିଶ୍ୱର ବିଧାନଟି ସହିତ ଆଦୋ କୌଣସି ସମ୍ବାଦ ମଧ୍ୟକୁ ନଅଣିବାକୁ ହେଲେ, ସେମାନଙ୍କର ନିଜକୁ ସେହି ସମ୍ପର୍କର ଜଣେ ଜଣେ

ମାର୍ଗତଥାର ପରି ବିଶୁର କରିବା ଉଚିତ, ଏହିସବୁ ସମ୍ପତ୍ତିର ପ୍ରଦର୍ଶନ ଏବଂ ରକ୍ଷକ ବୋଲି ମନେ କରିବା ଉଚିତ । ସେମାନଙ୍କର ଜାଣିରଖିବା ଉଚିତ ଯେ ସେମାନଙ୍କର ହେପାଳତରେ ଏହିସବୁ ସମ୍ପତ୍ତି ଆଣି ରଖାଯାଇଛୁ, ଯେପରକ ସମସ୍ତଙ୍କର ସଂଧାରିତ କଲ୍ପାଣୀ ସାଧନ କରିବା ଲାଗି ସେମାନେ ସେବୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାର କରି ପାରିବେ ।

ଅମ ପାଖରେ ଯାହା ବଳକା ରହିଛୁ, ଆମ ସହିତ ସହାରରେ ଭେଟ ହେଉଥିବା ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟମାନଙ୍କୁ ତାହାର ସତ୍ତ୍ଵକଷ୍ଟର ଦାନ କରିବାର ସୀମିତ ଅର୍ଥଟିରେ ଦାନଶୀଳତାର ଯେଉଁ କଲ୍ପନା କରାଯାଇଥାଏ, ଆମେ ସେହି ସଙ୍ଗାଣ୍ମୁଁ କଲ୍ପନା-ଠାରୁ ବି କେତେ ନା କେତେ ଦୂରକୁ ଗୁଲି ଆସିଲୁଣି । ଏବଂ, ଭୌତିକ ସମ୍ପତ୍ତି ବିଷୟରେ ଆମେ ଯାହାମରୁ କହିଲୁ, ଆଖାସିକ ସମ୍ପତ୍ତିର କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେହିକଥା ଅବଶ୍ୟ କୁହାଯିବ ।

“ଏହି ବିଶୁରଟି ହେଉଛି ମୋ’ର” ବୋଲି ଯେଉଁମାନେ କହନ୍ତି, ଏବଂ, ସେହି ବିଶୁରରୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଉପକୃତ ହେବାକୁ ଦେଉଥିବାରୁ ଯେଉଁମାନେ ଆପଣାକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଦାର ଓ ଦାନପରାୟଣ ବୋଲି ଭାବିବାରେ ଲାଗିଆନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରକୃତରେ କୌଣସି ଜ୍ଞାନ ନଥାଏ ବୋଲି କହିବାକୁ ହେବ ।

ବିଶୁରଗୁଡ଼ିକର ଲଗଭୁମି ମଧ୍ୟ ପ୍ରକୃତରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତି; ଯାହାକୁ ଆମେ ବୁଝିର ଶକ୍ତି ବୋଲି କହିଆଇ, ତାହା ମଧ୍ୟ ବସୁତଃ ଏକ ବିଶୁଗତ ଶକ୍ତି ।

ଏକଥା ସତ ଯେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଭୁଲନାରେ କେତେକ ଲୋକଙ୍କଠାରେ ବିଶୁରଗୁଡ଼ିକର ଏହି କ୍ଷେତ୍ରଟି ସହିତ ସମ୍ବୂଦ୍ଧ ସ୍ଥାପନ କରିବା ଏବଂ ଆପଣାର ସତେଜନ ମସ୍ତିଷ୍ଠାତରୀୟା ଦ୍ୱାରା ତାହାର ପ୍ରକାଶ ପଢାଇବା ଲାଗି ଅଧିକ ସାମର୍ଥ୍ୟ ରହିଥାଏ । ମାତ୍ର ଏହାଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ଅଧିକ ଦାସ୍ତିତ୍ତ ଆଣି ନ୍ୟୟ କରି ଯାଇଥାଏ ବୋଲି କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ : ଯେହେତୁ ସେମାନେ ଏହି ସମ୍ପଦଟିର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ପାରିଛନ୍ତି, ସେଇଥିପାଇଁଛି ସେମାନେ ତାହାର ପ୍ରଦର୍ଶନ ହୋଇ ରହିବେ ଏବଂ ଯଥା ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ଅଧିକ ଲୋକଙ୍କର ହିତସାଧନ ଲାଗି ଯେପରି ତାହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରିବ, ସେମାନେ ସେଥିଲୁଗି ମଧ୍ୟ ଦାସୀ ରହିବେ ।

ଏହାକୁଡ଼ା ଆଉ ଯେତେ ଯାହା ବିଶୁଗତ ସାମର୍ଥ୍ୟ ରହିଛୁ, ସେବୁଡ଼ିକର କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଏହି କଥାଟି ସମାନ ଭାବରେ ଲାଗୁ ହୋଇ ପାରିବ । କେବଳ ସେହି ଏକତ୍ର କଲ୍ପନାଟି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତୁ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେ ପରମରତାରୁ ହୃଦୟରେ ଅଭିନ୍ନ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, କେବଳ ଏହି କଲ୍ପନାଟି ଦ୍ୱାରା

ପରିଶୁଳିତ ହୋଇ ପାରିଲେଣ୍ଠି ଆମେ ଯଥାର୍ଥ ଭବରେ ଦାନଣୀଳ ଏବଂ ଉଦାର-
ହସ୍ତ ହୋଇ ପାରିବା ।

ମାତ୍ର, ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହି ନିଯୁମଟିର ଅନୁଣୀଳନ କରିବାର ଷେଷକୁ ଆସି
ଆମେ ଦେଖି ପାରିବା ଯେ ସେହି ଗୁଣଟିକୁ ପରିପୁଣ୍ଡ ଏବଂ ଫଳପ୍ରଦ ଭବରେ
କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ତିତ କରିବାର ପଥରେ ଆହୁରି ଗୋଟିଏ ଶୁଭୁତର ସ୍ଵମାଦ ବି ରହିଛି ।

ଅଧିକାଂଶ ଲୋକଙ୍କ ଷେଷରେ ଏହିପରି ହୋଇଥାଏ ଯେ, ସେମାନେ
କାହାର ପ୍ରକୃତରେ କୌଣସି ଏକ ବସ୍ତୁ ଲାଗି ଆଦୋଈ ଏକ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି
କି ନାହିଁ, ସେକଥା ନଳାଣିଷ୍ଠ ଯାହାକୁ ମନ ତାକୁ ଯାହା ମନ ତାହା ଦେଇ-
ଦେବାକୁହି ଦାନଣୀଳତା ବୋଲି ଭବୁଆନ୍ତି ।

ଏହିପରି ଭବରେ ଦାନଣୀଳତାକୁ ଏକ ଭବପ୍ରବଣ ଦୁଷ୍ଟଳତା ଏବଂ
ବୁଦ୍ଧିହାନ ଅମିତାବ୍ଲର ସମବାଚୀ କରି ଦିଆ ଯାଇଥାଏ ।

ଏହି ଗୁଣଟିର ପ୍ରକୃତ ସାରମର୍ମଟିର ଆଉ କେହି ଅଧିକ ବିଶେଷାଚରଣ
କରନ୍ତୁ ବୋଲି ମୋ'ର ମନେ ହେଉ ନାହିଁ ।

ବସୁତଃ ଯାହାର ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ ଲାଗି ଆଦୋଈ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା
ନାହିଁ ଏବଂ ଯଦି ଆମେ ତାହାକୁ ସେହି ଜିନିଷଟିକୁ ଦାନ କରୁ, ତେବେ ତାହାର
ପ୍ରକୃତରେ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଥିବା ଏକ ଦ୍ରୁବ୍ୟକୁ ତାକୁ ନ ଦେବା ଦ୍ୱାରା ସେତିକ
ଅନୁଦାରତାର ପରିଚୟ ମିଳିଥାଏ, ଏଥରେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେତିକ ଅନୁଦାରତାର
ପରିଚୟ ମିଳିବ ।

ଏବଂ ଏହି କଥାଟି ଆଖ୍ୟାତିକ ଷେଷର ବସୁଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ଯେତିକ
ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, ଶରସ୍ତରଷେଷର ବସୁଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ସେତିକ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ।

ଭୌତିକ ସଂଦର୍ଭଗୁଡ଼ିକର ଅନୁଷ୍ଠାନ ବିଭାଗର ଦ୍ୱାରା ଆମେ ହୃଦୟ
କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ପଚନକୁ ତୁଳନାତିତ ହୋଇ ଆସିବାରେ ଦେଖି ସାହାଯ୍ୟ
କରିବା, କାରଣ ସେମାନେ ତଢାରୀ ଅଧିକ ଆଲସ୍ୟପରାୟଣ ହେବାର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ
ପାଇବେ । ସେମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ଉଦ୍‌ଯତାନୀଳ କରିବା ସେମାନଙ୍କର ଅନୁଗତିରେ
ସହାୟକ ହେବା ଏହା ଦ୍ୱାରା ଆଦୋଈ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ହେବ ନାହିଁ ।

ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତା ଏବଂ ଶୁଭାର ଷେଷରେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେହି କଥା । ଜଣକୁ ଏପରି
ଏକ ଦୂରୁତ୍ୱ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରିବା, ଯାହାକୁ କି ସିଏ ମୋଟେ ହଜମ କରି
ପାରୁ ନ ଥିବ, ଏପରି ଗୁଡ଼ିଏ ବିଶୁର ନେଇ ତା' ଉପରେ ଗଦା କରିଦେବା,
ଯାହାକୁ କି ସିଏ ଗୁଡ଼ିକ ପାରୁ ନ ଥିବ,—ତଢାରୀ ଆମେ, ସବୁଦିନ ପାଇଁ ନ
ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତରେ ବହୁଦିନ ପାଇଁ, ତାକୁ ନିଜେ ଚିନ୍ତାକରି ଶିଖିବାର
ସମ୍ଭାବନାଟିରୁହି ବନ୍ଧୁତ କରି ରଖିବା ।

ଠିକୁ ସେହିପରି ଭାବରେ, କେତେକ ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ଏପରି ଏକ ସ୍ଵେଚ୍ଛା ନେଇ ଲଦିଦେବା, ଏପରି ଏକ ଶ୍ରୀକାରୁ ନେଇ ଅଜାଣି ଦେବା ଯାହା ଲଗି କି ସେମାନେ ଆବୋଦୀ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତାରୁ ଅନୁଭବ କରୁ ନ ଥିବେ,— ତତ୍କାରୁ ଆମେ ସେମାନଙ୍କୁ ଏପରି ଏକ ବୋଲ୍ ବୋହିବାକୁ ବାଖ କରି ରଖିବା ଯାହାକୁ କି ସେମାନଙ୍କର କାନ୍ଦ ବହୁନ କରିବା ଲଗି ଏକାନ୍ତ ଅଷ୍ଟମ ହେଉଥିବ ।

ପ୍ରଧାନତଃ ଦୁଇଟି କାରଣରୁ ଆମେ ଏହି ଭୁଲୁଟିକୁ କରିଆଇ, ଏବଂ ଅନ୍ୟ କାରଣଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ଏହି ଦୁଇଟି ସହିତ ବେଶ୍ ଶିଅ ଲଗାଇ ବୁଝିନେଇ ପାରିବା । ସେହି ଦୁଇଟି କାରଣ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ଅଜ୍ଞାନ, ଆରଟି ହେଉଛି ଅନ୍ତର୍ଭାବିତା ।

ଆମେ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ କରୁଛୁ ବା କରିବାକୁ ଯାଉଛୁ, ତାହା ପ୍ରକୃତରେ କାହାର କୌଣସି ଉପକାର କରିବ କି ନାହିଁ, ସେବିଷ୍ଟରେ ନିଷ୍ଠାକ ଭାବରେ ଜାଣିବାକୁ ହେଲେ ଆମରୁ ସେଇଟିର ଆଶ୍ୟ ଅଥବା ସୁତ୍ରରସସାରୀ ପରିଶାମଗୁଡ଼ିକୁ ଆବଶ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏବଂ, ଦୟାଶୀଳତାର କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ନିସ୍ମମଟିର ଏକ ବୀରତମ ବୋଲି କଥାପି ମନେ କରାଯିବ ନାହିଁ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ କାରଣରୁ କହାନ୍ତି କଥାପି ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ, ସେଥିପାଇଁ ଆମରୁ ସବୁକାରୀ ଜାଣିବାକୁ ବି ପଡ଼ିବ ।

ଦୟାଶୀଳତାର ଅସଲ ମର୍ମଟିରୁ ତାହାକୁ ବିଚ୍ୟୁତ କରିରଖି ଏବଂ ତାହାର ପରିମାଣଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ସମ୍ମର୍ଶ ବିକୃତ ଧାରଣାମାନ ପୋଷଣ କରି ଦୟାଶୀଳତାର ନାମରେ ଏହି ସମ୍ବାଦରେ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ଅନିଷ୍ଟକର ଆଚରଣ କରାନ ଯାଇଛି !

ଦୟାଶୀଳତା ନାମରେ କରାଯାଉଥିବା ଏପରି ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମୁଁ ଉଦାହରଣ ଦେଇପାରିବି, ଯାହାର ପରିଶାମ କି ପ୍ରକୃତରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାଂଘାତିକ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । କୌଣସି ପ୍ରକାର ଚିକା ନ କରି, ବିବେଚନା ନ କରି, ନ ତୁର୍ମୁଖ, ଏବଂ ଆବୋଦୀ କୌଣସି ଅନ୍ତଃତୃଷ୍ଣି ନ ଥାଇ ଏହିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ସେପରି ହୋଇଛି ।

ଅନ୍ୟ ଯାବଣ୍ୟ ବିଷୟ ପରି, ଆମ ଭିତରେ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସଚେତନ ଏବଂ ବୁଝଯୁକ୍ତ ରଙ୍ଗାର ପରିଶାମ ସ୍ଵରୂପଟି ଦାନଶୀଳତାର ଅନୁଶୀଳନ କରାଯିବା ଉଚିତ । କାରଣ, କେବଳ ଆବେଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହୋଇ ଆମେ ଯାହାକୁ କରିବା, ସେଥିରେ ଖାଲି ପ୍ରମାଦଟି ଘଟିବ ଏବଂ ତାହା ସବୋପରି ଆମର ଅନ୍ତର୍ଭାବିତାରହିଁ ପରିଚୟ ଦେବ ।

ମାତ୍ର ଦୂର୍ଭାଗ୍ୟବଣତା ସୀକାର କରିବାକୁ ହେବ ଯେ, ଏହି ଦାନଶୀଳତା ଅତ୍ୟନ୍ତ କୃତିତ୍ତ ସ୍ଵର୍ଗବନାରୁ ସପୁଣ୍ଡ ଭବରେ ମୁକ୍ତ ହେଉ ରହିଥାଏ ।

କୌଣସି ଲଜ୍ଜେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉତ୍ସରକ ଆଖିରେ ପୁଣ୍ୟ ଉପାର୍ଜନ କରିବା ଲାଗି ବା ଶାଶ୍ଵତ ସ୍ଵର୍ଗର ସୁଖ ଲାଭ କରିବା ଲାଗି ଯେଉଁ ଦାନଶୀଳତାର ଅନୁଶୀଳନ କରସାଇଥାଏ, ଏଠାରେ ମୁଁ ସେହି ଦାନଶୀଳତା ବିଷୟରେ ଆତୋ କିଛି କହୁ ନାହିଁ ।

ଏହି ସପୁଣ୍ଡ ନାଚ ପ୍ରଭର ଦାନଶୀଳତାକୁ ଏକ ନିକୃଷ୍ଟତମ ମୂଳ କଷାକଷେ ବୋଲିଛି କୃତ୍ତମିବ, ଏବଂ ଏହାକୁ ଦାନଶୀଳତା ବୋଲି ଅଭିହିତ କର ବସିଲେ ତାହା ସେହି ନାମଟିରେ କଳଙ୍କ ଲଗାଇଦେବା ପରି ହେବ ।

ମାତ୍ର ଦାନଶୀଳ ହେବା ଦ୍ୱାରା ମିଳୁଥିବା ଆନନ୍ଦଟି ସକାଶେହି ଯେଉଁ ଦାନଶୀଳତାର ଆଚରଣ କରସାଇ ଏବଂ ଯାଦା ଜଥାପି ଯାବନ୍ତୁ ପ୍ରକାରର ରୂପ ଅବୁଳ ଏବଂ ଆକର୍ଷଣ ଓ ବିକର୍ଷଣର ଅଧୀନ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ଏଠାରେ ମୁଁ ତାହାର ବିଷୟରେ କହୁଛି ।

ସେହି କିମ୍ବର ଦାନଶୀଳତା ପ୍ରକୃତରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କୃତିତ୍ତି ପ୍ରତିଦାନରେ କାହାଠାରୁ କୃତଜ୍ଞତା ପାଇବାର ବାସନାଟିରୁ ସପୁଣ୍ଡ ଭବରେ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଏବଂ, ଏହିପରି ଏକ ବାସନାହିଁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପୁଣ୍ଡ ଭବରେ ମୂଲ୍ୟମନ୍ୟ କରି ରଖିବା ଲାଗି ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ସେହି ପକ୍ଷପାତମୁକ୍ତ ଶକ୍ତି ଦୂଷ୍ଟକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମଳିନ କରି ଦେଇଥାଏ ।

ସବୁ ଯେତେ ପରି ଦାନଶୀଳତାରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ପ୍ରକ୍ଳାନ ନିହିତ ହୋଇ ରହିଛି; ଏହି ପ୍ରକ୍ଳାନ ହେଉଛି ଯେ ଯେକୌଣସି ଦାନଶୀଳତାରେ ନଷ୍ଟର ପରିମାଣ ସରଦା ସାହିମ୍ବୁ ହୋଇ ରହିଥିବ ।

ତେଣୁ, ଯଥାର୍ଥରେ ଦାନଶୀଳ ହୋଇ ପାଇବାକୁ ହେଲେ ଆମକୁ ବ୍ୟକ୍ତି ବାସନାମୁକ୍ତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏବଂ, ଆମେ ଏଠାରେ ସୁନନ୍ଦାର ଠିକ୍ ସେହି କଥାଟିକୁ ନିଶ୍ଚିରୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବା ଯେ, ସେହି ଗୋଟିଏ ଆବଶ୍ୟକତାର ବିନ୍ଦୁରେହି ମାନବ-ପ୍ରଗତିର ସବୁଯାକ ରେଖା ଆସି ସମ୍ମନିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେହି ବିନ୍ଦୁଟି ହେଉଛି ଆପଣା ଉପରେ କହିଁଦି ଅର୍ଜନ କରିବାର ଚିନ୍ତା, ନୂତନ ଏବଂ ଯଥାର୍ଥ ଜୀବନ ମଧ୍ୟରେ ଜନ୍ମନୀର କରିପାରିବା ସକାଶେ ଯେଉଁଠାରେ ନିଜର ସକଳ ଅହଂକାରନାର ବିଲୁପ୍ତି ସାଧନ କରିବାକୁ ପଢ଼ିଥାଏ ।

ସବୁକହିରେ ନିଜକୁ ନେଇ ଯୋଡ଼ି ରଖିବାର ଏହି ଅଭ୍ୟାସଟି ମଧ୍ୟ ଆମେ ଆପଣାକୁ ଯେଉଁକି ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ମୁକ୍ତ କରି ଆଖିପାରିବା, ଆମେ

ଠିକ ସେତିକ ପରିମାଣରେହି ଯଥାର୍ଥରେ ଫଳପୁର ହୋଇପାରୁଥିବା ଏକ ଦାନଶୀଳତାର ଅନୁଶୀଳନ କରିପାରିବା, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସହିତ ଏକାମ୍ବ ହୋଇ ରହିଥିବା ଦାନଶୀଳତାର ଆଚରଣ କରିପାରିବା ।

ସୂଲକ୍ଷ୍ଣ, ଏପରି ଗୋଟିଏ ଉଚ୍ଚ ବିନ୍ଦୁ ରହିଛି, ଯେଉଁଠାରେ କି ସବୁଯାକ ଗୁଣ ଏକମ ପରିପୂର ସହିତ ସମ୍ମିଳିତ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ, ସଜ୍ଜନତା, ସହାନୁଭବ, ସହିଷ୍ଣୁତା ଏବଂ ଦାନଶୀଳତା,—ଏଗୁଡ଼ିକୁ, ସବୁଯାକକୁ ଆମେ ମର୍ମରଃ ସେହି ଗୋଟିଏ ବନ୍ଦୁ ବୋଲି ଜାଣିବା ।

ଏହି ଦୁଷ୍ଟିରୁ ବିଶୁର କରି ଦେଖିଲେ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯାବଣ୍ୟ ଗୁଣର ପ୍ରସ୍ତ୍ରୋଗ ଦ୍ୱାରା ଆଚରିତ ହେଉଥିବା କୌଣସି ସାକାର ଓ ବାସ୍ତ୍ଵବନ୍ଦେଶୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକୁହି ଆମେ ଦାନଶୀଳତା ବୋଲି କରିପାରିବା ।

କାରଣ, ଏପରି ଗୋଟିଏ ସାମର୍ଥ୍ୟ ରହିଛି, ଯାହାକୁକି ସବଦା ଓ ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗି ବିଭବରଣ କରି ଦିଆଯାଇ ପାରିବ । ମାତ୍ର, ସେଥିଲାଗି ତାହାକୁ ସବାଧିକ ପରିମାଣରେ ଏକ ନୈଷ୍ୟକ୍ରିୟା ଆକାରରେହି ବିଭବରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ : ଏହାକୁହି ଆମେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଲି କରିବା; ଯେଉଁ ଶ୍ରୀ ମଧ୍ୟରେ ଆଲୋକ ଏବଂ ଜୀବନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଛି, ଅର୍ଥାତ୍ ଯାହା ଭିତରେ ବୁଦ୍ଧିମ୍ବା ସୁମୁତ୍ତା ଏବଂ ବିକାଶଲଭର ଯାବଣ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନ୍ତର୍ଗତ ହୋଇ ରହିଛି, ତାହାକୁ ଆମେ ସେହି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଲି ଜାଣିବା ।

ହଁ, ଏକ ଅଞ୍ଜଳି ପ୍ରରର ମଧ୍ୟ ଏକ ଦାନଶୀଳତା ରହିଛି, ଏକ ହର୍ଷ-ପୁଲକତ ହୃଦୟରୁ ଯାହାର ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ହୋଇଥାଏ, ଏକ ପ୍ରଶାନ୍ତ ଅସ୍ତାରୁହି ଯାହା ଜନ୍ମଲଭ କରିଥାଏ ।

ଯିଏ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଯଥାର୍ଥ ଶାନ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ହୋଇପାରିଛି, ସିଏ ଯେଉଁଠାରୁ ଗଲେ ମଧ୍ୟ ସବଦା ବିମୋଚନରୁହି ଅଗ୍ରଦୂତ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ସିଏ ସବୁଠାରେ ଆଶା ଏବଂ ଆନନ୍ଦର ବାହକ ହୋଇ ପ୍ରବେଶ କରେ । ଦର୍ଶଦ୍ୟ ଏବଂ ନାନା ଦୁଃଖ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରପାତ୍ରିତ ମାନବଜାତି ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଏହିଗୁଡ଼ିକୁହି ଆବଶ୍ୟକ କରୁ ନାହିଁ କି ?

ହଁ, ଏପରି କେତେକ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କର ସକଳ ଜୀବନା ଗୋଟାପୁରୀ କେବଳ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱାରାହି ସିନ୍ତି ହୋଇ ରହିଥାଏ, ଯେଉଁମାନେ ଯେହି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣରୁ ବିଭବର କରୁଥାନ୍ତି ଏବଂ ଏହିମୁହୂର୍ତ୍ତର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କେବଳ ଉପର୍ଯ୍ୟନ୍ତିରୁ ଯେକୌଣସି ଦାନଶୀଳତାଠାରୁ ଅଧିକ ସହିୟେ ଓ ଅଧିକ ବାସ୍ତ୍ଵବ ଏକ ମୁକ୍ତ ଦ୍ୱାରା ବୁଝେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ରଖିଥାଏ ।

ସେମାନେ ହୁଏତ ପଦେ ହେଲେ କଥା ବହୁନ୍ତି ନାହିଁ, ଗୋଟିଏ ବି ସଙ୍କେତ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ, — ତଥାପି ସେହିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରାହି ରେଣୀର ରେଣ ଦୂର ହୋଇଯାଏ, ଯନ୍ତର ପାଞ୍ଚଥିବା ବାନ୍ତର ଯନ୍ତରାରେ ଉପଶମ ହୁଏ, ଅଜ୍ଞାନର ଜ୍ଞାନୋଦ୍ଧେତ୍ର ଘଟେ, ଦୁଷ୍ଟର ଦୁଷ୍ଟତା ଶାନ୍ତି ହୋଇଯାଏ, ଦୁଃଖୀଙ୍କ ସାନ୍ତୁନା ବି ମିଳିଯାଏ, ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମସ୍ତଙ୍କର ଜୀବନରେ ଏପରି ଏକ ଗର୍ବର ରୂପାନ୍ତର ସ୍ଵପ୍ନଟିତ ହୋଇଯାଏ, ଯାହାକି ସେମାନଙ୍କ ଆଗରେ କେତେ କେତେ ନୂତନ ଦିଗ୍ବିଳୟକୁ ଅଣି ଉନ୍ନୋତିତ କରିଦିଏ, ସେମାନଙ୍କ ନିଃସମେହ ଭବରେ ଏକ ମୀମାଂସକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ଆଗକୁ ଯିବାକୁ ସମର୍ଥ କରିଏ, ଅଗରତିର ଅନ୍ତର ପଥରେ ବାହାରି ଝୁଲିଯିବା ଲୁଗି ପ୍ରେରଣା ଦିଏ ।

ଶ୍ରୀକୃତୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହୋଇ ଏହି ଯେଉଁ ବନ୍ଧୁମାନେ ନିଜର ସବୁକିଛି ଦାନ କରନ୍ତି, ସମସ୍ତଙ୍କର ପରିକର ହୋଇ ବାହାରିଆନ୍ତି, ସେହିମାନେହି ସେହି ସବୋତ ଓ ପରମ ଦାନଶୀଳତାର ଜଣେ ଜଣେ ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରଣାଳୀ ହୋଇ ରହିଆନ୍ତି ।

ବନ୍ଧୁଗଣ, ଆପମୋନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁମାନେ ଯଥାର୍ଥରେ ଦାନଶୀଳତାର ଆଚରଣ କରିବାକୁ ଆକାଶ୍ରମା ରଖିଛନ୍ତି, ମୁଁ ଏହି ଜଙ୍ଗାଟିକୁ ଜୀବନ କରିବାରେ ଆପମୋନଙ୍କୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୋ'ର ଭବନା ସହିତ ଆପମୋନଙ୍କର ଭବନାକୁ ଅଣି ସମ୍ମିଳିତ କରି ରଖିବା ଲୁଗି ଆବାହନ କରୁଛି : ଆମେ ଯେପରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ କିନ୍ତୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ସେହିମାନଙ୍କର ଦୁଷ୍ଟାନ୍ତଟିକୁ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିପାରିବା, ଯେପରି କି, ଏହେପରି ଅଗସର ହୋଇ ଆମେ ସେହିମାନଙ୍କ ପରିହିଁ ହୋଇପାରେବା । ଏହି ସୁଧିବାରେ ଆଲୋକ ଏବଂ ପ୍ରେମର ବାର୍ତ୍ତାବହ ହୋଇ ରହି ପାରିବା ।

ଭିତରେ ଯେଉଁ ଭଗବାନ୍ ଅଛିଲ୍ଲି

ଆମ ଭିତରର ଯାହାକୁ ଆମ ଅନ୍ତରର ଭିତରେ ରହିଥିବା ପରମ ଦିବ୍ୟତା ଲାଗି ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ହୋଇ ନ ପାରିଛୁ, ତାହା ନାନା ନଶ୍ଚରେ ଭିଜକୁ ହୋଇ ରହିଥିବା ସେହି ସକଳ ବସ୍ତୁର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ରହିଛୁ, ଯାହାକ ଆମର ‘ଅସି ତା’ଟିକୁ ପରିବେଷ୍ଟନ କରି ରହିଛୁ, ଆମେ ଭାବ ଅଗ୍ରଥ ଅଞ୍ଚଳରେ ଯାହାକୁ ‘ମୁଁ’ ବୋଲି କହିଆଇ, ତାହାର ଉପରେ ହିୟାଣୀଳ ହୋଇ ରହିଛୁ । ଆମ ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ଵରୂପଙ୍କର ମାଧ୍ୟମରେ ତାହା ଏହିପରି ହିୟାଣୀଳ ହେଉଛୁ ଅଥବା ନାନା ଉଜ୍ଜିଜ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟେଷ୍ଟବରେ ଆମର ମନ ଉପରେ ମଧ୍ୟ କାଣ୍ଠି କରୁଛି ।

ଯେଉଁ ଦିବ୍ୟ ପରମ ସତ୍ତ୍ଵ ସବୁଟି ମଧ୍ୟରେ ବିବାନ୍ତି ରହିଛନ୍ତି, କେବଳ ତାଙ୍କର ସହିତ ଏକ ହୋଇଯାଇ ପାରିଲେହି ଆମେ ଆପଣାକୁ ଏକ ସତେତନ ସତ୍ତ୍ଵରେ ପରିଣତ କରିପାରିବା, ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ନିଜେ ଯାହା, ଠିକୁ ତାହାରୁ ହୋଇ ପାରିବା । କିନ୍ତୁ ସେହି କଥାଟିକୁ କରି ପାରିବାକୁ ହେଲେ ଆମକୁ ଦୂର ଅଭିନବେଶ ଦ୍ୱାରା ବାହ୍ୟ ଯାବନ୍ତୀୟ ପ୍ରସାଦ ମଧ୍ୟରୁ ନିଜକୁ ବିଛିନ୍ନ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେହୁକୁ କରି ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଅନ୍ତରସ୍ତୁ ସେହି ପରମ ଦିବ୍ୟତା ସହିତ ତୁମେ ଯେତେବେଳେ ଫ୍ରେଜ୍‌ରୁକ୍ତ ହୋଇ ରହି ପାରିବ, ସେତେବେଳେ ତୁମେ ଯାବନ୍ତୀୟ ବସ୍ତୁର ଗଣ୍ଯତା ଟି ସହିତ ପରିଚିତ କି ହୋଇ ପାରିବ ଏବଂ ସେହିଠାରେହି ସେଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଫ୍ରେଜ୍‌ରୁକ୍ତ ରହି ପାରିବ । ଏବଂ, ସେହି ପରମ ଦିବ୍ୟତା ଦେଇହି ତୁମେ ସେହି ଯାବନ୍ତୀୟ ବସ୍ତୁ ସହିତ ନିଜକୁ ଯଥାଥେ ଭବରେ ସମ୍ମନିତ କରି ରଖିପାରିବ । ସେତେବେଳେ ଆଉ କୌଣସି ଆକର୍ଷଣ କଂବା ବିକର୍ଷଣ ଆବୋ ରହିବ ନାହିଁ, ଏବଂ ଯାହାକିଛୁ ସେହି ଦିବ୍ୟପ୍ରତ୍ୟାଗ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀୟ ହୋଇ ରହିଛୁ, ତୁମେ ମଧ୍ୟ ତାହାର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀୟ ହୋଇ ରହିପାରିବ; ଯାହାକିଛୁ ତାହାର ଦୂରବର୍ତ୍ତୀୟ ହୋଇ ରହିଛୁ, ତୁମଠାରୁ ମଧ୍ୟ ତାହା ଦୂରବର୍ତ୍ତୀୟ ହୋଇ ରହିଥିବ ।

ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଏକମ୍ବ ବାସ କରୁଥିବା ବେଳେ, ତୁମକୁ ଏକ ଦିବ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ହୋଇ ରହିବାକୁ ହେବ, ଦିବ୍ୟ ଜୀବନକୁ ଯଥାଥ୍ମ ସ୍ଵଭାବରେ ବୁଝିବା ଲାଗୁ ଏବଂ ସେହି ମାର୍ଗରେ ପ୍ରବିଷ୍ଟ ହେବା ଲାଗି ତୁମେ ଏହା ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ଏକ ଅବସର ପ୍ରଦାନ କରି ପାରୁଥିବ । ମାତ୍ର ଏତିକିଠାରୁ ଆଉ କଦାପି ଅଧିକ ନୁହେଁ;

ସେମାନେ ଅଗ୍ରଗତ କରନ୍ତୁ ବୋଲି ବି ତୁମ ଭଜରେ ଆଦୌ କୌଣସି ବାସନା
ରହିବ ନାହିଁ, କାରଣ ସେତିକିକୁ ମଧ୍ୟ ହୃଦେଶ ଅହଙ୍କାରପ୍ରଶୋଦିତ ବୋଲି
ବୁଝାଯାଇ ପାରିବ ।

ଅନ୍ତରିଷ୍ଟ ପରମ ଦିବ୍ୟପ୍ରକଳ୍ପ ସହିତ ତୁମେ ସୁନ୍ଦରିତ ଭବରେ ଏକଢ଼ି ଲଭ
କରି ନ ଥିବା ପର୍ମିନ୍ତ, ବାହ୍ୟ ପୁଞ୍ଚବାଟି ସହିତ ତୁମର ଏହି ସଂଖୋଡ଼ିମ ସମୁଦ୍ରଟି
ରହିବ ଯେ, ସେଇମାନେ ସ୍ଵୟଂ ଏହି ଏକହଟିକୁ ନୀଜ ଜୀବନରେ ଉପଲବ୍ଧି
କରିଥିବେ, ତୁମେ ସେହିମାନଙ୍କର ସବସମ୍ମତ ପରମର୍ଶ ଅନୁଷ୍ଠାରେ ସଂବଦ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟ
କ୍ରୂଧିବ ।

ତୁମେ ସବଦା ଶୁଭଚିନ୍ତାରେହି ଏକ ସ୍ଥିତିରେ ରହିଥିବ, ଏବଂ ତାହାର୍ହ
ତୁମ ଜୀବନର ନୟମ ହୋଇ ରହିଥିବ । ମାତ୍ର, ତୁମେ କେବେହେଲେ କୌଣସି
କଥାରେ ବ୍ୟପ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ୁ ନ ଥିବ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର କୌଣସି ସନ୍ତ୍ରାପର କାରଣ
ବି ହେବ ନାହିଁ, ତୁମେ ଯଥାସମ୍ମବ ସେମାନଙ୍କ କୌଣସି ଦୁଃଖ ଦେବ ନାହିଁ ।

୮ ଜୁନ୍ ୧୯୯୨

ମାଆ ୭ ଅକ୍ଟୋବ୍ର ବାହା

ବାହାର ଧର୍ମର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ବାହା ଉଲାଙ୍କର ଦୁଇଶଖକାଣ୍ଡା ଅବଦୂଳ ବାହାଙ୍କୁ ମୁଁ ଶୁକ୍ର ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣିଥିଲି । ଅବଦୂଳ ବାହା ହେଉଛନ୍ତି ବାହା ଦୁଇଶଖର ପୁଅ । ବନ୍ଦଶାଳେ ତାଙ୍କର ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ତଙ୍କୁ ବୁଲିଗ ବର୍ଷ ହେବାଯାଏ ବୋଧହୃଦୟ ସେ ସେହି ବନ୍ଦଶାଳରେହି ରହିଥିଲେ । ବନ୍ଦଶାଳ ରୁ ବାହାରକୁ ଆସିବା ସମୟକୁ ତାଙ୍କର ବାପାଙ୍କର କାଳ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସିଏ ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କର ଧର୍ମଟିକୁ ପ୍ରଭୁର କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ।...*

**

ସୁମୀମାନଙ୍କର ବିଶୁର ଅପେକ୍ଷା ତାଙ୍କର ବିଶୁରଗୁଡ଼ିକ ଅଧିକ ପ୍ରଗଣିଶୀଳ ଏବଂ ଅଧିକ ପ୍ରଶନ୍ତମନା ବୋଲି କହି ସେହିଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭୁର କରୁଥିବାର ଦୋଷରେ ଯେଉଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ବାହାଉଲାଙ୍କ କାଶଦଣ୍ଡ ଦିଆ ଯାଇଥିଲା, ସିଏ ସେହି ବାହା ଉଲାଙ୍କର ପୁଅ ଥିଲେ । ରକ୍ଷଣଶୀଳ ମୁସଲମାନମାନେ ବାହା ଉଲାଙ୍କ ବିଶୁରଗୁଡ଼ିକୁ ଭରି ଛାଇକାରକ ବୋଲି ବିଶୁର କରୁଥିଲେ । ବାହା ଉଲାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ପରେ ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଦୁଇଶଖକାଣ୍ଡା ତାଙ୍କର ପୁଅ ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କର ଧର୍ମବିଶୁରଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭୁର କରିବା ଲାଗେ ଦୁଡ଼ ଫଳଳଦକ ହୋଇଥିଲେ ସେହି ଉଦେଶ୍ୟରେ ସେ ମୁଥିବାର ଅନେକ ଦେଶରୁ ବି ଯାଦା କରିଥିଲେ । ସିଏ ଏକ ଅତି ଚମକାର ପ୍ରକୃତିର ବ୍ୟାପ୍ତି ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଆକାଞ୍ଚିଷ୍ଠା ହେଉକି ମହାନ୍ ଓ ବିଶୁର ଥିଲ, ନିଜର ଜୀବନରେ ସିଏ ସେତିକି ସରଳ ହୋଇ ରହିଥିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ଭରି ଭଲ ପାଇଥିଲି...*

ଦିବ୍ୟ ପରମ ସତ୍ତ୍ଵଙ୍କ ପାଇଁ ରହିଥିବା ତାଙ୍କର ଅନ୍ତରିକତା ଓ ଆକାଞ୍ଚିଷ୍ଠା ପ୍ରକୃତରେ ଭରି ଘରବିକ ଏବଂ ସୁତୀଷ୍ଟୁର୍ତ୍ତି ହୋଇ ରହିଥିଲା । ଦିନେ ମୁଁ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇଥିବା ସମୟରେ, ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ଟମାନଙ୍କୁ ଏକ ଭର୍ଷଣ ଦେବାର ଥିଏ । ମାତ୍ର ଅସୁଷ୍ଟ ଥିବାରୁ ସିଏ ବିଜଣାରୁ ବି ଉଠି ପାରୁ ନ ଥିଲେ । ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେହି କାରଣେବୁ ବୈଠକଟିକୁ ଗଡ଼ାଇ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥାନ୍ତା । ମୁଁ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିବାରୁ

* ପ୍ରଶ୍ନ ଓ ଉତ୍ତର ୧୯୫୦-୫୧ (ସପ୍ରିଲ ୧୪)

ସିଏ ମୋତେ କହିଲେ, “ଆଜି ଆପଣ ଯାଆନ୍ତୁ ମୋ କାମଟି ଭୁଲଇ ଦେବେ ।” ସେକଥା ଶୁଣି ମୁଁ ଖର ଅଚମ୍ପିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । କାରଣ, ମୋତେ ଏହିପରି ଏକ ଅନୁରୋଧ କରାଯିବ ବୋଲି ଅଗରୁ ମୁଁ ଆବେଦି ପ୍ରସ୍ତୁତ ନ ଥିଲା । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କହିଲା, “ମୁଁ ତ ଆପଙ୍କର ସମ୍ପଦ ସ୍ଵର ଜଣେ ସଦସ୍ୟ ନୁହେଁ ଏବଂ ଏହି ଶିଷ୍ୟରେ ମୋତେ ଆବେଦି କିହୁଦେଲେ ଜଣା ନାହିଁ । ତେଣୁ ମୁଁ ଆପଙ୍କର ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ କିପରି କୌଣସି ଶିଷ୍ୟରେ କିଛି କହ ପାରିବ ?” ମାତ୍ର ସିଏ ଜିଦ୍ କରି କହିଲେ, “ସେଥରେ କିଛି ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ । ଆପଣ ଯାହା ଇଚ୍ଛା କରିବେ ତାହା କହିବେ ଓ ତାହାରୁ ଯଥାର୍ଥ ହେବ । ଆପଣ ଯାଆନ୍ତୁ ଓ କିଛି କହନ୍ତୁ । ପ୍ରଥମେ ଉପଦେଶକ-ଗୁହରେ କିଛି ସମୟ ଏକାଗ୍ର ହୋଇ ବସିବେ ଓ ତା’ପରେ ଭାଷଣଟିକୁ ଦେବେ ।” ଶେଷରେ ମୋତେ ତାଙ୍କର କଥା ଅନୁଷ୍ଠାନିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ହେଲା ।…

ତା’ପରେ ଅଭିନନ୍ଦ ସିଏ ମୋତେ ପାରିଥିରେ ଆସି ରହିବାକୁ କହିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କର ଦାୟୀତମା ନେବା ସକାଶେ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ମୁଁ ତାଙ୍କ କହିଥିଲା ଯେ, ମୁଁ ନିଜେ ତାଙ୍କ ସପ୍ରତାୟୁଷିତ ବିଶ୍ୱାସଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଥିକାର କରୁ ନ ଥିବାରୁ, ମୋ’ର ଏପରି କରିବାର ପ୍ରକୃତରେ କୌଣସି ପୁଣ୍ୟ ନ ଥିଲା ।…*

ଏକ ଭାଷଣର ମୁଖ୍ୟବନ୍ଦ

ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ଉଣିରଙ୍ଗିର ସନ୍ଦେଶ ବହନ କରି ଆଣିଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଧର୍ମଗୁରୁ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିକ୍ଷାଦାତା ଅନୁଭବ ଗୋଟିଏ କଥାକୁ ସମୟର ହୋଇ କହି ଯାଇଛନ୍ତି ।

ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଆମଙ୍କୁ ଏହି ଶିକ୍ଷା ଟି ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଆମର ଜୀବନ ମଧ୍ୟରେ ଯଥାର୍ଥ କର୍ମବୁପେ ସେବାକର ବୂପ ନୁହିର ନ ଦାଟିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୁରୁଷର ବୃଦ୍ଧିମ ସତ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ କେବଳ ନିଷ୍ଠାନ୍ତି ହୋଇ ରହିଥିବ । ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖୀରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିବା ସତ୍ୟଟିକୁ ଦୈନନ୍ଦନ ଜୀବନରେ ବନ୍ଧିବାର ଯେ ଏକାନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତୁତି ରହିଛି, ସେମାନେ ସେହି କଥା ଯୋଗଣା କରିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଯୋଗଣା କରି କହିଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ସିନା ବାଟଟିକୁ ଦେଖାଇଦେଇ ଯାଉଇଛନ୍ତି, ମାତ୍ର ଆମକୁଟି ସେହି ବାଟଟିକୁ ରୁକ୍ଷିବାକୁ ପଡ଼ିବ ; ଆଉ ଅନ୍ୟ କେହି

* ଏକ ଅପ୍ରକାଶିତ ପ୍ରବନ୍ଦରୁ ଉଦ୍‌ଧୃତ ।

ବନ୍ତି, ସିଏ ସେଡ଼େ କଡ଼ି ହୋଇଥାଉ ପଛକେ, ଆମ ଲଗି ଆମ କାର୍ଣ୍ଣଟିକୁ କଦମ୍ବ କରିଦେଇ ଯିବ ନାହିଁ ।

ଏହି କଥାଟିର ସେଇରେ ବାହା ଉଲା ମଧ୍ୟ ମୋଟେ ଏକ ବନ୍ଧିତମ ନ ଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ କୌଣସି ରଜ୍ଜରୁ ବାକମାନ ଉଚାର କରି କହିବ ନାହିଁ । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଭୂମେମାନେ ମୋ'ଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ଉଲକରେ ଲାଶିଛି । “ଗୁଡ଼ାଏ କଥା କହ ନାହିଁ, କାର୍ଣ୍ଣ କରିଯାଅ; କାର୍ଣ୍ଣ ନ କରୁଥିଲେ ଏହି ରବରୁଡ଼ାକର ଆବୋ କୌଣସି ମୂଳ ନାହିଁ । ଆମକୁ ଏହି ପୁଥିଗା ଲଗି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ହୋଇ ରହିବ କୁ ପଡ଼ିବ,”—ଅବ୍ଦୁଲ୍ ବାହା ଆମକୁ ଏହି କଥାଟି କେତେଥର ନ କହ ଥିଲେ ।

ପ୍ରକୃତରେ ଏହି କଥାଟି ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ଆମ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ଏହି ପୁଥିଗାରେ ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ହୋଇ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତିରକୁଳ ସତ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଏକ ଅନୁର୍ଦ୍ଧରି ଯୋଗସ୍ଥ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ପାରିଲେ କିପରି ସକଳ ଦୃଷ୍ଟକୁ ସମ୍ମାନକାରେ ଏବଂ ସକଳ ଦୃଷ୍ଟକୁ ଶାନ୍ତିରେ ପରିଣାମ କରି ଦିଆଯାଇ ପାରିବ, କେବଳ ସେହି କଥାଟିକୁ ଦର୍ଶାଇଦେଇ ପାରିଲେହି ଆମେ ସେମାନଙ୍କୁ ବିମୋଚନକାରୀ ମାର୍ଗଟିରେ ବାଟ ରୁଲବା ଲଗି ପ୍ରକୃତରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାର ପାରିବା । କେବଳ ଏହି ଶିକ୍ଷାଟିକୁ ଦେଇ ଅବଦୁଲ୍ ବାହା ସେତିକରେ ସମ୍ମାନ ହୋଇ ଯାଇ ନାହାନ୍ତି । ସିଏ ନିଜେ ସେହି ଅନୁସାରେ ଜୀବନ ବଞ୍ଚିରୁଣ୍ଟି ଏବଂ ସେଇଥିରେହି ତାଙ୍କର ସକଳ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିନା ଶତ୍ରୁ ନିହିତ ହୋଇ ରହିଛି ।

ପ୍ରକୃତରେ, ଅବ୍ଦୁଲ୍ ବାହାଙ୍କୁ ସୁଚନ୍ତରେ ଦେଖିଥିବା କେଉଁ ଲେଇ ତାଙ୍କର ସମ୍ମାନକୁ ଆସି ଏହି ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ସଜ୍ଜନତା, ଏହି ସୁମଧୁର ପ୍ରଶାନ୍ତି ଏବଂ ଏହି ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଟିକୁ ତାଙ୍କର ସମ୍ମାନ ମଧ୍ୟରୁ ନିର୍ଗତ ହୋଇ ଆସୁଥିବାର ଅନୁଭବ କରି ନାହିଁ ?

ବାହା ଉଲା ଯେଉସବୁ ସତ୍ୟର ପରିଚୟ ଲଭ କରିଥିଲେ, ତାଙ୍କର ଦୂର ସେହିଗୁଡ଼ିକୁ ହିଁ ଆପଣାର ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ବଞ୍ଚିରୁଣ୍ଟି; ଏବଂ ସେହି କାରଣରୁହିଁ ସେହି ସତ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କର ମୁଖରୁ ଉଚାରିତ ହେବା ସମୟରେ ଆମ ଲଗି ଅଧିକ ସୁବୋଧ ଏବଂ ଦୃଢ଼ବୋଧକାରୀ ହୋଇ ପାରୁଛି ।

ଆପଣମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କେତେକେ ହୁଏଇ ଏପରି ବି ଜୀବିଥିବେ : “ଅବ୍ଦୁଲ୍ ବାହା ସ୍ଵର୍ଗ ଗୁରୁ ବୋଲି ସିନା ଏହି ସୌନ୍ଦରୀଟିକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରି ପାରିବେ । କିନ୍ତୁ ଆମେ...”

ଏଥରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ପ୍ରସ୍ତାବ କରିବାର ଦାୟିତ୍ବଟିକୁ ଏଡ଼ି ରହିବା ଲଗି ଆମ ଅନିଜ୍ଞା ପାଇଁ ଏହାଠାରୁ ଅଧିକ ଉଲ-

କୌଣସି କାରଣ ଆସି କଦାପି ଜୁଟି ନ ଆନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ତାହାକୁ କେବଳ ଆଲସ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନେ ଦିତ ବାହାନା ବୋଲିଛି କୁହାୟାଇ ପାରିବ ।

ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ନିୟମନେହେବରେ ପ୍ରାୟ କୌଣସି ସ୍ମକାରେ ଦୂର କରସିଲ ପାରୁ ନ ସବା ଏକ ପ୍ରତ୍ୟେତ ରହୁଛି । ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଜୀବନରେ ଯେଉଁ ବିଶେଷ ବିଶେଷ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି, ସମ୍ଭାଗକ ଏହି ଅନ୍ତର୍ଭୂମି ସୋପାନ ଦିମରେ ସେମାନଙ୍କର ଯେଉଁ ବିଶେଷ ସ୍ଥାନଟି ରହୁଛି, ଦିନ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ସେଇଥରୁହୁଁ ଜନ୍ମଲାଭ କରୁଛି । ମାତ୍ର ସେହି ଭୂମିକା ବା ସେହି ସ୍ଥାନ ଯାହା ହୋଇଆଉ ପରିବେଳେ, ତାହାର ଭିତରେ ରହୁଛି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ତା'ର ନିଜ ଗୁରୁତ୍ୱକର ନିଷ୍ଠା ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକାଶ କରିପାରିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଅମର୍ତ୍ତ ଶିଖିଗଲ ମହାବିଦ୍ୟାରେ ଅନୁଗତ କର ଆଣି ପାରୁଥିବା ସେହି ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଶୁଭ୍ରତା, ପରେପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷ୍ଠାପୁରୁତ୍ତା ଏବଂ ଗର୍ଭାର ସମ୍ମର୍ମଶତାଟିକୁ ହାସିଲ କରିବା ଲାଗି ଆକାଶ୍ରମ ରଖିପାରିବ ଏବଂ ତାକୁ ତାହାକୁ କରିବାକୁ ବି ପଡ଼ିବ ।

ଜଣେ ବୟୋମୁକ ମୁନିକୁ ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି, ଯିଏକ ମଣିଷମାନଙ୍କ ଅଳ୍ପ ବହୁତ ପରମାଣରେ ଅଶ୍ଵାଧିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଓ ଅଳ୍ପ ବହୁତ ମୁଲିବାନ୍ତ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନିୟମନେହେ ଭାବରେ ଏକ ସୁବର୍ଣ୍ଣାଂଶକୁ ବହନ କରୁଥିବା ଖଣିନ ସହିତ ତୁଳନା କରୁଥିଲେ । ଏହି ଖଣିନକଣାଗୁଡ଼ିକ ଯଦି ଥରେ ଆଖାମ୍ବିନତାର ପାବନକ ଶ୍ରୀ ଦହନ ମଧ୍ୟରେ ଯାଇପାରିବ, ତେବେ ସେହି ତାହନ ପାହାଟିର ଜଳ ଦେଶରେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଧାରୁପିଣ୍ଡ ଆସି ଉପଳବ୍ୟ ହୋଇଯିବ, ଯାହାକି, ଯେତେ କମ୍ଭ ବା ଦେଶୀ ଭାର ହୋଇଆଉ ପରିବେଳେ, ସଂଦା କେବଳ ଖାଣି ସୁନାରହୁଁ ହୋଇ ରହିଥିବ ।

ତେଣୁ, ଆମ ଭିତରେ ଏହି ଯେଉଁ ଖାଣି ସୁନାଟି ରହୁଛି, ଆମକୁ ତାହାକୁ ସେହି ଜଳଦେଶରୁ ନିଷ୍ଠ ଶିତ କର ଆଣିବାର ମାର୍ଗଟିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୂମି କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ କରିବା ସକାଶେ ଅମର୍ତ୍ତ କେତେକେବେଳେ ଉପାୟରୁ ପୁପା ଶଶ କରି ଦେଖାଇ ନଦିଆ ହୋଇଛି !

ସେହି ମାର୍ଗଚୁକ୍ରିକ ସମୟେ ଭାବ ଭଲ, ମାତ୍ର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ମାର୍ଗ ମନୋଗତତା ଏବଂ ସ୍ଵରବର କେବଳ ଏକ ବିଶେଷ ଭୂମିକାରରେହି ପ୍ରୟୁକ୍ଷ ହୋଇ ପାରିବ । ଏବଂ, ଯେଉଁଟି ତା' ସ୍ଵରବର ସଂଗାପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଅନୁକୂଳ ହେବ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ନିଜ ଲାଗି କେବଳ ସେଇଟିରହୁଁ ଆବଶ୍ୟାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ସେଇଥିପାଇଁ, ମୁଁ ଯଦି କଥାଟିକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ବୁଝିଆଏ, କୁମାରୀ ସାନ୍ତ୍ରେଷନ ଏଠାରେ ଜଣେ ଜଣେ ବାକ୍ତିକୁ ଏହି ସମସ୍ୟାଟି ବିଷୟରେ ତା'ର

ନିଜର ବିଶେଷ ମତଟିକୁ ବାନ୍ଧି କରିବା ଲାଗେ ଅଥବା ଯେଉଁ ଉପାସୁଟିକୁ ସିଏ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଫଳଦାସ୍ତକ ବୋଲି ଜ'ଣୁଛି, ତାହାର ବିଷୟରେ କହିବା ଲାଗି ଅନୁରୋଧ କରୁଛନ୍ତି ।

ଏଥରୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ମାର୍ଗ ବା ଉପାସୁକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କଣ ଆପମୋନଙ୍କ ଆଗରେ ଉପଷ୍ଟାପିତ କରିବା ଲାଗେ ମୁଁ ଆଜି ଆବୋ କଜ୍ଜା କରୁ ନାହିଁ ।

କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଚକ କରି ଦେଖାଇଦେବାହି ଆମର ସଂପ୍ରଥମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ଏବଂ ଆମେ ଯାହାକିଛୁ କରିବା, ତାହାହି ଆମର ରୂପାନ୍ତର ଲାଗି ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଶତ୍ରୁଶାଳୀ ସାଧନକୁଟିପେ ଅବଶ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ, ଏଠାରେ ଆମକୁ ଏହି ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଇ ଥିବାରୁ ମୁଁ କେବଳ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର କାର୍ଯ୍ୟ ଆଡ଼ିବୁ ଆପମୋନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିବ । ମୁଁ ଭବୁତ ଯେ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଏବଂ ଆମ ନିଜ ନିଜର ସେବରେ ସେହି ଦୁଇଟିର ପ୍ରକୃତରେ ଯେଉଁ ମହିଳା ରହିଛି, ଅଧିକାଂଶ ସମସ୍ୟରେ ସେହି ମହିଳାଟିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ଆବୋ ଗୁରୁତ୍ବ ଦିଆଯାଇ ନଥାଏ ।

ସେଗୁଡ଼ିକ କିଶୁକ ଭବରେ ଏହି ମନ୍ୟତ୍ରରଇହି କାର୍ଯ୍ୟ ସତ, ମାତ୍ର ତଥ ପି ସେଗୁଡ଼ିକ ସର୍ବଦା ଭାବି ଜୀବନ୍ତ ଓ ଭାବି ଶତ୍ରୁଶାଳୀ ହୋଇ ରହିଆନ୍ତି ଏବଂ ତେଣୁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ଜୀବନରେ ଯେଉଁ ଦିଗରେ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ କରି ଦେଇଥାଇ, ସେଗୁଡ଼ିକ ସେହି ଅନୁସାରେହି ଉପକାଶ ବା ହାନିକାରକ ବୋଲି ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ପ୍ରଥମଟି ହେଉଛି ଆମର ଭବନା, ଯେଉଁ ସାମର୍ଥ୍ୟଟି ଦ୍ୱାସ୍ତ ଆମେ ମନ-ଭିତରେ କେବେ କ'ଣ ରଚନାମାନ ରଚିଥୋଇ ଦେଉଥାଉ; ଦ୍ୱିତୀୟଟି ହେଉଛି ନିର୍ଦ୍ଦିତ ରହିଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଆମର କାର୍ଯ୍ୟ, ଯାହାକୁ ଆମେ ସାଧାରଣତଃ ସ୍ଥିତ ବୋଲି ଜାଣିଆଉ ଏବଂ ଯାହାକି, ରୁମକୁ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତିମାନ ସେହି କଥାଟିହି କହିବି, ପ୍ରଥମଟି ସହିତ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଘନିଷ୍ଠ ଭବରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଆଏ ।*

ଖାଲିଯାପୁ ଓ ହିନ୍ଦୁ ପ୍ରକୃତି ଅଛି ପ୍ରାଚୀନ ପରମାଣୁତ୍ତିକରେ ଆମର ଭବନାଗୁଡ଼ିକୁ ଆମ ମନରହି ନାନା ରଚନା ବୋଲି ଆବହମାନ କାଳରୁ କୁହାହୋଇ ଆସିଛି: ଆପଣାର ଭବନା ସାହାୟ୍ୟରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତ ବାପ୍ରତି, ଜୀବନ୍ତ ଏବଂ କିମ୍ବାଣୀଲ ତତ୍ତ୍ଵଗୁଡ଼ିକୁ ଜନ୍ମ ଦେବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଲାଭ କରିଥାଏ ବୋଲି ବୃଦ୍ଧିଯାଇଛି ।

* ଏହି ମୁଖବନ୍ଧଟି ଭବନା ବିଷୟରେ କିଥ ଯାଉଥିବା ଢୁଗାମ୍ବ ପ୍ରବନ୍ଧନ ଏବଂ ସ୍ଵା ବିଷୟରେ କିଥ ଯାଉଥିବା ଅନ୍ୟ ପ୍ରବନ୍ଧନଟିର ଠିକ୍ ସ୍ଵର୍ଗରୁ ଥିଲୁପରି ମନେ ହେଉଛି ।

ଏବଂ, ଏପରି ଭାବିବା ଆଦୋଈ ଉଚିତ ହେବ ନାହିଁ ଯେ, ଆମେ ଯାହାକୁ ମ୍ୟାଜିକ୍ ବା ଯାତ୍ରୁ ବୋଲି କହିଥାଉ, କେବଳ ସେହିପରି କୌଣସି ଅସାଧାରଣ ଏବଂ ବିପରୀକ୍ଷନକ କାର୍ଯ୍ୟାଧନ ଦ୍ୱାରାହିଁ ତାହା କରିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିବ । ସେଇଥା ମୋଟେ ସତ ନୁହେଁ ।

କିଞ୍ଚିତ୍ ଶକ୍ତି ରଖିଥିବା ଏବଂ ବାରବାର ଆବଶ୍ୟକ ହେବାର କିଞ୍ଚିତ୍ ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ବହୁନ କରୁଥିବା ଯେକୌଣସି ଭାବନା ଆଦୋଈ କେତେକ ପରିମାଣରେ ପ୍ରଗାଢ଼ ହେବ ରଖିଥିବା ଯେକୌଣସି ବାସନା—ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ସେହି ଭାବିବାରହିଁ ଏକ ପୁଣାଳୀ ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ,—ସେଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାୟ ଏକ ଯନ୍ତ୍ରିକ ପ୍ରକିଯାର ମଧ୍ୟଦେଇ ଏବଂ ଆପଣାର ଏକ ନଳସ୍ଥ ମାଧ୍ୟମରେହିଁ, ଅଛୁର ଏକ ରଚନାକୁ ବି ଆଣି ସମ୍ଭବ କରିଦିଏ, ଯାହାର ସ୍ଥାୟିତ୍ବ ଏବଂ ବିଦ୍ୟାଶକ୍ତି ତାହାର ଜନମ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିବା ସେହି ଭାବନା ବା ବାସନାଟିର ଶକ୍ତିଶଳିତା ଏବଂ ସମ୍ବନ୍ଧତା ଉପରେହିଁ ନିର୍ଭର କରୁଥାଏ ।

ମୋ କଥାଟିକୁ ଆହୁର ଅଧିକ ସହିକବୋଧ କରି ଦେଇପାରିବା ଲୁଗି, ଏପର୍ମିନ୍ଟ ଅପ୍ରକାଶିତ ଗୋଟିଏ ଦର୍ଶନରୁରୁ ମୁଁ ଆପଣମାନଙ୍କ ଲୁଗି କେତେକ ପରିଚ୍ଛେଦ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଅସିଛି ।

“ଯାହାକିହୁର ଜୀବନ ଅଛି, ତାହାର ଏକ ଉପାଦାନ ମଧ୍ୟ ରହୁଛି; ମାତ୍ର ଯାହା କିହୁର ଏକ ଉପାଦାନ ରହୁଛି, ତାହା ର ମଧ୍ୟ ଅବଶ୍ୟ ଜୀବନ ରହୁଛି ।

“କାନ୍ତିକ ଜଗତକୁ ଆମର ଉତ୍ସୁଳକୁ କେବଳ କେତୋଟି ଆକାରର ରଜ୍ୟରେହିଁ ସୀମାବନ କରି ରଖିବାକୁ ବାହାରିଲେ ତାହା ଏହି ବିଶ୍ୱାଗତ ବୃକ୍ଷମହାକୁ କେବଳ ତାହାର ରୌତିକ ପରିପ୍ରକାଶଟି ମଧ୍ୟରେହିଁ ସୀମାବନ କରି ରଖିଲଭାଲି ହେବ, ସମସ୍ତ ଆଲୋକକୁ କେବଳ ଆମକୁ ଦୃଶ୍ୟ ହେଉଥିବା ସେବଟି ମଧ୍ୟରେହିଁ ସୀମାବନ କରି ରଖିଲ ଭଲି ହେବ ।

“ମାତ୍ର, ଏପରି କୌଣସି ସ୍ଥାନ ନାହିଁ ଯେଉଁଠାରେ କି ଆଲୋକର ଆଦୋଈ କୌଣସି ସ୍ଥନ ହେଉ ନାହିଁ; ଏପରି କୌଣସି ଗଣ୍ଠରତା ନାହିଁ, ଯେଉଁଠାରେ କି ବୋଧଗମ୍ୟ ସତ୍ୟମର୍ମିଟି ଅନୁରୂପ ଆକାରଗୁଡ଼ିକ ଆଦୋଈ ଗ୍ରହଣ କରୁ ନାହିଁ ।

“ଏହି ସମସ୍ତ ବିଶ୍ୱାସଟି କେବଳ ଏହି ଏକମାତ୍ର ଉପାଦାନ ବ୍ୟବସ୍ଥାଟି ମଧ୍ୟରେ ଓ ଆମର ଉତ୍ସୁଳଗାନ୍ୟ ହେଉଥିବା ଜଡ଼ଗଠନର କେବଳ ଏହି ଗୋଟିଏ ଅବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ସୀମାବନ ହୋଇ ରହୁଛି ବୋଲି ଆମେ ଯେପର୍ମିନ୍ଟ କଳାନା କରିବାରେ ଲଗୁଥିବା, ସେତେବେଳ ପର୍ମିନ୍ଟ ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ଆଦୋଈ କିଛି ଜାଣି ନ ଥିବା ଓ ଆଦୋଈ କିଛିହେଲେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିପାରିବା ନାହିଁ ।

“ଯେତେବେଳେ ବିଜ୍ଞାନ ଆଲୋକର ପ୍ରକୃତ ସତ୍ୟକୁ ଦୂରୀନା ଲଗ୍ନ ଛଦ୍ୟମ କଲ, ସେତେବେଳେ ତାହାକୁ ସୀମାବଳ ଷେଷ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥାନାତ୍ୟ ଘଟନାଧୟୟନର ଅତି ସଙ୍ଗୀର୍ଣ୍ଣ ଗଣ୍ଡିଟିକୁ ଉଚ୍ଚିଦେଇ ବାହାରକୁ ବାହାର ଆସିବାକୁ ପଢ଼ିଥିଲ, ଏବଂ, ଆକାଶ ବେଳ ଏକ ବସ୍ତୁର ଅନୁମାନ ଦ୍ୱାରା ପରିସ୍ଥିତିର ହୋଇ ତାହା ସତ୍ୟର ଏକ ସ୍ଵର୍ଗ ଅବସ୍ଥାକୁ ମଧ୍ୟ ଆବିଷ୍ଟାର କରିଥିଲ । ମାତ୍ର ଏହି ସୋପାନଟିରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବା ଦ୍ୱାରା ତାହା ଅନନ୍ତ ବିଶ୍ୱାସାତତାର ଅନନ୍ତ ମାର୍ଗଟିରେ କେବଳ କେତୋଟି ପ୍ରଥମ ପଦମେପ ମାତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରିବ ଦୋଳି କୁହାଁ ଯାଇ ପାଇବ । ..

“ଘୁଁ ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ବିଷୟରେ ସଙ୍ଗାନ ହୋଇ ପାଇନା ଯେ, ସତ୍ୱର ରାନ୍ଧ ହୋଇ ଆମେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାହା ନାଶିଛୁ, ତାହା କେବଳ ଏହି ପରିପ୍ରକାଶର ଷେଷଟି ମଧ୍ୟରେହିଁ ସୀମାବଳ ହୋଇ ରହିଛି, ତାହାର ସେହି ସୁଦୂରବର୍ତ୍ତୀ ଏବଂ ପ୍ରତିନି ପ୍ରକାଶରୁତିକର ଏକ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ସମ୍ମୁଖ ମୁକ୍ତିକରଣର, ଜୀବନର ଷେଷାୟୁଦ୍ଧକ ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିବା ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧେ ସୋପାନଟିର ଏକ ପରିପ୍ରକାଶ ମଧ୍ୟରେହିଁ ସୀମାବଳ ହୋଇ ରହିଛି ।

“ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷଣରେ ଭବନା ଆମ ତରୁଣ୍ଣରେ ଆଣି ନିଷ୍ଠନ କରି ଦେଉଥିବା ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରତିରୂପଗୁଡ଼ିକୁ ଯଦି ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ଦେଖି ପାରୁଥାନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକର ରଚନାମଧ୍ୟର ଶର୍ତ୍ତିକୁ ଯଦି ଆମେ ମାପି ପାରୁଥାନ୍ତି, ତେବେ, ଆମର ପରିଷ୍ଠର ସହ ଆର୍ଦ୍ଦ ମିଳିତ ହେଉଥିବା ଜଙ୍ଗାଗୁଡ଼ିକର ଏକନିସତମ ଦ୍ୱାରା ତଥା ଗୋଟିଏ ଲୋକମୁଦ୍ରା, ଗୋଟିଏ ସଭ୍ୟତା ଓ ଗୋଟିଏ ଜାତିର ସାମୂହିକ ବିଶ୍ୱର ଏବଂ ବିଶ୍ୱାସଗୁଡ଼ିକର ସେହି ଅତିଶକ୍ତିଶାଳୀ ସମ୍ପିଳନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକୃତରେ କେତେ କଣର ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ପାଇବ, ଆମେ ସେହି କଥାଟିକୁ ବି ବୁଝି ପାରନ୍ତି ।”

“ଏଥରେ ଆଦୌ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ସବୁବିଶ୍ୱର କଦାପି ସମାନ ପରିମାଣରେ ସ୍ଵର୍ଗନିସମର୍ଥ ହୋଇ ରହି ନ ଆନ୍ତି । ବସ୍ତୁତଃ ଏପରି ଖୁବୁ କମ ମନ ରହିଛି, ଯାହାକି ଯଥାର୍ଥ ଭବନାଗୁଡ଼ିକୁ ଭବିବା ଲଗି ସମର୍ଥ ହୋଇ ପାଇବ । ଏବଂ ଅଧ୍ୟକାଂଶ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ମାନସିକ ରଚନାଟି କେବଳ ଆଗରୁ କୌଣସି ଅଙ୍ଗାନ ଆଉ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଚିନ୍ତା କରିଥିବା ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏକ ସାଧାରଣ ଧନରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିବା କେତୋଟି ବୁଦ୍ଧିବଳ ଧାରଣାରେହିଁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବିକୃତ ଅଥବା କଦାକୃତ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ବୁଦ୍ଧିର ଉପାଦାନ ମଧ୍ୟକୁ ଆସି ସେଗୁଡ଼ିକ ଯେଉଁସବୁ ଆଜାର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକ ବି ସାଧାରଣତଃ ଭର ଅଶୋଧିତ ଏବଂ ନିଷ୍ଠୋଧତାପୁଣ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଏବଂ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଦାର୍ଯ୍ୟକାଳ ପ୍ଲାନ୍ଟି ହୋଇ ବି ରହିପାରନ୍ତି କାହିଁ ।

“ମାତ୍ର ଛେତ୍ର ମୁହଁତ୍ତରେ କୌଣସି ଏକ ବିଶ୍ୱର ଯଥାର୍ଥରେ ଏକ ବିଶ୍ୱର-ଶତରେ ପରିଣାମ ଦୋଇପାରେ ଏବଂ ସକୃତରେ ଏକ ମାନସିକ ଗତିଶୀଳତାର ପର୍ମାୟରେ ଯାଇ ପଦ୍ଧତିପାରେ ସେତେବେଳେ ତାହା ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଏକ ଅଧିକ ସ୍ଥାୟୀ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆକାରରେ ଆପଣାର, ସ୍ମିରିଷ୍ମାପକ ପ୍ରତିବୃପ୍ରଗତିକୁ ମଞ୍ଚ ଉପରେ କରି ଥାଣିବାର ପ୍ରତ୍ୱାତ୍ମି ଦେଖାଇଥାଏ । ଏବଂ, ପ୍ରକୃତ ଯେତରେ, ଯାବନ୍ତୟ ବୃଦ୍ଧ ଭବନା ବୃକ୍ଷଗତ ସାମର୍ଥ୍ୟର ଯାବନ୍ତୟ ଅନୁସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମନ୍ତୟ ସେମାନେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଉପାଦାନଟିର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଜୀବନ୍ତ ସୃଷ୍ଟି ଏବଂ ସହିୟ ସର୍ବ ହୋଇଛି ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥାନ୍ତି ।”

[ଏଠାଙ୍କ ଆସି, ମାର୍କ' ୧୦ ତାରିଖରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଏହି ପ୍ରବଚନଟିରେ ମାଆ ଭବନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସିଏ ଦେଇଥିବା ତୃତୀୟ ପ୍ରବଚନଟି ମଧ୍ୟରେ ଆଗରୁ କହିଥିବା କଥାଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନର୍ବାର ଉପସ୍ଥାପିତ କରିଥିଲେ । “ପାର୍ଯ୍ୟ ପରି ଏକ ବଡ଼ ସହାରରେ ମାନସିକ ପରିବେଶ କପରି ହୋଇ ରହିଥିବ” ସିଏ ଏଥର ମଧ୍ୟ ତାହାର ବଣ୍ଟନା କରିଥିଲେ । ତା’ର ପରବର୍ତ୍ତୀ ବାକ୍ୟରେ ଯେଉଁ “ବାତ”ଟିର ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ ସେଇଟିର ବି ପୁନର୍ବାଦି କରିଥିଲେ ।]

ଆମର ତଥାପି ତାରିଖକୁ ସ୍ଵକଳିତ କରି ରଟ୍ଟିବାକୁ ପଞ୍ଚବ ଏବଂ ସେହି ତାରିଖମାନେ ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ ଉଦ୍‌ଦିତ ହୋଇ ଏହି ରହିକୁ ଆଲୋଚନା କରି ରଖିବେ । ଅର୍ଥାତ୍, ମନୋଭୂମିର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣଟିରୁ ବିଶ୍ୱର କରିବାକୁ ଗଲେ, ଅବଦୁଲ୍ ବାହା ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ ସେହି କଥାଟି ଆଶା କରୁଛନ୍ତି । ଏହି ମାର୍ଗରେ ଅଗସର ହେଲାଇଛି ଆମେ ସୁଧିମା ଲାଗି ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ହୋଇ ରହି ପାରିବା ।

ଅନ୍ୟ ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ଏହିପରି ଏକ କାର୍ଯ୍ୟର ସାଧନ ପାଇଛି ଏହିଭଳି କେବେଳକୁଡ଼ିକର ଯେ କେତେ ଅଧିକ ପ୍ରସ୍ତୋତନ ରହିଛି, ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗୁ ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଯାଉଛି ।

କୌଣସି ଏକ ଶୁଭ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ବିଶ୍ୱରକୁ ଆଲୋଚନାରୁପେ ଗ୍ରହଣ କରି ଏବଂ ସ୍ଥାରହିତ ଅଗ୍ରଗତି ଲାଗି ଏକ ସାଧାରଣ ଲଜ୍ଜାପ୍ରକାଶ କରି ଆମେ ଘଣ୍ଟାଏ ବା ଦୁଇଘଣ୍ଟା ସକାଶେ ପରିଷରର ବିଶ୍ୱରରେ ଯେଉଁ ସମ୍ମଳନ ଘଟାଇ ପାରୁଛି, ତଙ୍କୁର ଆମେ ଉତ୍ସବରେ ଅଧିକଭାବରେ ପ୍ରଦୟନ୍ତ ଏବଂ ଶତବନ୍ତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏକ ବାଯୁମଣ୍ଡଳର ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରୁଛି । ମାତ୍ର କେବଳ ଏତିକି କଲେ ତାହା

କଦାପି ସଥେଷୁ ହେବ ନାହିଁ । ଏହିଥରୁ ବୈଠକ ପରେ ଆମକୁ ଯଦି ପୁନଃବାର ଏହି ଅଗରଷ୍ଣୀତ ଏବଂ ଭାବପ୍ରସ୍ତୁ ବାଜାବରଣ ମଧ୍ୟକୁ ଫେରି ଯିବାକୁ ପଡ଼ୁଆଏ, ତେବେ ଏତିକିମ୍ବୁ ପ୍ରକୃତରେ ଅନେକ କମ୍ ବୋଲି କୁହାୟାଇ ପାରବ । ଲାରଣ, ରୌତିକ ଏବଂ ମାନସିକ ଉଭୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆମେ ନିରନ୍ତର ଏକ ସହିତ ବାଜାବରଣ ସହିତ ମୁହାଁମୁହାଁ ହୋଇ ଠିଖା ହୋଇଛୁ ଓ ସେଇଟି ସହିତ ନାନା ସମର୍କରେ ଯୋଡ଼ିହୋଇ ରହିଛୁ ।*

୧୦ ମାର୍ଚ୍ଚ, ୧୯୯୨

ଏକ ବୈଠକ ଲୁଗି ଆବଶ୍ୟକ ଟିପ୍‌ପଣୀ

ଗୋଟିଏ ସଥାର୍ଥ ବୈଠକ କିପରି ହେବା ଉଚିତ ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଦେର ଆମକୁ ଗତ ସପ୍ତାହରେ ମନ୍ତ୍ର ବିଷୟରେ କିମ୍ବୁ କହିଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀ ରମକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମତରେ ଗୁରୁ ଦୂଜ ପ୍ରକାରର ଅଭିନ୍ନ :

ଯେଉଁ ଗୁରୁ ମୟ ଦିଅନ୍ତି ଏବଂ ଏହିପରି ଭାବରେ ଜୀବନର ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକରଣ ଲାଗେ ପରେଷ ନିମ୍ନିତି ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ।

ଯେଉଁ ଗୁରୁ ସ୍ଵୟଂ ଦିବ୍ୟ ଏକତ୍ରୋପଳବ୍ୟାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗଣ୍ଠର ଅରଜିତା ନାହିଁ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସିଏ କେବଳ ତାଙ୍କର ଉପରୁତ୍ତ ଦ୍ୱାରାହିଁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ସହମଣ ଘଟାଇଥାନ୍ତି,— ଏହିପରି ଗୁରୁ ହେଉଛନ୍ତି ଅବଦୁଲ୍ ବାହା ।

ଯଦି କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଗୋଟିଏ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ସଦିକ୍ଷାର ଏକ ତର୍ଫର ନେଇ ଏକଥି ସମ୍ମିଳିତ ହୋଇ ବସନ୍ତ, ତେବେ ନିକର ଅଧ୍ୟାତ୍ମଶତ୍ରୁ ଦ୍ୱାରା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତ ଯାହା ହାସଳ କରିପାରିବ, ଏମାନେ ମଧ୍ୟ ତାହାକୁ ହାସଳ କରିପାରିବେ :

ଶ୍ରୀଲ୍ପାଦ ଦାକ୍ଷାମନ୍ତର :

“ଯଦି ତୁମେ ବାରକଣ ଲେକ କିମ୍ବଳ ଧର୍ମପରିଷ୍ଟରେ ସହିତ ଏବନ୍ତି ହୋଇ ପାରିବ, ତେବେ ତୁମେମାନେ ସେହି ପରମ ଅନିବତମାୟକୁ ପ୍ରକଟ କରି ଆଣିପାରିବ ।”

ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ବେଳକୁ ଯେଉଁ ବିଧାକ, ଗୋଷ୍ଠୀଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ବିଧାନ ।

* ଏହାପରେ ଏହି ପ୍ରକରନଟିରେ ଯେଉଁ କଥାଗୁଡ଼ିକ ଥିଲା, ତାହା ‘ଭବକା ସମ୍ବଲରେ-ଳ’ ପ୍ରଭୁତ ବିଷୟରେ ସ୍ବବ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ ହୋଇ ରହିଛି ।

ସାମୁହିକ ପାରଶ୍ଵରକ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନା ଯୋଗୁଁ ଉପଳବୁ ଦେଉଥିବା ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ଅନୁକଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତମାନ ।

ସୁନ୍ଦର ସମ୍ବନ୍ଧରେ : ପ୍ରତ୍ୟେକ ନବବର୍ଷର ଆରମ୍ଭ, ଆରମ୍ଭ କରିବା ସକାଶେ ସମସ୍ତେ ଯେଉଁ ଜାରିଖିଲୁବୁ ବାହୁଥିବେ ।

ସାରଣୀୟ ବସ୍ତୁକୁ ଯେ ନୃତ୍ୟ କରିଯାଇ ପାରିବ, ଏହିପରି ଏକ ବିଶ୍ୱରକୁ ଦିଲ ଭିତରେ ଜାରିକ କରିବାକୁ ଏବଂ ସେଥିଲାଗି ଏକ ସକଳ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଏକ ଅବସର ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଏ ।

ତେଣୁ, ନିର୍ଣ୍ଣାକିତ ସମୟମାନଙ୍କରେ ଏକହି ମଣି ଅନୁକଳ ସକଳଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଲାଗ ଡିକା ଯାଇଥିବା ବୈଠକର ଉପକାଶିତା ।

ପୁସ୍ତକ ପାଠ ।

୩ ଜାନୁଆରୀ ୧୯୯୩

ଅବଦୁଲ୍ ବାହାଙ୍କର ପ୍ରମୟାଣ

ଅବଦୁଲ ବାହା ଗତ ସୋମବାର ଦିନ ଆମଠାରୁ ବିଦ୍ୟାୟ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ । ତାଙ୍କର ଅଳ୍ପଦିନ ପରେ ପାଇସ୍ ଛୁଟି ବାହାରକୁ ଯିବାର ବି ଥିଲ । ମୁଁ ଭଲ କରି ଜାଣିଲା ଯେ ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ହୃଦୟ ଏହି ଘଟନାରେ ଏକ ବିରାଟ ଅନୁପାତ୍ତି ଅନୁଭବ କରିବ ଏବଂ ଶୋକସନ୍ତ୍ରୀପ ହୋଇ ପଡ଼ିବ ।

ମାତ୍ର, କେବଳ ଶଶରଟାହିଁ ଆମକୁ ଗୁଡ଼ିକର ଝୁଲିଯାଉଛି; ଏବଂ ବଢ଼ି ହୃଥକୁ ବା ସାନ ହୃଥକୁ, ବିଜ୍ଞ ହୃଥକୁ ଅଥବା ଅଜ୍ଞ ହୃଥକୁ କିଂବା ପାର୍ଥିବ ହୋଇଥାଏନ୍ତି ବା ତିବ୍ୟ ହୋଇଥାଏନ୍ତି ପରିବେ, ଅଧିକାଂଶ ମନୁଷ୍ୟ ଯେଉଁ ଯେଥିରେ ପରଶ୍ଵରର ସବାଧିକ ସମାନ ଓ ସତ୍ୱଶରୀରେ ରହିଥିଲା, ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଭାବରେ ତାହାରୁହିଁ ତ ଶଶରର ଯେତ ବୋଲି କୁହାଯିବ ! ହିଁ, ଆପଣମାନେ ସମୁଦ୍ର ନିଷ୍ଠିତ ଭାବରେ କେବଳ ଏକିକି ବୁଝନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କର ଏହି ଶଶରଟାହିଁ ଆମକୁ ଗୁଡ଼ି ଝୁଲିଯାଉଛି; ତାଙ୍କର ଭାବନା ଆମ ପାଖରେ ଅଭ୍ୟନ୍ତ ସୁନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ସବୁଦିନ ଲାଗି ରହିଥିବ, ତାଙ୍କର ସେହି ଶଶର ସେହି ଆମକୁ ସଦା ଆଲିଙ୍ଗନ କରି ରଖିଥିବ, ଏବଂ ତାଙ୍କର ଆଖାସିକ ପ୍ରଭୁବ ଅପରବର୍ତ୍ତିମାୟ ଭାବରେ ଠିକ୍ ସେହି ପୁଣ୍ୟପରି ହୋଇ ରହିଥିବ । ସିଏ ଶଶରରେ ଆମର ନିକଟରେ ବା ଆମଠାରୁ ଦୂରରେ ଅଛନ୍ତି, ତାହା ମୋଟେ ମହିଳାଗୁଣ୍ଠିନ୍ତି ନୁହେଁ, କାରଣ, ଦିବ୍ୟ ଯାଦଗାୟ ଶକ୍ତିମତ୍ତ୍ଵ ଏହି ଜନ୍ମକଟର ବିଧାନପାଠିଶ ଭିତରେ ଆବୋଧି ଧରି ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ସେହିସବୁ ଶକ୍ତିମତ୍ତ୍ଵ ସବ୍ଦିଦିନମାନ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, କଞ୍ଚୁକ ହୋଇ ରହିଥିବା ସକଳ ଗ୍ରହଣପାଠିମାତ୍ର ଓ ନିଷ୍ଠାୟୁକ୍ତ ସକଳ ଆକାଶକ୍ଷାନ୍ତି ପରତୃପ୍ରତି କରିବା ଲାଗି ସେମାନେ ସବଦାହିଁ ତିଥିଶୀଳ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ।

ତାଙ୍କର ସ୍ଥଳ ଶଶରଟିକୁ ଦେଖିବା, ତାଙ୍କର କଣ୍ଠକୁ ଶୁଣିପାରିବା, ତାଙ୍କରି ସ ନୀଖରେ ବାସକରିବା ଏସବୁ ଆମର କାହାୟ ସତ୍ରାଟି ଲଗି ହୃଦେତ ଯେତେ ସୁଖକର ହୋଇଥିଲେହେଁ ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ଆପଣା ପାଖରେ ସବଦା ଏହି କଥାଟିକୁ କହି ପ ରିବାର ଯୋଗ୍ୟ ହେବା ଯେ, ବାହାରୁ ତାହା ଯେତେ ଅପରିହାର୍ତ୍ତ ବୋଲି ବୋଧ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଯେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏବଂ ଯଥାର୍ଥ ଜାବନଟି ବିଷୟରେ ତଥାପି ଘାସୁ କୌଣସି ସତେଜନତା ଅର୍ଜନ କରିପାର ନାହିଁ, ଏଥରୁ ସେହି କଥାଟିହି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇ ଯାଉଛି ।

ଅତ୍ୟନ୍ତ କମ୍ପଣ୍ୟକ ବ୍ୟକ୍ତ ସତତ ସତେଜନ ହୋଇ ରହି ପାରୁଥିବା ଦିବ୍ୟ ଜାବନର ସେହି ବୀଜୁର୍ମିମୟ ଗର୍ଭରତାଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ଉପଲବ୍ଧ କଣ ନ ପାରିଲେ ମଧ୍ୟ, ଏହି ଭାବନାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଦେଶ ଓ କାଳର ବିଧାନଗୁଡ଼ିକ ଆମଠାରୁ ପ୍ରାସୁ ବିପ୍ରତି ହୋଇ ରହିଯାଉଛି ।

ଜଣକ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରିବାହିଁ ତାହାର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଆଦିବା, ଏବଂ ଦୂଇଜଣ ବ୍ୟକ୍ତ ଯେତେବେଳେ ଏହି ଭାବନା ମଧ୍ୟଦେଇ ପରିଷ୍କରକୁ ଉପରେ ସେତେବେଳେ ଶାଶ୍ଵତିକ ଦୁଷ୍ଟିରୁ କଣେ ଅପରିଜଣତାରୁ ହୁକାର ହୁକାର କିଲେମିଟର ଦୂରରେ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ପରିଷ୍କରର କଥା ଭାବିବା ଦ୍ୱାରାହିଁ ସେମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବାସ୍ତବ ଭାବରେହିଁ ପରିଷ୍କର ସହିତ ଏକବେଳେତ କର ଜାଣିଥିବା ଏବଂ ଆପଣାର ଭାବନାକୁ ଆମେ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ଏକବେଳେତ କର ଜାଣିଥିବା ଏବଂ ଆପଣାର ଭାବନାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ସହିତ ହୋଇ ବି ଜାଣିଥିବା, ତେବେ ଆମେ ଯାହା ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରୁଛୁ, ସେଇଟି ବିଷୟରେ ଆମେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣଭବରେ ନିଷ୍ଠୟ ସତେଜନ ହୋଇ ପାରିବା । ଏବଂ, ଯଦି ଆମେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତ ବିଷୟରେ ଏହିପରି ଚିନ୍ତା କରୁଥିବା, ତେବେ ଆମେ ତାକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବା ଓ ତା'ର କଥା ଶୁଣି ବି ପାରିବା,—ବା, କିଛି ନ ହେଲେ ବି, ତାହାର ଭାବନାକୁ ନିଷ୍ଠୟ ଜାଣି ପାରିବା ।

ଏଣୁ, ଏହାପରେ ଆଉ ବିଜ୍ଞେତା ବୋଲି କିଛି ରହିବ ନାହିଁ, ତାହା ଏକ ଭ୍ରମମୟ ପ୍ରତିଭାସରେହିଁ ପରିଶର ହୋଇ ରହିବ । ଏବଂ, ଆମେ ପ୍ରାନ୍ସ, ଆମେରିକା, ପାରସ୍ୟ ଅଥବା ଚୀନ ଯେଉଁଠାରେ ରହିଥାଉ ପଛକେ, ଆମେ ନିଷ୍ଠୟ ତାହାର ପାଖେ ପାଖେହିଁ ରହିଥିବା ।

ମାତ୍ର, ଆମ ଭଲ ଗୋଟିଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି କଥାଟିକୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ସତ୍ୟ ବୋଲି ସ୍ବିକାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆମେ ଏଠାରେ ଏପରି ଏକ ବିଶେଷ ଭାବରେ ବିସ୍ମାଳୀଳ ଏବଂ ସତେଜନ ହୋଇ ରହିଥିବା ଭାବନାର ସମ୍ପର୍କରେ ଆସିବାକୁ ଲଜ୍ଜା କରୁଛୁ, ଯାହାକି ଏକ ଅନ୍ତର୍ଗ୍ରହି ଶୁଣାପ୍ରଦତ୍ତାକୁ ବହୁନ କରୁଛି ଓ ପ୍ରକଟ ମଧ୍ୟ କରୁଛି,

ଏକ ପ୍ରେମମୟ ଏବଂ ପିତୃପୂରୁଷ ବ୍ୟାକୁଳତା ସହିତ ଯେଉଁ ଚିନ୍ତା ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧ ଧରଣକୁ ସମାବୁଦ୍ଧ କରି ଧରିଛି; ଯେଉଁମାନେ ତାହାର ହାତରେ ଆପଣାକୁ ଛୁଡ଼ିଦେଇ ପାରିବେ, ସେହିମାନଙ୍କର ସହାୟତା କରିବା ଲାଗି ସେହି ବ୍ୟାକୁଳତା ପ୍ରକୃତରେ କେବଳ ଆନନ୍ଦହୀନ ଅନୁଭବ କରିଥାଏ ।

ଆପଣାର ମନୋଭୂମିରେ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧ ଏବଂ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଅନୁଭବ କର, ଏବଂ ତେବେ ଭୁମେମାନେ ସ୍ଵର୍ଗ ଦେଖିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବ ଯେ ଦୂଃଖ କରିବା ଲାଗି ଅମର କୌଣସି ଅବକାଶହୀନ ନାହିଁ ।

ପ୍ରତ୍ୟନ୍ତ ସକାଳେ ଯେତେବେଳେ ଭୁମେ ବିଜ୍ଞାନ୍ତ ଉଠୁଛ, ଭୁମର ଦେବନନ୍ଦନ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସେତେବେଳେ ଭୁମେ ଶ୍ରଦ୍ଧା, ପ୍ରେମ ଏବଂ କୃତିକାରୀ ସହିତ ଏହି ବୃଦ୍ଧତା ପରିବାରଟିକୁ, ମନୁଷ୍ୟଜାତିର ଏହି ପରିଦ୍ଵାଣିତାମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ନିଜର ଅଭିବାଦନ ଜଣାଇବ, ଯେଉଁମାନେ କି ଯୁଗେ ଯୁଗେ ସେହି ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରେ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରୁ ପଥପ୍ରତର୍ଣ୍ଣକ ଏବଂ ଗୁରୁ ହୋଇ ଅପିଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ଆଜି ବି ଆସୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତରେ ମଧ୍ୟ ଆସୁବେ, ଆପଣାର ମନୁଷ୍ୟରୂପୀ ସତୋତ୍ତମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତାର ଦୁରୁତ୍ୱ ପଥଟିକୁ ଆବେଦନ କରିବାରେ ସାହାୟ୍ୟ କରିବା ଲାଗି ବିନୟୀ ଏବଂ ମୁଦ୍ରଣ ଭୃତ୍ୟ ହୋଇ ସେମାନେ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରୁ ଆସନ୍ତି । ତେଣୁ, ଯେତେବେଳେ ସବୁଦିନ ସକାଳେ ଭୁମେ ଶଯ୍ୟାତ୍ୟାଗ କରିବ, ପୁଣ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ ଏବଂ କୃତିକାରୀ ସହିତରେ ସେତେବେଳେ ଭୁମେ ଆପଣାର ଭବନାକୁ ସେହିମାନଙ୍କଠାରେ କେନ୍ଦ୍ରିତ ଓ ଠୁଳ କରି ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ, ଏବଂ ତା'ହେଲେ ଭୁମେ ଅଚିରେ ଏହି ସକେନ୍ଦ୍ରଶର ଲଭଦାୟୀ ପରିଶାମଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବ । ଭୁମର ଆବାହନର ଜବାବ ଦେଇ ସେମାନେ ଯେ ଭୁମର ପାଖେ ପାଖେ ରହୁଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଆଲୋକ ଏବଂ ପ୍ରେମ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ଭୁମେ ଯେ ପରିବେଷ୍ଟିତ ହୋଇ ରହିଛ, ଭୁମେ ଠିକ୍ ସେହିପରି ଅନୁଭବ କରିବ । ଏବଂ ତା'ପରେ, ପରେୟକ ଦିନ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ କରି ଅଧିକ ରୂପିବା ଲାଗି, ଅଧିକ ଉଲପାଇ ପାରିବା ଲାଗି, ଅଧିକ ସେବାର ଉପଯୁକ୍ତ ହେବା ଲାଗି ଭୁମେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାୟ କରିବାରେ ଲାଗେଇ, ତାହା ଯୁଗପତ୍ର ଭବରେ ଅଧ୍ୟକ ଫଳଦାୟକ ଓ ସହଜ ହେବ । ତା'ପରେ ଭୁମେ ଅଧିକ ଫଳପ୍ରଦ ଭବରେ ଅନ୍ୟମ ନକ୍ଷର କି ସହାୟତା କରିପାଇବ ଏବଂ ଭୁମର ହୃଦୟ ଏକ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟ ଆନନ୍ଦ ଦ୍ୱାରା ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଅପିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବ ।

ଚତୁର୍ଥ ଭାଗ

ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ଧାନମାଳା, ଏଥାରୁ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ୧୯୧୪ ଏବଂ
୧୯୧୭ ଭିତରେ ଲେଖା ହୋଇଥିଲା । ଅନ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ କୌଣସି
ତାରିଖ ଦିଆହୋଇ ନ ଥିଲା, ମାତ୍ର ଖୁବ୍ ସମ୍ଭବ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ୧୯୨୦
ପୂର୍ବର ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାଇବ ।

ଆମର ଏହି ପୁଲ ଶଶାରର ଦିସ୍ତାଣୀଳତାଗୁଡ଼ିକ ସେତିକି ଅଛଂ କେନ୍ଦ୍ରିତ ହୋଇ ରହିଥିବ, ଆମର ଚେତନାକୁ ତାହାଠାରୁ ଅଳଗା କରି ରଖିବା ଏବଂ ଶଶାରକୁ କେବଳ ଏକ ଆଜ୍ଞାବହୁ ପରି ଦେଖିବାହିଁ ସେତିକି ନୟାୟସଙ୍ଗଜ ଓ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ । ସେତେବେଳୟାଏ ଆମ ଶଶାରକୁ ଆମେ ଏପରି ଏକ ବସ୍ତୁ ଭଲି ଦେଖିବା, ଯାହାକୁକି ବାଟ ଦେଖାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ, ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରଇ ଯହାକୁ ନେଇ ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ବାଧ କରି ରଖିବାକୁ ହେବ । ଏହି ପାର୍ଥିବ ସର୍ବାଟି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପରମାଣରେ ଦିବ୍ୟ ଶତ୍ରୁସ୍ତୋତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଲାଗି ଉତ୍ତରଣୀଳ ହୋଇ ଆୟୁଥିବା ଏବଂ ଆପଣାର ସନ୍ନାପିତ ଦିସ୍ତାଣୀଳକରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରକଟ କରି ପାରୁଥିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ଆମେ ସେହି ଶଶାରଟି ସହିତ ବୁନଦାର ଆପଣାକୁ ଏକାୟନ କରି ରଖିପାରିବା ଏବଂ ନିର୍ମିତ ତଥା ପରମକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଅଭିନ୍ଦନ ବୋଲି ଅନୁଭୂତି ବି କରି ପାରିବା । ମାତ୍ର, ସୂର୍ଯ୍ୟ ସରକରେ ପ୍ରସ୍ତୋତନଟି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହୋଇ ଦିସ୍ତାଣୀଳତାର ଏହି ଉତ୍ସବ ସାତ ପରଶ୍ଵରର ସହାବସ୍ତୁତ ହୋଇ ବିଦ୍ୟମାନ ରହିଥିବାରୁ, ଏହି ଦୂରଟିଯାକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଓ ଅନୁଭୂତିର ଏହି ଦୂରଟିଯାକ ପଞ୍ଚତିରୁ ମଧ୍ୟ ପରମ୍ପରର ସହାବସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

୨୪ ଜୁଲାଇ, ୧୯୯୮

ଦିବ୍ୟ ପରମ ଚନ୍ଦ୍ର ପାଖରେ ଆପଣାକୁ ସ୍ଵପ୍ନୀତ ଏବଂ ଏକାନ୍ତ ଭବରେ ସମର୍ପଣ କରିଦେବା ଦ୍ୱାରାହିଁ ଆମ ସ୍ଥାୟିକିକ ସର୍ବାଟିର ଯଥାର୍ଥ ଦୈବ୍ୟକରତା କଦାପି ସମ୍ମବ ହୋଇଥାଏ ନାହିଁ । ଏହି ସମର୍ପଣକୁ କେବଳ ଏକ ସମ୍ମବ ବୋଲିହିଁ ଭିତ୍ତିଯାଇ ପାରିବ । ପ୍ରାଣର ପ୍ରତିରେ ହେଉ ଅଥବା ସର୍ବର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଭୂମିରେ ହେଉ ପଛକେ, ଏହି ପାର୍ଥିବ ପ୍ରାଣେ ସହିତ ପୁଣ୍ୟ ଏକାୟନକରା ଅର୍ନନ କରିପାରିଲେ ବା ବରଂ ଯାବନ୍ଦୀୟ ଇନ୍ଦ୍ରୀୟାନ୍ତୁତ ତଥା ବିଶୁଗତ ସକଳ ଦିସ୍ତାଣୀଳତାର ଶଶାରରେ ଅବସ୍ଥିତ ରହିଥିବା ଦିବ୍ୟ ଆନନ୍ଦଟି ସହିତ ଏକାୟନ ହୋଇ ପାରିଲେ ଯାଇ ସ୍ଵପ୍ନୀତ ଦୈବ୍ୟକରା ସମ୍ମବ ହୋଇ ପାରିବ । ତାହା ଫଳରେ ଏପରି ଘଟିବ ଯେ, ବିଜ୍ଞନ୍ଦିବରରେ କେବଳ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଅନୁଭୂତିରୁହିଁ ଆନନ୍ଦ ନ ପାଇ ସେହିଟିରୁ ଆନନ୍ଦଲଭ କରୁଥିବା ସମୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆମେ ସେହି ଅନୁଭୂତିଟିରୁମେ ଅବସ୍ଥାକ କରିପାରିବା । ତା'ପରେ ବ୍ୟକ୍ତି-ପ୍ରାଣର ଆଜି ଅଳଗା କୌଣସି ଅପ୍ରତିକ୍ରିୟା ନ ଥିବ; ମାତ୍ର ତୃପରିବକର୍ତ୍ତରେ ଏକାଧାରରେ ନେବ୍ୟକ୍ରିକ ଏବଂ ସତେଜ ହୋଇ କେବଳ ଏକ ଶତ୍ରୁକଷାହିଁ ରହିଥିବ, ଯାହାକି ଅନୁଭୂତିମର୍ମ ଯାବନ୍ଦୀୟ ଇନ୍ଦ୍ରୀୟରେ ଆପଣାକୁ ପ୍ରକଟ କରିଦେଇ ପାରୁଥିବ ।

ଉଦାହରଣସ୍ବରୂପ, ଏକୁହିଆ ହୋଇ ଅଥବା ପୁଣ୍ୟ ସମଜସତା ଅର୍ନନ କରୁଥିବା ଜଣେ ସାମୀଙ୍କ ସହିତ ଏକମ ମନୁଷ୍ୟବସତିର କୌଣସି ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଦ୍ୱାରା

ଦୂଷିତ ହୋଇଯାଇ ନ ଥିବା କୁଚିତ୍ତ କାହାର ପାଦ ପଞ୍ଜିଥିବା ବା ହୁଏଇ ଆଦୌ କାହାର ପାଦ ପଡ଼ି ନ ଥିବା ଗ୍ରାମପଥରେ ଗୁଲି ଯାଉଥିବା ସମୟରେ ଆମେ ଯେଉଁ ଅନୁଭୂତିଟି ଲଭ କରିଥାଉ, ସେଥରେ ଏକ ସୁମଧୁର ଏବଂ ସୁଗ୍ରୀବ ସୃଷ୍ଟି ଆନନ୍ଦ ପଛନ୍ତି ହୋଇ ରହିଥାଏ । ସେଠାରେ ବିସ୍ତାର ପ୍ରକାଶ ଶାନ୍ତିବରେ ବିପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ସେଠାରେ ବିସ୍ତାର ପାଦ ପବିତ୍ର ହୋଇ ରହିଥାଏ । ପଞ୍ଜିଦେଶରେ, ଅରଣ୍ୟମାର୍ଗରେ କୌଣସି ସୁଲ୍ଲ ଝରଣାର କୁଳରେ ଅଯୋଜିତ ଭବରେ ଗୁଲି ଯାଇଥିବା ପଥଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ କୌଣସି ବଢ଼ିଦୂର ପ୍ରସାରିତ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ଜଟରେ ଗୁଲିଯାଉଥିବା ସମୟରେ ଆମେ ଠିକ୍ ସେହି ଆନନ୍ଦଟିକୁ ଅନୁଭବ କରିଥାଉ । ସେପର୍ଣ୍ଣିନ୍ଦ୍ର ଆମର ପ୍ରାଣ କେବଳ ଜଣେ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ପ୍ରାଣ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ସେପର୍ଣ୍ଣିନ୍ଦ୍ର କେବଳ କେତୋଟି ବାହ୍ୟ ପରିବେଶ ବିଦ୍ୟାନ ରହିଥିଲେ ଯାଇ ଆମେ ସେହି ଆନନ୍ଦଟିକୁ ଅନୁଭବ କରିଥାଉ । ମାତ୍ର, ଯେତେବେଳେ ପ୍ରାଣ ପ୍ରକୃତରେ ନେଟ୍‌କୁଟିକ ହୋଇ ପାରିଥାଏ, ସମ୍ବନ୍ଧ ବିଶ୍ୱ ମଧ୍ୟରେ ପରିବାସୀଙ୍କ ଓ ପରିସିନ୍ହ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଯେତେ ଯେତେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ଆନନ୍ଦଗିର୍ଭୀ ଅନୁଭବ କରୁଆନ୍ତି, ଆମେ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେହି ଆନନ୍ଦମୟୀ ଅନୁଭୂତିରୁପରିହିଁ ବାସ କରୁଆନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ସେହି ଆନନ୍ଦଟିକୁ ଅନୁଭବ କରି ପାରିବା ଲାଗି କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଓ ବିଶେଷ ବାହ୍ୟ ପରିବେଶ ଦ୍ୱାରା ପରିବେଶୀତ ହେବା ଲାଗି ଆଉ କୌଣସି ପ୍ରସ୍ତୁତନ ନ ଥାଏ ।

ଆମର ସ୍ଵାମ୍ୟଗତ ଭୂମିରେ ବି ଆମେ ସେତେବେଳେ ଯାବନାମ୍ୟ ପରିବେଶର ବନନାରୁ ସମ୍ମର୍ମ ଭବରେ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଥାଉ । ଆମେ ସଫାର୍ଥ ବିମୋଚନର ଅଧିକାରୀ ହେଉ ।

୩୦ ଜୁଲାଇ, ୧୯୧୪

ମୁଁ ସେହି ଭରଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକର ସଙ୍ଗୀତକୁ ଗୁହଣ କରୁଥିଲି ଏବଂ ତାହା ମୋତେ କେତେ କ’ଣ ବିସ୍ମୟ ବିଷୟରେ କେଲେ କ’ଣ କହି ଗୁଲି ଯାଉଥିଲା । ତାହା ମୋତେ ଜୀବନର ଆନନ୍ଦ ବିଷୟରେ କହୁଥିଲା, ଗତିର ଉତ୍ସାହ ବିଷୟରେ କେତେ କ’ଣ କହିବାରେ ଲାଗିଥିଲା । ହେ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ, ସତତ ନିଶାନ ହୋଇ ଶୁଣି ଦେଉଥିବା ଏକ ଅଶେଷ ସଙ୍ଗୀତର ମଧ୍ୟରେ ଭୂମେ ମୋତେ ପୁନବାର ସକଳ ବସ୍ତୁକୁ ସତ୍ୟବସ୍ତୁରେ ପରିଣତ କରିଦେଇ ପାରୁଥିବା ଶ୍ରିକାର ସେହି ଶତ୍ରୁର କଥାଟି କହିଦେଇ ଗଲା । ଭୂମର ସେହି ଅଜୟ ଦ୍ୱାରା ଜୀବିତର ମହିମାଟି ବିଷୟରେ ତନ୍ମା କରୁ କରୁ ମୁଁ ଏହି ବିଶ୍ୱକୁ ସେହି ସଂଖେତ ପରମ ସତ୍ୟ ଅଭିମୁଖରେ ଧାବିତ କରି

ନେଉଥିବା ଅପ୍ରତିବେଶ ଉର୍ମିଲାକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠ କରିବାକୁ ଲାଗିଲି । ଯେଉଁ ଶତ ଭୂମକୁ ଉତ୍ତରାଳିତ କରିଲେଉଛି ଏବଂ ଭୂମର ଭୁମିସମତଳଟିକୁ ପଢ଼ିତାକାର କରିଦେବାରେ ଲାଗିଛି, ତାହାକୁ ମୁଁ ପ୍ରକୃତରେ ଏହି ଜଗତଟିକୁ ତା'ର କଢ଼ିତା ମଧ୍ୟରୁ ଉତ୍ତରାଳିତ କରି ନେଉଥିବା ଏବଂ ତାହାର ମଧ୍ୟରେ ସେହି ପରମ ଦିବ୍ୟସ୍ତା ଲାଗି ଏକ ଅଭିପ୍ରାୟକୁ ଜାଗୃତ କରି ଆଶ୍ୟକବା ଶତ୍ରୁଟିର ସମବାଚୀ ବୋଲିଛି କହିପାରିବ ।

ତା'ପରେ ସେତେବେଳେ ସେହି ସମାବିଷ୍ଟ ନାରବତାଟି ମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ଭୂମକୁ ନିଷ୍ଠାଷଣ କରିବାରେ ଲାଗେଥିଲି, ସେତେବେଳେ ଭୂମେ ଆହୁର ଅଧିକ ନାରବ ଭାବରେ କାଳରେ ଆସି କଥା କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲ । ଯେଉଁ ଶାଶ୍ଵତ ପରମପ୍ରେମ ଯାବଣୀୟ ଆକାର ମଧ୍ୟରେ କେବଳ ନିକଟିରୁ ଭଲ ପାଉଛୁ ବେଳ ଯାବଣୀୟ କିମ୍ବାଣୀଳତା ମଧ୍ୟରେ ଆପେ ଆପେ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୋଇ ଯାଉଛି ଭୂମେ ମୋତେ ତାହାର ବିଶ୍ଵାସ ରହସ୍ୟଟି ବିଷୟରେ କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲ । ଏହି ଅନନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ର ପରମ ପ୍ରେମ ମୋ' ଭିତରେ ପୁଷ୍ପରୁଦ୍ଧ ଆସ୍ତରେଜନ ହୋଇ ଅବସ୍ଥାର ରହିଥିଲ, ମାତ୍ର ଭୂମ ସହି ସେହି ସାନ୍ତୋଷ ହେବା ସମୟରେ ତାହା ଅସାଧାରଣ ଭାବରେ ପ୍ରଗାଢ଼ ହୋଇ ଆସିଲ, ବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୋ'ର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅନୁଭବଟି ଅସାଧାରଣ ଭାବରେ ସ୍ଵର୍ଗ ହୋଇ ଯାଇଥିଲ । ହେ ଶ୍ରଦ୍ଧାର ନିଧାନ ପରମ ପ୍ରଭୁ, ଏହି ଜଗତରେ ସଫୋକ କର୍ତ୍ତା, ଭୂମେହି ସବୁକିହିର ବୁପରେ ସର୍ବତ୍ର ବିଦ୍ୟମାନ ରହିଛ, ସବୁଟିକୁ ଅଧିକାର କରି ରହିଛ ଏବଂ ସବୁଟି ମଧ୍ୟରେ ଭୂମେହି ଆନନ୍ଦବିଭେଦ ହୋଇ ରହିଛ । ତେବେ, ଭୂମ ଶାଶ୍ଵତତାର ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମୁହଁତ୍ତିଟିରେ, ଭୂମେହି କ'ଣ ଏପରି ଆହୁର ନିକଟ ହୋଇ ଆମ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟିପାଇ କରିବାକୁ ଲାଗିଲ ଯେ ଆମେ ପ୍ରେମର ଏହିଭଳି ଏକ ଅପୁର୍ବ ମହିମା ମଧ୍ୟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣବିଗ୍ରହିତ ହୋଇ ରହିଗଲୁ ? ଅଥବା, ଭୂମେ ଏପରି ଏକ ଲାଜ୍ଜା ପ୍ରତାଶ କରୁଥିଲ ଯେ, ଏହି ନଶୀର ଏବଂ ସମୀମ ସର୍ବାତ୍ମିକ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ କୃତ୍ତିମ ଅକଞ୍ଚଳ ନିର୍ମିତି ଅବସ୍ଥାକ କରୁଛି, ଭୂମେ ତାହାର ମାଧ୍ୟମରେ ଆହୁର ଅଧିକ ଶତଶାଲୀ ଭାବରେ ଓ ଆହୁର ଅଧିକ ପରପୁର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ, ଆହୁର ଅଧିକ ପ୍ରଗାଢ଼ିତା ଏବଂ ପରଶୁଭତା ସହି ଭୂମେ ଆପଣାର ସେହି ସର୍ବାତ୍ମିକ ଏବଂ ଆସ୍ତର ପରମପତଙ୍ଗ ବର୍ଣ୍ଣନାଟାକ ଆନନ୍ଦଟିକୁ ଆସ୍ତାଦନ କରିବ ? ହଠାତ୍ ସବୁକିହି ଭୂମର ପରମପତଙ୍ଗ ବର୍ଣ୍ଣନାଟାକ ସୌଭାଗ୍ୟ ଦ୍ଵାରା ଉଦ୍ଭବସିତ ହୋଇ ଦିଲ, ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗେତ୍ରନାର ଦପଣେ ଉପରେ ଭୂମେ ଭୂମର ସେହି ଅନନ୍ତ, ପ୍ରେମମୟ ସର୍ବାତ୍ମିକ ଆସ୍ତର ଆସ୍ତର ବିଭାଗୀୟ ବିଭାଗୀୟ ବିଭାଗୀୟ ଏବଂ ରଜକୁ ଥାଣି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନିକ କରିଦେବାରେ ଲାଗିଲ । ଦୁଃଖ ଏବଂ ଆନନ୍ଦାନ୍ତରୁଦୂର ଏପରି ଏକ ଅପୁର୍ବ ଭବିତବ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ମିଳିତ ଏବଂ ଏକମାନ ହୋଇଗଲେ ଯେ ତାହାର ସେହି ପ୍ରଦୟୁମ୍ନ ମଧ୍ୟରେ ତାହା ସତେ ସେପରି

ସମସ୍ତ ସତ୍ରାଚିକୁ କୁଆଡ଼େ ବିଲୁପ୍ତ କର ନେବାପରି ମନେ ହେଲା । ହଁ, ତାହା ଭୂମକୁ ପ୍ରକୃତରେ କେଡ଼େ ଭଲ ଭବରେ ଦୁଇ ପାରୁଥିଲା; ଭୂମ ନିଜରହି ଏହି ଯେଉଁ ଅଂଶଟିର ଏହି ଆକାଶଭୂତ ବସ୍ତୁଟିକୁ ମୁଁ ମୋ' ନିଜର ସତ୍ର ବୋଲି କହୁଛି, ସେହି ଅବସ୍ଥାରଣୀୟ ମୁହଁତ୍ତିଗୁଡ଼ିକରେ ତାହା କେଡ଼େ ଶତ୍ରଗାଲୀ ଭବରେ ଭୂମକୁ ଭଲ ପାଇ ନ ଥିଲା ! ଭବନା ଏବଂ ଜନ୍ମସ୍ଵାନୁଭବର ଯାବନୀୟ ବାଧା ସେତେବେଳେ କୁଆଡ଼େ ଅନ୍ତର୍ହିତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଭୂମର ସେହି ଦିବ୍ୟ ବହୁର ଉତ୍ସପ୍ତାରେ କୁଆଡ଼େ ଉସ୍ତୀଭୂତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଏବଂ, ସେତେବେଳେ ପ୍ରକୃତରେ ଭୂମେହି ସକଳ ବସ୍ତୁରେ ଭୂମର ସେହି ଶାଶ୍ଵତ ଏବଂ ଅନ୍ତର୍ଜ୍ଞ ଉପାଦ୍ରିତକୁ ନେଇ ଆଳନମୟ ହୋଇ ରହିଥିଲା । ଭୂମେହି ଯାବନୀୟ ନିଷ୍ଠା ଏବଂ ଯାବନୀୟ ପୁତ୍ରରେଖର ପରିଣାମ ହୋଇଥିଲା, ଯାବନୀୟ ଜନ୍ମସ୍ଵାନୁଭବ ଏବଂ ଯାବନୀୟ ଭବନାରେ ମଧ୍ୟ ପରିଣାମ ହୋଇ ରହିଥିଲା । ଭୂମେହି ପ୍ରେମିକ ଏବଂ ପ୍ରିୟଙ୍କର ଉତ୍ସପ୍ତରେ ପରିଣାମ ହୋଇଥିଲା, ଦାତା ଏବଂ ପ୍ରହଣକର୍ତ୍ତା ଉତ୍ସପ୍ତ ହୋଇ ରହିଥିଲା,— ଏକ ଅକ୍ଷୟ ଏବଂ ସତ୍ତତଗତିଶୀଳ ସୌଷମ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଭୂମେ ଏହି ସବୁକହିରେ ପରିଣାମ ହୋଇ ରହିଥିଲା ।

ମୁଁ ସେଇ ଜରଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକର ସଙ୍ଗୀତକୁ କାନପାତି ଶୁଣିବାରେ ଲଗିଥିଲା,—
ଏବଂ ସେହି ସଙ୍ଗୀତ ମୋ' କାନରେ କେତେ କ'ଣ ବିସ୍ମୟର କଥାକୁ ଆସି
କହି ଯାଇଥିଲା ।

ମାତ୍ର' ବା ଏପ୍ରିଲ, ୧୯୧୫

ନିଜ ଆଦର୍ଶର ଉପଲବ୍ଧ ସକାଶେ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁହଁତ୍ତିର ପରିଚ୍ଛାପ୍ତିକୁ
ପରିଚ୍ୟାଗ କର ଶିଖିବା,— ସେମାନଙ୍କର ଏହି ନଶୀର ସମ୍ଭାବନାଟି ସଂଧାରକ
ପରିମାଣରେ ଫଳପ୍ରସ୍ତୁ ହେଉ ବୋଲି ଯେଉଁମାନେ ଜାହା କରନ୍ତି, ତାହାକୁହି
ସେହିମାନଙ୍କ ଜବନର ଏକ ମହାନ୍ କଳା ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ ।

ଏହି ସମ୍ବାଦରେ ଅଗଣୀତ ପ୍ରକାରର “ସଫଳ” ବ୍ୟକ୍ତି ଅଛନ୍ତି; କେଉଁ
ବ୍ୟକ୍ତି ଭିତରେ ନିଜ ନିଜର ଆଦର୍ଶ ବିସ୍ମୟରେ କେତେ ଅଳ୍ପ ଅଥବା ଅଧିକ
ପରିମାଣରେ ଉଦାରତା, ଉତ୍ସପ୍ତା, ଅନେକମୁଖୀତା, ଶୁଦ୍ଧତା ଏବଂ ଭସ୍ତୁରତା
ବହୁତ, ସେହି ଅନୁସାରେହି ଆମେ ସେହି ପ୍ରକାରଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରଣକରିଆଇ । ଜଣେ
ବ୍ୟକ୍ତି ହୃଦୟର ନିନ୍ଦା ନେଇଥିବା ଜଣେ ରେତେ ଭବରେ “ସଫଳତା” ଲଭ
କରିପାରେ, ଆର ଜଣେ ସାର ପୁଅସାର ଅଧୀଶ୍ୱର ଦୁସ୍ଥାବରେ “ସଫଳତା” ଲଭ
କରିପାରେ, ପୁଣି ଆଉକେହି ଜଣେ ମୁଖ୍ୟାସୀ ସନ୍ଦ୍ୟାସୀ ଦୁସ୍ଥାବରେ ମଧ୍ୟ

“ସଫଳତା” ଲଭ କରିପାରେ । ଏହି ତିନୋଟିଯାକ ଷେଷରେ, ଏଗୁଡ଼ିକ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରରାର ହୋଇ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଠାରେ ରହିଥିବା ଅଳ୍ପ ଅଥବା ବହୁତ ସମ୍ମୂଳୀୟ ତଥା ବ୍ୟାପକ ଆସୁଦୟତାଟି ତାହାର ସେହି “ସଫଳତା”କୁ ସମ୍ମାନ କରିଥାଏ ।

ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, “ବିଫଳ” ହେବାର କେବଳ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ମାର୍ଗ ବା ପ୍ରକାର ରହିଛି । ଏବଂ ସେଇଟି ବୃଦ୍ଧଭିତ୍ତି ଏବଂ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଜ୍ଞାନାଳୀ ବୁଦ୍ଧିମାନଙ୍କ ଷେଷରେ ଯେପରି ଘଟିଥାଏ, ଷ୍ଟୁଡ଼ିଓମ ତଥା ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଅଳ୍ପ-ସମର୍ଥର ଷେଷରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଘଟିଥାଏ । ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଉପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁହଁତ୍ତିର ଉନ୍ନୟନକରିବିଲୁ ସେମାନେ ଉପଲବ୍ଧି କରିବାକୁ ଲାଜ୍ଜା କରୁଥିବା ଆଦର୍ଶଟି ସମକ୍ଷରେ ଗୌଣ୍ଟ ଏବଂ ଅଧୀନ କରି ରଖିପାରନ୍ତି ନାହିଁ; ସେହିମାନେହି ବିଫଳ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଆଦର୍ଶଟିର ପଥକୁ ଗଢ଼ି କରିବା ଲାଗି ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଯଥେଷ୍ଟ ବଳ ନ ଥାଏ, — ବ୍ୟାପ୍ତି ଏବଂ ବିହୁମିତିତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସମାନ ନ ହୋଇ ଥିଲେହେଁ ସମସ୍ତଙ୍କର ଷେଷରେ ସେହି ଆଦର୍ଶର ସ୍ଵଭାବଟି ନିଶ୍ଚଯ ସମାନ ହୋଇ ରହିଥାଏ,— ଏବଂ ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କର ଭାଗ୍ୟରେ ବିଫଳତାଟି ରହିଥାଏ ।

ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ଆମେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ରଖିବା ଯିଏକି ତା’ ଜୀବନରେ ଯାହାକିଛି କଳ୍ପନା କରିଥିଲ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସେ ସମ୍ମୂଳୀୟ ଏବଂ ସହୋତ୍ତମ ଜୀବରେ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିଛି; ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପାଖରେ ଆରଜଣେ ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ରଖିବା, ଯି ଏକି ଆପଣାର ଜୀବନରେ ଆଦୋଦୀ କିଛିହେଲେ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରି ନାହିଁ । ତେବେ ଏ ଦୁଇଙ୍କ ମର୍ମରେ ଆମକୁ ଅସୁମାରି ପ୍ରକାରର କେତେ ନା କେତେ ମଧ୍ୟପ୍ରଭୟ ମନୁଷ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବେ । ଏହି ମଧ୍ୟପରିସରଟି ମଧ୍ୟରେ ବି କେତେ ପ୍ରକାରର ଭେଦ ଆସି ଆମ ଆଖିରେ ପଡ଼ିବ; କାରଣ, କେଉଁ ବଂକୁ ତା’ର ଆଦର୍ଶଟିକୁ କେତେ ମାତ୍ରରେ ଉପଲବ୍ଧି କରିଛୁ, କେବଳ ସେଇଥିରେ ସେ ଏକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଥିବ ତା’ ନୁହେଁ, ମାତ୍ର ଶାସ୍ତ୍ର ଆଦର୍ଶଟିର ଷେଷରେ ମଧ୍ୟ କେତେ ପ୍ରକାର ଶୁଣାୟିକ ପାଥକ୍ୟ ବି ଅବଶ୍ୟ ରହିଥିବ । ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଅଭିଲାଷ କେବଳ ଭାବପ୍ରବଣ ଅଥବା ବୁଦ୍ଧିଗତ କେତେକା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆତ୍ମନ ଅଥବା ବୁଦ୍ଧିର ଅନୁଧାବନରେ ଉପର ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଅନ୍ୟଶୁଭକର ସମ୍ମାନରେ ହୃଦୟର ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ସାଧାରଣ, ଅଧିକ ସାମୁହିକ ତଥା ଉଚ୍ଚତର ଲକ୍ଷ୍ୟମାନ ରହିଥାଏ; ଏବଂ ତଥାପି ଆତ୍ମର ଅନ୍ୟମାନେ ବି ରହିଥାନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ କି ସରେତଥବା ଅଭିମାନବିକ କୌଣସି ଅଭିଲାଷର ଅନୁଧାବନ କରୁଥାନ୍ତି । ଶାଶ୍ଵତ ସତ୍ୟ, ଶାଶ୍ଵତ ତେଜନା ଏବଂ ଶାଶ୍ଵତ ଶାନ୍ତିର ମହିମାଗୁଡ଼ିକ ଆଡ଼ିକୁ ଉନ୍ନୋଚିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ପକ୍ଷକଣ୍ଠଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନେ ଅଗେହିଶ କରିବାକୁ ଉଦ୍‌ଦେଶ

କରୁଥାନ୍ତି । ଆମେ ନିଜେ ଆପଣା ଲଗି ଯେଉଁ ଲକ୍ଷ ଟିକୁ ଦାଢ଼ ନେଇଛୁ, ଆମର ଦିଦ୍ୟମ ତଥା ଉତ୍ସର୍ଗଶତ୍ରୁ ଯେ ତାହାର ବ୍ୟାପକତା ଏବଂ ଉଚତାଟିର ସମପରିମାଣ ଅବଶ୍ୟ ହୋଇ ପାରୁଥିବା ଉଚିତ, ସେହି କଥାଟିକୁ ଆମେ ସହଜରେ ବୁଝି ପାରୁଥିବା ।

ଅଳ୍ପତମଠାରୁ ଉଚିତମ ପର୍ମିନ୍ତ ଯେକୌଣସି ପ୍ରରରେ ମଧ୍ୟ, ଆମେ ଖୁବୁ କୁଚିତହୀଁ କୌଣସି ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ପ୍ରହଣ କରୁଥିବା କଣେ ବ୍ୟକ୍ତ ଯେତିକି ଆସନ୍ତିଯୁଦ୍‌ଧର୍ମ ଏବଂ ଉତ୍ସର୍ଗ ଶତ୍ରୁ ଲଗି ପ୍ରକୃତରେ ସମର୍ଥ ହେଉଛି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ତାହାର ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟଟି ତା'ଠାରୁ ଘାବଣାୟ ପ୍ରକାରର ତଥା ପ୍ରକୃତର ଯେତେବେଳେ ଉତ୍ସର୍ଗ ଏବଂ ତଥାଗ ତାବି କରୁଛି, ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭରପାମ୍ୟ ରହିଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥାଉ ।

କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତର ଜୀବନ ସେହି ଯେତେବେଳେ ଏହି ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭରପାମ୍ୟଟିକୁ ସମ୍ବନ୍ଧ କରିଥାଏ, ସେତିକିବେଳେହୀ ତାହାର ପାର୍ଥିବ ଜୀବନରେ ଯଥାସମ୍ବନ୍ଧ ଅର୍ଥକ ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତା ମଧ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇଥାଏ ।

୨୩ ଏପ୍ରିଲ, ୧୯୬୫

ତୁମେ ବେଳେବେଳେ ମୋ'ର ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଉତ୍ତରେ ଏକ ପ୍ରମାଣକୁ ପ୍ରକୃତିକ କରିଦେଇ ଯାଆ । ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତା' ପାଇଁ ସବୁକିଛି ସମ୍ବନ୍ଧ ବୋଲି ମନେ ହେଉଥାଏ; ତରମତମ ଏବଂ ଉଚିତମ ଉପଲବ୍ଧିଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ସମ୍ବନ୍ଧ ବୋଲି ମନେ ହେଉଥାଏ, ସବୁଠାରୁ ଅଷ୍ଟଷ୍ଟ ଓ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସକ୍ରତି ହୋଇ ରହିଥିବା ଉପଲବ୍ଧିଗୁଡ଼ିକ ବି ଠିକ୍ ସେହିପରି ସମ୍ବନ୍ଧ ବୋଲି ବୋଧ ହେଉଥାଏ ।

ମାତ୍ର ଯେତେବେଳେ ସେହି ପ୍ରମାଣ ଶିଖାଟି ମୋ' ପାଖରେ ନଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଏହି ସର୍ବତ୍ର ସତେଅବା ଗୋଟାଏ ପାଇଁଶବଦା ପରି ମନେ ହେଉଥାଏ । ଏହି ତୁମେ ସେହି ପ୍ରମାଣଟିକୁ ଖୁବୁ କୁଚିତହୀଁ ପ୍ରକୃତିକ କରିଦେଇ ଯାଆ । ଏହି ଦୁଃଖ ଯନ୍ତ୍ରିକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରି ରଖିବାକୁ କ'ଣ ତୁମେ ଆଉ ସେପରି କରୁଥାଅ କି ?

ମନ ଉଚିତୁ କେତେ କ'ଣ ପ୍ରଶ୍ନ ଉତ୍ସାହିତ ହେବାରେ ଲଗିଥାଏ; ମାତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧ ସର୍ବତ୍ର ସବଦା ସମ୍ମନ୍ଦ୍ରିୟ ହୋଇ ରହିଥାଏ; ତୁମେ ତା' ଦ୍ଵାରା ଯେତିକି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଲାଗ୍ବିଳା କରିବ, କେବଳ ସେତିକି ବ୍ୟାପକ ସିଏ ଆଉ କିଛି ହେଲେ ମାଗେ ନାହିଁ ।

ମାତ୍ର, ଭୁମର ଉପରୁ ତ ବ୍ୟାଙ୍ଗ ସେ ସିଏ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦରିଦ୍ର ଏବଂ ଦସ୍ତନୀୟ, ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନାଚୃତ ଓ ଅଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ପଞ୍ଜ ରହିଥିବ, ସିଏ ସେବାକୁ ମଧ୍ୟ ଭଲ କରି ଜାଣିଆଏ ।

ସିଏ ସବଦା କେବଳ ଭୁମର ଉପରୁ ଉପରୁ ଉପରୁ ଆବାହନ କରିବାରେ ଲାଗୁଥାଏ, କେବଳ ତାହାର ଲାଗିଛି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାଏ ।

୫ ଡିସେମ୍ବର, ୧୯୯୭

ସେତେବେଳେ ସେହି ନାରବତାର ଅବତରଣ ଘଟେ, ସେତିକବେଳେହି ଅଶ୍ଵପ୍ରାଣର ବହୁ ପ୍ରକଳିତ ହୋଇ ଉଠେ । ସେତେବେଳେ ସମୟ ଶରୀର ସେହି ଆଲୋକ ଦ୍ୱାରା ରଙ୍ଗିତ ହୋଇ ଉଠେ ଏବଂ ସେହି ଆଲୋକ ଜଥା ଉତ୍ତରପ ମଧ୍ୟରେ ବୁପାନ୍ତରୁ ହେବାର ଏକ ଆନନ୍ଦମୟ ଆବେଗ ଆପଣାକୁ ଅନୁଭୂତ କରିଲ ଆଶ୍ରମାଏ । ସେତିକବେଳେ ମୁଁ ସେହି ଦିବ୍ୟ ସୌଷମ୍ଭବ ଶାନ୍ତ ଏବଂ ସମ୍ମିତ ସଂଗୀରକ୍ଷିକୁ ଶୁଣିବାକୁ ପାଏ । ତାହା ଏକ ମଧ୍ୟର ଔକ୍ୟତାନ ପରି ବାକି ଉଠୁଥାଏ; ତାହା ପ୍ରାୟ ଶୁଣିଗୋଚର ହେଉ ନଥାଏ ସତ, ମାତ୍ର ତଥାପି ସେଥରେ ଅନେକ ଶକ୍ତି ଭରି ରହିଥାଏ । ତା'ପରେ ସେହି ନାରବତା ଆହୁର ଅଧିକ ଗଣ୍ଡର ଏବଂ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇ ପୁନବାର ଲେଉଛି ଆସେ; ହଁ, ତାହା ଏହି ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଅନନ୍ତ ପରିଷିଦ୍ଧ ବ୍ୟାପ୍ତ ହେଇ ରହିଥାଏ । ଏବଂ ମୋର ସତ୍ର ସେତେବେଳେ କାଳ ଓ ଦେଶର ସକଳ ସୀମା ଅତିକ୍ରମ କରି ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ହେ ମୋ'ର ପ୍ରେସ୍ ପରମ ଦେବତା, ସକଳ-ମାଧ୍ୟର୍ମିମୟ ମୋ'ର ଭଗବାନ, ଏକ ଅପ୍ରତିରେଖ୍ୟ ଭାଷ୍ଟାସରେ ମୋର ସମ୍ପର୍କ ସତ୍ରାନ୍ତି ଭୁମର ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟରେ କେବଳ ଏହି କଥାହିଁ କହ ଉଠୁଛୁ : “ମୁଁ ଭୁମରକୁ ଭଲପାଏ । ମୁଁ ଭୁମରକୁ ଭଲପାଏ ! ମୁଁ ଭୁମରକୁ ଭଲ ପାଏ !”...ଏପରି ଏକ ପ୍ରେମାନୁଷ୍ଠାନକୁ ପଢ଼ିବା ସହିତ ତାହା ସେହି କଥାଟିକୁ କହ ଉଠୁଛୁ, ଯାହାକୁ କି ଆବୋ କୌଣସି ଶର ଦେଇ କଂକ୍ରି କରିଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସେହି ପ୍ରେମମୟ ସମାଜାନ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ମନ୍ତ୍ର ହୋଇ ରହି ମୋ'ର ସମ୍ପର୍କ ସତ୍ର ପ୍ରକଳିତ ହୋଇ ରହିଛୁ । କେବଳ, ଏତେ ଅଧିକ ସମୟରେ କରଣ ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିବା ଏବଂ ଏତେ କରିମମ ଭବରେ ପ୍ରବନ୍ଧିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ମୋ'ର ହୃଦୟଟାହିଁ କାତର ଭବରେ ଗୁଁ ଗୁଁ ହୋଇ କହୁଛି, “ମଣିଷ-ମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଯାହା କରିଥାନ୍ତି, ଭୁମେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେହିପରି କରିବ ନାହିଁ ତ ? ମୋର ଏହି ପ୍ରେମକୁ ଭୁମେ ଭୁମର ଅଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ମନେକର ଅଥବା ତାହାକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୁଣିକାଣ ହେଉଛି ବୋଲି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ଦେବ ନାହିଁ ତ ?” ମୋ'ର ହୃଦୟଟାସରେ କେଡ଼େ ସନ୍ଦେଶ ! ସେହି ହୃଦୟ କ'ଣ ଏତିକି ବି

ଦେଖି ପାରୁ ନାହିଁ ସେ ସେହି ପରମ ପ୍ରେମାଷ୍ଟବହୁ ତା' ଭିତରେ ରହ ସ୍ଵୟଂ କଲ ପାଇଛନ୍ତି ଏବ ଏହି ଅନିବାଶ ଅଗ୍ନିଟିକୁ ଇନନ ଦେଇ ପ୍ରକୃତିତ କର ରଖିଛନ୍ତି ? ତେଣୁ ଆଉ ଆଦୋଈ କୌଣସି କାତରତା ନୁହେଁ, ଏହି ବୃଥା ସକୋଚରେ ଆଉ ଆଦୋଈ କୌଣସି ପ୍ରସ୍ତୁତ କାହିଁ...ସମସ୍ତ ଅନ୍ତାତ ସତେଅବା ଏକ ସ୍ଵପ୍ନ ପରି ଉଭେଇ ଉଭେଇ ଗୁଣିଯାଉଛି । କେବଳ ଏକ ଅପୁର୍ବ ପରମବର୍ତ୍ତିମାନର ମୁହଁତ୍ତିହି ବିଦ୍ୟମାନ ରହିଛି, ଯାହାକି ସେହି ଗର୍ଭର ଓ ଭିଦାର ଚରନ୍ତନତାକୁ ଦେଇ ଗଢା ହୋଇଛି ।...ହେ ମୋର ପରାଣପ୍ରେସ୍ ପରମ ପ୍ରଭୁ, ତୁମେହି ମୋତେ ଭୁମର ସେହି ବଳୀସ୍ଵାର ଅଥବା ଏଡ଼େ କୋମଳ ବାହୁଦୁୟୁର ଆଶ୍ରୟ ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରହଣ କରି ନେଇଛ, ଏବ, ତୁମର ସେହି ପରମ ଜିଜ୍ଞାସମୟରେ ବ୍ୟାପାର ମୋ' ପାଇଁ ଆଉ କେଉଁଠି କିଛି ହେଲେ ନାହିଁ !

କଳା ହେଉଛି ମନୁଷ୍ୟର ସ୍ମାୟବିକ ଭୁମିର ଭାଷା, ଏବ ଲକ୍ଷ୍ୟାନ୍ତୁଭୁବିର ଅସୁଭନଟି ମଧ୍ୟରେ ଆପଣାକୁ ବୌନର୍ଥୀରୁପେ ବ୍ୟକ୍ତ କର ରଖିଥିବା ସେହି ପରମ ବିବ୍ୟାସନାକୁହୁ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ କରିବା ଲଗି ଓ ତାଙ୍କର ସନ୍ଦେଶକୁ ବହନ କର ଆଣିବା ଲଗି ସେହି କଳା ଅଭିପ୍ରେତ ହୋଇ ରହିଛି ।

ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଅଭିପ୍ରାୟ କରି ରଖି କଳା ଆପଣାକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଛି, କଳା ସେହିମାନଙ୍କ ସକାଶେହି ସବୋଲ ପରମସତ୍ତ୍ଵଙ୍କ ସହିତ ଏକ ଅଧିକ ବନନମ୍ବନ୍ତ ଏବ ଅଧିକ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ମେଲନ ଓ ସମ୍ପର୍କପ୍ରାପନର ଅବସର ଆଣି ଦେଇପାରିବା ଭିତର । ଯେତେବେଳେ ଆମର ସତ୍ତ୍ଵ ପ୍ରଶନ୍ତ ଏବ ଶାନ୍ତପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନନ୍ତର ଏକ ପ୍ରାଚୀର୍ଣ୍ଣ ମଧ୍ୟରେ ବିକଷିତ ହୋଇଅଥେ, ସେତିକିବେଳେହୁ ଆମ ଚେତନା ଭିତରେ ଏହି ସବୋଲ ପରମସତ୍ତ୍ଵ ଆପଣାକୁ ପ୍ରକାଶ କରିଆଣ୍ଟି ଏବ ତାହାର ଦ୍ୱାରାହି ତାଙ୍କ ସହିତ ସବ୍ସପ୍ରାପନ ସମ୍ପର୍କଟି ଘଟିଆଏ । ଯେତେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ପାଇଁ ହେଉ ପଇକେ କଳାଟିର ଦର୍ଶନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ତାହା ଯେତେ ଯେତେ ଥର ଅନନ୍ତ ସହିତ ଏହି ସମ୍ପର୍କଟିକୁ ଆଣି ଦେଇଯାଏ, କଳା ସେତିକିଥରହି ଆପଣାର ଲକ୍ଷ୍ୟଟିକୁ ସାଧନ କରୁଥାଏ; ସେତିକିବେଳେ ଯାଇ କଳାର ଅସଳ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ଚରିତାର୍ଥ ହୁଏ ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ ।

ତେଣୁ, ଯେଉଁ କଳା ଶତାବୀ ଶତାବୀ ଧର କୌଣସି ଏକ ଜାତିର ପ୍ରାଣରେ ସ୍ଵନନ ସ୍ଵର୍ଗ ସ୍ଵର୍ଗ କରିଛି ଓ ତାହାକୁ ଆଜନ୍ତ ଦେଇ ଆସିଛି, ଆମେ ତାହାକୁ କହାପି କିଛି ନୁହେଁ ବୋଲି କିଛି ଭିଡ଼ାକ ଦେଇ ପାରିବା ନାହିଁ, କାରଣ ତାହା ଅନୁତଃ ଆଂଶିକ ଭବରେ ବି ଆପଣାର ବ୍ୟକ୍ତିର ସାଧନ କର ପାରିଛି,—ଯାହା ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ ହେବାର ଅଳ୍ପ, ତାହାକୁ ସେହି କଳା ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ ଶତାବୀଳୀ ଏବ ଅଳ୍ପବହୁତ ସମ୍ପର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ କରିଦେଇ ପାରିଛି ।

କୌଣସି ଏକ ଜାତ ଏହି କଳାଟି ବା ସେହି କଳାଟି ଦ୍ଵାରା ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ ପାଇପାରୁଛି, ଆଉଗୋଟିଏ ଜାତର ଅନୁଭୂତିମେଷଟି ସେହି ଆନନ୍ଦଟିକୁ ପାଇବା ଲୁଗି କାହିଁକି ଏତେ ଆୟୁଷସାଧ ବୋଲି ମନେ କରୁଛି, ତାହାର କାରଣ ହେଉଛି ଯେ ଏହି ଦ୍ଵିତୀୟ ଜାତଟିର ସ୍ମୃତିଗତ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅଭିଷ୍ଟ ଭବରେ ବଢ଼ି ସଙ୍ଗୀର୍ଣ୍ଣ ଓ ସୀମାବଳ ହୋଇ ରହୁଥାଇଛି । ଏପରି କି, ତାହାର ମନୋଗତ ସମ୍ବନ୍ଧଠାରୁ ଆୟୁରି ଅଧ୍ୟକ ପରମାଣରେ ବି, ସତେଅବା ସ୍ଵଭବ ପ୍ରେରଣ ଭବରେ କେବଳ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ବାଟରେହି ପରମ ଦିକ୍ୟସମ୍ଭାବ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ତଥା ଅନୁଭବ କରିପାରୁଛି, ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଆଉ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦ୍ଵାରା ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ସ୍ମୀକାର କରିବା ଲୁଗି ତାହା ସତେଅବା ଏକାନ୍ତ ଅପ୍ରତିଶେଖ ଭବରେ ଏକ କୁଣ୍ଡାର୍ଥ ଅନୁଭବ କରୁଛି ।

ବାରଗାର କଥା କହୁଥିବା ଓ ଅନ୍ତର ଚେତନାମୟତା ମଧ୍ୟରେ ଆପଣାର ସୀମାବଳତାଟିକୁ ହୃଦୟରେ କରି ପାରୁଥିବା ଏହି ‘ମୁଁ’ ଟି ପ୍ରକୃତରେ କିଏ ? ତାହାକୁ ଆମେ ସକେନ୍ଦ୍ରର ସେହି ବିନ୍ଦୁଟି ବୋଲି କହିପାରିବା, ଯେଉଁଠାରେ କି ସେହି ବିଶ୍ୱାସକ ପରମ ଉତ୍ତାଶକୁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତର ଆଧାରରେ ସତେଜନ ଭବରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଛି, ଯେପରି କି ତାହା ପୁଅନ୍ତରୀକ୍ଷା ଆପଣାର ନିମିତ୍ତ ମଧ୍ୟଦେଇ ଆପଣାକୁ ପ୍ରକାଶିତ କରିଆଣି ପାରିବ । ଆମେ ସମେପରେ ତାହାକୁ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣାଙ୍କର ନିମିତ୍ତ ଏବଂ ଭବନା ଏହି ଦୂଇଟି ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିବା ଏକ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଭୂମି ବୋଲି କହି ପାରିବା, ଅଳ୍ପବହୁତ କୁଣ୍ଠନତା ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ଏକ ଆଧାର ବୋଲି କହି ପାରିବା । ସେହି ‘ମୁଁ’ ଯେ ବିଶ୍ୱସ୍ତ୍ରୀର ବର୍ତ୍ତମାନ ବୁପଟିଠାରୁ — ଏହି ବାହ୍ୟାକୃତ, ଶକ୍ତି, ପରବେଶମୀ, ଶିକ୍ଷା ଓ ଯାବନ୍ତୀ ଇନ୍ଦ୍ରୀଯାନୁଭବଠାରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ହୋଇ ରହୁଛି, ସେକଥାଟିକୁ ତାହା ଭଲ କରି ଜାଣିଛି । ଆପଣାକୁ ତାହା କେବଳ ସେହି ପରମ ସଂଭୂତିକରିଛି ଏକ ଅଙ୍ଗୀଭୂତ ଉପାଦାନ ବୋଲି ଜାଣିଛି, ଏହି ବିରାଟବିଶ୍ୱର ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ରାତିକ୍ଷୁଦ୍ର ଅଂଶ ବୋଲି ଜାଣିଛି । ଏକ ଅସ୍ତ୍ରୀତ ହୁବାବରେ ତାହାର ଜୀବନକାଳଟି ବିଶ୍ୱର ଜୀବନକାଳ ସହିତ ଏକାଙ୍ଗୀ ହୋଇ ରହୁଛି ଏବଂ ତାହାର ଭିପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ରହୁଛି । ତାହା ଏହି କଥାଟିକୁ ଭଲକରି ଜାଣିଛି ଯେ ‘ମୁଁ’ ରୂପେ ପ୍ରକଟ ହୋଇ ନ ଥିବା କେବଳ ଏକ ପରମତତ୍ତ୍ଵକ ବିଷୟରେ ସିଏ ଆଦୋକୀ କୌଣସି ଚିନ୍ତାର୍ଥୀ କରି ପାରିବ ନାହିଁ, ତାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ତାଙ୍କରିଛି ଅଧୀନ ହୋଇ ରହୁଛି, ତାଙ୍କର ଦ୍ୱାରାନ୍ତିର ଗତଶୀଳ ହୋଇ ପାରୁଛି, ତେଣୁ ସେ “ମୁଁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛି” ବୋଲି କେବେହେଲେ କହୁ ନାହିଁ, କେବଳ “ମୋତେ ଇଚ୍ଛା କରିବାକୁ ହେଉଛି” ବା “ମୋ’ର ମାଧ୍ୟମରେ

ଏହି ଇଚ୍ଛାଟି ବ୍ୟକ୍ତ କରି ଦେଉଛି” ବୋଲିଛି କହୁଛି । ଏବଂ, ତା’ର ନଶର ଯନ୍ତ୍ରିର ପରମନିୟମକ ହୋଇ ରହିଥିବା ନିଜର ସେହି ଚିରନ୍ତନ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ଅଧୀନ ହୋଇ ରହି, ତା’ ଲୁଗି ଅଭିପ୍ରେତ ହୋଇ ରହିଥିବା କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ଶେଷ କରି ତାକୁ ଯେ ଏଠାରୁ ଅବଶ୍ୟ ବିଦ୍ୟାୟ ନେଇ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସେହି କଥାଟିକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘ କରି ଜାଣି ସ୍ଵିଧ ଅଭ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦର ସହିତ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ସାଧନ କରିବାରେ ଲାଗିଛି । ସେଇଟିକୁ ଶୀଘ୍ର ସାରଦେବ ବୋଲି ତା’ ଭବତରେ ଆଦୌ କୌଣସି ଅଧୀରତା ନାହିଁ, କିଂବା, ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଟିର ସାଧନାକୁ ଜାଣିଶୁଣି ବିଲମ୍ବିତ କରିବା ଲୁଗି ମଧ୍ୟ ତା’ର ଆଦୌ କୌଣସି ବାସନା ନାହିଁ ।

ପଞ୍ଚମ ଶ୍ରଗ

ଟିପ୍ପଣୀ ଓ ଚକ୍ରଳ

(ଏଇଟି ଏହି ଶୀର୍ଷକରେ ମାଆଙ୍କର ପାଣ୍ଡୁଲିପିଶୁଭକ ଭତ୍ରୁ ମିଳିଥିଲା ।)

ରିଣ୍ଡୁରଙ୍ଗ ଆଡ଼କୁ ଆରୋହଣ କରିଯିବାର ରହୟଥ

ରତ୍ନଭାସର ପଟନାଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ବିଶୁର କରି ପାରିବାକୁ ହେଲେ ସବଦା କଷ୍ଟ ଦୂରଭାର ପ୍ରସ୍ତୋଜନ ହୋଇଥାଏ; ଠିକ୍ ସେହିପରି ଭବରେ, ସଦି ଆମେ ବୌଦ୍ଧକ ଯାଦଗୀୟ ଘଟନାପ୍ରତିଭୟରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଉଚ୍ଚକୁ ଉଠିବାର କଳାଟିକୁ ଜାଣିଥିବା, ତେବେ ଆମେ ଏହି ପାଠିବ ଜୀବନଟି ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ସମସ୍ତ ଦୃଷ୍ଟି ଅର୍ଜନ କରିପାରିବା । ସେହି ମୁହଁତ୍ତିରୁ, ଏହି କଥାଟିକୁ ଦୂଦୟଳମ କରିବା ବି ସହଜ ହୋଇଯେବ ଯେ ମାନକଜାତିର ଯାଦଗୀୟ ଉଦୟମ ଓ ପ୍ରସ୍ତାବ କେବଳ ସେହି ଗୋଟିଏ ଉଦେଶ୍ୟରେଣ୍ଟି ପରିଷର ସହିତ ପଞ୍ଜିତ ହେବା ମାଝ ଅଗସର ହେବାରେ ଲାଗିଛି ।

ଏକଥାଟି ମଧ୍ୟ ସପୁର୍ଣ୍ଣ ସତ୍ୟ ଯେ, ସାମୁଦ୍ରକ ଭବରେ ହେଉ ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭବରେ ହେଉ, ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟଟିରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିବା ଲାଗି ନାନା ମନୁଷ୍ୟ ଉନ୍ନ ଉନ୍ନ ନାନା ମାର୍ଗର ଅନୁସରଣ କରିଥାନ୍ତି । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ମାର୍ଗ ଏତେଜଳି ଭବରେ ଏତେବେଣୀ ଭଙ୍ଗ ଓ ମୋଡ଼ ମଧ୍ୟରେ ଗଢ଼ କରି ଯାଇଥାଏ ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖିଲେ ଅନେକ ସମୟରେ ମନେହୁଏ, ସତେଯେପରି ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ନ ହୋଇ ସେଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ ତାହାର ଦୂରବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଗୁଲି ଯାଉଛନ୍ତି । ମାତ୍ର, ବସ୍ତୁତଃ ସବୁଯାକ ମାର୍ଗରୁ ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟଟି ଆଡ଼କୁ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି; ସତେଜନ ଭବରେ ହେଉ ଅଥବା ଅତେଜନ ଭବରେ ହେଉ, ଦୃଶ୍ୟ ସହି ଦେଇ ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟଟିରହି ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେଉଛନ୍ତି ।

ତେବେ ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟଟି ପ୍ରକୃତରେ କ'ଣ ?

ମନୁଷ୍ୟର ଜୀବନରେ ଯାହା ଲକ୍ଷ୍ୟ ହୋଇ ରହିଛି ଓ ଏହି ବିଶୁଳଗତରେ ସିଏ ଯେଉଁ ବୃତ୍ତଟିକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ଅଗସର ହେଉଛି, ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟଟି ତାହାଠାରୁ ଆବୋ ଉନ୍ନ ନୁହେଁ ।

ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟଟି ହେଉଛି : “ତୁମେ ଯେଉଁ ନାମଟି ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ଛାଡ଼ା କରୁଛ, ସେହି ନାମଟି ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ପଛକେ,

ଉପଳବ୍ଧି ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ତାଙ୍କୁ ସକଳ ନାମର ପରମ ଆକାର
ବୋଲି କହିଥାନ୍ତି ।”

ଚୀନାମାନଙ୍କର ତାଣ୍ଡ, ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କର ବୃଦ୍ଧି, କୌଣସିମାନଙ୍କର ଧନ୍ତ,
ହର୍ମେସ୍ବିନଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ,—ଭାବୁଗାମାନଙ୍କର ପରମରୂପରେ ଯାହାକୁ ଆବୋ କୌଣସି
ନାମରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଯାଇ ପାଇବ ନାହିଁ ବୋଲି କୁହାଗାଇଛି, ଶ୍ରୀଅନୁମାନଙ୍କର
ରିଶ୍ଵର, ମୁସଲମାନମାନଙ୍କର ଆହା ଓ ଲଭିବାଗାମାନେ ଯାହାକୁ ପରମ ନ୍ୟାୟ
ଏବଂ ପରମ ସତ୍ୟ ବୋଲି କହନ୍ତି,—ଏହି ସବୁଯାକ ହେଉଛନ୍ତି ସେଇ !

ସେହି ପରମ ତତ୍ତ୍ଵ ବିଷୟରେ ସତେଜନ ହେବା,—ତାହାହିଁ
ମନୁଷ୍ୟଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ତାହାକୁହିଁ ପ୍ରକାଶିତ କରିବା ହେଉଛି ମନୁଷ୍ୟଜୀବନର କ୍ରତ ।

ପୃଥିବୀର ସକଳ ଧର୍ମ, ସବୁ ମହାସୁରୁଷଙ୍କର ଯାବଣ୍ୟ ଉପଦେଶ ଓ ଶିକ୍ଷା,
— ଏଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟଟିରେ ଯାଇ ପଢ଼ିଥିବା ଲାଗେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ
ମାର୍ଗ ବୋଲି ବୁଝାଯିବ ।

ସେହି ମାର୍ଗଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ତିନି ପ୍ରଧାନ ଶ୍ରେଣୀରେ ବିଭକ୍ତ କରି ପାଇବା ।

ପ୍ରଥମ ମାର୍ଗଟି ହେଉଛି ବୁଦ୍ଧିର ମାର୍ଗ : ସତ୍ୟପ୍ରତି ଶ୍ରୀକା, ସେହି ଅତ୍ୱିତ୍ୟ
ପରମନିଦାନଙ୍କର ଅନ୍ତେଷ୍ଟ ।

ବିବେକ, ଅଧ୍ୟୁନ, ମନନ, ବିଶ୍ଲେଷଣ, ଭାବନାତ ନୟରଣ ଏବଂ
ସକେନ୍ଦ୍ରିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଆମେ ବିଜ୍ଞନ ବ୍ୟକ୍ତିବୋଧର ସକଳ ମାୟାକୁ
କାଟିଦେଇ ପାଇବା । ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଉପାଦାନଟି ଭୁତରେ ପରମାଣୁଗୁଡ଼ିକର
ଏହି ପୂର୍ଣ୍ଣମ ଯେ ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପ ବ୍ୟାପାର ଆହି କିନ୍ତୁ ନୁହେଁ, ତାହା ଯେ
ଆକାଶର ଏକ ଘନଭୂତ ଅବସ୍ଥା ବ୍ୟାପାର ଆହି କିନ୍ତୁ ନୁହେଁ, ଆମେ ସେହି
ସତ୍ୟଟିକୁ ଆବିଷ୍ଟାର କରି ପାଇବା ।

ଆମେ ଯେତେବେଳେ ‘ମୁଁ ବିଜେ’ ବୋଲି କହୁ, ସେତେବେଳେ ଏହା
ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକୃତରେ କ’ଣ କହିଥାଉ ? ତଙ୍କୁର ଆମେ କ’ଣ ଆମର ଏହି ଶଶିରକୁ
ବୁଝିଥାଉ ? ଆମର ଉନ୍ନୟାନ୍ତରବ ଅଥବା ସବେଗଗୁଡ଼ିକ ବୁଝିଥାଉ ? ବା
ଭାବନାଗୁଡ଼ିକୁ ବୁଝିଥାଉ ? ଏଗୁଡ଼ିକର ତାହାର ହେଲେ ଆବୋ କୌଣସି ସାମ୍ବିଦ୍ଧ
ନାହିଁ । ସତ୍ୟର ଏହି ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ରୂପାୟତନ ମଧ୍ୟରେ କ’ର୍ତ୍ତିକାଶ ହୋଇ ରହିଥିବା
ଏକ କଠୋର ନିୟମବତ୍ତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣବାଦରୁହିଁ ଏହି ଷେଷରେ ଆମକୁ ଏକ
ଅବିଜ୍ଞନତାର ବୋଧ ହୋଇଥାଏ । ଏବଂ, ନିୟନ୍ତ୍ରଣାଧୀନତାର ସେହି ଷେଷରେ

ସମାଜ ସଂଖ୍ୟକ ବାହ୍ୟ ତଥା ଅନୁର୍ଗତ ସାଧନା ସଙ୍ଗଦା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ ଲାଗି ଆନ୍ତି । ତେବେ, ଏହି ଷେଷରେ, ଏପରି ଏକ ଆମ୍ବୁଦ୍ଧର ଉପାଦାନ କେଉଁଠି ରହିଛି, ଯାହାକ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ଉପାଦାନରୁପେ ଅବସ୍ଥିତ ଅଛି, ଯାହାର ଏକ ସାତଚା ରହିଛି ଏବଂ ଯାହା ଅପରିବର୍ତ୍ତିନୟ ହୋଇ ରହିଛି ? ସେହି ଅପରିବର୍ତ୍ତିନୟ ସ୍ଥାୟୀ ବସ୍ତୁଟିର ସନ୍ଧାନ ଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ ଆମକୁ ଗଣ୍ଡାରକୁ ଆହୁର ଅଧିକ ଗଣ୍ଡାରକୁ, ଆପେକ୍ଷିକତାରୁ ଆପେକ୍ଷିକତାକୁ.—କାରଣ ଏଠି ଯାହାକିହି ରୂପ ଗ୍ରହଣ କରି ରହିଛି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ କେବଳ ଆପେକ୍ଷିକ ବୋଲିଛି କହିବାକୁ ହେବ,—ଅଗ୍ରସର ହୋଇଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଆମର ବୁଝି ଲାଗି ଅଭିଭନ୍ନ ହୋଇ ରହିଥିବା ସେହି ପରମ ତତ୍ତ୍ଵଙ୍କ ପାଖରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମକୁ ଅଗରୁ ଆଗରୁ ଯିବାକୁହି ପଡ଼ୁଥିବ । ଆମର ଜ୍ଞାନ ଦ୍ୱାରା ଆମେ କଦାପି ତାଙ୍କୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି କହି ପାରିବା ନାହିଁ, ମାତ୍ର ତାଙ୍କ ସହିତ ଏକାମ୍ବକତା ଅନ୍ତର କରି ଆମେ ତାଙ୍କ ନିଶ୍ଚିଯ ଜାଣି ପାରିବା ;—କାରଣ ଆମ ନିଜ ଭିତରେହି ଆମେ ତାଙ୍କ ବହୁନ କରି ରହିଛୁ, ଆମ ସଭାର ସିଏ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ଜୀବନ ପରି ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ।

ଦୃଷ୍ଟି ମାର୍ଗଟି ହେଉଛି ଉଗବର୍ତ୍ତପ୍ରେମର ମାର୍ଗ । ଯେଉଁମାନେ ଏକ ପୁରୁଷକଣ୍ଠର ଧର୍ମବୋଧର ଅଧ୍ୟକ୍ଷା ହୋଇ ପାରିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଏହି ମାର୍ଗଟିର ଆଚରଣ କରିପାରିବେ ।

ଏକ ସମସ୍ତ ଉଦ୍ଦ୍ଦ୍ଦୁର୍ବଳ ଏବଂ ଉଦ୍‌ଯାଟନର ମୁହଁର୍ଭୀରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତୁରେ ଆମେ ଯେଉଁ ଦିବ୍ୟ ପରମୋପାଦାନଟି ରହିଥିବାର ଅନୁଭବ କରିଛୁ, ତାହାର ଉଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ଅଶ୍ରୁପ୍ରସା ।

ତା'ପରେ ଏହି ପରମୋପାଦାନ ପାଖରେ ଆପଣାକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଦେବା, ସେହି ଶାଶ୍ଵତ ପରମବିଧାନ ପାଖରେ ଆପଣାକୁ ନେଇ ସମପିଦେବା, ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହଁର୍ଭୀରେ ଆପଣାର ଯାବଣ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆପଣାକୁ ସମସ୍ତ ଭବରେ ଦାନ କରିଦେବା । ନିଜକୁ ସମ୍ମର୍ତ୍ତମ ଭବରେ ସମପିତ କରି ରଖିବା : ଏହି ଅବସ୍ଥାରେ ନିଜକୁ କେବଳ ଏକ ପୁଣ୍ୟସମ୍ପତ୍ତି ଯନ୍ତ୍ରରେ ପରିଣତ କରିରଖିବା, ସେହି ସଂଖ୍ୟାକ ପରମ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଉଦେଶ୍ୟରେ ନିଜକୁ ଜଣେ ବିଶ୍ୱାସ ଭିତ୍ତରେ ପରିଣତ କରି ରଖିବା । ଏହି ପ୍ରେମ ଆମ ଭିତରେ ଏପରି ପରିପୁଣ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥିବ ଯେ, ସେହି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ମନଦାନଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିତ ଅନ୍ୟ ସ୍ଵର୍ଗକିଛୁରୁ ଆମେ ସ୍ଵଭବତଃ ନିର୍ମାସକ୍ତ ହୋଇ ରହିଥିବା, କେବଳ ତାଙ୍କର ଉପରେହି ଆପଣାକୁ ପୁଣ୍ୟତ୍ୟା ଅଭିନବେଶିତ କରି ରଖିଥିବା ।

“ମାତ୍ର, ତାହାଠାରୁ ଆହୁର ଅଧିକ ଉଚ୍ଚକ ଯାଇପାରିବା ମଧ୍ୟ କଥାପି ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ, କାରଣ ସିଏ ଭଲ ପାଉଥାଏ ଓ ଯେଉଁ ପରମ ଆସ୍ତଦଟିକୁ ସେ ଭଲ ପାଉଥାଏ, ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟରେ ସେହି ଭଲ ପାରିବାହିଁ ଏକ ଆବରଣ ପରି ହୋଇ ରହିଥାଏ ।”

ତେଣୁ, ତା’ପରେ ଏକାସ୍ତା-ଅର୍ଜନ ।

କୃଷ୍ଣ ମାର୍ଗ—ମନୁଷ୍ୟକାଳ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ।

ଏକ ସ୍ଵର୍ଗ ଜୀବନଦ୍ୱାରା ପରିଣାମ ସ୍ଵରୂପ, ମନୁଷ୍ୟକାଳ ସେ କେତେ ଉଚ୍ଚଟ ଭବରେ କେତେ ଦୁଃଖ ଉଚ୍ଚରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିଛି, ତାହାକୁ ହିଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଫାନ୍ଦୁ ଭବରେ ଅନୁଭବ କରିପାରିବା ଫଳରେ, ଏହି ଦୁଃଖର ନିରକରଣ କରିବା ଲାଗି ଆପଣାକୁ ସମ୍ମର୍ତ୍ତମ୍ ଭବରେ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଦେବାକୁ ଉଚ୍ଚରୁ ଏକ ସକଳମ୍ ଜାଗୃତ ହୋଇଥାଏ ।

ସେତେ ଅଳ୍ପ ମାତ୍ରରେ ହେଉ ପଛକେ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ସହାୟତା କରି ପାରିବାକୁ ଆପଣାର ସକଳ ଜୀବନା, ସକଳ ଶତ୍ରୁ ଏବଂ ସକଳ ଦିଲ୍ଲୀଶ୍ଵରିକାରୁ ଉତ୍ସମ୍ମର୍ତ୍ତମ କରିବାକୁ ଓ ସେହି ପ୍ରତିଯୁକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଆପଣାର ସବୁକହିକୁ ଗୌଣ ବା ବିସ୍ମୟ କରିବା ।

“ଅନୁକଳ୍ପା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ଏବଂ ଉଦ୍‌ବେଳିତ ହେଉଥିବା ଏକ ଦୂଦୟରେ ଭୁମେ ଯଦ୍ୟଶବ୍ଦିତ୍ତମ୍ ଏହି ସମ୍ବାଦ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରିବ, ସେହି ସମ୍ବାଦର ଶିକ୍ଷାଦାତା ହୋଇ ରହିବ, ଏବଂ, ଯେଉଁଠାରେହି ଅଜ୍ଞାନର ଅନକାର ଆଧ୍ୟପତ୍ୟ ବିଦ୍ୟାର କରି ରହିଥିବ, ସେଠାରେ ଭୁମେ ପ୍ରକାପଟିଏ ଜାଳିଦେବ ।”

ଗୁରେଟି ବିଭିନ୍ନ ଷେଷରେ ମାନବକାଳ ଲାଗି ଆପଣାକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରି ରଖିବାର ଏହି ସକଳ ଆପଣାକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରି ଆଣିଥାଏ । ଅର୍ଥାତ୍ ଭୁମେ ଗୁରେଟି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସ୍ରକାରେ ଆପଣାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଲାଗି ଉତ୍ସର୍ଗ କରିପାରିବ :

ଭୁମେ କୌଣସି ବସୁର ଦାନ କରିପାରିବ । ବୁଦ୍ଧିଷେଷରେ ବି ଦାନ କରିପାରିବ । ଅର୍ଥାତ୍ ଜ୍ଞାନଦାନ ବି କରିପାରିବ । ଆଖାସ୍ତିକ ପ୍ରରରେ, ଭୁମେ ସୌଷଧମ୍, ସୌନ୍ଦର୍ତ୍ତ ଏବଂ ଛନ୍ଦୋମୟତା ଆଣି ଦେଇପାରିବ । ଏବଂ ସେହି ସମ୍ବର ଓ ସୁମ୍ମରାନଟିକୁ ମଧ୍ୟ କରିପାରିବ, ଅର୍ଥାତ୍ ଭୁମେ ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ହୋଇ ରହିପାରିବ । ମାତ୍ର, ଯେଉଁମାନେ ତିନୋଟିଯାକ ମାର୍ଗରେହି ଅନୁସରଣ କରି ପାରିଛନ୍ତି, ବିକାଶଲଭର ତଥା ସେହି ଚିରନ୍ତନ ପରମ-ତତ୍ତ୍ଵର ସତେଜନା ଲଭ କରିବାର ତିନୋଟିଯାକ ପଥର ଯେଉଁମାନେ ନିଜ

ଉତ୍ତରେ ଏକ ସମକୟ ସାଧନ କରିପାରିଛନ୍ତି, କେବଳ ସେହିମାନେହି ଏହି ଚର୍ଚା
ଦାନଟି ଲାଗେ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରିବେ । ତାହା ଏପରି ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ହୋଇ ରହି
ପାରୁଥିବ, ଯାହାକି ନିଜ ବିଷୟରେ ଅଢ଼ୀ ସଚେତନ ହୋଇ ରହି ନ ଥିବ,
ଯାହାକୁ ନଶେ ବାତି ସ୍ମୃତିକାଟିରିତ ଭୁବରେହି ଦେଖାଇ ପାରୁଥିବ; ସିଏ
ସେହି ଚିରକ୍ଳଳ ଓ ଦିଦ୍ୟ ପରମତେଜନା ମଧ୍ୟରେ ନିଜର ଜୀବନଟିକୁ ବଞ୍ଚିପାରୁଛି
ବୋଲି ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଖାଇ ପାରୁଥିବ ।

ଦୁଇଟି ସମାଜ୍ୱର ଚାତିପାଠ

ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ବିବନ୍ଧିତମରେ ଦୁଇଟି ପଥ ପରିଷ୍ଵରର ସମାଜ୍ୱର ହୋଇ ରହିଥିବା ଉଚିତ । ଦୁଇଟି ଭିତରୁ କୌଣସି ଗୋଟିକ ଉପରେ ଆପଣାକୁ ଫଳେନ୍ତିକ କବି ରଖିପାରିବା ସନାଶେ ସିଏ ସାଧାରଣତଃ ଅନ୍ୟ ପଥଟି ପ୍ରତି ଅବହେଲା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଥିବାରୁହି ତା'ର ଅଗ୍ରଗତି ପ୍ରକୃତରେ ଏପରି ଅଟକି ଅଟକି ଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଏପରି ଭାରବାମ୍ୟହାନ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ଆମ ସହାରୁ ଗଠନ କରିଥିବା ସକଳ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ, ଜଡ଼-ଓ ଛନ୍ଦ୍ୟାନ୍ତୁରବ-ସ୍ତରର, ବୈକିନି ତଥା ଆଖାମୁଁକ ସବୁ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ସତେଜନ ହୋଇ ରହିବା ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ପଥ । ଆମ ଭିତରେ ଯେଉଁ ଜୀବନଯତ୍ରକ୍ଷିତିୟାଣୀଙ୍କ ହୋଇ ରହୁଛି, ତାହାର ସକଳ ପ୍ରକୃତି, ସକଳ ଗୁଣମୁକତା, ସାମର୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ନାନା ବିଚିନ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟ ବିଷୟରେ ଆମର ସେଇଟି ସହିତ ପରିଚିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଉଚିତ । ଅଭିନ୍ନ ନିରପେକ୍ଷ ଭବରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ଭଲ ବା ମନ ବିଷୟରେ ଆବେଦି କୌଣସି ପୂର୍ବକଳାପିତ ଧାରଣା ମନରେ ନ ରଖି, କେଉଁଟି ଆମ ଭିତରେ ରହିବା ଉଚିତ ଓ କେଉଁଟି ଦୂର୍ଭାଗ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ, କେଉଁଟିକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ବା କେଉଁଟିକୁ ଦାବ ଦେବା ଉଚିତ, ସେବିଷୟରେ ଆବେଦି କୌଣସି ଚାନ୍ଦାନ୍ତ ଅଥବା ସୁମଳ ପୁଣୋଦିତ ବିଶୁର ନ କରି (କାରଣ, ଆମର ଏହିପରୁ ବିଶୁର ମଧ୍ୟରେ ଅନବାର୍ଯ୍ୟତଃ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦୃଷ୍ଟିର ଅଭିବ ରହିଥାଏ ।), ଆମର ତାହା ସହିତ ପରିଚିତ ରହିଥିବା ଉଚିତ । ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ଯାହା, ସେ ବିଷୟରେ ଆମର ଏକ ମୋହମୁକ୍ତ ଏବଂ ବାହ୍ୟବ ଦୃଷ୍ଟି ରହିଥିବା ଉଚିତ । କାରଣ ତାହା ନ ହେଲେ ସେହି ଦୃଷ୍ଟି ଆବେଦି ଆନ୍ତରିକତାଯୁକ୍ତ ଏବଂ ସମଗ୍ର ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଆମେ ଯେଉଁ ବିଶ୍ଵିକତାଟି ମଧ୍ୟରେ କାମ କରୁଛୁ, ସେଇଟିକୁ ଆମକୁ ପରିପୁଣ୍ୟ ଟିକିବିଶି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟାର କରି ଜାଣିବାକୁ ହେବ, ଏକ ପରିପୁଣ୍ୟ ମାନସିକ ନୈବ୍ୟତିକତାର ବୈଜ୍ଞାନିକ ଦୃଷ୍ଟି ସହିତ, ଅର୍ଥାତ୍ କୌଣସି ପ୍ରକାର ପୂର୍ବକଳାପିତ ବିଶୁର ନ ରଖି ଆମକୁ ସେହି ଜଗତର ଅନ୍ୟତମ ଏବଂ ଯୁଦ୍ଧ-ତିଷ୍ଠଦ୍ଵାରା ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବି ଜାଣିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଆମେ ଯାହାକୁ ତିନ୍ତା କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଉନା କାହିଁକି, ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ, ବିଶ୍ଲେଷଣ ଏବଂ ଆୟୁଦିଶ୍ୟଶର କାର୍ଯ୍ୟଟି କହାପି ଏକାବେଳେକେ ସପ୍ରଣ୍ଟି ହୋଇ

ଯାଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ସକଳ ପରମ୍ପରିରେ, ଆମେ ଯେପର୍ଣ୍ଣନ୍ତୁ ଏ ପୁଅଶରେ ଏକ ଶୁଣ ଶଶର ଧାରଣ କର ରହିଛୁ, ଆମକୁ ସେପର୍ଣ୍ଣନ୍ତୁ ଆମେ ଧାରଣ କର ରହିଥିବା ଏହି ଅଚ୍ୟନ୍ତ ଜଟିଲ ସର୍ବାନ୍ତ ବିଷୟରେ ସବଦା ଅଧ୍ୟୁନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଯେପରି କି ଏହାର କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଉପାଦାନ ମଧ୍ୟ ଆମର ଅଙ୍ଗାଳ ହୋଇ ରହିବ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ଆମର ନିୟୁକ୍ତି ବାହାରକୁ ମଧ୍ୟ କଢାପି ଶୁଣିଯିବ ନାହିଁ । କାରଣ, ଆମେ ଯେତିକି କାଣିଛୁ, କେବଳ ତାହାର ଉପରେହଁ ଆମର ଆଦୌ କୌଣସି ନିୟୁନ୍ତରୀ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ପାରିବ; ଏବଂ କେବଳ ଯାହା ଉପରେ ଆମର ନିୟୁନ୍ତରୀ ରହିଛି, କେବଳ ତାହାହଁ ଆମର ଆଦେଶ ପାଳନ କରିବ ।

ଏହି ଅନେକନା ଆମକୁ ଆମର ଦ୍ଵିତୀୟ ପଞ୍ଚଟିରେ ଆଖି ପଢିଥାଇ ଦେଉଛି, ଯାହାକ ପ୍ରଥମଟିର ସମାନ୍ତର ଏବଂ ସହାବତୀରେ ହୋଇ ରହିଥିବା ଉଚିତ । ଏଇଟି ହେଉଛି ଉସ୍ତର୍ଗର ପଥ : ଆମର ନିୟୁକ୍ତି ଅଧୀନରେ ରହିଥିବା ସକଳ ଉପାଦାନକୁ ଆମେ ସେହି ସବୋଳ ଏବଂ ଦିବ୍ୟ ବିଧାନଟି ପାଇରେ ନେଇ ସମର୍ପଣ କରିଦେଇଥିବା, ତାହାକୁ ଆମେ ସବଦା ବାରବାର ସମର୍ପଣ କରିଦେବାରେ ଲାଗିଥିବା ।

ଆମର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଉପାଦାନ, ଯାହାକ ଆପଣା ବିଷୟରେ ସତେଜନ ହୋଇ ପାରିଛି, ଆମର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସାମାନ୍ୟ ଏକ ଶିଶୁମୁଲର ପୁଣ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସର ସହିତ ଆପଣାକୁ ନେଇ ସେହି ସର୍ବାନ୍ତ ପରମସହିତର ସାବଧୀମ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ପାଇରେ ସମର୍ପଣ କରିଦେଇ ପାରୁଥିବେ । ସେଇ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଶୃଙ୍ଖଳାବଳ କରିବେ, ସେଗୁଡ଼ିକର ଶ୍ରେଣୀବିଭାଗ କରିବେ ଏବଂ ଉଚିତ ମାର୍ଗରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ କାମରେ ବି ଲଗାଇବେ । ଯାହାକିଛି କାମରେ ଲାଗିବ ଓ ଯାହାକିଛି, କାମରେ ନ ଲାଗିବ, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବିବ ଓ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ଅପସାରିତ କରିବ କିଅରିବ, ଏକମାତ୍ର ସେଇ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପରିଷ୍ଠରଠାରୁ ଅଳଗା ଅଳଗା କରି ରଖିବେ । ଏବଂ, ଏଥରେ ଉଲେମାନ୍ତ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ, ତାଙ୍କର କଷ୍ଟରେ ସବୁକିଛିର ସମାନ ମୂଳ ରହିଥିବାରୁ, ସିଏ ସବୁଗୁଡ଼ିକୁଠି କାମରେ ଲଗାଇ ପାରିବେ; କାରଣ ତାଙ୍କର ଦ୍ୱାରାହିଁ ସବୁକିଛିର ରୂପାନ୍ତର, ସନ୍ଧିପନ ଏବଂ ନବନିର୍ମାଣ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ପାରିବ । ଯାହାକିଛି ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ସତେଜନତା ଲାଭ କରି ପାରିବ ଏବଂ ଆପଣାକୁ ତାଙ୍କର ପାଇରେ ସମର୍ପଣ କରିଦେଇ ପାରିବ, ତାହା ତାଙ୍କର ଦ୍ୱାରା ଗୁଣ୍ୟତ ଓ ଶାଙ୍କୀଭୁତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏବଂ ତେଣୁ କେବଳ ବାହ୍ୟ ଏବଂ ଏହି ମନୁଷ୍ୟପ୍ରଣାତ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥିବା ଭଲ ଆଉ ମନ ବିଷୟରେ ରହିଥିବା ଯାବନ୍ତାଯୁ ଧାରଣାର ଅଭାବ ହୋଇ ରହିଥିବା ।

ଏହି ଦୁଇଟି କିୟା ମଧ୍ୟରୁ ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ କିୟା ବା ଗୋଟିଏ ଦୃଷ୍ଟିତୋଣକୁ ଅନ୍ୟଟି ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ କେବଳ ଅପ୍ରୂଣ୍ଣ ଏବଂ ଏକପାଇଆ ବୋଲିଛି ବୃଦ୍ଧାଯିବ । ଆପଣାକୁ ପରମ ସତ୍ୟମସ୍ତକ ପାଖରେ ଏକାବେଳେକେ ନେଇ ଉତ୍ସର୍ଗ କରଦେଲେହଁ ତାହା କଥାପି ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ ନାହିଁ । ଆମ ଭିତରେ ରହିଥିବା ଯେଉଁଥିରୁ ଉପାଦାନ ସହି ଆମର କୌଣସି ପରଚୟ ଯଟି ନାହିଁ ଏବଂ ଯେଉଁଥିରୁ ଉପରେ ଆମର ଆଦୋ କୌଣସି କର୍ତ୍ତର ବି ଆସି ନାହିଁ, ସେମାନେ ଆମର ଏହା ଉତ୍ସର୍ଗଟି ଲାଗି ଆଦୋ କୌଣସି ଅପେକ୍ଷା ରଖିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ସେହି ତିରକ୍ତି ପରମ ବିଧାନଟିର କୌଣସି ବୋଲି ନ ମାନି କେବଳ ଆପଣା ବିଧାନ ଅନୁସାରେହଁ ପରିବୁଲିତ ହେବାରେ ଲାଗିଥିବେ ଓ ଯାବଣ୍ୟ ବିଦ୍ୟ ତଥା ବ୍ୟାପାରର କାରଣ ହୋଇ ରହିଥିବେ । ଯିଏ ଆପଣାକୁ ଏପର୍ମିନ୍ଟ ସେହି ପରମ ବିଧାନଟିରିହଁ ଭୃତ୍ୟ ହୋଇ ଭବି ଆସିଥିଲ, ତାହାର ମଧ୍ୟରେ ଅପ୍ରକଟ୍ୟାଣିତ ପରେ୍ୟକ ବିଦୋହର କାରଣ ହୋଇ ବି ରହିଥିବେ । କିନ୍ତୁ ଅସଲ କଥା ହେଉଛି ଯେ, ଆପଣା ସତ୍ୱର ଅଙ୍ଗଜ ସକଳ କୋଣରେ ସେ ଆଜ୍ଞାୟାଏ କେବଳ ବିସ୍ମୃତ ହୋଇଛି ରହିଥିଲ । ମାତ୍ର ସେଗୁଡ଼ିକର ବି ତ ଆମ ଜୀବନ ଏବଂ ଆମର କିୟାଶୀଳତା ଉପରେ ଏକ ଦାବ ରହିଛି, ଏବଂ, ସମରସତ୍ୱଟି ଦୃଷ୍ଟିରୁ କିୟାବୁକରାର ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରଟିରେ ସବୁକିଛି ବିଶ୍ଵାଳ ଏବଂ ଯୌଯୁକ୍ତିମଧ୍ୟରେ ରହିଛି, ସେଗୁଡ଼ିକ ତାହାର ମଧ୍ୟରେହଁ ଆପଣାକୁ ବାନ୍ଧୁ କରିବା ଲାଗି ଆସି ପହଞ୍ଚିବେ, କାରଣ ସେମାନେ ସବୁବେଳେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଲାଜାଟିକୁ ଏହି ତାହାର ଅନ୍ତର୍ବଳରେହଁ ଯାହାକିଛି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବେ ।

ଆମ୍ ପକ୍ଷରେ, ଯେଉଁ ଶୃଙ୍ଖଳାଟି ଦ୍ୱାରାହି ଆମ ଭିତରର ଦିବ୍ୟ ପରମ ସତ୍ୟ ଏହିଥିରୁ ଯାବଣ୍ୟ ଉପାଦାନର ସବଶ୍ରଣ୍ଗାଳୀ ଶାସନକର୍ତ୍ତା ହୋଇ ରହି ପାଶକେ, ଯଦି ସେହି ଶୃଙ୍ଖଳା ଲାଗି ଆମେ ଆମ ଜୀବନର ସ୍ଵତ୍ତୁତମ ଟିକିନିଶି ବିଷସ୍ତରେ ସଚେତନ ନ ହେଉ, ଯଦି ସେହି ସାଂଶ୍ରୋମ ପରମ ବିଧାନର ସବୋକ ମାର୍ଗଦର୍ଶନଟି ପାଖରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅନୁଗତ ହୋଇ ନ ରହନ୍ତି, ତେବେ ସେହି ସଚେତନତା କେବଳ ବୃଥାହୋଇ ରହିବ ଏବଂ ସେଥିରୁ ଆଦୋ କୌଣସି ଫଳ ଫଳବ ନାହିଁ ।

କେବଳ ଏହି ଦୁଇଟିଯାକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଭାରପାମ୍ୟୁକ୍ତ ଭବରେ ସମ୍ମିଳିତ କରି ରଖି ପାଇଲେହଁ ଆମେ ଆପଣାକୁ ପଥାର୍ଥ ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ସେହି ପରମ ଶାଶ୍ଵତକର ଜଣେ ସେବକ ଓ ଆଙ୍ଗିବହୁ ବୋଲି କରୁପାରିବା ।

ପରମ ଆଲୋକର ଅଭିନ୍ଦୁଙ୍କାରେ

କେତେକ ବ୍ୟତି, — ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ, — କେବଳ ବର୍ତ୍ତିମାନ ମୁହଁର୍ତ୍ତି
ବିଷୟରେ ସଚେତନ ଓ ଅବହିତ ହୋଇ ରହିବା ପାଇଁ ଯେଉଁକି ଦରକାର,
ପ୍ରାୟ ସେଉଁକି ସେମାଣରେହି ଆପଣାର ନେତ୍ରସାନ୍ତୁରିଗୁଡ଼ିକର ଷେଷରେ
ବିରଶ କରୁଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ବନ୍ଧାୟ ଜୀବନଟିର ସଚେତନତା
ବିଷୟରେ ଶିଖାଇ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ; ସେମାନଙ୍କର ଅନୁଭୂତିଗୁଡ଼ିକ ଯେ
ପ୍ରକୃତରେ କେତେ କ୍ଷଣପ୍ରାୟୀ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନଧାରାଟିର ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷଣରେ
ଅଗଣ୍ଯତ କେତେକେତେ ପରିପ୍ରବରିରେହି ଅନୁଭବ ଦ୍ଵାରା ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ତାଙ୍କ
ଏବଂ ବିଜାତ୍ତିତ ହେବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ସେହି କଥାଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲବ୍ଧରେ
ଜାଣିବା ଉଚିତ ।

(ମହମବତ୍ତା)

ସେଉଁମାନେ ଆପଣା ଜୀବନର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଷେଷଟି ବିଷୟରେ ସଚେତନ
ହୋଇ ପାରିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଏହି ପୃଥ୍ବୀତେଜନାଟି ସହିତ କିପରି ଆପଣାର
ତେଜନାଟିକୁ ଏକାମ୍ରକ କରି ରଖିବାକୁ ହୁଏ, ସେହି କଥାଟିକୁ ଶିଖାଇ ଦେବାକୁ
ପଡ଼ିବ । (ଅର୍ଥାତ୍ ସେମାନେ ଆପଣା ସହିତ ପରିପ୍ରବରି ଏକ ଗଣ୍ଠରକୁ ପ୍ରବେଶ କରି
ପାରିବେ, ଯାହାକ ଜାଗତକ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଅଭିନ୍ନ ହୋଇ ରହିଥିବ ।)
ପୁଅଧାର ଆମ୍ବୁକାଳ ତୁଳନାରେ ଗୋଟିଏ ଜୀବନର ଆମ୍ବୁକାଳ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ
ଅଳ୍ପ !

(ର୍ଯ୍ୟାସ୍ ଆଲୋକ)

ସେଉଁମାନେ ସେହି ପୃଥ୍ବୀ-ଆଲୋକଟି ବିଷୟରେ ସଚେତନତା ଅର୍ଜନ କରି
ପାରିଛନ୍ତି, ଆପଣାର ତେଜନାକୁ ବିଶୁଦ୍ଧତା ସହିତ ଏକାମ୍ରକତା ଅର୍ଜନ କରିବା
ଲାଗି ସେମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଦେବାକୁ ହେବ । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଯାହା ବିଶୁଦ୍ଧତା
ସହିତ ଏକାମ୍ରକ ହୋଇ ରହିଛୁ ଏବଂ ଯାହା ଏହି ବିଶୁଦ୍ଧତା ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ଅବଶ୍ୟ ଅନିଷ୍ଟାଣ ହୋଇ ରହିଥିବ, ସେମାନଙ୍କ ଆପଣା ଭିତରେ ତାହାର
ଆବିଷ୍ଟାର କରି ଶିଖିବାକୁ ହେବ । (ବିଶୁଦ୍ଧତା ଆମ୍ବୁକାଳ ତୁଳନାରେ ଏହି
ପୁଅଧାର ଆମ୍ବୁକାଳ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ଅଳ୍ପ ! ତାହା ତ କେବଳ ଗୋଟାଏ
ନିଃଶ୍ଵାସ ପର !)

(ଇଲେକ୍ଟିକ୍ ଆଲୁଅ)

ଯେଉଁମାନେ ବିଶ୍ୱଜଗତର ସଚେତନତା ଅଳ୍ପନ କରଇନ୍ତି, ତାହାର ଯାବଣ୍ୟ ବୂପାକୃତିର ସେବରେ ତାହା ବିଷୟରେ ସଚେତନ ହୋଇ ପାରଇନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ସେହି ପରମ ଶାଶ୍ଵତ ଅନାଦି ଓ ଅନନ୍ତ, ନିତ୍ୟ ସମ୍ମାନ ବିଷୟରେ ସଚେତନ ହୋଇ ଶିଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଯିଏ ଅଜର ଓ ଅବ୍ୟୟ, ଯାହାଙ୍କ ସେପାଶକୁ ଆଛି କିନ୍ତୁହେଲେ ନାହିଁ, ତାଙ୍କର ବିଷୟରେ ସଚେତନ ହୋଇ ଶିଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏବଂ, ସେମାନଙ୍କ ଲାଗି ଯେଉଁ ଆଲୋକଟି ପ୍ରମାଣିତ ହେବ, ଯେଇଟି ହେଉଛି ସେହି ପରମ ଆଲୋକ, ଯାହାର ଆଦୌ କୌଣସି ନିବାଶ ନାହିଁ ।

(ପରମ ଆଲୋକ)

ତିନୋଟି ସ୍ଵପ୍ନ

୧

ଆମେ ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼ର ଶିଖରଦେଶରେ ଥାଉ, ଏତେ ଉଚରେ ଥାଉ ଯେ ତଳେ ଥିବା ଉପତ୍ୟକାଗୁଡ଼ିକ ସତେଅବା ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଆକାଶ ସମ୍ମୁଖୀୟ ପରିସ୍ଥାର ଏବଂ ବର୍ଣ୍ଣଶ୍ଵର ହୋଇ ଦିଶୁଆଏ । ପରିଚର ସେହି ଶିଖରପ୍ରଦେଶଟି ସୁମୁଖ ତୃଷ୍ଣଭୂମି ଦ୍ଵାରା ଆବୁଦ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ସେହି ତୃଷ୍ଣଭୂମିରେ ଗୁରିପଲ ଗୋରୁ ଚରୁଆନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଗୁରିଜଣ ଗାରିଆଳ କରିଥାନ୍ତି । ଏହି ପଲଗୁଡ଼ିକ ପରିଷରଠାରୁ ସମାନ ଦୂରତାରେ ଥାଆନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍, ଏହିପରି ସେମାନେ ସତେଅବା ଏକ ବର୍ଣ୍ଣକ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୁରେଟିଯାକ କୋଣ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗାରିଆଳର ଆପଣାର ଏକ ସୁଜୀଯୀ ଚେହେର ରହିଥାଏ, ସୁଜୀଯୀ ଲକ୍ଷଣମାନ ବି ରହିଥାଏ । “ସିଏ” ଏପରି କିଛି ବସ୍ତୁର ଅନ୍ଦେଶଶ କରୁଥିଲେ, ଯାହାକୁ କି ସିଏ ଅରିବାକୁ କରିବାକୁ ଏବଂ ଫଳପ୍ରଦ କରିବାକୁ ଲଜ୍ଜା କରୁଥିଲେ । ମାତ୍ର ଏଥପାଇଁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ କେତୋଟି ପଦାର୍ଥର ଅଭିବ ରହିଥିଲା । ଏସବୁ ପଦାର୍ଥ ସେହି ପରିଚ ଶିଖରର ଆହୁରି ଦୂରରେ ରହିଥିଲା ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆଣିବା ଲାଗି ସେଠାକୁ ଯିବାକୁ କୌଣସି ବାଟ ଅଛୁ କି ନାହିଁ, ମୋତେ ସିଏ ସେହି କଥା ପରିବୁଥିଲେ । ସିଏ ଏତେ ବଡ଼ ପାଟି କର ପ୍ରଣ୍ଟିକୁ ପରିବିଲେ ଯେ, ଆମର ନିକଟତମ ପଲଟିରେ ଥିବା ଗୋରୁମାନେ ସତେଅବା ତାହାକୁ ଶୁଣି ଆନନ୍ଦରେ ହମ୍ମାରଢ଼ି ଦେଇ ତାଙ୍କର ଆଡ଼କୁ ଦଇଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଯେଉଁ ତେଣା, ବକ୍ତ୍ତା, ନିଦା, ଦେହରେ ଚମତ୍କାରି ପିନ୍ଧିଥିବା, ଗୋପା, କାଳିଆ ଆଉ ଟାଆଁଶା ବାଲରେ ଭାବି ହୋଇଥିବା ଓ ସମାନ ଗୁରିଜଣିଆ ମୁହଁଟିଏ ଥିବା ଯେଉଁ ଲୋକଟି ସେମାନଙ୍କର ଆଗେ ଆଗେ ଦଇଢ଼ୁଥିଲା, ସିଏ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ବଡ଼ ପାଟିରେ କହିଲା, “ଆପଣ ମୋତେ ଯାହା କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେବେ, ମୁଁ ତାହା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛୁ । ମୋ’ର ଗାରିମାନେ ଆମଣଙ୍କର ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛୁ, ମୁଁ ବି ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛୁ । ଆପଣ ଲାଭ କରିବାକୁ ଲଜ୍ଜା କରୁଥିବା ଜିନୋପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ ଯେଉଁଠାରେ ରହିଛୁ, ମୁଁ ଗାରିମାନଙ୍କୁ ସେହିଠାରୁ ନେଇଯାଇ ପାରିବ ଏବଂ ଆମେ ଆପଣଙ୍କୁ ସେହି ଜିନିପଟିକୁ ନିଷ୍ଠୀୟ ଆଣିଦେବୁ ।

ସିଏ ଏହି କଥାଟିକୁ କହୁଥିବା ସମୟରେ, ଏକା ଧାର୍ତ୍ତରେ ଜାହାଣକୁ ରହୁଥିବା ଗାଉପଲଟି ମଧ୍ୟ ପାଖକୁ ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ ଲାଗେଲେ । ସେହି ପଲର ଜଗୁଆଳ ମଧ୍ୟ ଆପଣୀ ହୋଇ କଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଶୁଣିବା ଲାଗି ସେଠାରେ ଅସି ପହଞ୍ଚିଲ । ଦେଖିବାରୁ ତେଣା, ବେଶ୍‌ ପଚଳା, ଭାବ ମୁଠ ମ ଓ ସୁବେଶ ଦେଖାଯାଉଥାଏ, ଦେହର ଚମ ଭାବ ଚିକିତ୍ସା, ମୁହଁଟି ଅଣ୍ୟାପରି ଗୋଲ ଓ ଲମ୍ବା, ତା'ର କଳାରଙ୍ଗର ରେଣମୀ ବାଳଗୁଡ଼ିକ କାନ୍ଦ ଉପରକୁ ପଡ଼ିବର ରହୁଥାଏ । ତା' ପରିଧାନର ଗୋଟିଏ ଅଂଶ ଲଲରଙ୍ଗର, କିନ୍ତୁ ସେଥରେ ଆହୁର କେଜେକ ଅନ୍ୟ ରଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ରହୁଥାଏ । ହିଏ ଭାବ ସଦ୍ବୁଦ୍ଧବ୍ୟାପ୍ତି ଏବଂ ଭଲ ମିଳାଇର ଦେଖା ଯାଉଥାଏ । ମାତ୍ର ସିଏ ତାଙ୍କ ଲାଗି ସେହି କାମଟିକୁ କରିଦେବ ବୋଲି ଆଦୌ କହିଲ ନାହିଁ ।

୨ ଅଗଷ୍ଟ, ୧୯୯୮

୨

ଆମର ଗନ୍ଧବ୍ୟ ପଥରେ ସେହି ଧଳା ହୋଇ ପଞ୍ଚଥିବା ମାର୍ଗଟି ଉପରେ ଆମେ ଆଗକୁ ଆଗକୁ ଗୁଲି ଯାଉଥିଲୁ । ଯେହିଁଠାରେ ଶ୍ରୀପାଟି ଦୂଇଭାଗ ହୋଇ ଦୁଇଅଢ଼କୁ ଗୁଲି ଯାଇଥିଲ, ସେଠାରେ ଆମେ ଦଳେ ଲେବନ୍ତୁ ଜମା ହୋଇଥିବାର ଦେଖିଲୁ । ସେମାନଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଜଣାଯାଉଥିଲ, ସେମାନେ ଯେପରି କୌଣସି କାରଣେ ଭାବ ଭୟଭାବ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ସେଥରେ ଭାବ ବିସ୍ତୁସ୍ଥ ପ୍ରକାଶ କରି ତଥାପି ଆମେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆଗକୁ ଯାଉଛୁ, ହଠାତ୍ ଧଳା ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଥିବା ଗୋଟିଏ ମେଘାଜଗୁଆଳ ଆମକୁ ଏହେବଢ଼ ପାଟିରେ ତାକିବାକୁ ଲାଗିଲା ଏବଂ ଆମକୁ ଶ୍ରୀପାକଢ଼ର ନିଶାକିଳରେ ଜମା ହୋଇଥିବା ଲେବନ୍ତ ପାଖକୁ ଯିବା ଲାଗି କହିଲ । ଆମେ 'କାହିଁକି' ବୋଲି ପରିବାରୁ ସିଏ ଆମକୁ ଉଦ୍ଧିର ଦେଇ କହିଲ ଯେ ପଣ୍ଡ ଓ ଗାଉମାନଙ୍କର ଏକ ବୃଦ୍ଧତି ପଲକୁ ସେଠାରେ ଆଜିପର୍ଫର୍ମନ୍଱ ବନ୍ଦିକର ରଖା ଯାଉଥିଲ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାଦୂଦେବାର ସମୟଟି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲୁ, ସେମାନଙ୍କ ବେକରେ ବନ୍ଦା ହୋଇଥିବା ପଦାଟିକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପିଟାଇ ଦିଅୟିବ ଏବଂ ତେଣୁ ସେହି ଗାଉମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପଦାରୁ ପେଟି ବାଟରେ ଯାହା ପାଇବେ ମାଢ଼ିଦଳ ଏକାବେଳେକେ ନଷ୍ଟ କରିଦେବେ । ଏକଥା ଶୁଣି ମୁଁ ଉଦ୍ଧିର ଦେଲି, “ଏଥରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ଜନ୍ମମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ଭାବ ବଳଶାଳୀ ଏବଂ ଅନେକ ସମୟରେ ଏମାନେ ପ୍ରାୟ ଅନ୍ତର ଭବରେହି ବଡ଼ ହିଂସା ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ମାତ୍ର, ଆମ ସିଧା ବାଟରେ ଗୁଲି ଯାଉଥିବା ଆମ ଦୁଇଙ୍କ ଲାଗି ସେଥରେ ଭୟ କରିବାର ଆଦୌ କହି ନାହିଁ । ପଣ୍ଡମାନେ ଆମର

କେବେହେଲେ କୌଣସି ଷତ କର ନାହାନ୍ତି ।” ମାତ୍ର ମେଘାଜଗୁଆଳ ଉଥାପି ସେହିପରି ଜିଦ୍ କରିବାକୁ ଲାଗିଲ, ସେ କହିଲ ଯେ ଏହା ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଅସ ଧାରଣ ବିଧାପାର ଓ ଆଗରୁ ଏପର ଆଉ କେବେହେଲେ ଘଟି ନାହିଁ । ତାକୁ ଆମେ କାହିଁକି ବିରକ୍ତ କରିବା ବୋଲି ଭବ ଆମେ ସେଇଠି ଅଟକିଥିଲୁ ଏବଂ ରିକ୍ତ କରି ଜମା ହୋଇଥିବା ସେହି ମଣିଷମାନଙ୍କ ଆଗରେ ରୁପ୍ତାକତରେ ଆସି ଠାରେଲୁ । ମାତ୍ର ସିଏ ପୁନଃବାର ଆମକୁ ସତର୍କ କରିଦେଇ କହିଲ, “ନାହିଁ, ସେଠି ନୁହେଁ, ସେଠି ମୋଟେ ନୁହେଁ, ସେଠାରେ ଠିଆହେଲେ ଭୁମେମାନେ କୁଆଡ଼େ ଦଳ ଚକଟି ହୋଇଯିବ । ତେଣୁ ଆହୁରି ପଛରୁ ଯାଇ ଠାର ଠାର !” ସିଏ ଆମକୁ ରୁପ୍ତାକତରୁ ନେଇ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ପଛରେ ଠାର କରିଦେଲ ।

ସେତିକିବେଳେ ମୁଁ ଅନେକ ଦୂରରୁ ଗଈ ଏବଂ ଶର୍ମମାନଙ୍କର ସେହି ବିଶ୍ଵାସ ପଲଟିକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି । ସେମାନଙ୍କର ବେବର ପଦାବୁଦ୍ଧିକୁ ଖୋଲି ଦିଆ ଯାଇଥାଏ ଓ ସେମାନେ କିଲିକାଳିଆ ହୋଇ ଆଗକୁ ମାତ୍ର ଆସୁଥାନ୍ତି । ଆଗରେ ଯାହାକିଛୁ ପଡ଼ୁଥାଏ, ସବୁକିଛୁ ମାତ୍ର ଦଳ ପକାଇଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ମାନରେ ସେଇ ଲେକ ପଡ଼ିଥ ନୀତା ସେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ତାକୁ ବି ପାଦରେ ଦଳ ମ୍ନାର ଦେଇଥାଆନ୍ତେ । ସବୁ ଗୋରୁ ଗୁଲିଯିବା ପରେ ସେହି ପଲର ପ୍ରଧାନଟିକୁ ପଦାରୁ ଫିଟାଇ ଦିଆଗଲ । ସୁନ୍ଦର, ଧଳା ଚକ୍ରକ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଶର୍ମଟିଏ; ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପରି ସେହି ଏକା ବାଟରେ ନଯାଇ ସିଏ ଡାହାଣକୁ ଚାଲୁ ଆମ ଆଗକୁ ମାଡ଼ି ଆସିଲ ଏବଂ ତିଲୁ ହୋଇ ଜଳକୁ ଗୁଲି ଯାଇଥିବା ବାଟଟିକୁ ଧରି ଯିବାକୁ ଲାଗିଲ । ମାତ୍ର କିଛି ସମୟ ପରେ ଅଟକ ଯଇ ସତେଅବା କ’ଣ ଖୋଲୁଥିବା ପରି ଯୁଦ୍ଧେସାଡ଼େ ଅନାଇଲ, ସେଇଟିକୁ ନପାଇ ପଛକୁ ଫେର ଆସିଲ ଏବଂ ଶେଷରେ ଠିକ୍ ମୋ’ର ଆଗରେ ଅସି ଛାଡ଼ାହେଲ । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି ଯେ ଏଇଟି ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ତିନିଟିକିଆ ଶର୍ମ ତିନୋଟି ଶର୍ମ ଗୋଟିଏ ଦେହ ହେଲପରି ଏକାଠେ କଷିକର ବାନ୍ଧ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଭୁଲନାରେ ଗୋଟିଏ, ବୋଧନ୍ତୁଏ ମର୍ମିଟି, ଟିକିଏ କମ୍ ଧଳା ଦେଖା ଯାଉଥିଲ । ମୋ’ର ବାଆ ପଟକୁ ଜଣେ ଧର୍ମୟାଜକ ଠାର ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଜନ୍ମୁଟାକୁ ଆମ ଆଡ଼କୁ ମାତ୍ର ଆସୁଥିବାର ଏବଂ ଠିକ୍ ଆମର ଆଗରେ ଅସି ଛାଡ଼ା ହୋଇଯିବାର ଦେଖି ସିଏ ଭୟରେ ଏକାବେଳେକେ ସିନ୍ଧୁ ହୋଇ ପଞ୍ଜିଲେ । ଏବଂ ସେହି ସିନ୍ଧୁ ଅବସ୍ଥାରେ ସେ ଭର ଅସ୍ପତ୍ର ଭବରେ ଏପାଖ ସେପାଖ ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେତିକିବେଳେ ତାଙ୍କୁ ମୁଁ କହିଲି, “ଆଜ୍ଞା, ତେବେ ଆପଣଙ୍କର ରାଶିରଙ୍କ ଉପରେ ଆଉ କି ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି ? ଆପଣ ଏହି ଶର୍ମଟିର ଗୋଡ଼ତଳେ କୁଦିହୋଇ ମରିବ ବୋଲି ଯଦି ସିଏ ପ୍ରକୃତରେ ରଙ୍ଗ କରିଥିବେ, ତେବେ ଆପଣ ତାଙ୍କର ସେହି

ଇହାଟି କେବଳ ଆପଣଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ବୋଲି କ'ଣ ବିଶ୍ୱାସ କରିବେ ନାହିଁ ?” ଏକଥା ଶୁଣି ସିଏ ବୋଧହୁଏ ନିଜ ବିଷୟରେ ଉପରୁ ଲଜ୍ଜିତ ହେଲେ ଏବଂ ଜଣେ ସାହସୀ ମଣିଷ ପରି ଦେଖାଯିବାକୁ ଚାହେ କଲେ । ଏବଂ ତା’ପରେ ସିଏ ପଣ୍ଡିତ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତିର କରିବାକୁ ବି ଆରହୁ କରିଦେଲେ ଓ ତା’ର ମୁହଁରେ ହାତ ଆପଢ଼ିଲାବାକୁ ଲାଗିଲେ । ମାତ୍ର ସେହି ଶକ୍ତିଶାଳୀ କିନ୍ତୁ ତା ବି ପ୍ରାୟ ଆପଣାର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ହରାଇ ବସିବାକୁ ଯାଉଥିଲା । ଏବଂ, ମୁଁ ଭାବୁଥିଲା, “ଏହି ମଣିଷଟି ଭିଜରେ ତ ଭୟ ଭାର୍ତ୍ତି ହୋଇ ରହିଛୁ, ତେଣୁ ସେହି ନିବୋଧ କିନ୍ତୁ ତା ବି ଆଜି ନିଷ୍ଠାୟ ଗୋଟାଏ ଉୟଙ୍କର କାଣ୍ଡ ଘଟାଇ ତେବେଯାଇ ପ୍ରତିବଦି !” ତା’ପରେ ମୁଁ “ତାଙ୍କ” ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ କହିଲା, “ଶୁଳ୍କନ୍ତୁ, ଆମର ଏଠ ବରଂ ଶୁଳ୍କମିବାହିଁ ଜଳ ।” ଏବଂ ତା’ପରେ, ସେହି ପଣ୍ଡିତ ବିଷୟରେ ଆଉ ଆବେ କୌଣସି ନିଯା ନକରି ଆମେ ପୁଣି ଆପଣା ବାଟରେ ବାହାରିଗଲୁ । ଆମେ ରାତ୍ରାକୁ ବାହାର ଆସି ମାତ୍ର ଅଳ୍ପ କେଇଟି ପହଞ୍ଚି ଆଗକୁ ଯାଇଛୁ କି ନାହିଁ, ଆମେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲୁ ଯେ ପଣ୍ଡିତ ଶାନ୍ତ ଅଥବା ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଭାବରେ ଆମର ପାଖ ଦେଇ ଥର କରି ଶୁଳ୍କଗଲ । ପୁଣି କିଛି ବାଟ ଆଗକୁ ଯିବା ପରେ ମୁଁ ବିପରୀତ ଦିଗରୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପଣ୍ଡକୁ ଆମ ଆଡ଼କୁ ଆୟୁଥବାର ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା । ଦେହର ରଙ୍ଗ ନାଲି ମିଶା କରିବା, ସତେଅବା ବନ୍ୟ ପଣ୍ଡପରି ଭାର ଉୟଙ୍କର ଶୁଦ୍ଧାଣୀ, ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଶିଶୁ ଦୁଇଟାକୁ ଆଗକୁ ଦେଖାଇ ସେ ଆମ ଆଡ଼କୁ ଆମନିଷ କରିବା ଲାଗେ ମାଡ଼ି ଆସୁଥାଏ । ମୁଁ ପଛକୁ ହୁଲି “ତାଙ୍କ” ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲା । ସିଏ ମୋ’ଠାରୁ କେଇ ପହଞ୍ଚି ପଛରେ ଆଆଏ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କହିଲା, “ଏଇ କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ଉୟଙ୍କର । ଦେଖନ୍ତୁ ସିଏ କିପରି ଏକୁଟିଆ ଯାଉଛୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କିନ୍ତୁମାନେ ଯେଉଁ ଆଡ଼କୁ ଯାଉଛନ୍ତି, ଏବଂ ତା’ର ଠିକ୍ ବିପରୀତ ଆଡ଼କୁହିଁ ଯାଉଛୁ । ଏହାର ନିଷ୍ଠାୟ ଥିଲେକ ମନ ଅଭିପ୍ରାୟ ରହିଛୁ । ଇଏ ତ ଆମକୁ ମୋଟେ ଦେଖି ବି ପାରୁ ନାହିଁ, କାରଣ ଆମେଷରୁ ସିଧା ବାଟରେ ଯାଉଛୁ ଓ ତେଣୁ ନିରାପଦ ରହିଛୁ । ମାତ୍ର, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ମୋ’ର ପ୍ରକୃତରେ ଭାର ଉୟ ରହିଛୁ ।” ଅଉ କିଛି ଦୂର ଯିବାପରେ ଆମେ ପୁଣି ପଛପଟୁ ଶୁଶ୍ରାଵ ଟାପୁଣିବ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲୁ । ମନେ ହେଲା, ସତେ ଯେପରି ସେହି ଉୟଙ୍କର ପଣ୍ଡିତ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଧର ଆମ ଆଡ଼କୁ ମାଡ଼ି ଆସୁଥିଲା । ଏଥର ଆମେ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବାର ସମୟ ହୋଇ ଯିବାପରି ମତେ ଲଗୁଥାଏ । ହଠାତ୍ ସେହି ସମୟରେ ଆଉ ଆଗକୁ ରାତ୍ରା ନଥିଲ ପରି ମନେ ହେଲା । ମୋ’ ଆଗରେ ଏକ ଦ୍ୱାର ବନ୍ଦ ହୋଇ ରହିଥିଲା ଏବଂ ମୁଁ ତାହାକୁ ଖୋଲିବାକୁ ଇହା କଲି । ମାତ୍ର କବାଟର କତାଟି ଉପରୁ ମୋର ହାତ ଜୟି ଯାଉଥାଏ, ମୁଁ ତାହାକୁ ଆବେ ଧର ବୁଲ୍ଲଇ ପାରୁ ନ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ, ଏଣେ ଆଉ ମୋଟେ ସମୟ ନଥାଏ ।

ତା'ପରେ ମୁଁ ଅଛ ସ୍ଵପ୍ନ ଭବରେ ସେହି ଗନ୍ଧୀର କଣ୍ଟସରଟିକୁ ଶତିବାକୁ ପାଇଲି । କିଏ ମୋତେ “ଏଣୀକ ବୁଝି ଦେଖ” ବୋଲି ଡାକିକର କହୁଥିଲେ । ମୁଁ ଉପରକୁ ବୁଝି ଦେଖିଲି, ଏବଂ ଠକ ଆମର ଆଗ ପଟରେ ବନ୍ଦ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏହି କବାଟଟିକୁ ଲାଗିକର ମୁଁ ସଫୁର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ଖୋଲ ଆଉ ଗୋଟିଏ କବାଟ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି । ସେହି ବାଟ ଦେଇ ଆମେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଗାକର କୋଠର ଭଜରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ଏବଂ ତାହାରୁ ଆମର ଗନ୍ଧୀବ୍ୟପ୍ଲଳ ଥିଲା । କଣ୍ଟସରଟି ଦୃଶ୍ୟ ମୋତେ ସମ୍ମୋଧନ କର କହିଲା, “ଭଜରକୁ ପ୍ରବେଶ କର । ସେହିଠାରେହି ରୂମେ ସକଳ ଦ୍ଵାରର ସନ୍ଧାନ ପାଇସିବ ଏବଂ ରୂମେ ସେହି ସବୁ ଗୁଡ଼ିକୁ ଖୋଲି ମଧ୍ୟ ପାଇବ ।”

ଏକ ବିପୁଳ, ଶାନ୍ତ ଏବଂ ଅଚଞ୍ଚଳ ଶତିମର୍ଦ୍ରର ଅନୁଭୂତି ସହିତ ମୁଁ ନିଦର୍ଶ ଛଠିଲି ।

(୧୯୧୪ (ଆରମ୍ଭମାସ ପରେ)

୩

ତେ ପରମ ପ୍ରଭୁ, କାଳି ଆପଣଙ୍କ କୃପାରୁ ମୁଁ ଗୋଟିଏ ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି ।

ସେହି ସ୍ଵପ୍ନରେ ଥିବା ହେ କଥାପରୁ ମୋ'ର ସ୍ଵରଣ ରହିଛି :

ଏକ ଉଚ୍ଚ ପରମ ଉପରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଚ୍ଚ ମିନାର ଉପରେ ଏତେ ପ୍ରଶନ୍ତ ଓ ବୃଦ୍ଧତା ଏକ କୋଠର୍ଟିଏ ରହିଥିଲ ସେ ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ଏତେ ଉଚରେ ରହିଛି ବୋଲି ମୋଟେ ମନେ ହେଉ ନ ଥିଲ । ମୁଁ ଦୂରରେ ଥିବା କାହାରୁ ଆଉନି କରି ବସିଥିଲା ଏବଂ ମୋର ସମ୍ମନରେ ବାହାର ପଟକୁ ଗୋଟିଏ ଝରକା ମଧ୍ୟ ରହିଥିଲ । ମୋ'ର ବାଆଁ ପଟକୁ ଗୋଟିଏ ସିଂହାସନ ଏବଂ ସେହି ସିଂହାସନ ଉପରକୁ ଉଠିବା ଲାଗି କେତେବୁନ୍ଦିଏ ପାହାଚ । ସେହି ସିଂହାସନଟି ଉପରେ “ସକଳ ଜାତିର ଅଧୀଶ୍ୱର”* ଆସିବ ହୋଇ ରହୁଥିଲେ । ଏକଥା ମୁଁ

* ସକଳ ଜାତିର ଅଧୀଶ୍ୱର ହେଉଛି ଏକ ଅସୁର, ଅର୍ଥାତ୍ ସିଏ ହେଉଛି ଏହି ମନୋମୟ ପ୍ରାଣତ୍ୱମିର ଏକ ପ୍ରତକୁଳ ସତ୍ର । ତା'ବିଷୟରେ ମାଆ ୧୯୫୩ରେ କହୁଥିଲେ, “ଏବେ ମଧ୍ୟ ଏହି ସୁଥିବାରେ ଅପଣାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି ରଖିଥିବା ଅସୁର ସର୍ବମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, ସେହି ବୃଦ୍ଧତାମ ଅସୁର ଯିଏକ ବର୍ଷମାନ ସୁଥିବାରୁ ନେଇ ତଥାପି ୨୫୫ ହୋଇ ରହିଛି, ସିଏ ହେଉଛି ମିଥ୍ୟାର ଅସୁର ଏବଂ ସିଏ ଅପଣାକୁ ‘ସକଳ ଜାତିର ଅଧୀଶ୍ୱର’ ବୋଲି କହିଛି । ସିଏ ଅପଣା ଲାଗି ଭାବ ସୁନ୍ଦର ନାମଟି ବାହି କେଇଛି । ସିଏ ସକଳ

ଆଗରୁ ଜାଣିଥିଲା, ଅବଶ୍ୟ ଏକଥା ସତ ଯେ ମୁଁ ଆଗରୁ କେବେ ତାକୁ ଦେଖି ନ ଥିଲା । ମୋ’ର ଡାହାଶ ପାଖରେ, ସେହି ବୃଦ୍ଧତା କୋଠାରୀର ସିଧା ଆରପାଖରେ, ଉପରୁ ଆଲେକିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଗୋଟିଏ ସ୍ଵକାରର ଶୟୁନକଷରେ ଜଣେ ପୁରସା ନାଶ ବର୍ଷି ରହିଥିଲେ । ସିଏ ହେଉଛନ୍ତି ଗୋଟିଏ ନାହିଁ । ଶୟୁରାଟି ଭାବି ସାନ, ମୁହଁଟି ସତେଅବା ଏକ ଉଦାସ ପିଲାର ମୁହଁଟି ପରି ବିଷଣ୍ଠ ହୋଇ ଦିଶୁଆଏ । ମୁଣ୍ଡରେ ଘନକୃଷ୍ଣ କେଣ, ଦେହର ରଙ୍ଗଟି ଭରି ଶୀର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ନିଷ୍ଠାର ଲଗୁଆଏ । ଯୁବତୀ ପରିଶୟବ୍ୟ-ବସ୍ତ୍ର ପରିଧାନ କରି ସେଠାରେ ବସିଥାନ୍ତି, ମୁଣ୍ଡରେ ଶ୍ରୁତବ୍ରଣ୍ଣ ଫୁଲର ମୁକୁଟଟିଏ ଶିଳିଥାନ୍ତି (ତାଙ୍କର ପୋଷାକଟି ମୁଖ୍ୟତଃ ଧବଳବ୍ରଣ୍ଣ ଦିଶୁଆଏ, ସେଥରେ ଅବଶ୍ୟ ଏଠିଦେଠ କେତେ ଜାଗାରେ କିନ୍ତୁ ଜାଳ ରହିଥାଏ ଓ ସୁନାକ ମ ବି ଲଗିଆଏ ।) । ମୁଁ ଜାଣିଥିଲା ଯେ ଏହି ପୋଷାକଟିକୁ ପରିଧାନ କରିବାରେ ମୁଁ ନିଜେ ଏହି ଜାତିଟିରୁ ସାହାୟ୍ୟ କରିଥିଲା, ଏହି କୋଠାରୀରୁ ଆସିବା ଲାଗ ପାହାଡ଼ ଏବଂ ମିଳାରଟିକୁ ଚଢ଼ିବାରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ସାହାୟ୍ୟ କରିଥିଲା । ସିଏ “ସକଳ ଜାତିର ଅଧୀଶ୍ୱର”ଙ୍କ ପାଖରେ ଆପଣାକୁ ବଧୁରୁପେ ନିବେଦନ କରିବା ସକାଶେ ଏଠାକୁ ଆସିଥିଲେ ଏବଂ ସେଥିସକାଶେ ତାଙ୍କୁ କେତେ କଠିନ ପଶ୍ଚାକ୍ଷାକୁ ପାରି ହୋଇ ଆସିବାକୁ ପଞ୍ଜିଥିଲା । ସିଏ ପ୍ରକୃତରେ ତାଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟା କି ନୁହନ୍ତି, ସେକଥା ଜାଣିବା ଲାଗିଛି ସିଂହାସନମ୍ବ୍ର ପ୍ରଭୁ ତାଙ୍କୁ ସେହିସବୁ ପଶ୍ଚାକ୍ଷାର ସମ୍ମାନ । କରାଇଥିଲେ । ଏହି ପଶ୍ଚାକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଆଜଙ୍କମୟ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପଶ୍ଚାକ୍ଷା ବୋଲି ବୃଦ୍ଧାୟାଇ ପାରିବ ।

ପ୍ରଥମ ପଶ୍ଚାକ୍ଷାଟି ସବୁପ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗୋଟିଏ ପୁରୁ ଗିଲସ ଓ ଗୋଟିଏ ଡାଳିବା ପାଦ ଅଣା ଯାଇଥିଲା । ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଦୁଇଟିଯାକ ପାଦ ଭିତରେ ରହିଥିବା ପାନୀୟଟିକୁ ପିଲବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ତଙ୍କୁ ସେହି ପାନୀୟଟି ବଜ୍ର ପରି, ଦେହରୁ ବାହାରିଥିବା ସଦା ମନୁଷ୍ୟରଙ୍କ ପରି ଲାଗିଲା । ଏବଂ ସକଳ ଜାତିର ଅଧୀଶ୍ୱର ତାଙ୍କର ସେହି ଦିଳ ସିଂହାସନ ଉପରୁହିଁ ତାଙ୍କୁ କହିଥିଲେ, “ତୁମେ ଯେ ଆଦୌ ଶୁଭ ନୁହିଁ, ତାହା ପ୍ରମାଣ କରି ଦେଖାଇ ଦେବା ଲାଗି ରୂପକୁ ଏହି ସବୁଯାକ ରଙ୍ଗ ପିଲବାକୁ ପଢ଼ିବ ।” ବିଚର ଝିଅଟି ଅଥେନ୍ତି ଦୂରା ଦୂରା ଓ ବିରକ୍ତରେ ଏକା-ଦେଳନେକେ କମ୍ପି ଉଠୁଆଥାନ୍ତି ଏବଂ ସେହି ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟର ପାନୀୟକୁ ଫର୍ଶ କରିବା ଲାଗି

ଜାତିର ଅଧୀଶ୍ୱର ହୋଇ ବସିଛି । ପୁରୁଷରେ ଯେତେ ଘେର୍ତ୍ତି ସାହାକିଛ ବରିତ ବର ରହିଛି, ସେଠାରେ ଘେହି ଅସୁରଟି ଅଥବା ତା’ର ଜଣେ କେହି ପ୍ରତିନିଧି ଅକଣ୍ଠ ଦିଦିମାନ ରହିଛି ଓ ସବୁକହିକୁ ବିଗାଡ଼ ଦେଇ ରଖିଛି ।”

—ପ୍ରଶ୍ନ ଓ ଉତ୍ତର, ୧୯୫୩ (୧୦ ଜୁନ)

ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ମୋଟେ ହାତ ଯାଉ ନ ଆଏ । ମାତ୍ର, ହେ ମୋ'ର ପରମ ପ୍ରଭୁ, ତୁମେ ସେତେବେଳେ ମୋ' ଭିତରେ ପରମପତିର ଚେତନା ଏବଂ ଶତ୍ରୁମତ୍ରକୁ ପୁଣ୍ଡ କର ରଖିଥିଲ । ମୁଁ ଯେଉଁଠାରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲ, ସେଇଠାରେ ଥାଇଛି ମୁଁ ଗଲିଷ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପାତ୍ରଟିରେ ପ୍ରକୃତରେ ରହିଥିବା ସଜ୍ଜ ଓ ନିର୍ମଳ ଜଳକୁ ଦେଖି ପାରୁଥିଲ । ଝିଅଟି ଉଥାପି କୁଣ୍ଡା ପ୍ରକାଶ କରିବାରେ ଲଗିଥାଏ ଏବଂ ସିଂହାସନପୁ ଅଧୀଶ୍ୱର ଅତ୍ୟନ୍ତ କଠୋର କଣ୍ଠରେ ତାକୁ ଚଢ଼ାଇ କରି କହିବାରେ ଲଗିଥାନ୍ତି, “କ’ଣ ହେଲ ? ତୋ’ର ଦେହ ଏହିକବେଳେ କମ୍ପି ବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲାଣି ! ଏଇଟି ତ ମୋଟେ ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତା, ତେବେ ‘ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତାଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଣି ଭୁ କ’ଣ କରିବୁ ?”

ଏସବୁ କଥା ଦେଖି, ପରିଶାମ ହୁଏଇ କ’ଣ ହେବ, ସେକଥା ବିଷୟରେ ଆବୋ କୌଣସି ବିରୁଦ୍ଧ ନ କରି, ମୁଁ ସେହି ଝିଅଟିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏହେବଢ଼ ପାଠି କରି କହିଲି, “ବୁମର ଭୟ କରିବାର ଆବୋ କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । କାରଣ, ମୁଁ ସତ କରି କହୁଛି, ସେହି ପାତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଭିତରେ କେବଳ ପାଣିହିଁ ଅଛୁ !” ମୁଁ ଏପରି ଏକ ଭଣ୍ଡାରେ କହୁଥିଲ, ଯାହାକୁ କି ପେହି ବଜା ମୋଟଗ ଚାହିଁ ପାରୁ ନ ଥିଲେ । ଏବଂ ଝିଅଟି ମୋ କଥାରେ ବିଶ୍ୱାସ କଲ, ତା’ମନରୁ ସବୁ ଭୟ ଦୂର ହୋଇଗଲ ଏବଂ ସିଏ ଧୀର ଭାବରେ ପିଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲ ।

ମାତ୍ର ମୁଁ ଯେ ଏହେ ବଡ଼ ପାଠି କରି କଥା କହିଲି, ବଜା ସେଥରେ କ’ଣ ଗୋଟାଏ ଘଟିଲ ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରିବାକୁ ଲଗିଲେ ଏବଂ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଇ ଭାବରେ ମୋ’ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲେ । ଏପରି ଅନୁଭବ ଭାବରେ କଥା କହିଥିବାରୁ ସେ ମୋତେ ଭୟନା କରିବାକୁ ଲଗିଲେ । ମୁଁ ତଙ୍କ କଥାରେ ଜବାବ ଦେଇ କହିଲି, —ଏପରି କରିବାର ଯେ ଏକ ଅନିବାରୀ ପରିଶାମ ରହିଛି, ମୁଁ ସେକଥା’ ଭଲ କରି ଜାଣିଥିଲି, ତଥାପି ସେହି ବିଷୟରେ କୌଣସି ଚାନ୍ଦା ନ କରି କହିଲି, “ମୁଁ ଯେଉଁ ଭଣ୍ଡାରେ କହିଲି, ସେଇଟିକୁ ଆପଣ କୁଣ୍ଠ ପାରିବେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେହି କଥାରେ ଆପଣଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଖେଳିବାରେ କୌଣସି ପ୍ରସ୍ତୁତକାଳ ନାହିଁ ।”...

ତା’ପରେ ଯାଇ ସେହି ସ୍ଵରଣୀୟ କଥାଟି ଘଟିଥିଲ ।

ସେହି ଘର ଭିତରଟାମାକ ତତ୍ତ୍ଵଶାସ୍ତ୍ର ବ୍ୟାପର ଭର ଅନାର ହୋଇଗଲ ଏବଂ ଶୁଦ୍ଧିର ସେହି ଅନାର ଭିତରେ ଅହୁରି ଗୋଟିଏ କଟିକଟିଆ ଅଧ୍ୟକ କଲା ବସୁର ଆବର୍ତ୍ତାବ ହେଲ । ଆଉ କେହିହେଲେ ସେହି ଆକାରଟିକୁ ଦେଖି ପାରୁ ନ ଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଵର୍ଗ ଭାବରେ ଦେଖି ପାରୁଥିଲ ।

ଅନ୍ଧାରରେ ତିଆରି ହୋଇଥିବା ସେହି ଆକାରଟି ମୋ' ଭିତରେ ରହିଥିବା ପରମ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ରାଳେକର ଗ୍ରୁପ୍‌ଟାଟି ପର ଦେଖା ଯାଉଥିଲା । ଏବଂ ସେହି ଗ୍ରୁପ୍‌ଟାଟିର ନାମ ହେଉଛି ସଂପ୍ରତ୍ତା ।

ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ସେହି ମୁଣ୍ଡିଟିର ବାଳଗୁଡ଼ାକ ଠିକ୍ ଭୟକ୍ଷର ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ସାପ ପର ଦେଖା ଯାଉଥିଲା, ସେବୁଡ଼ାକ ବାରଷ୍ଟ ଶ୍ରାମକୃତିମାନ ଧାରଣ କର ଓ ଭୟକ୍ଷର ଭାବରେ ଦାନ୍ତ କଡ଼ମତ କରି ମୋ' ଆଡ଼କୁ ମାଡ଼ ଆସୁଥିଲେ । ସେହି ମୁଣ୍ଡିଟି ଯଦି ତା'ର କେବଳ ଗୋଟିଏମାତ୍ର ଅଜୁଠୀ ଦେଇ ମୋ'ର ହୃଦୟକ୍ଷଣକୁ ଶର୍ଣ୍ଣ କରି ପାରିଆନ୍ତା, ତେବେ ପୃଥିବୀରେ ଯାହାକୁ ଯେହି ଭୟକ୍ଷର ବିପରିତି ଚାଲି ଚୁହାଯାଏ, ତାହା କିଞ୍ଚିତ୍ ଘଟିଆନ୍ତା । ତେଣୁ ସେଇଟି ଯେପରି କଢାପି ଘଟି ନ ପାରିବ, ଯେକୌଣସି ପ୍ରକାରେ ମୋ'ପକ୍ଷରେ ତାହାହିଁ କରିବା ଉଚିତ ଥିଲା । ଭରି ଭୟକ୍ଷର ଯୁଦ୍ଧ ହେଲା । ପରମପତ୍ୟର ସକଳ ଶକ୍ତି ମୋ'ର ଚେତକା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକେନ୍ଦ୍ରିୟ ହୋଇ ରହିଥିଲେ । ଏବଂ, ଏହି 'ସଂପ୍ରତ୍ତା' ପର ଏତେ ବଡ଼ ଦୁର୍ଦ୍ରଶ୍ୟ ଶହିସହି କଢାପି ଆଉ କୌଣସି କମ୍ପ ଶର୍ଣ୍ଣାଳୀ ଅସ୍ତ୍ର ଦେଇ ଲାଭି ପାରି ନ ଆନ୍ତି !

ଯୁଦ୍ଧ କରୁଥିବା ସମସ୍ତରେ ତା'ର ସହିତ୍ତୁତା ଏବଂ ବଳ ଦେଖି ମୁଁ କୁଟରେ ଅବାକ୍ ହୋଇଗଲା । ଏବଂ ସର୍ବଶେଷରେ ଯୁଦ୍ଧର ସେହି ସବୋଜ ଗୋରବମୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତି ଆସି ପଡ଼ିଥିଲା । ଆମେ ଦୁହେଁ ପରିଷ୍କରର ଏତେ ପାଖରେ ରହିଥିଲୁ ଯେ ପରିଷ୍କରକୁ ଶର୍ଣ୍ଣ ନ କରିବା ପ୍ରାୟ ଏକ ଅସମ୍ଭବ ବ୍ୟାପାର ହୋଇ ରହିଥିଲା, ଏବଂ ଆଜୁଜୁଟିକୁ ବଢ଼ାଇଦେଇ ସିଏ ମୋ'ର କ୍ରମଶଃ ଅଧିକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା, ମୋ'ର ବଣକୁ ଆସି ଛୁଟିଦେବ ବୋଲି ମୋତେ ଭୟ ଦେଖାଉଥିଲା ।

ଠିକ୍ ସେହି ସମସ୍ତରେ 'ସକଳ ଜାତିର ଅଧୀଶ୍ୱର,' — ସାଏ ଏହି ଶ୍ରାପଣ ସଗାମଟିକୁ ଆଦୌ ଦେଖିପାରୁ ନ ଥିଲେ,— ତାଙ୍କ ପାଖରେ ପଡ଼ିଥିବା ଟେବୁଲୁଟି ଉପରୁ କ'ଣ ଗୋଟାଏ ପଦାର୍ଥ ନେବା ସକାଗେ ନିକର ହାତଟିକୁ ବଢ଼ାଇଦେଲେ । ଭରି ଅଜାଣିତରେ ତାଙ୍କର ସେହି ହାତଟି ଯୁଦ୍ଧ କରୁଥିବା ଆମ ଦୂରକଣ୍ଠ ମଝିରେ କରି ପଲମ୍ବୁତ ହୋଇ ଆସିଲା । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ସେହି ହାତରେ ଟିକିଏ ଥାଣ୍ଟା ନେଇ ପାରିଲା ଏବଂ ସଂପ୍ରତ୍ତା ଏଥର ସୁନିଷ୍ଠ ଭାବରେ ପରାତୁତ ହୋଇ ଆଦୌ କୌଣସି ଶକ୍ତି ଅଥବା ବାସ୍ତବତା ନ ଥିବା ଗୋଟାଏ କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ଧୂଳିକଣା ପରି ମାଟି ଉପରେ ଲଥକରି ପଡ଼ିଗଲା ।

ତା'ପରେ ସିଂହାସନ ଉପରେ ଆସିଲ ତାଙ୍କୁ ମୁଁ ଚିହ୍ନି ପାରିଲା ଓ ତାଙ୍କର ଶତ୍ରୁ ଉଦେଶ୍ୟରେ ମୋ'ର ପ୍ରଣାମ ବି ଜଣାଇଲା । ତାଙ୍କର କାନ୍ଦ ଉପରେ ମୁଣ୍ଡଟିକୁ

ରଖିଦେଇ ତାଙ୍କ ମୁଁ ଭାବ ଶୁଣି ହୋଇ କହିଲି, “ଆମେ ଦୁହେଁଗାକ ମିଶି
ଫହସ୍ତତା ଉପରେ ବିଜୟ ହାସଲ କଲୁ ।”

ମୁଁ ସେଇକ ଏହି ସ୍ଵପ୍ନଟିକୁ ଦେଖିଥିଲି,—ଏହି ଅପଣଙ୍କ କୃପାରୁ ତାହାର
ପ୍ରୟୁଷ୍ମ ଅର୍ଥଟିକୁ ମଧ୍ୟ ବୁଝି ପାରିଥିଲି ।

ଏହି ଅମୂଳ ଦାନଟି ଲାଗେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ମୋ’ର ଅଶେଷ କୃତଙ୍କତା
କଣ୍ଠାକୁଣ୍ଡ ।

୩୧ କାନ୍ଦୁଆଶ—୧ ଫେବ୍ରୁଆରୀ [୧୯୯୫ ?]

ମୁଦ୍ରା

୧

ସେଇସବୁ ରେଳଗାଡ଼ରେ ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ରରେ ଆହଜ ହୋଇଥିବା ପାୟ ପାଞ୍ଚ ଛଥ ଶତ ବ୍ୟକ୍ତି ବୋରେଇ ହୋଇ ଆସୁଥିଲେ, ସେଗୁଡ଼ିକ ମୁଁ ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖିଛୁ । ସେଇସବୁ ଦୁଃଖ ପ୍ରକୃତରେ ଭାବ ବିଚଳିତ କରି ଦେଉଥିଲ । ଏହି ହତ୍ୟାଗ୍ରୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏହିସବୁ ଯାବନ୍ତାୟ ଡଷ୍ଟ ପାଇଥିଲେ ବୋଲି ଯେ ସେହି ଦୁଃଖ ଏକେ ଦୂର ବିଚଳିତ କରି ଦେଉଥିଲ ସେବା ଆଦୌ ନୁହେଁ । ମାତ୍ର, ସଂବାଧର, ସେପରି ବିଶଳ ଦୂରବ୍ୟକର୍ତ୍ତା ସହିତ ଅଧିକାଂଶ ବ୍ୟକ୍ତି ସେହିସବୁ କଷ୍ଟକୁ ସହି କରୁଥିଲେ, ସେଇଥି ସକାଣେହି ମୁଁ ନିଜ ଭିତରେ ସତେଅବା ଏକାବେଳେକେ ବିଚଳିତ ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିଲ । ସେମାନଙ୍କର ତକ୍ଷୁ ମଝଦେଇ ଆସାର ଆଲୋକଟିହି ଭିକ୍ଷୁଳ ହୋଇ ଦିଗୁଥିଲ, ଗଢ଼ାଇର ଟ୍ରେଣ୍ଟିକ ସହିତ ଏକେ ଟିକିଏ ବି ସମ୍ପର୍କ ଘଟିବା ମାତ୍ରକେ ସେହି ଆସାନ୍ତି ଜାହାନ୍ତି ହୋଇ ଉଠୁଥିଲ । ଏବଂ, ସେମାନଙ୍କର ଉପରୁ ଉପରୁ ପରିବେଶ୍ଵଳ କରି ରହିଥିବା ପୁଣ୍ଡ ନାରବତା ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରେମର ଯେଉଁ ପ୍ରଗାଢ଼ିତା ଏବଂ ପୁଣ୍ଡ ଗନ୍ଧମନ୍ତ୍ରତାରୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରି ଅଣୁଥିଲ, ସେଇଥିରୁହି ସେମାନଙ୍କର ଗ୍ରହଣଶୀଳତାକୁ ମଧ୍ୟ ଭାବ ସହଜରେ ଉପଲବ୍ଧ କରି ଦେଉଥିଲ ।

ଏବଂ ତା'ପରେ, ଜୀବନରେ କାର୍ଯ୍ୟକାଣ୍ଠ କରିବା ପାଇଁ ନାନା ରଚନାପ୍ରକାରେ ବ୍ୟାପ୍ତ ରହିବାରେ ହୃଦୟ ଅନୁଭବ କରୁଥିବା ମନୋଭୂମିଟି, ଏହି ଗ୍ରହଣଶୀଳତାର ସାହାଯ୍ୟରେ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ କ'ଣ ସବୁ ଯେ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇ ପାରନ୍ତା, ସେହି ବିଷୟରେହି କଳନା କରିବାକୁ ଅରମ୍ଭ କରି ଦେଉଥିଲ । ଏବଂ, ତାହାର ପରିଶାମ ସ୍ଵରୂପ, ସମ୍ବାଦ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟାପକ ତଥା ବହୁ-ବିଭବଯୁକ୍ତ କେତେ କେତେ ଦୁଃଖ ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ ମାନସପଟ ଉପରେ ଭସି ଭସି ଚାଲି ଯାଇଥିଲେ, ଆପଣାର ଆଲୋକ ତଥା ପ୍ରେମର ମହିମରେ ଧୂଆଁ ଗୁଡ଼ ଗୁଡ଼ ଗୁରୁ ଯିବାରେ ଲାଗିଥିଲେ ।

ଅଧିକାନ୍ତ, ବ୍ୟକ୍ତିମାନ ଅଜ୍ଞନ, ଗ୍ରେଟ ଘଟନାଟିଏ ହେଉ ପଛକେ ବା ବାହାରେ ରହିଥିବା ପୁଣ୍ଡବାଟି ସହିତ ଏକେ ଟିକିଏ ସମ୍ପର୍କ ବି ହେଉ ପଛକେ, ତାହାର ଆଳରେ ମନ ଭିତରେ ଏହିପରି ଅଗଣୀତ କେତେ କେତେ କଳନା ଆସି ରଚିତ ହୋଇ ଯାଇଛୁ, ମନର ଷେଷଟିରେ ସେଗୁଡ଼ିକ କେବେ ସୁବିଦ୍ୟୁତି,

ଆଲୋକମୟ, ପ୍ରଗାଢ଼ ଜୀବନମୟତାରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ପରି ପ୍ରଶାତ ହେଉଛି, ଉପଳବ୍ଧି ଲାଗି ବି ଅଭ୍ୟନ୍ତ ଶତ୍ରୁଷପଦ୍ମ ହୋଇ ରହିଥିଲା ପରି ମନେ ହେଉଛି । ଯେଉଁ ପରମ ତତ୍ତ୍ଵ ଆପଣାକୁ ପ୍ରକାଶିତ କରି ଆଣିବାକୁ ଲଜ୍ଜା କରୁଛନ୍ତି, ସତେଅବା ତାଙ୍କର ସମର୍ଥନ ଓ ସୀକୃତିର ଲଜ୍ଜା କରିବା ପାଇଁ ଏତେଗୁଡ଼ିଏ ବାହ୍ୟ ଶ୍ରୀଅ ବା ଆକାର ଧରି ସେମାନେ ଆପଣାକୁ ଉପପ୍ରାପିତ କରିବା ଲାଗି ଆସୁଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ସେହି ସାହସୀ ରଚନାକାଶ୍ରତିର ପାଶ୍ୱ ବର୍ତ୍ତୀୟ ହୋଇ ସେହି ସ୍ଵେଚ୍ଛମୟ ଶାନ୍ତ ଶିଶୁଟି ମଧ୍ୟ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଛି, ଯିଏକି, ପରମ ସତ୍ୟର ସେହି ସଙ୍ଗେତ ବିଧାନଟି ଲାଗି ଏକ ପରମୋସାଦ୍ୱୟାପ୍ତ ଅଶ୍ରୁପ୍ରାକୁ ନଳ ଭିତରେ ବହନ କରି ଅଭ୍ୟନ୍ତ କୋମଳ ଭବରେ ଗୁଣ୍ଣିକୁ ହୋଇ କହୁଛି : “ହେ ପରମପତ୍ର, ଆପଙ୍କେର ସମୁଦ୍ରାୟ ଲଜ୍ଜାଟି ବିଷୟରେ ମୁଁ କହୁ ଜାଣି ନାହିଁ, ମୁଁ ଆପଣା ମନକୁ ଏପରି ଗୁଡ଼ିଏ ପଟନାର ରଚନା କରିବାରେ ଲାଗିଛି, ଯାହାକି କେବଳ ମୋ’ରି ଅନ୍ତର୍ମୁଦ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୀମାଗୁଡ଼ିକରାହି ଅନୁରୂପ ହୋଇ ରହିଛି ଏବଂ ଯାହାକି ସମ୍ବନ୍ଧ ଆପଙ୍କର ବିପୁଳ ଘୋଜନ ଟି ମଧ୍ୟରେ ଆଦୌ କେଉଁଠି ହେଲେ ବି ଖାପ ଖାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଆପଣ ନଜେ ବି ତ ଭଲ କରି ଜାଣିଛନ୍ତି ସେ ସେଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅଳ୍ପଶର୍ଷାୟୀ ରଚନା ବ୍ୟାପାତ ଆଉ ଆଦୌ କହି ହେଲେ ନୁହନ୍ତି, ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକର ରଚନା ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେହି ସେଗୁଡ଼ିକ ଫୋଟକାପର ଫାଟି କୁଆଡ଼େ ଶୁଳ୍କଯାଅନ୍ତି ଏବଂ, ଯେଉଁ ମନୋ-ଦର୍ପଶଟି ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହଁର୍ତ୍ତରେ ଆପଣ ଏହି ସମସ୍ତ ଯନ୍ତ୍ରି ଦ୍ଵାରା ଯାହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଇବାକୁ ଲଜ୍ଜା କରୁଛନ୍ତି, ତାହାର ଏକ ଯଥାନୁରୂପ ଅନୁଲିଖନକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରାଇବା ସଜାଗେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ହୋଇ ରହିଛି, ସେହି ରଚନାଗୁଡ଼ିକ ତାହାର ଶୁଭକାରୀ ଆଦୌ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ନଷ୍ଟ କରିଦେଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।” ଏବଂ ତା’ପରେ, ଏହି ସମସ୍ତ ସହାଯ୍ତି ଏକ ବହୁବ୍ୟାପ୍ତ, ସନ୍ଧାପିତ ଏବଂ ନରୁପାଧ୍ୟକ ଉତ୍ତାପମୟତା ମଧ୍ୟରେ ଆପଣାକୁ ଆଲୋଚିତ କରିଦେଇ ଆଉ କେବଳ ‘ଗୋଟିଏ ସହାୟି’ ହୋଇ ଆଦୌ ରହିପାରେ ନାହିଁ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଭାବରେହି ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଯାଏ । ଏବଂ ଖାନମନ୍ତ୍ର ଅବସ୍ଥାର ସେହି କିମ୍ବାକୁ ଭିତରେ ମନୋଭୂମି ଏହି କଥାଟି ବିଷୟରେ ବି ସଙ୍ଗନ ହୋଇ ରହିଥାଏ ଯେ, ତାହାର ଏହି ପଟଟି ଉପରେ ଉକୁଟି ଛଠୁଥିବା ଏହିପରୁ ନାନାବିଧ ରଚନା ପ୍ରକୃତରେ ଏପରି ଏକ ସମସ୍ତଭାବରୁ ଅନ୍ତର୍ଭାବ କରି ଆଣିବ । ହୁଏଇ ଏକାଧିକ ଦେହଯନ୍ତର ମାଧ୍ୟମରେ ତାହା ସେଇଟିକୁ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ କରିବ ବୋଲି ଅଭିପ୍ରେତ ହୋଇ ରହିଛି । ଯେଉଁ ପରମତତ୍ତ୍ଵ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓ ବୈକଳ୍ପିକମୁକ୍ତ ଭାବରେ ଅବସ୍ଥାର ରହିଛନ୍ତି ଏବଂ ଯେଉଁ ତତ୍ତ୍ଵ ସମ୍ବନ୍ଧରେ

ନାନା ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ଗତି କରି ଯାଉଛି, ସେତେବେଳେ ସେହି ଦୁଇଟିଯାକ୍ ଦୃଶ୍ୟକୁ ଗୋଟିଏ ଲୂଳା ବୁଝେ ଅନୁଭବ କରି ହେଉଛି, ସେତେବେଳେ ତାହା ଏହି ଚେତନାକୁ ମଧ୍ୟ ଆସି ଅଧିକାର କରି ନେଉଛି, ଘଣ୍ଠା ଘଣ୍ଠା ଧରି ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ଆଦୌ ଖୁବି ରୂପିତ କରିବାର ଆପଣି ଉପରେ ହେଉଛି ଏବଂ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପ୍ଲାସ୍ଟି ହୋଇ ରହିପାରୁଛି ।

୧୨ ମାର୍ଚ୍ଚ, ୧୯୬୫

୨

ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପ୍ତିକ ଭୂମିଟି ସତେଅବା ପୃଥିବୀ ଉପରେ ଆସି ଅଧିକାର ଜମାଇ ବହିଥିଲ ପରି ମନେ ହେଉଛି । ମାତ୍ର, ତାହାର ସମତା ଏବଂ ପ୍ରତର୍ଣ୍ଣ ଶତ୍ରୁର ଆକାରରେ ତାହା ବର୍ତ୍ତିମାନ ପୁନଭୂମିରେହି ସୀମାବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିଛି ।

ଅନ୍ୟସ୍ତୁ ଜାଗାରେ, ଯୁଦ୍ଧଭୂମିଗୁଡ଼ିକର ପଣ୍ଡାତରେ ଏବଂ ଯୁଦ୍ଧ ଭିତରୁ ବାହାରେ ରହିଥିବା ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଏହି ଭୂମିଟି ପ୍ରଧାନତଃ ତାହାର ଦୁଷ୍ଟନତା, ସ୍ଥାପ୍ତିକ ଷେଷରେ ନାନା ସାତାକ, ପ୍ରବଳ ଉତ୍ତେଜନତା, ଧୈର୍ଯ୍ୟପାନତା ଓ ମିଥ୍ୟା କଳନ୍ତିମୟଭାବର ଅକାରଗୁଡ଼ିକରେ ଅପଣାକୁ ମୁଣ୍ଡିମନ୍ତ୍ର କରି ରଖିଛି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଯାବନ୍ତୀୟ ଶତ୍ରୁକୁ କେବଳ ନୟ କରିଦେବାରେ ଲାଗିଛି । ଯେଉଁମାନେ ଯୁଦ୍ଧଷେଷରେ ରହି ଯୁଦ୍ଧ ଲଢନାକାନ୍ତି, ସେମାନେ, ଯୁଦ୍ଧ ଲଢୁଥିବା ଓ ପରିଷ୍କାରକୁ ହତ୍ୟା କରୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରେରିତ କରିଥିବା ପ୍ରବଳ ଶତ୍ରୁ, — ସେହି ଶତ୍ରୁ ବେଳେବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ଗୋଟାମୂଳକ ଉନ୍ନତି କରି ଯକାଉଛି,— ସତେଅବା ସେମାନଙ୍କ ନିଜ ଭିତରେ ଆଦୌ ନ ଥିଲ ପରି ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି ।

ଯେଉଁସ୍ତୁ ବ୍ୟକ୍ତି ଯୁଦ୍ଧଷେଷକୁ ଯାଉଛନ୍ତି, — ସହିୟ ନାନା ପ୍ରଭାବ ଏବଂ କାମ୍ଯମଣ୍ଟଳଟି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅମେ ତାହାକୁ ଅଚାନ୍ତି ସମ୍ମ ଓ ସତର ଭବରେ ନିରୂପିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଗୋଟିଏ ଷେଷ ବୋଲି କହିପାରିବା,— ସେମାନେ ସତେଅବା କୌଣସି ଏକ ବାଚ୍ୟାପ୍ରଳୟ ବିଷ୍ଟୁ ମହାସମୁଦ୍ରର ପ୍ରବଳ ଓ ପ୍ରତର୍ଣ୍ଣ ସୋଜ ଭିତରେ ଆସି ପଡ଼ି ଯାଉଛନ୍ତି, ତାହାର ଭିତରେ ତଡ଼ହୋଇ କୁଆଡ଼େ ରୂପିତ କରିବାର ବ୍ୟକ୍ତିପରିଚୟଟିକୁ କୁଆଡ଼େ ଫୁଲକ ବସୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିପରିଚୟଟି ସତେଅବା କୁଆଡ଼େ ବିଲୁପ୍ତ ହୋଇଯାଉଛି, ସେମାନଙ୍କୁ ଏକ ଆଦିମ ଅବଶ୍ୟାରେ ଯାଇ ପ୍ରପତ୍ତି ହେବାକୁ ପଡ଼ିଛି, ସତେଅବା ପ୍ରାକୃତିକ ଶତ୍ରୁର କୌଣସି ଏକ ଅବଶ୍ୟାରେ ଯାଇ ପଡ଼ିବାକୁ ହେଉଛି, ଯେଉଁମାନେ କି ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସମ୍ମର୍ମ ଅଜ୍ଞାନ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏକ ମହାଶତ୍ରୁଗାଲୀ ଜଙ୍ଗା ଦ୍ୱାରା ରୂପିତ ଏବଂ ତାତ୍ତ୍ଵ ହୋଇ ବାଚ୍ୟ ।

ଘୁଣ୍ଡିବାଜ୍ୟା ବା ବନ୍ୟାପ୍ଲାବନ ପରି ପୁଅସରେ ଆପଣାର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସମ୍ପାଦିତ କରୁଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଆଉ ମନୁଷ୍ୟ ବୋଲି ନ କହ କେବଳ ସହିୟ ଓ ସରଳ କେତେକ ମନୁଷ୍ୟଯୁଧ ବୋଲି କୁହାଯିବ ; ଏବଂ, ସେମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ସାହସ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଶାରଦ୍ଵି ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍‌ବୋଧକ ହୋଇ ଆସୁଥିବା ଅଣଣିତ ତୃଷ୍ଣାନ୍ତକୁ ମଧ୍ୟ ଆମେ ତଥାପି ମହିମାଛିକିଂବା ପିମ୍ପୁତ୍ରପଲଙ୍କର ଶାରଦ୍ଵି ସହଜିନ୍ତି ଭୁଲନା କରି ପାରିବା । ସେପରି ଶାରଦ୍ଵି ପଛରେ କେବଳ ଏକ ମାତ୍ର କି ଏବଂ ଅଛି ପ୍ରକୃତିରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି, ସମୁଦ୍ରଗତ ସର୍ବବଚିର ସାମୁଦ୍ରକ ଚେତନାଟି ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ସେହିସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷକ ମଧ୍ୟରେ ଆପଣାକୁ ଚରିତାର୍ଥ କରିବାରେ ଲାଗିଛି ।

ବର୍ତ୍ତିମାନ ମନୋଭ୍ରମିର ଘାବତୀୟ ଗଠନାମୂଳକ ରଚନା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାତ ହୋଇ ରହୁଛି, ସେଗୁଡ଼ିକର ଅଧୀନରେ ରହିଥିବା ମୁଣ୍ଡି ଧୂଂସାମ୍ବକ ଶତ୍ରୁଗୁଡ଼ିକର ଭୁଲନାରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବଡ଼ ଦରିଦ୍ର ଏବଂ ବଳିଶ୍ଵାନ ବୋଲି ବିରୁଦ୍ଧ କରାଯାଉଛି । ସେହିମାନେହି ସେହି ଦୁଃଖାନ୍ତରକାଣ ପରମ ଇଚ୍ଛାର ଅଜେଇୟ ଅସ୍ତରୁଷେ ବ୍ୟବହୃତ ହେବାକୁ ଯାଇଛନ୍ତି । ଏବଂ, ସେଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କ ଲାଗି ଅଭିପ୍ରେରିତ ହୋଇ ରହିଥିବା କାର୍ଯ୍ୟର ଶେଷ ସୀମାରେ ଯାଇ ପନ୍ଥି ନ ପାଇବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭବିଷ୍ୟତର ପୁନର୍ଗଠନଗୁଡ଼ିକ ସକାଶେ ଫୁଦେ ଆଦେବୀ ଚୌଣ୍ଡେ ପ୍ରକାର ପ୍ରସ୍ତାବ ସମ୍ବନ୍ଧ ହେବ ନାହିଁ ।

ବର୍ତ୍ତିମାନ, ଏହିସବୁ ଶକ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକର ଅନ୍ତର୍ଭାବ ଏକ ଅଧିକ ଭାଗ, ପ୍ରକୃତରେ ଦିବ୍ୟ ପରମ ଚେତନା ସହିତ ଅଭ୍ୟନ୍ତ ଘନିଷ୍ଠ ଭାବରେ ହେଲେ ରହୁଛି । ସେହି ପରମ ଚେତନାର୍ଥୀ ସେମାନଙ୍କର ଏହି ଉତ୍ସାହ ବନ୍ୟାତରଙ୍ଗଟିକୁ ପରିଚୁଲିତ କରି ନେଉଁଛି, ଅଭ୍ୟନ୍ତ ବନ୍ୟ ଏବଂ ଅଦମ୍ୟ ପରି ପ୍ରଞ୍ଚାତ ହେବିଥିବା ସେମାନଙ୍କର ଏହି ସ୍ତ୍ରୀଭାବ ପ୍ରବାହିତିକୁ ବାଟ ଦେଖାଇ କେଇଯାଉଛି । ବର୍ତ୍ତୁତଃ, ତାହା ନୌନେଷି ପ୍ରକାର ମନ୍ୟଶ୍ଵର ମାର୍ଗଦର୍ଶନର ବୋଲି ମାନୁ ନ ଥିବାରୁହି ସେହି ଶତ୍ରୁଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ତାହାର ପ୍ରଗ୍ରହିତନାଟିକୁହି ମାନୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ କ'ଣ ପ୍ରକୃତରେ ଏହାର ରହିଥାଏଟିକୁ ଜାଣି ପାଇବେ କି, ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ତାହାର ଆଦେଶ ପାଲନ କରି ପାଇବେ କି ? ସେମାନେ କେବେ ସେମାନଙ୍କର ନିଜ ଗତିରେ ସେଇଟିକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଝାଲିଯିବେ ନାହିଁ ତ ? ଅଧିକକାଳ ଏହିପରି ନାତ୍ରୀନ କରିବା ଫଳରେ କାଳୀ ନାତ୍ରୀନ ଉପରେ ରହିଥିବା ତା'ର ଏହି ନିୟମଶା-ଶତ୍ରୁଟିକୁ ହରାଇ ପକାଇବ ନାହିଁ ତ ?

ଦିବ୍ୟ ପରମ ଇଚ୍ଛା କେତେ ଶ୍ଵର୍ଷ ଭବରେ ଆପଣାକୁ ଏହି ପୁଅସରେ ଉପରେ ପ୍ରକଟ କରାଇ ଆଣିବ, ସତ୍ତ୍ଵକିଛି ତାହାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଛି । ଯଦି ତାହା

ଠିକ୍ ସମୟରେ ଆପଣା ଲଗି ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ବ୍ରହ୍ମଶୀଳ ଏବଂ ବିଶୁଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିଥିବା ଯଦୁଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ଆଣିପାଇବ, ଏପରି ସାଧନଗୁଡ଼ିକୁ ତିଆରି କରିଦେଇ ପାରିବ, ଯେଉଁମାନେ କ ନିୟମଶୀଳ ହୋଇ ରହିଥିବା ସ୍ଵାୟମ୍ଭବକ ଶକ୍ତି ସହିତ ଏକ ଫଳପ୍ରଦ ସଂଘୋଗ ରଖିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସଚେତନ ଭବରେ ଅପଣାର ଯଥାର୍ଥ ସତ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ତଇଁନ ହୋଇ ବି ରହ ପାରୁଥିବ, ତେବେ, ଯେଉଁ ଉପର ଶକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଏପରି ଶ୍ରଷ୍ଟାକାର ଏବଂ ପ୍ରତାପଶାଳୀ ହୋଇ ବର୍ତ୍ତିମାନ ଏହି ଧରଣୀ ଉପରେ ଅଜାଣ୍ଠି ହୋଇ ପଡ଼ିବାକେ ଲଗିଛନ୍ତି, ପୃଥିବୀ ତଥା ମନୁଷ୍ୟ ଉତ୍ତରେ ଏକ ରୂପାନ୍ତର ପଟାଇବାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଫଳପ୍ରଦ ଭବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବେ ।

ପାରିସ୍, ୨୮ ଅକ୍ଟୋବର, ୧୯୬୫

ଷ୍ଣୁ ଭାଗ

୧୯୧୭ ଏବଂ ୧୯୨୦ ମଧ୍ୟରେ ଜାପାନରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବା
ପ୍ରକଳ୍ପ ଓ ଶିଠି ପ୍ରଭୃତି ।

ନାଶମୁଦ୍ରା-ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ସ୍ଵକ୍ଷେତ୍ର

ନାଶମୁଦ୍ରା-ଆନ୍ଦୋଳନ ବିଷୟରେ ମଁ କ'ଣ ଭବୁଛି ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିଛି, ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ଉପରେ ତାହାର କ'ଣ ସବୁ ପରିଣାମ ଘଟିବି, ତୁମେମାନେ ମୋତେ ସେହି କଥା ପରୁରିଛି ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ଯୁଦ୍ଧ ଭିନ୍ନ ଆନ୍ଦୋଳନଟିର ସମସ୍ୟାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ଏକ ନୃତନ ବାଜାୟର ଯେ ଖୋଲି ଦେଇଛି, ତାହାରୁ ସବୁପ୍ରଥମେ ତାହାର ଏକ ପରିଣାମ ବୋଲି କୃତ୍ତାୟିବ । ପୁରୁଷ ଏବଂ ନାଶ ମଧ୍ୟରେ ଚିରନ୍ତନ କାଳରୁ ଯେଉଁ ବିରେଖ ରହି ଆସିଛି ବୋଲି କେତେ ଲୋକ ବିଶ୍ୱାସ କରି ଆସୁଥିଲେ, ଏହି ଯୁଦ୍ଧ ଫଳରେ ସେହି ବିଶ୍ୱାସର ନିରାର୍ଥକତାଟି ଅଭିନ୍ନ ଶୁଣ୍ଡ ସବରେ ଧରି ପଞ୍ଚଯାଇଛି । ଏବଂ, କେବଳ ବାହ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେହିଁ ଏହି ଦୁଇ ଲିଙ୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଦୃଢ଼ାଟି ରହି ଆସିଛି, ତାହାର ପଣ୍ଡାତରେ ଯେ ସବଦାହିଁ ପାରଶ୍ଵରକ ସହସ୍ରୋଗର ସେହି ସତାଟି ନିହିତ ହୋଇ ରହିଛି, ମନୁଷ୍ୟସମାଜର ଏହି ଦୁଇ ପରଶ୍ଵରର ଅନୁପୁରକ ଅର୍ଦ୍ଧାଶୀ ମଧ୍ୟରେ ଯଥାର୍ଥରେ ଏକ ଏକତ୍ର ରହି ଆସିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନର ଗମୀର ପରିସ୍ଥିତି ଆମକୁ ତାହାର ଆବଶ୍ୟକ କରିବା ଲାଗି ସମର୍ଥ ମଧ୍ୟ କରିଛି । ସବଦା ବାହାରକୁ ଦେଖାଯାଉ ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଏକତ୍ର ଯେ ସବଦାହିଁ ରହିଥାଏଇଁ, ତାହା ଅଭିନ୍ନ ଶୁଣ୍ଡ ହୋଇଯାଇ ପାରିଛି ।

ଆଗରୁ ଯେଉଁସବୁ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁରୁଷମାନଙ୍କୁଙ୍କିଣ୍ଠି ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଉ ଥିଲ, ସେହିସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇ ନାଶମାନେ-ଯେ କେଡ଼େ ସହଜରେ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଗୁଲକ ପାରିଲେ, ସେକଥା ଦେଖି ପୁରୁଷମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ଭରି ଆଶ୍ରମୀ ହୋଇ ଯାଇଥିବେ । ଏବଂ ବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରକାଶ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନେ ଏହି ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ଲାଗି ଦୁଇ ମଧ୍ୟ କରିଥିବେ ଯେ, ଆପଣାର ଯାବଣ୍ୟ କର୍ମହତ୍ରାମରେ ସେମାନେ ପୁଣ୍ୟ ମଧ୍ୟ କାହିଁକି ନାଶକୁ ଲାଗେ ପ୍ରକୃତ ସହସ୍ରରଣୀ ରୁପେ ରୁହୁଣ କରି ପାରି ନ ଥିଲେ । ନାଶକୁ ଜେ ସେମାନେ ଏକ ଉପଭୋଗ ଏବଂ ମନୋରଞ୍ଜନ ବିଶ୍ୱରୁପେ ମନେ କରି ଆସିଥିଲେ, ବା, ଖୁବ୍ ବେଣୀ ହେଲେ ତାହାକୁ ଅପଣାର ଗୁହକର୍ତ୍ତୀ, ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ପିଲମାନଙ୍କର ମାଆ ବୋଲି ବିଶ୍ୱର କରି ଆସିଥିଲେ । ଏଥରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ନାଶର କାର୍ଯ୍ୟ, ଏବଂ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଉତ୍ସମରୁପେ ନିର୍ବାହ କରିବାକୁ ହେଲେ

ସବଦା ପ୍ରକୃତରେ ଅନେକ ଅସାଧାରଣ ଗୁଣର ଅଧିକାରୀ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଆଏ । ମାତ୍ର ସେତିକିବୁଦ୍ଧି ଯେ ନାଶ୍ଵର କାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି କଦାପି କୁହାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ, ବର୍ତ୍ତିମାନର ପରିଷ୍ଠାନ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ପ୍ରମାଣ କରି ଦେଇଛି ।

ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅସୁବିଧାଜନକ ନାନା ପରିସ୍ଥିତିରେ, ପ୍ରକୃତରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ଶତ୍ରୁପକ୍ଷରୁ ଗୋଲାବାରୁଦର ବର୍ଷଣ ହେଉଥିବା ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ଆହୁତ ଲୋକମାନଙ୍କର ସେବା ଓ ଶୁଣ୍ଡୁଷ୍ଟା କରିବାକୁ ଯାଇ ଦୂଖଳ ବୋଲି କୁହା ଯାଉଥିବା ଏହି ନାଶ୍ଵରମାନେ ପ୍ରମାଣ କରିଦେଇ ପାରିଛନ୍ତି ଯେ, ସେମାନଙ୍କର ଦେହିକ ବଳ ଏବଂ ସହନଶୀଳତାର ଶକ୍ତି ସୁରୁଷମାନଙ୍କ ଭୁଲନାରେ ଆବୋ କୌଣସି ଗୁଣରେ କମ୍ ନୁହେଁ । ମାତ୍ର, ଆପଣାର ସଗଠନ-ସାମର୍ଥ୍ୟର କ୍ଷେତ୍ରରେ ନାଶ୍ଵରମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ଅସାଧାରଣ ପ୍ରତିଭର ପରିଚୟ ଦେଇଛନ୍ତି । ମୁସଲମାନମାନେ ଭାରତ ଜୟ କରିବା ପୁଣ୍ୟରୁ ସେହି ବ୍ରାହ୍ମଣ-ୟୁଗରେ ନାଶ୍ଵରମାନଙ୍କଠାରେ ଏହି ସଗଠନ-ସାମର୍ଥ୍ୟର ଗୁଣଟିକୁ ବହୁପୁଣ୍ୟରୁଦ୍ଧି ସ୍ଥିକୃତ ମିଳିଥିଲା । ଭାରତର ଏକ ବହୁପରିଚତ ଲୋକୋତ୍ତମ ଅନୁସାରେ “ନାଶ୍ଵ ସେତେବେଳେ ସମ୍ମର୍ତ୍ତିର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣା କରେ, ସେତେବେଳେ ସେହି ସମ୍ମର୍ତ୍ତିର ଅବଶ୍ୟ ବୃଦ୍ଧ ହୁଏ ।” ମାତ୍ର, ପାଣ୍ଡାତ୍ୟ ସର୍ବତାରେ, ସେମିଟିକ ଚିନ୍ତାଧାରୀ ରୈମୀୟ ବିଧାନବ୍ୟବସ୍ଥାଟି ସହିତ ସମ୍ମର୍ତ୍ତ ହୋଇ ସେଠାରେ ସମାଜଶାତିଗୁଡ଼ିକୁ ଏପରି ଅନ୍ୟଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ କରି ପକାଇଛି ଯେ ଜନ୍ମାର୍ଥ ଆପଣାର ସଗଠନ ଶକ୍ତିର ପରିଚୟ ଦେବା କରି ନାଶ୍ଵରମାନଙ୍କୁ ଆବୋ କୌଣସି ସୁଯୋଗହୁଁ ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ ।

ଅବଶ୍ୟ ଏକଥା ସତ ଯେ, ପ୍ରାନ୍ସୁ ଦେଶରେ ନାଶ୍ଵରୀ ଅଧିକାରୀ ସମୟରେ ସ୍ଵର୍ଗ-ପରିଗୁଳନାର ସମୁଦ୍ର ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ହୋଇ ରହିଆଏ ଏବଂ ଟଙ୍କା ପଇସାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ତାହାର ସେହି ଅଧିକାରଟି ରହିଥାଏ । ଏବଂ ଫର୍ମ୍‌ସ୍ଟୀ ଦେଶର ବିମ୍ବ-ମଧ୍ୟବର୍ଗର ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାୟ ପାରମେରିକ ଭାବରେ ଯେପରି ସମ୍ମର୍ତ୍ତିଶାଳୀଙ୍କୁ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, ସେଥିରୁ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇ ଯାଇଛି ଯେ ଏହି ଶତିଟିର ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଉତ୍ତମ ଦିଗ ଅବଶ୍ୟ ରହିଛି । ଅବଶ୍ୟ ଏକଥା ସତ ଯେ ଅଧିକ ମହିନ୍ଦୁଗୁଣ୍ଠିକରେ ନାଶ୍ଵ କର୍ତ୍ତ୍ତୁଁ ହୋଇ ରହି ତା’ର ସାମର୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଇ ପାରିବାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଅତି କୁଚିତ୍ତ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଥିଲା । ଏବଂ ବର୍ତ୍ତିମାନ ପର୍ମିନ୍ଟ ମଧ୍ୟ, ସାଧାରଣ ଶାସନ କ୍ଷେତ୍ରର ଅଧିକ ଗୋପନୀୟତା-ବିଶ୍ଵିଷ୍ଟ ଆସନଗୁଡ଼ିକ ନାଶ୍ଵରମାନଙ୍କ ଲାଗେ ପ୍ରକୃତରେ ନିଷେଷ ହୋଇ ରହିଥିଲା । ବର୍ତ୍ତିମାନର ଯୁଦ୍ଧ ଆମକୁ ଏହି କଥାଟି ଦେଖାଇଦେଇ ଯାଇଛି ଯେ, ନାଶ୍ଵକୁଳର ସହଯୋଗକୁ ଏହିପରି ଭାବରେ ଅସୀକୃତ କରି ରଖି ଶାସନକ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକରୁ ଆପଣାକୁ ପ୍ରକୃତରେ

ଏକ ଅଛି ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ସହାୟତାରୁ ବହୁତ କରି ରଖିଥିଲେ । ଉତ୍ତାହରଣ ସ୍ଵରୂପ ଏଠାରେ ମୁଁ ଦରାଟିଏ ଘଟନା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବ ।

ସୁଭ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଅଳ୍ପ କେତେମାତ୍ର ପରେ, ସେତେବେଳେ ଜମୀନ-ମାନେ ବେଳିକିଅମ ଦେଶରୁ ପ୍ରାୟ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ଅଧିକାର କରି ନେଇଥିଲେ, ଆହାର ଅଂଚଳଟିର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକୃତରେ ନାନା ଅକଥମୟ ଦୁଃଖ ସ୍ନେଗର ସମ୍ମାନ ହେବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲ । ସୌଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ଏଥପାଇଁ ପ୍ରକୃତରେ ଆମେରିକାର କେତେକ ଅବସ୍ଥାପନ୍ଥ ପୁରୁଷ ଓ ସ୍ମୀମାନଙ୍କର ନୃତ୍ୟକୋଦ୍ୟମଟିକୁହିଁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଦାରୁଣ ଦୁଃଖ ଓ ଅସ୍ତବ ମଧ୍ୟରେ କାଳାତ୍ମକାତ କରୁଥିବା ସେହି ଲୋକମାନଙ୍କ ସକାଶେ ଯଥାସ୍ଥା କେତେକ ଅଚ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଦ୍ରୁବୀ ସେଠାକୁ ପଠାଇବା ଲାଗି ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ସମିତି ଗଢା ହେଲ । କେତେକ ସାମରକ କାର୍ଯ୍ୟକଲାପ ଫଳରେ କେତେଟି କ୍ଷୁଦ୍ର ତ୍ରାମର ବେଶ୍ ଏକ ବୃଦ୍ଧତ ଅଞ୍ଚଳକୁ ହତୀତ୍ ଆବଶ୍ୟକ ଖାତ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟରୁ ମଧ୍ୟ ବହୁତ ହୋଇ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିଲ । ଏଥର ସେ ଦୁଇକ୍ଷା ନିଷ୍ଠାପୁ ପଢ଼ିବ, ସେଥିରେ ଆହ କୌଣସି ସଂଶୟ ରହିଲ ନାହିଁ । ଆମେରିକାରେ ଗଢା ହୋଇଥିବା ସେହି ସମିତିଟି ଉଳଙ୍ଗର କେତେଟି ଅନୁରୂପ ସଗଠନ ପାଖକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ଖବର ପଠାଇଲା ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ପଦାର୍ଥଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ପାଞ୍ଚୋଟି ଗାଡ଼ି ସେଠାକୁ ଭୁରଙ୍ଗ ପଠାଇ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ । ଗାଡ଼ିଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ତିନ ଦିନ ଭିତରେ ଗନ୍ଧବୀ ସ୍ମୀମାନରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚି ପାରିବେ । ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଏପରି ଅନୁରୋଧ କରିଗଲ, ସେହି ପୁରୁଷମାନେ ଉତ୍ତିର ଦେଇ ପଠାଇଲେ ସେ ସେହି ଅନୁରୋଧଟିକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ଆବୋ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ହେବ ନାହିଁ । ଭାଗ୍ୟକୁ ଜଣେ ମହିଳା ସେକଥା ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ । ଏହିଭଳି ଗୋଟିଏ ସାଂବାଦିକ ପରିଷ୍ଠିତିରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରକୃତରେ ଯେ ‘ଅସମ୍ବନ୍ଧ ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହାର କରିପାରୁଛି, ସେକଥା ତାଙ୍କୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉସ୍ତର ବୋଲି ମନେ ହେଲ । ସିଏ ମଧ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧାହତ ଓ ଯୁଦ୍ଧଗସ୍ତ ଲୋକମାନଙ୍କ ଲାଗି ଫାଁଶକାରୀ କରୁଥିବା ଗୋଟିଏ ମହିଳା-ସଗଠନର ସଦସ୍ୟା ଥିଲେ । ସେହି ସଗଠନର ମହିଳାମାନେ ଉତ୍କଷଣାତ୍ ଆମେରିକାର ସମିତିଟି ପାଖକୁ ଖବର ଦେଇ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କଲେ ସେମାନେ ନିଷ୍ଠାପୁ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଟିର ସମ୍ବନ୍ଧ ଜନିତ କରିବେ । ତିନ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଯାଦିପାଇଁ ପ୍ରତିବନ୍ଦିକର ଅତିକମ କରିଯାଇ ପାରିଲ, ମାତ୍ର ତଥାପି କେତେକ ଅସୁରିଧା, ବିଶେଷ କରି ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକର ସରବରହି ଜନିତ ଅସୁରିଧାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକୃତରେ ଆବୋ କୌଣସି ସମାଧାନ କରିଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ମନେ ହେଉଥିଲ । ତଥାପି ସଗଠନ କରିବାର ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଅତିବିଚକ୍ଷଣ ବୁଦ୍ଧି ଓ ଏକ ଅଦମ୍ୟ ଉଚ୍ଛାଶକୁ ସେହି ସମସ୍ୟାଟିର ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ

ଅତ୍ୟକ୍ରମ ଭବରେ ସମାଧାନ ବାହାର କରି ପାଇଥିଲା : ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ଯଥା ସମୟରେ ଯଥା ପ୍ଲାନରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲ ଏବଂ ଏହିପରି ଭବରେ ଦୂର୍ଭାଗ୍ୟ ପଞ୍ଜିବାର ସେହି ଭୟାନକ ଦୂଃଖପରିସ୍ଥିତିକୁ ଏହି ଦିଆଯାଇ ପାରିଲା ।

ଏଠାରେ ମୋଟେ ଏକଥା କୁହାଯାଉ ନାହିଁ ଯେ କର୍ତ୍ତ୍ତମାନର ଏହି ଯୁଦ୍ଧ ବେଳେ ଆମେ କେବଳ ନାଶର ଅସାଧାରଣ ସାମର୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକରହୁ ପ୍ରମାଣ ପାଇଲୁ । ଏହି ଯୁଦ୍ଧରେ କା'ର ନାନା ଦୁଇଲତା, ଦୋଷ ଏବଂ ଷ୍ଟର୍ଦ୍ରିତାର ମଧ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ମିଳିବାର ଅବସର ମିଳିଛି; ଏବଂ ଏକଥାରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଯଦି ମହିଳାମନେ ବିଶ୍ୱର ବାନ୍ଧୁ ଶାସନଗୁଡ଼ିକରେ ସେମାନେ ଦାବ କରୁଥିବା ପ୍ଲାନଟିର ପକୁଡ଼ିରେ ଅଧିକାରଣୀ ହେବା ଲାଗେ ଲାଜୁ କରୁଥାନ୍ତି, ତେବେ ଆପଣେ ଉପରେ ପୁଣ୍ୟ ନିୟମରେ ଅନ୍ତର୍ଜାଲ କରିବାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଆହୁରି ଅନେକ ଅଧିକ ଅଗସର ହେବାକୁ ପଞ୍ଜିବ, ଆପଣାର ବିଶ୍ୱର ତଥା ଦୃଷ୍ଟିଗୁଡ଼ିକୁ ଆହୁରି ଅନେକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଏବଂ ସାଧାରଣ କ୍ଷେତ୍ରର ଶାସନ ଦାୟିତ୍ବ ଭୁଲର ପାରିବା ଲାଗେ ସେମାନଙ୍କର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭବପ୍ରବନ୍ଧତା-ପ୍ରେରଣ ଅଭିରୁଦ୍ଧ ଗୁଡ଼ିକରେ ବିସ୍ତୃତ ତଥା ବୁଦ୍ଧିଗତ ପ୍ରହଣଣୀଳତାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଅଗ୍ରଗତି କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏହି କଥାଟି ଏକାନ୍ତ ସତ୍ୟ ଯେ କେବଳ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିବୁଲିତ ହେଉଥିବା ଶଜମାନ ଆପଣାକୁ ଅସମର୍ଥ ବୋଲିଛୁ ପ୍ରମାଣ କରି ସାଇଳଣି । ଏକାବେଳେକେ କେବଳ ଗୁଡ଼ାଏ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଶ୍ଵର୍ତ୍ତର ଅନ୍ତର୍ଭାବ କରି ଏବଂ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶେଷ୍ଟାବ୍ଦୀ ତଥା ହିଂସ୍ତାବ୍ଦୀ ସହିତ ଯାବନ୍ତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟର ଆଚରଣ କରି ସେହି ଶଜମାନ କେତେ ନା କେତେ ପଥରୁସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ଏଥରେ ଆଦୌ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ, ନାଶସମାନେ ଶଜମାନ କ୍ଷେତ୍ରର ପରିବୁଲନା ଦାୟିତ୍ବ ଗ୍ରହଣ କଲେ ତଢାର ନିୟମାଧ୍ୟାପରତାର ପ୍ରଚାରିତି ବୁଦ୍ଧିଲଭ କରିବ ଏବଂ ସମାଧାନ-ଗୁଡ଼ିକରେ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ମାନବିକତା ରହିପାରିବ । ମାତ୍ର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୂର୍ଭାଗ୍ୟର ବିଷୟ ଯେ, କର୍ତ୍ତ୍ତମାନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ନାଶସମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଅତି ପରିମାଣରେ ଓ ନାନା ଭବରେ କାମନାଗୁଡ଼ିକର ଅଧୀନ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ଏବଂ ଭର ଉତ୍ସାହରେ ଏକ ସୁତ୍ତର ପକ୍ଷ ବୁଝେ ପୁରୁଷ ଶହିତ ପ୍ରତିଦ୍ୱାହୀତା କରିବାକୁହିଁ ବାହାରିଛନ୍ତି । ଶୁଭ ବୁଝି ନିୟମୀଳ ହେବା ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ସ୍ତର ବିବେଚନା ଶର୍ତ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୁଏ, ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଜାହାର ଯୋର ଅଭ୍ୟବ ରହିଛି । ଅବଶ୍ୟ ଏଥରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ନିର୍ମିମ ବୌକିକତା ଅନେକ ସମୟରେ ଭର କଠୋର, ଦୃଦୟମାନ ଓ ମହାଶୂନ୍ୟ ହୋଇପଡ଼େ ଓ ସେହି କାରଣରୁ ଅନେକ ବିପଦର ବି କାରଣ ହୋଇଥାଏ । ତଥାପି, ଯେତେବେଳେ ଭବପ୍ରବନ୍ଧତା ଅତିଶ୍ୟ ହୋଇ

ପଡ଼େ ଏବଂ ସାମୁଦ୍ରକ ଶ୍ଵର୍ଗଗୁଡ଼ିକର ପରିଷକଣ-କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ପ୍ରଧାନ ଭୂମିକା ପଢ଼ିବାରେ ନିଜାନ୍ତ ଅସମ୍ଭବ ହେଉଥାଏ, ସେତେବେଳେ ବୁଝି ନିସନ୍ଦେହ ଭବରେ ଆମର ଅନେକ କାମରେ ଆସିଥାଏ ।

ନାଶମାନେ ପୁରୁଷମାନେ ବର୍ତ୍ତିମାନ ରହିଥିବା କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଦାୟିତ୍ୱ ପଢ଼ିବାରେ ଏହି ଯେଉଁ ଦୋଷଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ ଦେଖାଯିବ, ସେଗୁଡ଼ିକ ହୁଏତ ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ନାଶ ଓ ପୁରୁଷ ଉଭୟଙ୍କର ସହଯୋଗ ଫଳରେ ଅପର ଦିଗରେ ରହିଥିବା ପୁରୁଷମାନଙ୍କର ଦୋଷଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷେତ୍ରରେ କ୍ଷତିପୂରଣର ଏକ ଉପାଦାନ ହୁଲ୍ଲାବରେ ବି କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବ । ଉଭୟଙ୍କ ଅଧିକର ଅଧିକ ଦୋଷମୁକ୍ତତା ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ନେଇ ଯିବା ପାଇଁ ତାହା ହୁଏତ ପ୍ରକୃତରେ ସବୋରିମ ଉପାୟ ବୁଝେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ । ମାତ୍ର ଯଦି ନାଶର ଭୂମିକାକୁ କେବଳ ଗୁହାଭ୍ୟନ୍ତରର କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଉଚିତେ ସୀମିତ କରି ରଖାଯାଏ ଓ ପୁରୁଷ କେବଳ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାହାରର ଏବଂ ସମାଜର କର୍ମଦାୟିତ୍ୱଗୁଡ଼ିକରୁ ପଢ଼ିବାର ରହିଥିବା ଏବଂ ଏହି ଦୁଃଖପରିପ୍ରକଟିକୁହି ତିରକାଳଶାସ୍ତ୍ରୀ କରି ରଖିବା ସାର ହେବ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତିମାନ ପରି ଜନ୍ମାଇ ନାଶ ଓ ପୁରୁଷ ଉଭୟଙ୍କର ଦୁଃଖଭେଦ କରିବାରେ ଲାଗୁଥିବେ । ତେଣୁ ସବୋକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତଥା ସର୍ବାଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାୟିତ୍ୱଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷେତ୍ରରେ ନାଶ ଏବଂ ପୁରୁଷ ଉଭୟଙ୍କର ଗୁଣଗୁଡ଼ିକରୁ ପରିଷର ସହିତ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଘନଷ୍ଠ ଏବଂ ବିଶ୍ଵାସପୂର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ।

ତେଣୁ, ନାଶ ଓ ପୁରୁଷର ଏହି ଶବ୍ଦାପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟି ଦୁଇଟି ସତେଥିବା ପରିଷରର ଏକାନ୍ତ ବିରୋଧୀ ଦୂର ବୈଶ୍ଵ ପରି ଯେ ମୁହଁମୁହଁ ହୋଇ ହୁଅ ହୋଇଛନ୍ତି, ବର୍ତ୍ତିମାନ ସେହି ଅବସ୍ଥାର ଅବସାନ ଘଟିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ କି ? ବର୍ତ୍ତିମାନ ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଜାତିକୁ ଏକ କଠୋର ଏବଂ ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାସ୍ତବ୍ଧ ଶିକ୍ଷା ମିଳିବାରେ ଲାଗିଛି । ବର୍ତ୍ତିମାନ ଆମର ତୁରିଦୀଗରେ ଜମା ହୋଇ ରହିଥିବା ଧ୍ୟାନପୂର୍ବିକି ଉପରେ ଅଧିକ ପୁନ୍ଦର, ଅଧିକ ସୌମ୍ୟମୁକ୍ତ ନାନା ନୂତନ ରଚନାକୁ ଅବଶ୍ୟ ସମ୍ମାନ କରିଯାଇ ପାରିବ । ପୁରୁଷର ସେହି କ୍ଷାଣବଳ ପ୍ରତିଦ୍ଵନ୍ଦ୍ଵତା ଏବଂ ଶ୍ଵର୍ଗପ୍ରଣୋଦିତ ଦାବିଗୁଡ଼ିକ ଲାଗେ ଆଉ ମୋଟେ ସମୟ ନାହିଁ । ନାଶ ଦ୍ଵାରା ବା ପୁରୁଷ ଦ୍ଵାରା, ବର୍ତ୍ତିମାନ ମନୁଷ୍ୟମାତ୍ରେ ସମସ୍ତକୁହି ଏକ ସମ୍ମିଳିତ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟରେ ପରିଷର ସହିତ ଏକମ ହେବାକୁ ପଢ଼ିବ; ସବୋକ ଯେଉଁ ଆଦର୍ଶଟି ଉପରିବୁ ହେବା ଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛୁ ସେଇଟି ବିଷୟରେ ଯଥାର୍ଥ ଭବରେ ସତେଜନ ହୋଇ ତାହାର ଉପରିବୁ ସକାଗେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ସାହର ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ

ପଡ଼ିବ । ସେମାନଙ୍କର ବାହ୍ୟ ନିୟୁକ୍ତିକାଗୁଡ଼ିକୁ ଅଧିକ ସଫଳ ଭାବରେ, କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅଣି ଲଗାଇବା, — ଚର୍ଚିମାନ ଏଇଟି ଆଦୋ ଅସଲ ପ୍ରଶ୍ନ ନୁହେଁ ବା ତାହା ସଂପ୍ରଥମେ କଦାପି ଏକ ସମାଧାନ ଦାବ କରୁ ନାହିଁ । ମାତ୍ର, ସବୋପର ଏକ ଅନୁର୍ଗତ ଆଖାମ୍ବିକ ଅଭିବୃତ୍ତି ଅସଲ ସମସ୍ୟା । ଅନୁର୍ଗତ ଅଷ୍ଟଗତ ବ୍ୟକ୍ତିକ କୌଣସି ବାହ୍ୟ ଅଗ୍ରଗତ ମଧ୍ୟ କଦାପି ସମ୍ବୂଦ୍ଧ ହେବ ନାହିଁ ।

ଏହିପରି ଭାବରେ, ପୁଥିସାର ଅନ୍ୟ ସକଳ ସମସ୍ୟା ପରି, ନାଶମୁକ୍ତ ଅନ୍ନୋଳନର ସମସ୍ୟା ମଧ୍ୟ ମୂଳତଃ ଗୋଟିଏ ଆଖାମ୍ବିକ ସମସ୍ୟା । କାରଣ ସେହି ଆଖାମ୍ବିକ ସତ୍ୟଟିହିଁ ଅନ୍ୟ ସବୁପ୍ରକାର ସତ୍ୟର ଭୂମିକୁଟି ଅବସ୍ଥା ରହିଛି । ସେହି ଦିବ୍ୟଜଗତର ଭର୍ତ୍ତି ଉପରେ, ବୌଦ୍ଧଧର୍ମରେ ଯାହାକୁ ଧର୍ମତା ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି, ସେହି ତରନ୍ତନ ଭର୍ତ୍ତି ଉପରେହିଁ ଅନ୍ୟ ଯାବନ୍ଦୀ ଜଗତର ନିର୍ମାଣ ହୋଇଛି । ଏହି ସବୋକ ସତ୍ୟଟିର ଆଣିରେ ନାଶ ଓ ପୁରୁଷ ସମସ୍ତେ ସମାନ, ସେମାନଙ୍କର ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକ ସମାନ ଓ ସେମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ସମାନ । ଏହି ସୋପାନରେ ଯେଉଁ ଏକମାତ୍ର ପାର୍ଥକ୍ୟଟି ହୃଦୟ ସମ୍ବୂଦ୍ଧ ହେବ, ତାହା କେବଳ ନିଷ୍ଠା, ଅଭ୍ୟାସାର ଦୁଢ଼ିତା ଏବଂ ଲଜ୍ଜା ଶକ୍ତିର ସାତତ୍ୟକୁହିଁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ରହିପାରିବ । ଏବଂ ନାଶ ଓ ପୁରୁଷର ଏହି ପାରଶ୍ଵରିକ ସମୂଳନିର୍ଣ୍ଣୟର ସେହିରେ ମଧ୍ୟ ଆମେ କେବଳ ଏହି ମୌଳିକ ଆଖାମ୍ବିକ ସମାନତାଟିକୁ ସ୍ଥାପନ କରିଛି ସମସ୍ୟାଟିର ଏକ ଯଥାର୍ଥ ଏବଂ ପ୍ଲାସ୍ଟି ସମାଧାନରେ ଆସି ପହଞ୍ଚି ପାରିବା । ତେଣୁ ପ୍ରଶ୍ନଟିକୁ ଦିଲ୍ଲି ଏହି ଆଲୋକରେ ରଖି ବିରୂପ କରି ପାରିବା ଉଚିତ, କେବଳ ଏହି ଉଚିତାଟିରେହିଁ କର୍ମ ଉଥା ନୂତନ ଜୀବନର ଯଥାର୍ଥ ସ୍ଥିତିଟିକୁ ଅନ୍ତେଷ୍ଟିକାର କରି ପାରିବା ଉଚିତ, ଏବଂ ସେଇଟିକୁ କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଥାପନ ରହଣ କରିଛି ମନୁଷ୍ୟସମାନର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମନ୍ଦରଟିର ନିର୍ମାଣ ହୋଇ ପାରିବା ଉଚିତ ।

୭ ଜୁଲାଇ ୧୯୯୭

କାରୀ ଓ ପୁରୁଷ

ଗଣ ଏବଂ ଉଚିତ ସ୍ଵଭବ ଯେ ସବଦା ଓ ସବଥା ବଡ଼ ହାସ୍ୟାପ୍ଲଟ, ଆମକୁ ପ୍ରଥମେହି ସେହି କଥାଟିକୁ ସ୍ଥିକାର କରିନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । କେବଳ ନିରୋଧ ଏବଂ ଅଜ୍ଞନ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେହି ଆପଣାର ଉଚିତ ପଣିଆ ଦେଖାଇଥାନ୍ତି । ଯେତେ ଅଛି ପ୍ରଭମାଣରେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ, ବିଶ୍ଵଜଗତର ଏହି ସବବ୍ୟାପୀ ସତ୍ୟ ରହସ୍ୟର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆସି ପାରିବା ଲାଗି ନିଷେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେତେବେଳେ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ଆପଣାକୁ ସମ୍ମାନ କରି ରଖିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ସେ ଅବଶ୍ୟ ବିନାତ ହୁଏ ।

ନାଶ ସାଧାରଣତଃ ଅସହିୟ ହୋଇ ରହୁଥିବାରୁ ଓ ସୁରୁଷ ତୁଳନାରେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ସହଜରେ ସିଏ ଏହି ସୁଥିଳରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସେହି ସବୋକ ପରମଣ୍ଡଳ ବିଷୟରେ ଏକ ଅନ୍ତର୍ଭେଦାଧ ଲାଭ କରି ପାରୁଥିବାରୁ ସିଏ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଓ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ପ୍ରାତିକିଳ ଭବରେ ବିନାତ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ମାତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତିନାକୁହି ଆମେ କଦାପି ଏହି ବିନୟୁଭବ ଅବଳମ୍ବନ କରିବାର କାରଣ ବୋଲି କହି ପାରିବା ନାହିଁ । ସୁରୁଷର ସ୍ତ୍ରୀ ଲାଗି ଯେତିକି ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି, ସ୍ତ୍ରୀର ମଧ୍ୟ ସୁରୁଷ ଲାଗି ଠିକ୍ ସେତିକି ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ବା, ବରଂ, ଅଧିକ ଉଚିତ ଭବରେ ହୁଏତ ଏପରି କୁହାଯାଇ ପାରିବ ଯେ, ସୁରୁଷ ଏବଂ ସ୍ତ୍ରୀ ଉଭୟଙ୍କରିହି ପରମାର ଲାଗି ସମାନ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

ଏପରି କି, କେବଳ ଏହି ପୁଲ ଜାଗତିକ ଜୀବନରେ ମଧ୍ୟ, ପୁଲ ଆବଶ୍ୟକତା ଷ୍ଟେଚରେ ଯେତେ ସୁରୁଷ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ରହିଛନ୍ତି, ଠିକ୍ ସେତିକି ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ସୁରୁଷମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ରହିଛନ୍ତି । ଆମେ ଯଦି ବିନୟୁକୁହି ସେହି ନିର୍ଭରଶୀଳତାର ଏକ ପରିଶାମ ବୋଲି କହିବା, ତେବେ ସବ୍ୟପ୍ରଥମେ ଏହିପରି ଅବଶ୍ୟ ତାକି କରୁଯାଇ ପାରିବ ଯେ, ସୁରୁଷମାନଙ୍କଠାରେହି ଅଧିକ ବିନୟୁଭବ ରହିବା ଉଚିତ ଏବଂ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କରିହି ଯାବନ୍ତୟ କର୍ତ୍ତୃତି ରହିବା ଉଚିତ ।

ପୁନଃ, କେବଳ ବିନାତ ହୋଇ ରହିଲେହି ନାଶମାନେ ସୁରୁଷମାନଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ କରି ରଖିପାରିବେ ବୋଲି ନାଶମାନଙ୍କର ବିନୟୁ ଅବଳମ୍ବନ କରିବା

ଉଚିତ ବୋଲି କରିବା ମଧ୍ୟ ଏକ ଭୂଲ କଥା ହେବ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଆମେ ହୁଏକ ଏପରି ବି ଜୀବିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା ଯେ କେବଳ ପୁରୁଷର ସନ୍ନୋଷବିଧାନ କରିବା ସକାଶେହି ନାସ୍ତି ଏହି ସମ୍ବାରକୁ ଆସିଛି । ଏପରି ଜୀବିବାରେ ଅଣ୍ଡୋ କୌଣସି ଯୁକ୍ତ ନାହିଁ ।

ସେହି ଦିବ୍ୟ ପରମଶକ୍ତିକୁ ପ୍ରକାଶିତ କରିବା ଲାଗିଛି ସମୃଦ୍ଧାୟ ବିଶ୍ୱଜଗତର ସ୍ଵର୍ଗି ହୋଇଛି । ଏବଂ, ନାସ୍ତି ହୁଅନ୍ତି ବା ପୁରୁଷ ହୁଅନ୍ତି, ସେହି ଶାଶ୍ଵତ ପରମ ଦିବ୍ୟସତ୍ୟଟି ସମୃଦ୍ଧରେ ସତେତନତା ଲଭ କରିବା ଏବଂ ଜାହାକୁ ପ୍ରକାଶିତ କରିବାଟି ଏହି ଜଗତରେ ସକଳ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କର ଏକ ବିଶେଷ କର୍ତ୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୁଝେ ନିର୍ଦ୍ଦୀର୍ଘ ହୋଇ ରହିଛି । ଆଉ ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ, କେବଳ ଏହାହି ସେମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଏବଂ, ଯଦି ସେମାନେ ଅଧିକତର ସମୟରେ ସେହି କଥାଟିକୁ ଜାଣିବେ ଏବଂ ସ୍ମୃତିରଣ କରିବେ, ତେଣୁ ନାସ୍ତି ଓ ପୁରୁଷ ଆଉ ଅଗ୍ରାଧକାର ଏବଂ କର୍ତ୍ତ୍ତବ୍ୟ-ବିଷୟକ କ୍ଷେତ୍ର କ୍ଷେତ୍ରରେ କଥାପରି ବ୍ୟାପୁତ୍ର ରହିବାକୁ ମନ କରିବେ ନାହିଁ । ସେବା କରିବା ଅପେକ୍ଷା ସେବା ପାଇବାରେହି ଅଧିକତର ସମ୍ମାନ ନିର୍ଦ୍ଦିତ ରହିଛି ବୋଲି ସେତେବେଳେ ସେମାନେ ଆଉ କେବେହେଲେ ଜୀବିବେ ନାହିଁ । କାରଣ; ସେତେବେଳେ ସମସ୍ତେ ଆପଣାକୁ ସମାନ ଭବରେ କେବଳ ସେହି ପରମ ଦିବ୍ୟସତ୍ୟଙ୍କର ସେବକରୁପେହି ବିଶ୍ୱର କରିବେ ଏବଂ ଆହୁର ଅଧିକ ତଥା ଆହୁର ଉତ୍ସମ ଭବରେ ସେହି ସେବାର ଉପଯୁକ୍ତ ହୋଇ ପାଇବାକୁ ସେମାନେ ଆପଣାର ସମ୍ମାନ ବୋଲି ସ୍ମୀକାର କରିବେ ।

ଜାପାନର ଅନୁଭୂତି

ଜାପାନ ବିଷୟରେ ମୋ'ର ଅନୁଭୂତିକୁ କହିବା ଲାଗି ଆପମୋନେ ମୋତେ ଅନୁଭେଦ କରିଛନ୍ତି । ଜାପାନ ବିଷୟରେ କିନ୍ତୁ ଲେଖିବା ଆଦୋ ସହଜ ନୁହେଁ । ଏହା ଦିପରେ ଏତେଲେକ ଆଗରୁ ଏତେ କଥା ଲେଖି ଯାଇଛନ୍ତି, କେତେ କେତେ ନିବୋଧ କଥାମାଳ ମଧ୍ୟ ଲେଖା ହୋଇଛି...ମାତ୍ର ଦେଶଟି ଅପେକ୍ଷା ଦେଶର ଲୋକମାନଙ୍କ ବିଷୟରେହିଁ ଏଥରୁ ବେଶୀ ଲେଖା ହୋଇଛି । କାରଣ ଜାପାନ ପ୍ରକୃତରେ ଅଭୂତ ଓ ବର୍ଣ୍ଣାଢିୟ ଦେଶ, ଏହାର ଶୋଭା ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ପ୍ରକାରର ବୁଝିମନ୍ଦ ରହିଛି, ତାହା ଅନେକ ସମୟରେ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଭବରେ ଆସି ଚନ୍ଦ୍ର ସମ୍ପର୍କରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଭାବ ଆକର୍ଷଣକାରୀ, ଅରଣ୍ୟବର୍କୁ ଓ ମଧ୍ୟର ମନେ ହୋଇଥାଏ । ଆପଣାର ବାହ୍ୟ ରୂପରେ ତାହା ପୃଷ୍ଠାବାର ଅନ୍ୟ ସବୁଯାକ ଦେଶର ଏପରି ଏକ ସମନ୍ୟ ହୋଇଥାଏ, ହୀଣ୍ଟପ୍ରଧାନ ଦେଶଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ପୁମ୍ବେ ଅଞ୍ଚଳୀୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାବଧାନ୍ତ୍ଵ ଦେଶର ଏପରି ଏକ ସମନ୍ୟର ଉପର୍ଯ୍ୟାପନ କରୁଥାଏ ଯେ ଟିକିଏ କଳାପ୍ରକାର ବୋଧଥିବା କୌଣସି ଆଖି ତାହାକୁ କଦାପି ଉପେକ୍ଷା କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ମୋ'ର ବିଶ୍ୱାସ ଜାପାନ ବିଷୟରେ କେତେ କେତେ ଭାବ ତମକ୍ଷାର ବର୍ଣ୍ଣନା ଆଗରୁ ଦିଆଯାଇ ସାବିଛି । ମୁଁ ସେହି କର୍ଣ୍ଣନାଗୁଡ଼ିକରେ ଆଉ କିନ୍ତୁ ଅଧିକ ଯୋଡ଼ିବାର କହିଲେ ତାହା ଆଦୋ ସେପରି ଆଗହୋଦୀପକ ହେବ ନାହିଁ । ମାତ୍ର, ଜାପାନର ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କ ଲେକେ ସାଧାରଣତଃ ଭାବ ଭୁଲ୍ ଭୁର୍ବୁର୍ବନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଅନେକ ସମୟରେ ଭୁଲ୍ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଯାଇଛି ଏବଂ ସେହି ବିଷୟରେ ଏଠାରେ ଅବଶ୍ୟ କିନ୍ତୁ କୁହାଯାଇ ପାରିବ ବୋଲି ମୋ'ର ମନେ ହେଉଛି ।

ଜାପାନ ଜନସମୂହର ଯେଉଁ ଭାଗଟି ବିଦେଶୀମାନଙ୍କର ସର୍ବଶି ବାକି ଦୂଷିତ ହୋଇଯାଇଛି, ବିଦେଶୀମାନେ ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥଳରେ ସେହି ଭାଗଟିର ସମ୍ପର୍କରେହିଁ ଆସିଥାନ୍ତି । ସେହି ଭାଗଟି ପଇସା କମାଇବାକୁ ଜାବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରୁଥାଏ ଏବଂ ପାଣ୍ଡାତ୍ୟ ନଗରର ଅନୁକରଣ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ଏଥରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଏମାନେ ଭାବ କୁଣଳତାର ସହି ପଣ୍ଡିତ ମଜଗତର ଅନୁକରଣ କରି ପାରିଛନ୍ତି, ଏବଂ ଯେଉଁବୁ ଜିନିଷ ସକାଶେ ପଣ୍ଡିତ ଜଗତ୍ ଏପରି କୃଷ୍ଣିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି, ତୁମେ ସେହିସବୁ ଜିନିଷକୁ

ଜାପାନରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ । ଯଦି ଜାପାନର ସଞ୍ଚିମାନଙ୍କ, ଶକ୍ତିକାଳର ନେତା ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କ ଦେଖିବା ଆମେ ଜାପାନର ବିରୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ଯାଉ, ତେବେ ତାହାକୁ ଆମେ ଅନେକ ପରିମାଣରେ ଉତ୍ସବେପର କୌଣସି ଏକ ରୁଷ୍ଟି ପରି ହୋଇ ରହିଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ପାଇବା । ଅବଶ୍ୟ ଏକଥା ସତ ଯେ, ଏକ ଜାତିରୁପେ ଜାପାନ ଆପଣାର ପ୍ରାଣଶତ୍ରୁ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟର ସାମର୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ତଥାପି ରତ୍ନମ ସୀମାକୁ ଛିଟିପାର ନାହିଁ ।

ସେହି ଶତ ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟକୁଣ୍ଠି ଆମେ ଜାପାନର ଜାଣ୍ୟ ଜୀବନରେ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଗ୍ରହୋଦୀପକ ଲକ୍ଷଣ ବୋଲି ଜାଣି ରଖିବା । ସେହି ଶତ ସବୁଠାରେ ଦୃଶ୍ୟମାନ ହୋଇ ପାଇବ, ସବୁ ମଣିଷଙ୍କ ଭିତରେ ବି ଦୃଶ୍ୟମାନ ହେବ । ହୁଏକ କେବଳ ଏବେ “ଅତି ଧନୀ” ହୋଇଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବାହୁ ଦେଲେ ଜାପାନଦେଶର ବୃଦ୍ଧ ଓ ଯୁବକ, ପିଲ ଓ ଗ୍ରୁହ ସମସ୍ତେ ସେମାନଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦନ ଜୀବନରେ ସେହି ସଂକେନ୍ଦ୍ରିୟ ଶତ୍ରୁଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଚମକାର ଭାବରେ ସଂଚିତ ହୋଇ ରହିଥିବାର ଆମେ ସବୁକେଳେ ପରିଚୟ ପାଇ ପାରିବା । ସୁନଷ୍ଟ, ପ୍ରକୃତି ବେଳେ ସୌଭାଗ୍ୟ ପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କର ଯେଉଁ ଶ୍ରଦ୍ଧା ରହିଛି, ତାହାହିଁ ସଂଚିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏହି ଶତ୍ରୁକୁ ଜାପାନ ଜାତିର ସମ୍ବନ୍ଧ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ବିଶିଷ୍ଟତାଯୁକ୍ତ ଏବଂ ସଂତୋଷ ପରିବାସ୍ତ୍ର ଏକ ଲକ୍ଷଣରେ ପରିଣତ କରି ରଖିଛୁ । ଏକ ଅଣେକସାରିଆ କ୍ଷୁଦ୍ର ଦ୍ୱୀପାୟୁଚନରେ ଏତେ ବହୁଫଣ୍ଟେକ ମନୁଷ୍ୟ ଏବଂ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ନାନା ସମ୍ପଦ ଗଛିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଉଦୟ-ସୂର୍ଯ୍ୟର ଏହି ଦେଶରେ ଅସି ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରକେହି ଭୁମର ସମ୍ବୁଦ୍ଧରେ ଭୁମେ ତାହାହିଁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ ।

ମାତ୍ର, ଯଦି ଭୁମେ ଆମ ପରି ଅସଲ ଜାପାନର ସମ୍ପର୍କରେ ଅସିବାର ସୌଭାଗ୍ୟକୁ କରିଥିବ, ପ୍ରାଚୀନ କାଳର ସାମୁରାଇ-ପରମାରର ସଦାଶୁଭ ତଥା ସାହସିକତାକୁ ନିଃଶ୍ଵର ଓ ଅନୁକରିତ ଭାବରେ ସାଇତି ରଖିଥିବା ଜାପାନମାନଙ୍କର ଯଦି ସମ୍ପର୍କରେ ଆସିଥିବ, ତେବେଯାଇ ଭୁମେ ପକୃତ ଜାପାନକୁ ବୁଝିପାରିବ, ଭୁମେ ତା' ଶତ୍ରୁର ଗୁପ୍ତ ଉତ୍ସତିକୁ ନିଃଶ୍ଵର ଆବିଷ୍କାର କରିପାରିବ । କିପରି ନାରବ ହୋଇ ରହିବାକୁ ହୁଏ, ଜାପାନମାନେ ସେକଥା ଜାଣିଛନ୍ତି; ସେମାନଙ୍କର ଏକ ଜ୍ଞାନ ଅନୁଭବ କରିବାର ଶତ୍ରୁ ରହିଛି ସତ, ମାତ୍ର ମୁଁ ପୁଅଥିବା ଯେତେ ଜାତିର ଲୋକଙ୍କୁ ଜାଣିଛି, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଜାପାନମାନେହି ତାହାକୁ ସବୁଠାରୁ କମ୍ ପରିମାଣରେ ବାହାରକୁ ପ୍ରକାଶ କରିଥାନ୍ତି । ଭୁମର ଜଣେ ବନ୍ଦ ଏଠାରେ ଭୁମ ଲାଗି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାରବିକ ଭାବରେ ତା' ନିଜର ଜୀବନ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଯିବ ସତ, ମାତ୍ର, ସିଏ ଭୁମକୁ ଏତେ ଗଣ୍ଯର ଏବଂ ନିଃସ୍ଵାର୍ଥପର ଭାବରେ

ଉଲ ପାଉଛି ବୋଲି ହୃଦତ ଆଗରୁ କେବେହେଲେ କହି ନ ଥିବ । ଏବଂ, ବାହ୍ୟ ବ୍ୟବହାରଟିର ଅନ୍ତର୍ଗତରେ ତା'ର ହୃଦୟ ଭିତରେ ସ୍ଵକୃତରେ କ'ଣ ଅଛି, ସେକଥା ଭୁମେ ଆଦୌ ଜାଣିପାର ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଭୁମେ ହୃଦତ କେବଳ ଏକ ଅତି ଫଳଦଣଶୀଳ ଷ୍ଠିରନ୍ୟାର୍ଥୀ ପରିଚୟ ପାଇଥିବ, ଯେଉଁଥରେ କି ସ୍ଵଭାବୀତି ଆବେଗଗୁଡ଼ିକର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ ଲାଗି ହୃଦତ ଆଦୌ କୌଣସି ଅବକାଶ ନଥିବ । ମାତ୍ର ସେହି ଆବେଗଗୁଡ଼ିକ ଉଥାପି, ଭୁମର ସେହି ବନ୍ଧୁ ଭିତରେ ରହିଥିବ, ବାହୁ ବକୁ ପ୍ରକଟ ହୋଇ ପାର ନଥିବାରୁ ହୃଦତ ଅଧିକ ଖାକୁ ଭବରେ ରହିଥିବ । ଏବଂ, ଅନେକ ସମୟରେ ଯେତେ ବନ୍ମୁ ଏବଂ ଆବରଣପୁରୁ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ଏକ କାର୍ତ୍ତି ଦ୍ୱାରା ତାହା ଆପଣାକୁ ପରିଚିତ କରାଇବାର ଅବସର ଲଭ କରିବ, ସେତେବେଳେ ଭୁମେ ତତ୍ତ୍ଵଶାସ୍ତ୍ର ଭୁମ ସ୍ଵଦି ରହିଥିବା ତା'ର ଗର୍ଭର ସେହିଟିକୁ ଆଚିଷ୍ଠାର କରିପାରିବ ।

ପୃଥ୍ବୀର ଅନେକ ଜାଗିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏଇଟି ହେଉଛି ବିଶେଷ ଭବରେ ଜାପାନୀମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷଣ, ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟର କୁପ୍ରଭାବ ଭିତରେ ପଡ଼ି ନ ଥିବା ପ୍ରକୃତ ଜାପାନୀମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷଣ । ସେମାନେ ବୋଧହୃଦ ପୃଥ୍ବୀରାକରେ ସବୁଠାରୁ କମ୍ ନିର୍ମାର୍ଥପର ଜାତ । ଏବଂ, କେବଳ ଯେ ସୁଶିଳିତ, ପଣ୍ଡିତ ଏବଂ ଧର୍ମପ୍ରାଣ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଆମେ ଏହି ନିଃସ୍ଵାର୍ପରତାକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବା, ସେକଥା ମୋଟେ ନୁହେଁ । ହୃଦତ ସମାଜର ସକଳ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକଙ୍କଠାରେ ଆମେ ତାହାର୍ଥି ଦେଖିବା । କାରଣ, କେତେକ ବହୁପ୍ରତିନିଧି ଏବଂ ଅନ୍ତର ସୁଦୃଢ଼ୀ ପଙ୍କାନୁଷ୍ଠାନକୁ ବାଦ ଦେଲେ, ଜାପାନ ଦେଶରେ ଧର୍ମକୁ କେତେବୁଡ଼ିଏ ବିଧିପାଳନ ଏବଂ ଉପାସନାରୁପେ କଥାପି ଗ୍ରହଣ କରିଯାଏ ନାହିଁ । ଧର୍ମ ସେଠାରେ କେବଳ ତ୍ୟାଗ, ଆଜ୍ଞାପାଳନ ଏବଂ ଆୟୁ-ଦ୍ରୁଷ୍ଟିର ଏକ ଦୈନନ୍ଦନ ଜୀବନକୁହି ବୁଝାଇଥାଏ ।

ଜୀବନ କହିଲେ ଯେ ସୁଖର ଉପରେଗକୁ ନବୁଣ୍ଡାଇ କର୍ତ୍ତିବ୍ୟପାଳନକୁ ବୁଝାଏ, ଜାପାନୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଶେଷକ ସମୟରୁହି ତାହା ଶିକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତି । ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଭର କଠିନ ଏବଂ ଦ୍ୱାରାଦାସୁକ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ନିର୍ବିବାଦ ଆନୁଗତ୍ୟ ସହିତ ସେହି କର୍ତ୍ତିବ୍ୟକୁ ସ୍ଵୀକାର କରିନାଅନ୍ତି । ଆପଣାକୁ ନିପରି ସୁଖୀ କର ରଖାଯଇ ପାଇବ, ଏପରି ଚିନ୍ତା ସେମାନଙ୍କୁ କେତେବେଳେ ହେଲେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରୁ ନଥାଏ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପଦ ଦେଶର ଜୀବନରେ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଲ୍ଲେଖିତ୍ୟାଗ ଆମ୍ବନ୍ସ୍ୟଦୟଶ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇଥାଏ, ମାତ୍ର କୌଣସି ଆନନ୍ଦମୟ ଏବଂ ମୁକ୍ତ ସଂପ୍ରସାରଣ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୃଦତ ନାହିଁ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଏକ ସତତ

ବ୍ୟଗ୍ରତା ଏବଂ ସତତ ଉଦ୍ୟମର ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ରହିଥାଏ, ସେମାନଙ୍କର ମନ ଏବଂ ସ୍ଵାୟମ୍ଭୁତ୍ତକ ଉପରେ ଚଢାଇ ଅନେକ ବୃପ୍ତିତେ । ଉଦାହରଣଶୈଳୀପ, ଭାରତବର୍ଷରେ ଯେଉଁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶାନ୍ତିର ବାୟୁମଣ୍ଡଳଟିକୁ ସବୁଠାରେ ଅନୁଭବ କରି ହୁଏ, ଜାପାନରେ ସେପରି ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ବନ୍ଧୁଜାର, ଭାରତବର୍ଷରେ ଯେଉଁ ଶୁକ ଓ ଦିବ୍ୟ ବାୟୁମଣ୍ଡଳଟି ସବୁଥାତେ ରହିଥାଏ ଏବଂ ଚଢାଇ ଏହି ଦେଶକୁ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଅସାଧାରଣ ବେ ଅମୁଲ୍ ଦେଶରେ ପରିଚାଳିତ କରି ରହିଥାଏ, ଜାପାନରେ କୌଣସି କଥା ସହିତ ତାହାର ଶୁଳନା ବି କରିଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସେହି ଦେଶରେ ମନ୍ଦର ଏବଂ ପବିତ୍ର ମଂଗୁଡ଼ିକ ସବଦା କେତେ ରମେଣ୍ଟ ମନୋମୁଗ୍ଧକର ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ଅବସ୍ଥିତ ରହିଥାଏ, ଦେଲେଦେଲେ ପ୍ରକାଣ୍ଟ ସେହାର ଟଇ ଦ୍ଵାରା ଆହୁତ ଦୂରମ ଛଇ ପାହାଡ଼ର ଶିଖରଦେଶରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଅବସ୍ଥିତ ରହିଥାଏ । ମାତ୍ର, ସେସବୁ ସ୍ଥାନରେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଭାବିତ ପରି କୌଣସି ପରିବେଶ ରହିଥିବାର ମୋଟେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବା ନାହିଁ ।
 ... ସେଠାରେ ବାହାରେ ଅନେକ ଶାନ୍ତି, ଗୁଞ୍ଜିଲ୍ଲାନତା ଏବଂ ଜୀବବତା ବିଶ୍ଵମାନ କରୁଥାଏ ସତ, ମାତ୍ର, ସେହି ପରମ ଅନନ୍ତ ସହିତିର ଏକ ଜୀବନ୍ତ ସାନ୍ତ୍ଵିକୁ ଆସିଲେ ଅନନ୍ତତାର ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦମୟ ବୋଧଟି ଉପଳବୁ ହୋଇଥାଏ, ଜାପାନରେ ଆମକୁ ତାହା କେବେହେଲେ ମିଳିବ ନାହିଁ । ହଁ, ଏକଥା ସତ ଯେ ଏଠାରେ ସବୁକିଛୁ ଆମର ଆଖି ତଥା ଆମର ମନ ଭିତରେ ସେହି ଏକଢ଼ିଟିର କଥାକୁ ଆସି କହିଦେବାକୁ ଜଜ୍ଞା କରୁଥାଏ; ମଣିଷ ଦହିତ ଭଗବାନଙ୍କର, ପ୍ରକୃତି ସହିତ ମଣିଷର ଏବଂ ମଣିଷ ସହିତ ମଣିଷର ଏକଢ଼ି ବିଷୟରେ ତାହା ଆମକୁ କେତେ କଥା କହି ଦୀର୍ଘଥାଏ । ମାତ୍ର ଦେହ ଏକଢ଼ିକୁ ହୁଏତ କେହି ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ନାହିଁ ବା ଆପଣା ଜୀବନରେ ବଞ୍ଚନ୍ତି ବି ନାହିଁ । ଏଥରେ ଆଦୌ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଜାପାନମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଏକ ଉଦାର ଆତିଥ୍ୟଭବ, ପାରମ୍ପରକ ସାହାଯ୍ୟ ଏବଂ ପାରମ୍ପରକ ଅବଳମ୍ବନର ଭବତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ଜୀବରେ ବିକଶିତ ହୋଇ ପାରିଛି, ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କର ଅନୁଭବ, ଭୁବନା ତଥା କର୍ମରେ ସେମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଅତିମାନରେ ବ୍ୟାକ୍ତବାଦୀ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, ଏକ ଜାତି ହିସାବରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପାର୍ଵତ୍ୟକ୍ୟବାଦୀ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ଜାପାନମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବାହ୍ୟ ରୂପଟାହିଁ ବଢ଼ି କଥା, ବାହ୍ୟ ରୂପଟାହିଁ ଆକର୍ଷକ । ଅବଶ୍ୟ ଏହି ବାହ୍ୟ ରୂପରୁ କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତିନା ବି ମିଳିଥାଏ, ତାହା କୌଣସି ଗଭୀରତର ସତ୍ୟକିଂବା ପ୍ରକୃତି ଅଥବା ଜୀବନର କୌଣସି ଏକ ବିଧାନକୁ ଆଣି ଆମ ଆଗରେ ସବୁକ ଦେଇଥାଏ । ସେଠାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାହ୍ୟ ରୂପ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟର ଏକ ପ୍ରତ୍ୟାକାର୍ଥ ରହିଥାଏ, ଉଦ୍ୟାନ ଏବଂ ଗୃହଗୁଡ଼ିକର ସାଜସଙ୍କାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଗୃହା-ପାନ ଉତ୍ସବ

ପର୍ମିନ୍ତ ସବୁଥରେ ଏକ ପ୍ରତିକାର୍ତ୍ତ ଲୁଚି ରହିଥାଏ । ଏବଂ ବେଳେ ବେଳେ ଏକ ଅଛି ସରଳ ଏବଂ ସାଧାରଣ ଜିନିଷରେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଏକ ଗଣ୍ଠର, ପ୍ରାଞ୍ଚଳ ଏବଂ ସୁଆର୍ଦ୍ରପ୍ରେତ ପ୍ରତିକର ସମ୍ମଣୀନ ହୋଇଥାଉ ଏବଂ ସେହି ଦେଶର ଅଧ୍ୟକାଂଶ ଲେକି ସେଇଟିର ଅର୍ଥକୁ ଜାଣନ୍ତି ଓ ଗୁରୁ ମଧ୍ୟ ପାରନ୍ତି । ମାତ୍ର ଏହାକୁ କେବଳ ଏକ ବାହ୍ୟ ଏବଂ ଉପାନ୍ତିତ ଜ୍ଞାନ ବୋଲି କୃତ୍ୟିବ, ଏକ-ପରମାର୍ଗର ଅଭ୍ୟାସ ବୋଲି କୃତ୍ୟିବ; ତାହା ଏକ ଜୀବନ୍ତ ସତ୍ୟ ରୂପେ କୌଣସି ଆଖ୍ୟାୟିକ ଅନୁଭୂତି ତଥା ସନ୍ତୋଷିତ ହୃଦୟ ଏବଂ ମନର ଗଣ୍ଠର ତଳଗେଶେରୁ ଆଦୌ ଉତ୍ସାରିତ ହୋଇ ଆସୁ ନଥାଏ । ଜୀବାନକୁ ଆମେ ମୂଳତଃ ଇନ୍ଦ୍ରୟାନ୍ତବରହି ଏକ ଦେଶ ବୋଲି କହିପାରିବା । ଜୀବାନ ତା'ର ଚମ୍ପି-ଗୁଡ଼ିକ ଦେଇ ନିଜର ଜୀବନଟିକୁ ବଞ୍ଚେ । ଏକ ଅସତିଦ୍ଵାନୀ ପ୍ରଭୁ ହିସାବରେ ସୌନ୍ଦରୀତି ସେହି ଦେଶର ଜୀବନ ଉପରେ ରାଜତ୍ତ କରୁଥାଏ । ଏବଂ, ତାହାର ସମୃଦ୍ଧାୟ ବାଯୁମଣ୍ଡଳଟି କେବଳ ମାନସିକ ତଥା ପ୍ରାଣିକ କିମ୍ବାଣୀଳଭା, ଅଖ୍ୟାନ, ପର୍ମିବେଶଣ, ଅଗ୍ରଗତି ଏବଂ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟମକୁହି ଉତ୍ତେଜନନୀ ସୋଗାଇ ଦେଇ ଯାଉଥାଏ, ନାରବ ଏବଂ ଆନନ୍ଦମୟ ମନନ ଲାଗେ ତାହା ଆତ୍ମୀ କୌଣସି ଖୋଲାକ ଯୋଗାଏ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଏହି କିମ୍ବାଣୀଳଭାର ପଣ୍ଡାତରେ ଏପରି ଏକ ଅନ୍ୟତ ଅଭ୍ୟାସା ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ଯାହାକୁ ସେହି ଦେଶର ଉତ୍ସାହ ଦିନେ ନା ଦିନେ ଅବଶ୍ୟ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ କରି ଆଣିବ ।

୫ ଜୁଲାଇ, ୧୯୭୭

ଜାପାନର ପିଲ୍

ମୋର ଗତ ଚିଠିରେ* ମୁଁ ଜାପାନମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତ୍ତବ୍ୟବୋଧ ବିଷୟରେ ଲେଖିଥିଲି । ସେହି କର୍ତ୍ତ୍ତବ୍ୟବୋଧ ସେମାନଙ୍କୁ ଅନେକ ଆସ୍ତି-ନିସ୍ତିତିଶାନ୍ତି ଦେଇ ପାରୁଥିଲ ସତ, ମାତ୍ର କୌଣସି ଆନନ୍ଦପ୍ରେରତ ମୃତ୍ୟୁ ସଂପ୍ରସାରଣ ଦେଇ ପାରୁ ନଥିଲ । ଆଜି ମୁଁ ସେହି ସାଧାରଣ ନିସ୍ତିତିର ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱମ ବିଷୟରେ କହିବି, ଏବଂ ଜାପାନର ପିଲମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱମର ଅଧାର ।

ଜାପାନ ଦେଶକୁ ପିଲମାନଙ୍କ ଲାଗି ପ୍ରାୟ ଏକ ନନ୍ଦନକାନନ ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରେ । ପୃଥିବୀର ଆର କୌଣସି ଦେଶରେ ମୁଁ ପିଲମାନଙ୍କୁ ଏତେ ମୃତ୍ୟୁ ଓ ଏତେ ଖୁସ୍ତି ହୋଇ ରହିଥିବାର ଦେଖି ନାହିଁ । ଜାପାନରେ ମାସ ମାସ ଧରି ରହିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଜଣେ ବଡ଼ ମଣିଷ କୌଣସି ପିଲକୁ ମାରିବାର ଦେଖି ନାହିଁ । ଏଠାରେ ପିଲମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଯେଉଁ ଆଚରଣ କରାଯାଏ, ସେଥିରୁ ମନେହୁଏ ସତେଯେପରି ଏହି ଦେଶର ସବୁ ବାପମାଆ ଅଛେନ୍ତି, ସତେଜନ ଭବରେ ବୁଝିରନ୍ତି ଯେ ପିଲାଏ ହେଉଛନ୍ତି ଉତ୍ସାହର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି, ସେମାନେ ଉତ୍ସାହର ଗୌରବ ଏବଂ, ଏକ ଆଶ୍ରମୀର କଥା ହେଉଛି ଯେ, ଏତେ ଯନ୍ତ୍ର ଏବଂ ଏତେ ଆଦର ଓ ଏପରିକ ଏତେ ନିଷ୍ଠା ଦ୍ୱାରା ପରିବେଳ୍ପିତ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ମୁଁ ତେଣିବାରେ ଜାପାନ ପିଲଙ୍କ ପରି ଏତେ ବୁଝିବା ଶକ୍ତି ରହିଥିବା ଗମ୍ଭୀର ଓ ଭଲ ପିଲ ମୁଁ ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦେଶରେ ଦେଖି ନାହିଁ । ଶିଶୁ ଅବସ୍ଥାରେ ସେମାନେ ଏକ କର୍ତ୍ତ୍ତବ୍ୟକ୍ତିଆ ପ୍ରକାରେ ମାଆମାନଙ୍କର ପିଠିରେ ବନ୍ଧାହୋଇ ରହିଥା'ନ୍ତି, କଳା ଭିମା ଆଶିଶୁଭ୍ରାତ୍ରୀ ଏତେ ଏତେ କରି ମେଲଇ ସେମାନେ ସତେଅବା ଭରି ଗାମ୍ଭୀର ସହିତ ଜୀବନକୁ ବିଶ୍ଵର କରି ଦେଖିଥା'ନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଅଶି ଯେଉଁପରି ବନ୍ଦୁ ଉପରେ ପଡ଼ିଥାଏ, ସେବୁଢ଼ିକ ଉପରେ ଆପଣାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମତମାନ ପୋଷଣ କରିବାକୁ ଅରମ୍ଭ କରି ଦେଇଥାଆନ୍ତି । ହେଠି ଖୁବ୍ କୁଚିତ୍ତବ୍ୟ କୌଣସି ପିଲ କାନ୍ଦୁଥିବାର ଶୁଣାଯାଏ । ଉଦାହରଣ ସବୁପା, ସେତେବେଳେ ଦେହରେ କୌଣସି ଆଗାତ ବାଜିଥିବାରୁ ତା'ର ଅଖିରୁ ଲୁହ

* “ଜାପାନର ଅନୁଭୂତି”

ବୋହି ଆସୁଥାଏ, ସେତେବେଳେ ତା'ର ମାଆ କି ବାପା ତାକୁ ଉଦେଶ୍ୟ କରି ଅଛ ଧୀର କଣ୍ଠରେ ମାତ୍ର କେତୋଟି ବେ ଉଚାରଣ କରନ୍ତି ଏବଂ ସେଥିରେହି ତା'ର ସବୁ ଦୁଃଖ ଅନୁହିତ ହୋଇଯାଏ । ସେହିସବୁ କଥାରେ ପ୍ରକୃତରେ କେଉଁଠି କ'ଣ କୃତକ ଆଏ ଯେ ତାହା ଶୁଣି ପିଲମାନେ ଏତେ ସହଜରେ ସବୁ କଥା ବୁଝି ଯାଆନ୍ତି ? ସେହି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ବସୁଙ୍କ ଭରି ସହଜ ଓ ସରଳ, “ତୁ ଜଣେ ସାମୁଶଳ ଘରର ପିଲ ନା ?” ଏବଂ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଟି ପରୁର ଦେବା ମାନେହି ତାହା ଯଥେଷ୍ଟ ହୁଏ ଏବଂ ତାହାକୁ ଶୁଣି ପିଲ ଆପଣାର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତିକୁ ସାରି କରି ଅଣିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୁଏ ଏବଂ ଆପଣାର ଦୁଷ୍କଳତା ଉପରେ ଜୟ ଲଭ କରେ ।

ରାତ୍ରାରେ ଶହ ଶହ ପିଲ ସେମାନଙ୍କର ପୁନର ତକତକ ‘କିମୋନୋ’*, ପିନ୍ଧ ମନ ଖୁସ୍ତିରେ ଖେଳୁଥାନ୍ତି, ରାତ୍ରାରେ ବୁଲିଯାଉଥିବା ‘କୁରୁମା’** ଅଥବା ସାଇକେଲମାନ ସେମାନଙ୍କର ଖେଳରେ ଆବୋ କୌଣସି ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରୁ ନ ଆଏ । ସେମାନେ କେତେ ବୁଦ୍ଧିଆ ଓ ଚିତ୍ରକର୍ଷକ ଲେନେ ଟେଲୁଥାନ୍ତି, ଅଳପରେ ବି କେତେ ଖୁସ୍ତି ହେଉଥାନ୍ତି, ଏବଂ ଗୀତ ଗାଉଥାନ୍ତି ଓ ହସିବାରେ ଲଗିଥାନ୍ତି ।

ଏହି ପିଲଏ ଯେତେବେଳେ ଟିକିଏ ବଡ଼ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତି, ତଥାପି ପିଲ ଆଆନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଭୁମେ ସେମାନଙ୍କୁ ଟ୍ରାମ୍‌ଗାଡ଼ିମାନଙ୍କରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ । ସେମାନେ ଦେହରେ ବିଦେଶୀ ପେଣ୍ଟାକ ପିନ୍ଧିଥିବେ, ମଣରେ ସ୍କୁଲ୍-ପିଲଙ୍କ ଟୋପି ଲଗାଇଥିବେ, ପିଠି ଉପରେ ଗୋଟାଏ ମୁଣ୍ଡରେ ବସ୍ତ୍ରାମ ପକାଇଥିବେ,—ଆସେ ଯେ ଜଣେ ଜଣେ ମଣିଷ, ସେହି ବିଷୟରେ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଥିବେ ଏବଂ, ଯାହାକିହି ସେମାନେ ଶିକ୍ଷା କରୁଇନ୍ତି ଓ ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ଯାଉଇନ୍ତି, ସେଥିରେ ଆହୁରି ଅଧିକ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଥିବେ । କାରଣ, ସେମାନେ ଆପଣର ପାଠ୍ୟକ୍ରମକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଭରି ଭଲ ପାଆନ୍ତି ଏବଂ ଗ୍ରୁହ ହିସାବରେ ଭରି ଗମ୍ଭୀର ଭବରେ ଆପଣାର ପାଠ୍ୟକୁ ପଡ଼ିନ୍ତି । ଆପଣାର ଫମବନ୍ଦମାନ ଜ୍ଞାନରେ ବୃଦ୍ଧିସାଧନ କରୁଥିବା କୌଣସି ସୁଯୋଗକୁ ସେମାନଙ୍କ କିନ୍ତୁ ସମୟ ଜାଲ ମିଳେ, ସେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ବହି ପଡ଼ୁଥାନ୍ତି । ଜାପାମ ପିଲଙ୍କର ବହି ପଡ଼ିବାରେ ଭରି ଆଗ୍ରହ ରହିଥାଏ । ଟୋକିଓ ସହରର ଗୋଟାଏ ପ୍ରଧାନ ରାତ୍ରା

* ଜାଗାକର ପାରମରିକ ଚରତା ଅସ୍ତ୍ରି ନିର୍ମତି ଦୋଷାକ ।

*** ଅନେକ ପ୍ରକାର ଯାନ ଲଗି ଏହି ଶବ୍ଦଟି ବାହୁଦିନ ହୁଏ; ଏଠାରେ ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗୋଟିଏ ଗାତ୍ର ବା ରିକସାକୁ ଦୁଖାରବ ।

ପ୍ରାୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ଖାଲି ପୁରୁଣା ବହମାନଙ୍କର ଦୋକାନରେ ଉତ୍ତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ରହିଛି । କର୍ତ୍ତର ଆରମ୍ଭରୁ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହିପରୁ ଦୋକାନରେ ଛୁଟମାନଙ୍କର ଭିଡ଼ ଲଗିଆଏ, ଏବଂ, ଅଧିକାଂଶ ସମସ୍ତରେ ସେମାନେ ଯେ ସେହିପରୁ ଦୋକାନରେ ଉପନ୍ୟାସବହୁ ଖୋଜୁଆନ୍ତି, ସେକଥା ମୋଟେ ନୁହେଁ !

ବିଦେଶୀ ଭାନୀ ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ସେମାନଙ୍କର ସାଧାରଣତଃ ଭାବ ଆଗତ ଆଏ । ଏବଂ, ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ କୌଣସି ବିଦେଶୀଙ୍କୁ ଭେଟନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସାଧାରଣତଃ ଭାବ ସକୋତ କରୁଥିବା ପରି ମନେ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଆପଣାର ବିଦେଶୀ ଭଣାଙ୍ଗନକୁ ଯଥାଗତି କାମରେ ଲାଗାଇଆନ୍ତି... (ବାକ୍ୟଟି ଏହିଠାରେ ଅଧା ରହିଯାଇଛି ।)

ଯେଉଁ ଦେଶରେ ପିଲମାନେ ଏହାର ଓ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଏହିପରି ଭବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ, ସେହି ଦେଶ ଯେ ଅଗ୍ରଗତି ଓ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦକ୍ଷତାର ମାର୍ଗରେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଆରୋହଣ କର ଅବଶ୍ୟ ଯାଉଥିବ, ସେଥିରେ ଆବଶ୍ୟକ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ଜାପାନର ନାସମାନଙ୍କୁ

ମୋ' ମତରେ ଜାପାନର ନାସମାନଙ୍କୁ ପିଲମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ କିଛି କହିବାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରିୟ ଏବଂ ଅଧିକ ପବିତ୍ର ହୋଇ ରହିଥିବା ଏକ ବିଷୟରେ କିଛି କହିବା । ବୟସଃ, ପୃଥିବୀର ଅଳ୍ୟ କୌଣସି ଦେଶର ପିଲମାନଙ୍କୁ ଏତେତୁର ମହିତ୍ରପୁଣ୍ଡ ଓ ମୌଳିକ ଯ୍ୟାନ ଆଦୋ ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ । ଏଠାରେ ପିଲମାନେହିଁ ସକଳ ଅଦର ଓ ସକଳ ଯନ୍ତ୍ର କେନ୍ଦ୍ରବସ୍ଥ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ସେହିମାନଙ୍କ ଉପରେହିଁ ଯଥାର୍ଥ ଭବରେ ଉଚିତ୍ୟଭର ଯାବନ୍ତୀୟ ଆଶା ନ୍ୟୟ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ଦେଶର ଏହି ଦିନରେ କିମ୍ବାର୍କମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧି ଲାଗି ସେମାନେ ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିପ୍ରାୟ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଶିଶୁର ଲୁଳନପାଳନର୍ଥୀ ଜାପାନରେ ନାସାର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ମହିତ୍ରପୁଣ୍ଡ କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ରହିଛି । ଜନମା ହେବାକୁହିଁ ନାସାର ସର୍ବପ୍ରଧାନ ଭୂମିକା ବୋଲି ବିରୁଦ୍ଧ କରାଯାଉଛି । ମାତ୍ର ଜନମା ହେବାର ଯଥାର୍ଥ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟକୁ ବୁଝୁଥିଲେ ସିନା ଆମେ ଏହି କଥାଟିକୁ ସତ୍ୟ ବୋଲି କହି ପାରିବା ! କାରଣ, ଠେକୁଆମାନେ ଯେପରି କୁଆ ଜନ୍ମ କରନ୍ତି, ସେହିପରି ଏକ ସହଜାତ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଘୂଲିତ ହୋଇ ଯନ୍ତ୍ରବ୍ରତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଞ୍ଜନ ଭବରେ ପିଲମାନଙ୍କୁ ଭୂମିଷ୍ଟ କରାଇବାକୁ କଦାପି ଜନମା ହେବା ବୋଲି ବୁଝାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସତେଜନ ଭବରେ ଗୋଟିଏ ସମ୍ଭାବୁ ଜନ୍ମଦେବା, ଏକ ନୃତନ ଶଶରର ବିକାଶ କରାଇ ତାହାକୁ କାମରେ ଲଗାଇବାକୁ ଆୟୁଥବା ଏକ ଆୟୁକୁ ଲଜ୍ଜାକୁତ ଭବରେ ଏକ ଆଳାର ପ୍ରଦାନ କରିବା,— ଏଇଥରୁହିଁ ଯଥାର୍ଥ ଜନମାତ୍ର ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ । ଆଖାସିକ ଷେଷ ହେଉଛି ନାସମାନଙ୍କର ଯଥାର୍ଥ ଷେଷ । ଆମେ ଏହି କଥାଟିକୁ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରୁହିଁ ଭୂଲି ଯାଇଥାଇ ।

ଗୋଟିଏ ଶିଶୁକୁ ଗର୍ଭରେ ଧାରଣ କରିବା ଏବଂ ପ୍ରାୟ ଅବରେତନ ଭବରେ ତାହାର ଶଶରର ଗଠନ କରିବା,— ଏତିକି କଦାପି ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ଭାବନା ଏବଂ ସ୍ଵଭାବର ସାମର୍ଥ୍ୟଶକ୍ତି ଦେଇ ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଏକ ଆଦର୍ଶକୁ ଅଭିବନ୍ଧୁ କରିବାର ଯୋଗ୍ୟ ଏକ ଜୀବନକୁ ଗର୍ଭରେ ଧାରଣ କରୁ ଓ ତାହାକୁ ସୃଷ୍ଟି କରି ଆଶ୍ୟ, ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟି ଯଥାର୍ଥତଃ ସେହି ସମୟରୁହିଁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ ।

ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଗୋଟିଏ କଥାକୁ ସମ୍ବନ୍ଧ କରିବା ଲାଗି ଆମଠାରେ' ଆଦୋ ଯଥେଷ୍ଟ ଶତ୍ରୁ ନାହିଁ, ଆପଣମାନେ ଏକଥା ଯେପରି କଦାପି ନ କହନ୍ତି ! ପ୍ରମାଣ ସ୍ଵରୂପ ଆମେ ଠିକ୍ ଏହି ଫଳସାଧନକାଣ ଶତ୍ରୁଟିର ଅରଣ୍ଣିତ ଉଦାହରଣ ଦେଇ ପାରିବା ।

ଅନେକ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ବାହ୍ୟ ପରିବେଶର ପ୍ରଭାବକୁ ସମସ୍ତେ ସ୍ମୀକାର କରୁଥିଲେ ଓ ତାହାର ଅଧ୍ୟୁନ କରୁଥିଲେ । ନାଶର ଚର୍ଚିଗରେ ଜଳା ଏବଂ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକ ବାହ୍ୟ ପରିବେଶ ମହିନ୍ଦ କରି ରଖି ପ୍ରାଚୀନ ଗ୍ରୀକମାନେ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ କରି ଆପଣାକୁ ଏକ ଅଭ୍ୟନ୍ତ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକ ଜାତିରୂପେ ଗଠନ କରି ପାରିଥିଲେ ।

ଏହି କଥାଟିକୁ ପ୍ରମାଣ କରିବା ଲାଗି କେତେକେବେଳେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉଦାହରଣ ରହିଛି । ଏପରି ଜଣେ ଗର୍ଭାରଣୀ ନାଶକର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ମିଳିବା ଆଦୋ ବିରଳ ନୁହେଁ, ଯି ଏକ ଗର୍ଭବତୀ ଥିବାବେଳେ କୌଣସି ଏକ ସୁନ୍ଦର ଚିତ୍ର ବା ମୁଦ୍ରିତ୍ବ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଅବଲୋକନ କରୁଥିଲେ ଓ ତାହାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ପରେ ୱିକୁ ଏହି ଚିତ୍ର ବା ଏହି ମୁଦ୍ରିତିର ଅନୁରୂପ ଏକ ଶିଶୁକୁ ଜନ୍ମ ଦେଇଥିଲେ । ମୁଁ ନିଜେ ଏପରି ଏକାଧିକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ କାଣିଛୁ । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇଜଣ ସାନ ଝିଅଙ୍କ କଥା ମୋ'ର ପରିଷାର ମନେ ଅଛି । ଝିଅ ଦୁହେଁ ଜାଆଁଲା ଓ ଦେଖିବାକୁ ଭାବି ସୁନ୍ଦର । ମାତ୍ର ସବୁଠାରୁ ଆଧୁକ ଆଶ୍ରମୀରୁ କଥା ସେମାନଙ୍କ ପିତାମାତାଙ୍କ ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାୟ ଆଦୋ କୌଣସି ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ନଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ଦେଖିଲ ମାତ୍ରକେ ଜଣେ ଇଂରାଜ ଜଳାକାର ରେନୋଲିଡ୍ସୁଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଚିତ୍ର ଭାବ ମନେ ପଡ଼ି ଯାଉଥିଲା । ତିନେ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ମାଆଙ୍କ ଆଶରେ ସେହି ମତଟିକୁ ପ୍ରକାଶ କରିବାରୁ ସିଏ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜହି ଛିଠିଲେ, “ହଁ, ଠିକ୍ ସେହିପରି ହୋଇ ନାହାନ୍ତି ? ତୁମେ ନିଶ୍ଚିଯ ଏକଥା ଶୁଣିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିବ ଯେ ଏହି ଦୁଇଟି ପିଲା ମୋ ପେଟରେ ଥିଲବେଳେ ରେନୋଲିଡ୍ସୁଙ୍କ ଛିଠିର ଏକ ସୁନ୍ଦର ନଳକୁ ମୁଁ ମୋ’ ଶୋଇବା ବିରଣ୍ଣା ଉପରେ ଝୁଲାଇ କରି ରଖିଥିଲା । ନିତ ଶୋଇବାକୁ ଯିବା ପୁଣ୍ୟ ଏବଂ ବିରଣ୍ଣାରୁ ଛିଠିବା ପୁଣ୍ୟ ଦିନ ଶେଷରେ ଓ ଦିନ ଆରମ୍ଭରେ ସେହି ଛିଠିହି ମୋ’ ଆଖିରେ ପଡ଼ୁଥିଲା; ଏବଂ ନିଜ ଅନ୍ତର ଭିତରେ ମୁଁ ଏହି ଆଶାଟିକୁ ପୋଷଣ କରୁଥିଲା : ମୋ’ ପିଲମାନଙ୍କର ମୁହଁ ଠିକ୍ ଏହି ଛିଠିରେ ଥିବା ମୁହଁଗୁଡ଼ିକ ପରି ହୁଅନ୍ତା କି ? ମୋ’ର ସେହି ଆଶା କିମ୍ବା ଫଳବତୀ ହେଲା, ଆପଣ ଦେଖିଲେ ତ ?” ସେ ଆପଣାର ଏହି ସଫଳତା ପାଇଁ ପ୍ରକୃତରେ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ, ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସ୍ମୀଳେକମାନେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଏହି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତଟିରୁ ଅନେକ କିମ୍ବି ପାରିବେ ।

ମାତ୍ର, ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ସବୁଠାରୁ କମ ନମନୟ ହୋଇ ରହିଥିବା ଦେଉଳ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଦ୍‌ଆମକୁ ଏପରି ଫଳମାନ ମିଳି ପାରୁଛି, ଭାବନା ଏବଂ ଲଜ୍ଜାର ପ୍ରସରିବ ଏତେ ଶତ୍ରୁଶାଳୀ ହୋଇ ରହିଥିବା ମନେଗତ ଭୁମିରେ ଆମକୁ ଆହୁଶି କେତେ ଅଧିକ ଫଳ ନ ମିଳିବ ? ତେଣୁ ଆମେ କାହିଁକି ବଣାନୁଷ୍ଠମ ଓ କୁଳାଗତତାର ଅଷ୍ଟଷ୍ଟ ପ୍ରସରଗୁଡ଼ାକ ଉପରେ ଏତେ ଆସା ରଖିବା ? ଯେତେବେଳେ ଅଭିନିବେଶ ଏବଂ ଲଜ୍ଜାଶାଳୀ ସାହାଯ୍ୟରେ ଆମେ କଲ୍ପନା କରି ପାରୁଥିବା ସବୋକ ଆଦର୍ଶଟି ମୁଗ୍ଧାବକ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରଚୁରିପର ଗଠକକୁ ସମ୍ମବ କରି ପାରିବା, ତେବେ ଆମର ସ୍ଵଭବଗତ ପ୍ରବୃତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଲାଗି କେବଳ ନାନା ଅବଶେଷକ ଅଭିରୁଚି ପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସେହି ବଣାନୁଷ୍ଠମ ଓ କୁଳାଗତତା ଉପରେ କାହିଁକି ଏତେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ? ସେହି ଉଦ୍ୟମଟିକୁ କରିପାରିଲେ ଜନନୟ ସାଧାରଣରେ ଏକ ମୂଳବାନ ଏବଂ ପବିତ୍ର ବସ୍ତୁରେ ପରିଚତ ହୁଏ, ଏହା ଦ୍ୱାରା ଆମେ ବସ୍ତୁଚଂଚି ପରମ ଚିନ୍ତାଗତତାର ସେହି ଗୌରବମୟ ଲାକାଭୁମିଟି ମଧ୍ୟରେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶ କରୁ । ତତ୍କାର ନାଶକୁ ପଶୁଦ୍ଧର ଅନେକ ଉଚ୍ଚକୁ ଯିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୁଏ । ପଶୁଦ୍ଧର ସାଧାରଣପ୍ରସାଦୀ ସହଜାତ ପ୍ରବୃତ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ଗାରଗୁଡ଼ାକୁ ଅଭିନମ କରିଯାଏ, ସାଧାରଣ ମାନବଙ୍କ ଏବଂ ତାହାର ସାମର୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଆଭିରୁ ଉତ୍ସେଲିତ ହୋଇଯାଏ ।

ତେଣୁ, ଏହି ପ୍ରସାଦ ଏବଂ ଉଦ୍ୟମଟିରେହି ଆମର ପ୍ରକୃତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିତ ହୋଇ ରହିଛି । ଏବଂ ସବୁ ଯୁଗରେ ଅଭିନ୍ନ ମହାଭୂଷ୍ମୀ ହୋଇ ରହି ଆୟଥିବା ସେହି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିଶ୍ୱବିବତ୍ତିନର ଏହି ବର୍ତ୍ତମାନ ପର୍ମାୟୁଟିରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ମହାଭୂଷ୍ମୀ ହୋଇ ରହିଛି ।

କାରଣ ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏକ ବିଶେଷ ଯୁଗରେ ଓ ବିଶ୍ୱ-ଜଗତାସର ଏକ ବିଶେଷ ସନ୍ଧିକଣରେ ବାସ କରୁଛୁ । ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏଥି ପୁଣ୍ୟ ଆଭି କେବେହେଲେ ବି ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିକୁ ଦୃଶ୍ୟ, ରକ୍ତପାତ ଏବଂ ଦାରୁଣ ବିଭ୍ରାନ୍ତିର ଏତେ ଅଧିକ ଅନ୍ତକାରମୟ ପର୍ମାୟୁ ମଧ୍ୟରେ ଗଢି କରିବାକୁ ପଡ଼ି ନଥିଲ । ଏବଂ, ଯୁଗପର୍ବ୍ତ୍ୟ ଭାବରେ, ଏଥି ପୁଣ୍ୟ ଆଭି କେବେହେଲେ ବି ଜନଶକ୍ତିର ହୃଦୟରେ ଏପରି ଏକ ଶତ୍ରୁଶାଳୀ ଏବଂ ଜୀବିମନ୍ତ୍ର ଆଶାର ଜାଗରଣ ପଟି ନଥିଲ । ବସ୍ତୁଚଂଚି, ଯଦି ଆମେ ଆମ ହୃଦୟ ଭିତରର ବାର୍ଣ୍ଣିଟିକୁ କେବେ କାନ ଡେରି ଶୁଣିବା, ତେବେ ଆମେ ତତ୍ତ୍ଵଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଲାଗିବା ଯେ ଆମେ ଅଳ୍ପ ଅଥବା ଅଧିକ ସବେତକିଣ ଭାବରେ ନ୍ୟୟ, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, ସୌମ୍ୟଯୁକ୍ତ ସଦିକ୍ଷା ଏବଂ ଭ୍ରାତୃଭ୍ରାତର ଏକ ନୃତ୍ୟ ଶାସନ ଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛୁ । ମାତ୍ର, ବର୍ତ୍ତମାନ ଜଗତ ପକୃତରେ ଯେପରି ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଛି, ସେହି ଅଦର୍ଶଟି ତାହାର ସପୂର୍ଣ୍ଣ ଓଳଟା

ବୋଲି ମନେ ହେଉଛି । କିନ୍ତୁ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ତ ଜଣାଅଛି ଯେ ଠିକ୍ ଇଷା-
କାଳର ସୁଖରୂପୀ ବସିର ଅନ୍ଧକାର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଘନ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।
ତେଣୁ ଏହି ଅନ୍ଧକାର ଯେ ସେହି ଆସନ ପ୍ରଭାତରାତ୍ରି ଏକ ସଙ୍ଗେତ ଦେଇଯାଉଛି,
ସେକଥା ବି ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ନଥିବ କାହିଁକି ? ଏବଂ ଶାନ୍ତିକାଳଟି ମଧ୍ୟ ଏଥେ ପୂର୍ବରୁ
ଆଦୌ ଏତେବେଶୀ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭବରେ ରାଜତ୍ର କରି ନଥିଲା, ଆଦୌ ଏତେବେଶୀ
ଉୟକ୍ତର କଦାପି ହୋଇ ନଥିଲା । ହୃଦୟ ସେଥିଲାଗି ଏହା ପରେ ଯେଉଁ ନୂତନ
ପ୍ରଭାତଟି ଅସୁଛି, ତାହା ପୂର୍ବର ସକଳ ପ୍ରଭାତଠାରୁ ଅଧିକ ଛକ୍କଳ ହେବ, ଅଧିକ
ବିଶୁଦ୍ଧ ଏବଂ ଅଧିକ ଦେଖାପ୍ୟମାନ ବି ହେବ । ...ଶାନ୍ତିର ଏହି ଦୁଃସ୍ମୃଗୁଡ଼ାକ
ଅନ୍ଧବାନ୍ତ ହୋଇଗଲା ପରେ ଆମର ପୃଥିବୀ ଏକ ନୂତନ ଚେତନା ମଧ୍ୟକୁହୁ
ଜାଗୃତ ହୋଇ ଉଠିବ ।

ଏପରି ଏକ ନାଟକୀୟ ତଙ୍ଗରେ ବର୍ତ୍ତିମାନ ଯେଉଁ ସର୍ବେତାଟି ଅନ୍ତି
ହୋଇଯିବାକୁ ଯାଉଛି, ତାହା ମାନସିକ କ୍ଷେତ୍ରର ଶତକୁ ଆଶ୍ରିୟ କରି ଠାରେ
ରହିଥିଲା, କେବଳ ଜଡ଼ ଏବଂ ପ୍ରାଣକୁ ନେଇ ବ୍ୟନ୍ତ ରହିଥିବା ମନର ଭୂମି ଉପରେ
ଠିଆ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ଦ୍ୱାରା ପୃଥିବୀର କ'ଣ ହୋଇଛି ବା ନହୋଇଛି, ସେକଥା
ଆମେ ଏଠାରେ ଆଦୌ ଆଲୋଚନା କରିବା ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଏକ ନୂତନ ରାଜତ୍ର
ଅସୁଛି, ପରମ ଚିନ୍ମୟବାର ରାଜତ୍ର ଆସୁଛି । ମନୁଷ୍ୟର ସୋପାନଟି ପରେ
ଦିବାଚାର ସୋପାନଟିହୁ ଅସୁଛି ।

ତଥାପି, ଏପରି ଏକ ବିଶ୍ଵାସ ଏବଂ ଅସାଧାରଣ ସମୟର ଯେ ଏହି
ପୃଥିବୀରେ ଜୀବନଧାରଣ କରି ରହିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଆମର ମିଳିଛି, ସେତେବେଳେ
କେବଳ ଠିଆହୋଇ ରହି ଘଟନାଗୁଡ଼ିକୁ ଉନ୍ନୋତିତ ହୋଇ ଯାଉଥିବାର
ଦେଖିଲେହୁ କ'ଣ ତାହା ଯଥେଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ ? ସେମାନଙ୍କର ନିଜ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ
ତଥା ପାରିବାରିକ ଜୀବନର ସୀମାଗୁଡ଼ିକ ଅପେକ୍ଷା ସେମାନଙ୍କର ହୃଦୟ ଆହୁରି
ଅଧିକ ଦୂରକୁ ସପ୍ରସାରକ ହୋଇ ରହିଛି ବୋଲି ଯେଉଁମାନେ ଅନୁଭବ କରୁଇନ୍ତି,
ସେମାନଙ୍କର ଭାବନା କେବଳ ଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଧ୍ୟାନ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ଶାନ୍ତି ଓ ମାତ୍ର-
ଗୁଡ଼ାକ ଅପେକ୍ଷା ଆହୁରି ଅଧିକ କିମ୍ବକୁ ଶର୍ଣ୍ଣ କରି ରହିଛି ବୋଲି ଯେଉଁମାନେ
ଅନୁଭବ କରୁଇନ୍ତି, ସମେପରେ କହିଲେ, ଯେଉଁମାନେ ଏକଥା ଅନୁଭବ କରୁଇନ୍ତି
ଯେ ସେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ନିଜର, ନିଜ ପରିବାରର ବା ଏପରିକ ନିଜ ଦେଶର
ଗୋଟାସ୍ତରୀ ସମ୍ପର୍କ ନୁହନ୍ତି, ମାସ, ସକଳ ଦେଶରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ମନୁଷ୍ୟକାନ୍ତର
ମଧ୍ୟରେ ଆପଣାକୁ ପ୍ରକାଶିତ କରି ରହିଥିବା ସେହି ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କରାହି ଯଥାର୍ଥରେ
ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅଧିକାର ରହିଛି, ସେମାନେ ବସୁତଃ ଏହି କଥାଟିକୁ ମଧ୍ୟ

ଅବଶ୍ୟ ଜାଣିଛନ୍ତି ସେ ସେମାନଙ୍କୁ ଜାଗର୍ତ୍ତ ହୋଇ ଉଠିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ସମ୍ବନ୍ଧ
ମନୁଷ୍ୟକାଳ ସକାଶେ ତଥା ସେହି ମହାନ୍ ପ୍ରଭାତଚିର ଆଗମନ ସକାଶେ କାର୍ଯ୍ୟ
ଆରମ୍ଭ କରିଦେବାକୁ ହେବ ।

ଏବଂ, ଏହି ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହିନ୍ଦୁଷ୍ଟି, ଅମିତ ଓ ବହୁଶୀମାବିଶିଷ୍ଟ କର୍ମଧାରୀ
ମଧ୍ୟରେ ନାଶକାରୀର କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକୃତରେ କ'ଣ ହେବ ? ଏକଥା ସବୁବେଳେ ଘଟିଛି
ଯେ, ସେତେବେଳେ ବିଶାଳ ଦଟନା ଏବଂ ବିଶୁଳ କର୍ମଦାୟିତ୍ୱର ବେଳ ଆସି
ପଢ଼ିଥିଲୁଛି, ସେତେବେଳେ ସାଧାରଣତଃ ଏପରି ଏକ ପୁଷ୍ପପୋଷକତାପୁଷ୍ଟି ଅବଙ୍ଗି
ସହିତ ଭିଷନ୍ତ ଦୁଷ୍ଟ ନାଶମାନଙ୍କୁ ଏକ ଅପ୍ରଧାନ ସାନ କୋଣଟି ମଧ୍ୟରେ ରହି
ଆପଣାର ଯାବଣ୍ୟ କାମ କରିବାକୁ ଦିଆଯାଇଛି, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି,— ଏସବୁ
ବଢ଼ିକାମ ଭୂମ ଲାଗି ଦୂରେଁ, ଭୁମେମାନେ ଦୂରଳ ଓ ଅସମର୍ଥ, ଭୂମମାନଙ୍କ ଦୂରା
ଏପରି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।... ଏହି ନାଶମାନ ବି, ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନେକ ଦେଶରେ,
ଭରି ବାଖ, ଶିଶୁମୁଲକ ଓ ଦୃଷ୍ଟି ଆଳସ୍ୟପରିଦ୍ୱାଶ ଭବରେ ଏହି ସ୍ଥାନ ପ୍ରିଣ୍ଟିଟିକୁ
ସ୍ଥାନାର ବି କରି ନେଇଛନ୍ତି । ଏପରି କରି ସେମାନେ ଭରି ଭୂଲ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି
ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ କହିବ । କାରଣ, ଭବିଷ୍ୟତର ଜନନରେ ପୁରୁଷ ଏବଂ ନାଶ ମଧ୍ୟରେ
ଏପରି ଏକ ବିଭିନ୍ନନ ଏବଂ ଅସମତା ଲାଗି ଆଟାଟି କୌଣସି ପ୍ରାନହିଁ ରହିବ ନାହିଁ ।
ନାଶ ଓ ପୁରୁଷ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଯଥାର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧଟି ରହିବ, ସେଇଟି ହେଉଛି ଯେ
ସେମାନେ ପରିଷ୍ଵରର ସମକଷ ହୋଇ ରହିବେ, ପରିଷ୍ଵରକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ ଏବଂ
ଯନ୍ତ୍ର ଭବରେ ପରିଷ୍ଵର ସହିତ ସହଯୋଗ କରିପାରୁଥିବେ ଏବଂ, ଏହି ବର୍ତ୍ତିମାନ-
ଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଆମରୁ ସେହି ଯଥାର୍ଥ ଭୂମିକାଟିକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବାକୁ ହେବ, ଆମର
ଦିପଯୁକ୍ତ ଶ୍ରାନ୍ତ ଓ ଦାୟୀତ୍ୱଟିକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବାକୁ ପ୍ରତିବନ୍ଦି, ଏବଂ ଆମର ଯଥାର୍ଥ
ମହିନ୍ଦୁଟିକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରି ରଖିବାକୁ ପ୍ରତିବନ୍ଦି । ଆଖାୟିକ ରତନାକାରଣୀ ଏବଂ
ଶିକ୍ଷାଦାୟୀଙ୍କରୁପେ ଆମର ମହିନ୍ଦୁଟିକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରି ରଖିବାକୁ ପ୍ରତିବନ୍ଦି । ବହୁତଃ,
ଆପଣାର ଏହି ତଥାକଥାତ ଶ୍ରେଷ୍ଠତାକୁ ନେଇ ସମୁଦରତଃ କିଞ୍ଚିତ୍ ମିଥ୍ୟାଭିମାନ
କରୁଥିବା କେତେକ ପୁରୁଷ ଦୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ପାଇବାକୁ ଭରି ଦୃଶ୍ୟ
କରୁଥାନ୍ତି (ଏହି ବାହ୍ୟ ଦୂରଳତାଟି ମଧ୍ୟ ପ୍ରକୃତରେ ଯେ ଅବଶ୍ୟ ରହିଛି, ସେକଥା
ମଧ୍ୟ ସତ୍ୟ ଦୂରେଁ) ମାତ୍ର, ଏବେ ସେପରି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯଥାର୍ଥରେ କହିଛନ୍ତି,
“ପୁରୁଷ ଯାହା ଲଜ୍ଜା ତାହା କରୁଥାଇ ପରିବେ, ଅଭିମାନବକୁ ଜଣେ ନାଶର
ଗର୍ଭରୁହି ଅବଶ୍ୟ ଜନ୍ମିତାକଥା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।”

ଅଭିମାନବ ପ୍ରକୃତରେ ନାଶର ଗର୍ଭରୁହି ଜନ୍ମ ହେବ, ଏହି ବୃଦ୍ଧି
ସତ୍ୟଟିକୁ କଦାପି ଶେଷନ କରିଯାଇ ପାଇବ ନାହିଁ । ମାତ୍ର, ଏହି ସତ୍ୟଟିକୁ ନେଇ

କେବଳ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କଲେ ତାହା କଦାପି ସଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ଆମକୁ ଏହି ସତ୍ରାଟିର ମର୍ମଟିକୁ ଅଭିନ୍ନ ପରିଷ୍ଠରେ ଭାବରେ ବୁଝିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଏହା ଦ୍ୱାରା ଆମକୁ ଯେଉଁସବୁ ଦୟାପୂର୍ବ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସେ ବିଷୟରେ ସଜ୍ଜନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଏବଂ ଆମର ସମ୍ମନ୍ସ କର୍ତ୍ତ୍ଵାଚିକୁ ସମ୍ମନ କରି ଶିଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବର୍ତ୍ତିମାନର ଭୁବନବ୍ୟାପୀ କର୍ମଧ୍ୟାବୃତ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଠିକ୍ ଏହିଟିକୁହି ଆମେ ଆମର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ମହଞ୍ଚଲପୂର୍ଣ୍ଣ ଭଗତି ଦେଲି ଜାଣିବା ।

ବର୍ତ୍ତିମାନର ଅରାଜକତା ଏବଂ ଅଷ୍ଟଷ୍ଟତାକୁ ପ୍ରକୃତରେ କେଉଁ ଉପାୟରେ ଅନେକ ଏବଂ ସମଞ୍ଜସତାରେ ରୂପାନ୍ତରତ କରି ଦିଅଯାଇ ପାରିବ, ଆମକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣମେ, ଅନ୍ତରେ ମୋଟାମୋଟି ଭାବରେ ସେହି କଥାଟିକୁ ବୁଝିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏଥୁଲଗି ଅନେକ ଉପାୟର କଥା କୁହାଯାଇଛି : ରଜନୀତିକ, ସାମାଜିକ, ନୈତିକ ଓ ଧାର୍ମିକ ଅନେକ ଉପାୟର କଥା କୁହାଯାଇଛି । ମାତ୍ର, ଯେଉଁ କର୍ତ୍ତ୍ଵାଚିକୁ ସମ୍ମନ କରିବାକୁ ହେବ, ତାହାର ବିଶାଳତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହି ଉପାୟ-ଗୁଡ଼ିକରୁ କୌଣସିଛି ସୁନ୍ଦର ସଫଳତାର ସହିତ ତାହାର ସମ୍ମର୍ଗୀନ ହେବେ ବୋଲି ଆଦୌ ମନେ ହେଉ ନାହିଁ । କେବଳ ଏକ ନୃତନ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅନ୍ତର୍ମୁଦ୍ରବାହୀ ଯାହାକ ମନୁଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ନୃତନ ତେତନାର ସ୍ମୃତି କରି ପାରୁଥିବ, ହଁ ସେହି କର୍ମଟିର ସମ୍ମାଦନ କରିବାକୁ ଯାଉଥିବା ବଂଚିମାନଙ୍କର ପଥରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଥିବା ଅୟୁବିଧାଗୁଡ଼ିକର ଅଜୟ ପ୍ରତିପର୍ଦ୍ଦ ଅତିରିମ କରି ଯାଇପାରିବ । ଏକ ନୃତନ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଆଲୋକର ଆବର୍ତ୍ତାବ ଦଟ୍ଟିବ, ବର୍ତ୍ତିମାନ ପର୍ମିନ୍ତ, ଆମର ଅଜ୍ଞାତ ହୋଇ ରହିଥିବା କୌଣସି ଏକ ଦିବ୍ୟ ଶତ୍ରୁମତ୍ର ଧରାଯୁଷରେ ଆପଣାକୁ ପ୍ରକଟ କରି ଅଣିବ ଏବଂ, ଆମ ଲାଗି ନୃତନ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏକ ପରମ ଉଗବନ୍ତ ଭାବନା ଏହି ପୂର୍ବଜୀବ ଉପରେ ଅବତରଣ କରିବ ଏବଂ ଏଠାରେ ଏକ ନୃତନ ଆକାର ଗ୍ରହଣ କରିବ ।

ଏଠାରେ ଆମର ପ୍ରଥମ କଥାଟିକୁ ଆମେ ଦୂଣି ଫେରି ଆସିବା; ପ୍ରକୃତ ଜନମଦ୍ଵାରା କର୍ତ୍ତ୍ଵା କ'ଣ, ସେହି କଥାଟିକୁ ଦୂଣି ଫେରି ଆସିବା । କାରଣ, ବର୍ତ୍ତିମାନ ପୂର୍ବଜୀବ ଅବସ୍ଥାରେ ଏକ ବୁପାନ୍ତର ଘଟାଇବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଉଥିବା ସେହି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶତ୍ରୁମତ୍ରକୁ ଅଭିନ୍ନ କରି ଅଣିବାକୁ ଅଭିପ୍ରେତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏହି ନୃତନ ମନୁଷ୍ୟ-ଶଶିରର ରଚନା କେବଳ ନାଶ ବନ୍ଧାତ ଆଉ କିଏ କରି ପାରିବ ?

ଏଥରୁ ଆମେ ଭଲକରି ବୁଝି ପାରୁଥିବା ଯେ ପୂର୍ବଜୀବନର ଏହି ଦକ୍ଷିଦନ୍ତର ପର୍ମିଯୁଟିରେ କେବଳ ଆମ ନିଜର ବଂଚିମାନ ସବୋତ ଆଦର୍ଶଟିକୁ

ପ୍ରକାଶିତ କରି ପାରୁଥିବା ଏକ ସତ୍ରକୁ ଜନ୍ମ ଦେଲେ ତାହା କଦାପି ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ ନାହିଁ; ଉଚିତ ହେବ ପ୍ରବୃତ୍ତି ପ୍ରକୃତିରେ କପର, ଯାହାର ଆଗମନ ଲଗି ପ୍ରକୃତି ପ୍ରତ୍ୱତ ହେବାରେ ଲଗିଛି, ଆମକୁ ସେହି କଥାଟିକୁ ଖୋଲି ବାହାର କରିବାର ଉଦ୍‌ଦେଶ କରିବାକୁ ହେବ । ଆମେ ଶୁଣିଥିବା ଓ ଜାଣିଥିବା ସହିତାରୁ ବଡ଼ ମଣିଷମାନଙ୍କ ପରି ବା ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଆହୁର ବଡ଼, ଆହୁର ଦଷ ଓ ପ୍ରତିଭାବାନ୍ ଜଣେ ମଣିଷକୁ ସମ୍ମାରରେ ଅବଶ୍ୱ କରିବାକୁ ଆହି କଦାପି ଯଥେଷ୍ଟ ବୋଲି କୁହାଯିବ ନାହିଁ । ମାତ୍ର, ଆମକୁ ଆମ ଭାବନା ତଥା ଲଜ୍ଜାଶ୍ରିର ଅନୁଷ୍ଠାନ ଅଗ୍ରପଦୀ ଦ୍ୱାରା ଆମର ମାନସିକ ଷ୍ଟେମରେ ସେହି ସବୋଳ ସମ୍ବାଦକାଟିର ଫଳରେ ଆସିବାକୁ ଅବଶ୍ୱ ଉଦ୍‌ଦେଶ କରିବାକୁ ହେବ, ଯାହାକ ମନୁଷ୍ୟସୀମାର ସକଳ ମାତ୍ର ଏବଂ ଲକ୍ଷଣକୁ ଅତିବଧି କରି ଅତିମାନବକୁ ଜନ୍ମ ଦେଇ ପାରିବ ।

ପ୍ରକୃତିର ଆଭିକିଳି ସମ୍ମଣ୍ଜ୍ଞ ନୂତନ ଏବଂ ଏକାଙ୍ଗ ଅସତ୍ୟାଶିତକୁ ସୃଷ୍ଟି କରି ଆଣିବା ଲଗି ପୁନଃବାର ଏକ ପ୍ରବଳ ଆବେଗ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲାଣି । ଏବଂ, ଆମକୁ ଏହି ଆବେଗଟିର ଜବାବ ଦେବାକୁ ହେବ, ତାହାର ବୋଲଟିକୁ ମାନିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ପ୍ରକୃତିର ସେହି ଆବେଗଟି ଆମକୁ ପ୍ରକୃତିରେ କେଉଁଠାକୁ ପରିବୁଲିତ କରି ନେଇଯିବ, ଆମେ ସବସ୍ତୁଥିମେ ତାହାର ଆବିଷ୍ଟାର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା । ଏବଂ, ଅଗ୍ରତ ଆମକୁ ଯେଉଁଥିରୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଯାଇଛୁ, ପଛକୁ ଅନାଇ ତାହାର ଉପରେ ଦୁଷ୍ଟପାତ କରିପାରିଲେ ଆମେ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ଭାବରେ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ କରି ପାରିବା ।

ଆମେ ବେଶ୍ ଦେଖି ପାରିବା ଯେ, ପ୍ରକୃତି ଯେତେଥର ଆଗକୁ ଗୋଟିଏ ପାଦ ପକାଇଛୁ, ପୁଥିବା ନିଜ ଉପରେ ଯେତେଥର ଏକ ନୂତନ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ନୂତନ ବିଧାନକୁ ପ୍ରକଟ କରି ଆଣିଛି, ସେତେଲେକେ ଏକ ନୂତନ ଜୀବ ଜାତିର ମଧ୍ୟ ଆବର୍ତ୍ତାବ ହୋଇଛୁ । ଠିକ୍ ସେହିପରି ଜୀବରେହି, ଜାତି, ସମ୍ବ୍ରଦ ଅଥବା ବ୍ୟକ୍ତି-ଜୀବନର, ଉତ୍ସର୍ଗେତର ବିକାଶାଳୀଳ ରୂପାୟନଗୁଡ଼ିକ ମନୁଷ୍ୟସମାଜର ମାର୍ଗଦର୍ଶକ-ମାନଙ୍କର ଯାବଣୀୟ ଉଦ୍‌ଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଅବରତ ଭାବରେ ଅନୁପ୍ରେରିତ, ପରିପୁଷ୍ଟ ଏବଂ ପୁନଃ ଜୀବନପ୍ରାୟ ହୋଇଛି ମାନବୀୟ ଯୁଗ-ଚନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ପରିପୁରର ଅନୁସରଣ କରିଛନ୍ତି । ଏବଂ, ଏହି ଯାବଣୀୟ ରୂପାୟନର ସବଦା ସେହି ଗୋଟିଏ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରହି ଆସିଛି, ପ୍ରକୃତିର ସେହି ରହସ୍ୟାବୃତ ଏବଂ ମହିମାମୟ ଲକ୍ଷ୍ୟଟି ତାହାର ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହୋଇ ରହିଛୁ ।*

* ଏସର ମନେ ହେଉଛି ଯେ ଅଗରୁ ଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବା ଏକ ଚଠାର ନମ୍ବୁଲକ୍ଷିତ ପାବଗୁଡ଼ିକ ଏଠାରେ ଅନ୍ତର୍ଭକ୍ତ ହେବା ଲଗି ମାଥ ଆରଗ୍ରାୟ ରଖିଥିଲେ :

ଆମକୁ ପ୍ରକୃତିର ଏହି ଆହ୍ଲାନଟିର ଜବାବ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଏହି ମହାନ୍ ଏବଂ ବିଶାଳ କାର୍ଯ୍ୟଟି ଲାଗିଛି ଆମକୁ ନିୟୋଜିତ କରି ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହି ଆସ୍ତାସମ୍ବାଧ ଏବଂ ଏପର୍ଫିନ୍ଟ ଅନାବିଷ୍ଟ ତ ହୋଇ ରହିଥିବା ପଥଟି ଉପରେ ଆମେ ଜପରି ପାହାଚ ହୋଇ ଅଗ୍ରଗତି କରିପାରିବା, ସେହି ବିଷୟରେ ସମ୍ବାଦମୂଳକ ସମ୍ବନ୍ଧରୁ ସମ୍ଭବ ହେବା ଲାଗି ଆମକୁ ରେଣ୍ଟା କରିବାକୁ ହେବ ।

ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟଟି ପ୍ରକୃତରେ କ'ଣ ରକଷାର କେଉଁ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଉପରକି ସକାରେ ପ୍ରକୃତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରଖି ଅଗ୍ରସର ହେଉଛି ? ଅପାର ଅଭିଭାବମୟ ପ୍ରଥମ ଅନ୍ତେଷ୍ଟିର ସର୍ଵୀୟମୂଳ ପ୍ରକୃତରେ କାହାର ଅନ୍ତେଷ୍ଟି କରୁଛି ?

ପ୍ରକୃତର ମଧ୍ୟଦେଇ ଯାହା ଜନ୍ମିଲାଇ କରିବାକୁ ଯାଇଛି, ଯାହାକୁ ଅଭିଭାବକୁ କରି ଅଣିବା ତାହାର ବୁଦ୍ଧି ହୋଇ ରହିଛି, ପ୍ରକୃତ ସର୍କନା କରୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ରୂପହିଁ ସୁନିଥରେ ଦେବଳ ତାହାର ଅଭିମୁକ୍ତି କରିବାରେ ଲାଗିଛି ।

ଅନ୍ୟ ଜୀବଜାତମାନଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ସମ୍ବନ୍ଧକ କରି ଅଧ୍ୟଥବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବଜାତ ପ୍ରକୃତର ସେହି ଅନ୍ତାଗୁରୁ ଅଧିକାୟାରୁରୁ ସାକ୍ଷୀ ହୋଇ ରହିଛି, ତା'ର ପଦିତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିର ପ୍ରମାଣ ହୋଇ ରହିଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବଜାତର ସର୍ଵୀୟମୂଳରେ କିନ୍ତୁ ସରମାଣରେ ଅଧ୍ୟବକ ଜଡ଼ର ରୂପାନ୍ତର ଘଟୁଛି ଏବଂ ଦୁଇ ସଥର ସେହି ଅନାଗତ ଉଷ୍ଣମୁକୁଳର ଘୋଷଣା କରିଦେଇ ଯାଇଛି । ସବାଣେଷରେ ମାନବାକାର ଜୀବ ଅର୍ଥାତ୍ ଅଭିମ ମାନବର ଗୁହା ସର୍ବୀୟ ଅଧି ପଦ୍ଧତିବା ଲାଗି ଅଗ୍ରଗତ ସଥିର ମଧ୍ୟଦେଇ ପ୍ରକୃତରୁ ପ୍ରକୃତରେ କେତୋଟି ସଥର ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିବାକୁ ହୋଇଛି ?

ତିନ୍ଦୁମୁଁ ଜୀବନର ପ୍ରାସାଦ ପାଖରେ ଅଣି ପଦ୍ଧତାର ଦେଉଥିବା ସେହି ବଜୟପଥକୁ ଏହାହିଁ ମନୁଷ୍ୟ ସମକ୍ଷରେ ଅଣି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କରିଦେବ । ମାତ୍ର ସେହି ବଜୟପଥଟିକୁ ଅବସ୍ଥାର ନ କରି ଏହି ମୁଖ୍ୟମରେ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ଜାତ ଓ କେତେ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଅତିବାହୁତ ହୋଇଯିବାକୁ ସବୁ, ମନୁଷ୍ୟର ଏହି ଯାତ୍ରାସର୍ଵୀୟମୂଳେ ପ୍ରକୃତରୁ ଅର କେତେଥର ବ୍ୟକ୍ତି ରୂପାରେ ଯିବାକୁ ହେବ । କାରଣ, ଅପାର ଏହି ବିଶ୍ୱକରତର ସବାଣେଷ୍ୟ କୃତ ବୋଲି ବିଶ୍ୱର କରୁଥିବାକୁ, ତାକୁ ଯେ ତଥାପି ଅତୁର ଗୋଟିଏ ଅବଶ୍ୟକ ମଧ୍ୟଦେଇ ଗଢ଼ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ମନୁଷ୍ୟ ମୋଟେ ସେବାରେ ଜାଣି ଦାରୁ ନାହିଁ ।

ଏବଂ ତଥାପି, ଏହି ମୁଖ୍ୟମରେ ଜନ୍ମିଲାଇ କରୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟଶିଶୁ ଉତ୍ତରେ, ସମ୍ବନ୍ଧର କରୁଥିବା ଯାବଣୀମୁଁ ଦୁଇ ରୂପରେ, ଉଦ୍‌ବନ୍ଧ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁଖ୍ୟମନ୍ଦିରମ ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଦ୍‌ବନ୍ଧରେ ପ୍ରକୃତ ତାକୁ ପୁନବାର ଅଗର ତାଟ ଦେଖାଇ ନେଇଯାଇ ପାରିବାର ମାର୍ଗଟିକୁହିଁ ଖୋଜିବାରେ ଲାଗିଛି ।

ସମ୍ବନ୍ଧର ପଦରଶହ ଶତାବ୍ଦୀ ଧରି ପଦରଶହ ନିଯ୍ୟତ ମନୁଷ୍ୟ ଏହି ସାରାର୍ଥ ସଥଟିକୁ ନ ପାଇ ଉମି ହୁଳୁଛନ୍ତି ।

ସେମାନଙ୍କ ଅଗ୍ରଗତର ଯାବଣୀ ପ୍ରମ୍ଭ ଯେଉଁ ଅନେକାନେକ ମାର୍ଗ-ରୂପରେ ବିଷ୍ଟି ହୋଇ ପଡ଼ିଛି, ଅନ୍ୟ ଯାବଣୀମୁଁ ଶେଷ ସର ଏହି ସେତୁରେ ମଧ୍ୟ, ସେଥିମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ

ପ୍ରଥମତଃ, ଉଦ୍‌ବିଷ୍ୟର ମନୁଷ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍ ସେହି ଅତିମାନବର କୌଣସି କଲୁନା କଲବେଳେ ଆମକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଭାରି ସାବଧାନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମନୁଷ୍ୟର କୌଣସି ଏକ ପ୍ରବୁପକ୍ରିୟା ଗ୍ରହଣ କରିନେଇ ତାହାକୁଠି ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତା ଏବଂ ଅଛିବୁକର ପରିଧାନ ଦେଇ ଆମେ କଥାପି ଅତିମାନବର କଲୁନା କରିବାକୁ ଯିବା ନାହିଁ । ଏହି ପ୍ରମାଦଟିକୁ ଯଥାସମ୍ମବ ଏତି ପାରିବା ଲାଗି ଆମକୁ ଜୀବନ-ବିବର୍ତ୍ତନରୁ ମିଳିଥିବା ଶିକ୍ଷାଟିର ଯଥାର୍ଥ ଅନ୍ୟନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ମାର୍ଗରୁଠି ଉତ୍ସ ବୋଲି କୁହାଯାଉ ଆରବ : ସେଇଟି ହେଉଛି ସମନ୍ୟ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତାଗୁଡ଼ିକର ପଥ । ସେହି ସଥଟିକୁ ଆମେ କେଉଁଠାରେ ଅବିଷ୍ଵାର କରି ଆରବା ?

ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟମାନ ଉତ୍ସରେ କିଏ କେବଳ ସେହି ସହଜ ଏବଂ ସୁପେଷ୍ଟିତ ଗୁରୁକାହାଟ ଗୁଡ଼ିକ ଶତ ପ୍ରକୃତରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସଥରେ ଯିବା ପାଇଁ ସାହୁରୀ ହୋଇପାରୁଛି ? ଅର୍ଥ ଗୋଟିଏ ବାଟ ଅବଶ୍ୟ ରହୁଛି ବୋଲି ଉଲକର ଜାଣି ସିଏ ସେଇଟିକୁ ଖୋଜି ବାହ୍ୟର କରିବ ବୋଲି ଅନ୍ୟ ସହଗୁଡ଼ିକୁ ହସରବା କରି ପ୍ରମୁଚ ହୋଇ ପାରୁଛି, ବା ହୃଦୟ, ଏକୁଟିଆ ଗୁଲି, ଏକୁଟିଆ ଚିନ୍ମାକରି, ସବଦା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଳଗା ରହି, ସିଏ ଯାହାର ଅନ୍ୟେଷଣ କରୁଛି, ଜାହାକୁ କେବେ ପାରିବ ବୋଲି ମୋଟେ ନିଷ୍ଠିତ ନ ହୋଇ ବି କିଏ ଅନ୍ୟ ଯାବଣ୍ୟ ସଥକୁ ହସରବା କରି ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରୁଛି ?

ଅଗ୍ରଗଣ୍ୟ ଏବଂ ଗ୍ରୁମାନ୍ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତୁମେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଅବିଷ୍ଵାର କରିବା ଲାଗି ଅବୌ ଚେଷ୍ଟାକର ନାହିଁ । କାରଣ ଏହି ମନୁଷ୍ୟମାନେ ସେମାନଙ୍କର ସମଜାଗୟ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଏବାରକି ହୋଇ ପାରିବେ ଯାଇ ହୃଦୟ ଅନ୍ୟର ଅନ୍ୟକ ସରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବରେ ଅଗ୍ରଗଣ୍ୟ ଓ ଗ୍ରୁମାନ୍ ହୋଇ ପାରିବେ ।

ଅନ୍ୟ ସଥରଗୁଡ଼ିକର ମେଳରେ ମୁନ୍ଦରାନ ସଥରଗୁଡ଼ିକ କେତେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଓ ଗ୍ରୁମାନ୍ ହୋଇ ଦିଶନ୍ତି ସତ, ମାତ୍ର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ରହିଛି ଜୀବନର ଉଷ୍ଣ ଯାବଣ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମିଶ୍ରଣ-ଫଳର ସବଦା ବାହାରେହି ରହିଥାଏ । ଠିକ୍ ସେହିପରି ଜୀବରେ, ରୂପମୂଳର କ୍ରମଟିକୁ ଅବେହଣ କରି ଯାଇଯାଉ, ଅରଣ୍ୟର ସେଇଁ ବୁଝିଷି ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ହୃଦୟ, ତାଙ୍କା ପଶୁ ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟର ଭୁମିକ୍ଷାଏ ଜୀବପୁଣ୍ୟର ପ୍ରକଳ୍ପିତାକୁ ସରିଗୁଣିତ କରି ନିଏ ବା ବିବରନଧାର ଗୁଡ଼ିକର ବାହାରେହି ରହିଥାଏ ।

ସୁନ୍ଦର ସେହିପରି, ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କର ଶୈତାନରେ ମଧ୍ୟ, ବିଏ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସମାନ, ଅଧିକ ପ୍ରାସ୍ତର କରିବ ଏବଂ ଯାହାଠାରେ କଳାମୁକତା ଅଥବା ଯାଗ୍ରିତ୍ୟ ବା ଧର୍ମରକ୍ଷା ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସରିମାଣରେ ବିକାଶିତ ହୋଇଥିବ, ବାହାର ଯାନକ୍ଷତ୍ର ହୃଦୟ ମନୁଷ୍ୟଠାରୁ ଅତିମାନବ ସର୍ବୀକ୍ଷା ପଞ୍ଚଥୀବା ବାଟିଠାରୁ କହୁ ଦୂରରେ କି ଦୂରୀପିତ ହୋଇପାରେ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାତ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ସର୍ବତା, ମନୁଷ୍ୟ ବାସ କରୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମାଜ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଧର୍ମ,—ଏଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତର ଏକ ନୂତନ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ପ୍ରତିବନ୍ଧ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ଆମେ ଆଗରୁ ଅଲୋଚନା କରି ଦେଖି ସାହିତ୍ୟରେ, ପୃଥିବୀପୁଷ୍ଟରେ ଏକ ନୃତନ ଜୀବପ୍ରକାରର ଆଚିର୍ଣ୍ଣାବ ସଂବନ୍ଧରେ ଏକ ନୃତନ ନାତର ଘୋଷଣା କରିଥାଏ, ଏକ ନୃତନ ଚେତନାରୁମିର ଘୋଷଣା କରେ । ଏକ ନୃତନ ଶତ୍ରୁମତ୍ତ୍ଵ ବା ସାମର୍ଥ୍ୟର ଘୋଷଣା କରେ । ମାତ୍ର, ତହିଁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, କୌଣସି ନୃତନ ଜୀବଜାତି ଯେତେବେଳେ ପୃଥିବୀ ଅଭିଭ୍ୟକ୍ତ ରହିଥିବା ଏହି ସାମର୍ଥ୍ୟ ଅଥବା ଚେତନାଟିକୁ ଅଳ୍ପକାରୀ କରେ, ସେତେବେଳେ ତାକୁ ହୃଦୟର ତିକ୍ତାପ ପୁଷ୍ଟବତ୍ତୀ ଜୀବଜାତିଟିର ଲକ୍ଷଣରୁପେ ତା'ଠାରେ ରହିଥିବା ଅନେକ ଦକ୍ଷତା ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ହରାଇବାକୁ ବି ପଡ଼ିପାରେ । ଉଦାହରଣ ସବୁପାରେ, ଏଠାରେ ପ୍ରକୃତି ବିଜ୍ଞାନର କେବଳ ସେଇ ସଂଖେଷ ସୋପାନଟି ବିଷୟରେହିଁ କୁହାଯାଉଛି,—ମନୁଷ୍ୟ ଓ ତା'ର ଠିକ୍ ପୁଷ୍ଟବତ୍ତୀ ବାନର ମଧ୍ୟରେ ଆମେ କେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ସବୁଠାରୁ ବଢ଼ି ପ୍ରଭେଦ ବୋଲି କହି ପାରିବା ? ବାନରର ପ୍ରଭାବକୁ ଆହୁ ପ୍ରାଣିକତା ଓ ଦୈତ୍ୟକ ସାମର୍ଥ୍ୟକା ତା'ର ସବୋଇ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତାର ସୋପାନରେ ଉପନ୍ମତ ହୋଇ ପାରିଛି, କିନ୍ତୁ ମନୁଷ୍ୟରୂପୀ ପରବତ୍ତୀ ନୃତନ ଜୀବଜାତିକୁ ସେହି ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତାଗୁଡ଼ିକୁ ହରାଇବାକୁହିଁ ପଢ଼ିଲା । ମନୁଷ୍ୟ ଆଉ ବାନର ପରି ଏହେ ତମକ୍କାର ଭବରେ ଜାରି ଉପରେ ଚଢ଼ି ପାଇଲା ନାହିଁ, ମାଙ୍ଗଡ଼ିତିତି ମାରି ଭ୍ରାମଗର୍ଭମାନଙ୍କରେ ପ୍ରବେଶ କରି ପାଇଲା ନାହିଁ, ଗୋଟିଏ ମୁଣ୍ଡିଆରୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ମୁଣ୍ଡିଆ ଉପରକୁ ଡେଇଁ ବି ପାଇଲା ନାହିଁ; ମାତ୍ର ତା' ବଦଳରେ ସିଏ ବୁଝିର ଅଧ୍ୟକାଶ ହେଲା, ବିବେଚନା-ଶତ୍ରୁ ଅଳ୍ପକାରୀ କଲା, ଦୁଇଟି ବସୁକୁ ଯୋଡ଼ି ଶିଖିଲା, ନାନା ବସୁର ବଚନା କରି ଶିଖିଲା । ବସୁତଃ ମନୁଷ୍ୟର ସୋପାନରୁହିଁ ପୃଥିବୀପୁଷ୍ଟରେ ମନୋଗତ ଜୀବନର ଅନ୍ତକାଳ ଧରି ପ୍ରକୃତି ଯେଉଁ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟକ ପ୍ରସ୍ତ୍ରୋଗ ବା ପ୍ରମ୍ାଦର ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ ଧାରର ମଧ୍ୟରେ ଗତ କରି ଥିଲା, ଏହିପରିବହୁକୁ ପ୍ରମ୍ାଦ ଦ୍ୱାରା ତାହା ସେଇଥିରେହିଁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ନେଇର ମିଶାଇ ଦେଇଥାଏ ।

ଯେପରି, ଏତେଗୁଡ଼ିଏ ସମ୍ବନ୍ଧଜାତ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିକରୁ ମଣିଷର ଉଦ୍ଭବ ହେଲା, ଠିକ୍ ସେଇଥିର ସମାଜ ଏବଂ ଧର୍ମର ଏହି ନାନା ପ୍ରକାର ମଧ୍ୟରୁ ଏପରି ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ବି ସମ୍ବନ୍ଧ ହେବ, ଯେଉଁଥିରୁ କି ଦିନେ ନା ଦିନେ ଅତିମାନବର ଅବଶ୍ୟକ ହୋଇ ପାରିବ ।

କାରଣ, ବାରଂବାର କହି ଅଧ୍ୟକାଶ ପ୍ରାସାରିଗୁଡ଼ିକ ଉଚିତରେ ଜୀବନର ସେହି ସବୁପ୍ରଥମ ସୋପାନଟିଠାରୁ ମନୁଷ୍ୟର ପ୍ରଭାବ ସର୍ବୀନ୍ତର, ମନୁଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ଉଗବାନ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିବା ସାଏ ପ୍ରକୃତି ଠିକ୍ ଯେହି କଥାଟିରୁହିଁ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦୟକ କରି ଆସୁଛି ।

ମନୁଷ୍ୟ ସମୁଦ୍ରାମ୍ବ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକୃତ ଅତିମାନବର ସେହି ସମ୍ବାଦନାଟିକୁହିଁ ଖୋଜି କୁଳୁଣି; ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟର ମଧ୍ୟରେ ସିଏ ଦିବ୍ୟକାର ଉପଲବ୍ଧି ସକାଶେହିଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି ଅଗ୍ରପର ହେଉଛି ।

ଆବିର୍ଭାବ ଘଟିଲ, ବୁଦ୍ଧିର ଆବିର୍ଭାବ ଘଟିଲ । ମନୁଷ୍ୟ ହେଉଛି ମୂଳତଃ ଏକ ମନୋମୟ ସତ୍ତ୍ଵ, ଏବଂ, ଯଦି ଏହଠାରେହୁ ତା'ର ଯାବଣ୍ୟ ସମ୍ଭାବନା ଶେଷ ହୋଇ ଯାଏ, ଯଦି ତା'ର ଏହି ମନୋଗତ ଜୀବନର ସେପାଖରେ ମଧ୍ୟ ସିଏ ଆପଣା ଭିତରେ ଆହୁର ଅନେକ ଜଗତ, ଆହୁର ଅନେକ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ଚେତନାର ଆହୁର ଅନେକ ଭୂମିକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଅନୁଭବ କରାବକୁ ସମ୍ପଦ ହୁଏ, ତେବେ ସେଗୁଡ଼ିକ ତାହାର ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ଲାଗିଛି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ହୋଇ ରହିବ; ଗୋଟିଏ ବାନର ଭିତରେ ମନୋଗତ ସମ୍ଭାବନାଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ଭାବରେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପରି ହୋଇ ରହିଛୁ, ଠିକ୍ ସେହିପରି ହୋଇ ରହିବ ।

ଏକଥା ସତ୍ୟ ସେ କେତେକ ଲୋକ, ସେମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ଅତ୍ୟନ୍ତ କମ୍, ମନୋଭୂମିର ସେପାଖରେ ରହିଥିବା ସେହି ଜଗତରେ ଅବଶ୍ୟ ବାସ କରିଛନ୍ତି । ସେହି ଭୂମିଟିକୁ ଆମେ ହୁଏତ ଆଖ୍ୟାଯିକ ଭୂମି ବୋଲି କହ ପାରିବା । ବ୍ୟକ୍ତତଃ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେ ବନ୍ତି ଏହି ପୃଥିବୀପୃଷ୍ଠରେ ସେହି ଅନ୍ୟ ଜଗତଟିର ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରତିମୁଣ୍ଡି ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କୁ ଆମେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟକ୍ତତଃ ବୋଲି କହିବା, ମନୁଷ୍ୟମୂଳକୁ ବାଟ ଦେଖାଇ ଯାଉଥିବା ଅଗ୍ରମାମୀ ପୁରୋଧା ବୋଲି କହିବା । ସେମାନଙ୍କୁ ଆମେ ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟ ବୋଲି କହାପି କହିବା ନାହିଁ, କାରଣ ସେମାନେହି ମନୁଷ୍ୟମାନକୁ ତା'ର ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟକୁ ଉପଲବ୍ଧିର ସୋଧାନାଥଙ୍କୁ ପରିଚୟିତ କରି ନେଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଦେଶ ଓ କାଳର ଏହି ବିରାଟ ବିଦ୍ୱାର ମଧ୍ୟରେ ବିଷୟ ହୋଇ ରହିଥିବା ମାତ୍ର କେତେକଣ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଯାହା ଏକ ବିଶେଷ ଅର୍ଜନ ଓ ଅନୁଭବ ହୋଇ ରହିଥିଲ, ଏହା ପରେ ଆବିର୍ଭାବ ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା ନୃତ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟପୂରୁଷଟିର ତାହାର୍ହ ସଂପ୍ରଧାନ ଲକ୍ଷଣ ହୋଇ ଅବଶ୍ୟ ରହିବ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରରରେ ମନୁଷ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିଶତ୍ରୁ ଦ୍ୱାରାହିଁ ଆପଣା ଜୀବନର ପରିବର୍ତ୍ତନା କରୁଛି; ଏହି ମନର ଯାବଣ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକଲାପନ୍ତି ସାଧାରଣ ଭାବରେ ତାହାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗୁଛନ୍ତି । ପର୍ମିବେଷଣ ଓ ଅନୁମତି ତା'ର ଯାବଣ୍ୟ ସମ୍ଭାବନା ହୋଇ ରହିଛୁ । ସେହି ବୁଦ୍ଧ ଦ୍ୱାରା ପରିଚୟିତ ବିବେଚନାଶତ୍ରୁ ଦ୍ୱାରାହିଁ ମନୁଷ୍ୟ ଆପଣାର ଯାବଣ୍ୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପଢ଼ିବ କରୁଛି ଏବଂ ଜୀବନରେ ଆପଣା ଲାଗି ମାର୍ଗ ବାହୁ ନେଇଛୁ ବା, ବାହୁ ନେଇଛୁ ବୋଲି ଭାବୁଛି ।

ସବୋଧିତ୍ତ ନୃତ୍ୟ ମାନବକାନ୍ତର ପରିଶାସନ କରିବ, ଅର୍ଥାତ୍ ଆପଣା ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥାର ବିବାଦ ବିଧାନଟିର ଅପରେଷ ଅନୁଭବ ଲଭ କରିଛି ମନୁଷ୍ୟ ଆପଣାର ପରିବର୍ତ୍ତନା କରିବ । ଏପରି କେତେକ ମନୁଷ୍ୟ ଆଆନ୍ତ୍ର ଯେଉଁମାନେ କି ପ୍ରକୃତରେ ସବୋଧ ସହିତ ପରିଚତ ରହିଥାନ୍ତି ଏବଂ ତାହାକୁ ଅନୁଭବ ମଧ୍ୟ

କରନ୍ତି । ଯେପରି, ଅରଣ୍ୟବାସୀ କେତେକ ବୃଦ୍ଧ ଗରିଲ ନିଜ ଜୀବନରେ ବୃଦ୍ଧ ଓ ବୃଦ୍ଧପ୍ରେରିତ ବିଶୁରଣାର କିଞ୍ଚିତ ଆଖ୍ୟା ପାଇଥାଅନ୍ତି, ଠିକ୍ ସେହିପରି ।

ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜରେ ବାସ କରୁଥିବା ଯେଉଁ ଅଳ୍ପ କେତେ ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ଅନୁର୍ଗର ଆସୁଥିର ବିକାଶ ସାଧନ କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ସୁଥିର ଯଥାର୍ଥ ବିଧାନଟିକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିବା ଦିଗରେ ଆପଣାର ଶତ୍ରୁଗୁଡ଼ିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭବରେ ନିଯୋଜିତ କରି ପାରିଛନ୍ତି, ସେହିମାନଙ୍କରିହିଁ ସବୋଧନକୁ ରହିଛି ବୋଲି ଅଳ୍ପବ୍ରତ ପରିମାଣରେ ଅବଶ୍ୟ କୁହାଯିବ । ଯେତେବେଳେ ମନ ସ୍ଵପ୍ନୀଷ୍ଟ ଭବରେ ନିପ୍ରକ୍ରିୟାଏ, ଏକ ସ୍ଵଳ୍ପ ଦର୍ଶଣ ପରିହିଁ ବିଶୁକ ହୋଇପାରେ, ବାଯୁ ଦ୍ୱାରା ଆଦୌ ଆନ୍ଦୋଳିତ ହେଉ ନଥିବା ଏକ ପୁଷ୍ପରଣୀ ପରି ନିଷ୍ଠନ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ସେତିକିବେଳେହି, ଉଚ୍ଚ ଦେଶରୁ, ନିଷ୍ଠମାଳାର ଆଲୋକ ନିଷ୍ଠନ ଜଳର ସମତଳଟି ଉପରେ ଆସି ଅଳାଡ଼ ହୋଇ ପଡ଼ିଲ ପର, ଅତିମାନସର ଆଲୋକ ଅନୁର୍ଗର ସେହି ପରମ ସତ୍ୟର ଆଲୋକ ଶାନ୍ତ ଓ ପ୍ରିଯ ହୋଇ ରହିଥିବା ମନର ଭୂମିଟିକୁହିଁ ଆଲୋକିତ କରିଦିଏ ଏବଂ ସବୋଧକୁ ସମ୍ବନ୍ଧ କରିଆଣେ । ପରମ ଜୀବତା ଗର୍ଜି ମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁମାନେ ସେହି ବାଣୀଟିକୁ ଶୁଣିବାରେ ଅଭ୍ୟନ୍ତରୀୟ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ତାହାକୁହିଁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଆପଣାର ଯାଦଗୀୟ କାର୍ଯ୍ୟର ବିଶୁରଣାରୁପେ ଗ୍ରହଣ କରି ନେଇଥାନ୍ତି । ଏବଂ ସାଧାରଣସ୍ତରେ ଅନ୍ୟମାନେ ଯେତେବେଳେ ବୃଦ୍ଧିଯୁଦ୍ଧର ଜଟିଲ ଗହନଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଏଣେତେଣେ ବୁଲିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଏମାନେ ସିଧା, ସିଧା ଆପଣାର ମାର୍ଗଟି ଉପରେ ଗଢ଼ କରୁଥାନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ସେହି ସବୋଧଟି ସେମାନଙ୍କୁ ଜୀବନର ଯାଦଗୀୟ ମୋଡ଼ ଓ ବାଙ୍ଗ ଦେଇ ପରିଚୁଲିତ କରି ନେଉଥାଏ, ସତେଥାବା ଏକ ଶତ୍ରୁଗାଲୀ ଏବଂ ଅବ୍ୟାପ୍ତ ହସ୍ତ ଦ୍ୱାରା ପରିଚୁଲିତ ହେଲ ପରି ସେମାନେ ଏକ ଉଚତର ପ୍ରସାଦ୍ୟ ଅନ୍ତଃସ୍ତରୁତି ଦ୍ୱାରା ପରିଚୁଲିତ ହେଉଥାନ୍ତି ।

ସବୋଧର ଏହି ସାମର୍ଥ୍ୟଟି ବର୍ତ୍ତମାନ କେବଳ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିତମ ହିସାବରେ ରହିଛି, ସାଧାରଣ ମଣିଷର ଏକ ସମ୍ପଦରେ ପରିଶକ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ । ମାତ୍ର, ଏଥରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ, ନୂତନ ମନୁଷ୍ୟକାଳର ଜୀବନରେ ଏ ଆଗାମୀ କାଲର ମନୁଷ୍ୟଠାରେ ତାହା ଏକ ସାଧାରଣ ଏବଂ ସାଧୁବିକ ସାମର୍ଥ୍ୟ ହୋଇ ରହିବ । ମାତ୍ର ସେହି ଶତ୍ରୁକୁ ସତ୍ତତ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗାଇବା ଦ୍ୱାରା ତାହା ହୁଏତ ଆମ ବୃଦ୍ଧିଯୁଦ୍ଧର ସାମର୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସକାଶେ ହାନିକାରକ ବି ହୋଇପାରେ । ଯେପରି ମନୁଷ୍ୟକୁ ତା'ର ଏହି ପ୍ରକଟିକୁ ଆସି ବାନରର ସେହି ଅତିଦର୍ଶ ଶାଶ୍ଵତକ ସାମର୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ହରାଇବାକୁ ପଡ଼ିଲ, ଠିକ୍ ସେହିପରି ଅତିମାନବକୁ ମଧ୍ୟ ଏହି

ମନୁଷ୍ୟଗୁରୁର ସୁନିଦ୍ୟ ମନୋଗତ ସାମର୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ।* ଅର୍ଥାତ୍ ଆପଣାକୁ ତଥା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଧୋକା ଦେବାର ଏହି ସାମର୍ଥ୍ୟଟିକୁ ହରାଇ ବସିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ତେଣୁ, ଆପଣାର ଯେଉଁ ବୃଦ୍ଧିସାମର୍ଥ୍ୟଟି ଲାଗି ସିଏ ଯଥାର୍ଥରେ ଅଥବା ବୃଥା ଏତେ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଛି, ସେଇଟି ସମେତ ମନୁଷ୍ୟ ଏପର୍ଫନ୍ଟ, ଯେତେ ଯାହାକିହିର ବିକାଶସାଧନ କରିପାରିଛି, ତା'ର ଯାବଜ୍ଞୟ ପ୍ରସ୍ତୋଳନକୁ ମେଘାଇବା ଲାଗି ତାହା ବର୍ତ୍ତିମାନ ଆଦୋ ସମର୍ଥ ନୁହେଁ, ଏବଂ ତେଣୁ ତା' ଭିତରେ ରହୁଥିବା ଏହି ବୃଦ୍ଧିଭିତର ଅନ୍ୟ ଶକ୍ତିକୁ ଅନାବୃତ କରି ଆଣିବା, ତାହାର ଆବିଷ୍ଵାର କରିବା ଏବଂ ତାହାକୁ ବନ୍ଦନରୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ଏଣୀକି ତା'ର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ରହିବ ବୋଲି ଯେତେବେଳେ ସିଏ ସାହସର ସହିତ ଦୋଷଣା କରିଦେଇ ପାରିବ ସେତିକିବେଳେ ଯାଇ ଅତିମାନବଢ଼ିରେ ଉପମତ ହେବାର ମାର୍ଗଟି ତାହା ଲାଗି ଉନ୍ନୋଟିତ ହୋଇଯିବ । ତା'ର ଦର୍ଶନ, କଳା, ବିଜ୍ଞାନ, ନାଟ୍କଶାସ୍ତ୍ର, ସାମାଜିକ ଜୀବନ ତଥା ପ୍ରାଣଗତ ଯାବଜ୍ଞୟ ଅନୁଧାବନ ଆରି କଦାପି ସତେଅବା ଗୋଟିଏ ବୃତ୍ତରେ ବୁଲୁଥୁଥିବା ପରି ଜୀବ୍ୟ ସେହି ମନ ଓ ପ୍ରାଣ ଭିତରେ ସୀମିତ ହୋଇ ରହୁଥିବା ମନ ଓ ପ୍ରାଣରୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଓ କଷ୍ଟରେ ହୋଇ ରହିବ ନାହିଁ, ମାତ୍ର ମନ ଓ ପ୍ରାଣର ପଣ୍ଡାତରେ ରହୁଥିବା ଏକ ବୃଦ୍ଧିଭିତର ପରମ ସତ୍ୟର ଆବିଷ୍ଵାର ଲାଗି ଏବଂ ତାହାର ଶକ୍ତିକୁ ଆମର ଏହି ମନୁଷ୍ୟ-ଜୀବନର ଭୂମିକୁ ଅବଶ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର କରଇ ଆଣିବା ଲାଗି ସେବରୁ ଏକ ସାଧନ ହୋଇଛି ରହିବ । ଏବଂ ଏହି ଆବିଷ୍ଵାର ହେଉଛି ଆମ ଯଥାର୍ଥ ଆସସତ୍ତ୍ଵ ଏବଂ ଯଥାର୍ଥ ସ୍ଵଭବର ଆବିଷ୍ଵାର, କାରଣ ତାହା ହେଉଛି ସଂଗୋଚ ଆସସତ୍ତ୍ଵ ଏବଂ ସ୍ଵଭବର ଆବିଷ୍ଵାର ।

ଆମେ ଏପର୍ଫନ୍ଟ ଆସସତ୍ତ୍ଵର ସେହି ପ୍ରରରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିପାରି ନାହିଁ, ତାହା ଆମର କେବଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହୋଇ ରହିଛି । ମାତ୍ର ଦାର୍ଶନିକ ଜୀବନଶେ ଯେଉଁ ପ୍ରାଣସ୍ତୁରୁ ମହାଶକ୍ତିମନ୍ତ୍ରର ସୁତ ଗାଇଥିଲେ, ସେଇ ପ୍ରରଟି କଦାପି ତାହାର ସମବାଚୀ ନୁହେଁ, ଏହା ହେଉଛି ଆଖାସିକ ଆସସତ୍ତ୍ଵ, ଏକ ଆଖାସିକ ପ୍ରକୃତି । କାରଣ, ଅତିମାନବଢ଼ି ବିଷୟରେ ଆଦୋ କୌଣସି କଥା କହିବା ମାତ୍ରକେହି ଆମକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସତକ୍ର ଭାବରେ, ନାତ୍ରିଶେ ସେହି ଅତିମାନବର ଯେଉଁ ବଳ୍ୟକୁ

* ଏହାର ଏକ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ବି ଶେଷ ହୋଇଛି (ଅଗ୍ରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏକ ଚିଠାରୁ) : ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୁନ୍ଦିର ସମଗ୍ର ସାମର୍ଥ୍ୟଟି ଓ ଏପରିକ ସିଏ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ରହୁନ୍ତି ମଧ୍ୟ ଆର କୌଣସି କାମରେ ଲାଗିବ ନାହିଁ; ମନୁଷ୍ୟ ଲାଗି କୌଣସି ବ୍ୟବହାରରେ ନଲାଗିବାରୁ ବାନସବାର ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ିଟି ଯେଥର ତା'ର ଶବ୍ଦରୁ ବିଦା ହୋଇ ରଙ୍ଗଗଲ, ସେଇଟି ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେହିପର ଅନ୍ୟ କରି କିମେ ଅନ୍ତର୍ଭିତ ହୋଇଯିବ ।

ଅଥବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉପରସ୍ତସ୍ଥ ଓ ଅହପୂର୍ଣ୍ଣ କଳ୍ପନା କରିଛନ୍ତି, ସେଇଟି ସହିତ ଜାହାକୁ ଗୋଲାଇ ମିଶାଇ ଦେବାର ସକଳ ପ୍ରମାଦକୁ ଏଡ଼ି ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ବହୁତଃ, ନାତ୍ରଶେ ‘ଅତିମାନବ’ ଭେଟିର ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପରେ, ଆଗାମୀ ମନୁଷ୍ୟଜାତିକୁ ବୁଝାଇବା ଅର୍ଥରେ ସେହି ଶବ୍ଦିକୁ ବ୍ୟକ୍ତହାର କରିବା ସମୟରେ, ତା’ର ରଙ୍ଗ ଥାର ବା ନଥାଉ, ସେହି ଭେଟିର ବ୍ୟକ୍ତନାଟି ମଧ୍ୟରେ ନାତ୍ରଶେଙ୍କର କଳ୍ପନାଟି ମଧ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହୋଇ ଆସିଆଏ । ଏଥରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ, ଆମର ଏହି ବର୍ତ୍ତିମାନ ସମୟର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅପୂର୍ଣ୍ଣଜାୟନ୍ତ ମନୁଷ୍ୟର ଭୂମିଟି ମଧ୍ୟରୁ ଅତିମାନବର ବିକାଶ କରାଇ ଆଣିବାହିଁ ଆମର ପ୍ରକୃତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୋଲି ନାତ୍ରଶେ ଯେଉଁ ବିଶୁରିଟିକୁ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି, ସେଥରେ ଅବଶ୍ୟ ସପୂର୍ଣ୍ଣ ସାରବନ୍ଧୁ ରହିଛି । ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟଟି ବିଷୟରେ “ଆମେ ଆମର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଆସପରିଚୟ ଲଭ କରିବା” ବୋଲି ସେହି ସୁନ୍ଦର ଦେଇଛନ୍ତି, ଜାହାକୁ କଦାପି ଆଉ ଅମ୍ବକ କଲ ଭାଷାରେ କୁହାଯାଇ ପାରି ନଥାନ୍ତା । ଆପଣାର ସେହି ଜିଣ୍ଠିଟି ଦ୍ୱାରା ନାତ୍ରଶେ ଏହାହିଁ କହିବାକୁ ବୁଝି ଛନ୍ତି ଯେ ଯେଉଁ ସଥାର୍ଥ ଆସସତ୍ର ଓ ସଥାର୍ଥ ସାରବନ୍ଧୁ ଦ୍ୱାରା ମନୁଷ୍ୟ ସପଳ ତଥା ସତ୍ତାଧୂର୍ତ୍ତ ଭବରେ ଜୀବନଟିକୁ ବହୁ ପାରନ୍ତା, ସିଏ ଏବେ ଯୁଦ୍ଧା ସେହି ଆସସତ୍ର ଏବଂ ସେହି ସାରବନ୍ଧୁ ଆବଶ୍ୟାର କରିପାରି ନାହିଁ । ତଥାପି ଯେଉଁ ପ୍ରମାଦଟିକୁ ଅମକୁ ସବଦା ଏହିକରି ରହିବାକୁ ପ୍ରକଳ୍ପ ବୋଲି ମୁଁ କହିଲି, ନାତ୍ରଶେ ଠିକ୍ ସେହି ପ୍ରମାଦଟିକୁହିଁ କରିଛନ୍ତି । ଜାହାର ଅତିମାନବକୁ କେବଳ ଏକ ବହୁଗୁଣିତ ଏବଂ ଆବର୍ତ୍ତିତ ମନୁଷ୍ୟ ବୋଲି କୁହାଯିବ, ଯେଉଁଥରେ କି ପ୍ରବଳ ଶତରାଜିତାହିଁ ସଂଖ୍ୟକାଣ୍ଡ ହୋଇ ରହିଛି, ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯାବନ୍ଧୁଷ ରୂପରୁ ଜାହା ଆପଣାର ଉଜନଟି ଦ୍ୱାରା କୁଆଡ଼େ ଦଳ ଓ ପେଣୀ ପକାଇଛି । ଏହାଟି କଦାପି ଆମର ଆଦର୍ଶ ହୋଇପାରି ନଥାନ୍ତା । ଶତ୍ରୁ ଓ ବଳର ଅତିଶୀଘ୍ର ଉପାସନା ଯେ ମଣିଷକୁ ପ୍ରକୃତରେ କୁଆଡ଼କୁ ନେଇଯାଏ, ଜାହା ଯେ ଆମକୁ ବଳଶାଲୀର ଯାବନ୍ଧୁଷ ଅପରାଧକୁ ଭୋଗ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରେ ଏବଂ ଜନ୍ମାରୀ ଯେ ମନୁଷ୍ୟ ବାସ କରୁଥିବା ଏହି ଭୁଣ୍ଣଗୁଡ଼ିକର ଧ୍ୟାନସାଧନ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇପଡ଼େ, ବର୍ତ୍ତିମାନ ମଧ୍ୟ ଆମେ ସେହି କଥାଟିକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜଳଜଳ କରି ଦେଖି ପାରୁଥିବା ।

ନା,—ସେହି ସଦାପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ପରମ ତିମୁସତାର ବିକାଶ ମନ୍ତରେହିଁ ଅତିମାନବଢ଼ିର ମାର୍ଗ ନହିଁ କରି ହୋଇ ରହିଛି । ଯଦି ଆପଣାକୁ ଆଖାସ୍ତିକ ଭୂମିକୁ ଉତ୍ତ୍ରେଳିତ କରି ନେବା ପାଇଁ ମଣିଷ ଅରେ ସମ୍ମତ ହୋଇଯିବ, ତେବେ ସବୁକିଛି ବଦଳିଯିବ ଓ ସବୁକିଛି ସହଜ ହୋଇଯିବ । ଆଖାସ୍ତିକ ଭୂମିକୁ ଉତ୍ତ୍ରେଳିତ ହୋଇ ଯାଇଥିବା ମନୁଷ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁତ୍ୱପ୍ରେରିତ ଭବରେ ତା’ ନିଜର

ଉପଲବ୍ଧ ସଂହିତର ସତ୍ୟ ପ୍ରତି ଅନୁଗତ ହୋଇ ରହିବ, ଯେତେବେଳେ ସେ ଆସି
ପରିଚୟ ଲାଭ କରିବ ଓ ଆପଣାର ସାର୍ଥି ପ୍ରକୃତିଟିର ସନାନ ପାଇ ପାରିବ,
ସେତିକିବେଳେ ଯାଇ ଆଖ୍ୟାୟିକ ଜୀବନର ସେହି ଉଚିତର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତା ମଧ୍ୟ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ
ହେବ । ମାତ୍ର, ପଶୁର ପ୍ରରରେ ଯେପରି ହୋଇଛୁ, ସେହି ସୁତ୍ୟପ୍ରେରଣା କଦାପି
ଅଛି ପ୍ରତିରୀ ଅଥବା ଅବତେଜନ ଭୂମିଟିରୁ ଜାତ ହେବ ନାହିଁ; ତାହା ସବୋଧ
ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହେବ, ଏବଂ, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥା ସମ୍ମଗ୍ର ଭାବରେ ଚେତନାୟୁକ୍ତ ହୋଇ
ରହିଥିବ ।

ଡେଶୁ, ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଆଗାମୀ ନୂତନ ଯୁଗଟିରେ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ହେବାକୁ
ଆବିଷ୍କାବା ମାନବ-ଭବିଷ୍ୟଟିର ନିମିଶରେ ସହାୟକ ହୋଇ ପାରିବେ, ସେମାନଙ୍କୁ
ଏକ ଆଖ୍ୟାୟିକ ବିବର୍ତ୍ତନକୁହି ମନୁଷ୍ୟପ୍ରଭାବ ନିୟନ୍ତ୍ରି ଏବଂ ତେଣୁ ସବୁଠାରୁ ବନ୍ଦ
ପ୍ରସ୍ଥୋଳନ ରୂପେ ସ୍ଥାନକାର କରି ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେହି ବିବର୍ତ୍ତନଟି ଦ୍ୱାରା
ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜର ଏହି ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରବୃପଟି ଏକ ଆଖ୍ୟାୟିକତାର ଭୂମିକୁ, ଉନ୍ନିକ
ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜ ରୂପେ ନବଜୀବା ଲାଭ କରିବ । ପଶୁପ୍ରେରଣା ମନୁଷ୍ୟ ଯେପରି ବହୁଶଃ
ଏକ ଅଭିନ୍ନ ମନୋମୟ ସାମର୍ଥ୍ୟପୁରୁଷ ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜରେ ପରିଣତ ହୋଇ ପାରିଛି,
ଠିକ୍ ସେହିପରି ।

ସେମାନେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଶ୍ୱାସ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଧର୍ମମତ ପ୍ରତି ଅପେକ୍ଷା-
କୃତ ଅଧିକ ଉଦାସ ରହିବେ, ଏବଂ ଯେଉଁ ଲେକ ନିଜ ସ୍ଵଭବ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ
ହୋଇ ଯେଉଁସବୁ ବିଶ୍ୱାସ ବା ଧର୍ମମତକୁ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ
ତାହା ଗ୍ରହଣ କରିବା ଲାଗି ଗ୍ରୁହିଦେବେ । କେବଳ ଏକ ଆଖ୍ୟାୟିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ
ଦୀର୍ଘାବ୍ଲାଙ୍ଘନକୁ ସେମାନେ ଅସଲ କଥା ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିଥିବେ । ବାହ୍ରାର କୌଣସି
ଆଜ୍ଞାକ ଉପାୟ ଅଥବା କୌଣସି ବାହ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଦ୍ୱାରା ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ
ହୋଇ ପାରିବ ବୋଲି ଭାବିବାର କୌଣସି ଭୁଲ୍ ନକରିବାକୁ ସେମାନେ ବିଶେଷ
ଭବରେ ସାବଧାନ ରହିବେ । ସେହି ଆଖ୍ୟାୟିକ ପରିବର୍ତ୍ତନଟିକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି
ତା'ର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଜୀବନରେହି ବହୁ ପାରୁଥିବ ଏବଂ ତା' ନହେଲେ ତାହା ଯେ ତା'
ଜୀବନର ଏକ ସତ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ, ସେମାନେ ସେହି
କଥାଟିକୁ ଜାଣିବେ ଓ କେବେହେଲେ ପାଦୋର ପକାଇବେ ନାହିଁ ।

ଏବଂ, ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, ନାସ୍ତିମାନେହି ଏହି ବୃଦ୍ଧତା ପରିବର୍ତ୍ତନ-
ଟିକୁ ଆଗ ଉପଲବ୍ଧ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବେ; କାରଣ, ନୂତନ ମନୁଷ୍ୟକାନ୍ତର
ସଂଗ୍ରହମ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଏହି ସଂସାରରେ ଭୂମିଷ୍ଟ କରିବା ହେଉଛି ନାସ୍ତିମାନଙ୍କର
ବିଶେଷ କାର୍ଯ୍ୟ । ଏବଂ, ଏହି କଥାଟିକୁ କରିପାରିବାକୁ ହେଲେ, ଏହି ଆଖ୍ୟାୟିକ

ପରିବର୍ତ୍ତନଟିର ସେ ବାହ୍ୟବ ଷେଷରେ କେଉଁ ପରିଶାମମାନ ଘଟିବ, ଅଳ୍ପ ବହୁତ ପରିମାଣରେ ସେମାନେ ଅବଶ୍ୟ ତାହାର କଲ୍ପନା କରିପାରୁଥିବେ । କାରଣ, କେବଳ ବାହାରଗୁଡ଼ାକ ବଦଳିଗଲେହିଁ ଯଦି ତାହା ସମ୍ବନ୍ଧ ନହୋଇ ପାରୁଛି, ତଥାପି, ପ୍ରକୃତରେ ଏହିସବୁ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ନୟଟାଇଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା କେବେ ହେଲେ ସମ୍ବନ୍ଧ ହେବ ନାହିଁ ।

ଏଥଲଗି, ବୁଦ୍ଧିର ଷେଷଟିରେ ଯେଉଁକି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବ, ନାତିଗତ ଏବଂ ସାମାଜିକ ଷେଷଗୁଡ଼ିକରେ ସେ ତା'ଠାରୁ କଥାପି କମ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ନାହିଁ, ସେବିଷ୍ଟୀରେ ଆଦୌ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ସେତେବେଳେ ଧର୍ମଗତ ବିଶ୍ୱାସ ଏବଂ ଉତ୍ସାହାବିଧିଗୁଡ଼ିକ ଅପ୍ରଧାନ ହୋଇଯିବ, ଠିକ୍ ସେହିପରି ନାତିଗତ ନିଷେଖ ଏବଂ ପରମର୍ଗଗୁଡ଼ାକ ମଧ୍ୟ ଗୌଣ ହୋଇ ରହିବ, ଆଚରଣଗତ ନାନା ନିୟମ ବା ପରମାର୍ଥ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ମହିନ୍ଦ୍ର ରହିବ ନାହିଁ ।*

* ଅଗରୁ ପ୍ରମୁଦିତ ହୋଇଥିବା ଏକ ଠିଠାରେ ଏହି ଧାର ଏବଂ ଏହାର ପୁଣ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଦୂରଟି ଧାର ଜାଗାରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଧାଗୁଡ଼ିକ ଲେଖା ହୋଇଛି :

ମାତ୍ର ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, ଅମେ ଅଗରୁ ସେପରି କହି ସାରିଛି, ନାସ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଏକ ବିଶେଷ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂକଳନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେମାନଙ୍କୁ ସେହି ନୂତନ ମନୁଷ୍ୟଜାତିର ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଏହି ସଂପାଦରେ ଭୂମିକ୍ଷ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏବଂ, ସେହି କଥାଟିକୁ କରି ସାରିବାକୁ ହେଲେ, ଏହି ଅତିମାନବର ଅନ୍ତର୍ଦର୍ଶି ସେ ପ୍ରକୃତରେ କ'ଣ, ପ୍ରଥମେ ଅଧିକାର ଭବନା ଉଚିତରେ ଅମରୁ ସେହି କଥାଟିର ଅଳ୍ପବହୁତ କଲ୍ପନା କରିବାକୁ ବି ସମର୍ଥ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏକଥା ଅବଶ୍ୟ ସତ ସେ, ନୂତନ ମନୁଷ୍ୟଜାତିର ପ୍ରକୃତରେ କିମ୍ବର ହେବ, ନିଜ ଅନ୍ତି ଅଗରେ ତାହାର ଗୋଟିଏ ତିକି ପ୍ରମୁଦିତ କରି ରଖିବା ସର ହୁଏତ ଅୟକ କଞ୍ଚାପାଧ ଅରୁ ଆଦୌ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ । ଏହି ପ୍ରସ୍ତାଵଟିରେ ଅମେ କେବେହେଲେ ସମକ ହେବା ନାହିଁ । ଏଠାରେ ଅମେ ସେହି ବିଷୟରେ ଦିଶବ ଭାବରେ କହି ଅଲୋଚନା କରିବାକୁ ଯିବା ନାହିଁ । କାରଣ, ଅତିମାନସର ଅର୍ଥାତ୍ ସେହି ସରମ ଚିନ୍ମୟତାର ଏହି ସୃଷ୍ଟିଟି ସେ କିମ୍ବର ହେବ, ନିଷ୍ଠିତ ଏବଂ ସର୍ଥାର୍ଥ ଭାବରେ ତାହାକୁ ଦୂରିବା ଲାଗି ଅମେ ଆମ ମନକୁ କଦାପି କହିବାକୁ ଯିବା ନାହିଁ । କାରଣ, ସେଥିଲାଗି ତାହାର ଆଦୌ କୌଣସି ସାମର୍ଥ୍ୟ ନାହିଁ ।

ମାତ୍ର, ଅମେ ସେପରି ଅଗରୁ କହିଛୁ ସେ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ମନୋଗତ ଦୂର୍ଭିର ପ୍ରାଣରେ ସବୋଧପ୍ରେରତ ଜୀବକୁ ଏକ ବିକଳ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାହିଁ ଉତ୍ସାହ ସରମ ଏବଂ ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣ ହୋଇ ରହିବ, ଠିକ୍ ସେହିପରି ନେଇବିକ ଏବଂ ସାମାଜିକ ଦୃଷ୍ଟିଗୁଡ଼ିକରୁ ବିଶ୍ୱର କରି ଦେଖିଲେ ସେହି ନୂତନ ମାନବଜାତିର ପ୍ରକୃତ ଜୀବନମାନଟି ବି କରିବ ହୋଇ ରହିବ ।

ବାସ୍ତବ ମନୁଷ୍ୟ-ଜୀବନର ଷେଷରେ ଏହିପରି ହୋଇଥାଏ ଯେ, ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ପ୍ରାଣିକ ଇଚ୍ଛା ଓ ତାହାର ଯାବନ୍ତୀୟ ଆବେଗ ଏବଂ ଆଜିଗୋଟିଏ ପାଖରେ ମାନସିକ ଭୁମିର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଓ ତାହାର ଯାବନ୍ତୀୟ ଆଦେଶ ଓ ଅନୁଷ୍ଠାନ, ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଦ୍ଵାନ୍ତ ରହିଥାଏ, ନୈତିକତାର ସମ୍ବନ୍ଧ ସମସ୍ୟାଟି ପ୍ରକୃତରେ ତାହାର ଉପରେହିଁ ଆପଣାକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ରଖିଥାଏ । ଯେତେବେଳେ ପ୍ରାଣିକ ଇଚ୍ଛା ମନେଷେଷର ଶକ୍ତି ପାଖରେ ବଣତାସ୍ଥିକାର କରେ, ସେତେବେଳେ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଥବା ସମାଜର ଜୀବନକୁ ଆମେ ନୈତିକ ବୋଲି କହିଥାଉ । ମାତ୍ର, ଯେତେ-ବେଳେ ପ୍ରାଣିକ ଇଚ୍ଛା ଏବଂ ମାନସିକ ଶକ୍ତି ଦୁଇଟିଯାକ ଆପଣାଠାରୁ ଚାହୁଡ଼ିର ଓ ଉଚ୍ଚତର ଏକ ବସ୍ତୁ ପାଖରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଅତିମାନସ ପାଖରେ ବଣତାସ୍ଥିକାର କରି ରହି ପାରନ୍ତି, କେବଳ ସେତିକିବେଳେହିଁ ମନୁଷ୍ୟ-ଜୀବନରେ ଅଧିକ କିଛି ସମ୍ବନ୍ଧ ହୁଏ, ସେଥିରେ ଏକ ଉତ୍ସତମଶ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୁଏ । ସେତିକିବେଳେ ଯାଇ ଯଥାର୍ଥ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନର ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ଅତିମାନବର ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । କାରଣ ଯେତେବେଳେ ଯାବନ୍ତୀୟ ବିଧାନ ଅନ୍ତର ଉଚ୍ଚରୁହିଁ ପ୍ରେରିତ ହୋଇ ଆସିବ, ସେତେବେଳେ କେବଳ ସେହି ଦିବ୍ୟ ବିଧାନଟି ପ୍ରତ୍ୟେକ ସହାର କେନ୍ଦ୍ର ଟିରେ ଆସି ପ୍ରଦାୟ ହୋଇ ରହିଥିବ ଏବଂ ସେହି ଉଚ୍ଚରୁହିଁ ତାହା ତା' ଜୀବନର ଶାସନ ଓ ପରିବ୍ରଳନ କରୁଥିବ । ଯେଉଁ ଦିବ୍ୟ ବିଧାନ ଆପଣାର ଅଭିବନ୍ଧରେ ଅନେକ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଗୋଟିଏ ଉତ୍ସରୁହିଁ ପ୍ରେରିତ ହୋଇ ଅସୁହି, ତାହାରୁ ତା' ଜୀବନର ପରିବ୍ରଳନା କରିବ । ଏବଂ, ତାହାର ସେହି ଏକତୃତୀର କାରଣରୁହିଁ ଆମେ ଏହି ବିଧାନଟିକୁ ସବୋଇ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ସବୋଇ ସମ୍ମର୍ତ୍ତାର ବିଧାନ ବୋଲି କହିପାରିବା ।

ଏଣୁ, ଅହଂପ୍ରେରିତ ଅଭିଗ୍ରହୀ, ବିଧାନ ଅଥବା ପାରମିଶରକ ପ୍ରଥାଗୁଡ଼ାକ ଦ୍ଵାରା ଥୀର ମୋଟେ ପରିବ୍ରଳିତ ହେଉ ନଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିକ ଯାବନ୍ତୀୟ ସ୍ଥାର୍ଥପ୍ରଣୋଦିତ ଲକ୍ଷ୍ୟର ଅନୁସରଣ ପ୍ରକାଶିତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସମୁଦ୍ର ସ୍ଥାର୍ଥରହିତତାହିଁ ତା' ଜୀବନର ବିଧାନ ହୋଇ ରହିବ । ଇହ ବା ପର କୌଣସି ଜଗତରେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଲଭ-ପ୍ରାସ୍ତିକୁ ଅନ୍ତି ଆଗରେ ରଖି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ତା' ଲଗି ଏକ ଅଭିଜନୀୟ ଅସମ୍ଭବ କଥାରେ ପରିଣତ ହୋଇ ରହିବ । କାରଣ ସିଏ କରୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସିଏ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ପ୍ରେରିତ କରି ଆଣିଥିବା ସେହି ଦିବ୍ୟ ବିଧାନଟି ପ୍ରତି ସହଜ ଏବଂ

ମନୁଷ୍ୟର କ୍ଷେତ୍ରଟି ବିଷୟରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ନୂତନ ମନୁଷ୍ୟକାତିର କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଲଗି ନିଶ୍ଚିତ ଭବରେ ଅବୀ କୌଣସି ନିଷେଧ କିମ୍ବା ପରମର ରହିବ ନାହିଁ, ଅଚରଣର ବିଶା ନିମ୍ନମ ବା କୌଣସି ପରମର ଅନୁସରଣ କରିବା ବି ରହିବ ନାହିଁ ।

ପ୍ରସନ୍ନ ଭବରେ ସପୁଣ୍ଡ ଅନୁଗତ ରହିଛି କରୁଥିବ । ସେଥିଲାଗି ସିଏ କୌଣସି ପ୍ରକାର ପୁରସ୍କାର ଅଥବା ଫଳ ଲାଭର ଆକାଶକ୍ଷା ରଖି ନଥିବ । କାରଣ, ଏହିପରି ଏକ ସ୍ତୋରଣା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହୋଇ, ଆପଣା ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିବା ଦିବ୍ୟ ସତ୍ୟକିଂତ ସହିତ ଆପଣା ବିବେକ ତଥା ଉତ୍ତାର ସେହିରେ ଏକାମ୍ବକତା ଅର୍ଜନ କରି କାହିଁ କରିବାରେ ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ ମିଳେ, ଏଠାରେ ତାହାକୁହିଁ ସବ୍ରତ୍ରେଷୁ ପୁରସ୍କାର ବୋଲି କୁହାଯିବ ।

ଏବଂ, ଆପଣାକୁ ଏହିପରି ଭବରେ ଏକାମ୍ବକ ଓ ଅର୍ଜନ କରି ରଖିବା ମଧ୍ୟରେହିଁ ଅତିମାନବ ଆପଣାର ସାମାଜିକ ଆଚରଣମାନ ଆବଶ୍ୟକ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବ । କାରଣ, ଆପଣା ମଧ୍ୟରେ ଦିବ୍ୟ ବିଧାନଟିର ସନ୍ଧାନ ପାଇଥିବାରୁହିଁ ସିଏ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସତ୍ରା ମଧ୍ୟରେ ବିଠିକୁ ସେହି ଦିବ୍ୟ ବିଧାନଟିକୁ ଶୀଳାର କରିନେଇ ପାଇବ; ଏବଂ, ଆପଣା ଭିତରେ ସେହି ବିଧାନଟି ସହିତ ଏକାମ୍ବକତା ଅର୍ଜନ କରିଥିବାରୁ ସିଏ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ରହିଥିବା ଏହି ବିଧାନଟି ସହିତ ବି ଏକାମ୍ବକତା ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବ । ଏହିପରି ଭବରେ ସେ ଯେ ମାର୍ଗ ଏବଂ ଉପାଦାନର ପ୍ରତରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଏକତ୍ରଟି ବିଷୟରେ ସଞ୍ଜନ ହୋଇ ରହିଥିବ ତା' ନୁହେଁ, ମାତ୍ର ଜୀବନ ତଥା ବାହ୍ୟରୂପର ବାହ୍ୟତମ ଭୂମିଗୁଡ଼ିକରେ ମଧ୍ୟ ସିଏ ସେହି ସଞ୍ଜନତା ବା ସତେତନତାକୁ ଅର୍ଜନ କରି ପାଇବ । ସିଏ ଗୋଟାୟୁକ୍ତ ଏକ ମନ, ଏକ ପ୍ରାଣ ଅଥବା ଏକ ଦେହ ହୋଇ କଦାପି ରହିବ ନାହିଁ, ମାତ୍ର ସେବଣୁକର ଅଧ୍ୟକାଶ ହୋଇ ରହିଥିବା ସେହି ନାରବ, ପ୍ରଶାନ୍ତ ଏବଂ ଚିରନ୍ତନ ଆସ୍ତାରେହିଁ ପରିଣାତ ହୋଇ ରହିବ, ସେହି ପ୍ରେରଣାମୟ ଓ ଜୀବନଦାୟୀ ପରମ ଆସସତ୍ରରେହିଁ ପରିଣାତ ହୋଇ ରହିବ । ଏବଂ ସେହି ଆସ୍ତା ବା ପରମ ଆସସତ୍ରକୁ ସିଏ ସବ୍ରତ ପ୍ରତ୍ୟେକ କରିବ, ତାହାକୁ ସବ୍ରତ ସକଳ ଜୀବନ, ସକଳ ମନ ଏବଂ ସକଳ ଶକ୍ତିରକୁ ଘେଷଣ, ପ୍ରେରଣ ଏବଂ ଧାରଣ କରି ରଖିଥିବା ପ୍ରକୃତ ସତ୍ରାବୁପେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କରିବ । ଏହି ପରମ ଆସସତ୍ରରୁହିଁ ଦିବ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀଶାରୁପେ ଅବସ୍ଥାରୁପେ ଅବସ୍ଥାରୁପେ ରହିଛୁ ଏବଂ ଯାବଣୀମୟ କର୍ମକୁ କରୁଛି, ତାହାହିଁ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧାମ୍ବୁ ସମ୍ବାଦରେ ସବ୍ରଦା ସେହି ଗୋଟିଏ ହୋଇ ରହିଛି ବୋଲି ସିଏ ସତେତନ ହୋଇ ରହିଥିବ । କାରଣ, ଏହି ବିଶ୍ଵରୂପାୟନର ବହୁତଣ୍ୟକ ଆସ୍ତାକୁ ସିଏ ଯଥାର୍ଥ ଭବରେ ସେହି ଗୋଟିଏ ପରମ ଦିବ୍ୟସତ୍ରାଙ୍କରହିଁ ଅନେକ ମୁଖ ବୋଲି ଜାଣିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସତ୍ରାଙ୍କ ସିଏ ତା' ଲାଗି ଅନେକ ମୁଖ ଉପସ୍ଥାପନା କରି ରଖିଥିବା ସେହି ବିଶ୍ଵମୟ ପରମ ଦିବ୍ୟତା ବୋଲିହିଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ କରିବ । ସିଏ ତାଙ୍କର ଭିତରେହିଁ ଜଳ୍ଲୀନ ହୋଇ ରହିଥିବ ଏବଂ ଆପଣାର ମନ, ପ୍ରାଣ ଏବଂ ଦେହକୁ ସେହି ପରମ ଆସସତ୍ରଙ୍କର କେବଳ ଗୋଟିଏ ପରିପ୍ରକାଶ ବୋଲି ରୁହୁଥିବ । ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଅପର ବୋଲି କଲ୍ପନା କରୁଛୁ,

ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ତା'ର ଚେତନା ମଧ୍ୟରେ ନାନା ମନ, ଜୀବନ ଏବଂ ଶଶ୍ଵର ଭିତରେ ଅବସ୍ଥିତ ରହିଥିବା ତା'ର ନିଜ ଆସସତ୍ର ବୋଲିଛି ପ୍ରତ୍ୟେକ କଣବ । ସେ ଆପଣାର ଶଶ୍ଵରକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଶଶ୍ଵରଠାରୁ ଅଭିନ୍ନ ହୋଇ ରହିଥିବାର ଅନୁଭବ କରିବ, କାରଣ ଯାବନ୍ତୀୟ କିନ୍ତୁ ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏକତୃତୀ ବିଷୟରେ ସିଏ ସବତୋହି ସଙ୍ଗନ ହୋଇ ରହିଥିବ । ସବଳ ଅଗ୍ରିଦ୍ଵା ସହିତ ସେ ହୃଦୟ ଓ ମନର ଷେଷରେ ଆପଣାକୁ ଏକତ୍ରିବକ କରି ରଖିଥିବ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବି ଆପଣା ମଧ୍ୟରେ ଏକତ୍ରିବକ କରି ରଖିଥିବ । ଏବଂ ସେହି ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକତ୍ରିବାଧିତି ମଧ୍ୟରେହି ଯଥାର୍ଥ ଏକାସ୍ତବତାର ଉପଲବ୍ଧି କରୁଥିବ ।

ମାତ୍ର ଅତିମାନକ ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନାଟିକୁ ଆମେ କେବଳ ଏହି କେତୋଟି ଅପରିହାୟୀଂ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟରେହି ସୀମିତ କରି ରଖିବା ଏବଂ ତାହାର ପୁଣ୍ୟ ତିର୍ଯ୍ୟକିତିର ଅଙ୍ଗୀ ଥୋଇଦେବାର ଆମର ଭିନ୍ନମରେ ଆଉ ଅଧିକ ଅଗସର ଦେବା ନାହିଁ । କାରଣ ଆମେ ଦୃଢ଼ ଭବରେ ଏକଥା କହି ପାରିବା ଯେ, ଏହି ଷେଷରେ ଆହୁତି ଅଧିକ ପୁଣ୍ୟ ହେବାର ପ୍ରୟୋଗ କରି ବାହାରିଲେ ତାହା ଯେ କେବଳ ବୃଥା ଷେବ ଷେଷକ ନୁହେଁ, ମାତ୍ର ସେଥିରେ ଆବୋଦୀ କୌଣସି ଲଭ ବି ହେବ ନାହିଁ । କାରଣ ଅଲ୍ଲବହୁତ ପରିମାଣରେ ଶକ୍ତି ବା ସୁନଶ୍ଚିତ ଭବରେ ଆମେ କେତେ ଫଣ୍ଟାରେ ନାନା କଳନା କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବା, ତାହା ଆମକୁ ଉଚିତ୍ୟ ପ୍ରବୁପଟିର ଗଠନରେ ଆବୋଦୀ କୌଣସି ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ନାହିଁ । ଏକ ନିଷ୍ଠାଯୁଜ୍ଞ ଏବଂ ଉତ୍ସାହିତୀ ଅଭ୍ୟାସା ଆମ ଭିତରେ ଯେଉଁ ଗଢ଼ଣୀଳତା ଏବଂ ଅଦମ୍ୟ ଆକାଶ୍ରାଟିକୁ ଅଣିଦେବ, ଆପଣାର ହୃଦୟ ତଥା ମନ ଭିତରେ ତାହାକୁହି ଦୃଢ଼ ଭବରେ ଧରି ରଖି, ଏହି ପୁଣ୍ୟମା ପୁଣ୍ୟରେ ଆପଣାକୁ ସ୍ଵକାଣ୍ଡିତ କରି ଆଶିବାକୁ ଉଚ୍ଛ୍ଵାସ ସେହି ନୃତ୍ୟ ମାନବକାନ୍ତର ସବୋଜ ପରମ ଭାବନାଟି ଆତକୁ ଆପଣା ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସନ୍ତୋଷିତ ପ୍ରହଣୀଳତାର ସ୍ଥିତିକୁ ଧାରଣ କରି ରଖିଛି ଆମେ ସେହି ଭବିଷ୍ୟର ସନ୍ତ୍ରାନମାନଙ୍କର ଗଠନରେ ଏକ କଣ୍ଠିତ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରି ପାରିବା ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟମାଜର ସେହି ମହାନ୍ ଭିକାରକାନ୍ତୀମାନଙ୍କର ସ୍ଵର୍ଗି ଲୁଚି ଆମ ନିଜକୁ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ମଧ୍ୟବନ୍ତୀୟ ସୋପାନରୁପେ ନିଯୋଜିତ କରି ପାରିବାର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ପାରିବା ।*

* ବିକଳ୍ପ ଉପହାର (ଆଗର ଗୋଟାଏ ଚିଠାରୁ) ପୁଣ୍ୟମାଜର ଉତ୍ସାହକର୍ତ୍ତା-ମାନବର ।

ଆଗର ଚିଠାଟି ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଧିକ ପାରିଷିରେ ଶେଷ ହୋଇଛି :

ପ୍ରଣତି-ଜ୍ଞାପନ

ଆମକୁ ପ୍ରଣତି ଜ୍ଞାପନ କରିବାକୁ ସବୁଦେଲେ ଭରି ଭଲ ଲଗେ, କାରଣ ତାହା ପୂର୍ବରୁଥି ସେହି ପରମ ବିଶ୍ୱାସକର ଧନରେ ପରଣତ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଆମ ପ୍ରଣତିଗୁଡ଼ିକ ଆପଣା ଭିତରେ ସବଦା ସେହି ପରମ ଅନନ୍ତଙ୍କରହି କୌଣସି ନା କୌଣସି ସାରଷତ୍ତି ବହନ କରିଥାନ୍ତି ।

ଦୈନନ୍ଦନ ଘଟନାଗୁଡ଼ିକରେ ଯାହାକିଛି ବାହେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଵଗୁଡ଼ିକର ଅହଂକେନ୍ଦ୍ରିୟ ଏବଂ ସୀମାବଳୀ ପ୍ରତିଶରୀଳତା ମଧ୍ୟରେ ଧରି ଦେଇଥାଏ,—ସେହି ପ୍ରତିଶରୀଳତା ଦୁଃଖ ପାଏ, ଆନନ୍ଦ ବି ଅନୁଭବ କରେ,—ତାହା ଉତ୍ସମ୍ଭାବୀ ନାନା ମାୟା ଓ ଭ୍ରମ ଦ୍ୱାରା ରଚିତ ଏକ ମେଘଶଣ୍ଟ ପରି କୁଆଡ଼େ ଅନୁହିତ ହୋଇଥାଏ । ମାତ୍ର, ସେହି ଅଜ୍ଞାନମୟ ଅନୁଭୂତିର ପଶ୍ଚାତରେ ଓ ଅନେକ ସମୟରେ ତା'ର ଦ୍ୱାରା ଅଛନ୍ତି ହୋଇ ରହି ଅନ୍ୟ ଅନୁଭବଟି, ଯଥାର୍ଥ ଆୟାରହି ଅନୁଭବଟି ବିଶ୍ୱାସ ରହିଥାଏ, ଯାହାକି ଯାବତ୍ତାଯୁ ବନ୍ଦୁ ମଧ୍ୟଦେଇ ସେହି ପରମ ବିଶ୍ୱାସ ଆୟାଟି ସହିତ ସମ୍ମନ୍ୟୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଥାଏ ଏବଂ ଆପଣାର ଯାବତ୍ତାଯୁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନନ୍ତର୍ଦ୍ଵାରା ବି ଅଧିକାସ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ଏହିପରି ଅନୁଭବରୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଣତି ଆକାରରେ ଆମ ସତ୍ତ୍ଵର ଗଣ୍ଠରେ ସାଇତା ହୋଇ ରହିଥାଏ, ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ଵତ୍ତିପଟରେ ଆସି ଆବିଭୂତ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ଦିବ୍ୟ ପରମାନନ୍ଦର ସର୍ପି ବସ୍ତରେ ମଣ୍ଡିତ ହୋଇଛି ତାହାର ସୁନ୍ଦରିର୍ଭାବ ହୋଇଥାଏ ।

ଆମର ଅଜ୍ଞାନମୟ ଅନୁଭୂତି ମଧ୍ୟରେ କଳି ହୋଇ ରହି ଆମେ ପ୍ରଥମେ ଯାହାକୁ ଦୁଃଖ ଏବଂ ଯତ୍ନା ଦୋହି କହୁଥିଲୁ, ବର୍ତ୍ତିମାନ ଅହଙ୍କାର ଦ୍ୱାରା ମଣ୍ଡିତ,

ସେମାନେ ଯଥାର୍ଥରେହି ଉତ୍ସାହକର୍ତ୍ତାରୁଥେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ, କାରଣ ଏହି ପ୍ରରୂପଟିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜ ପାର୍ଦ୍ଦା, ନିଜର ସମ୍ମୁଖୀୟାର୍ଦ୍ଦା ନିଜର ସମାଜ ପାର୍ଦ୍ଦା କବାପି ଜୀବନ ବନ୍ଧୁ ନଥୁବେ, ଆସାର ବ୍ୟକ୍ତି-ଅହଂ ଅଥବା କୌଣସି ସମ୍ବନ୍ଧଗତ ଅହଂ ଲୁଗି ସେମାନେ ଜୀବନ ବନ୍ଧୁ ନଥୁବେ, ମାତ୍ର ତା'ଠାରୁ ଅନୁଭୂତ ଅଧିକ ବଡ଼ କୌଣସି ଏକ ସମ୍ବନ୍ଧକ ଲୁଗି ଜୀବନ ବନ୍ଧୁ ଥୁବେ । ସେମାନେ ନିଜ ଭିତରେ ରହୁଥିବା ଉଗବାନଙ୍କ ଲୁଗି ଏବଂ ପୃଥ୍ବୀ ମଧ୍ୟରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହୁଥିବା ଉଗବାନଙ୍କ ଲୁଗି ଆସାର ଜୀବନ ବନ୍ଧୁ ଥୁବେ ।

ବୁଧାନ୍ତରିତ ଏବଂ ଗୌରବାନ୍ତ ଭାବରେ ଜାହାର ପୁନରୁବିର୍ଭାବ ହୁଏ; ଯାହାକୁ ଆମେ ସୁଖ ଏବଂ ସୌଭାଗ୍ୟ ଦୋଳି କହି ଅସିଥିଲୁ, ଠିକ୍ ଜାହାର ଓଶ୍ୟେମୟ ଦେଶ ପିନ୍ଧି ଜାହାର ପୁନରୁବିର୍ଭାବ ହୁଏ । ବନ୍ଦୁଚଙ୍ଗ, ଅନେକ ସମୟରେ ପୁଣେକୁ ସ୍ଵରଣ୍ଣଗୁଡ଼ିକର ମହିମାନ୍ତିର ଶେଷୋକୁଟିର ଭୁଲନାରେ ଆହୁର ଅଧ୍ୟକ ପ୍ରଗାଢ଼ ଏବଂ ପରବ୍ୟାୟ ହୋଇ ରହିଥାଏ; ସେମାନେ ଆମକୁ ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ ଦିଅନ୍ତି, ଜାହା ଅପେକ୍ଷାକୁଟି ଅଧ୍ୟକ ଗଣ୍ଠର ଏବଂ ଅଧ୍ୟକ ବିଶୁକ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ଏହିପରି ଭାବରେହିଁ ପ୍ରାୟ ଅଛି ହୋଇ ରହିଥିବା ଆମ ରତ୍ନୀୟଗୁଡ଼ିକର ମିଥ୍ୟାମୟ ପ୍ରତିପାଦନ ଏବଂ ବନ୍ଦୁଗୁଡ଼ିକର ଯଥାର୍ଥ ସତ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିବା ଜାରିତମ୍ୟଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ କରି ହୃଦୟଜାମ କରି ଶିଖୁ ।

ଏହି କାରଣରୁହୁଁ ଆମର ପ୍ରତିଗୁଡ଼ିକ ଆମ ଜୀବନରେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ମୁଲକାନ୍ ଶିକ୍ଷାଦାତାଜୀବିପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ଏବଂ ସେଇଥି ସକାଣେହି ଏହି ପ୍ରତିଗୁଡ଼ିକ ଆମକୁ ଏତେ ଭଲ ଲାଗେ । ସେଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ଵାରା ପରମ ଶାନ୍ତି ସନ୍ଧାନ ସନ୍ଧାନ ଆମର ଯୋଗ୍ୟ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଯାଏ ।

ମୁଁ ୩ ମୋ’ର ଧର୍ମକଣ୍ଠାସ

ମୁଁ କୌଣସି ଜାତିର ନୁହେଁ, କୌଣସି ସଭ୍ୟତାର ନୁହେଁ, କୌଣସି
ସମାଜର ନୁହେଁ, କୌଣସି ପ୍ରକାଶର ବି ନୁହେଁ । ମୁଁ ହେଉଛି କେବଳ ସେହି
ପରମ ଦିବ୍ୟସଂଗ୍ରହ ।

କେବଳ ସେହି ପରମ ଦିବ୍ୟସଂଗ୍ରହ ବ୍ୟକ୍ତ ମୁଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରଭୁ
ମାନେ ନାହିଁ, କୌଣସି ନିୟମ ମାନେ ନାହିଁ, ସାମାଜିକ କୌଣସି ପରମାରକୁ ମଧ୍ୟ
ମାନେ ନାହିଁ ।

ମୁଁ ତାଙ୍କର ପାଖରେହି ମୋ’ର ସବୁକିଛିବୁ ନେଇ ନିବେଦନ କରି
ଦେଇଛୁ; ମୋ’ର ଲଜ୍ଜା, ମୋ’ର ଜୀବନ ଜଥା ମୋ’ର ଆମ୍ବୁଷତ୍ରାଟି ମଧ୍ୟ ନିବେଦନ
କରି ଦେଇଛୁ । ଯଦି ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେହିପରିହିଁ ଅଭିଗ୍ରେରିତ ହୋଇ ରହିଥାଏ,
ତେବେ ମୁଁ ତାଙ୍କର ଲଗି ମୋ’ର ପ୍ରତି ରଚିବିଲୁ ଦେବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛୁ ।
ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସନ୍ନ ସବରେ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛୁ । ଏବୁ, ତାଙ୍କର ସେବାରେ
ନିୟୋଜିତ କୌଣସି କଥାକୁ ଅମେ କେବେହେଲେ ଏକ ତ୍ୟାଗ ବୋଲି କହି
ପାରିବା ନାହିଁ । କାରଣ ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ କେବଳ ସମୂର୍ଣ୍ଣ ଆନନ୍ଦ ବ୍ୟକ୍ତି
ଆଉ କିଛିହେଲେହି ନାହିଁ ।

ଜାପାନ, ଫେବୃଆରୀ, ୧୯୨୦

ସପ୍ତମ ଭାଗ

ସର୍ବକାଳର କାହାଣୀ

ଶିଳମାନେ ଯେପରି ଆପଣାର ପ୍ରକୃତ ପଶଚିତ୍ତ ପାଇ ପାଇବେ ଏବଂ ନୟାୟ
ତଥା ସୌନ୍ଦର୍ତ୍ତର ମାର୍ଗରେ ଯାଇ ପାଇବେ, ସେମାନଙ୍କୁ ସେଥରେ ସାହାୟ୍ୟ
କରିବା ଉଦେଶ୍ୟରେ ଏହି କାହାଣୀଗୁଡ଼ିକ ଲେଖାଯାଇଥିଲା ।

ଫେବ୍ରୁଆରୀ ୧୯୫୦

—ମାଆ

ଏକ

ଆମ୍ବନୀଯୁଦ୍ଧଣ୍ଠ

ଗୋଟାଏ ଗୋଡ଼ାକୁ ମଣ କରିଯାଏ ସତ, ମାତ୍ର ଗୋଟାଏ ବାଘକୁ କେହି କେବେ ମଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେଗର କାହିଁକି ହୃଦ କହିଲ ? କାରଣ, ବାଘ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଦୂଷ୍ଟ ଓ ନିଷ୍ପୁର ଏପରି ଶକ୍ତି ରହିଛି, ଯାହାରକି ଆବେ କୌଣସି ସଂଶୋଧନ ସମ୍ବନ୍ଧ ନୁହେଁ । ସେଥିଲାଗି ଆମେ ବାଘଠାରୁ ଆଉ କୌଣସି ଭଲର ଆଶା କରିପାରିବା ନାହିଁ, ଏବଂ ବାଘ ଯେପରି ଆଉ କାହାରି କୌଣସି ଅନିଷ୍ଟ କରି ନ ପାରିବ, ଆମକୁ ସେଥିଲାଗେ ତାକୁ ଜୀବନରୁ ମାରି ଦେବାକୁହି ପଡ଼ିବ ।

ମାତ୍ର, ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଗୋଟାଏ ଜଙ୍ଗଲୀ ଘୋଡ଼ା ଆରମ୍ଭରେ ଯେଡ଼େ ଅମଣିଆ ଓ ଅଥରପା ହୋଇ ରହିଆଏ ପଇକେ, ଟିକିଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ଏବଂ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ତାହାକୁ ସହଜରେ ଆୟୁତକୁ ଅଣାଯାଇ ପାରିବ । କାଳକମେ ସିଏ ନିଷ୍ପୁର ଆମର କଥା ମାନିବ, ଏପରିକି ଆମକୁ ଭଲ ବି ପାଇବ ଏବଂ ଶେଷକୁ ଆପଣାଗୁଣିତି ତା' ଆଗରେ ମୋହି ଦିଆ ଯାଉଥିବା ଗ୍ରାସକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଲାଗି ମୁହଁ ବଢ଼ାଇ ଦେବ ।

ମଣିଷ ଭିତରେ ମନ୍ଦ କେତେକେତେ ବିଦୋଷୀ ଏବଂ ଅମଣିଆ ବାସନା ଏବଂ ଅତିପ୍ରବଳ ଲଜ୍ଜାମାନ ରହିଛି, ମାତ୍ର ଏଗୁଡ଼ାକ ବାଘପରି କୁଚିତ୍ତିହି ଅନ୍ତି-ଆରର ବାହାର ହୋଇ ରହିଆନ୍ତି । ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଜଙ୍ଗଲୀ ଘୋଡ଼ା ପରି ହୋଇଥାନ୍ତି : ମଣ ଦେବା ଲାଗି ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ପଦା ଦରକାର କରୁଆନ୍ତି, ଏବଂ ଭୁମେ ନିଜେ ଯେଉଁ ପଦାଟି ନେଇ ସେମାନଙ୍କ ବେକରେ ବାନ୍ଦଦେବ, ସେଇଟି ହେଉଛି ସମ୍ବନ୍ଧେସ୍ତ ପଦା, ସେହି ପଦାଟିର ନାମ ଅସନ୍ମୟୁଦ୍ଧଣ୍ଠ ।

ହୃସେନ ହେଉଛନ୍ତି ପୌରମୁର ମହାନ୍ଦଙ୍କ ନାତ । ତାଙ୍କର ନବାସଟି ଭର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲ, ତାଙ୍କର ମୁଣିରେ ଅସରପି ଭରି ହୋଇ ରହିଥିଲ । ସିଏ ତାଙ୍କର ସମ୍ବାନ୍ଧାନ କରାଉଥିଲ, ସିଏ ଜଣେ ଧନୀ ବ୍ୟକ୍ତିର ସମ୍ବାନ୍ଧାନ କରାଉଥିଲ । ଆଉ ଧନୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଗାଗ ମୋଟେ ସହଜ ଗାଗ ନୁହେଁ ।

ଥରେ ଫୁଟକ୍ତା ଗରମଶାଣିର ପାହଟିଏ ହାତରେ ଧର ଜଣେ କୀତଦାସ ହୃଦେନ୍ଦ୍ର ବାଟ ହୋଇ ଗୁଲି ଯାଉଥିଲା । ସେତେବେଳେ ହୃଦେନ୍ଦ୍ର ଖାଇ ବସି ଥିଲେ । ଦୁର୍ଗା ଗ୍ୟବଣତା ପୌରମୂରଙ୍କ ନାଚିଙ୍କ ଉପରେ ସେଥରୁ ଗୋଟାଏ ଟୋପା ପାଣି ଆସି ପଡ଼ିଗଲା ଏବଂ ଏଥରେ ସେ ଘରରେ ନିଆଁ ହୋଇ ଚିକାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଭୃତ୍ୟଟି ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ତାଙ୍କର ଗୋଡ଼ିତଳେ ପଡ଼ିଗଲା ଏବଂ ତୁଳି କରି କୋଶନରୁ ଠିକ୍ ଖାପ ଖାଇବା ଭଲି ଗୋଟିଏ ପୟାର ମନେ ପକାଇ ଆବୃତ୍ତି କରିଥିଲା ।

ଏହି ସାଙ୍ଗେ ପାରନ୍ତି, “ଯେଉଁମାନେ ଆପଣାର କୋଷକୁ ଅନ୍ତିଆରରେ ରଖି ପାରନ୍ତି, ସେହିମାନେହି ସ୍ଵର୍ଗକୁ ଯାଆନ୍ତି ।

ଏହି ଶଳଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭାବ ହୃଦେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଉପରେ ଅବଶ୍ୟ ପଡ଼ିଥିଲା ଓ ଏହି ତତ୍ତ୍ଵଶାସ୍ତ୍ର ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ମୁଁ ମୋଟେ ରାଗି ନାହିଁ ।”

ଭୃତ୍ୟଟି ଆଉ ପଦେ ଉଚାରଣ କଲା, “ଯେଉଁମାନେ ମଣିଷଙ୍କୁ କ୍ଷମା କରି ପାରନ୍ତି, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ସ୍ଵର୍ଗକୁ ଯାଆନ୍ତି ।”

“ମୁଁ ତୁମକୁ କ୍ଷମା କରିଦେଲି ।”—ହୃଦେନ୍ଦ୍ର ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲେ ।

“...କାରଣ ଆଜ୍ଞା ଦୟାକୁ ବସ୍ତୁତିକୁ ସବୁବେଳେ ଶ୍ରୀକା କରନ୍ତି,”—ଭୃତ୍ୟଟି ପଦେ ଆଣି ଯୋଡ଼ି ଦେଇଥିଲା ।

ଏହି କେତୋଟି ବାକ୍ୟର ଆଦାନପ୍ରଦାନ ମଧ୍ୟରେ ହୃଦେନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ସବୁଯାକ ରାଗ କୁଆଡ଼େ ଅନ୍ତର୍ଭିତ ହୋଇ ଯାଉଥିଲା । ଏବଂ ଶେଷକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶାନ୍ତି ଓ ସ୍ଥିର ମନରେ ସେ ସେହି ଭୃତ୍ୟରୁ ଡଳୁ ଉଠାଇ ଆଣିଲେ ଓ ତାକୁ କହିଲେ :

“ବର୍ତ୍ତିମାନଠାରୁ ମୁଁ ତୁମକୁ ମୁକ୍ତ ଦେଲି । ହେଇ ନିଅ ମୁଁ ତୁମକୁ ରୂପି ଶହ ରୈପ୍ୟ ମୁଦ୍ରା ବି ଦେଉଛୁ ।”

ଏହିପରି ଭବରେ ହୃଦେନ୍ଦ୍ର ଆପଣାର ସବଦା ବେକପର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଆପଣାର କିମ୍ବା ରାଗଟାକୁ ଅନ୍ତିଆରକୁ ଆଣି ପାରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଅସଲ ଚରିତ୍ରଟି ମୋଟେ ଦୂଷ୍ଟ କଂବା ନିର୍ମିମ ନ ଥିବାରୁ ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ଅନ୍ତିଆରର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ପାରିଥିଲା ।

ତେଣୁ, ତୁମର ପିତାମାତା କଂବା ତୁମର ଶିକ୍ଷକ ଯେତେବେଳେ ତୁମକୁ ତୁମ ନିଜର ସଭବଟିକୁ ଅନ୍ତିଆରକୁ ଆଣିବା ଲାଗି କହୁଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ, ତୁମର

ଦୋଷଗୁଡ଼ିକ ବଡ଼ ବା ସାନ ଯାହା ହୋଇଥାଆଏ ପଛକେ, ସେଗୁଡ଼ିକର ଆଦୋଈ କୌଣସି ସଶୋଧନ ସମ୍ବନ୍ଧ ନୁହେଁ ବୋଲି ସେମାନେ ଆଦୋଈ ସେବା କହୁ ନାହାନ୍ତି, ମାତ୍ର ଓଳଟି, ସେମାନେ ଏଥି ସକାଶେ ସେପରି କହୁଇନ୍ତି ଯେ, ତୁମର ସେହି ସିପି ଏବଂ ରେଷାନ୍ତି ତ ସ୍ଵଭବଟିକୁ ସେମାନେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଅଳ୍ପ ବସ୍ତୁର ଜାତିଆ ଯୋଡ଼ା ପରି ଦେଖୁଛନ୍ତି, ଯାହାକୁ କି ଅବଶ୍ୟ ଅନ୍ତରୀର ମଧ୍ୟକୁ ଆଣିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ତୁମେ ଗୋଟିଏ ଆବର୍ଜନାମୟ କୁଣ୍ଡା ଘରେ ରହିବ ନା ଗୋଟିଏ ପ୍ରାସାଦରେ ରହିବ,— ତୁମକୁ ସବି କେହି ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଟି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତେବେ ତୁମେ ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟିକୁ ବାହୁନେବ ? ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଯେ ତୁମେ ପ୍ରାସାଦରେ ରହିବାକୁ ଲଜ୍ଜା କରୁଛ ବୋଲି ଜବାବ ଦେବ ।

କଥିତ ଅଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ପୌଗମ୍ବର ମନ୍ଦିରର ସ୍ଵର୍ଗଲୋକକୁ ଗଲେ, ସେଠାରେ ସିଏ ସମ୍ବନ୍ଧ ସମଜଳ ଦେଖିଟି ଉପରକୁ ଡର୍କ୍ଟରୁ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରୁଥିବା ଏକ ଅନ୍ତର ପ୍ରାକରେ ଅନେକ ବଡ଼ ବଡ଼ ପ୍ରାସାଦ ନିମତ ହୋଇ ରହିଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥିଲେ ।

ତାଙ୍କୁ ଏହିସବୁ ହାନି ହୁଲଇ ଦେଖାଉଥିବା ଦେବଦୂତଙ୍କୁ ମନ୍ଦିରର ପର୍ଯ୍ୟଥିଲେ, “ଗାନ୍ଧି ଏହିସବୁ ରାଜସ୍ଵାସାଦ କାହା ସକାଶେ ତିଆର ହୋଇଛୁ ?” ଦେବଦୂତ ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲେ :

“ଯେଉଁମାନେ ନିଜର ମୋଧକୁ ନିୟମିତରେ ରଖି ଜାଣନ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ-ମାନଙ୍କର ଅପରାଧକୁ କ୍ଷମା ଦେଇ ପାରନ୍ତି, ସେହିମାନଙ୍କ ସକାଶେ ।”

ହଁ, ଯେକୌଣସି ଶାନ୍ତି ଏବଂ ଦ୍ରୋଷମୁକ୍ତ ମନକୁ ଆମେ କୟାହି ଏକ ରଜପ୍ରାସାଦ ସହିତ ତୁଳନା କରି ପାରିବା, ମାତ୍ର ଏକ ପ୍ରତିଶୋଧ ପରିୟୁଣ ଓ ଉତ୍ସବର ମନକୁ କଦାପି ସେପରି ବୋଲି କହି ପାରିବା ନାହିଁ । ଆମର ଭବନାଟିକୁ ଆମେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ବାସଗୁଡ଼ ବୋଲି କଳନା କରି ପାରିବା, ଯାହାକୁକି ଆମେ ଲଜ୍ଜା କଲେ ପରିଛନ୍ତି, ସୁଦୃଢ଼ ଏବଂ ଶାନ୍ତିମୟ କରି ରଖି ପାରିବା, ଯେଉଁଠାରେ କି ସୌମ୍ୟମୟ ଛନ୍ଦ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଥିବ । ମାତ୍ର, ଆମେ ଲଜ୍ଜା କଲେ ତାହାକୁ ଏକ ଅନ୍ତକାରମୟ ଭୟକ୍ଷର ଗହୁର ପରି ବି କରି ରଖି ପାରିବା, ଯାହାକି ନାନା ଦୁଃଖପୂର୍ଣ୍ଣ ଶବ ଏବଂ କର୍କଣ ଆଞ୍ଚଳୀଦରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଥିବ ।

ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟର ପ୍ରାନ୍ତର ଶୋଟିଏ ସହରରେ ଏକବୀ ମୁଁ ଗୋଟିଏ ବାଲକକୁ ଚିହ୍ନିଥିଲା, ଯାହାର ମନ ସବୁବେଳେ ଖୋଲ ପ୍ରକୃତିର ଥିଲ ସତ, ମାତ୍ର ତାହା ଭବ ପ୍ରତଣ୍ଡ ଭବରେ ଅସ୍ତିତ୍ବ ହୋଇ ରହିଥିଲା ଓ ବାଲକଟି ଏତେ ଟିକେ କଥାରେ ବି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାଗେ ଯାଇଥିଲା । ତିନେ ଜାବୁ ମୁଁ ପାଖକୁ ଡାକ କହିଲି :

“ସବ ତୁମର କୌଣସି ସାଙ୍ଗ ତୁମର ଅପମାନ କରେ, ତେବେ ମୁଖର ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟରେ ତାକୁ ତୁମେ ନିଜେ ବି ଗୋଟାଏ ମୁଥକୁ ନେଇ ତା’ ମୁହଁରେ ବସଇ ଦେବ ନା ସେହି ମୁହଁର୍ଭୀରେ ଆଦୋଈ କିଛି ନକରି ହାତ ମୁଠାଟିକୁ ନେଇ ପକେଟ ଉଚରେ ରଖିଥିବ, — ତୁମ ଭଲ ଏତେ ମନ୍ତ୍ରିତ ଗୋଟାଏ ପିଲ ପକ୍ଷରେ କୋଛଟା କରିବା ଦେଖି କଷ୍ଟକର କହିଲ ?”

ସିଏ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ଦେଲ, “ହାତମୁଠାକୁ ନେଇ ନିଜ ପକେଟ ଭିତରେ ରଖିବା ।”

“ଏବ କ’ଣ କରିବା ତୁମ ପରି ଗୋଟିଏ ସାହୁରୀ ପିଲ ପକ୍ଷରେ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟ ହେବ କହିଲ ।—ଅଧିକ ସହଜ କଥାଟିକୁ କରିବା ନା ଅଧିକ କଷ୍ଟକର କଥାଟିକୁ କରିବା ?”

“ଅଧିକ କଷ୍ଟକର କଥାଟିକୁ କରିବା,”—ଷକେ ପାଇଁ ଟିକିଏ ଅଙ୍ଗମଙ୍ଗ ହୋଇ ସିଏ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ଦେଲ କହିଥିଲ ।

“ତେବେ, ଏଥର ସେତେବେଳେ ସେହିପରି ଏକ ଅବସର ଆସିବ, ସେତେବେଳେ ତୁମେ ତାହାରୀ କରିବ ।”

କିଛିଦିନ ପରେ ସେହି ବାଲକଟି ବୁଣି ତିନେ ମୋ’ ପାଖକୁ ଆରିଥିଲା ଏବ ଏଥର ସିଏ ଯେ ବିନା କାରଣରେ ନିଜ ବିଷୟରେ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲା, ସେକଥା ମୋଟେ ନୁହେଁ । ସିଏ ମୋତେ କହିଲ ଯେ ସିଏ ଏଥର “ଅଧିକ କଷ୍ଟକର କଥାଟିକୁ” କର ପାଲନଣି । ସେ କହିଲ :

“ମୋ’ ସହିତ ଏକାଠି କାମ କରୁଥିବା ଆରିକଣେ ସାଙ୍ଗ, ସିଏ କ ଭାବ ବଦରାଗୀ ବୋଲି ସମସ୍ତକୁ ଜଣାଅଛୁ, ଦିନେ ହାତାକୁ ଭାବ ରଖିଯାଇ ମୋତେ ରଟକଣାଏ ମାରିଲ । ମୁଁ ଯେ ସାଧାରଣତଃ ଆଦୋଈ କାହାରକୁ ଷମା ଦିଏ ନାହିଁ ଏବ ମୋ’ ହାତରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ବଳ ଭାର୍ତ୍ତି ହୋଇ ରହିଛି, ସେକଥା ସିଏ ଆଗରୁ ଲାଗିଥିବାରୁ ସିଏ ମୋ’ଠାରୁ ଓଲଟି ମାଡ଼ ଖାଇବ ଦୋଲି ନିଜକୁ ସେଥରୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥିଲା । ଆପଣ ମୋତେ ଯାହା କହିଥିଲେ, ସେକଥା ମୋ’ର ସେତିକବେଳେ ମନେ

ପଡ଼ିଗଲ । ମୁଁ ଆଗରୁ ଯେଉଁକି କଳନା କରିଥିଲ, କଥାଟି କରିବାକୁ ମୋତେ ତା'ଠାରୁ ଆହୁର ଅଧିକ କଷ୍ଟକର ଲାଗିଲ ସତ, ମାତ୍ର ତଥାପି ମୁଁ ହାତମୁଠାଟିକୁ ନେଇ ପକେଟ ଉଚରେ ପୁରାଇ ଦେଲି । ଏବୁ, ମୁଁ ଯେମିତି ଏପରି କରିଛି, ତା'ପରେ ମୁଁ ଆଉ ଆଦୋ କୌଣସି ଶାଶ ଅନୁଭବ କଲି ନାହିଁ, କେବଳ ମୋ ସାଙ୍ଗଟି ପାଇଁ ଦୁଃଖ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଲାଗିଲ । ତା'ପରେ ମୁଁ ତା' ଆଡ଼କୁ ମୋ' ହାତଟିକୁ ବଢାଇ ଦେଲି । ଏଥରେ ସିଏ ଏତେବେଳୀ ଆଶ୍ରମୀ ହୋଇଗଲ ଯେ, ଖାଲି କାବା ହୋଇ ମୋ' ଆଡ଼କୁ କିଛି ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଆଁ କର ଅନାଇ ରହିଲ ଏବୁ ତା' ମୁହଁରୁ କୌଣସି କଥା ବାହାରିଲ ନାହିଁ । ସିଏ ତା'ପରେ ମୋ' ହାତକୁ ଧରିଲ, ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ତାହାକୁ ହଲକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭବାବେଗ ସହିତ କହିବାକୁ ଲାଗିଲ, “ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁ ଯାହା ଇଚ୍ଛା କରିବୁ, ମୋ' ପ୍ରତି ସେପରି ବ୍ୟବହାର କର ପାରିବୁ, ମୁଁ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ତୋ'ର ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ରହିଲି ।”

ଖଲଫା ହୃଦେନଙ୍କ ପରି ଏହି ବାଳକଟି ମଧ୍ୟ ଆପଣାର ଶଶକୁ ନିୟମିତ ରଖି ପାରିଥିଲ ।

ମାତ୍ର ଶାଶ ବ୍ୟବ୍ସତ ବି ଆହୁର ଅନେକ ବିଷୟ ରହିଛି, ଯାହାକୁ କି ନିୟମିତ ରଖିବା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ ।

*

ଆରବର କବି ଅଳ୍ପ କୋସାଇ ମରୁଭୂମିରେ ବାସ କରୁଥିଲେ । ଦିନେ ସେ ଗୋଟାଏ ‘ନାବା’ ଗଛ ବାଟଦେଇ ଯାଉଥିଲେ ଏବୁ ସେହି ଗଛର ଡାଳରୁ ଗୋଟିଏ ଧନ୍ତ ଓ କେତୋଟି ଖାର ତିଆର କରିଥିଲେ ।

ବୁଦ୍ଧ ହୋଇଯିବା ପରେ ସିଏ ବଣ-ଶାଖ ଶିକାର କରି ବାହାରିଲେ । ଅଳ୍ପ ସମୟ ଉତ୍ତାରୁ ସିଏ ଶୁଳ୍କଯାଉଥିବା କୌଣସି ପଶୁପଳର ଖୁବ୍-ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ । ସେ ସେଉଁ ପ୍ରଥମ ଖାରଟିକୁ ମାରିଲେ । ମାତ୍ର ଏତେବେଳୀ କଳ ପ୍ରସ୍ତୋଗ କରି ସେ ଧନ୍ତଟିକୁ ବଙ୍କା କରିଥିଲେ ଯେ ଖାରଟି ଗୋଟିଏ ପଶୁର ଦେହକୁ ଭେଦ କରି ଶୁଳ୍କଯାଇ ତା'ପରେ ପାଖରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ପଥର ଦେହରେ ଯାଇ ବାଜିଲ । ପଥର ଉପରେ କାଠ ବାଜିବାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣିପାର ଅଳ୍ପ କୋସାଇ ଖାରଟି ଲକ୍ଷ୍ମ୍ୟଭ୍ରଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଛି ବୋଲି ଭବିଥିଲେ । ଏହିପରି ଭବି ସେ ପୁନଃବାର ଦ୍ଵିତୀୟ ଖାରଟିଏ ପେଣିଲେ ଏବୁ ପୁନଃବାର ଏଇଟି ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଶାଖର ଦେହ ଉଚରେ ପୁର ଗଲିଯାଇ ତା'ପରେ ଦାଇ ପଥର ଉପରେ ବାଜିଥିଲା । ଏଥର ବି ସେ ଲକ୍ଷ୍ମ୍ୟଭ୍ରଷ୍ଟ ହେଲେ ବୋଲି ଭବିଲେ ଏବୁ ପୁରପରି ତୃପ୍ତାୟ ଶରଟିଏ

ପେଣିଲେ, ଚରୁଥ ଓ ପଞ୍ଚମ ଶରଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ନିଷେପ କଲେ, ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର
ସେହି ଏକାରଳ ଶର ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ । ଏବଂ, ପଞ୍ଚମଥର ପାଇଁ ସେହି କଥାଟି
ଘଟିବା ପରେ ସେ ରଗରେ ନିଜର ଧନୁଟିକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦୁଇଖଣ୍ଡ କରିଦେଲେ ।

ସକାଳକୁ ସେ ପଥରଟି ଆଗରେ ପାଞ୍ଚୋଟି ଶର ମରି ପଡ଼ିଥିବାର
ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥିଲେ ।

ସଦି ସେ ଟିକିଏ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ପାରିଥାନ୍ତେ, ଏବଂ ସକାଳ ହେଲା
ପର୍ଦ୍ଦିନ୍ଦା ଅପେକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତେ, ତେବେ ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ନିଶ୍ଚୟ ଶାନ୍ତ ହୋଇ
ରହିଥାନ୍ତା ଏବଂ ଧନୁଟିକୁ ମଧ୍ୟ ହରିବାକୁ ପଡ଼ି ନଥାନ୍ତା ।

ଅବଶ୍ୟ ଏପରି ମୋଟେ ଭବିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଯେ, ଯେଉଁ ଶିକ୍ଷା ମନୁଷ୍ୟ
ଚରିତକୁ ତାହାର ସକଳ କର୍ମଶତ୍ରୁ ଏବଂ ଉତ୍ସାହରୁ ବହୁତ କରି ତାହାକୁ
ପ୍ରକୃତରେ ଦୁଃଖ କରିପକାଏ ସେହିପରି ଏକ ଶିକ୍ଷାକୁ ଆମେ ଅନ୍ତର ମୂଳ୍ୟ
ଦେବାକୁ ଛାଲ୍ଲା କରୁଛୁ । ଯେତେବେଳେ ଆମେ କୌଣସି ଏକ ଯୋଡ଼ାକୁ ମଧ୍ୟ
କରିବାକୁ ବସୁ, ସିଏ ଜୀବିଥବା ଜୀବନ୍ ତାହାର ମୁହଁକୁ ତରି ପକାଇ ଓ ଦାନ୍ତକୁ
ଭାଙ୍ଗିଦେଇ ବୋଲି ଆମେ କଦାପି ଛାଲ୍ଲା କରୁ ନାହିଁ । ଏବଂ, ଯୋଡ଼ାଟି ଉତ୍ସମ
ଭବରେ ଆପଣାର କାମଟିକୁ କରୁ ବୋଲି ଯଦି ଆମେ ଛାଲ୍ଲା କରୁଥାଇ, ତେବେ
ଏଥରେ ଆଦୋ କୌଣସି ସନ୍ତେଷ ନାହିଁ ଯେ ତାକୁ ଉଚିତ ଭବରେ ପରିଗୁଲିତ
କରି ନେବାକୁ ଆମକୁ ତା'ର ଲଗାମଟିକୁ କଷି କର ଧରିବାକୁ ପଡ଼ିବ; ମାତ୍ର ତା'
ବୋଲି ଆମେ ତାହାକୁ ଏତେବେଶୀ କଷିକରି କଦାପି ଟାଣି ଧରିବା ନାହିଁ,
ଯେପରିକି ଆଉ ଯୋଡ଼ାଟି ଆଗରୁ ପାଦ ବି ପକାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର ବିଷୟ ଏହି ଯେ ଆମ ସଂସାରରେ ଏପରି ଦୁଃଖ କରିପର
ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଅତିବେଶୀ ସଖ୍ୟାରେ ରହିଛନ୍ତି. ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ କି ଠିକ୍ ମେଣ୍ଟା ଭଳି
ଶଣ୍ଟେ ତାଙ୍କ ଦେଖାଇ ଅଡ଼ାଇ ନିଆଯାଇ ପାରିବ ।

ଏପରି ପ୍ରକୃତିର ଲୋକ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ସପୁଣ୍ଡ ଭତ୍ୟ ପରି
ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ କହି ବି ଷଣ୍ଟ କରିପାରେ ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ
ପାଶରେ ଆଦୋ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଶକ୍ତିମଣ୍ଡଳ ନଥାଏ ଏବଂ ସେମାନେ ଆବଶ୍ୟକରୁ
ଆହୁରି ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ପରିମାଣରେ ସହନଶୀଳ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତା ।

ଆକୁ ଓଡ଼ିମନ୍ ଅଳ୍ପ-ହିର ତାଙ୍କର ଅନ୍ତର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ସକାଶେ ସୁପରିଚିତ
ଥିଲେ । ଥରେ ସିଏ ଗୋଟିଏ ଭେଜିବୁ ନିମର୍ଦ୍ଦିତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ । ସେ

ଯେତେବେଳେ ସେଠାରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ, ନିମନ୍ତକୋଣୀ ତାଙ୍କ କହିଲେ, “ଆଜି, ମୋତେ ମାପୁ କରିବେ । ମୁଁ ଆଜି ଆପଣଙ୍କ ମୋଟେ ଆଶିଥୀ ଦେଇ ପାଇବି ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆପଣ ଘରକୁ ଫେରି ଯାଆନ୍ତୁ ଏବଂ ଅଛା ଆପଣଙ୍କ ସମୟ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତୁ ।”

ଆରୁ ଓଡ଼ିମାନ୍ ଘରକୁ ଫେରିଗଲେ । ସିଏ ଘରେ ପହଞ୍ଚିବାର ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁ ବି ସେଠାରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ ତାଙ୍କୁ ପୁନର୍ବାର ଭେଜି ପାଇଁ ନିମନ୍ତକ କଲେ ।

ଆରୁ ଓଡ଼ିମାନ୍ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ତାଙ୍କ ଘର ଦୁଆରବନ୍ଧ ପାଖରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ, ମାତ୍ର ସେଠାରେ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ପୁଣି ତାଙ୍କୁ ଅଟକାଇ ରଖିଲେ ଏବଂ ଅତିଥ୍ସଙ୍କାର କରି ପାଇବେ ନାହିଁ ବୋଲି ପୁଣି ତାଙ୍କୁ ଷମା ମାରିଲେ । କୌଣସି ପ୍ରତିବାଦ ନକରି ଆରୁ ଓଡ଼ିମାନ୍ ପୁଣି ସେଠାରୁ ଫେରିଗଲେ ।

ତୃତୀୟ ଓ ଚର୍ବି ଥର ପାଇଁ ବି ସେହି ଦୃଶ୍ୟଟିର ପୁନର୍ବୃତ୍ତି ହୋଇଥିଲ । ମାତ୍ର, ଶେଷକୁ ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁ ଲାଙ୍କୁ ଉଚିତ ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇ ତାକି ନେଇଥିଲେ ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କର ଉପର୍ଦ୍ଧିତରେ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ :

“ଆରୁ ଓଡ଼ିମାନ୍, ତୁମର ଶାନ୍ତି ସ୍ଵଭବକୁ ପରିଷା କରିବା ସକାଶେହି ମୁଁ ତୁମ ପ୍ରତି ଏରଳି ଆଚରଣ କରୁଥିଲ । ତୁମର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ସହବାଣରୁକୁ ମୁଁ ପ୍ରକୃତରେ ପ୍ରଶଂସା କରି ରହି ପାରୁ ନାହିଁ ।”

ଆରୁ ଓଡ଼ିମାନ୍ ଉଦ୍‌ଦିଇ ଦେଇ କହିଲେ, “ଏଥପର୍ଯ୍ୟ ମୋତେ ପ୍ରଶଂସା କରିବାରେ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ, କାରଣ କୁକୁରମାନେ ବି ଠିକ୍ ଏହି ଶୁଣଟିର ପରିଚୟ ଦେଇଥାନ୍ତୁ । ସେମାନଙ୍କୁ ତାକିବା ମାତ୍ରକେ ଦର୍ଶକ ଆସନ୍ତି ଓ ବାହାର କରିଦେଲେ ମୁକ୍ତ ବି ଯାଆନ୍ତୁ ।”

ଆରୁ ଓଡ଼ିମାନ୍ ତ କୁକୁର ନଥିଲେ । ସିଏ ଜଣେ ମଣିଷ ଥିଲେ । ଏବଂ, ସିଏ ଯେ ଏପରି ଶ୍ରୀଏଁ ଶ୍ରୀଏଁ ସମ୍ମାନର କୌଣସି ଖାଲି ନରଣି ଏବଂ ସେପରି କୌଣସି ଏକ ସଥାର୍ଥ କାରଣ ନଥାଇ ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁର ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କର ବିଦୃପକ୍ଷ ଗ୍ରହଣ କରି ନେଇଥିଲେ, ସେଥିରେ କାହାର ହେଲେ କୌଣସି ମଙ୍ଗଳ ହେଉ ନଥିଲା ।

ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ସବୁବେଳେ ଏତେ ବିନାନ୍ତି ହୋଇ ରହିଥିଲ, ତା’ର କ’ଣ ଆପଣା ଭିତରେ ନିୟମିତ କରି ରଖିବା ଲାଗି ପ୍ରକୃତରେ କୌଣସି ବୁଝୁ ନଥିଲା ? ହଁ, ନିଶ୍ଚଯ ଥିଲା । ସେବଟିକୁ ନିୟମିତରେ ରଖିବା ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ

କଷ୍ଟସାଧ । ସେଇଟି ହେଉଛି ତାଙ୍କ ଚରିତ ଭିତରେ ରହିଥିବା ଦୁଃଖତା । ଏବଂ, ନିଜକୁ ନିୟମିତ କରି ରଖିବାର ଉପାୟଟି ତାଙ୍କ ଜଣା ନଥିବାରୁ ଆଉ ସମସ୍ତେହି ନିଜର ଖୁସି ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କ ନିୟମିତି କରି ରଖି ପାରୁଥିଲେ ।

*

ଜଣେ ତରୁଣ ବ୍ରହ୍ମବୂଶ ଭାରି ତରୁର ଥିଲେ ଓ ଏହି କଥାଟିକୁ ଭଲ କରି ଜାଣିଥିଲେ । ସମସ୍ତେ ଯେପରି ତାଙ୍କୁ ଏଡ଼େ ବୁଝିଆ ବୋଲି କହିବେ, ସେଥିଲୁଗି ସେ ଆପଣାର ପ୍ରତିଷ୍ଠାକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ବଢ଼ାଇବାକୁ ସବୁବେଳେ କଞ୍ଚା କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ନାନା ଦେଶ ଭୁମିଶା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଜଣେ ତାର ତିଆରି କଲିବାଲୁ ପାଖରେ ସେ ତାର ତିଆରି କରିବା ଶିଖିଥିଲେ ।

ସୁଣି । କାହାକ ବି ତିଆରି କରି ଜାଣିଥିଲେ ଓ ତାରୁ ତଳାଇ ବି କାଣିଥିଲେ ।

ଆଉଗୋଟିଏ ଜାଗାରୁ ଘର ତିଆର କରିବା ଶିଖିଥିଲେ ।

ଏବଂ ଅଭିଷ୍ଟରୁ ପ୍ଲାନରୁ ଆହୁରି କେତେ କେତେ ବିଦ୍ୟା ଶିଖିଥିଲେ ।

ଏହିପରି ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ଷୋଲଟି ବିଭିନ୍ନ ଦେଶକୁ ଯିବାର ମୁଖ୍ୟମାନ ମିଳିଥିଲା । ତା'ପରେ ସିଏ ନିଜ ଦେଶକୁ ଫେରି ଆସିଲେ ଏବଂ ଭାରି ଗୌରବର ସହିତ ଘୋଷଣା କଲେ, “ମୋ’ପରି ଏହି ପୃଥ୍ବୀର ଆଉ କେଉଁ ଲୋକକୁ ଏତେ ବିଦ୍ୟା ମାଲ୍ଯମ ଅଛି ?”

ଗୌରିମ ବୁଦ୍ଧ ତାଙ୍କ ଦେଖିଥିଲେ ଏବଂ ଆଗରୁ ଶିକ୍ଷା କରିଥିବା ଯାବନ୍ତାୟ ବିଷୟଠାରୁ ଅଧ୍ୟକ ଭବ୍ୟ ଆଉ ଗୋଟିଏ କଳା ତାଙ୍କ ଶିଖାଇବା ସକାଶେ ମନ କରିଥିଲେ । ଜଣେ ବୁଦ୍ଧ ଶ୍ରମଣଙ୍କର ଛଦ୍ମବେଶ ଧାରଣ କରି ସିଏ ହାତରେ ଗୋଟିଏ ଭିକ୍ଷାପାଦ ଧରି ସେହି ତରୁଣ ବ୍ରହ୍ମବୂଶଙ୍କ ପାଖରେ ଯାଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ।

ବ୍ରହ୍ମବୂଶ ତାଙ୍କୁ ପରିଗଲେ, “ଆପଣ କିଏ ?”

“ଆପଣା ଶଶିର ଉପରେ ନିୟମିତ ହାସିଲ କରି ପାରିଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ।”

“ଅର୍ଥାତ୍ ?”

ବୁଦ୍ଧ ଉଦ୍‌ଦୃଶ୍ୟ ଦେଇ କହିଲେ, “ତାରମରାନି ତାର ମାରିପାରେ, ନାବିକ କାହାକ ତଳାଇ କେଇପାରେ, ବପୁବିଦ୍ୟାର ବିଶାରଦ କେତେ କେତେ

ଅଟାଳକାର ନିର୍ମାଣକୁ ତତ୍ତ୍ଵାବଧାରକ ହୋଇ ଦେଖିପାରେ । ମାସ ପ୍ରଜ୍ଞାଣୀଳ ବ୍ୟାକ୍
ଆପଣା ଉପରେ ନିୟମିତ ଅର୍ଜନ କରିଥାଏ ।

“କି ଉପାସ୍ତରେ ?”

“କେହି ତାହାର ପ୍ରଶଂସା କଲେ ସିଏ ଅବିଚଳିତ ରହେ, କେହି ତାକୁ
ଗାଲିଦେଲେ ମଧ୍ୟ ତାହାର ମନ ସେହିପରି ଅବିଚଳିତ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ସିଏ
ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧର୍ମମର ଅନୁଶୀଳନ କରିବାରେ ଆଗ୍ରହ ରଖିଥାଏ ଏବଂ ଶାନ୍ତିରେ ବାସ
କରୁଥାଏ ।”

ସଦିକ୍ଷାର ବାଣୀବଢ଼ ହେ ପିଲମାନେ, ତୁମେମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ଉପରେ
ନିୟମିତ ଅର୍ଜନ କରି ଶିଖିବ, ଏବଂ ତୁମର ସ୍ଵାଭାବିକ ସମ୍ବନ୍ଧ କରି ରଖିବା ଲୁଗି
ଯଦି ଏକ ଟାଣ ପଦାର ଦରକାର ହୁଏ, ତେବେ ତୁମେମାନେ ସେଥିରେ ମଧ୍ୟ
ଆପଣି କରିବ ନାହିଁ ।

ଯେଉଁ ନିର୍ଜୀବ ଓ କାଠପରି ହୋଇ ରହିଥିବା ଘୋଡ଼ା ତୁମେ ଯାହାକିଛି
କଲେ ମଧ୍ୟ ସେହି କାଠପରି ହୋଇ ରହିଥିବ, ଏବଂ କେବଳ ମଜା ଦେଖିବା ପାଇଁଛି
ତୁମେ ଯାହାକୁ ଗୋଡ଼ାଏ ପଦା ଦେଇ ବାନ୍ଧୁଥିବ, ତାହାଠାରୁ ଯେଉଁ ଜୀବନ ଥିବା
ତତ୍ତ୍ଵ ଘୋଡ଼ା କମଣ୍ଡ ଯଥାର୍ଥ ଭବରେ ଉତ୍ତିମ ଆଗରଣ କରିବାକୁ ଶିଖୁଥିବ,
ତାହାର ମୂଳ ପ୍ରକୃତରେ ଅନେକ ଅଧିକ ।

ଦୁଇ

ସାହସ

ତୁମେ ପାଣି ଭିତରେ ପଡ଼ିଗଲ । ଏହି ଅଗାଧ କଳ ଭିତରେ ତୁମେ ଜଥାପି ହଟିଯିବାକୁ ମନ କଲ ନାହିଁ । ନିଜର ହାତ ଓ ଗୋଡ଼କୁ ଯେତେ ପ୍ରକାରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରେ, ତୁମେ ତାହା କଲ । ଯେଉଁ ଶିଷ୍ଟକ ତୁମକୁ ପର୍ବ୍ରାଣ ଶିଖାଇଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ତୁମେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି କେତେ କୃତଜ୍ଞତା ପ୍ରକାଶ କରୁ ନଥିଲା ! ଯେକୌଣସି ପ୍ରକାରେ ତରଙ୍ଗମାଳାର ସମ୍ମନ୍ତ୍ରିନୀନ ହୋଇ ତୁମେ ରକ୍ଷା ପାଇ କୂଳକୁ ଆସିଲ । ତୁମର ସାହସ ଅଛୁ ବୋଲି ପ୍ରକାରେ ଜଣା ପଡ଼ିଲ ।

ତୁମେ ନିଦରେ ଶୋଇଛ, ଏହି ସମୟରେ “ନିଆଁ, ନିଆଁ ବୋଲି ଚିକାର ଶୁଣିଲ । ସମସ୍ତଙ୍କର ଏହି ଆଜଙ୍କ-ଚିକାର ଶୁଣି ତୁମର ନିଦ ସାଜିଗଲ । ତୁମେ ବିଜଣା ଉପରୁ ତଳରୁ ତେଣୁ ପଡ଼ିଲ ଓ ଜଳୁଥିବା ନିଆଁର ନାଲିଆ ଶିଖାଗୁଡ଼ିକୁ ଆଖି ଆଗରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲ । କିନ୍ତୁ ସେଥିଲାଗି ଯେ ତୁମେ ଏକାବେଳେକେ ଉପ୍ରକାର ହୋଇ ପଞ୍ଜି, ସେକଥା ଆଦୋ ନୁହେଁ । ତୁମେ ସେହି ଧୂଆଁ, ଜଳନ୍ତା ଅଙ୍ଗାର ଓ ଅଗ୍ନି ଶିଖା ମଧ୍ୟଦେଇ ଆଖିବୁଜି ବାହାରକୁ ବାହାର ଆସିଲ ଏବଂ ରକ୍ଷା ପାଇଗଲ । ଏହାହିଁ ସାହସ ।

କେତେ ବର୍ଷ ତଳେ ମୁଁ ରଙ୍ଗନ୍ତରେ ଶିଖମାନଙ୍କର ଏକ ସ୍ଥଳ ଦେଖି ଯାଇଥିଲା । ସାନସାନ ପିଲମାନଙ୍କର ବସୁସ ତଳରୁ ସାତବର୍ଷ ଭିତରେ ହୋଇ ଥିବ । ସେଥିରେ ଝିଅ ଥିଲେ, ପୃଥିବୀ ଥିଲେ,—ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କିଏ ଛିଲୁ ଶୁଣୁଥିଲ, କିଏ ଛବି ଆକ୍ରମିତାରୁ, କିଏ ଗପ ଶୁଣୁଥିଲ ଓ କିଏ ଗୀତ ଶାରୁଥିଲ ।

ସେମାନଙ୍କର ଶିଷ୍ଟକ ମୋତେ କହିଲେ, “ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ନିଆଁ ଲାଗିଲେ ଯେଉଁ ସତର୍କଦୟତା ବାକେ, ତାହାର ପରାମା କରିବାକୁ ଯାଉଛୁ । ଅବଶ୍ୟ ଏକଥା ସତ ଯେ ନିଆଁ ଜିଆଁ କେଉଁଠି ହେଲେ ଲାଗେବ ନାହିଁ, ମାତ୍ର ନିଆଁ ଲାଗିଛି ବୋଲି ସୁଚନା ଦେଇ ଘଣ୍ଟି ବାଜିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଛିଠିପଡ଼ି ଶିଶୁ ବାହାରକୁ ଗୁଲିଯିବା ପାଇଁ ପିଲମାନଙ୍କ ଶିଖାଇ ଦିଆଯାଇଛି ।”

ଶିଷ୍ଟକ ଦୁଇଟିଲ ବଜାଇଲେ । ପିଲମାନେ ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ବହିପତି ପେନ୍‌ସିଲ୍ ଓ ବୁଣ୍ଡିବା ଛୁଟୁଥିବା ଯଥାପ୍ରାନ୍ତରେ ରଖିଦେଇ ଛିଠି ଠିଆହେଲେ ଦ୍ଵିତୀୟ ସଙ୍ଗାଟି ବାଜିବା ମାତ୍ରକେ ସେମାନେ ଧାଡ଼ିବାନ୍ତି ବାହାରକୁ ବାହାର ଗଲେ । ମାତ୍ର

କେତେଟା ଷଷ ମଧ୍ୟରେ କୁ ସ୍ଵପ୍ନରଗୁଡ଼ିକ ଖାଲି ହୋଇଗଲା । ନିଆଁ ଲାଗିଲେ କପର ତାହାର ସମ୍ମଣୀଳ ହେବାକୁ ହୁଏ ଓ ସାହସର ସହିତ କାମ କରିବାକୁ ହୁଏ, ଏହି ପିଲମାନେ ସେକଥା ଶିକ୍ଷା କରିଥିଲେ ।

ଭୁମେ କାହା ପାଇଁ ପହଞ୍ଚିବିକରି କୃତକୁ ଆସିଲ ? ଭୁମ ନିଜ ପାଇଁ ।

କାହା ପାଇଁ ଭୁମେ ନିଆଁ ଭିତରେ ପଶି ଦକ୍ଷ ପଲାଇ ଆସିଲ ? ଭୁମ ନିଜ ପାଇଁ ।

କାହା ପାଇଁ ସେହି ସ୍କୁଲଟିର ପିଲମାନେ ଅଗ୍ନି ଭୟର ପ୍ରତିରୋଧ କଲେ ? ସେମାନଙ୍କ ନିଜ ପାଇଁ ।

ଏହି ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁ ସାହସଟିର ପ୍ରଦର୍ଶନ ହେଲ, ତାହା ନିଜ ପାଇଁ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଗଲା । ଏଇଠା କ'ଣ ଭୁଲ ହେଲ ? କଦାପି ନୁହେଁ । ନିଜ ଜୀବନର ଯତ୍ନ ନେବା ଓ ସାହସର ସହିତ ତାହାର ରକ୍ଷା କରିବା ପ୍ରକୃତରେ ଠିକ୍ କଥା । ମାତ୍ର ଏହାଠାରୁ ଆହୁରି ବଡ଼ ଏକ ସାହସ ରହିଛି; ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଲାଗି ଯେଉଁ ସାହସଟିକୁ ଦେଖାଯାଏ, ଏହା ହେଉଛି ସେହି ସାହସ ।

*

କର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଭୁମକୁ ମାଧ୍ୟବର କଥା କହିବି । କବି ଉବତ୍ତୁତିଙ୍କ ଗନ୍ଧରେ ସେହି କଥାଟି ଅଛି ।

ମାଧ୍ୟବ କୌଣସି ଏକ ମନ୍ଦିରରେ ଆଣ୍ଟୁ ମାଡ଼ି ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଥିବା ସମୟରେ କାହାର ଅର୍ତ୍ତନାଦ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲା ।

ଉଚରକୁ ପ୍ରଦେଶ କରିବାର ଗୋଟିଏ ପଥ ପାଇ ତାହାର ଦ୍ୱାରା ସେ ଦେଖା ଗୁମୁଣ୍ଡାଙ୍କର ଆସ୍ତାନର ଉଚରକୁ ଅନାଇ ଦେଖିଲା ।

ଏହି ଭୟକୁ ଦେଖାନ୍ତି ତୁମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ଝିଅକୁ ସେମାନେ ବଳି ଦେବାକୁ ଯାଉଥିଲେ । ଝିଅଟିର ନାଆଁ ମାଳିଷ୍ଟି । ମାଳିଷା ଘରେ ଶୋଇଥିବା ସମୟରେ ତାକୁ ସେଠାରୁ ଉଠାଇ ଅଣା ହୋଇଥିଲା । ଏଠି ମନ୍ଦିର ଉଚରରେ ପୁରୋହିତ ଏବଂ ପୁରୋହିତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିତାତି ତା' ପାଖରେ ଆଉ କେହି ନଥିଲେ । ପୁରୋହିତ ତାକୁ ହାଣିବା ପାଇଁ ଖଣ୍ଡା ଉଞ୍ଚାଉଥିବା ସମୟରେ ମାଳିଷା ସିଏ ଭଲ ପାଉଥିବା ମାଧ୍ୟବକୁହିଁ ସ୍ଫୁରଣ କରୁଥିଲା :

ହେ ମାଧ୍ୟବ ! ହେ ମୋ'ର ହୃଦୟବନ୍ଧିତ,

ମଧ୍ୟମିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଯେପରି ଭୁମର ସ୍ଫୁଟ ଉଚରରେ ବଞ୍ଚିରହେ ।

ପ୍ରେମ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଶ୍ଵାସୀ ଏବଂ ମଧ୍ୟର ସ୍ଥଳ ଦ୍ୱାରା
ଶୁଣ୍ଡୁଷା କରିବାରେ ଲଗିଥାଏ,
ସେମାନେ କେବେ ହେଲେ ମରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଚିନ୍ତାର କରି ମାଧବ ସାହସର ସହିତ ବଳ ପଡ଼ୁଥିବା
ସେହି ପ୍ରକୋଷ୍ଟି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲା ଏବଂ ପୁରୋହିତ ସହିତ ଶ୍ରୀଷତ ସଗ୍ରାମରେ
ଲିପ୍ତ ହୋଇଗଲା । ମାନଶର ଜୀବନ ରକ୍ଷା ହେଲା ।

ମାଧବ କାହା ପାଇଁ ଏଡ଼େ ସାହସ ଦେଖାଇଲା ? ସିଏ କ'ଣ ନିଜ ପାଇଁ
ଏହି ହୃଦୟର୍ଷଟି କଲା ? ହାଁ, — ମାତ୍ର ସେହି ଗୋଟିଏ କଥାକୁହିଁ ତା'ର ସାହସର
କାରଣ ବୋଲି କଥାପି କୁହାଯିବ ନାହିଁ । ସିଏ ଆଉ ଜଣକ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସେହି ଯୁଦ୍ଧ
ଲିପ୍ତିଥିଲା । ସିଏ ସବ୍ବପ୍ରଥମେ ଏକ ଆତ୍ମିକାଦ ଶୁଣିଥିଲା ଏବଂ ତାହାହିଁ ତା'ର ଛୁଟି
ଉଚରେ ଥିବା ସାହସୀ ହୃଦୟଟିକୁହିଁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କର ପାରିଥିଲା ।

*

ଶୁଣେମାନେ ନିଜେ କିନ୍ତୁ ଚିନ୍ତା କଲେ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି କେତେକେତେ
କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଖିଥିବାର ସ୍ଥଳର କରିପାରିବ । କେହିଁଠାରୁ ଏକ ଆତ୍ମିକାଦ ଶୁଣି ଆଉଜଣେ
ମଣିଷ ଆସି ଜଣେ ଘରୁଷ, ସ୍ତ୍ରୀ ଅଥବା ଜଣେ ପିଲକୁ ସାହାଯ୍ୟ କଲ, ତୁମେ
ସେହିକଥା ନିଶ୍ଚୟ ଦେଖିଥିବ ।

ସାହସର ଏହିପରି ଆଉ କେତେ ଦୁଷ୍ଟାକ୍ତ ବିଷୟରେ ଶୁଣେମାନେ ଖବର
କାଗଜରେ ବା ଇତିହାସ ବହିରେ ନିଶ୍ଚୟ ପଡ଼ିଥିବ । ନିଆଁ ଲିଭାନିମାନେ କିପରି
ଜଳନ୍ତା ନିଆଁ ଭିତରୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଉଚାର କରି ନେଇ ଅସନ୍ତି, ଶୁଣେମାନେ ସେ
ବିଷୟରେ ଶୁଣିଥିବ । ଶଣି ଭିତରେ ପାଣି ପଣିଗଲେ, ନିଆଁ ଲଗିଲେ କଂବା
ବିଷାକ୍ତ ଗ୍ୟାସ୍ ଭିତରୁ ହୋଇଗଲେ ଶୁଣିଗ୍ରମିକମାନେ କିପରି ତଢ଼ାରୁ ବିପନ୍ନ ହୋଇ
ପଡ଼ିଥିବା ଆପଣାର ସଙ୍ଗୀମାନଙ୍କୁ ଉଚାର କରିବା ସକାଶେ ମାଟିର କେତେ ତଳକୁ
ଯାଆନ୍ତି, ସେ ବିଷୟରେ ତି ଶୁଣେମାନେ ଶୁଣିଥିବ । ଭୂମିକମ୍ ଦ୍ୱାରା ବିପନ୍ନ ହୋଇ
ରହିଥିବା ଘର ଭିତରକୁ ଯେଉଁମାନେ ସାହସ କରି ପଣିଯାଆନ୍ତି, ଏବଂ କାହାକୁହାନ୍ତି
ଅଜାଣ୍ଟ ହୋଇ ପଡ଼ିବାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଶଙ୍କା ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଯେଉଁମାନେ ଅସହାୟ
ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଉଚାର କରି ଆଶନ୍ତି, ଶୁଣେମାନେ ସେମାନଙ୍କ କଥା ନିଶ୍ଚୟ
ଶୁଣିଥିବ । ଏହି ସାହାଯ୍ୟ ପାଇ ନଥିଲେ ସେହି ଲୋକମାନେ ନିଶ୍ଚୟ ଧ୍ୟାନ୍ୟପୂର୍ବ
ଉଚରେ କୁଆଡ଼େ ପୋତି ହୋଇ ମରିଗାନେ । ଏବଂ, ଆପଣାର ସହର ଏବଂ

ଦେଶ ଲଗି ଯେଉଁ ନାଗରିକମାନେ ଶତ୍ରୁର ସମ୍ମାନ ହୁଅନ୍ତି, କ୍ଷୁଧା ଓ ତୃପ୍ତା ସହି କରନ୍ତି ଅଥବା ମୁଖ୍ୟମରେ ପଡ଼ନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ କଥା ବି ଭୁମେମାନେ ଶୁଣିଥିବ ।

ତେଣୁ ନିଜକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାର ସାହସ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାର ସାହସ ଚିତ୍ତରେ ଆମେ ଏକ ପରିଚୟ ପାଇଲୁ ।

*

ଆଜି ମୁଁ ଭୁମିମାନଙ୍କୁ ବାର ବିଶ୍ୱାସଙ୍କେ କଥା କହିଛି । ସେ ସାହସର ସହିତ ଯେଉଁ ବିପଦର ସମ୍ମାନକୁ ଘାରଥିଲେ, ତାହା ମୁଖ୍ୟର ବିପଦଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଆହୁରି ବଡ଼ । ଯିଏ ଜଣେ ବୁଜାର ବୋପର ସମ୍ମାନଙ୍କ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଯେଉଁ ଥିପାଇଁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ମୁହଁ ବି ଖୋଲି ନଥାନ୍ତା, ସେ ତାଙ୍କୁ ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ପରମର୍ମ ଦେଇଥିଲେ ।

ଦଶ-ଶିର ରାବଣ ଲଙ୍କାର ଅସୁର-ଅଧ୍ୟପତି ଥିଲ ।

ରାବଣ ସୀତାଦେବାଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ପାଖରୁ ଝୋଗଇ ଅଣିଥିଲ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ରଥରେ ବସାଇ ଲଙ୍କାତ୍ମୀୟରେ ଥିବା ଆପଣାର ନାରକୁ ନେଇ ଅସିଥିଲ ।

ପ୍ରାସାଦରେ କେତେ ଶିଖରୀ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇ ରହିଥିଲ ଓ ଉଦ୍‌ଦ୍ୟାନର ଦୁଃଖ ବି ଭାରି ଆନନ୍ଦଦାୟକ ଥିଲ । ରାଜକୁମାରୀ ସୀତାଙ୍କୁ ରାବଣ ସେହି ଉଦ୍‌ଦ୍ୟାନ ଭିତରେ କେଇ ବନ୍ଦ କରି ରଖିଲ । ମାତ୍ର ଦୁଃଖିନୀ ସୀତା ପ୍ରତ୍ୟନ୍ତ ଅଗ୍ରବିସରଳନ୍ତି କରୁଥିଲେ, ପ୍ରଭୁ ରାମଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ଆଉଥରେ ସାମାଜି ହେବ କି ନାହିଁ, ସୀତା ସେକଥା ମଧ୍ୟ ଜାଣି ନଥିଲେ ।

ସୀତାଦେବୀ କେଉଁଠାରେ ଯେ ବନ୍ଦ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, ବାନରପତି ହନୁମାନଠାରୁ ଗୌରବଶାଳୀ ରାମ ତାହାର ସମ୍ମାଦ ପାଇଥିଲେ । ନିଜର ଶୁଣାକର ଭାଇ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ସହିତ ସାଙ୍ଗରେ ଏକ ବିରାଟ ସୌନ୍ୟବାହିନୀ ଧରି ସେ ସୀତାଙ୍କର ଛିକାର ଲଗି ବାହାରିଲେ ।

ରାମଙ୍କର ଆଗମନର ମୟୁଦ ପାଇ ଅସୁର-ରାବଣ ଭୟରେ କମ୍ପିବାକୁ ଲାଗିଲ ।

ତାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଦୁଇପ୍ରକାରର ପରମର୍ମ ମିଳିଲ । କେତେକେତେ ସଭାପଦ ତା'ର ସିଂହାସନର ରୂପିତାଙ୍କୁ ବେଢ଼ି ଆସି ଭାବିଲେ :

“କିନ୍ତୁ ତିନ୍ମା ନାହିଁ ମଣିମା ! ଆପଣ କୌଣସି ଭୟ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ରାମ ଏବଂ ତାଙ୍କର ପଷ୍ଟରେ ଲାଗିବାକୁ ଆସିଥିବା ହନୁମାନକୁଳ ସହିତ ପ୍ରଭ କରିବାକୁ ଆପଣଙ୍କର ଆଦୋ କୌଣସି କଷ୍ଟ ହେବ ନାହିଁ ।”

ଏହିପରେ ପରମର୍ଶଦାତା କୋଳାହଳ ଶେଷ କରି ରାଜଙ୍କ ପାଖରୁ ଗୁଲିଯିବା
ପରେ ରାବଣର ଭାଇ ବିଶ୍ୱାସ ଆସି ପ୍ରବେଶ କଲେ । ଆଶୁମାତ୍ର ବସି ରାବଣର
ପାଦଧୂଳି ଗ୍ରହଣ କଲେ । ତା'ପରେ ସେଠାରୁ ଉଠି ସିଂହାସନର ତାହାଶ
ପାଖରେ ଯାଇ ବସିଲେ ।

କହିଲେ, “ଭାଇ, ଯଦି ଆପଣ ପୁଣରେ ଜୀବନଯାପନ କରିବାକୁ ଗୁଡ଼ିଆନ୍ତି
ଏବଂ ଏହି ସୁନ୍ଦର ଲକ୍ଷାଦୀୟର ସିଂହାସନର ବି ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ରହିବାକୁ
ଗୁଡ଼ିଆନ୍ତି, ତେବେ ଆପଣ ପୁନ୍ଦର ସୀତାକୁ ଫେରୁଇ ଦିଅନ୍ତି । କାରଣ ସୀତା
ହେଉଛନ୍ତି ଆଉ ଜଣକର ପହାଁ । ରାଜଙ୍କ ପାଖରୁ ଯାଇ ଆପଣ କ୍ଷମାରକ୍ଷା କରନ୍ତି,
ଏବଂ ସିଏ କଦାପି ତୁମ ପ୍ରତି ପରାଞ୍ଚମୁଖ ହେବେ ନାହିଁ । ଆପଣ ଆଉ ମୋଟେ
ଏପରି ଉଦ୍‌ଦେଶ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ ଓ ନିଷେଧକ ପରି କାର୍ଯ୍ୟ ବୁଝି କରନ୍ତି ନାହିଁ !”

ଆଉ ଜଣେ ବିଜ ବ୍ୟକ୍ତ ମାଲ୍ଲବାନ ସେହି କଥାକୁ ଶୁଣି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭୁଷ୍ଣ
ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଅସୁରରାଜକୁ ବଡ଼ ପାଟିକର କହିଲେ :

“ହେ ରାଜା, ତୁମେ ତୁମେ ସାନ୍ତୁଷ୍ଟର କଥା ମାନ, କାରଣ ସିଏ ସତ
କଥାହିଁ କହୁଛନ୍ତି ।”

ରାଜା ରାବଣ ଉଦ୍‌ଦେଶ ଦେଲ, “ତୁମ ଦୁଇଙ୍କ ମନ ଭିତରେ ନିଷ୍ଠାୟ ଏକ
ମନ ଅଭିପ୍ରାୟ ରହିଛି, କାରଣ ତୁମେମାନେ ମୋ’ ଶତ୍ରୁର ପକ୍ଷ ଗ୍ରହଣ କରି କଥା
କହୁଛ ।”

ଏକଥା କହିବା ପରେ ତା'ର ଦଶଟିଯାକ ମୁଣ୍ଡ ପ୍ରବଳ କୋପରେ ଏପରି
ସ୍ଵର୍ଗ ହୋଇ ନିଳିବାକୁ ଲାଗିଲ ଯେ ମାଲ୍ଲବାନ ଭୟରେ ସେହି ଦରଭିତରୁ
ନିଷ୍ଠାକ ହୋଇ ଗୁଲିଗଲେ । ମାତ୍ର ଆପଣାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ସାହୁସ ବଳରେ ବିଶ୍ୱାସ
ସେଇଠି ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲେ ।

ସିଏ ପୁନଃବାର କହିଲେ, “ମହାରାଜ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଦୃଦ୍ୟରେ ଉତ୍ସମ
ଦୂରେ ରହିଛି, ନିଷେଧତା ବି ରହିଛି । ଯେପର୍ଣ୍ଣନ୍ତି ଉତ୍ସମ ଦୂରି ତାକୁ ପରିଗୁଳନା
କରୁଥିବ, ସେପର୍ଣ୍ଣନ୍ତି ତା' ଜୀବନରେ ଆବୋ କୌଣସି ବ୍ୟାପାର ଆସିବ ନାହିଁ ।
କିନ୍ତୁ ନିଷେଧତାର କବଳରେ ଆସି ପଡ଼ିବା ମାନ୍ୟକେହି ସବୁକିଛି ବିଗିନ୍ଦିଯିବ ।
ଭାଇ, ମୁଁ ଭାବୁଛି ଆପଣ ନିଜ ଭିତରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହି ନିଷେଧତାକୁହି ପ୍ରଶ୍ନୀ
ଦେଉଇନ୍ତି । କାରଣ, ଆପଣ ଏବେ ଆପଣଙ୍କ ଶରୀର ଉପଦେଶ ଦେଉଥିବା
ଲେବମାନଙ୍କର କଥାକୁ ଶୁଣୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ବନ୍ଧୁ ମୋଟେ
ନୁହନ୍ତି ।”

ଏତକ କହୁ ବିଶ୍ୱପଣ ନାରୀର ରହିଲେ ଏବଂ ରାଜାଙ୍କର ଚରଣ ସ୍ଵର୍ଗ କଲେ ।

ବାଦଣ ତତ୍ତ୍ଵଶାସ୍ତ୍ର ଗଜନ କର କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲ, “ପାପିଷ୍ଠ, ତୁ ବିମୋ’ର ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ । ମୋତେ ତୁ ଆଉ ଏସବୁ ନିଷେଧ କଥା ଆବୋ ଶୁଣାନା ! ଏକଥା ଯାଇ ତୁ ସିନା ସେହି ଅରଣ୍ୟଗୃହ ସନ୍ଦାସୀ ଦୁହଞ୍ଜି କହିବୁ, କିନ୍ତୁ ସକଳ ଶବ୍ଦକୁ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରି ବିଜୟ ଲଭ କରିଥିବା ମୋ’ ପରି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସେପରି କଥା ମୋଟେ କହିବୁ ନାହିଁ ।”

ଏହିପରି ତହାର କରି ବାଦଣ ବିଶ୍ୱପଣଙ୍କ ଉପରେ ପଦାଘାତ କଲ ।

ତେଣୁ ବିଶ୍ୱପଣ ବିଷ୍ଣୁ ମନରେ ସେଠାରୁ ଛିଠି ନଅରବୁ ବାହାରକୁ ଝାଲି ଆସିଲେ ।

କୌଣସି ଭୟ ନକରି ସେ ମନ ଖୋଲି ରବଣ ପାଖରେ କଥା କହିଥିଲେ । ମାତ୍ର ଦଶ-ଶିର ତାଙ୍କ କଥାକୁ କାନକୁ ନନେବାରୁ ବିଶ୍ୱପଣ ବାହା ହୋଇ ଲଙ୍ଘା ତ୍ୟାଗ କଲେ ।

ବିଶ୍ୱପଣ ଏହି ଯେତରେ ଶାଶ୍ଵରକ ସାହସ ଦେଖାଇଥିଲେ, କାରଣ ଭାଇଠାରୁ ମାଡ଼ ଶାରବାକୁ ସେ ଆବୋ ଭୟ କରି ନଥିଲେ । ମାତ୍ର, ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏକ ମାନସିକ ସାହସ ମଧ୍ୟ ନହିଁ ହୋଇ ରହିଥିଲା, କାରଣ, ତାହାର ପରି ସମାନ ଭ୍ରବରେ ବଳଦାନ ଅନ୍ୟ ସରସଦମାନେ ଯେଉଁ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଭୁଣ୍ଟରୁ ବାହାର କରିବାକୁ କଦାପି ସାହସ କରି ନଥାନ୍ତେ, ସେବୁଡ଼ିକୁ କହିବା ଲାଗି ସେ ଆବୋ କୌଣସି କୁଣ୍ଡା ପ୍ରକାଶ କରି ନଥିଲେ । ମାନସିକ ପ୍ରଭବ ଏହି ସାହସକୁ ନୈତିକ ସାହସ କୁହାଯାଏ ।

*

ତୟାଏକର ନେତା ମୋଜେସଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ଏହିପରି ସାହସ ଥିଲ । ମୋଜେସ ମିଶରର ପାଂରାଞ୍ଜଠାରୁ ଛିପୀଡ଼ିତ ଇହିଦା ନାତିର ମୁକ୍ତି ଦାବି କରିଥିଲେ ।

ପୌଗମ୍ବର ମହାନ୍ଦଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ଏହିପରି ସାହସ ରହିଥିଲା । ମହାନ୍ଦ ଆରବମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଆପଣାର ଧର୍ମ ପ୍ରବୁର କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ ତାଙ୍କ ଜୀବନରୁ ମାର ଦେବା ଲାଗି ଭୟ ଦେଖାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସିଏ ତଥାପି ନିଜର ମୁହଁ ବନ୍ଦ କରି ନଥିଲେ ।

ତଥାଗତ ସିକ୍ଷାର୍ଥଙ୍କଠାରେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ଏହିପରି ସାହସ ରହିଥିଲା । ସିରାର୍ଥ ଭାଇର ଅଧ୍ୟବାସୀମାନଙ୍କୁ ଏକ ନୃତ୍ୟ ଏବଂ ଉଦାର ମାର୍ଗ ପ୍ରଦର୍ଶନ

କରିଥିଲେ, ଏବଂ, ବୋଧକ୍ରମ ତଳେ ଯେଉଁ ଅନିଷ୍ଟକାଣ୍ଡ ପ୍ରେତମାନେ ତାଙ୍କୁ ଆନ୍ତମଣ କରିବାକୁ ଆସିଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେ ଆଦୌ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଭାବ ହୋଇ ନଥିଲେ ।

ଶୀଘ୍ରାନ୍ତକ ଠାରେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ଏହିପରି ଏକ ସାହସ ଧ୍ୱନି; “ତୁମେମାନେ ପରିଷ୍ଵରକୁ ଭଲ ପାଥ”, —ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସେ ଏହି କଥା ପ୍ରଗ୍ରହ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଧର୍ମପ୍ରଗର କରିବାରୁ ଷାନ୍ତି ରହିବାକୁ କହି ଜେବୁଜେଲମର ଯେଉଁ ବିଶ୍ୱରପଦମାନେ ତାଙ୍କ ଉପରେ ନିଷେଧାଙ୍କ ଜାରି କରିଥିଲେ ଓ ଯେଉଁ ରୋମାନ୍ତମାନେ ତାଙ୍କୁ ଦ୍ୱାରା କଲେ, ସେମାନଙ୍କୁ ସେ ମୋଟେ ଭୟ କରି ନଥିଲେ ।

ଏହିପରି ଭବରେ ଆମେ ତିନି ପ୍ରକାରର ଓ ତିନି ବିଭିନ୍ନ ମାନ୍ୟର ସାହସର ପରିଚୟ ପାଇଲୁ ।

ପ୍ରଥମଟି ହେଉଛି, ନିଜ ପାଇଁ ଶାସନକ ସାହସ ଦେଖାଇବା ।

ଦ୍ୱିଆୟାପ୍ରଥମ ହେଉଛି, ବିପଦରେ ପଞ୍ଚଥିବା ଆପଣାର ଆୟୋଗୀସନ୍ଧିକନ, ବନ୍ଧୁ ଓ ପଢ୍ରୋଣୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଓ ବିପନ୍ନ ଜନ୍ମଭୂମି ପାଇଁ ସାହସ ଦେଖାଇବା ।

ଏବଂ ସବୁଶେଷରେ, ସେହି ନେତୃକ ସାହସଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଇ ପାରିବା, ଯାହାକି ଅନ୍ୟାୟୀ ବ୍ୟକ୍ତମାନଙ୍କର ପ୍ରତିବାଦ କରି ଠିଆ ହେବା ଲାଗି ସମର୍ଥ କରାଏ, ସେମାନେ ଯେତେ ଶତ୍ରୁଶାଳୀ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେଥିଲାଗି ସମର୍ଥ କରାଏ, ସେମାନଙ୍କ ଆଗରେ ଉଚିତ ଏବଂ ସତ୍ୟ କଥାଟିକୁ ଆସି କହିବା ଲାଗି ସମର୍ଥ କରାଏ ।

*

ତାଙ୍କର ପବ୍ଲିକରଣ୍ୟ ଉପରେ ଆନ୍ତମଣ କରିଥିବା କେତେକ ଆନ୍ତମଣକାଣ୍ଡକୁ ଘର୍ଷିତାର ଦେବା ପାଇଁ ଆଲମୋଡ଼ାର ଶକ୍ତି କେତେକ ଲୋକଙ୍କୁ କେଇ ଗୋଟିଏ ନୂତନ ବାହିନୀ ଗଠନ କଲେ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ହାତରେ ଗୋଟିଏ ଶ୍ରୋଧ୍ୟର ଦେଇ ସେମାନଙ୍କୁ “ଅଗ୍ରପର ଦ୍ୱାତ୍ର !” ବୋଲି ଆଦେଶ ଦେଲେ ।

ଲୋକମାନେ ଉତ୍ସମାନ୍ତର ଝନ୍ତିକାର ସହିତ ଆପଣାର କରିବାରିଗୁଡ଼ିକୁ କୋଷମୁକ୍ତ କଲେ ଏବଂ ଉଚିତ ସ୍ଵରରେ ଚିକାର କରି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ହଲଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଶକ୍ତି ପରିଶଳେ, “ଏସବୁ କ’ଣ କରୁଛି ।”

ସେମାନେ ନିର୍ଭର ଦେଇ କହିଲେ, “ମଣିମା, ଶକ୍ତି ସେପରି ହଠାତ୍ ଆସି ଆମ ଉପରେ ଆନ୍ତମଣ କରି ନପାରିବ, ଆମେ ସେଥିଲାଗି ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ରଖିବୁ ।”

ସେଇଠୁ ରଜା କହିଲେ, “ତୁମେମାନେ ମୋର ଆଦୋ କୌଣସି କାମରେ ଲାଗିବ ନାହିଁ । ତୁମେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ଭାବ ଖାରୁ ଓ ଭାବ ସହଜରେ ଉଦ୍ଦେଶିତ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି । ତୁମେମାନେ ସମସ୍ତେ ଘରକୁ ଯାଆ !”

ତୁମେମାନେ ବେଶ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟକର ଦେଖି ପାଇବ ଯେ ଏହିପରୁ ଚକ୍ରାର ଓ ଚରବାର ହଲାବା ରାଜଙ୍କ ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ପକାଇ ନଥିଲା । କାରଣ, ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରକୃତ ସାହସ ରହିଥାଏ, ସେଠାରେ କେହି କୌଣସି କୋଳାହଳ କିଂବା ଅସ୍ତ୍ର ହଣ୍ଡେଶ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

*

ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଲେକମାନେ କପର ଶାନ୍ତ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରିପାରନ୍ତି ଓ ତଥାପି କେତେ ସାହସର ସହିତ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ଭକ୍ତରେ ଏକ ଘୋର ବିପଦର ସମ୍ମାନ ହୋଇ ପାରନ୍ତି, ଏହି ଅନ୍ୟ କାହାଣୀଟିରେ ତୁମେ ଜାହାର ପରିଚୟ ପାଇବ ।

୧୯୧୦ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚମାସ ଶେଷ ଅଢ଼କୁ ଦ୍ୱାରାଣିର ଗୋଟିଏ ଜାହାଜ ଯାହୀମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଅନ୍ତେଲିଆରୁ ଉଦ୍ଧିମାଶା ଅନ୍ତରସାପ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯାଉଥିଲା । ଆକାଶରେ ମେଘର କୌଣସି ଚନ୍ଦ୍ର ବି ନଥିଲା, ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ସ୍ତର ଥିଲା ଓ ମଳ ଦିଶୁଥିଲା ।

ଦ୍ୱାରା, ଅନ୍ତେଲିଆର ପଣ୍ଡିମ ଉପକୁଳରେ ଛଅମାଇଲ ଦୂରରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼ ଦେହରେ ଯାଇ ଜାହଜଟିର ଧକ୍କା ବାଜିଲା ।

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜାହାଜର ସବୁଯାକ କର୍ମଚାରୀ ତୁମ୍ଭର ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ, ସେମାନେ ସମସ୍ତେ କାମକୁ ଧାରିଗଲେ ଓ ହୁଇସିଲୁମାନ ବାଜି ଉଠିଲା । ମାତ୍ର କୌଣସି ଆଜଙ୍କ ଅଥବା ବିଶ୍ଵାଳା ହେଉ ଯେ ଏହିପରୁ ଗୋଲମାଳ ହେଉଥିଲା, ସେବକଥା ଆଦୋ ନୁହେଁ ।

ଏକ ଆଦେଶ ଶୁଣାଗଲ, “ଲେକମାନଙ୍କୁ ଡଙ୍ଗାଗୁଡ଼ିକ ଉତ୍ତରେ-ନେଇ ବସାଅ !”

ଯାହୀମାନେ ଜୀବନରକ୍ଷା ବେଳୁଟମାନ ପରିଧାନ କଲେ ।

ଜଣେ ଅନ୍ତ ତାଙ୍କର ଭୃତ୍ୟଟି ସାଙ୍ଗରେ ଭେକ୍ବାଟେ ଗଲେ । ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ବାଟ ଛୁଟିଦେଲେ । ତାଙ୍କର ତ ଆଖି ବି ନଥିଲା, ତେଣୁ ସମସ୍ତେ ସବାଆଗ ତାଙ୍କର ଜୀବନ ରକ୍ଷା ହେଉ ବୋଲି ରଙ୍ଗା କରୁଥିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ସମୟ ପରେ ଜାହାଜଟିରୁ ସବୁଯାଏୀ ବାହାର ଯାଇଥିଲେ ଓ ତା’ ପରେ ତାହା ବୁଝି ଯାଇଥିଲା ।

ଜାବନରକ୍ଷାକାରୀ ଗୋଟିଏ ନୌକା ଉପରେ ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀଲେକ ଗୀତଟିଏ ଗାଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଭରଙ୍ଗର ପ୍ରବଳ ଶବ୍ଦାଘାତରେ ସେହି ଗୀତଟି ପ୍ରାୟ ଶୁଣାଯାଉ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତଥାପି ଆହୁଲ ମାରୁଥିବା ବଂତ୍ରମାନେ ଗୀତଟିର ସ୍ଵରଟିକୁ କୀଣ ଭବରେ ବେଶ୍ମ ଶୁଣି ପାରୁଥିଲେ ଏବଂ ସେଥିରୁ ନିଜର ବାହୁଗୁଡ଼ିକ ଲାଗି ବଳ ପାଉଥିଲେ :

ନାବିକମାନେ, ଏଥର କୁଳଆଡ଼କୁ ବୁଲ, ଏଥର କୁଳଆଡ଼କୁ ବୁଲ !

ଉଜ୍ଜା ନାହାକର ଏହି ଯାତ୍ରୀମାନେ ଶେଷକୁ କୁଳରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ ଏବଂ ସହୃଦୟ କେତେକ ଧୀବରଙ୍କର ଅତିଥି ହେଲେ ।

ଜଣେ ହେଲେ ଯାତ୍ରୀଙ୍କର ପ୍ରାଣ ଯାଇ ନଥିଲା । ଆପଣାର ସ୍ତ୍ରୀର ସାହସ ଦ୍ୱାରା ଏହିପରି ଭବରେ ବୁରିଶବ୍ଦ ପରୁଣ ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି ଆପଣାର ଜାବନରକ୍ଷା କରିଥିଲେ ।

*

କୌଣସି ପ୍ରକାର ଆଡ଼ମ୍ବର ଅଥବା ସାଜସଙ୍କା ନଦେଶାଳ ଏହି ଯେଉଁ ପ୍ରିର ସାହସିକତାର ଗୁଣଟି ଅନେକ ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଉଦାର କାର୍ଯ୍ୟର ସାଧନ କରିଥାଏ, ବଞ୍ଚିମାନ ଭୁମମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ସେହି ବିଷୟରେ ଆହୁରି କେତେକ କଥା କହିବି ।

ପାଞ୍ଚଶବ୍ଦ ଦରଥିବା ଗୋଟିଏ ଭରଣୀୟ ଗୀର ପାଖଦେଇ ଗୋଟିଏ ଗମ୍ଭୀର ନର ବହି ଯାଉଥିଲା ।

ଏହି ଗାଆଁର ଲୋକମାନେ ସେପର୍ଣ୍ଣିନ୍ତି ସିରାର୍ଥଙ୍କର ଉପଦେଶ ବିଷୟରେ କିଛି ଶୁଣିବାକୁ ପାଇ ନଥିଲେ । ତେଣୁ ଥରେ ତଥାଗତ ସେହି ଗାଆଁକୁ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ସରିମି ବିଷୟରେ କିଛି ପ୍ରବତନ ଦେବା ଲାଗେ ସ୍ତ୍ରୀର କଲେ ।

ସ୍ତ୍ରୀ ସେହି ଗାଆଁକୁ ଯାଇ ଗୋଟିଏ କଡ଼ ଚକ୍ର ମୂଳରେ ବସିଲେ । ଗଛର ଶାଖାଗୁଡ଼ିକ ନର ଆଡ଼କୁ ଲମ୍ବି ରହିଥାଏ ଏବଂ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ନୟର ଆର ପାଖରେ ରୁଣ୍ଟ ହୋଇଥାନ୍ତି । ତା'ପରେ ସେ କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭକଲେ ଏବଂ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରେମ ଏବଂ ଶୁଭତାର ବାଣୀ ପ୍ରଗ୍ରହ କଲେ । ସତେଅବା ମହ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭୁବିତ ହେଲା ପରି ତାଙ୍କର ଉଚାଚିତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ବହି ଯାଉଥିବା ନିର୍ମଳ ଉପରେ ଭସିବାର ଏପାଖକୁ ବୁଲି ଆସୁଥିଲା । ମାତ୍ର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସେ ଯେଉଁସବୁ କଥା ପ୍ରଗ୍ରହ କରୁଥିଲେ, ଲୋକମାନଙ୍କର ସେଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆଦୌ ବିଶ୍ୱାସ ହେଉ ନଥିଲା । ସେମାନେ ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍ ହୋଇ ତାଙ୍କ ବରୁଜରେ କ'ଣ୍ଠସବୁ କହିବାରେ ଲାଗିଥିଲେ ।

କେବଳ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ତର ଅଧିକ ଜାଣିବାକୁ ଛାଲା କରୁଥିଲ ଏବଂ ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କର ଆନ୍ତର ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲ ।

କିନ୍ତୁ ନଦୀ ଉପରେ କୌଣସି ପୋଲ ନଥିଲ । ସେଠାରେ ପାର ହେବାର କୌଣସି ଡଙ୍ଗା ବି ନଥିଲ । ପୁରୁଜନ କାହାଣୀଟିରେ କୁହାହୋଇଛି ଯେ, ଆପଣାର ସାହସ ବଳରେ ଲୋକଟି ସେହି ନଦୀର ଗଣ୍ଠର ଜଳ ଉପରେ ପାଦରେ ଚାଲି ଚାଲି ଆସିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲ । ଏବଂ, ଏହିପରି ଭବରେ ସିଏ ନଦୀ ପାର ହୋଇ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ସମୀପକୁ ଆସିଲ, ତାଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ ଜଣାଇଲ ଏବଂ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦ ସହକାରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରବଚନ ଶୁଣିବାକୁ ଲାଗିଲ ।

କାହାଣୀରେ ଯେପରି କୁହା ହୋଇଛି, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରକୃତରେ ନଦୀ ପାର ହୋଇ ଏପାଖକୁ ଆସିଥିଲ କି ? ଆମେ ସେକଥା କହି ପାରିବା ନାହିଁ । ମାତ୍ର, ସେକଥା ଯାହା ହେଉ ପଛକେ, ଧରଗତି ଆଡ଼କୁ ପରିଚାଳିତ କରି ନେଉଥିବା ପଥଟିକୁ ଚାଲିବା ଲାଗି ସିଏ ସାହସ କରି ପାରିଥିଲ । ଏବଂ ତାହାର ଉଦାହରଣଟିରେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇପଡ଼ି ତା' ଗାଆଁର ଅନ୍ୟ ଲୋକମାନେ ମଧ୍ୟ ତା'ପରେ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଉପଦେଶଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ମନୋଯୋଗ ହେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ଏବଂ ତଦ୍ୟାର ସେମାନଙ୍କର ମନ ବି ଉଚି ଜୀବନାଗୁଡ଼ିକ ଆଡ଼କୁ ଉପ୍ରେତିତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲ ।

*

ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ସାହସ ଅଛି, ଯାହା ବଳରେ ତୁମେ ନଦୀ ପାର ହୋଇ ପାରିବ । ଏବଂ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ସାହସ ଅଛି, ଯାହା ବଳରେ ତୁମେ ଉଚିତ ମାର୍ଗରେ ନିଜ ଜୀବନକୁ ପରିଚାଳିତ କରିନେଇ ପାରିବ । ମାତ୍ର, ଉଚିତ ମାର୍ଗରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ଯେଉଁକି ସାହସ ଦରକାର, ସେହି ମାର୍ଗରେ ଅଟଳ ରହି ବାଟ ଚାଲି ପାରିବା ଲାଗି ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ସାହସ ଦରକାର ।

ଏହି ବିଷୟରେ ମୁଁ ଶୁଣି ତୁମମାନଙ୍କୁ ମାରୁଦୁଇବା ଓ ତା'ର କୁଆଙ୍କ କଥା କହିବି :

ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟ ତା'ର ଯଥାଶକ୍ତି କାହିଁ କରୁଥିବ ଏବଂ ସେଇଥିରୁହି ତାକୁ ସଂଖ୍ୟାର୍ଥିମ ଫଳ ନିଷ୍ଠାୟ ମିଳିବ ବୋଲି ଚଥାଗତ ସିର୍କାର୍ପ ଆପଣାର ଶିଷ୍ୟ-ମାନଙ୍କୁ ଶିଖା ଦେଉଥିଲେ ।

ସିଏ କହୁଥିଲେ, “ମାଆ କୁକୁଡ଼ା ଅଣ୍ଟା ଦିଏ ଓ ତା'ପରେ ଯାଇ ସେହି ଅଣ୍ଟାଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ବସି ସେବୁଛିକୁ ଉପ୍ରେମାଏ । ସେ କେବେହେଲେ କରିଛି ହୋଇ ଏପରି ଭାବେ ନାହିଁ, ‘ମୋ’ ଟିକି କୁଆଗୁଡ଼ିକ ସତରେ କ’ଣ ନିଜ ଅଣ୍ଟାରେ ଅଣ୍ଟାର ଶୋଳକୁ ପଟାଇ ବାହାରିବେ ?’ ସେହିପରି ତୁମେମାନେ ମଧ୍ୟ

ନିଜ ଭିତରେ ଆଦୋ କୌଣସି ଭୟ ରଖିବ ନାହିଁ : ସକର୍ମର ପଥରେ ସହ ଭୁମେଶାନେ ଅବଳ ରହିଥିବ, ତେବେ ଭୁମେଶାନେ ମଧ୍ୟ ଆଲେକ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରିବ, ନବଜନ୍ମ ଲଭ କରିବ ।”

ଏବଂ, ଆମେ ଏହାକୁହିଁ ପ୍ରକୃତ ସାହସ ବୋଲି କହିବା : ଆମେ ସିଧା ଓ ସରଳ ମାର୍ଗରେ ବାଟ ଗୁଲିବା, ସକଳ ଝଡ଼, ଅନାର ଓ ଦୁଃଖର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା; ଆମର ଗୁଲିବା କେବେହେଲେ ବନ୍ଦ ହେବ ନାହିଁ, ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ କେବେହେଲେ ବନ୍ଦ ହେବ ନାହିଁ । ବାଟରେ ଯାହାକିଛି ଆସୁ ପରିବେ, ଆମେ କେବଳ ସେହି ଆଲେକର ଅଭିମୁଖରେହିଁ ସତତ ଅଗ୍ରପଥ ହୋଇ ଯାଉଥିବା ।

*

ବହୁତିକ ପୂର୍ଣ୍ଣ, ଯେତେବେଳେ ଶକା କୁନ୍ତଦର୍ଶ ବାରଣ୍ସୀରେ ଶକତ୍ତ କରୁଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ଭାଙ୍ଗର ଜଣେ ଶହୁ ଆଉରୋହିଏ ଶକ୍ୟର ବଜା ଭାଙ୍ଗ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରିବା ସକାଶେ ଗୋଟିଏ ହାତକୁ ତାଲିମ ଦେଇଥିଲେ ।

ଦୂର ଶକା ଭିତରେ ଯୁଦ୍ଧ ଗୋପଣା ହୋଇଗଲ । ସେହି ମୁନ୍ଦରକାୟ ହାତାଟି ନିକର ପ୍ରଭୁ ସେହି ଶକାକୁ ପିଠିରେ ବସାଇ ବାରଣ୍ସୀର ନଗରପ୍ରାଚୀର ପାଶରେ ଆସି ପଢ଼ିଥିଲ ।

ନଗରର ପ୍ରାଚୀର ଉପରୁ ଥାଇ ଅବରୁଦ୍ଧ ନଗରର ଅଧିକାରୀମାନେ ହାତକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଗରମ ପେଜ ଡାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ଏବଂ ଛଟିକଣ୍ଠ ଦ୍ୱାରା ପଥର ବୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏହି ଭୟକ୍ଷର ପଥର ବର୍ଷାକୁ ସହ ନପାରି ହାତା ପ୍ରଥମେ ପଛକୁ ହଟି ଆସିଲ ।

ମାତ୍ର, ତାକୁ ତାଲିମ ଦେଇଥିବା ମଣିଷଟି ତା’ ପାଖକୁ ଦରଖିଯାଇ ତାକୁ ଚିହ୍ନାର କରି କହିଲ :

“ବାଟେ ହାତ ! ତୋ’ ପରି ବାର ହାତ ବାର ପର ସିନା କାମ କରିବ ! ତେଣୁ ରୁ ଯାଇ ଦୁର୍ଗର ଦୁଆରଗୁଡ଼ିକୁ ଘଞ୍ଚିପକା !”

ଏହି ଦିଶାତ୍ମ ବାଣୀରୁ ବଳ ପାଇ ସେହି ବିଶେଳ ପ୍ରାଣୀଟି ଦୁର୍ଗର କବାଟ ଉପରେ ଯାଇ ଧକ୍କା ମାରିଲ ଓ ତାକୁ ଭାଙ୍ଗି କଲେ ପକାଇଦେଲ । ଏହା ଫଳରେ ଶକା ବିଜୟୀ ହୋଇ ନଗର ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ।

ଠିକ୍ ଏହିପରି ଭବରେହିଁ ସାହସ ଯାବନ୍ତୁ ବାଧା ଓ ଅସୁଦିଧା ଉପରେ ବିଜୟପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ଏବଂ ବିଜୟର ଦ୍ୱାରକୁ ଉନ୍ନତି କରିଦିଏ ।

*

ଏବଂ, ମନରେ ଉତ୍ସାହ ଆଣି ଦେଉଥିବା ପଦେ କଥା କିପରି ମଣିଷ ଆଜି
ପଶୁ ଉଭୟଙ୍କୁ ସମାନ ଭବରେ କେତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରେ, ଏଠାରେ ତାହାର୍ତ୍ତ
ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାର କଥା ।

ମୁସଲମାନଙ୍କର ଏକ ସଦ୍ଗ୍ରହୀ ଏକ ସାହସପୁଣ୍ୟ ଦୃଢ଼ସ୍ଵ ଥିବା କବି
ଆରୁ ସୟଦଙ୍କର କାହାଣୀ ମଧ୍ୟଦେଇ ଆମର ତାହାର ଏକ ତୃଷ୍ଣାନ୍ତ ଯୋଗାଳ
ଦେଇଥାଏ ।

ଆରେ ଆରୁ ସୟଦ କୁର ଗୋନରେ ପୀତିତ ହୋଇ ପଞ୍ଚଥାନ୍ତ । ଏକଥା
ଶୁଣି ଦିନେ ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁମାନେ ତାଙ୍କର କୁଣ୍ଠଳ ପଶୁର ଆସିଲେ । ଗୁହର ଦ୍ୱାର-
ଦେଶରେ ତାଙ୍କର ପୁଅ ସେମାନଙ୍କ ଅଭ୍ୟଧିନା କର ଭତରକୁ ନେଇଗଲ । ଗୋଟୀ
ବର୍ଣ୍ଣମାନ ଆଗ ଅପେକ୍ଷା ଟିକିଏ ଭଲ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ସିଏ ଉପର୍ତ୍ତ ହସି ସେମାନଙ୍କ
ଜଣାଇଲ ।

ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଭତରକୁ ଗୋଟୀ ଘରକୁ ଆସିଲେ ଓ ଗୋଟୀ ପାଖରେ
ଆସି ବସିଲେ । ଆରୁ ସୟଦ ତାଙ୍କର ସବୁଦିନା ସେହି ବିନୋଦପୁଣ୍ୟ ଭବରେ
କଥାବାର୍ତ୍ତ । କର ପାରୁଛନ୍ତି ଦେଖି ସେମାନଙ୍କ ଭର ଆଶ୍ରମ ବି ଲାଗିଲ । ତା’
ପରେ, ସେବନ ଭର ଗରମ ହେଉଥିବାରୁ ତାଙ୍କର ନିଦ ହୋଇଗଲ । ଅନ୍ୟମାନେ
ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତେ ଶୋଇବାକୁ ଗଲେ ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ଆଢ଼କୁ ଯାଇ ସମସ୍ତେ ନିଦରୁ ଉଠିଲେ । ଆରୁ ନଳଖିଆ ମଗାର
ଅତିଥିମାନଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଲେ, ଏବଂ ସେହି କୋଠିଟିକୁ ମୁଗନ୍ଧୟକୁ କରିବା
ଲାଗି ଧୂପ ବି ଜାଲିଦେଲେ ।

ତା’ପରେ ଆରୁ ସୟଦ କିନ୍ତୁ ସମୟ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ, ତା’ପରେ
ପ୍ରାର୍ଥନାରୁ ବ୍ରତ ସ୍ଵରତତ ଗୋଟିଏ ପୟାର ଆବୃତ୍ତି କଲେ :

ଦୂଃଖ ସକାଶେ ହାହାକାର କର ନାହିଁ,
କାରଣ ପୁଣେ ଘର୍ତ୍ତ ବି ଅବଶ୍ୟ ଆସିବ ଓ
ଏହ ଯାବନ୍ତାମୁଁ ଦୂଃଖକୁ ହରଣ କର ନେବ ।
ନିଦାନର ଶର ଓ ପ୍ରେ ପବନ ବହୁଆର ପଛକେ,
କଥାପି ତାହା ଶୀତଳ ଧୀର ପବନରେ
ଅବଶ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତି ହୋଇଯିବ ।
ନାହଁ ଲାଗିଲେ ତାହା ତଥାପି ନିର୍ଭୟାର ପାରିବ ଓ
ବାକ୍ସ ଆରୁ ସିନ୍ଧୁକଗୁଡ଼ିକର ଆଦୌ କୌଣସି କ୍ଷତି ହେବ ନାହିଁ ।
ଦୂଃଖ ଆସିବ, ମାତ୍ର ମୂଳ ବି ଯିବ ।

ତେଣୁ ସନ୍ତୋପ ପଞ୍ଚଥବା ବେଳେ ଧୋରୀ ଅବଲମ୍ବନ କର,
କାରଣ ଏହି ପରମ କାଳ
କେତେ ନା କେତେ ଅସୟବ ସାଧନ କରିପାରେ ।
ଏବଂ ଖୋଦାଙ୍କର ପରମ ଶାନ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ ଯେ
ଅଜୟ ଆଶୀର୍ବାଦ ପ୍ରାୟ ହେବ,
ଭୂମର ସେହି ଆଶା କଦାପି ନିର୍ଣ୍ଣାପିତ ହୋଇ ନଥାଉ ।

ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଭାବ ହୃଦୟ ମନରେ ଘରକୁ ଫେରିଗଲେ, ଆଶା
ବିଷୟରେ ଭାଙ୍ଗର ଏହି ଚମକାର କବିତାଟି ସେମାନଙ୍କ ଅନେକ ବଳ ଆଣି
ଦେଇଥିଲା । ଏହିପରି ଭାବରେ ଜଣେ ପୀଡ଼ିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଉତ୍ସମ ଧ୍ୟାନରେ ଥିବା
ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସାହୁଯା କରିପାରିଲା ।

ଯିଏ ନିଜେ ସାହସୀ, ସ୍ଵିଏ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସାହସ ଦେଇ ପାରିବ;
ଗୋଟିଏ ମହମବତ୍ତର ଆନ୍ଦୋଳ ଅନ୍ୟ ମହମବତ୍ତାଗୁଡ଼ିକୁ ଯେପରି ଜଳାଇ ଦିଏ,
ଠିକ୍ ସେହିପରି ।

ସେଇ ସାହସୀ ଯୁଧ ଓ ଝିଅମାନେ ଏହି ଗଲ୍ପଟିକୁ ପାଠ କରିବେ,
ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସାହସ ଓ ଉତ୍ସାହ ଦେଇ ଶିଖିବେ, ନିଜେ ବି ସାହସୀ
ହେବେ ।

ତିନି

ପ୍ରଫୁଲ୍ଲତା

କୌଣସି ବର୍ଷା ପ୍ରଧାନ ଦେଶର ଏକ ବଡ଼ ସହରରେ ଦିନକର ଉପର-
ବେଳା ମୁଁ ପିଲଙ୍ଗ ଦ୍ଵାରା ଦୋଇଥିବା ସାତ ଆଠୋଟି ଗାଡ଼ି
ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥିଲା । ସେହିଦିନ ସକାଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳକୁ ନିଆ
ଯାଇଥିଲା, ସେମାନେ ସେଠାରେ ଖୋଲ ପଡ଼ିଆମାନଙ୍କରେ ଖେଳିଆନ୍ତେ ।
ମାତ୍ର ପାଇଁ ଭାବି ଖରପ ହେବାରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ସେହି ବର୍ଷାରେହି ଶୀଘ୍ର ଘରକୁ
ଫେରି ଆସିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

ତଥାପି ସେମାନେ କେତେ ଶୁଣି ହୋଇ ଗୀତ ଗାଉଥାନ୍ତି, ହସ୍ତଥାନ୍ତି ଏବଂ
ରାତ୍ରରେ ଗୁଲି ଯାଉଥିବା ବାଟୋଇମାନଙ୍କ ଉଦେଶ୍ୟରେ ଆନନ୍ଦରେ ହାତ
ହମଇବାରେ ଲଗିଥାନ୍ତି ।

ଏହି ନାରସ ପାଗଟାରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଆପଣାର ପ୍ରଫୁଲ୍ଲତାକୁ ଆଦୌ
ନଷ୍ଟ କରିଦେଇ ନଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଯଦି ଜଣେ କାହାର ବା ମନ
ହୃଦୟ ରହାସ ହୋଇ ଯାଉଥିବ, ତେବେ ଅନ୍ୟମାନେ ଗାଉଥିବା, ଗୀତସ୍ତରୁରେ
ତା'ର ମନ ନିଷ୍ଟାଯୁ ପୁଣି ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ହୋଇ ଉଠିଥିବ । ଏବଂ, ଶାସ୍ତ୍ର ଉପରେ ତରତର
ହୋଇ ନିଜ ନିଜ କାମରେ ଧାର୍ଦ୍ଦିବାରେ ଲଗିଥିବା ଅନ୍ୟ ଲୋକମାନେ ମଧ୍ୟ ପିଲ-
ମାନଙ୍କର ପେହି ହସକୁ ଶୁଣିବା ପରେ ଅନ୍ତରେ ଗୋଟାଏ ମୁହଁର୍ତ୍ତ ଲଗି ହେଲେ
ମଧ୍ୟ ଆକାଶ ଉଚ୍ଚକ ହୋଇ ଉଠିବା ପରି ନିଷ୍ଟାଯୁ ଅନୁଭବ କରିଥିବେ ।

ଖୋରେସାନର ଯୁବରୂଜ ଅମିର ପ୍ରକୃତରେ ଅମିରଙ୍କ ପର ବିଳାସବ୍ୟସନ
ମଧ୍ୟରେ ରହୁଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ସିଏ ଯୁଦ୍ଧଯାତ୍ରା କର କୌଣସି ସ୍ଥାନକୁ
ଯାଉଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ତା' ଶ୍ରେଷ୍ଠେ ଘରର ରନ୍ଧନ ପାନ୍ଥ, ଥାଳ ଓ
କଡ଼େଇସବୁ ବୁଝାହୋଇ ଯିବା ଲଗି ତନଶ୍ଵର ଓଟ ଦରକାର ହେଉଥିଲେ ।

ଥରେ ଖଲିଦା ଲସିମାଇଲ ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଦ କରି ନେଲେ । ମାତ୍ର ଜଗ୍ଯ
ବିପରୀତ୍ୟ ବଢ଼ିଲେ କ'ଣ ମଣିଷକୁ ଆଉ ସେକ କରନ୍ତା ନାହିଁ ! ତେଣୁ, ଆପଣାର
ମୃଖ୍ୟ ପାଚକକୁ ପାଖରେ ଦେଖି ଅମିର ତା'ପାଠୀ ସେଜନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ
ଆଦେଶ ଦେଲେ ।

ପାଚକ ପାଖରେ ସେତେବେଳେ ମୋଟେ ଖଣ୍ଡ ମାର୍ଗସ ବଳି କରି ଥାଏ, ସିଏ ତାହାକୁହିଁ ରୂପରେ ନେଇ ବସାଇ ଦେଲା । ଏବଂ ଝୋଲକୁ ଆଉ ଟିକିଏ ସୁଆଦ ଆଶି ଦେବାକୁ ଭବ ସିଏ କିଛି ପନିପରିବାର ସନ୍ନାନରେ ବାହାର ଲେଲା ।

ବାଟରେ ଗୁଲି ଯାଉଥିବା ଗୋଟିଏ କୁକୁର ମାଂସର ଗନ୍ଧ ପାଇ ହାଣ୍ଡି ଭିତରେ ଆସି ମୁହଁ ପୁରାଇଲା । ତା'ପରେ ନିଆଁର ଉତ୍ତରପଟିକୁ ସହ ନପାର ସିଏ ତତ୍ତ୍ଵଶାସ୍ତ୍ର ହାଣ୍ଡିରୁ ମୁହଁ ବାହାର କରି ନେବାକୁ ବାହାରିଲା । ମାତ୍ର କୁକୁରଟି ପ୍ରକୃତରେ ଏତେ ଅବାଗିଆ କରି ମୁହଁଟିକୁ ପୁରାଇ ଥିଲ ଯେ ହାଣ୍ଡିଟି ମଧ୍ୟ ତା' ମୁହଁ ସହିତ ଲଗିବାର ରହିଲା । ହାଣ୍ଡିଟିକୁ କୌଣସିମତେ ବାହାର କରି ନପାର ସିଏ ଆଜଙ୍କିତ ଭବରେ ଦରକାରୀ ଆରମ୍ଭ କଲା ।

ଏକଥା ଦେଖି ଅମିରକୁ ଭର ହସ ଲଗିଲା ।

ପହଞ୍ଚ ଦେଉଥିବା କର୍ମଗୁଣ ଜଣକ ତାଙ୍କୁ ପରାଇଲା, “ବର୍ତ୍ତିମାନ ତ ଆପଣଙ୍କର ଦୁଃଖ କରିବା କଥା, ତେବେ ଆପଣ ଏପର ହସି ଉଠିଲେ କାହିଁକି ?”

ମାତ୍ର ଅମିର ହାତ ବଢ଼ାଇ ତାକୁ ଶିବିର ଭିତରୁ ବାହାର ଗୁଲି ଯାଉଥିବା କୁକୁରଟିକୁ ଦେଖାଇ ଦେଲେ ଓ କହିଲେ, “ମୁଁ ଭାବୁଥିଲ ଯେ ଆଜି ସକାଳେ ମୋ’ର ଖାଇବା ସରଞ୍ଜାମସରୁ ବୋହିବାରେ ତିନିଶହ ଓଟ ଦରକାର ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତିମାନ ତାହାକୁ ବୋହିବା ସକାଶେ ଗୋଟାଏ କୁକୁରହିଁ ଯଥେଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଉଛୁ । ମୁଁ ସେକଥା ଭବ ହସିଲି ।”

ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ହୋଇ ରହିବାକୁ ଅମିରକୁ ଭର ଭଲ ଲଗୁଥିଲ ସତ, ମାତ୍ର ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କରିପାରିବା ସକାଶେ ସିଏ କେବେ କିଛି କରୁ ନଥିଲେ । ତଥାପି, ତା'ର ସେହି ହାଲୁକା ହୃଦୟଟି ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଆମେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରଣାସା କରିବା । ଏତେ ଭୟକ୍ଷର ବିପଦରେ ପଡ଼ିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସିଏ ତଥାପି ଆମୋଦିତ ଅନୁଭବ କରିବାର କଥା ଭବ ପାରୁଥିଲେ । ତା'ଠାରୁ ଆହୁରି ଅନେକ ଗ୍ରେଟ ନାନା ସନ୍ତ୍ରାପ ଭିତରେ ପଡ଼ିଥିଲୁ ବେଳେ ଆମେ ନିଜେ ବି କ'ଣ ସେହିପରି ଟିକିଏ ହସି ପାରନ୍ତେ ନାହିଁ ?

*

ପାରସ୍ୟ ଦେଶରେ ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀଲେବ ମହୁ ବିଦିକରି ଜୀବିକାନିବାହ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ବ୍ୟବହାର ଅଭ୍ୟନ୍ତ, ମଧ୍ୟର ଥିବାରୁ ତାହିକମାନେ ସବୁବେଳେ ତାଙ୍କ ଦୋକାନରେ ଆସି ରୁଣ୍ଡ ହେଉଥିଲେ । ଏବଂ ଯେଉଁ କବି ସେହି ମହିଳାଙ୍କର କାହାଣୀକୁ ଲିପିବକ୍ଷ କରି ରଖିଛନ୍ତି, ସିଏ ଘୋଷଣା କରି

କହୁଛନ୍ତି ଯେ, ସେହି ମହିଳା ସତି ମହୁ ନାମରେ ବିଷ ବି ବିକିଥାନ୍ତେ, ତେବେ ବି ଲୋକମାନେ ମହୁ ବୋଲି ଭାବି କଣିକାକୁହି ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଘାଇଥାନ୍ତେ ।

ଆଜିଜେଣ ଶଳରୁଚି କର୍କଣ୍ଠ ସ୍ଵରବର ଲୋକ ସେହି ମହିଳା ଆପଣାର ମହୁ ବିଦିକରି କେତେ ବେଶୀ ଲାଗୁ କରୁଛନ୍ତି ଦେଖିଥିଲେ ଏବଂ ସିଏ ମଧ୍ୟ ସେହି ବାଣିଜ୍ୟ କରିବେ ବୋଲି ମନସ୍ତ କରିଥିଲେ ।

ତେଣୁ ସିଏ ବି ନିଜର ଗୋଟିଏ ଦୋକାନ ଖୋଲିଲେ, ମାତ୍ର, ବିଦି ହେବା ଲାଗି ଗଛିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ମଧ୍ୟଭାଗରୁ ଉଚିତ ପଣ୍ଡାତରେ ଆପଣର ମୁହଁଟିକୁ ସେ ସଙ୍ଗଦା ଭାନୁଗାର ପରି କରି ରଖିଥିଲେ । ଯେଉଁ ଗ୍ରାହକମାନେ ତାଙ୍କ ଦୋକାନକୁ ଅସୁଧିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଅତିନ୍ଦ୍ରିୟ, କର୍କଣ୍ଠ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଯାଉଥିଲା । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ପଣ୍ଡାଟିକୁ ଆଉ କେହି କଣିକାକୁ ଅସିଲେ ନାହିଁ, ସେହି ଦୋକାନର ବାଟ ଦେଇ ଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଉଥାପି ସେଠାରେ ନଅଟକ ବାଟେ ବାଟେ ଗୁଲିଗଲେ । ସେହି କଥାଟିକୁ ବର୍ଣ୍ଣିନା କରି କବି କହୁଛନ୍ତି, “ତାଙ୍କ ମହୁ ଉପରେ ଆସି ବସିବାକୁ ସାମାନ୍ୟ ମାହୁଟାର ବି ମୋଟେ ମନ ହେଲ ନାହିଁ ।” ତିନମାନ ପାଇ ସଞ୍ଜ ହେଲ, ତଥାପି ତାଙ୍କର କିଛି ଗୋଟିଏ ହେଲ ନାହିଁ । ଆଜିଜେଣ ମହିଳା ତାଙ୍କର ଏହି ଦୂରବସ୍ତା ଦେଖି ନିଜ ସ୍ବାମୀଙ୍କ ଆଗରେ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ କଲେ, “ଏହି ଖଟା ମୁହଁ ସକାଶେ ମହୁଗୁଡ଼ାକ ବି ଖଟା ହୋଇଗଲା ।”

ମହୁ ବିଦି କରୁଥିବା ସେହି ମହିଳା କ’ଣ ଖାଲି ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ଆକୃଷ୍ଣ କରି ଅଣିବାକୁହି ସବୁଦେଲେ ତୁସତସ ମହୁ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ? ନା—ବରଂ ଆମେ ଏପରି କହିବା ଯେ ତାଙ୍କର ତିର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ତାଙ୍କର ଉତ୍ତିମ ସ୍ଵରବଟିରୁହି ଜାତ ହେଉଥିଲା । ଖାଲି କ’ଣ କିଣାବିକା କରିବାକୁ ଆମେସବୁ ଏହି ସମସ୍ତରରେ ରହିଛୁ ? ନା—ଆମର ଏଠି ପରଷ୍ପରର ସାଥୀହୋଇଛି ରହିବା ଛାତି । ସେହି ଉତ୍ତିମସ୍ଵରବ ମହିଳାଙ୍କର ଗ୍ରାହକମାନେ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ ଯେ ସିଏ କେବଳ ମହୁ ବିଦି କରୁଥିବା ଜଣେ ଦୋକାନୀ ନଥିଲେ, ସିଏ ତାହାଠାରୁ ଅନେକ ଅଧିକ ଥିଲେ । ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଏହି ପୁଅଖର ଜଣେ ସଦାପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ନାଗରକ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ ।

*

ଏହାପରେ ମୁଁ ରୁମମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁ ଗଲାଟି କହିବ, ସେଥିରେ ସତେଆବା ଏକ ସୁନ୍ଦର ଝରଣା ମଧ୍ୟରୁ ପାଣି ମର୍ମର ଛଠିଥିବା ପରି ଖୁସି ହେବାର ଭାବଟି ମର୍ମର ଛଠିଥାଏ । ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିଷୟରେ ଏହି ଗଲାଟି କୁହାହୋଇଛି, ତାଙ୍କର ପ୍ରତଳିତ ବିଧି ଅଥବା ଲଭ ବିଷୟରେ ଆବୋ କୌଣସି ଲଳିଥା ନଥିଲା ।

ସିଏ ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଏବଂ ମହିମମୟ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ।

ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦଶ-ଶିର ଏବଂ ବିଶପାଣି ରାବଣକୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ । ଏହି ଗଲ୍ପର ମୂଳଟିକୁ ମୁଁ ଆଗରୁ ରୂମମାନଙ୍କୁ କହିଛି । ରାବଣ ସହିତ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଅତି ଉସ୍ତିକର ସ୍ଵର୍ଗ ହୋଇଥିଲ । ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଯୁଦ୍ଧ କରି ସ୍ଵର୍ଗର ରାଜକାର ବାନର ଏବଂ ଭାଲୁକର ପ୍ରାଣକାଶ ହୋଇଥିଲ ଏବଂ ଶହୁପକ୍ଷ ଅସୁରମାନଙ୍କର ଶବ୍ଦ ଚର୍ବିଗରେ କୃତକୁଣ୍ଡ ହୋଇ ଜମା ହୋଇଥିଲ । ସେମାନଙ୍କର ରାଜା ମଧ୍ୟ ଭୁଲୁଣ୍ଡିତ ହୋଇ ମରି ପଡ଼ିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ବଧ କରିବାକୁ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ କଷ୍ଟ କରିବାକୁ ନପଡ଼ିଲ ! ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବାରବାର କେତେଥର ପାଇଁ ରାବଣର ଦଶ ମୁଣ୍ଡ ଏବଂ ବିଶ ହାତକୁ କାଟି ପକାଇଥିଲେ । ମାତ୍ର କାଟିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେହି ସହିକାଗାରୁ ମୁଣ୍ଡ ଓ ହାତଗୁଡ଼ାକ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପୁନର୍ବାର ବଅଳ୍ପ ରିଠୁରୁଥିଲ । ଏହିପରି ରାବରେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବାରବାର କାଟିଦେବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲ । ଯେଗୁଡ଼ିକର ସଖୀ ପ୍ରାୟ ଏପରି ଅଗଣୀତ ହୋଇ ରହିଥିଲ ଯେ, ଶେଷକୁ ଆକାଶ ଶାର୍ଗରୁ ମନ୍ତ୍ରକ ଓ ହାତଗୁଡ଼ିକର ବର୍ଷା ପୃଥିବୀ ଉପରେ ଅଳାଡ଼ ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିବା ଶି ମନେ ହେବାକୁ ଲାଗିଲ ।

ଏହି ଉସ୍ତିକର ସମରଟିର ସମାପ୍ତି ଘଟିବା ପରେ ପ୍ରାଣ ହୁବିଥିବା ବାନର ଓ ଭଲୁମାନେ ପୁନର୍ବାର ଜୀବନ ପାଇ ଉଠିଲେ ଏବଂ ସମସ୍ତେ ଏକହି ହୋଇ ଆଦେଶ ଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିବା ସତେଅବା ଏକ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ପରି ଠିଆ ସୈଇ ରହିଥିଲେ ।

ବିଜୟ ଲାଭ ପରେ ମଧ୍ୟ ମହିମମୟ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ବ୍ୟବହାରରେ ଏକେ ଟିକିଏ ହେଲେ ଅସହଜତା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା ନଥିଲା । ସିଏ ଆପଣାର ବିଶ୍ୱାସ ମିଥ୍ୟାଫଳ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିପାଇ କରିବାରେ ଲାଗିଆନ୍ତି ।

ତା'ପରେ, ରାବଣ ପରେ ଲକ୍ଷାରାଜ୍ୟର ଅଧ୍ୟପତିରୁପେ ଯୋଗିତ ହେଇଥିବା ବିଶ୍ୱାସ ଏତେ ସାହସିକତା ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରିଥିବା ଯୋଜାମାନଙ୍କ ଲାଗି ମଣିମୁକ୍ତା ଏବଂ ବହୁମୁଖ ପୋଷାକମାନ ଗୋଟିଏ ରଥ ଉପରେ କୋଣାର କରାଯି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ରାମଚନ୍ଦ୍ର ତାଙ୍କୁ କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ ବିଶ୍ୱାସ, ଶୁଣ ? ତୁମେ ଆକାଶମାର୍ଗରେ ଉପରୁ ଥାଇ ରୂପର ଏହି ଉପହାରସାମାଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକୁ ସେନାବାହିନୀ ଉପରେ ବର୍ଷଣ କର !”

ରାଜା ବିଶ୍ୱାସ ରାମଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ଏବଂ ରଥ ଉପରେ ଆକାଶମାର୍ଗରୁ ଦ୍ୱାରା ମଣିମୁକ୍ତା ଏବଂ ଉଚ୍ଚକୁଳ ନାନା ବର୍ଣ୍ଣର ପରିଧାନଗୁଡ଼ିକୁ ତଳିରୁ ପକାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ

ଉପରୁ ପଡୁଥିବା ସେହି ସଙ୍ଗଦଗୁଡ଼ିକୁ ଧରିବା ଲାଗି ବାନର ଓ ଭଲମାନେ ଧାଇଥିବା ବେଳେ ପରଷ୍ଠର ସହିତ ଧକ୍କା ବାଜି ଗଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେହି ଗଡ଼ାଗଡ଼ି ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ମନୋରମ ଦୃଶ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା ।

ସମଚନ୍ଦ୍ର ସେହି ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ହସି ହସି ଗଡ଼ିଗଲେ । ଏବଂ ତାଙ୍କର ପହାଁ ଦେଖା ସୀତା ଏବଂ ଭାଇ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ସହିତ ହସିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ।

କେବଳ ସାହସୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେହି ଏହିପରି ହସି ଜାଣନ୍ତି । ଏକ ତମକାର ଦୃଦୟଶୋଳ ହସି ପର ଆଉ ଏପରି ମୌରୀସୁରକ କଥା ପୁଅଥିବାରେ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ । ଏବଂ, ଲଂଘନରେ ସାହସ ଏବଂ ମୌରୀସୁରକ ଦୁଇଟିଯାକ ଶର ଗୋଟିଏ ମୁଳରୁହି ଉପରୁ ହୋଇଛି । ଅପୁଚିଧାୟୁଷ୍ମ ମୁହୂର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକରେ, ଏକ ମୌରୀସୁଷ୍ମ ଅନ୍ୟଭାବରୁ ନିଷ୍ଠନ୍ତ ହୋଇ ଆସୁଥିବା ପ୍ରଫୁଲ୍ଲିତା ପ୍ରକୃତରେ ଏକପ୍ରକାର ସାହସରହି ଦେଖାଇନା ଆଣି ଦେଇଥାଏ ।

ଅବଶ୍ୟ ଏକଥା ନୁହେଁ ଯେ ଅମେ ସବୁବେଳେ ଖାଲି ହସୁଥିବା ଓ ଆଉ କିଛିଦେଲେ କରିବା ନାହିଁ; ଜୀବନ୍ତତା, ପ୍ରଶାନ୍ତତା ଓ ଖୁସି ମିଳାଇର ଜୀବନରେ ସବତା ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତୋଜନ ସବୁବେଳେ ରହିଛି । ଏବଂ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଆମର ପ୍ରକୃତରେ କେତେ କାମରେ ନିଲାଗନ୍ତି ! ସେହି ଗୁଣଗୁଡ଼ିକର ବଳରେ ଘରେ ମାଆ ଦରହିଲୁ ପିଲମାନଙ୍କ ପାଇଁ କେଡ଼େ ଥାନନ୍ଦମୟୁ କର ରଖିଥାନ୍ତି; ତାହାର ବଳରେ ଶୁଣ୍ଟୁଷାକାରଣୀ ଧାନୀ ରେଣୀର ରେଣୋପଣମକୁ ମଧ୍ୟ ଢିବାନ୍ତି କରିଥାଏ, ପ୍ରଭୁ ଭୁତ୍ୟମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟର ଭାଲୁକା କରି ଦେଇପାରେ, ଶ୍ରମିକ ତାର ସାଥୀମାନଙ୍କର ସଦିକ୍ଷାକୁ ଅନୁପ୍ରେରତ କର ଥାଣିଥାଏ, ଏହାର ବଳରେହି ଜାଣ ବାଟୋଇ କଟିନ ଯାତାପଥରେ ତା'ର ସାଥୀ ଅନ୍ୟ ବାଟୋଇମାନଙ୍କର ସହାୟକା କରିଥାଏ ଏବଂ ଜଣେ ନାଗରକ ତା'ର ଦେଶବାସୀମାନଙ୍କର ଦୃଦୟରେ ଆଶା ଏହି ରଖିଥାଏ ।

ଏବଂ, ଏହି ସୁଖୀ ପିଲମାନେ, ଯୁଅ ଆଉ ଝିଅ ସମସ୍ତେ, ଭୁମର ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଭବ ଲାଗି ଅସାଧ ବୋଲି କେବେହେଲେ କୌଣସି କଥା ରହିଛି କି ?

ଚାର

ଆମ୍ବଲିଭିରତା

ହାତିମୁଁ ତାର ସେପରି ବଦାନ୍ୟ ଭବରେ ଦାନ ଏବଂ ଭିଷା ଦେବୀରେ ଆପଣାର ଅଳ୍ପ ଧନକୁ ବ୍ୟସ୍ତ କରି ଦେଉଥିଲେ, ସେଥିଲାଗି ପ୍ରାଚୀନ ଆବଦମାନଙ୍କ ରିତରେ ଅନେକ ଖ୍ୟାତ ରହୁଥିଲା ।

ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁମାନେ ଦିନେ ତାଙ୍କୁ ଆସି ପରୁଶିଲେ, “ତୁମଠାରୁ ଅଧିକ ବଦାନ୍ୟ ଏବଂ ଅଧିକ ଭଲ କୌଣସି ଲୋକକୁ ଭୁମେ ଦେଖିଛ କି ?”

“ହଁ, ଦେଖିଛୁ !”—ହାତିମୁଁ ତାର ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

“ତେବେ ସେହି ଲୋକଟି କିଏ କହିଲ ?”

“ଦିନେ ମୁଁ ବ୍ୟକ୍ତିଶତି ଓଟ ମସିର ରନନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲି, ଏବଂ ସେତିନ ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଆସିବାକୁ ମନ କଲୁ, ମୁଁ ତାକୁ ଘେଜନରେ ଆପ୍ୟାୟିତ କରିଥିଲି । ତା’ପରେ, ମୋ’ର କେତେଜଣ ସୈନ୍ୟମୁଖ୍ୟକୁ ସାଜରେ ନେଇ ମୁଁ ଦୂରଦୂରର ଅତିଥିମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ବ କରିବାକୁ ବାହ୍ନାଶଗଲି । ବାଟରେ ଜଣେ କାଠୁରାଥ ସହିତ ଆମର ଭେଟ ହେଲା । ସିଏ ଗୁଡ଼ାଏ କଣ୍ଠାଗଛ କାଟି ତାକୁ ବିଡ଼ା ବାନ୍ଧ ରଖିଥାଏ । ପ୍ରତିଦିନ ଏହି କାମ କରିଛି ସେ ଆପଣାର ଜୀବିକା ନିଷାହ କରୁଥିଲା । ହାତିମୁଁ ତାର ମାଗଣାରେ ଏତେ ଏତେ ଲୋକଙ୍କୁ ଏତେ ଭେଜି ଖାଇବାକୁ ଦେଉଛନ୍ତି, ସିଏ କାହିଁକି ସେଠାରୁ ଯାଉ ନାହିଁ,—ଜା’ର ଦରିଦ୍ର ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ମୁଁ ତାକୁ ସେହି କଥା ପରୁଶିଥିଲା । ସିଏ ମୋ’ କଥା ଶଣି ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲ, “ଯେଉଁମାନେ ନିଜ ପରଶ୍ରମରେ ପେଟ ପୋଷି ପାରୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ହାତିମୁଁ ତାରଙ୍କ ବଦାନ୍ୟତା ଲୁଗି ଆଦୋ କୌଣସି ଲୋଡ଼ା ଲାହିଁ ।”

କିନ୍ତୁ ତା’ ପାଇଁ ସେହି ଲୋକଟି ଯେ ହାତିମୁଁ ତାରଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଭଲ ଲୋକ ହେବେ, ହାତିମୁଁ ତାର ଏକଥା କହିଲେ କାହିଁକି ?

କାରଣ, ସିଏ ଭାବୁଥିଲେ ଯେ, ଆଦୋ କୌଣସି ଶ୍ରମ ବା ଜ୍ୟାଗ ଦ୍ୱାରା ଅର୍ଜନ କରିଯାଇ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଧନରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦାନ ଦେବା ଏବଂ ତଢ଼ାରୀ ସେମାନଙ୍କୁ ଆସନିର୍ଭର ନହେବାକୁହି ବିଷାହ ଦେଉଥିବା ଅପେକ୍ଷା ନିଜେ କାମ କରି ନିଜର ଜୀବିକା ନିଷାହ କରିବା ଅନେକ ଅଧିକ ଭଲ କଥା ।

ଅବଶ୍ୟ ଏଇଠା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାହିତ୍ୟକ କଥା ଯେ ବନ୍ଧୁମାନେ ସେମାନଙ୍କର ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ନିଶ୍ଚୟ ଅନେକ ଉପହାର ଦେବେ; ଏକଥା ମଧ୍ୟ ଅବଶ୍ୟ ଭଲ ଯେ, ବାହୁରେ ବଳ ଥିବା ଲେକ ଦରିଦ୍ର ଏବଂ ଅସ୍ତ୍ରବଗ୍ରୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ନିଶ୍ଚୟ ପୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇ ଦେବ । ମାତ୍ର, ଶଶାରରେ ସାମର୍ଥ୍ୟ ରହୁଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଆପଣାର ହାତରେହୁଁ କାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ,—ତା' ପରିବର୍ତ୍ତରେ ଆଉ କାହାଠାରେ ଭିକ୍ଷା ପାଇଁବାକୁ ସେହି ହାତ ଦୁଇଟାକୁ ବଢାଇ ଦେବାରେ ଲଗିଥିଲେ ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ଅପମାନଜନକ ହେବ । ଅବଶ୍ୟ ସୁରଖ ରଖିବା ଉଚିତ ଯେ, ସେହିମାନେ ଖାନମୟ ଜୀବନ ଏବଂ ଜୀବନର ଅନ୍ଦେଶଣନିମିତ୍ତ ଆପଣାକୁ ସମ୍ମର୍ମ୍ମ ଭବରେ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ କରି ରଖିଛନ୍ତି, ଏଥରେ ସେମାନଙ୍କ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଯାଉ ନାହିଁ ।

*

କାଠୁରିଆ ନିଶ୍ଚୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାଧ୍ୟ ଏବଂ ପ୍ରଶଂସାଯୋଗ୍ୟ ଭବରେ ଆପଣାର ଜୀବିକା ନିବାହ କରୁଥିଲା । ମାତ୍ର ପାରସ୍ୟର ଜଣେ ଯୁବରାଜ ଆହୁର ଅଧିକ ସାଧ୍ୟ ଭବରେ ନିଜର ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଥିଲେ । ଆଜି ମୁଁ ଭୁମାନଙ୍କ ତାଙ୍କର କଥା କହିବି ।

ସେଇ ଅନେକ ପ୍ରାଚୀନ କାଳର ଜଣେ ଯୁବରାଜ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ନାମ ଗୁଣଚାପ୍ତ ।

ତାଙ୍କ ବାପା ତାଙ୍କ ସିଂହାସନର ଉତ୍ତରଧିକାରୀ କରାଇବା ଲୁଗି ଜାହା କରୁ ନଥିଲେ ବୋଲି ସେ ଭରି ବିରକ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ଓ ଆପଣା ରଜନୀରୁ ବାହାରିଯାଇ ପଣ୍ଡିମ ଆହୁର ରୂପିଗଲେ । ଏକାଙ୍ଗ ଓ କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତ ହୋଇ ବାଟ ଝଲକୁଳୁ ସେ ଦିନେ ଦୂଦୁକୁଳମ କରି ପାରିଲେ ଯେ ଏଣିକି ତାଙ୍କ ଜୀବନ ନିବାହ ସକାଶେ ସ୍ଵପ୍ନ କାମ କରିବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ ସେହି ରଜନୀର ରଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ସେ କହିଲେ :

“ମୋତେ ହସ୍ତଲିଖନ-କଳା ଖୁବ୍ ଭଲ ଭବରେ ଜଣାଅଛୁ । ଆପଣ ମୋତେ ଜଣେ ଲିପିକାର କରି ଏଠାରେ ରଖନ୍ତୁ !”

ତାଙ୍କ କିନ୍ତୁ ଦିନ ସକାଶେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିବାକୁ କୁହାଗଲ, କାରଣ ସେତେବେଳେ ବରବାରରେ କୌଣସି ଲିପିକାର ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲ । କିନ୍ତୁ ସେ ଏହିରେ ଥିବା ଏହି ଦିନଗୁଡ଼ିକରେ ତ ଆଉ ଉପାସ ରହ ନଥାନ୍ତେ, ତେଣୁ ସେ ଓଟ ଝଲକମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କ କିନ୍ତୁ କାମ ମାରିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ବିକୌଣସି ନୂତନ ସାହାଯ୍ୟକାଶର ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲ । କିନ୍ତୁ ସେ ଏପରି ଦାରୁଣ ଅସ୍ତ୍ରବରେ ପଡ଼ିଥିବାର ଦେଖି ସେମାନେ ତାଙ୍କ କିନ୍ତୁ ଖାଇବାକୁ ଆଣି ଦେଇଥିଲେ ।

ତା'ପରେ ଗୁଣତାଷ୍ଟୁ ଜଣେ କମାରର ଭାଟି ପାଖରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ ଏବଂ
ତା' ଶାଳରେ କାମ କରିବେ ବୋଲି କହିଲେ ।

କମାର ତାକୁ ଉଦ୍‌ଧର ଦେଇ କହିଲୁ, “ହଁ, ଏହି ଲୁହାଟିକୁ ବାଡ଼େଇବା
କାମରେ ନିଶ୍ଚୟ ତୁ ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କରି ପାରିବୁ ।” କହି ସିଏ ଗୁଣତାଷ୍ଟୁ
ହାତକୁ ହାତୁଡ଼ିଟିଏ ବଢ଼ାଇଦେଲା ।

. ରଜାପୁଅ ଦେହରେ ସିଂହପରି ବଳ ରହିଥିଲା । ଏତେ ବଡ଼ ହାଉଡ଼ିଟାକୁ
ହାତରେ ଉଠାଇ ସିଏ ଆଣି ତଳେ ପିଟିଦେଲା ଓ ଲୁହାଟିକୁ ଏତାଅରକେ
ଖଣ୍ଡଖଣ୍ଡ କରିଦେଲା । ଏଥରେ କମାର ତା' ଉପରେ ଅଗ୍ନିଶରୀ ହୋଇଗଲା ଓ
ତାକୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବାହାର କରିଦେଲା ।

ଏହିପରି ଭାବରେ ଗୁଣତାଷ୍ଟୁ ପୁଣି ଥରେ ନିରାଶ୍ୟ ହୋଇ ବୁଲିବାକୁ
ପଡ଼ିଲା ।

ସିଏ ଯୋର କାମରେ ହାତ ଦେଲା, ସେଥରେ ମଧ୍ୟ ଆପଣାକୁ ଉପଯୋଗୀ
ବୋଲି ଆବୋଦୀ ପ୍ରମାଣ ଦେଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ତା'ପରେ ସିଏ ଶମ୍ଭବେଷ୍ଟରେ କାମ କରୁଥିବା ଜଣେ ଘୃଷୀ ପାଖରେ
ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା । ଘୃଷୀ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦସ୍ତାର୍ଦ୍ଦ ହୋଇ ତାକୁ କିଛି ଖାଇବାକୁ ଦେଲା,
ଘରେ ଆଶ୍ରୟ ବି ଦେଲା :

ତନେ ସେଠାରେ ସମସ୍ତେ କୁହାକୁହି ହେବାକୁ ଲୁଗିଲେ ଯେ ରମ୍ ଶଜନ୍ଦର
ଶଳାହିଅ ବିବାହଯୋଗୀ ହୋଇ ଗଲେଣି ଏବଂ ସେଥିଲାଗି ଶଜପରିବାରମାନଙ୍କର
ଯୁବକମାନଙ୍କ ଏକ ଶଳାହେଜି ପାଇଁ ସେଠାରୁ ନିମଲାଗ କରିଯାଇଛି । ଗୁଣତାଷ୍ଟୁ
ମଧ୍ୟ ସେଠାକୁ ଯିବ ବୋଲି ମନ୍ତ୍ର କଲା ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ସେଠାରେ ଶେଜିରେ
ଯାଇ ବସିଲା । ଶଳକୁମାରୀ କିତାବାନ ତାକୁ ଦେଖିପାରିଲା, ତାକୁ ଭଲ ପାଇଲା
ଏବଂ ଅପଣା ପସନ୍ଦର ପ୍ରତାକରୁପେ ତା' ହାତରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଲପଚୋଡ଼ା ନେଇ
ଧରିଦେଲା ।

ଗୁଣତାଷ୍ଟୁ ର ଦାରିଦ୍ର୍ୟବସ୍ତ୍ରା ଦେଖି ଶଳାହର ହୃଦୟ ତା' ପ୍ରତି ଜାକୁ
ଦୃଢ଼ାରେ ଭରି ଉଠିଲା । ଶଳକୁମାରୀକୁ ତାକୁ ବିବାହ ନକରିବା ଲାଗି କହିବାକୁ
ସିଏ ସାହସ କଲେ ନାହିଁ ସତ, ମାତ୍ର ବିବାହ ଶେଷ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ
ସେମାନଙ୍କୁ ସେ ନିଜ ଶଳପ୍ରାସାଦରୁ ବାହାର କରିଦେଲେ । ତେଣୁ
ସେମାନେ ବାସଟିଏ ଖୋଜି ଯୋର ଅରଣ୍ୟ ଭିତରକୁ ଶୁଳିଗଲେ ଏବଂ ଗୋଟିଏ
ନରକୁଳରେ ଖଣ୍ଡେ କୁତ୍ରାଗର ତିଆରି କରି ରହିଲେ ।

ଗୁଣତାଷ୍ଟୁ ଜଣେ ଧୂରନ୍ଧର ଶିକାଶ ଥିଲା । ପ୍ରତ୍ୟନ୍ତ ସିଏ ଉଜ୍ଜାରେ ନନ୍ଦ
ପାର ହୋଇ ସେପାଖକୁ ଶୁଳି ଯାଉଥିଲା, ସେଠି ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ଗୋଟାଏ

ଶମ୍ଭୁର ବା ବଶୁଆ ଗଧ ଶିକାର କରି ଆଶୁଥଲ । ତଜାବାଲକୁ ସେଥିରୁ ଅଧେ ଦେଇ ବାଜା ଅଧିକ ଘରକୁ ସ୍ଥାପନକୁ କେଇ ଆସୁଥଲ ।

ଦିନେ ନାଉରିଆ ମାବୁନ ନାମକ ଆଉ ଜଣେ ଯୁବକକୁ ଗୁଣ୍ଡାଷ୍ଟକୁ ଦେଖାଇବ ବୋଲି ଆଣିଲ ।

ମାବୁନ ଗୁଣ୍ଡାଷ୍ଟକୁ କହିଲ, “ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ରାଜାଙ୍କର ଦ୍ଵିତୀୟ କନ୍ୟା ଅର୍ଥାତ୍ ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ସାନ ଉଚଣ୍ଠାକୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛି । କିନ୍ତୁ, ରାଜାଙ୍କ ରଜ୍ୟରେ ମାତ୍ରଥବା ହେଠାବାଘଟିକୁ ମାରି ନପାରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ କଦାପି ସେହି କନ୍ୟାଟିକୁ ବିବାହ କରି ପାରିବି ନାହିଁ । ଏବୁ, ହେଠାବାଘଟିକୁ ମାରିବାର କୌଣ୍ଠଳ ମଧ୍ୟ ମୋତେ ଜଣା ନାହିଁ ।”

“ମୁଁ ତୁମ ଲାଗି ସେହି କାମଟିକୁ ଅବଶ୍ୟ କରିଦେବି,”—ଶିକାଶ ଗୁଣ୍ଡାଷ୍ଟ ତାକୁ ଉଦ୍‌ଦେଶ ଦେଇ କହିଲ ।

ତା’ପରେ ସିଏ ମରୁଭୂମି ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲ ଏବୁ ସେହି ଧ୍ୟାନଶ ଜନ୍ମଟିକୁ ଆସୁଥିବାର ଦେଖି ଦୂରଟି ଶର ମାରି ତାକୁ ମାରି ତଳେ ପକାଇଦେଲ । ତା’ପରେ ଆପଣାର ଶିକାଶୁଳୀ ଦେଇ ସିଏ ମୁଣ୍ଡଟାକୁ ଦେହରୁ କାଟି ଅଳଗା କରିଦେଲ ।

ରାଜା ନିଜେ ଆସି ସେଠି ମରି ପଡ଼ିଥିବା ଜନ୍ମଟିକୁ ଦେଖିଥିଲେ ଏବୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଯାଇ ମାବୁନ୍ ଏହିତ ନିଜ ଦ୍ଵିତୀୟ କନ୍ୟାଟିର ବିବାହ ଦେଲେ ।

ଆଉ କିହୁଦିନ ପରେ ନାଉରିଆ ଆହରୁନ ନାମରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଯୁବକରୁ ଗୁଣ୍ଡାଷ୍ଟ ପାଖରେ ଆଣି ପଢ଼ିଥାଇଲ । ଏହି ଯୁବକଟି ରାଜାଙ୍କର ତୃଣୟୁ ରୈଅଟିକୁ ବାହା ହେବ ବୋଲି ଇଚ୍ଛା କରୁଥିଲ । ମାତ୍ର, ତା’ ଆଗରୁ ତାକୁ ଗୋଟିଏ ତୃଗନକୁ ମାରିବାକୁ ହେବ ବୋଲି ପଣ ରହିଥିଲ । ଏହି ନୂତନ କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ବି ସାଧନ କରିବ ବୋଲି ଗୁଣ୍ଡାଷ୍ଟ ତାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲ ।

ଗୁଣ୍ଡାଷ୍ଟକେ ଗେଗୁଡ଼ିଏ କୁଶକୁ ଏକାଠି କରି ଗୋଟିଏ ବଳ୍ପ ପରି ତିଆର କଲା । କୁଶର ମୁନ୍ଗଭୂତାକ ସେହି ବଳ୍ପ ଉପରକୁ ଚକ୍ରଚକ୍ର କରିବାରେ ଲାଗିଆଏ । ତା’ପରେ ସେ ତୃଗନଟିକୁ ମାରିବ ବୋଲି ବାହାରି ଗଲା । ଦେଖିଲ ତୃଗନ ଗୋଟାଏ କାଗାରେ ପଢ଼ି ସୁ’ ସୁ’ ସୁ’ ହୋଇ ଗର୍ଜନ କରୁଛି । ତାହାର ଦେହକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ସେ ଏକାବେଳେକେ ଅନେକ ଫାର ନିଷେପ କଲା; ତା’ର ଆବାର କଣ୍ଠାଗୁଡ଼ିକ ତାକୁ ଯେପରି କୌଣସି ଆପାତ ଦେଇ ନପାରିବ, ସେଥିଲାଗି ସେ ସେପାଶାଢ଼ିଛି ତାକୁ ଆଦିମଶ କରୁଥିଲ । ତା’ପରେ କୁଶ ଦେଇ ତିଆର କରୁଥିବା ବଳ୍ଟିକୁ ଗୋଟାଏ ବର୍ଚ୍ଛାମୁନରେ ବାନ୍ଧି ଦେଇ ତୃଗନର ତଣ୍ଡିପାଖରେ ନେଇ ବିକ୍ରି କରିଦେଲ । ତୃଗନ ବିକଳରେ ପାଟିଟାକୁ ବନ କରିଦେଲ ଓ

ତା'ପରେ ଜଳେ ପଡ଼ିଗଲା । ତା'ପରେ ରାଜକୁମାର ଖଣ୍ଡା ନେଇ ତାକୁ ଜାବନକୁ ମାରିଦେଲା ।

ଏହିପରି ଭାବରେ ରାଜାଙ୍କର ତୃତୀୟ ହିଂସା ସହିତ ଆହୁବୃନର ବିବାହ ହୋଇଗଲା ।

ଏକଥା ଶୁଣିଲେ ରୂମେ ଆଦୌ ବିସ୍ମୟ ସ୍ଵକାଶ କରିବ ନାହିଁ ଯେ ଜିଜୁଦିନ ପରେ ଏହି ସାହୁସୀ ରାଜସ୍ବ ନିଜ ବାପାଙ୍କ ପରେ ପାରସ୍ୟର ହିଂସାସନରେ ବି ବର୍ତ୍ତିଥିଲେ । ଏହି ଗୁଣ୍ଠାକାଷ୍ଟଙ୍କ ରାଜତ୍ର କାଳରେହି ପୌଗମ୍ବର ସରଦୁଷ୍ଟ ବା ଜାଗାଥୁଣ୍ଡ ପାରସ୍ୟକମାନଙ୍କୁ ଆଲୋକର ପ୍ରଭୁ ଅରମାନକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଓ ଅଗ୍ନିଙ୍କର ଧର୍ମ ପ୍ରଗ୍ରହ କରିଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଧର୍ମପରିସ୍ଥିତିର ଧର୍ମ ପ୍ରଗ୍ରହ କରିଥିଲେ ।

ଅବଶ୍ୟ ରୂମେମାନେ ଏହି କଥାଟିକୁ ଦେଖି ପାରୁଥିବ ଯେ ଗୁଣ୍ଠାକାଷ୍ଟକୁ ଜଦାପି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏହି ଜଗତରେ ତା'ର ଆପଣା ସ୍ଥାନ ଓ ଆପଣା କାର୍ଯ୍ୟ ଆଦୌ ମିଳିଯାଇ ନଥିଲା ।

ସିଏ ବ୍ୟର୍ତ୍ତ ଭାବରେ ଅନେକ ଉଦ୍ୟମ କରିଥିଲା ଏବଂ ଏପରିକି, ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥାରେ ତାକୁ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କର ଶନ୍ତି ହେବାକୁ ବି ପଡ଼ିଥିଲା । ଏଠାରେ ସେହି ବିର୍ଗୀ କମାରଟିର ଉଦାସିରଣ ବେଶ୍ ଦିଆଯାଇ ପାରିବ ।

ଅବଶ୍ୟ ଶେଷରେ ତାକୁ ତା' ଜାବନର ଯଥାର୍ଥ ସ୍ଥାନଟି ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ମିଳି ଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସାହୁସ୍ୟ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲା । ସର୍ବଶେଷରେ ବିଜ୍ଞ ଭାବରେ ଶାସକ କରିବାର ଅବସରଟି ମଧ୍ୟ ତା' ଜାବନରେ ଆସି ପଢ଼ିଥିଥିଲା । ଏବଂ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସାହୁସ୍ୟ କରିବାର ଏହି କ୍ଷେତ୍ରଟିରେହି ଆମେ ଆମର ଆଲୋଚିତ ସେହି କାଠୁରୀଆଠାରୁ ତାକୁ ଅଧିକ ଭଲ ବୋଲି କହିପାରିବା । କାରଣ, କାହାଣୀଟିରେ ଯେପରି କୁହାଯାଇଛି, କେବଳ ନିଜ ପାଇଁ କାମ କରିଛି କାଠୁରୀଆ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିଥିଲା । ଗୁଣ୍ଠାକାଷ୍ଟକୁ ଉଦାରମନା ହାତିମ୍ବିଜାଇଙ୍କ ଠାରୁ ବି ଅଧିକ ଭଲ ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ, କାରଣ, ନିଜର ଉଦ୍ଦ୍ଦ୍ରୁତି ଧନକୁ ତାନରେ ନଦେଇ ପାରସ୍ୟର ଏହି ଯୁବରାଜ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଲୁଗି ଆପଣାର ବାହୁ ବଳ ଉତ୍ସର୍ଗ କରି ପାରିଥିଲେ ଏବଂ ଏପରିକି ନିଜ ଜାବନକୁ ମଧ୍ୟ ବିପନ୍ନ କରି ପାରିଥିଲେ ।

କେବଳ ଆପଣା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଯିଏ ଖାଲି ନିଜର ସକଳ ଆବଶ୍ୟ-କତାର ପୁରଣ କରି ପାରୁଛି ତା' ନୁହେଁ, ମାତ୍ର ଯିଏ ଆପଣାର ଚର୍ଚିଗରେ

ରହୁଥିବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର କଲ୍ପାଣ ଏବଂ ସୁଖର ବି ବୃକ୍ଷିଷାଧନ କର ପାରୁଛି, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିହିଁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସମ୍ମାନ ପାଇବାକୁ ଅବଶ୍ୟ ଯୋଗ୍ୟ ହେବ ।

ସେଉଁ ପିତା, ସେଉଁ ଉଚ୍ଚିନ୍ଦାର ବା ସେଉଁ କାତୁରିଆ, ସେଉଁ ଲିପିକାର, ଶ୍ରମିକ, ବଣିକ, କମାର ଅଥବା ଆବିଷ୍ଵାରକ ଆପଣାର ଶ୍ରମ ଦ୍ୱାରା ସେହି ଶ୍ରମ ସେପର ହୋଇଥାର ପଞ୍ଜକେ, ସାଧୁ ଭାବରେ ଆପଣାର ଜୀବିକା ଅଳ୍ଜନ କର ପାରୁଛି ଓ ଆପଣ ପରିବାରର କଲ୍ପାଣ ବୃକ୍ଷି କରିପାରୁଛି, ତାହାକୁ ପ୍ରକୃତରେ ସମ୍ମାନର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିବା ଉଚିତ ।

ସେଉଁ ଶ୍ରମିକ ନିଜର ତଥା ନିଜ ସାଥୀମାନଙ୍କର କଲ୍ପାଣ ସାଧନ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ମିଶି ସମବାୟ ଉଣ୍ଡାର, କାରଣାନା ବା ଶ୍ରମିକ—ହଗଠନଟିଏ ଗଢ଼ି ପାରୁଛି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା କି, ନଣେ ଏକୁଟିଆ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖ ଏବଂ ଅନୁନୟ ପୁଣ୍ୟ କଣ୍ଟେର ପରିବର୍ତ୍ତରେ ଏକାବେଳେକେ ଅନେକଙ୍କର ଶକ୍ତିଶାଳୀ କଣ୍ଟୁ ଦାବ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତ ଆପଣାର ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକୁ ଘୋଷଣା କରିବା ଲାଗି ସମର୍ଥ ହୋଇ ପାରୁଛି, ସେହି ଶ୍ରମିକଙ୍କ ପ୍ରକୃତରେ ସମ୍ମାନର ଦୃଷ୍ଟିରେହି ଦେଖିବା ଉଚିତ ।

ଶ୍ରମିକମାନେ କିପରି ନିଜର ବଳ ଉପରେହି ନିର୍ଭର କରିପାରିବେ ଏବଂ ପରଷ୍ପରକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବେ, ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ଏହିସବୁ ହଗଠନ ସେମାନଙ୍କୁ ତାହାହିଁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଥାଏ ।

ଏବଂ, ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ିଥିବା ସାନସାନ ପିଲ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ରୂମେମାନେ ବି ରୂମର ଶିକ୍ଷକ ରୂମମାନଙ୍କୁ ଦେଉଥିବା କାର୍ଯ୍ୟଟି ଉପରେ ମନୋ-ନିବେଶ କରି ଆପଣାର ବୃକ୍ଷିଶକ୍ତିକୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ସମୃଦ୍ଧ କର । ଏବଂ, ଏହିପରି ଭାବରେ, ଜୀବର ସୋପାନଗୁଡ଼ିକୁ ଯଥାସମ୍ବନ୍ଧ ଚଢ଼ି ଉପରକୁ ଯାଉଥିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆବଶ୍ୟକ ପଞ୍ଜକେ ରୂମେମାନେ ରୂମଠାରୁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ୍-ସତର୍କ ଓ କମ୍ ଭୁଗଳ ରୂମର କୌଣସି ବନ୍ଧୁକୁ ସାହାଯ୍ୟ କର ପାଇବାର ବିଦ୍ୟାଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଅବଶ୍ୟ ଶିକ୍ଷା କର ।

ପଞ୍ଚ ଗପମାନଙ୍କରେ, ପଦଟିଏ କଥା କହିଦେବା ମାତ୍ରକେ, ଗୋଟିଏ ଦୟା ଦିଲ୍ଲିଦେବା ମାତ୍ରକେ ଅଥବା କୁହୁକ ବାହୁଟିକୁ ରୂଲିଙ୍କଦେବା ମାତ୍ରକେ ବଳବାନ ପ୍ରେତଟିଏ ଆସି ଆବର୍ତ୍ତି ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଆକାଶ ମାର୍ଗରେ ବସ୍ତା ପାର କରାନିଏ, ଆଖି ପିତୁଳାକେ ଏଡ଼େବଡ଼ ଅଟାଳିକାଟିଏ ଗଢ଼ି ଠିଆ କରିଦିଏ ଏବଂ ମାଟି ଗର୍ଭରୁହି ହାତା ଓ ଅଶ୍ଵାରେସମାନଙ୍କର କେତେକେତେ ବାହୁମାନ୍ଦ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧ କରିଦିଏ ।

ମାତ୍ର, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚେଷ୍ଟାର ବଳରେ ଆହୁରି ଅଧିକ ଅଣ୍ଟର୍ଣ୍ଣ ଜନକ କଥାମାନ ବି ସମ୍ବନ୍ଦ ହୋଇଥାଏ : ତାହାର ବଳରେ ଏହି ଧରଣୀର ମଟି ଫୁଲରେ ପୁଣ୍ଡ ହୋଇଛିଠେ, ବନ୍ଦ କନ୍ତୁମାନେ ପୋଷା କନ୍ତୁ ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ପରିଚି ଫୁଟାଇ ପୁଡ଼ିଙ୍ଗ ତିଆର ହୋଇଯାଏ, କେତେ ବନ୍ଦ ଓ ପୋଲର ନିର୍ମାଣ ହୁଏ, ସହର ବସେ, ସମୁଦ୍ରରେ ଜାହାଜମାନେ ଯାହା କରି ବାହାରନ୍ତି ଏବଂ ଗରନମାର୍ଗରେ ଉଡ଼ିନ୍ତା ଯହମାନ ବି ଯାତାୟାତ କରିପାରନ୍ତି । ସମ୍ପେପରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚେଷ୍ଟା ବଳରେହି ଅଧିକତର ପରିମାଣରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗିଛି କଲାଣ ଏବଂ ନିରୂପଦ ଜୀବନ ସମ୍ବନ୍ଦ ହୋଇଥାଏ ।

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ବଳରେ ମନୁଷ୍ୟର ଗୁଣାମ୍ବନମାନ ଅଧିକ ଉଚ୍ଚ ହୁଏ, ସିଏ ଅଧିକ ନ୍ୟାୟପରାୟଣ ହୁଏ, ଅଧିକ ଦୟାଗୀଳ ବି ହୁଏ । ଏବଂ ଆମେ ଏହାକୁହି ଯଥାର୍ଥ ଅଗ୍ରଗତି ବୋଲି କହିବା ।

ପାଞ୍ଚ

ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଓ ଅଧିକପାତ୍ର

ପଞ୍ଚାବର ଲେକମାନେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଗୀତଟିଏ
ଗାଇଥାନ୍ତି :

ଭୁଲ୍ବୁଲ୍ ଚଢେଇ କ'ଣ ସବୁବେଳେ ବଗିରୁରେ ଗୀତ ଗାଏ ?

ବଗିରୁରେ ବି କ'ଣ ସବୁବେଳେ ଫୁଲ ଫୁଟିଆଏ ?

ଜବନରେ ସବଦା ଯେ କେବଳ ପୁଣ ମିଳିବ,

ତୁମେ ଏପରି କାହିଁକି ଭାବୁଛ ?

ବନ୍ଧୁମାନେ ବି କଦାପି ସବୁବେଳେ ପରମ୍ପରର

ପାଖରେ ଆସି ଠିଆ ହେବେ ନାହିଁ ॥

ଗୀତଟିରୁ ଆମେ ଏହିପରି ଏକ ସିକାନ୍ତ କରି ପାରିବା ଯେ, ଆମେ
ସବୁବେଳେ କେବଳ ପୁଣିହି ଭୂଷିତ ବୋଲି ମୋଟେ ଆଶା କରିବା ନାହିଁ ।
ତେଣୁ, ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଅବଳମ୍ବନ କରିବାର ବିଦ୍ୟାଟିକୁ ଶିଖିଥିଲେ ତଢ଼ାଇ ଆମର
ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଉପକାର ହେବ । କାରଣ, ଆମର ଜବନରେ ଖୁବ୍ କମ୍ପ୍ରଣ୍ୟକ
ଏପରି ଦିନ ଆସେ, ଯେଉଁଦିନ କି ଆହୁର ଅଧିକ ଧୈର୍ଯ୍ୟଶୀଳ ହେବାରୁ ଶିକ୍ଷା
କରିବା ଲାଗି ଆମକୁ ଆଦୌ କୌଣସି ଅବସର ମିଳେ ନାହିଁ ।

ଜଣେ ଅଛି ବ୍ୟକ୍ତ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ତୁମର କିଛି ମାଗିବାକୁ ଅଛି ।
ସେଥିପାଇଁ ତୁମେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଗଲ । ଯାଇ ଦେଖିଲ, ସେଠାରେ ଆହୁରି
କେତେ କେତେ ଲୋକ ଆଗରୁ ଆସି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛନ୍ତି ଏବଂ ତେଣୁ ତୁମର
ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହିତ ସାମାନ୍ୟ ହେବା ପୁଷ୍ଟରୁ ତୁମରୁ ପ୍ରକୃତରେ ବହୁତ ସମୟ
ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଞ୍ଚଲ । ତୁମେ ସେଠାରେ ସ୍ଥିର ହୋଇ ଅପେକ୍ଷା କଲ,
ହୁଏତ ଏକାଧିକ ଘଣ୍ଟା ଅପେକ୍ଷା କଲ । ତଥାପି ତୁମର ଧୈର୍ଯ୍ୟରୁ ଘଟିଲ ନାହିଁ ।

ଆହିଥରେ, ତୁମେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା କରିବ ବୋଲି ତା'ଙ୍କ
ଘରକୁ ଗଲ । ସେତେବେଳେ ସ୍ଵିଏ ଘରେ ନଥିଲେ । ତା' ଆରଦିନ ବି ତୁମେ
ସେଠାକୁ ଗଲ, ମାତ୍ର ତଥାପି କବାଟ ବନ୍ଦ ଥିଲ । ତୁମେ ଆହୁର ଥରେ ଗଲ,
କିନ୍ତୁ ଏଥର ତାଙ୍କର ଦେହ ଭଲ ନଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ସେ ତୁମରୁ ଦେଖା କରି
ପାରିଲେ ନାହିଁ । ତୁମେ ମର୍ମିରେ କିଛିଦିନ ତୁମ୍ଭିଦେଇ ପୁଣି ଆଉ ଥରେ ସେଠାକୁ

ଗଲ । ଯଦି ଏଥର ମଧ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ ତାଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା ହୋଇ ନପାରିଲ, ତେବେ ତୁମେ ତଥାପି ସେଥିରେ ମୋଟେ ହଜାଶ ହୋଇ ପଡ଼ିଲ ନାହିଁ । ବାରବାର ତାଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ସେଠାକୁ ବାରବାର ଗଲ । ଏବଂ ଶେଷକୁ ଦେଖା ମଧ୍ୟ ହେଲ । ଏହିପରି ବାରବାର ଧୈର୍ଯ୍ୟ କହିଗଲବାକୁ ଅଧିବଦସାୟ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ଅଧିବଦସାୟକୁ ଆମେ ସହିଯୁ ଧୈର୍ଯ୍ୟଶୀଳତା ବୋଲି କହିବା, କଦାପି ନିରସ୍ତ ହୋଇ ନପଡ଼ି ଅଗ୍ରଗତି କରୁଥିବା ଧୈର୍ଯ୍ୟଶୀଳତା ବୋଲି କହିବା ।

*

ଜେନୋଆର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ନାବିକ କଲମୁସ୍ ପଣ୍ଡିତ ମ ଦିଗରେ ବିସ୍ତୃତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଅଜ୍ଞାତ ମହାସମୁଦ୍ରଟିକୁ ପାରହେବା ସକାଶେ ହେଲାରୁ ବାହାର ଜଳଯାଦା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ।

ତାଙ୍କର ସହ୍ୟାହୀମାନଙ୍କର ସକଳ ଆପଣି ଓ ଅଭିଯୋଗ ସହେ କଲମୁସ୍ ସେପାଖର ନୂତନ ଝୁଲୁଶଗରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିବାର ବଳବତ୍ତ ଇଚ୍ଛାରେ ଅଭୁଟ ରହି ଦିନ ପରେ ଦିନ ଓ ସପ୍ତାହ ପରେ ସପ୍ତାହ ଧରି କାହାକ ଚଳାଇ ଅଗରୁ ଯାଇଥିଲେ । ଯାବନ୍ତୀୟ ବିଳମ୍ବ ଏବଂ ଅସୁବିଧା ସହେ ଆମେରିକାର ପ୍ରଥମ ଦ୍ୱୀପଗୁଡ଼ିକରେ ଯାଇ ନପହଞ୍ଚିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ କଦାପି ଯାଦା ବନ୍ଦ କରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ସକଳଂ କରିଥିଲେ । ଏହିପରି ଭାବରେହି ସ୍ଵିଦ ନୂତନ ଭୁଣ୍ଣଟିକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିପାରିଲେ ।

ଆପଣାର ସହ୍ୟାହୀମାନଙ୍କଠାରୁ କଲମୁସ୍ ପ୍ରକୃତରେ କ'ଣ ଆଶା କରୁଥିଲେ ? ସେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ କେବଳ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁହି ଆଶା କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ ତାଙ୍କ ଉପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆସ୍ତା ରଖିବେ ଓ ସେମାନଙ୍କ ମହାସମୁଦ୍ରଟିକୁ ପାର କରିବ ଦେବା ଲାଗି ତାଙ୍କ ପ୍ରିର ଚିତ୍ତରେ ଅନୁମତି ଦେବେ, ସେତେବେଳେ ତାହାହିଁ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରଶ୍ନ ଥିଲ । କିନ୍ତୁ, ଆପଣାର ଗନ୍ଧବ୍ୟପ୍ତିରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିବା ଲାଗି ତାଙ୍କ ନିଜର କ'ଣ ଦରକାର ଥିଲ । ତାଙ୍କ ଲାଗି ଅବର୍ଦ୍ଦିତ ଶତ୍ରୁ ଓ ଅବିଚଳ ଇଚ୍ଛାର ଦରକାର ଥିଲ; ଯାହାକୁ କି ଆମେ ଅଧିବଦସାୟ ବୋଲି କହିବା । କଲମୁସୁଙ୍କର ତାହାହିଁ ଦରକାର ଥିଲ ।

*

ବିଶ୍ୟାତ ପାନ୍ଦିନୀତା ବର୍ଣ୍ଣାର୍ଥ ପାଲିଷି ନାନା ବର୍ଣ୍ଣର ଔଣ୍ଟିମୟ ଛଟାରେ କଲେଇ କର ହୋଇଥିବା ପୁରୁତ୍ତନ ଓ ଛକ୍କିଲ ପୁନ୍ଦର ଚୀନାମାଟିରେ ତିଆର ପାନ୍ଦିନୀତର ନିର୍ମାଣଶାତକୁ ପୁନରୁକ୍ତାର କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିଥିଲେ ।

ମାସ ମାସ ଓ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧର ସେ ଅଳ୍ପାନ୍ତ ଘବରେ ସେହି ଫଳାଳ୍ପିତିକୁ ନେଇ କେତେ କ'ଣ ପ୍ରସ୍ତୋଗ ଓ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଅନେକ ବର୍ଷ ବିଶିଶ୍ରାବିତ ଉପରେ ତୀନା ବାସନଗୁଡ଼ିକର ଓଜନାଳ୍ପିତିକୁ ଆଦୋଈ ପାର ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଆପଣା ପାଖରେ ଯାହାକୁ ସମ୍ମଳ ଓ ସାମଗ୍ରୀ ଥିଲା, ସବୁକିଛିଲୁଛି ସେ ତାଙ୍କର ଏହି ଅନ୍ୟେଷଣ-କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆରି ଲଗାଇଲେ । ଏବଂ ଆପେ ସେହି ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟରେ ତିଆର କରିଥିବା ଭାବିତ ପାଖରେ ତାଙ୍କୁ ଲଗାଇର ଅନେକ ଦିନ ଓ ଅନେକ ରାତ ଉକାଗର ହୋଇ ବସି ରହିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ଓ ଆପଣାର ପାଦଗୁଡ଼ିକୁ ତିଆର କରିବାର ଏବଂ ଭାବି ଉପରେ ଚଢ଼ାଇବାର ନାକା ନୂଆ ପକଦିର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରୁ କରୁ ତାଙ୍କର ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଅତିବାହିତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ତାଙ୍କୁ ଆଦୋଈ କେହି କେବଳ ଯେ କୌଣସି ସାହାୟ୍ୟ କିଂବା ଉତ୍ସାହ ଦେଇ ନଥିଲେ ତା' ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ଓ ପ୍ରତିବେଶୀମାନେ ତାଙ୍କୁ ଜଣେ ପାଇଲ ଲୋକ ବୋଲି ବି କହୁଥିଲେ । ଏବଂ, ତାଙ୍କର ଏହିସବୁ ବୃଥା କାର୍ଯ୍ୟ ସକାଶେ ତାଙ୍କୁ ନିଜ ସ୍ଥାନକୋଠାରୁ ଗାଲି ଶୁଣିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା ।

ସାମଗ୍ରୀ ଓ ସମୂଳର ଅଭ୍ୟବ ହେବୁ ତାଙ୍କୁ ଏକାଧିକ ବାର ଆପଣାର ଯାବଣୀରେ ପ୍ରସ୍ତୋଗକୁ ବନ୍ଦ ବି କରିଦେବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା; ମାତ୍ର, ଯୁନିବାର ଟିକିଏ ସାମର୍ଥ୍ୟ ହେବା ମାତ୍ରକେ ସେ ନୂତନ ସାହସର ସହିତ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଉଥିଲେ । ଦିନେ ଆସି ଏପରି ଅବସ୍ଥା ହେଲ ଯେ, ଭାବି ଲଗାଇବା ସକାଶେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଆବଶ୍ୟକ କାଠ ବି ନଥିଲା । ତେଣୁ, ଘରଣୀଙ୍କର କୌଣସି ପ୍ରତିବାଦ ଓ ଉସ୍ତୁପ୍ରଦର୍ଶନ ପ୍ରତି ଆଦୋଈ କୌଣସି କର୍ଣ୍ଣୁପାଇ ନକର ପିଏ ଘରେ ନିଜର ଯାହାକିଛି କାଠିଆର ଆସବାବପଦ ଥିଲା, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ଭାବିତିରେ ପକାଇ ଶେଷ କରିଦେଲେ । ଏବଂ, ସେତେବେଳେ ସବୁଯାକ ନିଜ ସାଇଲ, ସେତେବେଳେ ହିସେଭାବିତିକୁ ଶୋଲି ଖେଳାଇ ଦେଖିଲେ; ଭାବି ରିକରେ ହିସେ ଆଜିଯାଏ ଅନ୍ୟେଷଣ କରି ଆହିଥିବା ସେହି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଉଚ୍ଛଵି ପାଦଗୁଡ଼ିକ ପୁଣ୍ଡି ହୋଇ ରହିଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥିଲେ । ଯାହା ତାଙ୍କୁ, ଏତେ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଅଣିଦେଲ ତାହାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିବା ଲାଗି ତାଙ୍କୁ ଏତେଗୁଡ଼ିଏ ବର୍ଷର ଦୀର୍ଘ ସମୟ ନଷ୍ଟ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା ।

ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ବନ୍ଦ ମାନଙ୍କଠାରେ ପ୍ରକୃତରେ କେଉଁ ବନ୍ଦୁଟିର ଅଭ୍ୟବ ରହିଥିଲା, ଯାହା ଫଳରେ କି ସେମାନେ ତାଙ୍କ ସଫଳତାପ୍ରାପ୍ତିର ମୁହଁର୍ତ୍ତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋଟେ ଅପେକ୍ଷା କରିପାରିଲେ ନାହିଁ ? ସେମାନେ କାହିଁକି ତାଙ୍କୁ ଉପ୍ରୀତିକ କରିବାରୁ ଓ ତେଣୁ ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ଆୟୁଷସାଧ କରିଦେବାକୁ

କ୍ଷାନ୍ତ ହୋଇ ପାଇଲେ ନାହିଁ ? ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଧୀର୍ଯ୍ୟରେ ଅଭିବ ରହିଥିଲା । ଏବଂ ସୁୟୁଂ ପାଇସିଙ୍କଠାରେ ଆବୌ କେତେବେଳେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ କେଉଁ ବସୁଟିର ଅଭିବ ନଥିଲା, ଯାହାକି ତାଙ୍କୁ କେବେହେଲେ ହତୋଷାହିତ କରି ପକାଇ ନଥିଲା ଏବଂ ସକଳ ପ୍ରକାରର କଷ୍ଟ ଏବଂ ନନ୍ଦା ସହେ ତାଙ୍କୁ ଶେଷରେ ବିଜୟମଣ୍ଡିଗ କରଇ ପାଇଲା । ଆମେ ଜୀବ ସେହି ବସୁଟିରୁ ଅଧିକସାୟ ବୋଲିଛି କହିବା, ଏବଂ ତାହାରୁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଶତଶାଳୀ ସାଧନଟି ବୋଲି ଜାଣିବା ।

କାରଣ, ଏ ପୃଥିବୀରେ ଆଉ ଏପରି କୌଣସି ବସୁ ନାହିଁ, ଯାହାକି ଅଧିକସାୟରୁ ପ୍ରତିହିତ କରିଦେଇ ପାଇବ । ଏବଂ, କେବଳ ସାନ ସାନ ଅନେକ ଅକ୍ଲାନ୍ତ ସ୍ଵାସ ଏକହି ସମ୍ବୂଦ୍ଧ ହୋଇ ପାଇଲେହି ସବଦା । ଏହି ପୃଥିବୀରେ ବୃଦ୍ଧିମ କଥାଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧର ହୋଇଥାଏ ।

ପ୍ରକାଣ୍ଟ କେଡ଼େ କେଡ଼େ ପଥରଖଣ୍ଡ ବର୍ଷାବିନ୍ଦୁମାନ ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ଆସି ସେହି ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ପଡ଼ିବା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସବରେ ଖଣ୍ଡଖଣ୍ଡ ହୋଇ ଭାଙ୍ଗି ନଯାଇଛି !

ବାଲର ଗୋଟିଏ କଣାରୁ ଆମେ କଦାପି ଖୁବ୍ ଶତଶାଳୀ ଗୋଟିଏ ବସୁ ବୋଲି କହିବା ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଏହି ବାଲିକଣାସବୁ ଯେତେବେଳେ ଅନେକ ହନ୍ତ୍ୟରେ ଏକାଠି ଆସି ଠୁଳ ହୋଇଗାନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସେମାନେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ବନ୍ଦରେ ପରିଶତ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତି, ଯାହାକି ମହାସମୁଦ୍ରର ପଥକୁ ବି ଅଟକାଇ ଦେଇପାରେ ।

ଏବଂ, ତୁମେମାନେ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରକୃତିର ଉତ୍ତିହାସ ଅଧ୍ୟୁନ କରିବ, ସେତେବେଳେ ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣିବ, କିପରି ସାନ ସାନ ସାମୁଦ୍ରିକ ପ୍ରାଣୀ ଏକହି ଗଦା ହୋଇ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ପଞ୍ଚଭକ୍ତ ତଥାର କର ଦେଇଛନ୍ତି,—ଆପଣାର ଅବିରମ ସ୍ଵାସ ବଳରେ ସେମାନେ ସମୁଦ୍ରର ସମତଳ ଉପରେ କେଡ଼େ ବଡ଼ ବଡ଼ ଦ୍ଵୀପ ଓ ଦ୍ଵୀପମୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ନିର୍ମିଣ କରିଦେଇ ପାଇବନ୍ତି ।

ତୁମ ନିଜର ସ୍ଵଦ୍ଵାରା ଅଥବା ଅପ୍ରତିହିତ ସ୍ଵାସଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ତୁମେମାନେ ବି ଯେ ଅନେକ ବଡ଼ବଡ଼ ଜାମୀର ସାଧନ କରିପାଇବ, ତୁମେମାନେ କ'ଣ ସେହି କଥାଟିକୁ ଚିନ୍ତା କରିପାରୁ ନାହିଁ ?

ସମ୍ପର୍କ ମାନବାଦକୁ ଅନେକ ଗୌରବର ଅଧିକାଶ କରିଥିବା ବାରଣତ୍ତ ବର୍ଷ ପୂର୍ବର ଶଙ୍କରାଗୁର୍ମି ତାଙ୍କର ଶୈଶବକାଳରୁଟ୍ଟି ସନ୍ଦାସୀ ହେବାର ମନ୍ଦିର କରିଥିଲେ ।

ତାଙ୍କର ମାଆ ତାଙ୍କର ଏହି ଜଳ୍କାଟି ପଛରେ ରହିଥିବା ମହାନତାଟିକୁ ଦୂଦୁକିମ କରିପାରୁଥିଲେ ସତ, ମାତ୍ର ଗାର୍ଘ ଅନେକ ବର୍ଷ ପର୍ମନ୍ତ ତାଙ୍କୁ ସନ୍ଧ୍ୟାସ ମାର୍ଗ ଗୁଣ କରିବାର ଅନୁମତି ଦେଇ ନଥିଲେ ।

ଦିନେ ମାଆ ଓ ମୁଣ୍ଡ ଉଚ୍ଚସ୍ତେ ନିଶ୍ଚାର୍କ ଗାଧୋଇ ଯାଇଥିଲେ । ପାଣି ଉଚିତରେ ଡେଣ୍ଠପଡ଼ିବା ମାତ୍ରକେ ଶଙ୍କର ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼କୁ ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ କୁମ୍ବୀର ଆସି ଧରିବାର ଅନୁଭବ କରିପାରିଲେ । ମୃମ୍ଭୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆସନ୍ତ ହୋଇ ଅସିଥିଲ । ମାତ୍ର, ଏପରି ଗୋଟିଏ ଉପୁଜର ମୁହଁତ୍ତିରେ ମଧ୍ୟ ସାହସ୍ରୀ ବାଲକଟି କେବଳ ଆପଣା ଜୀବନର ସେହି ମହାନ୍ ପ୍ରକଳ୍ପନାଟି ବିଷୟରେହି ଜୀବିବାକୁ ଲାଗିଥିଲ ଏବଂ ତେଣୁ ଏହେ ବଢ଼ି ତଙ୍କାର କରି ମାଆଙ୍କୁ ତାକ କହିଲ, “ଏଥର ମୋ କଥା ସରଗଲା । କୁମ୍ବୀର ମୋତେ ଜଳକୁ ଜଳକ ଟଣିବାରେ ଲାଗିଛି । କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଜଳା କଲେ ମୁଁ ଅତିନ୍ତଃ ଜଣେ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ଭବରେ ତ ମର ପାରନ୍ତୁ !”

“ହଁ, ହଁ, ବାବୁ, ତୁ ଯାହା କହୁଛୁ, ସେହି କଥା ହେବ !” ବ୍ୟାକୁଳ ଭବରେ ତାଙ୍କର ମାଆ କାନ୍ଦିନାନ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

ଏକଥା ଶୁଣି ଶଙ୍କର ଅନନ୍ଦରେ ଏପରି ଦୂଷ୍ଟ ହୋଇ ଉଠିଲେ ଯେ କୁମ୍ବୀରର କବଳରୁ ଆପଣାର ଗୋଡ଼କୁ ମୁକ୍ତ କର ଅଣିବାକୁ ସେ ତା’ପରେ ଯଥେଷ୍ଟ ବଳ ପାଇଲେ ଏବଂ ମୁନଦ୍ଵାର କଳକୁ ଫେରିଥିଏ ପାରିଥିଲେ ।

ସେହି ମୁହଁତ୍ତିରୁହି ସେ ବସୁସରେ ସେପରି ବଢ଼ିଲେ, ତେଣେ ବିଦ୍ୟାରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ପ୍ରକାଶ ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସିଏ ଜଣେ ଗୁରୁବୁପେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର କଲେ, ଏବଂ ତାଙ୍କର ଅଦ୍ଭୁତ ଜୀବନର ଶେଷ ମୁହଁତ୍ତି ପର୍ମନ୍ତ ଦର୍ଶନପ୍ରଗ୍ରହର ଆପଣାର ମହାନ୍ କାର୍ଯ୍ୟଟିରେ ତପ୍ତ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ।

ଉଚିତବର୍ଷକ ଶୁକା କରୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ମହାଭାରତ କାବ୍ୟଟି ସହିତ ନିଶ୍ଚୟ ପରିଚିତ ଥିବେ ।

ଅନେକ ବର୍ଷ ଧୂବେ ସମ୍ମତ ଭାଷାରେ ସେହି କାବ୍ୟଟି ଲେଖା ହୋଇ ଥିଲ । ପ୍ରାସ୍ତୁ ଆମ ଏଯୁଗ ପର୍ମନ୍ତ, ସମ୍ମତ ଭାଷା ନିଳାଣିଲେ କୌଣସି ଲାଭ ଗେପାୟ ବ୍ୟକ୍ତ ସେହି କାବ୍ୟଟିକୁ ପଢ଼ିପାରୁ ନଥିଲେ । ଏପରି ଲଭଗେପାୟ ସ୍ଵକୃତରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିବଳ ଥିଲେ । ତେଣୁ କୌଣସି ଏକ ଲଭଗେପାୟ ଭାଷାରେ ମହାଭାରତର ଅନୁବାଦ କରିବା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇ ଉଠିଲା ।

ବାବୁ ପ୍ରତାପଚନ୍ଦ୍ର ରାସ୍ତ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ହାତକୁ ନେବା ଲାଗି ମନସ୍ତ କଲେ । ତାଙ୍କ ନିଜ ପ୍ରଦେଶରେ ତାଙ୍କର ଆହୁଜଣେ ବନ୍ଦୁ କିଶୋରମୋହନ

ଗାନ୍ଧୀଜିଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ପରିଚାର ଘଟିଥିଲା । ଗାନ୍ଧୀ ସମ୍ବୂଦ୍ଧ ଭାଷାରୁ ଲଂଘନ ଅନୁବାଦ କଲେ ଏବଂ କାବ୍ୟଟି ଶତାଧିକ ଖଣ୍ଡରେ ଗୋଟିଗୋଟି କର ପ୍ରକାଶିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ପ୍ରତାପଚନ୍ଦ୍ର ବୟସ ଆପଣାର ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟିରେ ବାରବର୍ଷ କାଳ ବ୍ୟାସୁତ ରହିଥିଲେ । ଗ୍ରହିଟିକୁ ପ୍ରକାଶ କରିବାରେ ତାଙ୍କୁ ଆପଣାର ସମସ୍ତ ସମ୍ବଲକୁ ଆଣି ଖଟାଇବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ନିର ସମ୍ବଲ ଶେଷ ହୋଇଗଲା, ସେତେବେଳେ ଉଛୁକ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ସାହାୟ୍ୟ ସହିତ କରିବା ଲାଗି ସିଏ ଭାରତବର୍ଷ ସାର ବୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଗାଜା ଓ କୃଷକ, ପଣ୍ଡତ ଓ ସାଧାରଣ ଲୋକ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କର ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟି ଲାଗି ଅର୍ଥସାହାୟ୍ୟ କରିଥିଲେ । ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ଓ ଆମେରିକାର ବନ୍ଦୁମାନେ ମଧ୍ୟ ସାହାୟ୍ୟ ପଠାଇଲେ ।

ଏହିପରି ଭ୍ରମରତ ଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ସେ ଏକ ବିଷମ ଜୀବରେ ଆହାନ୍ତି ହେଲେ ଓ ତାହାର ଦ୍ୱାରାହି ମୃତ୍ୟୁମୁଖରେ ପଡ଼ିଲେ । ଜୀବରେ ଶଯ୍ୟାଶାୟୀ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା ସମୟରେ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଭାବନା ଆପଣାର ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ଉପରେହି କେନ୍ଦ୍ରିତ ହୋଇ ରହିଥିଲା । ଏପରିକି, ପାଟି ଫିଟାଇ କଥା କହିବା ମଧ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ ହୋଇ ଉଠିଲା, ସେତେବେଳେ ସେ ଥରେ ନିଜ ଘୀର୍ବୁ କହିଥିଲେ :

“ଗ୍ରହିଟିକୁ ଯେକୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଶେଷ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବା ଏହି ଶ୍ରୀପାକାର୍ତ୍ତ ଲାଗି ପରିଷା ଦରକାର ଥାଏ, ତେବେ ମୋର ଶୁଭେତ୍ରସ୍ଥାରେ ରୁମେ ଆତ୍ମୀ କୌଣସି ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବ ନାହିଁ । ଯେପରିକି ମହାଭାରତର କାର୍ଯ୍ୟଟି ଲାଗି ଯଥେଷ୍ଟ ଅର୍ଥର ସଞ୍ଚୟ ସମ୍ବଲ ହୋଇ ପାରିବ, ସେଥିଲାଗେ ରୁମେ ଯେତେଦୂର ପାରିବ ବନ୍ଦୁ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଚଳିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ ।”

ଭାରତବର୍ଷ ପ୍ରତି ଏବଂ ଭାରତବର୍ଷର ସେହି ମହାନ୍ତି କାବ୍ୟ ପ୍ରତି ଶ୍ରବନ୍ତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୃଦୟରେ ସେ ଶେଷ ନିଃଶ୍ଵାସ ତଥାର କରିଥିଲେ ।

ତାଙ୍କର ବିଧବା ପନ୍ଦୀ ସୁନ୍ଦରୀବାଲା ଶବ୍ଦ ବନ୍ଧୁର ନିଷ୍ଠା ସହିତ ତାଙ୍କର ସେହି ମହାନ୍ତି ଉଛୁକି ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ବର୍ଷକ ପରେ ଅନୁବାଦକ ଅନୁବାଦ କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ କଲେ ଏବଂ ମହାଭାରତର ଏଗାରଖଣ୍ଡ-ବିଶ୍ଵିଷ ଅନୁବାଦକୁ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ପଢ଼ି ପାରିଲେ ଓ ତାହାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ଆସ୍ତାଦନ କରିପାରିଲେ । ଏବଂ, ସେହି ଗ୍ରହିଟିକୁ ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ କରି ସେମାନେ ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତର ମହାନ୍ତି କବି ସେହି ଗଭୀର ଚନ୍ଦ୍ରାନ୍ତିକମାନଙ୍କର ଦୁଶ୍ମନ ରଚନାଗତି ଏବଂ ପ୍ରଜ୍ଞାଟି ସହିତ

ପରିଚିତ ହୋଇ ପାରିଲେ, ତାହାକୁ ଯଥୋତ୍ତମ ସମ୍ମାନ ଦି ଦେଖାଇ ପାରିଲେ ।

ପ୍ରତାପଚନ୍ଦ୍ର ବୟସ ଓ ଆହୁରି ଅନେକ ଯେଉଁ ପରମୋପକାଶ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଧିକାରୀ କରିପାରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରସ୍ଥାସରୁ ଏହିପରି ଫଳଟି ପ୍ରାୟ ହୋଇଥାଏ ।

ଏବଂ, ଭୁମେ ସବୁ ଯେତେ ସାହସୀ ପିଲ ଅଛ, ଭୁମେ ସବୁ କ'ଣ ଅକ୍ଷ୍ମାକ୍ଷ୍ମୀ ଭବରେ ଆପଣାକୁ ନାହା କଲ୍ପାଣକର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଉତ୍ସର୍ଗ କରି ରହିଥିବା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହାକୁ କଦାପି ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯାଉ ନଥିବା ଅଗଣୀତ ନରଜାଣଙ୍କର ସେହି କୃଷ୍ଣକୁ ବାହୁମନି ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ମଳିତ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ?

ଏହି ବିଶାଳ ପୃଷ୍ଠାରେ ସମ୍ମନ କରିବାକୁ ରହିଥିବା ମହିନ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟର ଆବେଦୀ କୌଣସି ଅଭାବ ନାହିଁ, ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ସମ୍ମନ କରିବା ଲାଗି ମଧ୍ୟ ଉତ୍ସମ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଅଭାବ ନାହିଁ । ମାତ୍ର, କେବଳ ଯେଉଁ ଅଧିକାରୀ ବଳରେ ସେମାନେ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରିପାରନ୍ତେ, ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେହି ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ରହିଛି ପ୍ରକୃତରେ ଅଭାବ ରହିଛି ।

ସରଳ ଜୀବନ

ପୌଗମ୍ବର ମହାନ୍ତି, ଆରବବାସୀମାନଙ୍କୁ ଧର୍ମୋପଦେଶ ଦେବାରେ ଯାହାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ ହେଉଥିଲା, ସିଏ କଥାପି ସୂର୍ଯ୍ୟମୋର ଅଧିବା ଅଶ୍ଵରୀ ଲଗି ଅପେକ୍ଷା ରଖୁ ନଥିଲେ ।

ଦିନେ ରାତରେ ସିଏ ଗୋଟିଏ ମୋଟା ହେଁସ ଉପରେ ଶୋଇଥିଲେ ଏବଂ ବିରଣ୍ଣାରୁ ଛିଠିଲ ବେଳକୁ ହେଁସରେ ଥିବା ଗଣ୍ଠି ଓ ଅଂଶାଗୁଡ଼ାକର ଚିହ୍ନ ତାଙ୍କ ଦେହର ଚମତ୍କା ଉପରେ ବସି ଯାଇଥିଲା ।

ତାଙ୍କର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ, “ହେ ଆଲାଙ୍କର ପୌଗମ୍ବର, ଆପଣ ଏଡ଼େ ଟାଣ ବିରଣ୍ଣାରେ ଶୋଇଲେ ! ଯଦି ଆପଣ ମୋତେ କହିଆନ୍ତେ ତେବେ ମୁଁ ଖୁସିରେ ଆପଣଙ୍କ ଲଗି ନରମ ବିରଣ୍ଣାଟିଏ ତିଆରି କର ଦେଇଥାନ୍ତି, ତେବେ ଆପଣ ଅଧିକ ଅରମରେ ଶୋଇ ପାରିଆନ୍ତେ ।”

ପୌଗମ୍ବର ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲେ, “ନରମ ବିରଣ୍ଣାର ମୋ’ର ମୋଟେ ପ୍ରସ୍ତୁତନ ନାହିଁ । ମୋର ଏହି ସମ୍ବାଦରେ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ରହିଛି । ଯେତେବେଳେ ଶଶର ପାର୍ଦ୍ଦ କିଛି ବିଶ୍ଵାମ ଦରକାର ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ମୁଁ କିଛି ସମୟ ପାର୍ଦ୍ଦ ବିଶ୍ଵାମ ନିଏ । ମାତ୍ର ଜଣେ ସବସ ଯେମିତି ତା’ର ଘୋଡ଼ାକୁ ଅଳା କିଛି ସମୟ ଲଗି କୌଣସି ଗଛର ପ୍ରକରେ ନେଇ ବାନ୍ଧିଏ, ଯେପରିକି ତାକୁ ଖରାରୁ କୌଣସି କଷ୍ଟ ସହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ, ଏବଂ ତା’ପରେ ପୁଣି ଘୋଡ଼ାକୁ ସଜ କର ନିଜର ଗନ୍ଧବ୍ୟ ପଥରେ ବାହାରିଯାଏ, ଠିକ୍ ସେହିପରି ।”

“ମୋର ଏହି ସମ୍ବାଦରେ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ରହିଛି,”—ପୌଗମ୍ବର ଏହି କଥାଟିକୁ କହିଥିଲେ । ଏବଂ ସେଇଥି ସକାଶେହି ତାଙ୍କର ମହାନ୍ ଜୀବନ ଏକ ସରଳ ଜୀବନରେ ପରିଣତ ହୋଇ ପାରିଥିଲା । ଆପଣାର ଜୀବନକୁଚଟି ଉପରେ ତାଙ୍କର ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ଵାସ ଥିବାରୁ ସେ ସମସ୍ତ ଆରବ ଦେଶର ଅଧିବାସୀ-ମାନଙ୍କୁ ଧର୍ମୋପଦେଶ ଦେବାକୁ ଉଚ୍ଛା କରୁଥିଲେ । ବିଲାସବ୍ୟସନ ଲଗି ତାଙ୍କର ଅଦୌ କୌଣସି ଅପେକ୍ଷା ନଥିଲା । ତାଙ୍କର ହୃଦୟ ଉଚିତର ଭବନାଗୁଡ଼ିକ ଅହିତ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିଥିଲା ।

*

ଏକ ସୁଷ୍ଠୁ ଓ ସୁଶାନ୍ତ ଆସା ଲଗି ସରଳ ଜୀବନଯାପନଟି ଯେ ସବୁଠାରୁ
ଅଧିକ ସୁଖର କାରଣ ହୋଇଥାଏ, ଅରବ ଦେଶର ନିମ୍ନଲିଖିତ କାହାଣୀଟିରୁ
ଆମେ ତାହାର ପ୍ରମାଣ ପାଇ ପାରିବା ।

ମୌସୁନ୍ କଲ୍ପନା ଗୋଟୀର ଗୋଟିଏ ଝିଅ ଥିଲା । ମରୁଭୂମିର ଚମ୍ପ-
ଗୁଡ଼ିକରେଣ୍ଟ ତାହାର ଶୈଶବକାଳ ଅଛିଦାହିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଦିନେ ଖଲିପା ମୃଥିଙ୍ଗିଆଙ୍କ ସହିତ ତାହାର ବିଷ୍ଣୁପର ହୋଇଗଲା ।
ଖଲିପାଙ୍କର ଅନେକ ଧନ ସମ୍ପଦ ଥିଲା ଓ ତାଙ୍କ କାମ କରିବା ଲଗି ବହୁଷଖ୍ୟକ
ଫୀରଦାସ ନୟକୁ ରହିଥିଲେ ସତ, ମାତ୍ର ମୌସୁନ୍କୁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ରହିବାକୁ
ଆବୀ ଭଲ ଲୁଗିଲ ନାହିଁ । ତା'ର ଚର୍ବିଦରେ ବିଳାସବଦ୍ୟନର ଏକେ
ଅବସର ମହୁକୁ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ମହ ତା'ର ମନ ସେଠାରେ ମୋଟେ ଲାଗିଲ
ନାହିଁ । ବେଳେବେଳେ, ଏକୁଟିଆ ସମସ୍ତରେ, ସିଏ ଅକ୍ଷୟ କୋମଳ ଭବରେ
ଆରମ୍ଭ ଭଷାରେ ନିଜେ ରଚନା କରୁଥିବା ଏହିସବୁ ପଦଗୁଡ଼ିକ ବୋଲୁଥିଲା :

ରାଣୀର ରଜପୋଷାକ ଅପେକ୍ଷା
ଓଡ଼ବାଳରେ ତିଆଶ ମାଟିଆ ପୋଷାକ
ମୋତେ ଅଧିକ ଭଲ ଲଗୁଆନ୍ତା ।
ଗୋଟାଏ ରାଜପ୍ରାସାଦର ସୁନ୍ଦର ପ୍ରକୋଷ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ଅପେକ୍ଷା
ମରୁଭୂମିର ଚମ୍ପ, ମୋତେ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ଲଗୁଆନ୍ତା ।
'ବହୁମୁଖ ହାତଦା ପଡ଼ିଥିବା ଏହି ଖରବରଗୁଡ଼ାଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା
ଆରବ ଚମ୍ପର ରୁରିପାଖରେ ତେଣ୍ଠ କୁଳୁଥିବା
କାଞ୍ଚିଲା ବାକୁପ୍ରମାନେ ମୋତେ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ଦେଖାଯାଉଥାଏ,
ପ୍ରାସାଦପ୍ରତିଶର ହାତଦାନ୍ତ୍ର-ତିଆରି ଶିଳା ଅପେକ୍ଷା
ଅନଣ୍ଟା କୌଣସି ମଣିଷଙ୍କୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରକେ
କରୁଆଲି କୁକୁରର ଭେ' ଷେ' ଶବ୍ଦ
ମୋ' କାନକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଅଧିକ ମଧୁର ଶୁଭୁଆନ୍ତା ।

ଖଲିପାଙ୍କ କାନରେ ଯାଇ ତା'ର ଏହିସବୁ ଗୀତ ବାଜିଲ ଓ ସେ ତାକୁ
ତାଙ୍କ ଦରବାରରୁ ବାହାର କରିଦେଲେ । ତେଣୁ ବାଲିକା କବିଟି ପୁଣି ତା'ର
ପୁରୁଣା ଗୋଟୀ ଉଚରକୁ ଫେର ଆସିଲ । ତା' ମନକୁ ଦୁଃଖପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ପକାଉ
ଥିବା ଶୈଶ୍ଵରୀମୟ ପ୍ରାସାଦଗୁଡ଼ାକୁ ଅଛି ଦେଖିବାକୁ ନପାଇବାକୁ ତା'ର ମନ
ପୁନଃବାର ଖୁସିରେ ଭରି ଛିଠିଲ ।

ସରଳ ଜୀବନ ଯେ ଏକ ଅମ୍ଭିତାଗୁଣ ଓ ବୃଥାଡ଼ମୁରମୟ ଜୀବନଠାରୁ ଅଧିକ କାମ୍ୟ, ସବୁ ଦେଶରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଲୋକ ସେହି କଥା ବୁଝିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରୁଛନ୍ତି ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଏପରି ଲୋକ ନିଷ୍ଠୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବେ, ନିଜ ଲଗି ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ନାନାବିଧ ବସ୍ତୁ କ୍ଷୟ କରିବା ଲଗି ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଧନ ରହିଛି ସତ, ମାତ୍ର ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ସେହି ଧନକୁ ଆହୁରି ରଲ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇ ପାରିବ ବୋଲି ଅନୁଭବ କଲେଣି । ସ୍ଵାଦଗଣିଷ୍ଠ ବହୁବ୍ୟୟସାପେକ୍ଷ ଆହାର ବଦଳରେ ସେମାନେ ଏକ ସ୍ଵାପ୍ନ୍ୟାପଗୋଟି ଆହାର ଗ୍ରହଣ କଲେଣି, ଏବଂ, କେବଳ ଦେଖାଇବାକୁ ତିଆରି ହୋଇଥିବା ଗୁଡ଼ାଏ ଅସତ୍ତବ, ଆଡ଼ମୁର ପୁଣ୍ୟ ଅଥବା ଅଦରକାଣ୍ଠ ଆସବାବପଦରେ ଘର ଉଚ୍ଚି କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସେମାନେ ସରଳ ଅଥବା ମନ୍ତ୍ରିତ ଓ ସୁରୁଚିପୁଣ୍ଡ ଆସବାବ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଏବେ ଅଧିକ ପଦ୍ଧତି କଲେଣି ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁଗରେ, ଏହି ପୁଥିବାର ପ୍ରଗତି ଲଗି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିବା ସଂବାଧିମ ଓ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଉତ୍ସାହ ରଖିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏକ ଶାନ୍ତ ଏବଂ ମିତାଗୁଣ ଜୀବନଟି ସାପନ କର ଆସିଛନ୍ତି । ଯେଉଁପରି ଏକ ଜୀବନସାପନ କଲେ ଶଶର ସ୍ଵର୍ଗ ରହିବ ଏବଂ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସଂଖ୍ୟାଧାରଙ୍କ କଲ୍ପନା ଲଗି ଆପଣାକୁ ଅଧିକ ସକିମ୍ବ ଭବରେ ନିଯୋଜିତ କରାଯାଇ ପାରିବ, ସେମାନେ ସେହିପରି ଏକ ଜୀବନସାପନ କରିଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ଅନ୍ୟମାନେ କେବଳ ନିରାର୍ଥକ ଭବରେ ଗୁଡ଼ାଏ ଧନସମ୍ପର୍କ ଜମା କରି ରଖିବାରେ ଲଗିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଏହିପରି ଭବରେ କ୍ଷମେ ଆପଣାର ଏହି ବହୁ ପରିମାଣ ଫୀଡାସ, ପରିଲୁଦ ଏବଂ ଗୃହସାମଣୀ ଉପରେ ନିର୍ଭରଣୀଳ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ସେହି ଯଥାର୍ଥ ସେବକମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରକୃତରେ ଲଜ୍ଜା ଅନୁଭବ କରିବା ଉଚିତ ।

କୋଉଁଠି ଗୋଟାଏ ଖାଲ ନକରି ତୁମେ କଦାପି ଗୋଟିଏ ଗଢା ତିଆରି କରିପାରିବ ନାହିଁ; ଏବଂ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେହି କେତେବେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ବିଳାସମୟ ଜୀବନ ଅନ୍ୟ ଅନେକଟଙ୍କୁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଦାରିଦ୍ର୍ୟରେହି ସୁଚନା ଦେଇ ଯାଉଥାଏ । ବ୍ୟକ୍ତି ନାନାବିଧ ଅଳ୍ପିକତା ମଧ୍ୟରେ ଆପଣାର ସମୟ, ଅର୍ଥ ଏବଂ ଭାବନାର ଅପରିମ୍ବନ କରାଯାଇ ନଦେବାକୁ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ତଥାପି ଟିକିଏ ସନ୍ଦର୍ଭକ୍ରି ରହିଛି, ସେମାନଙ୍କ ଲଗି ଏହି ପୁଥିବାରେ ଅନେକ ଅନେକ ସୁନ୍ଦର, ମହାନ୍ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସଂଦାହି ବାକି ରହିଛି ।

ସଜ୍ଜ ପ୍ରାନ୍ତିଷ୍ଠା ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ଜୀବନରହୁ ଜଣେ ବାର୍ତ୍ତାବହୁ ହୋଇ ରହିଥିଲେ । ଅର୍ଥେପାର୍କର କରିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ ରଖି ସେ କେବେ କୌଣସି ଧର୍ମେପଦେଶ ଦେଉ ଲାଗୁ ଲେବାର ଆପଣାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଏବଂ ପ୍ରବଳ ଦ୍ଵାରାହି ଲେକମାନଙ୍କୁ କହିନା କହି ଶିକ୍ଷା ଦେଇ ପାରିବାରେ ସେ ଆପଣା ଜୀବନର ସଂଧାରିକ ଆନନ୍ଦ ଲଭ କରୁଥିଲେ । ଏବଂ, ତାଙ୍କ ସିଏ ଯେତେବେଳେ ପାହା ଖାଇବାକୁ ଦେଉଥିଲ, ସିଏ ସେତକରେହି ସମ୍ମୁଦ୍ର ରହିଥିଲେ ।

ଆରେ, ସିଏ ଓ ତାଙ୍କର ସଙ୍ଗୀ ବ୍ରଦର ମାସେଓ କୌଣସି ଏକ ସହର ଛିତରେ ଯାଉଥିବା ସମୟରେ, ମାସେଓ ଗୋଟିଏ ରୂପା ଧରି ଗଲେ ଓ ଫ୍ରାନ୍ତିଷ୍ଠା ଆଉ ଗୋଟିଏ ରାତ୍ରାରେ ଗଲେ । ମାସେଓ ଦେଖିବାକୁ ଡେଙ୍ଗା, ଦେହର ଗଢ଼ଣ ସୁନ୍ଦର; କିନ୍ତୁ ଫ୍ରାନ୍ତିଷ୍ଠା ଗେଡ଼ା, ଚେହେରା ଜଣେ ଅଛି ସାଧାରଣ ମଣିଷର ଚେହେର ପର । ଲେକମାନେ ମାସେଓଙ୍କୁ ଅଭ୍ୟନ୍ତ ବଦାନ୍ୟ ଭାବରେ ଦାନାଦି କଲେ, ମାତ୍ର ଫ୍ରାନ୍ତିଷ୍ଠା ମାତ୍ର ଅଳ୍ପକିଞ୍ଚିତ ଫର୍ମହୁ କରି ପାରିଲେ ।

ନିରାର ତୋରଣଗୁଡ଼ିକୁ ପାରହୋଇ ଯେତେବେଳେ ପୁନଃବାର ବାହାରେ ସେମାନେ ପରମାରକୁ ଭେଟିଲେ, ସେତେବେଳେ ସେମାନେ ନିକଟରେ ବହି ଯାଉଥିବା ଏକ ସ୍ଵଲ୍ପପରିଲାପନା ଝରଣା ପାଖରେ ଖଣ୍ଡେ ବଡ଼ ପଥର ଉପରେ ଯାଇ ବସିଲେ ଏବଂ ମିଳିଥିବା ଭିକ୍ଷା ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକୁ ଏକାଠି କଲେ ।

ଏକ ଆନନ୍ଦ ଗଢ଼ିଗଢ ମୂଖରେ ସଜ୍ଜ ଫ୍ରାନ୍ତିଷ୍ଠା ପାଠି କରି କହି ଉଠିଲେ, “ବ୍ରଦର ମାସେଓ, ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକରେ ଏତେ ବଡ଼ ଭେଜିର ଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ମୋଟେ କୁହାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।”

ଉଦ୍ଧର ଦେଇ ମାସେଓ କହିଲେ, “ମାତ୍ର, ଏଇ କେତେ ଖଣ୍ଡ ରୁଚିକୁ ଆମେ ଏକ ଭେଜି ବୋଲି କିପରି କହିବା ? ଆମ ପାଖରେ କୁଣ୍ଡ ନାହିଁ, ଥାଳ ନାହିଁ, ଆସନ ନାହିଁ, ମୁକର ବି ନାହାନ୍ତି ।”

ଫ୍ରାନ୍ତିଷ୍ଠା ‘ତା’ପରେ ସୁଣି କହିଲେ, “ତଥାପି ଏହାକୁ ଏକ ଚମକାର ଭେଜି ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ । ଆମ ପାଖରେ ଏତେ ବଢ଼ିଆ ରୁଚି ଅଛି, ପଥରଟି କେତେ ଚମକାର ଭାବରେ ଟେବୁଲ୍ଲର କାମ ଦେଉଛି, ପୁଣି ଆମକୁ ଭେଜ ବି କରୁଛି; ଏବଂ, ଶୋଷ କଲେ ଆମ ଲୁଗି ଏହି ସଜ୍ଜ ଝରଣାର ତଟକା ପାଣି ବି ମହିଳୁଦ ରହିଛି ।”

ଏପରି କହିବାର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ଯେ, ଯେଉଁମାନେ ଦରିଦ୍ର, ସେମାନଙ୍କୁ ସବଦା ଆପଣାର ଦୁଃଖମୟ ଜୀବନଟିକୁ ଆନନ୍ଦରେ ରହିବାକୁହି ପଡ଼ିବ । କିନ୍ତୁ ଏଥରୁ ଅନ୍ତରଃ ଏତିକି କଥାର ପ୍ରମାଣ ମିଳିବ ଯେ, ଏକ ଛିକ ପ୍ରରାର ଜୀବନଯାପନ

କରିବା ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ଯଥାର୍ଥ ସନ୍ନୋଷ ମିଳିଆଏ ଏବଂ ଉତ୍ତମ ହୃଦୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସ୍ଥାନକି ଭବରେ ଯେଉଁ ସକାପ୍ରସନ୍ନ ଭବ ରହିଥାଏ, ଭୌତିକ ଧନସମ୍ପର୍କ ଓ ବାହ୍ୟ ଐଶ୍ୱରୀୟଶାଳିତା ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦେହଗୁଡ଼ିକର୍ତ୍ତ୍ତ ଉଚ୍ଚ ଅଭିଭବ ସଂଦା ଏକ କ୍ଷତିପୂରଣ କରି ନେଇଥାନ୍ତି ।

*

ଗୋଟିଏ କଥାକୁ କେହି ଅସ୍ଥିକାର କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ସରଳ ଜୀବନର ଯାପନ ଦ୍ୱାରା କାହାରି କଦାପି କୌଣସି କଣ୍ଠ ହୁଏ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ବିଳାସବ୍ୟସନ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଧନାଢ୍ୟତା ବିଷୟରେ ଆମେ ମୋଟେ ସେଇଥା କହି ପାରିବା ନାହିଁ । ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଏହାହି ହୋଇଥାଏ ଯେ, ଯେଉଁ ସବୁ ବସ୍ତୁ ଆମର ଆତ୍ମୋ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗେ ନାହିଁ, ସେଗୁଡ଼ିକରୁ ଆମର ଅନେକ କଣ୍ଠ ବି ହୋଇଥାଏ ।

ବିଶ୍ୟାର ସମ୍ମାଟ ଆକବରଙ୍କ ରାଜତ୍ତ ସମୟରେ ଆଗା ସହିରରେ ବନାରସୀ ଦାସ ନାମରେ ଜଣେ ଜେନ ସାଧୁ ବାସ କରୁଥିଲେ । ସମ୍ମାଟ ସାଧୁଙ୍କୁ ନିଜ ପ୍ରାସାଦକୁ ତାକାର ଆଣିଲେ ଓ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ :

“ଆପଣ ମୋତେ ଯାହା ମାଗିବାର ମାଗନ୍ତୁ । ଆପଣ ଯେଉଁ ପବିତ୍ର ଜୀବନଯାପନ କରୁଛନ୍ତି, ତାହାକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ସକଳ ଲଜ୍ଜାକୁ ପୂରଣ କରିବି ।”

“ମୁଁ ଯେଉଁକି ଲଜ୍ଜା ବି କରିଛି, ପରମବ୍ରହ୍ମ ମୋତେ ତା’ଠାରୁ ଅଧିକ ଦେଇଛନ୍ତି ।”—ସଜ୍ଜ ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲେ ।

“ଆପଣ ତଥାପି କିଛି ମାଗନ୍ତୁ,”—ଆକବର ପୁଣି ଜିଦ୍ବ କରି କହିଲେ ।

“ମଣିମା,” ତେବେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଏତିକି ନିବେଦନ କରୁଛି ଯେ ଆପଣ ମୋତେ ଆଉ ଆପଣଙ୍କର ରାଜପ୍ରାସାଦକୁ ତାକିବା ଲଜ୍ଜା ମନ କରିବେ ନାହିଁ । କାରଣ କେବଳ ଉଗବାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟରେହି ମୁଁ ମୋ’ର ସମସ୍ତ ସମୟ ଦେବାକୁ ଲଜ୍ଜା କରୁଛି ।”

ଆକବର ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ତାହାହିଁ ହେଉ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଏକ ନିବେଦନ କରିବାକୁ ଲଜ୍ଜା କରୁଛି !”

“କୁହୁନ୍ତୁ ! ମଣିମା !”

“ଆପଣ ମୋତେ ଏପରି କିଛି ସଦୁପଦେଶ ଦିଅନ୍ତୁ, ଯାହାକୁ କି ମୁଁ ମନରେ ଧାରଣ କରିବି ଓ ସେହି ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବି ।”

ଷଣକ ଲଜ୍ଜି ଟିକିଏ ତିନ୍ତୁମନ୍ତ୍ର ହୋଇ ବନାରସୀ ଦାସ ତା’ପରେ କହିଲେ :

“ଆପଣ ଯେପରି ସବଦା ଶୁଣ ଏବଂ ପରିଷ୍ଠାକ ଆହାର ଗ୍ରହଣ କରିବେ, ସେଥିଲାଗି ସବଦା ଦୁଷ୍ଟ ଦେବେ; ଏବଂ ବିଶେଷ କରି ଶତରେ ଆପଣ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ମାଂସ ଓ ସୁର ବିଷୟରେ ସବୁକେଳେ ସାବଧାନ ରହିଥିବେ ।”

“ଆପଣଙ୍କର ପରମର୍ଶଟିକୁ ମୁଁ କେବେହେଲେ ଭୂଲ ଯିବ ନାହିଁ, ”— ସମ୍ମାଟ ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲେ ।

ପରମର୍ଶଟି ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଉତ୍ତମ ପରମର୍ଶହିଁ ଥିଲ, କାରଣ ଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟସମ୍ବନ୍ଧ ଜୀବି ଏବଂ ପାନୀୟ ଦ୍ୱାରାହିଁ ଶରୀର ସୁଷ୍ଠୁ ରହେ, ଏବଂ ଶରୀର ସୁଷ୍ଠୁ ହେଲେ ତାହା ଏକ ଶୁଣ ମନ ଏବଂ ଶୁଣ ଜୀବନ ଲାଗି ଯଥାର୍ଥରେ ଗୋଟିଏ ମନ୍ଦର ହୋଇ ପାରିବାର ଯୋଗ୍ୟ ହୁଏ ।

ମାତ୍ର ଘଟନାଚନ୍ଦରେ ପଡ଼ି ଏପରି ହେଲ ଯେ, ଯେଉଁଦିନ ସନ୍ଦ୍ୟାସୀ ସମ୍ମାଟଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିଥିଲେ, ସେଦିନ ଉପବାସର ଦିନ ଥିଲ । ଏବଂ ତେଣୁ ସେଦିନ ଆକବରଙ୍କର କେବଳ ମଧ୍ୟବାହିର କେତେ ଘଣ୍ଟା ପରେ ଯାଇ ଆହାର ଗ୍ରହଣ କରିବାର କଥା । ରାଜପ୍ରାସାଦର ପାତକମାନେ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଯାକଣ୍ଠୀ ଭେଜନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ରଖିଥିଲେ ଏବଂ ଉପବାସର ପ୍ରକୃତି ଉଦ୍‌ୟାପିତ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସୁନା ଓ ରୂପାର ପାତମାନଙ୍କରେ ବାଢ଼ି କରି ରଖି ଦେଇଥିଲେ ।

ସେହିପୁରୁ ଭେଜନ ଆକବରଙ୍କ ପାଖକୁ ଅଣାଯିବା ସମୟରେ ଅନ୍ତର ତଥାପି ଯାଇ ନଥାଏ । ଭେଜନ ଲାଗି ଭାର ମନ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆକବରଙ୍କର ହଠାତ୍ ବନାରାସୀ ଦାସଙ୍କର .“ନିଜର ମାଂସ ଓ ସୁର ବିଷୟରେ ସାବଧାନ ରହିବେ,” — ଏହି ପରମର୍ଶଟି ସୁରଣ ହୋଇଗଲ । ତେଣୁ ସେ ଭାର ସାବଧାନ ହୋଇ ସମ୍ମର୍ଶ ଭେଜନ ପାତମାନଙ୍କୁ ପରାମାରା କରି ଦେଖିଲେ ଏବଂ ତାହା ଫଳରେ ଜାଣି ପାରିଲେ ଯେ ଜୀବି ବ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଜନ୍ମା ବେଢ଼ି ରହିଛନ୍ତି । ପାତକମାନେ ଭାର ସରକାର ସହିତ ସବୁ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଖାଇବା ପାଇଁ ଭିତରେ ଜନ୍ମା ପଣି ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ସମ୍ମାଟଙ୍କର ଭେଜନକୁ ନଷ୍ଟ କରି ଦେଇଥିଲେ ।

ଆକବର ଭେଜନ ପାତମାନଙ୍କୁ ଡ୍ରାପ୍ସ କରିଦେଲେ, ଏବଂ ସନ୍ଦ୍ୟାସୀ ତାଙ୍କୁ ଦେଇଥିବା ଉପଯୋଗୀ ପରମର୍ଶଟି ତାଙ୍କୁ ପ୍ରକୃତରେ ଭାବୁ ଅନୁଭୂତ କରି ଦେଇଥିଲା ।

କାରଣ, ଭୁମେମାନେ ନିଷ୍ଠାୟ ତୁମେ ପାରୁଥିବ ଯେ, ବନାରାସୀ ଦାସ ଆକବରଙ୍କୁ କେବଳ ଯେ ଜନ୍ମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ସାବଧାନ କରିଦେଇଥିଲେ, ସେକଥା ମୋଟେ ନୁହେଁ; ମାତ୍ର ତାଙ୍କର ଶରୀର ତଥା ମନ ଲାଗି କ୍ଷତିକାରକ

କୌଣସି ପଢାର୍ଥ ଯେପରି ତାଙ୍କ ଖାଦ୍ୟରେ ନରହେ, ସେ ତାଙ୍କ ସେହି ବିଷୟରେ ସାବଧାନ କରାଇ ଦେଇଥିଲେ ।

ଅସ୍ଵାସ୍ୟକର ଖାଦ୍ୟରୁହଁ ଅନେକ ଗୋଟିଏ ଜାତ ହୁଏ ।

ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଜାଣିଶୁଣି ଅସ୍ଵାସ୍ୟକର ଦ୍ରୁବ୍ୟ ବିନ୍ଦୁ କରେ, ସିଏ ତଦ୍ୱାରା ବ୍ୟୁତଃ ତା' ଦେଶବାସୀମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଉପରେହଁ ଆନ୍ଦମଣି କରିବା ଭଲ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ । ଏବଂ, କେବଳ ଅପମିଶ୍ରିତ ଓ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଥିବା ଦ୍ରୁବ୍ୟରୁ ଯେ ଆମେ କ୍ଷତିକାରକ ଗୋଲି କହିବା, ସେକଥା ଆଦୋଈ ନୁହେଁ; ଯାହାକୁ ଆହାର ବୁଝେ ଗ୍ରହଣ କଲେ ଆମର କୌଣସି ନା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଷତ ହୁଏ, ଆମେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ଅସ୍ଵାସ୍ୟକର ଓ କ୍ଷତିକାରକ ବୋଲି ଅବଶ୍ୟ କହିବା ।

ଆକରଣକର ପିଇବା ଗିନାରେ ମଧ୍ୟ ଯେ ଜନା ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ, କାହାଣୀଟି ଆମକୁ ସେ ବିଷୟରେ କିଛି କହି ନାହିଁ; ଏବଂ ତଥାପି ବନାରସୀ ଦାସ ବାଦଶାହଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ପାନୀୟ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ସାବଧାନ ରହିବାକୁ କହିଥିଲେ । କାରଣ ଏପରି ଅନେକ ପାନପାତ୍ର ରହିଛି, ଯାହାକି ଦେଖିବା ବେଳକୁ କେତେ ତକଚକ ଦେଖା ଯାଇଥାଏ ଓ ଯାହା ରହିଛି ବୋଲି ଭର ମନେ ହେଉଥାଏ; ମାତ୍ର ତଥାପି ତାହା ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ ଲାଗି ବିପର୍କନକ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁ ପାନଗୁଡ଼ିକରେ ସୁରା ରହିଥାଏ, ଆମେ ସେହିଗୁଡ଼ିକୁହଁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ବିପର୍କନକ ବୋଲି କହିବା ।

ସୁରପାନ ଏବଂ ଜୀଅଖେଳକୁ ପୌଗମ୍ଭେର ମହମଦ ଏକ ପାପ ବୋଲି କହିଥିଲେ । ତେଣୁ, ଯେଉଁମାନେ କୋରାନର ବାଣୀଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରକୃତରେ ସମ୍ମାନର ଚନ୍ଦ୍ରରେ ଦେଖନ୍ତି, ସେମାନେ କେବେହେଲେ ସୁରପାନ କରନ୍ତି ନାହିଁ କିଂବା ଜୁଆ ଖେଳିବାକୁ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ ଏହିପରି କରନ୍ତି ସ୍ଵପ୍ନ ଲଭବାନ୍ ହୋଇଥାନ୍ ।

ମାତ୍ର, ଅକ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଏହି ସୁଥିବାରେ ବହୁମଣ୍ୟକ ଉତ୍ତମ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ସୁରପାନରେ କୌଣସି ଖରାପ କଥା ନିହିତ ରହିଛି ବୋଲି ମୋଟେ ଦେଖିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କର ମତକୁ ଆମେ ଅବଶ୍ୟ ସ୍ଥିରତ ଦେବା । ମାତ୍ର, ସୁରପାନ ନକରିବା ଯେ ଏକ ଖରାପ କଥା, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ତା' ବୋଲି କଦାପି ସେପରି ଦାବି କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ସୁରପାନ କରିବାକୁ ଖରାପ ଓ ଖରାପ ନୁହେଁ ବୋଲି କହୁଥିବା, ଏପରି ଉତ୍ତମ ପ୍ରକାରର ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ସମ୍ବାଦରେ ରହିଛନ୍ତି, ତଥାପି ଏହି ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତି ଆଦୋଈ କେହି ନାହାନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେକି ସୁରପାନ ନକରିବାକୁହଁ ଏକ ମନ୍ତ୍ର କଥା

ବୋଲି ବହୁଥିବେ । ସୁରପାନ ନକରିବାରେ ଆଦୋ କୌଣସି ଉପକାର ରହିଛି କି ନାହିଁ, ସେକଥା ବିଷୟରେ ମତରେବ ମଧ୍ୟ ରହିଛି, ମାତ୍ର ସୁରପାନ ନକରିବା ଦ୍ୱାରା ଯେ ଆମର ପ୍ରକୃତରେ କୌଣସି କ୍ଷତି ହୁଏ, ସେପରି କୌଣସି ଦାବି କରିବାରୁ କେହି କବାପି କଳନା ବି କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ଏବୁ, ସୁରପାନରୁ ନିର୍ବିର ରହିବା ଦ୍ୱାରା ଯେ ବ୍ୟୟ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ୍ ହୋଇଯାଏ, ସେକଥାରେ ସମସ୍ତେ ଅବଶ୍ୟ ସହମତ ହେବେ ।

ସୁରପାନରେ ସମ ଅବଳମ୍ବନ କରିବାକୁ ବା ଏପରିକ ଆଦୋ ସୁରପାନ ନକରିବାକୁ ପ୍ରଗ୍ରହ କରୁଥିବା ସରଗଠନମାନ ପୁଅଖର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶରେ ରହିଛି । ସେହିସବୁ ସରଗଠନର ସଭ୍ୟମାନେ ସୁର ଶର୍ଣ୍ଣ ବି କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏବୁ, ଅନେକ ସହରରେ ସୁର ବିଚି କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ନିଷ୍ଠିତ କରି ରଖାଯାଇଛି ।

ମାତ୍ର, ଅନ୍ୟ ସ୍ନାନମାନଙ୍କରେ, ଯେଉଁଠି ସୁରାଗାନର ଅଭ୍ୟାସ ଆଗରୁ ଅଜ୍ଞାନ ହୋଇ ରହିଥିଲ, ସେଠାରେ ଏବେ ତାହା ପ୍ରସାର ଲାଭ କରିବାରେ ଲାଗିଲାଗି । ଭାରତବର୍ଷରେ ଶତାବୀ ଶତାବୀ ଧରି ସୁରପାନରୁ ନିର୍ବିର ରହିବାହିଁ ଶତ ହୋଇ ରହିଥିଲ । ଏବେ ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ସୁରପାନର ପ୍ରବେଶ ଘଟିଛୁ । ପୁରାତନ କାହାଣୀମାନଙ୍କରେ ଯେଉଁସବୁ ଅସୁରମାନଙ୍କ କଥା କୁହାଯାଇଛି, ଏହି ଅସୁରଟି ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରକୃତରେ ଅନେକ ଅଧିକ ଭୟକର । କାରଣ ପୁରାଣବଣ୍ଡିତ ଅସୁର ଓ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନେ କେବଳ ଶଶର ଲାଗିଛି ହୁଏତ ଅନ୍ତକାଳୀ ହୋଇ ରହିଥିଲେ । ମାତ୍ର ସୁରବୁପୀ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଜ ଭବନା ଜଥା ଚରିତକୁ ମଧ୍ୟ ସହାର କରିଦେବାର ଶତି ରହିଛି । ତେଣୁ, ସବ୍ସପ୍ରଥମେ ତାହା ଶଶରର କ୍ଷତି କରୁଛି । ଅତିଧିକ ସୁରପାନ କରୁଥିବା ପିତାମାତାଙ୍କର ପିଲାମାନଙ୍କ ଲାଗି ମଧ୍ୟ ତାହା ଅନ୍ତକାଳୀ ହୋଇ ରହିଛି । ସୁରପାନ ମନୁଷ୍ୟର ରୂପକୁ ମଧ୍ୟ ଆଗାତ କରୁଛି, ଏବୁ ଯେଉଁମାନେ ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜର ରକ୍ଷାକାରୀ ହୋଇ ପାରିଥାଏୟେ, ତାହା ସେମାନଙ୍କୁ ଆପଣାର ଦାସ କରି ପକାଇଛି ।

କାରଣ ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟ ଜ ମନୁଷ୍ୟମାଜର ଜଣେ ଜଣେ ସେବକ ହୋଇ ପାରିବା । ତାହାହିଁ ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଏବୁ ଆମର ଆହାର ବା ଆମର ପାନୀୟ ଦ୍ୱାରା ଯଦି ଆମେ ନକର ମନ ବା ଶଶରଗୁଡ଼ିକର ଶତକୁ ହ୍ରାସ କରି ଦେଇଥିବା, ତେବେ ସେବକ ହେବା ଲାଗି ଆମର ଆଜି ଆଦୋ ଯଥେଷ୍ଟ ସାମର୍ଥ୍ୟ ରହିବ ନାହିଁ ଏବୁ ଆମେ ଆପଣାର ସେହି କର୍ତ୍ତବ୍ୟଟିକୁ ଆଜି ମୋଟେ କରି ପାରିବା ନାହିଁ ।

ହାତରେ ଧରୁଥିବା ଅତୁଳି ଭାଙ୍ଗିଗଲେ ଜଣେ ସେନକର ଦଶା କ'ଣ ହୁଏ, ଜାହାଜର ପାଲ ଛାଡ଼ିଗଲେ ଜଣେ ଜାହିକର ଦଶା କ'ଣ ହୁଏ, ଯୋଡ଼ାର ଗୋଡ଼

ଗ୍ରେଟା ହୋଇଗଲେ ଘୋଡ଼ା ଉପରେ ବସିଥିବା ମଣିଷର ଦଶା କ'ଣ ହୁଏ ? ଏବେ ସେତେବେଳେ ମଣିଷ ତା'ର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସାମର୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଫୁରାଇବସେ, ସେତେବେଳେ ତା'ର ଦଶାଟି ତି କ'ଣ ହୁଏ ? ସେତେବେଳେ ତା'ର ଆଉ କ'ଣ କର ପାରିବାର ଶକ୍ତି ଆଏ ?

ସେତେବେଳେ ତା' ରିତରେ ଗୋଟିଏ ଭଲ ପଶୁର ଶକ୍ତି ମଧ୍ୟ ନଥାଏ । କାରଣ, କୌଣସି ପଶୁର ଅନିସ୍ତ କରୁଥିବା କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ କଂବା ପାନୀୟ ଗ୍ରହଣ ନକରିବାର ଯେଉଁ ଶକ୍ତି ରହିଛୁ, ତା'ର ସେତିକ ମଧ୍ୟ ଶକ୍ତି ନଥାଏ ।

ପ୍ରାଚୀନ ରୈମର କବି ଉଜ୍ଜଳ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ରହିବାକୁହିଁ ସବଦା ଅଧିକ ପସନ୍ଦ କରୁଥିଲେ । ଯେଉଁ ଜମିରେ ଫଶଳ ଲଗାଦେବାକୁ ଯାଉଛି, ସେଥରେ ଲଙ୍ଗଳ ତଳାଛୁଥିବା ଓ ସିଆର କାଟି ଦେଉଥିବା ଶକ୍ତିଶାଳୀ ବଳଦକ୍ଷିର ସିଏ କେତେ ପ୍ରଶଂସା କରିଛନ୍ତି । ତା'ର ଶଶାରରେ କେତେ ବଳ ରହିଥାଏ, ତା' ମାଂସପେଣୀଗୁଡ଼ିକ କେବେଳେ ଶକ୍ତି ହୋଇ ରହିଥାଏ ଏବେ ବର୍ଷ ତମାମ ସିଏ କେତେ କଠିନ ପରିଶ୍ରମ କରୁ ନଥାଏ !

କବି ଉଜ୍ଜଳ ପୁଣି କହିଛନ୍ତି, “ସିଏ ସୁରପାନ କ'ଣ ଜାଣେ ନାହିଁ, ସେଜିରେ ବସିଗୁଡ଼ାଏ ଖାଇବା ମଧ୍ୟ ତାକୁ ଜଣା ନଥାଏ । ସିଏତ ଯାସ ଖାଏ, ବହି ଯାଉଥିବା ନନ୍ଦା ଓ ସ୍ଵତ୍ତ୍ଵ ଝରଣାଗୁଡ଼ିକରୁ ଜନପାନ କରି ସିଏ ନନର ଚୃଷ୍ଣା ନବାରଣ କରେ । ଏବେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ତନ୍ମା ବା ଉଦ୍‌ବେଗ ମଧ୍ୟ ତା'ର ଶାନ୍ତି ନିଦ୍ରାରେ ବ୍ୟାଘାତ ପହଞ୍ଚାଇ ପାରେ ନାହିଁ ।”

ତେଣୁ ଅଧିକ ଶକ୍ତି ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ ହେଲେ ଖାଦ୍ୟ ଓ ପାନୀୟରେ ସମୟ ଅବଲମ୍ବନ କରିବାକୁ ହେବ ।

“ତୁମେ ଦୁଃଖ ହୁଅ” ବୋଲି ତୁମକୁ ଯଦି କେହି କହେ, ତେବେ ସେଥରେ ତୁମେ ନିଷ୍ଠ୍ୟ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଇଠିବ ।

ଖାଦ୍ୟ ଓ ପାନୀୟରେ ସମୟ ରହିଥିଲେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତିର ଶକ୍ତି ଆହୁରି ଚାହିଁ ପାଇବ ଏବେ ଦୁଃଖ ବାହୁର ଶକ୍ତି ମଧ୍ୟ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇ ରହିପାରିବ ।

ବନାରାସୀ ଦାସଙ୍କର ସେହି ପରମର୍ଶଟିକୁ ଆମେ ନିଷ୍ଠ୍ୟ ମନେ ରଖିବା :

ଆମେ ଆମ ଭେଜନ ବିଷୟରେ ସାବଧାନ ରହିବା ।

ଆମ ପାନୀୟ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ସାବଧାନ ରହିବା ।

ସାତ

କବେଳିତା

“ଦାଣଟି ତମକାର ଭବରେ ତା’ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭେଦ କଲା !” — ଭରତର ସେହି ତରୁଣ୍ଡର ବାଣଟି ଧନ୍ୟରୁ ଯାଇ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭେଦ କରିବା ମାତ୍ରକେ ସମସ୍ତେ ଏହେ ପାଠିରେ ପ୍ରଶଂସା କରି କହି ଉଠିଲେ ।

“ହଁ, ସତ କଥା ।” — ଆଉନଶେ ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲେ, “ମାତ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ ତ ଦିବାନେକରେ ସବୁକିଛି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଵର୍ଗ ଭବରେ ଦେଖାଯାଉଛି । ବାଣୀଆ ତା’ର ଲକ୍ଷ୍ୟଟିକୁ ସ୍ଵର୍ଗ ଭବରେ ଦେଖି ପାରୁଛି । ଦଶରଥ ଏହାଠାରୁ ଅଧିକ କୌଣ୍ଠର ସହିତ ବାଣ ମାରି ପାରନ୍ତେ ।”

“ଦଶରଥ କ’ଣ କରି ପାରିବେ ?”

“ଦଶରଥ ଶବ୍ଦରେଣ୍ଟା ବାଣ ମାରି ପାରିବେ ।”

“ସିଏ ପୁଣି କ’ଣ ?”

“ସିଏ କେବଳ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ସେହି ଅନୁସାରେ ତାର ପେଣିଦେଇ ପାରିବେ ।”

“ସିଏ ପୁଣି କ’ଣ ?”

“ଅର୍ଥାତ୍ ସିଏ ଅନାରରେ ମଧ୍ୟ ତାର ପେଣି ପାରିବେ । ଶୁଣିରେ ସେ ଜଙ୍ଗଳକୁ ଯାଆନ୍ତି ଓ କାନ ପାତି ରହିଥାନ୍ତି । ଏବଂ ତେଣା କିଂବା ପାଦର ଶବ୍ଦ ଶୁଣି କେଉଁ ପ୍ରକାର ଶିକାରଟିଏ ହାତ ପାଆନ୍ତାରେ ଅଛି ବୋଲି ବିରୁର କରି ସାରିବା ମାତ୍ରକେ ସିଏ ଧନ୍ୟରୁ ତାରଟି ଗୁଡ଼ ଦିଅନ୍ତି । ଏବଂ ଅବ୍ୟର୍ଥ ଭବରେ ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ଭେଦ କରନ୍ତି । ଠିକ୍ ଦିନବେଳେ ଯେପରି ଅବ୍ୟର୍ଥ ଭବରେ ତାହା କରି ପାରିଥାନ୍ତି, କେବଳ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ସେ ତାହା କରିପାରନ୍ତି ।”

ଅଯୋଧ୍ୟାବୁଶର ଯୁବରାଜ ଦଶରଥଙ୍କର ଖ୍ୟାତ ଏହିପରି ଭବରେ ସବୁଆଡ଼େ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇ ରହିଥିଲା ।

ଶବ୍ଦରେଣ୍ଟା ବାଣ ମାରି ପାରୁଥିବାର ଆପଣାର ସେହି କୌଣ୍ଠରେ ସେ ଭାବ ଗଢ଼ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ, ଲୋକମାନଙ୍କର ପ୍ରଶଂସାରେ ମଧ୍ୟ ଭାର ଆନନ୍ଦ ପାଇଥିଲେ । ସନ୍ଧା ହେଲେ ରଥ ଉପରେ ବସି ସେ ଏକୁଟିଆ ଜଙ୍ଗଳକୁ ଝଲି ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ଗଢ଼ନ ଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଅପେକ୍ଷା କରି ବସୁଥିଲେ । ତା’ପରେ ହୃଦେତ ନିରାରେ ପାଣି ପିଇବାକୁ ଅମୁଖବା କୌଣସି ମର୍ଦ୍ଦି ବା କୌଣସି ହାତର

ପାଦଶର ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଥିଲେ, ହାଲୁକା ପାଦରେ ତେଣ୍ ବୁଲୁଥିବା ହରିଶ ବା ଛପି ଛପି ପାଦ ପକାଇଥିବା ବାଘର ଶବ ଶୁଣି ପାରୁଥିଲେ ।

ଦିନେ ସେ ରାତରେ ଏହିପରି ଭାବରେ ବୁଦ୍ଧା ଆଡ଼ୁଆଳରେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛନ୍ତି, ପଦ ବା ପାଣିର କୌଣସି ଶବ ଶୁଣିବେ ବୋଲି କାନ ତେଣି ରହିଛନ୍ତି, ଏହି ସମୟରେ ହୃଦକୂଳରେ କୌଣସି ଏକ ବସ୍ତୁ ଗୁଣ ଯାଉଥିବାର ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ । ଅନ୍ତର ହୋଇଥିବାରୁ ସିଏ ଆଦୌ କିଛି ଦେଖିପାରୁ ନଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର ଦଶରଥଙ୍କୁ ତ ଶବରେଣା ବାଣ ମାରିବାର କୌଣସି ବି ମାଳୁମ ଥିଲ । ତେଣୁ ଶବଟିକୁ ଶୁଣିବାକୁ ତାଙ୍କ ଲାଗି ଯଥେଷ୍ଟ । ଶୁଭ ସମ୍ବନ୍ଧ, ନିଶ୍ଚୟ ଗୋଟାଏ ହାତ ସେହି ବାଟ ଦେଇ ଗୁଲିପାଇଛି । ସିଏ ଜାର ମାରିଲେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏକ ତଙ୍କାର ଶବ ଶୁଣାଗଲ ଓ ତାହାକୁ ଶୁଣି ସିଏ ଏକାବେଳକେ ଚକିତ ହୋଇ ଉଠିଲେ ।

“ରକ୍ଷା କର, ରକ୍ଷା କର, ମୋ ଦେହରେ କାହାର ଶର ଆସି ବାଜିଲ ।”

ଦଶରଥଙ୍କର ହାତରେ ଥିବା ଧନ୍ୟ ତଳକୁ ଖସି ପଡ଼ିଲ । ସେ ଉସ୍ତାବୁଲ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ଓ ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ବୁଲଇ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲ । ସିଏ ପ୍ରକୃତରେ କଂଶ କଲେ ! ଜଣଳର କୌଣସି ପ୍ରାଣୀ ପରିବତେଣୀ ଶାର ମାର ଜଣେ ମଣିଷକୁ ଆସାଇ କଲେ ? ଅରଣ୍ୟପଥ ଦେଇ ସେ ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ହୃଦ ଆଡ଼କୁ ଦର୍ଶିଲେ । ହୃଦକୂଳରେ ଗୋଟିଏ ତରୁଣ ଯୁବକ ରକ୍ତାକ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲ । ସିଏ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବିନ୍ୟସ୍ତ ଭବରେ ସେଠି ପଡ଼ି ରହିଥିଲ,—ଟିକିଏ ଆଗରୁ ପାଣିରେ ଭରୁଥିବା ମାଠାଟିକୁ ନିଜର ହାତରେ ଜାରୁଢ଼ି କରି ଧରିଥିଲ ।

ୟୁବଜଟି ଆଶ୍ରିତାଦ କରି କହିଲ, “ଆଜ୍ଞା, ତେବେ ଆପଣ ସେହି ପାରଟି ପେଷି ମୋ’ର ପ୍ରାଣନାଶ କଲେ ? ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର କି ଅନ୍ୟ କରିଥିଲ ଯେ ଆପଣ ମୋ’ପୁଣି ଏପରି କଥାର କଲେ ? ମୁଁ ଜଣେ ମୁନିଙ୍କର ପୁଣି । ମୋ’ର ବୃକ୍ଷ ପିତାମାତା ଅନ, ତେଣୁ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କର ଶୁଣ୍ଟୁଥା କରେ ଓ ସେମାନଙ୍କର ସବୁ କାହିଁ କରିଦିଏ । ସେମାନଙ୍କ ଲାଗି ମୁଁ ଏଠାକୁ ପାଣି ନେବାକୁ ଆସିଥିଲ । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ବର୍ତ୍ତିମାନ ମୋତେ ସେମାନଙ୍କର ସେବା କରିବାରୁ ବଞ୍ଚିଲ କଲେ । ଆପଣ ଏହି ବାଟ ଦେଇ ସେମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଆନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ଏହି ଘଟନାଟି କହିଲ । କିନ୍ତୁ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ଏହି ଶାରଟିକୁ ମୋ’ର ଗୁରୁ ଉଚନ୍ତୁ କାଢି ବାହାର କରି ନିଅନ୍ତି । କାରଣ ପାରଟି ଦେହରେ ରହିଥିବାରୁ ମୋ’ର ଭାବ ଯନ୍ତ୍ରଣା ହେଉଛି ।”

ଦଶରଥ ଷଷ୍ଠୀନାରୁ ଶରଟିକୁ ବାହାର କରି ଥଣିଲେ । ତରୁଣଟି ଶେଷଅର ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଧାର୍ଯ୍ୟନିଶ୍ଚାସ ପକାଇଲ ଓ ତା'ପରେ ତା'ର ପ୍ରାଣବାୟୁ ଛିପିଲା ।

ତା'ପରେ ଦଶରଥ ନିଜେ ଯାଇ ମାଠେ ଆରା ପାଣି ଉବଳେ ଓ ମୁମୂର୍ତ୍ତି ମୁନିସୁଷ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଦେଇଥବା ବାଟଟିକୁ ଧରି ଆଗରୁ ବୁଲିଲେ । କିନ୍ତୁ ସମୟ ପରେ ସେ ତା'ର ବାପା କହୁଥିବାର ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲେ :

“ପୁଅରେ, ତୋର ଏକେ ତେର ତାହିକ ହେଲ କହିଲୁ ! ତୁ କ'ଣ ଦ୍ରୁଦରେ ଯାଇ ପହିଁରୁଥିଲୁ କି ? ତୋ'ର ସେଠି କିନ୍ତୁ ବିପଦ ଘଟିଲ ବୋଲି ଆଶଙ୍କା କର ଆମେ ତ ବିକଳ ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିଲୁ । ମାତ୍ର ତୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଉ ନାହିଁ କାହିଁକ ?”

ଅର ଥର କଣ୍ଟରେ ଦଶରଥ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

“ମୁନିବର, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ମୁଅ ନୁହେଁ । ମୁଁ ଜଣେ କ୍ଷମିୟୁ, ଏବଂ ମୋ'ର ଧନୁର୍ବିଦ୍ୟାରେ କୌଣଳ ବିଷୟରେ ମୁଁ ଆଜିଯାଏ ଭାରି ଗବ୍ଦ କରୁଥିଲ । ଆଜି ବାତରେ ମୁଁ ଶିକାର ଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରୁଥିବା ସମୟରେ ପାଣିକୁଳରେ ଗୋଟାଏ ହାତା ପାଣି ପିଇଥିବାର ଶବ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲା । ଶବ ଅନୁସାରେ ଶର ନିଷ୍ପତ୍ତି କଲ । କିନ୍ତୁ ହାୟୁ, ଆପଣଙ୍କର ଦୁଆହି ସେହି ଶର ଦ୍ୱାରା ବିକି ହେଲା । ବର୍ତ୍ତିମାନ ଆପଣ ମୋତେ କହନ୍ତୁ, ମୁଁ କିପରି ସେହି ଦୃଷ୍ଟି ଲାଗି ଉପୟୁକ୍ତ ପ୍ରାୟୁଷିତ କରି ପାରିବ !”

ଏକଥା ଶୁଣି ବୁଝ ପିତାମାତା ଉଚି ସ୍ଵରରେ ରୋଦନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ଦୁଆ ମରି କରି ପଞ୍ଚଥିବା ପ୍ଲାନକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ନେଇଯିବା ସକାଶେ ସେମାନେ ଦଶରଥଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ସ୍ଵିଏ ସେମାନଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଦୁଆ ଥିଲ । ତା'ର ମୁତ୍ତ ଶଶିର ପାଖରେ ବସି ସେମାନେ ମୟୋପାଠ କଲେ ଓ ତା'ରପରେ ପାଣି ସିଂହ ତା'ର ଶେଷ ଦିଯା ସମାଦନ କଲେ । ତା'ପରେ ମୁନି ଦଶରଥଙ୍କୁ କହିଲେ :

“ଏଥର ଶୁଣ ଦଶରଥ ! ଆପଣଙ୍କର ଦୋଷରୁହୁଁ ଆମର ପ୍ରିୟମୁଖର ଶବ ଉପରେ ଆମକୁ ଅଛୁବିସର୍ଜନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲ । ତୁମକୁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ତୁମର ଏକ ପ୍ରିୟମୁଖ ସକାଶେ ଅଛୁବିସର୍ଜନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେଥିମରି ବର୍ତ୍ତିମାନ ଅନେକ ବର୍ଷ ବାକି ଅଛୁ ସତ, ମାତ୍ର ସେହି ଦଣ୍ଡ ତୁମକୁ ଅବଶ୍ୟକ ଭେଗିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।”

ମୁକ୍ତ ଦେହଟିକୁ ଦାହ କରିବା ଲଗି ସେମାନେ ତତ୍ତ୍ଵ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ । ତା'ପରେ ସେମାନେ ନିଜେ ବି ସେହି ତତ୍ତ୍ଵରକୁ ତେଣୁ ପଡ଼ିଲେ ଓ ପ୍ରାଣ ବିସ୍ମର୍ଜନ କଲେ ।

ତା'ପରେ କେତେ କାଳ ଅତିବାହୁତ ହୋଇଗଲା । ଦଶରଥ ଅଯୋଧ୍ୟାର ରାଜା ହେଲେ ଏବଂ କୌଣସାଙ୍କୁ ବିବାହ କଲେ । ଏବଂ ମହିମମୟ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଥିଲେ ।

ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଅଯୋଧ୍ୟାପୁରରେ ସମତ୍ରେ ଭଲ ପାରିଥିଲେ । କେବଳ ଦୀତ୍ୟାୟ ରାଣୀ କୈକେୟୀ ଓ ତାଙ୍କର ଦାସୀ ରାମଙ୍କୁ ମୋଟେ ଦେଖି ପାରୁ ନଥିଲେ । ସେମାନେ ଦୁହଁ ମିଶି ରୁଣୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ସଂନାଶ ଲଗି ପଡ଼ିଯଦ୍ଦ କଲେ, ଏବଂ ସେହିମାନଙ୍କ ସକାଶେହି ତାଙ୍କୁ ଚନ୍ଦବର୍ଷ ବନକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

ସେତେବେଳେ ଦଶରଥଙ୍କୁ ଶୋକସନ୍ତ୍ରୁତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲ; ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ ହୃଦକୁଳରେ ସେହି ଅରଣ୍ୟ ଭିତରେ ପ୍ରାଣ ହରାଇଥିବା ସେହି ତରୁଣଟିର କୃକ ପିତାମାତା ଦିନେ ଯେପରି ଶୋକ ସନ୍ତ୍ରୁତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ, ଠିକ୍ ସେହିପର ।

ଆପଣାର ଧନୁବିଦ୍ୟାର କୌଣସି ବିଷୟରେ ଦଶରଥ ଏକଦା ଏପର ରାଣୀ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ଯେ, ସିଏ ଆପଣାର ବିବେକକୁ ମଧ୍ୟ ହରାଇ ବିଷୟିଥିଲେ । ରାତିରେ ଶର ପେଷି କାହାକୁ ଆଦାନ କରିବାରେ ଯେଉଁ ବିପଦ ରହିଛି, ସେହି ବିଷୟରେ ସେ ଆଦୋଦୀ କିନ୍ତୁ ହେଲେ ଭାବୁ ନଥିଲେ । ଶରଭେଦ ବାଶ ମାରି ପାରିବାରେ ଆପଣାର ଦକ୍ଷତା ଉପରେ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଆସ୍ତା ରଖିବା ପରିବର୍ତ୍ତୀ ଦିବାଲୋକ ସମୟରେ ଶର ମେଷିବାଟା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ନିଷ୍ଠାୟ ଅଧିକ ଭଲ ହୋଇଥାଏନ୍ତା । ଅବଣ୍ ଏକଥା ସତ ଯେ ସିଏ କଦାପି କାହାର ଅନିଷ୍ଟ ଜାହା କରୁ ନଥିଲେ । ମାତ୍ର ତଥାପି ତାଙ୍କଠାରେ ଦୂରଦଶୀର୍ଣ୍ଣାର ଅସ୍ତ୍ରବ ରହିଥିଲା ।

ବାରାଣସୀର ଜଣେ ବଣିକ ମନରେ ଦୂରଟି ଦେନ୍ତିକିଷ୍ଟ ଶାଶ୍ଵତ ପ୍ରତି ଭରି ଦୟାଜାତ ହେଲ । ସେମାନଙ୍କ ସିଏ ଏକ ଶରୀର ପ୍ଲାନକୁ ନେଇଗଲେ । ସେଠାରେ ସେ ନିଆଁ ଜଳାଇ ଟିକିଏ ଉଷ୍ମ କରାଇଲେ ଓ ଲୋକମାନେ ମନ ଗୋରୁ ଜଳାଇଥିବା ତତ୍ତ୍ଵରୁ ମାତ୍ର ଅଣି ଶାଶ୍ଵତ ଦୂହିଙ୍କୁ ଶାଇବାକୁ ଦେଲେ ।

ବର୍ଷାଦିନ ଆସିଲ ବେଳକୁ ଶାଶ୍ଵତ ଦୂରଟି ଭରି ଦୂଷ୍ମୟଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ । ସେମାନେ ପୁନଃବାର ପବତଥିଥିଲକୁ ଉଠି ଗୁଲିଗଲେ ।

ମାତ୍ର, ବାରଣସୀର ସେହି ବଣିକଙ୍କ ପ୍ରତି ଆପଣାର କୃତଜ୍ଞତା ସ୍ଵରୂପ ସେମାନେ ସେହିଠି ଯାହା ଲୁଗାପଟା ପଡ଼ିଥିଲ, ତାହାକୁ ଉଠାଇ ଆଣି ସେମାନଙ୍କର ଏତେ ଉପକାର କରିଥିବା କରିଛୁ ପାଖରେ ଆଣି ଦେବା ଲାଗି ମନସ୍ତ କଲେ । ସେମାନେ ଘର ଘର ଓ ଗାଆଁ ଗାଆଁ ହୋଇ ଉଚ୍ଚ ଭୁଲିଲେ । ବାହାରେ ଶୁଣୁଥିବା ଯାବଣୀୟ ପୋଷାକ ପରିଛୁଦକୁ ଉଠାଇ ଆଣିଲେ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ବଣିକର ଗୁହରେ ପଦ୍ଧତିରେ ଦେଲେ ।

ସେମାନଙ୍କର ଏହି ଉତ୍ତିମ ଅଭିପ୍ରାୟୁକ୍ତିକୁ ବଣିକ ବେଶ୍ ଭଲକର ବୁଝି ପାଇଲେ ସତ, ମାତ୍ର ସେହି ଲାଗୁଣୀତି ପରିଛେଦିବୁଡ଼ିକୁ ସିଏ ମୋଟେ ବ୍ୟବହାର କଲେ ନାହିଁ, ବିଷୟ ମଧ୍ୟ କଲେ ନାହିଁ । କେବଳ ଯନ୍ତ୍ରର ସହିତ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଅଳଗା କରି ରଖିଲେ ।

ଚେଣେ ଦୁଇ ଶାଗୁଣୀକ ସକାଶେ ଶୁଣିଆଡ଼େ ଫାଶ ବସା ହୋଇଗଲ ଏବଂ ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟରୁ ଶେଷକୁ ଗୋଟିଏ ଧରୁ ପଡ଼ିଲ । ଶାଗୁଣୀ ପାଖରେ ସେଇଟିକୁ ଆଣି ହାଜର ବି କରାଗଲ । ରାଜା ତାକୁ ପରୁରିଲେ :

“ତୁ କାହିଁକି ମୋ’ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କର ଦ୍ରୁକ୍ୟକୁ ରୈଗି କରି ନେଇ ଯାଉଥିଲୁ ?”

“ଜଣେ ବଣିକ ଏକବା ମୋ’ର ଓ ମୋ’ ଜୀଇର ଜୀବନ ରକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସେହି ଉପକାରର ରୁଣକୁ ପରିଶୋଧ କରିବା ସକାଶେ ଆମେ ତାଙ୍କ କରି ଏହିସବୁ ପରିଛୁଦ ସଗ୍ରହ କରୁଥିଲୁ ।”—ଚତେଇଟି ଉତ୍ତିର ଦେଇ କହିଲ ।

ତା’ପରେ ବଣିକକୁ ମଧ୍ୟ ଦରବାରକୁ ଡକାଗଲ ଓ ରାଜା ତାଙ୍କୁ ବି ପ୍ରଶ୍ନ ପରୁରିଲେ ।

ବଣିକ ଉତ୍ତିର ଦେଲେ, “ମଣିମା, ଶାଗୁଣାଦୁହେଁ ପକୃତରେ କେତେ-କେତେ ପରିଛୁଦ ଆଣି ମୋ’ ପାଖରେ ଜମା କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ମୁଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଯନ୍ତ୍ରର ସହିତ ରଖିଛୁ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ମାଲିକମାନଙ୍କୁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଫେରାଇ ଦେବାକୁ ବି ପ୍ରସୁତ ଅଛି ।”

ରାଜା ଶାଗୁଣମାନଙ୍କୁ କ୍ଷମା ଦେଲେ । କାରଣ ସେମାନେ କୃତଜ୍ଞତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକୁ କରିଥିଲେ । ଅବଶ୍ୟ ଏକଥା ସତ ଯେ ସେମାନେ ବିବେକର ସହିତ ସେବିଷ୍ଟୀରେ କିନ୍ତୁ ଚିନ୍ତା କରି ନଥିଲେ । ଏବଂ ଆପଣାର

ବିବେକିତା ବଳରେ ପଣ୍ଡିକ ମଧ୍ୟ ସୌଭଗ୍ୟବଶତଃ ରାଜଦଶ୍ରୁ ନିଷ୍ଠୁତ ପାଇ
ପାରିଲେ ।

*

ଏହି ବିବେକିତାର ଧାରଣାଟିକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଜାପାନ ଦେଶର
ଲୋକମାନଙ୍କର ଏକ ଚମଳାର କଥା ରହିଛି ।

ସେମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ମନ୍ଦର ଉଚିତରେ ଖାମ୍ବାକୁକର ଏକ ମୂର୍ଖ ରହିଛି ।
ତୁଳଦେବ ଏକ ପଦ୍ମପୁନ୍ତ ଉପରେ ବସିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଆଗରେ ତିନୋଟି ମାଙ୍କଡ଼
ଅଛନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ଦୁଇ ହାତରେ ଆଖି ବନ୍ଦ କରି ରଖିଛି, ଆଉ ଗୋଟିଏ କାନ
ବନ୍ଦ କରିଛି ଏବଂ ତୃତୀୟ ମୁହିଁକୁ ବନ୍ଦ କରି ରଖିଛି । ଏପରି କରି ମାଙ୍କଡ଼
ତିନୋଟି ଆମକୁ କେହିଁ କଥାର ସ୍ଵର୍ଗନା ଦେଉଛନ୍ତି ? ପ୍ରଥମଟି କହୁଛି :

“ମୁଁ ଖରପ କଂବା ମନ୍ଦ କଥା କେବେ ଦେଖେ ନାହିଁ ।”

ଦୃତୀୟ କହୁଛି :

“ମୁଁ କୌଣସି ଖରପ କ ମନ୍ଦ କଥା କେବେ ଶୁଣେ ନାହିଁ ।”

ଏବଂ ତୃତୀୟ କହୁଛି :

“ମୁଁ ଖରପ ବା ମନ୍ଦ କଥା କେବେ କହେ ନାହିଁ ।”

ଠକ୍ ସେହିପରି ଭାବରେ, ଜଣେ ବିବେକଥିବା ମଣିଷ ବିବେକର ସହିତି
ୟାହାକିଛି ଦେଖେ, ଯାହାକିଛି ଶୁଣେ ଓ ଯାହାକିଛି କହିଥାଏ ।

ସିଏ ସବୁବେଳେ ପରିଣାମଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ତିନ୍ତା କରେ, କାଲି କ’ଣ
ଘଟିବ ଯେହି ବିଷୟରେ ଭାବେ, ଏବଂ ଯଦି ଆପଣାର ବାଟଟି ତାକୁ ଜଣା ନଥାଏ,
ତେବେ ସିଏ ସେ କଥାକୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରି ନିଷ୍ଠୁତ ରୁହେ ।

କଣ୍ଠୀ

ଗୋଟିଏ ସିଂହ, ଗୋଟିଏ ହେଠା ଏବଂ ଗୋଟିଏ କୋକଣୀଆଳ ଏକାଠି ଶିକାର କରିବାକୁ ଗଲେ । ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ଗଧ ମାରିଲେ, ଗୋଟିଏ ହରିଣ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଠେକୁଆ ବି ମାରିଲେ ।

ଏହିସବୁ ଶିକାରମାନଙ୍କ ଉପରେ ଆଖି ପକାଇ ପକାଇ ସିଂହ ହେଠାକୁ କହିଲା :

“ବନ୍ଧୁ, ତୁମେ କହିଲ ଏହି ଶିକାରକୁ ଆମେ କିପରି ନିଜନିଜ ଭିତରେ ଝର କର ନେବା ?”

ହେଠା ଉଦ୍‌ଦୃଶ୍ୟ ଦେଇ କହିଲ, “ତିନୋଟିଯାକ ଜନ୍ମିତ୍ର କାଟି ଭାଗ ଭାଗ କରିବାର ଆଦୌ ପ୍ରସ୍ତୁତାଜନ ନାହିଁ । ଆପଣ ଗଧଟିକୁ ନିଅନ୍ତ୍ର, କୋକଣୀଆଳ ଠେକୁଆଟିକୁ ନେବ ଆଉ ମୁଁ ହରିଣଟିକୁ ନେଇଛି ! ସେଥରେ ମୋ’ ମନରେ କୌଣସି କଲାନା ରହିବ ନାହିଁ ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ସିଂହ ଫୋଖରେ ଗର୍ଜନ କର ଉଠିଲ, ଏବଂ, ହେଠାର ସେହି ଉଦ୍‌ଦୃଶ୍ୟ ସକାଶେ ତାକୁ ଏକ ସୁରମ୍ଭାର ଦେଲାଭଳ, ସିଏ ଆପଣାର ପଂଖା ଦ୍ୱାରା ଗୋଟାଏ ମୁଖ ମାର ହେଠାର ମୃଣଙ୍କରୁ ସତେଅବା ଶୁଣୁଣୁଣ୍ଟ କରି ପକାଇନ । ଏବଂ ତା’ପରେ କୋକଣୀଆଳ ଆଡ଼ିକୁ ଅନାଜ କହିଲା :

“ବର୍ତ୍ତିମାନ ତୁ କହ, ଆମେ ଶିକାରଗୁଡ଼ିକୁ କିପରି ଭାଗ କର ନେବା !”

ନିଜ ମୁଣ୍ଡକୁ ଏକାବେଳେକେ ତଳକୁ ନୁଆଁଇ ଆଖି କୋକଣୀଆଳ ଉଦ୍‌ଦୃଶ୍ୟ ଦେଲ, “ଆଜ୍ଞା, ଏଥରେ ଆଉ ଭାବିବାର କ’ଣ ଅଛୁ ? ଆପଣ ସକାଳେ ଗଧଟାକୁ ଖାଇବେ, ରାତରେ ହରିଣକୁ ଖାଇବେ, ଏବଂ ତା’ ମରୁରେ କେତେବେଳେ ଇଚ୍ଛା ହେଲେ ଠେକୁଆଟିକୁ ବି ମଣୋହି କରନେବେ ।”

“ଅତି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ,”—ସିଏ ଏକା ସବୁଯାକ ଶିକାରର ଅଧିକାରୀ ହେବା କଥା ଶୁଣି ସିଂହ ଭାବ ଖୁବୀ ହୋଇ କହିଲ, “କିନ୍ତୁ ତୋତେ ଏତେ ବିବେକ ଆଉ ନ୍ୟାୟର ସହିତ ଏପରି କିଏ ଭବି ଶିଖାଇଲ କହିଲୁ ?”

“ଆଜ୍ଞା, ଏଇ ହେଠା ଶିଖାଇଲୁ,”—ଭର କନକନ ହୋଇ କୋକଣୀଆଳି ଉତ୍ତର ଦେଲ ।

କୋକଣୀଆଳି କାହିଁକି ଏପରି ଉତ୍ତର ଦେଲ କହିଲ ? ସିଏ ପ୍ରକୃତରେ ସେପରି ଭାବୁଥିଲ, କ’ଣ ତାହାହିଁ କହିବା ଲାଗି ସେ ସେହିପରି ଉତ୍ତର ଦେଲ ? ମୋଟେ ନୁହେଁ । ତେବେ, ସିଏ କ’ଣ ପ୍ରକୃତରେ ସିଂହର ମନ ଖୁସି କରିବାକୁ ସେପରି କହିଲ ? ସେକଥା ମଧ୍ୟ କଦାପି ନୁହେଁ । ସିଏ କେବଳ ଭୟଭୁତ ହୋଇଛି ସେପରି କହିଲ, ସେ ଏପରି କହିଲ ବୋଲି ଆମେ ତାକୁ ନିଷ୍ଟପ୍ତ ମାର୍ଗନା କରି ପାରିବା । ମାତ୍ର ଆମକୁ ତଥାପି ସ୍ଥାଳାର କରିବାକୁ ହେବ ସେ ସିଏ କଦାପି ସତକଥା କହ ନଥିଲ । କେବଳ ଧୂତ୍ର ଭବରେ ଗୁଲଖି କରିଛି ସେପରି କହିଥିଲ । ଏବଂ, ତା’ର ସେହି କଥାଟି ସିଂହକୁ ବି ଯେ ଏତେ ଭଲ ଲାଗିଲ, ସିଏ ସତ୍ୟକୁ ଭଲ ପାହିଥିବାକୁ ଯେ ଏପରି ହେଲ ତାହା କଦାପି ନୁହେଁ । ସିଏ ମାଂସକୁ ଭଲପାଇ ଥିବାରୁହି ତାକୁ ସେକଥା ଏଡ଼େ ଭଲ ଲାଗିଲ ।

*

ଆବୁ ଆବୁବାସ ନାମକ ଜଣେ ମୁସଲମାନ ଲେଖକ ଆମକୁ ରାଜା ସନ୍ନେ-ମନ୍ଦିର ମହିମା ବର୍ଣ୍ଣନା ଦରି କହିଛନ୍ତି । ସନ୍ନେମନ ଜେରୁଜେଲମର ରାଜା ଥିଲେ, ଦିନ୍ଦୁମାନଙ୍କର ସେହି ପବିତ୍ର ନରଶାରେ ରାଜତ୍ର କରୁଥିଲେ ।

ତାଙ୍କର ଦରବାର-କଷରେ ଛଅଶହ ଆସନ ରହିଥିଲ, ସେଥିରୁ ଅଧେ ଆସନ ମୁହିସିମାନଙ୍କ ସକାଶେ ଉଦିଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିଥିଲ । ଆଉ ଅଧେରେ ଯାଦୁଗରମାନେ ବସୁଥିଲେ । ଏହି ଯାଦୁଗରମାନେ ଆପଣାର ଯାଦୁଗର ଦ୍ୱାରା ସନ୍ନେମନକୁ ନାନାଘାଟେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ।

ରାଜାଙ୍କର ଦରବାର ବପୁଥିବା ସମୟରେ ବଢ଼ିବଢ଼ି ଚଢ଼େଇଙ୍କର ଏକ ବୃଦ୍ଧତ୍ଵ ପଳ ରାଜାଙ୍କର ଆଦେଶ ପାଇବା ମାତ୍ରକେ ବଷ ମଧ୍ୟରେ ଆସି ପ୍ରକେଶ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଆପଣାର ତେଣା ମେଲର କଷରେ ଥିବା ଛଅଶହଟିଯାକ ଆସନ ଉପରେ ଶୁଇ କରି ରଖିଥିଲେ । ଏବଂ, ତାଙ୍କର ଆଦେଶ ଅନୁସାରେ, ପ୍ରତେକ ଦିନ ସକାଳେ ଓ ସନ୍ଧାନବେଳେ, ଏକ ଅଛି ଶର୍ଣ୍ଣାଳା । ଝଢ଼ିପବନ ଆସି ପହଞ୍ଚ ଯାହିଥିଲ, ସମର ରାଜପ୍ରାସାଦଟିକୁ ଉତ୍କର୍ଷ କୁ ବିଠାଇ ନେଇ ଯାହିଥିଲ, ଏବଂ ସଙ୍ଗ ସଙ୍ଗେ ତାହାକୁ ମାସକ ଲାଗି ଏକ ଯାତ୍ରାରେ ବାହାର କରି ନେଇଥିଲ । ଏବଂ ଏହିପରି ଭବରେ ରାଜା ବହୁ ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ରହିଥିବା ତାଙ୍କର ରାଜ୍ୟାଂଶୁଗୁଡ଼ିକୁ ପାଖରେ ରହି ଶାସନ କରି ପାରୁଥିଲେ ।

ଏବଂ ସଲେମନ ଆପଣାର ସିଂହାସନକୁ ମଧ୍ୟ ଅକଳ୍ପନୀୟ ଭବରେ ତମଙ୍କାର କର ତିଆର କରିଥିଲେ । ସେହି ସିଂହାସନଟି ଏପରି ଭବରେ ଗଢ଼ା ହୋଇଥିଲ ଯେ ତାହା ସମ୍ମାନରେ ଶାନ୍ତିର ଆଗରେ କେହି ପଦେହେଲେ ମିଛକଥା ମୋଟେ କହି ପାରୁ ନଥିଲେ ।

ସିଂହାସନଟି ହାତଦାନ୍ତରେ ତିଆର ହୋଇଥିଲ, ସେଥିରେ ଦୃଶ୍ୟ କେତେ ପ୍ରକାରର ମଣିମାଣିକ ଖଣ୍ଡା ହୋଇ ରହିଥିଲ । ତା'ଗୁରୁପାଣରେ ସୁନାରେ ତିଆର ରୁଗ୍ରେଟି ଖଣ୍ଡର ଗଛ ବି ଥିଲ ଏବଂ କୋଳ ଦୂଷାବରେ ସେଗୁଡ଼ିକରେ ବି ମଣି-ମୁକ୍ତାମାନ ଫଳୁଥିଲ । ସେଥିରୁ ଦୁଇଟି ଗଛ ଉପରେ ଦୁଇଟି ସୁନା ମୟୁର ବସି ଥିଲେ ଏବଂ ଆଜ ଦୁଇଟି ଉପରେ ସୁନା ଶାଗୁଣାମାନ ବିଶିଥିଲେ । ସିଂହାସନର ଦୂର ପାଖରେ ମଧ୍ୟ ଦୁଇଟି ମଣିପ୍ରୟୁମ୍ବ ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇଟି ସୁନାତିଆର ସିଂହ ରହିଥିଲେ । ଏବଂ ସେହି ଗଛଗୁଡ଼ିକର ଗଣ୍ଡି ଉପରେ ମଣିମୁକ୍ତାର ଅଙ୍ଗୁରକୋଳ ଫଳୁଥିବା ସୁନା ତିଆର ଅଙ୍ଗୁରଲଭାମାନ ଗୁଡ଼ାଇ ହୋଇ ରହିଥିଲ ।

ଶାନ୍ତି ସଲେମନଙ୍କ ତାହାର ପଟକୁ ଉତ୍ସାହିତର କୁଳଚୁବିମାନେ ବସୁ-ଥିଲେ । ସେମାନେ ସୁନା ତିଆର ଆସନ ଉପରେ ବସୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବାମ ପାଖରେ ଯାଦୁଗରମାନେ ବସୁଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଆସନମାନ ବୁପାରେ ତିଆର ହୋଇଥିଲ ।

ଯେତେବେଳେ ଶାନ୍ତି ସିଂହାସନ ଉପରେ ବସି ନ୍ୟାୟ ବିର୍ତ୍ତ କରୁଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ସାଧାରଣ ପ୍ରକାମାନେ ତାଙ୍କର ଏକାବେଳେକେ ସାନ୍ଦିଖ୍ୟକୁ ଆସି ପାରୁଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତ ଆହିଙ୍କରଣ ବିଜୟରେ କୌଣସି ସାକ୍ଷୀ ଦେବା ପାଇଁ ଆସୁଥିଲ, ଯଦି ସେ ଏତେଟିକିଏ ପରିମାଣରେ ମଧ୍ୟ ସତ୍ୟଠାରୁ ହୁତି ଯାଉଥିଲ, ସେତେବେଳେ ଏକ ଅଦ୍ଵିତୀୟ ପାଠନା ପାଇଥିଲ । ତାକୁ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଶାନ୍ତି ବସିଥିବା ତାଙ୍କର ସିଂହାସନଟି ସିଂହ, ଖଣ୍ଡଗର୍ବ, ମୟୁର ଏବଂ ଶାଗୁଣା-ଗୁଡ଼ିକ ସମେତ ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ଓଳଟା ହୋଇ ଯାଉଥିଲ । ତା'ପରେ ସିଂହମାନେ ନନ୍ଦ ବାହାର କର ମାତ୍ର ଆସୁଥିଲେ, ଲଞ୍ଜଗୁଡ଼ାକୁ ଭୁଲ୍ଲ ଉପରେ ବାଡ଼ୋଇଥିଲେ । ଶାଗୁଣା ଏବଂ ମୟୁରମାନେ ଡେଣା ପଢ଼ିପଡ଼ି କରିବାରେ ଲଗୁଥିଲେ ।

ଏବଂ ତେଣୁ ସାକ୍ଷୀମାନେ ବି ଉୟରେ ଥରହର ହେବାକୁ ଆଗମ୍ବନ କରୁଥିଲେ ଓ ତା'ପରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବୋଲି ମିଛକଥା କହିବାକୁ ସାହସ କର ପାରୁ ନଥିଲେ ।

ଏହାଦ୍ୱାରା ସବୁକଥା ପ୍ରକୃତରେ ଭରି ସହଜ ହୋଇ ଯାଉଥିଲ ଏବଂ ତାହା ଶାନ୍ତିଙ୍କର ଦାୟତ୍ତ ଭୁଲକବାକୁ ବି ନିଶ୍ଚିପ୍ତ ଭରି ସହଜ କରି ଦେଉଥିବ । ମାତ୍ର

ଉସୁ ପ୍ରକୃତରେ ଏବ ଭାବ ଦୟାମୟ ବୟସୁ ଏବଂ ତାହା ସତ୍ୟ ଭିତରେ କେତେ ଅନର୍ଥକୁ ନେଇ ପୁରୁଷ ଦେଉଥିଲା ।

ଆଜୁ ଆବାସଙ୍କ ବନ୍ଧୁର କାହାଣୀଟି ଅନୁସାରେ, ଘଟନାକ୍ଷେତ୍ରରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସେହି ଉସୁ ସତ କହିବା ଲାଗି ବାଧ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତଥାପି ତାକୁ କଦାପି ସତ୍ୟବାକୀ କରିପାରୁ ନଥିଲା । କାରଣ, ହୁଏଇ ପର ମୁହଁର୍ତ୍ତିଟିରେ ଉସୁବଶ ହୋଇ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଆଦୋ ତା'ମନର କଥାଟିକୁ କହି ପାରୁ ନଥିଲା । ଆମର ପୁରୁଷ କାହାଣୀଟିରେ କୋକଣିଆଳି ଯେଉଁପରି କଲା, ଠିକ୍ ସେହିପରି । ଏବଂ, ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଠିକ୍ ସେହି କଥାହିଁ ଦିଅଥାଏ ।

ସତ୍ୟକଥା କହି ଶିଖିବା ସକାଶେ ଜଣେ ସଜୋଡ଼ ବ୍ୟକ୍ତି ଲାଗି ସଲେମନଙ୍କ ସିଂହାସନ ଭିତରେ ରହିଥିବା ଯାଦୁଶ୍ରୀଗୁଡ଼ିକର ଆଦୋ କୌଣସି ପ୍ରୟୋକନ ନଥାଏ । ସତ୍ୟର ଯଥାର୍ଥ ସିଂହାସନଟି ତ ତା'ର ଦୁଦୁର ଭିତରେହିଁ ବିଶ୍ଵାସ ରହିଥାଏ; ତା'ର ନିର୍ମଳ ଆସ୍ତାଟି ତାକୁ କେବଳ ନିର୍ମଳ ସତ୍ୟବାକୀ କହିବାକୁହିଁ ପ୍ରେରଣା ଦେବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ଶିକ୍ଷକ, ମାଲକ କିଂବା କୌଣସି ବିଶ୍ଵର-ପତଙ୍ଗ ଉସୁ କରି ସିଏ କଦାପି ସତ୍ୟକଥା କହେ ନାହିଁ; ମାତ୍ର ଜଣେ ନ୍ୟାୟନ୍ତ୍ରୀ ମଣିଷର ସତ୍ୟ ଏକଲକ୍ଷଣ ହୋଇ ରହିଥିବାରୁ ଓ ତା'ର ସ୍ମରବର ଏକ ପଣ୍ଡିତୀୟକ ହୋଇ ରହିଥିବାରୁହିଁ ସିଏ ସତ୍ୟକଥା କହିଥାଏ ।

ସତ୍ୟପ୍ରତି ତା'ଭିତରେ ରହିଥିବା ଶ୍ରୀକାହିଁ ତାକୁ ଯାବନ୍ତାୟ ଉସୁର ସମ୍ମାନ ହେବାଲାଗି ସମର୍ଥ କରେ । ଯାହା କହିବାକୁ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜର କର୍ତ୍ତାବ୍ୟ ବୋଲି ମନେ କରେ, ସେ ତାହାହିଁ କହେ; ସେପରି କହିଲେ କ'ଣ ଦିବିବ ବା ନନ୍ଦିବ, ସେହି ବିଷୟରେ ଆଦୋ କୌଣସି ବିଶ୍ଵର ନକରିଛି ସେ ସେହି କଥା କହିଥାଏ ।

*

ଶିଖିରୀ ଓ ଶତ୍ରୁ ଦ୍ଵାରା ସମୟ ହୋଇ ରହିଥିବା ରଜା ବିଶ୍ଵାମିନ ଆହୁରି ଅଧୁକ ସମ୍ମାନର ଆଶାରେ ଉପସ୍ଥିତ କରିବାକୁ ମନସ୍ତ କଲେ । ତାଙ୍କର ନିଜ ଜାତି ଯତିନୀ ପ୍ରଭାବ ଉପରକୁ ଉଠି ଉଚିତମ ବ୍ୟାହୁଣିକାରୀ ଅଧିକାର ଲଭ କରିବା ଉଦେଶ୍ୟରେ ସେ ଏହି ଉପସ୍ଥିତ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ।

ଏଥିଲାଗି ସେ ଯାହା କିଛି ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଭାବିଲେ, ତାହାର ଆଚରଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଆପାଜତଃ ଘୋର ବୈଶଗ୍ୟମୟ ଏକ ଜୀବନଯାପନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏକଥା ଦେଖି ସମସ୍ତେ କହିଲେ, “ରଜା ଅବଶ୍ୟ ଜଣେ ବ୍ୟାହୁଣି ହେବାର ଯୋଗ୍ୟ ।”

ମାତ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଶ ବଣିଷ୍ଟ ଆଦୋଈ ସେପରି ଭାବୁ ନଥିଲେ । କାରଣ ସେ ଭଲ କର ଜାଣିଥିଲେ ସେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର କେବଳ ଏକ ଦମ୍ଭ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରେରିତ ହୋଇଥିବେ ସେହି ଉପସ୍ଥାନର କରୁଥିଲୁ । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ତ୍ୟାଗ ଓ ବୈରାଗ୍ୟରେ ମୋଟେ ଯଥାର୍ଥ ନିଷ୍ଠାଟି ନାହିଁ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଶ ବୋଲି ସମ୍ମୋଧନ କରିବା ଲାଗି ସେ ଆଦୋଈ ସମ୍ବନ୍ଧ ହେଲେ ନାହିଁ ।

ଏଥଳରେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତ ହୋଇ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ବଣିଷ୍ଟଙ୍କ ବଂଶର ଏକଶତ ପିଲଙ୍କୁ ଜୀବନରୁ ମାରି ପକାଇଲେ । ମାତ୍ର, ଆପଣାର ଏହି ଦୃଃଖ ଓ ଶୋଚନା ସହେ ବି ବଣିଷ୍ଟ ଯାହା ଅନୁଭିତ ବୋଲି ଭାବୁଥିଲେ, ଜାହାରୁ କହିବା ଲାଗି ଆଦୋଈ ସମ୍ବନ୍ଧ ହେଲେ ନାହିଁ ।

ତେଣୁ ବାଜା ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଜୀବନରେ ମାରିଦେବାକୁ ସକଳଟି କଲେ । ଏବଂ ଆପଣାର ଏହି ଅନର୍ଥ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସମ୍ମନ କରିବା ଲାଗି ସେ ଦିନେ ବଣିଷ୍ଟଙ୍କ କୁଟୀରରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ଦ୍ୱାର ପାଖରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବା ବେଳକୁ ସେ ବ୍ରାହ୍ମଶ ବଣିଷ୍ଟଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ'ଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତୀରେ ହେଉଥିବାର ଶୁଣି ପାରିଥିଲେ । କଥାବାର୍ତ୍ତୀରେ ନିଜ ନାମର ଉଲ୍ଲେଖ ଶୁଣି ସେ ସେହିଠାରେ ଅଟକ ଠିଆ ହେଲେ ଓ କାନ ଡେଇ ଶୁଣିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେଇ ଶୁଣି ପାରିଲେ ଯେ ବିଶୁଦ୍ଧମନା ରୁଷି ବଣିଷ୍ଟଙ୍କର କଥାରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି କ୍ଷମା ଓ ଉଦ୍‌ଦ୍ୱାରତା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଛୁ । ସେକଥା ଉତ୍ସନ୍ଧାତ୍ର ତାଙ୍କର ଦୃଦୟୁକୁ ସର୍ବ କଲ । ଯୋର ଅନୁଭାପର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ସେ ଅସ୍ତ୍ରକୁ ତଳେ ଫୋପାଇ ଦେଲେ ଏବଂ ତା'ପରେ ଉଚରକୁ ଯାଇ ମୁନିକର ଗୋଡ଼କଳେ ପଡ଼ିଗଲେ ।

ବଣିଷ୍ଟ ତାଙ୍କ ମନରେ ଉପଚ୍ଚିତ ହୋଇଥିବା ଅବସ୍ଥାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ତାଙ୍କ ସ୍ନେହର ସହିତ “ବ୍ରାହ୍ମଣୀ” ବୋଲି ସମ୍ମୋଧନ କଲେ ।

ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ବିନୟର ସହିତ ତାଙ୍କ ପରିଚିଲେ, “ଆପଣ କାହିଁକି ଆଗରୁ ମୋ’ର ଉପସ୍ଥାକୁ ସ୍ଥିତି ଦେଉ ନଥିଲେ ?”

ଉଦ୍ଦିର ଦେଇ ବଣିଷ୍ଟ କହିଲେ, “କାରଣ ଏକ ଦମ୍ଭଶତ୍ରୁର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ସେତେବେଳେ ଆପଣ ବ୍ରାହ୍ମଶପଦ ଲାଗି ଦାବ କରୁଥିଲେ । ମାତ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣ ସେଥିଲାଗି ଅନୁଭାପ କଲେଣି, ତେଣୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣଙ୍କଠାରେ ବ୍ରାହ୍ମଶର ଯଥାର୍ଥ ଭବତି ଅବଶ୍ୟ ରହିଛୁ ।”

ଉସବୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ସତ୍ୟ କହିବାର ମାର୍ଗଟି ବଶିଷ୍ଟଙ୍କୁ ଜଣାଥିଲା । ଏବଂ ମନ ଭିତରେ କୌଣସି ବିଦ୍ରୋଷ ପୋଷଣ ନକର ସେ ସେହି ସତ୍ୟରୁ କହି ପାରୁଥିଲେ ।

*

ସତ୍ୟ କଥା କହିବାରେ ଏକ ବିପଦ ନିହିତ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ଭାବରେ ସତ୍ୟ କଥା କହିବା ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମନର ନିର୍ଦ୍ଦର୍ଶନ ନୁହେଁ କି ?

ସୁଳକ୍ଷଣ, ଅନେକ ସମସ୍ତରେ ଏପରି ହୁଏ ଯେ, ପ୍ରଥମେ ଯେପରି ମନେ ହୋଇଥାଏ, ଏହି ବିପଦଟିର ସମ୍ମାନୀୟ ହେବା ଦ୍ୱାରାହିଁ ଆମକୁ ଜାହାତାରୁ ଅଧିକ ଭଲ ଫଳମାନ ପ୍ରାୟ ବି ହୋଇଥାଏ । ମିଥ୍ୟାଜନିତ ସଫଳତା କେବଳ ଏକ ଅପ୍ରାୟୀ ସଫଳତା ଏବଂ ଅଧିକାଂଶ ସ୍କଳରେ ନିଷ୍ଠାପର ଓ ସତ୍ୟାକାର ହୋଇ ରହିବାହିଁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଚର୍ଚାରାର କାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି ପ୍ରତିପାଦିତ ହୋଇଥାଏ ।

ଦିନେ ସକାଳେ ଦିଲ୍ଲୀର ବାଦଶାହ ନିଜ ସିଂହାସନ ଉପରେ ବସି ସିଂହାସନ ଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ନାନା ସମ୍ମାନ ଦ୍ୱାରା ଭୂଷିତ କରୁଥିଲେ । ସେହି ଉତ୍ସବଟି ସମାପ୍ତ ହୋଇ ଆସୁଥିବା ବେଳରୁ ସେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ ସିଏ ଜାକିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ଅହମିଦ ବୋଲି ଜଣେ ଯୁବକ ସେପର୍ଟମ୍ବ୍ରୀ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ସମ୍ମାନ ଗ୍ରହଣ କରି ନାହିଁ ।

ବାଦଶାହ ସିଂହାସନ ଉପରୁ ଓହ୍ଲାର ପଡ଼ିଲେ ଓ ଗୋଟିଏ ତାମୟାନରେ ଯାଇ ବସିଲେ । ସେହି ତାମୟାନରେ ବସି ସେ ନିଜର ବଡ଼ ରାଜପ୍ରାସାଦର ଏଠାକୁ ସେଠାକୁ ଯାଉଥିଲେ ।

ଠିକ୍ ସେହି ସମସ୍ତରେ କିନ୍ତୁ ଯୁବକଟି ଦରକାର ଦରକାର ଆସି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

“ଆପଣଙ୍କର ପୁଅ ବିଳମ୍ବରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲ,”—ବାଦଶାହ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ପିତାଙ୍କ କହିଲେ । ସେ ବାଦଶାହଙ୍କର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ଥିଲେ ।

“ତୁମର ଏତେ ବିଳମ୍ବ କାହିଁକି ହେଲ ?”—ବାଦଶାହ ପରୁଇଲେ, ଯୁବକଙ୍କ ଆତିକୁ ସିଏ କଠୋର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନାଇ ରହିଥିଲେ ।

ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ନିର୍ଭୟେ ଭବରେ ଉତ୍ସବ ଦେଇ କହିଲେ, “ଜହାିପନା, ମୁଁ ଟିକିଏ ଉତ୍ସବଯାଏ ଶୋଇ ପଡ଼ିବାରୁ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଗଲ ।”

ସମସ୍ତଦିନାନେ ଆଶ୍ରମୀ ହୋଇ ଯୁବକଙ୍କ ଅଭିଭୂତ ଅନାଜ ରହିଥାନ୍ତି । ସେ କପର ଏପର ନିର୍ଜଳ ଭାବରେ ବାଦଶାହଙ୍କ ସାହସ କରି କହିପାରିଲେ ସେ ତାଙ୍କର ତେରିରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବା ପଛରେ ଆଉ ଅଧିକ ଭଲ କୌଣସି କାରଣ ନଥିଲ ? ସିଏ ସତରେ କେଡ଼େ ଅଣ୍ଟୁସିଆର ହୋଇ ବାଦଶାହଙ୍କ ଏପର ଏକ କଥା କହିଲେ !

ମାତ୍ର ବାଦଶାହ କୌଣସି କ'ଣ ତିନ୍ତା କଲେ, ଏବଂ ତା'ପରେ ଏହି ନିଷ୍ଠାବାନ୍ ଯୁବକଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କ ମନରେ ପ୍ରତାତି ସମ୍ମାନ କାତ ହେଲା । ସିଏ ତାଙ୍କୁ ଏକ ମଣିର ମାଳା ପ୍ରଦାନ କଲେ ଏବଂ ଆପଣାର କପାଳ ଉପରେ ଧାରଣ କରିବା ଲାଗି ଗୋଟିଏ ସମ୍ମାନ ସ୍ଵର୍ଗକ ମଣିରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଭୂଷିତ କରିଦେଲେ ।

ସ୍ଵର୍ଗକ ଅହୁନ୍ତକ ସତ୍ୟକୁ ଶ୍ରୀବା କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଶକ୍ତ୍ୟ ତଥା କୃଷକ ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଗରେ କେବଳ ସତ୍ୟକଥାହିଁ କହୁଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ଏପର ଏକ ପୁରସ୍କାରର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ପାରିଲେ ।

*

ଏଥରେ ଆଦୌ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ, ବିନା ଆୟୁଷରେ ସତ୍ୟ କହିବା ପାଇଁ ସମର୍ପ ହେବାକୁ ହେଲେ, ପ୍ରକଳ୍ପ ପଛା ହେଉଛି ଯେ ଆମେ ସବୁବେଳେ ଏପର କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା, ଯେଉଁଥିରେ କି ଆମର କୌଣସି କାମକୁ ଗୋପନ କରି ରଖିବା ଲାଗି ଆଦୌ କୌଣସି ପ୍ରେସ୍‌ରାଜନ୍ତ୍ର ନଥିବ । ଏବଂ ସେଥିଲାଗି ଆମକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହଁତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ସବଦା ମନେ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ ଆମେ ନିରନ୍ତର ପରମ ଦିବ୍ୟସର୍ବାଙ୍ଗର ଦୁଷ୍ଟି ସମକ୍ଷରେହି ଅବସ୍ଥିତ ରହିଛୁ ।

କାରଣ ଆମେ କହୁଥିବା କଥାରେ ଅବଦି ହୋଇ ରହିବାକୁ ହେଲେ ଆମକୁ ଆମ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ଅବହିତା ଅନ୍ତରେ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏବଂ, ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଆପଣାର ପ୍ରତ୍ୟେକ କହିବା କଥାରେ ସବଳ ମିଥ୍ୟାକୁ ତ୍ୟାଗ କରିଥାଏ, ଏବଂ ଆପେ କରୁଥିବା ଯାବନ୍ତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ କପଟତାକୁ ତ୍ୟାଗ କରିଥାଏ, ସେଇ ହେଉଛି ପ୍ରକୃତରେ ଜଣେ ସଜୋଟ ବାକ୍ତି ।

ଅମରେହାଠାରେ ଏକ ବିଶେଷ ପ୍ରକାରର ମାଟିବାସନ ତିଆର ହୁଏ । ତାହାକୁ ଲୋକେ କାଗଜ ମାଟି ବାସନ ଦୋଳି କହନ୍ତି । ସେଥରେ ରୂପାରଗର କେତେ କୁମ କଟା ହୋଇଥାଏ । ଏହି ବାସନଗୁଡ଼ିକ ଦେଖିବାକୁ ବଡ଼ ମୁନ୍ଦର ।

ମାତ୍ର ସେଗୁଡ଼ିକ ଏଡ଼େ ହାଲୁକା ଓ ଏଡ଼େ ଉଚ୍ଚର ଯେ ଏତେଟିକିଏ ବ୍ୟବହାରରେ ମଧ୍ୟ ସେଗୁଡ଼ିକ ଭାଙ୍ଗି ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇଯାଏ । ବାହାରକୁ ଅନ୍ୟ ଯେକୌଣସି ମାଟିପାତ୍ର ପରି ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ବେଶ୍ ବ୍ୟବହାରେ ପରି ଦେଖା ଯାଉଥାଏ, ମାତ୍ର ପ୍ରକୃତରେ କେବଳ ଦେଖାସୁନ୍ଦର ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ଆଜେକ ମଣିଷଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଏହି କାଗଜୀ ମାଟିବାସନ ସହିତ ବେଶ୍ ସମର୍ଥ କରି ବିରୁଦ୍ଧ କରି ପାଇବା । ସେମାନେ ଦେଖିବାକୁ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଦିଶନ୍ତି । ମାତ୍ର, ଯଦି ଭୁମେ ସେମାନଙ୍କୁ ଯେକୌଣସି ପ୍ରଶାସାର ସମ୍ମାନ କରୁଛିବାକୁ ବସିବ, ତେବେ, ସେମାନଙ୍କର ସବୁକଟି ଯେ ଖାଲି ବାହାରକୁ ଦେଖିବାକୁହିଁ ସନାହୋଇ ରହିଛି, ଭୁମେ ଅବିଳମ୍ବେ ସେହି କଥାଟିର ପ୍ରମାଣ ପାଇଯିବ । ଏପରି ଲେକଙ୍କ ଉପରେ ଆମେ ଏତେଟିକିଏ ହେଲେ ବି ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ନାହିଁ, କାରଣ ସେମାନେ ଏଡ଼େ ଉଚ୍ଚର ଯେ ଆମର ବିଶ୍ୱାସ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଏକ ଭାବ ବୋଲୁ ହୋଇ ରହିବ ଓ ତାହାର ବୋଲୁରେ ସେମାନେ ଏତେ ଟିକକରେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିବେ ।

ବାରାଣସୀର ଜଣେ ବ୍ୟାହୁଣ ଏକଦା ତାଙ୍କ ପୁଅକୁ ଜଣେ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ପାଖରେ ବିଦ୍ୟାଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଠାଇଥିଲେ ।

ବାରବର୍ଷ ପରେ ସେହି ଯୁବକଟି ପୁନର୍ବାର ଆପଣାର ଜନ୍ମ ସ୍ଥାନକୁ ଫେରି ଆସିଲ । ସିଏ ଇତି ମଧ୍ୟରେ ନିଷ୍ଠାୟ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ପଣ୍ଡିତ ହୋଇ ଫେରଥିବ ବୋଲି ଭାବ ବହୁଲେକ ତାକୁ ଦେଖିବା ସକାଶେ ଦଇନ୍ତି ଆସିଲେ । ସେମାନେ ତାକୁ ଖଣ୍ଡେ ସ୍ଵତ୍ତ ପର୍ବତ ଦେଇ କହିଲେ :

“ପଣ୍ଡିତ ଆଜ୍ଞା, ଏଥରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବା ଭିନ୍ନଟିକୁ ଭୂମେ ଆମକୁ ବଧାଣ୍ୟା କରି କହ ତଥ !”

ଯୁବକଟି ଗୁରୁଟି ଆଡ଼କୁ କଟ ମଟ କରି ଅନାଇଲ । ଅସଲ କଥା ହେଉଛି ଯେ ସିଏ ଗୁରୁରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବା ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦକୁ ବି ବୁଝି ପାରୁନଥିଲ । ବାରାଣସୀରେ ସିଏ କେବଳ ଅକ୍ଷର ମାଳା ବ୍ୟାକ ଆଜି କିନ୍ତୁହେଲେ ଶିକ୍ଷା କରି ନଥିଲ । ଏବଂ, ସେହି ଅକ୍ଷରବ୍ୟାକ ମଧ୍ୟ କୁକୁବୋଡ଼୍ ଉପରେ ସେତେବେଳେ ଏଡ଼େଏଡ଼େ କରି ଲେଖା ହୋଇଥିଲ । ସେଗୁଡ଼ାକୁ ପ୍ରତ୍ୟନ୍ତ ଦେଖିବା ଦ୍ୱାରା ସେ ତାକୁ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ କରି ଶିଖିନେଇ ପାଇବ, ସେହି ଅରପ୍ରାୟରେହିଁ ସେଗୁଡ଼ାକ ବଡ଼ ଆକାରରେ ଲେଖା ହୋଇଥିଲ ।

ତେଣୁ ଗୁରୁଟି ସମ୍ମାନରେ ସିଏ କେବଳ ଚୁପୁ ହୋଇ ବସି ରହିଲ । ସେତେବେଳକୁ ତା’ର ଆଖି ଲୁହରେ ଛଳଛଳ ହୋଇ ଆସିଲଣି ।

ତାକୁ ଦେଖିବାକୁ ଆସିଥିବା ଲୋକମାନେ କହିଲେ, “ପଣ୍ଡିତ ଆଜ୍ଞା, ଏଥରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଏକ କଥା ନିଶ୍ଚୟ ଆପଣଙ୍କର ହୃଦୟକୁ ଝର୍ଣ୍ଣି କରଛୁ । ସେହି ବହିରେ ଆପଣ କ'ଣ ଅବିଷ୍ଵାର କଲେ, ଆମକୁ ସେକଥା କହନ୍ତୁ !”

ସିଏ ସବାଶେଷକୁ ଉଠିର ତେଜ କହିଲ, “ବାରଣସୀରେ ଅନ୍ତରସର୍ବ ସର ବଡ଼ବଡ଼ କରି ଲେଖା ହୋଇଥିଲ, ଏହି ବହିରେ ଗ୍ରେଟ ଗ୍ରେଟ ହୋଇ ଲେଖା ହୋଇଛୁ ।”

ଏହି ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଆମେ କାଗଜ ମାଟିବାସନ ସହିତ ବେଶ୍ ସମର୍ତ୍ତଳ କରି ବିଶ୍ଵର କରିପାରିବା ।

*

ଗଙ୍ଗାନଦୀ କୁଳରେ ଥିବା ପାହାଡ଼ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ହେଠା ବାସ କରୁଥିଲା । ବରଷା ଉଚିତିବା ସମୟରେ ନଦୀର ପାଣି ଅଧିକ ହୋଇ ଉପରକୁ ଉଠି ଯାଉଥିଲ । ତାହା ଏତେବେଳୀ ଉପରକୁ ଉଠୁଥିଲ ଯେ ହେଠାର ବସାର ଗୁରୁତାନ୍ତରାଜ ପାଣି ପେରି ଯାଉଥିଲ । ତେଣୁ ଦିନେ ସେ ଆହି ଶିକାର କରିବାକୁ ଯାଇ ପାଇଲ ନାହିଁ ।

ସେଦିନ ତା’ର ଆଉ କିନ୍ତୁହେଲେ ଖାଇବାକୁ ନାହିଁ ଦେଖି ହେଠାଟି କହିବାକୁ ଲାଗିଲା, “ଆଜି ମୁଁ ଓଷା କରିବି, ଆଜି ମୋର ଉପବାସ ।”

ଏପରି ଭାବ ସିଏ ପଥର ଦାଉରେ ଯାଇ ବସିଲ ଏବଂ ଓଷା ଏବଂ ଉପବାସ ବ୍ରତ ପାଲନ କରିବା ଲାଗି ମନେ ଭାବ ଗମ୍ଭୀର ଭାବ ଅବଲମ୍ବନ କଲ ।

ମାତ୍ର ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ଗୋଟିଏ ବଶୁଆ ଛେଳି ପଥରକୁ ପଥର ତେର୍ବ ପାଣି ପାର ହୋଇ ଆସିଲ, ଏବଂ ହେଠାଟା ଯେଉଁଠି ପରମ ଭଜି ସହକାରେ ଯାଇ ବସିଥିଲ, ସେହିଠାରେ ଆସି ପନ୍ଦିତଙ୍କୁ

“ଆରେ ବାଣ !” — ହେଠା ଛେଳିକୁ ଦେଖି ଭାବ ଖୁସ୍ତିଟାଏ ହୋଇ କହିଲ, “ବର୍ତ୍ତମାନ ଆହାରଟିଏ ଆସି ଲୁଟି ଗଲଣି ।”

ସିଏ ଫଳ କରି ତେର୍ବ ଛେଳିକୁ ଧରିବା ପାଇଁ ତେଷ୍ଠା କଲ, କିନ୍ତୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ-ଭ୍ରମ୍ଭେ ହେଲ । ଆଜିଥରେ ତେଷ୍ଠା କଲା, କଥାପି ଲକ୍ଷ୍ୟଭ୍ରମ୍ଭେ ହେଲା । ଶେଷକୁ ଛେଳିଟି ମଧ୍ୟ ତେର୍ବ ତେର୍ବ ପୁଣି ରରଣାଟିର ସେପାଖକୁ ଗୁଲିଗଲା ।

ସୁନନ୍ଦାର ନିଜକୁ ସନ୍ତୋଷ ପର ଦେଖାଇ ହୋଇ ହେଠା କହିବାକୁ ଲାଗିଲା,
“ତୁମେଲି ! ଏପରି ଏକ ପଚିତ ଦିନରେ ଅଧର୍ମ କର ଛେଳି ମାଂସ ଖାଇବା ମୋ’
ପାଇଁ ମୋଟେ ଉଚିତ ହେବ ନାହିଁ । ନା, କଦାପି ନୁହେଁ, ଉପବାସ କରୁଥିବା
ସମୟରେ ମାଂସ ଉଷ୍ଣଶ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷିଦ୍ଧ ।”

ଏହି ହେଠା, ତା’ର ଭକ୍ତି ଏବଂ ପଚିତ ଦିନଟି ପ୍ରତି ତା’ର ସନ୍ନାନଟି
ବିଷୟରେ ଭୁମେମାନେ କ’ଣ ବସୁଇ ? ତା’ର ଦୁଷ୍ଟପଣ ଦେଖି ଭୁମାନଙ୍କୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି
ଦ୍ୱାରା ମାଡ଼ୁଥିବ । ମାତ୍ର ମଣିଷମାନଙ୍କ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଏପରିକେତେ ମଣିଷ ନାହାନ୍ତି,
ଯେଉଁମାନେ କି ଠିକ୍ ଏହିପରି ଭାବରେ ନିଷ୍ଠା ଆଚରଣ କରନ୍ତି, ଆପଣାର ସାର୍ଥକୁ
ମୁହଁର ଥିବାରୁହିଁ ଯେଉଁମାନେ ଆପଣାର କେତେ କେତେ ପଚିତ ଓ ସୁନ୍ଦର
ଭାବ ଦ୍ୱାରା ଭୂଷିତ କରି ରଖିଆନ୍ତି । ଏବଂ ଆପଣାର ପାପ ପ୍ରଚୁରିଗୁଡ଼ାକୁ
ଏକାବେଳେକେ ଢାଗୁଳା କରି ଛୁଟିଦେଇ ପାରୁ ନଥାନ୍ତି ବୋଲି ଯେଉଁମାନେ
ଆପଣାକୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସାନ ରଷିଦ୍ୱାରା ପର ଦେଖାଇ ହେଉଥାନ୍ତି ? ମାତ୍ର,
ସେମାନଙ୍କର ଏହି ଯାକଣ୍ଟାୟ ବରୁରପଣିଆ ସହେ, ଭୁମେ କ’ଣ ବସୁଇ ଯେ
ଜଣେ ନ୍ୟାୟ ପରିଦ୍ୱାରା ଓ ସଙ୍କୋଟ ମଣିଷ ଆଗରେ ପ୍ରକୃତରେ ଦାର୍ଘ୍ୟ
ସମୟ ଲାଗି ଏହି ଧୂର୍ତ୍ତ ଅସାଧ୍ୟ ମଣିଷମାନେ ସଫଳତାର ସହିତ ସବୁକିଛି ହାସଳ
କରିପାରିବେ ?

ହନୁମାନର ସେନ୍ୟବାହିନୀରେ ଥିବା ବାନର ଓ ଭଲୁମାନେ ଦଶାନନ୍ଦ
ରୁବଣ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବାମ ଓ ତାଙ୍କ ଭାଇ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ଲାଗିଥିବା ଯୁଦ୍ଧରେ ବାମତନ୍ତ୍ରଙ୍କ
ପକ୍ଷରେ ଯୁଦ୍ଧ କରିଥିଲେ ।

ଯୋଜାମାନେ ତାରୁ ଚର୍ବିଗୁରୁ ଅନ୍ତମଶ କର ତା’ର ପକ୍ଷକୁ ଦୁଃଖ
କର ଦେଉଥିବାର ଦେଖି ରୁବଣ ଆପଣାର ଯାଦୁଶତ୍ରୁକୁ କାମରେ ଲଗାଇବାକୁ
ଆଗ୍ରହ କଲା ।

ତତ୍କଷଣାତ୍ ତା’ ନିଜ ପକ୍ଷରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଅସୁର ପକ୍ଷରେ ଯାତୁ ବଳରେ
ଅନେକ ବାମ ଓ ଅନେକ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ଆବର୍ଦ୍ଧାବ ହେଲା । ସେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ
ମିଛ ବାମ ଓ ମିଛ ଲକ୍ଷ୍ମୀଶ ବୁଝେ ଦେଖା ଦେଇଥିଲେ ଓ ବିରୁଦ୍ଧ ପକ୍ଷକୁ ଧୋକାରେ
ପକାଇବାକୁ ସୁଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ବାନର ଓ ଭଲୁମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକୃତ
ବାମ ଓ ପ୍ରକୃତ ଲକ୍ଷ୍ମୀଶ ବୋଲି ଭାବିଲେ ଏବଂ ଏହିପରି ଭାବରେ ବିଭାଗ ହେଲା
ଲଢିବା ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ । କାରଣ, ନିଜର ପ୍ରିୟ ନେତା ବାମ ଲକ୍ଷ୍ମୀଶଙ୍କ ସହିତ
ଆଜି କିପରି ଯୁଦ୍ଧ କରିଥାନ୍ତେ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଉଦେଶ୍ୟରେ ଗଛ ଓ କୃଷ୍ଣମାନ ଥାଣି

ନିଷେପ କରିଥାନ୍ତେ ? ସେମାନଙ୍କୁ ଏହିପରି ଭାବରେ ଭୁମରେ ପଡ଼ି ଯାଇଥିବାର ଦେଖି ନିର୍ମମ ରବଶ ଭର ଦୂଷ୍ଟ ହୋଇ ହସିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା । ରମରନ୍ତ୍ର ବି ମୁରୁକ ମୁରୁକ ହସୁଥିଲେ : ଏପରି ଏକ ମିଥ୍ୟାକୁ ବିଜୟ କରିବାରେ, କୌଣ୍ଠଳିକୁ ପଢାରେ ପକାଇ ଦେବାରେ ଏବଂ ସତ୍ୟଲାଗି ବିଜୟ ହାସିଲ କରିବାରେ ତାଙ୍କୁ ବି କେଡ଼େ ଅନନ୍ତ ନମିଲିବ ! ଆପଣାର ଶତ୍ରୁଶାଳୀ ଧନୁରେ ସିଏ ଗୋଟିଏ ଶାର ବସାଇଲେ ଏବଂ ତାହାକୁ ନିଷେପ କଲେ । ଶାରଟି ବିଭ୍ରାନ୍ତ-କାଶ ଗ୍ରୁହ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ଅତିନମ କରି ସମ୍ମାନକୁ ଧାର୍ଯ୍ୟଗଲା ଏବଂ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେଗୁଡ଼ିକ କୁଆଡ଼େ ଅନ୍ତର୍ଭିତ ହୋଇଗଲା । ଏହା ଫଳରେ ହନୁମାନର ସେଇନ୍-ବାହିନୀ ମଧ୍ୟ ହୃଦୟ ଭବରେ ସବୁକଥା ଦେଖି ପାରିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ସାହସ ଘୂରଣାର ଫେର ଅସିଲା ।

ଠିକ୍ ସେହିପରି ଭାବରେ, ଲିଖେ ନିଷାୟକୁ ବ୍ୟକ୍ତିର ମୁଖରୁ ବାହାରୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ସିଧା କଥାକୁ ଆମେ ଗୋଟିଏ ଶତ୍ରୁଶାଳୀ ଶାର ସହିତ ଭୁଲନା କରି ପାରିବା, ଯାହାକି ଅନେକ ମିଥ୍ୟା ଓ କପଟତାକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେଇ ପାରିବ ।

ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତର ଗୋଟିଏ କଥାରେ ମଲିକାର୍ଯ୍ୟକ ବୋଲି ଗୋଟିଏ ରାଜକୁମାର କାହାଣୀ ରହିଛି । ସିଏ ହୃଦୟବା ମାତ୍ରକେହିଁ ଯୋଜନ ଯୋଜନ ପୃଥିବୀ ମଲ୍ଲିପୁଲର ବାସନାରେ ମହିକ ଉଠୁଥିଲା । ମାତ୍ର ସେହିଲାଗି ତା'ର ସେହି ହସିଟି ତା'ର ଦୂଦୟର ପୁଲକିତ ଏବଂ ସତ୍ୟାଗ୍ରୀ ଉତ୍ସାହ ମଧ୍ୟରୁ ନିୟ୍ୟତ ହୋଇ ଆସିବାର ଅବଶ୍ୟକତା ରହିଥିଲା । ଯଦି ସେ ନିଜ ଦୂଦୟ ଭିତରେ ପ୍ରକୃତରେ କୌଣସି ଅନନ୍ତ ଅନୁଭବ ନକର କେବଳ ବାହାରକୁ ହସୁଥିଲା, ତେବେ ତାହାରୁ ଆବ୍ଦୀ କୌଣସି ପଳ ହେଉ ନଥିଲା । ମାତ୍ର ତା' ଭିତରଟା ଆନନ୍ଦରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଥିଲା ବେଳେ ତା'ର ହସ ପ୍ରକୃତରେ ସତେଥବା ଏକ ସୁବାସିତ ଝରଣାର ନଳପର କଳକଳ ହୋଇ ଉଚ୍ଛଳ ଉଠୁଥିଲା ।

ତା'ର ହସର ଏହି ଶୈଖର୍ମତି ତା'ର ଅନ୍ତରିକ୍ଷରାବୁନ୍ତି ନିୟ୍ୟତ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା ।

ଦୁର୍ଗୋଧନର ରାଜପ୍ରାସାଦ ଭିତରେ ଟେବୁଲ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ସୁନା ଓ ରୂପରେ ତିଆର କେତେ ପାଦ ସଜ୍ଜିତ ହୋଇ ରହିଥିଲା । ସେଗୁଡ଼ିକରେ ଖଞ୍ଜା ହୋଇଥିବା ମଣିମୁକ୍ତାସବୁ କେତେ କେତେ ରଙ୍ଗରେ ଚକରକ କରିବାରେ ଲାଗିଥିଲେ । କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଥରେ ସେହିଠାରେ ଏକ ଭେଜିକୁ ନିମନ୍ତଶ କରିଯାଇଥିଲା, ମାତ୍ର କୃଷ୍ଣ ସେଠାକୁ ଯାଇଥିଲେ । ତା' ବଦଳରେ ସେ ପେଦିନ ବୁଦ୍ଧରେ ତାଙ୍କୁ ନିମନ୍ତଶ କରିଥିବା ନିଶ୍ଚିନ୍ତା ନିଶ୍ଚିନ୍ତା ଦରିଦ୍ର ଶୃଦ୍ଧର ଘରକୁ ଯାଇଥିଲେ । ସେଠାରେ ତାଙ୍କୁ

ସାଦା ସିଧା ଖାଇବା ମିଳିଲା, କେଉଁଠ ହେଲେ କୌଣସି ଆଡ଼ମୁର ନଥିଲା । ତଥାପି କୃଷ୍ଣ ଦୁର୍ଗୋଧନର ପ୍ରାସାଦରୁ ନଯାଇ ଏଠାକୁ ଆସିଲେ । କାରଣ ଶୂନ୍ୟ ନିମନ୍ତଣ ପଛରେ ନିଷ୍ଠା ରହିଥିଲା, ଶ୍ରୀରାଜା ରହିଥିଲା ; ମାତ୍ର ଏଡ଼େ ଆଡ଼ମୁର ସହିତ ଯେଉଁ ଭୋକିର ଆୟୋଜନ କରି ଦୁର୍ଗୋଧନ ତାଙ୍କୁ ନିମନ୍ତଣ କରିଥିଲା, ତାହା କେବଳ ବାହାର ଦେଖାଣିଆ ସ୍ଵବରେ କରାହୋଇଥିଲ ।

ତାହାରୀ ରହିଛୁ ସେ ଗୌରବମଣ୍ଡି ତ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟ ଅରେ ଜଣେ ଦଣ୍ଡୁ ସ୍ଥୀଲୋକର ସରେ ଭୋଜନ କରିଥିଲେ । ତା'ର ସ୍ଥାମୀ ଜଣେ ଶବର । ଏଡ଼େ ବଡ଼ ବାରଙ୍ଗ ପାଇଁ କେବଳ କେତୋଟି କୋଳ ବ୍ୟକ୍ତିର ତା' ଘରେ ଆଉ କହି ନଥିଲ, ମାତ୍ର ତାହାରୁ ସେ ଏତେବେଳୀ ଶ୍ରୀରାଜା ସହିତ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପାଖରେ ଥାଣି ନିବେଦନ କରିଥିଲ ସେ ତାହା ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ହୃଦୟକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ପାରିଲ । ଏତେ ନିଷ୍ଠା ଏବୁ ଶ୍ରୀରାଜା ସହିତ ଜଣେ ଦେଉଥିବା ଭୋଜନକୁ ଯେପରି କେହି ପାପୋଣି ଦେବେ ନାହିଁ, ସେଥିଲାଗି ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସେହି ସ୍ମୃତିକୁ ଅମର କରି ରଖିଲେ ଏବୁ ଏତେ ଶତାବୀ ଅତିବାହିତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆଜି ବି ସମସ୍ତେ ତାହାର ଚାଟା କରୁଛନ୍ତି ।

ଜଳଲ ଜଣେ ବିଦ୍ୟାନ ଏବୁ ପ୍ରକ୍ଷୟାତ ଶୁଭୁଥିଲେ । ଶୁଭୁଥିର ଦୁଇଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି ଅରେ ସାଙ୍ଗରେ କିଛି ଉତ୍ସର୍ଗଦ୍ୱାବ୍ୟ ଧରି ତାଙ୍କର ଧର୍ମଶିକ୍ଷା ଶୁଣିବାକୁ ଆସିଲେ । ସେମାନେ ଭାବି ଦରିଦ୍ର ଥିବାରୁ ଉତ୍ସର୍ଗଦ୍ୱାବ୍ୟ ହୃଦୟରେ ସେପରି କେଣେ କିଛି ଥାଣି ନଥିଲେ । କେବଳ କେତେ ମୁଠା ତାଲି ନେଇ ଆସିଥିଲେ । ଶୁଭୁକର କେତେକ ଶିଷ୍ୟ ତାଙ୍କଲାପୁଣ୍ୟ ଦୁଷ୍ଟରେ ସେମାନଙ୍କର ସେହି ଦାନକୁ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ମାତ୍ର ଜଳଲ ସେମାନଙ୍କୁ କହିଲେ :

“ଥରେ କୌଣସି ଏକ କାର୍ଯ୍ୟର ସାଧନ ଲାଗି ପୟୁଗମୁର ମହମନ୍ଦିରର କିଛି ଧନର ଆବଶ୍ୟକତା ହେଲା । ତେଣୁ ସେ ଆପଣାର ଅନୁଗାମୀମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଶତ୍ରୁ ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କୁ କିଛି କିଛି ଧନ ଥାଣି ଦେବାକୁ କହିଲେ । କିଏ ଆପଣା ସମ୍ପର୍କର ଅଧେ ଥାଣି ଦେଲ, ଆଉକିଏ ତିନି ଭଗରୁ ଭାଗେ ଦେଲ । ଆଗୁ ବେକର ନିଜର ସକଳ ସମ୍ପର୍କରୁ ଥାଣି ଦାନ କରିଦେଲେ, ଏହିପରି ଭାବରେ ମହମନ୍ଦିରକୁ ଅନେକ ପଣ୍ଡ ମିଳିଲେ, ଅନେକ ଅସ୍ତ୍ରଶାଖା ମିଳିଲ । ତା'ପରେ ଜଣେ ଅତି ଦରିଦ୍ର ସ୍ଥୀଲୋକ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ଯିଏକ ପୟୁଗମୁରଙ୍କ ପାଖରେ ତିକେଟି ଝକୁରକୋଳ ଓ ଗୋଟିଏ ପିଠା ଥାଣି ନିବେଦନ କରିଦେଲେ । ଏକଥା ଦେଖି ପାଖରେ ଥିବା ଅନେକ ଲୋକ ମୁରୁକି ମୁରୁକି ହସିଲେ । ମାତ୍ର ପୟୁଗମୁର

ସେମାନଙ୍କୁ କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ଯେ ସିଏ ସେବନ ଏପର ଏକ ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥରେ କି ଦେବତୃତମାନେ ଗୋଟିଏ ନିକଟ ଅଣି ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ଦେଇଥିବା ଯାବନ୍ତୀୟ ସାମଗ୍ରୀକ ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ରଖିଲେ ଓ ଅନ୍ୟ ପାଖରେ ଏହି ଦରତ୍ତ ସ୍ତ୍ରୀଲେକ ଦେଇଥିବା ଶକ୍ତି କୋଳି ଓ ପିଠାଟିକୁ ନେଇ ରଖିଲେ । ନିକଟର ଦୁଇପାଖ ଉଥାପି ସମାନ ହୋଇ ରହିଲା, କାରଣ ଗୋଟିଏ ପାଖ ଆର ପାଖଟି ସହିତ ସମାନ ଓଜନ ହେଲା ।” ତା’ପରେ ଜଳଲ କହିଲେ :

“ଆନ୍ତରିକତା ସହିତ ଯାହାକିହି ଦିଆଯାଏ, ତାହା ସେତେ ଅଳ୍ପ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବହୁମୂଳିକାନ୍ ଅନ୍ୟ ଉପହାରଗୁଡ଼ିକର ତୁଳନାରେ ତାହାର ମୂଳ୍ୟ କୌଣସି ଗୁଣରେ କମ୍ ନୁହେଁ ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ସେହି ଦୁଇଜଣ ଭୁରୁଷବାସୀଙ୍କର ମନ ଆନନ୍ଦରେ ପୁଣ୍ୟ ହୋଇଗଲ ଏବଂ ସେମାନେ ପୋଷେ ତାଲି ଅଣି ଦେଉଛନ୍ତି ବୋଲି ଆଉ କେହି ଦସିବାକୁ ସାହସ ବି କଲେ ନାହିଁ ।

*

ନିମ୍ନ ଜାତିର ଜଣେ ଦରତ୍ତ ଲେକ ପରିବାର ପୋଷିବା ସବାଶେ ଦିନଯାତ ଶିକାର ଖୋଜି ବୁଲିଲ, ମାତ୍ର ସେବନ ତା’ କପାଳରେ ଆଦୋଈ କୌଣସି ଶିକାର କୁଟିଲ ନାହିଁ । ଦିନ ଯାଇ ସଞ୍ଜ ବୁଲିଲ, ଶତ ହେଲ । ଏକୁଟିଆ ବୁଲି ବୁଲ ତାକୁ ସର ଭେକ ହେଲ, ଶିକାର ପାଇବ ବୋଲି ବୁଥା ଚେଷ୍ଟା କର ସେ ଭର ଜାନ୍ତ ବି ହୋଇ ପଡ଼ିଲ । ବାଲେ କୌଣସି ଚଢ଼େଇବସା ଥିବ ବୋଲି ଭବ ସେ ଗୋଟିଏ ବେଳଗଛରେ ଚଢ଼ିଲ । ଶିବଙ୍କର ଭକ୍ତମାନେ ତିନକେନା ଥିବା ଏହି ବେଳପଦରୁ ମହାଦେବ ଶିବଙ୍କ ପାଖରେ ଲାଗି କରନ୍ତି । ମାତ୍ର ଗଛ ଉପରେ କୌଣସି ଚଢ଼େଇ ବସା ନଥିଲା । ତା’ର ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପିଲାମାନେ ତା’ପାଇଁ ସରେ ଅପେକ୍ଷା କରୁଥିବେ, ବାପ ଖାଇବା ନେଇ ଆସିବ ବୋଲି ଗୁହ୍ନ ବସିଥିବେ, ଏହି କଥା ଜୁବ ସେ ବକଳ ହୋଇ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲ ।

କାହାଣୀଟିରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ସମଦୁଃଖୀ ହୋଇ ସହାନୁଭୂତିରୁ ଯେଉଁ ଲୁହ ହୁହେ, ସେହି ଲୁହ ପ୍ରକୃତରେ ଭର ଓଜନ । ଯେଉଁମାନେ କେବଳ ନିଜର ଯତ୍ନରେ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ ଲୁହ ଗଡ଼ାଇଥାନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ଲୁହତାରୁ ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ଅନେକ ବେଶୀ ।

ଶିକାଶ୍ଵର ଆଖିଲୁହ ଠୋପା ଠୋପା ହୋଇ ବେଳ ଗଛର ପଦିଗୁଡ଼ିକ ଇପରେ ପଡ଼ିବାରେ ଲାଗିଥାଏ ଏବଂ ତାହାର ଓଜନରେ ପଦ ମଧ୍ୟ ଗଛଗୁଡ଼ିକ

ମୁଲରେ ଥିବା ଶିବଙ୍କର ପଥରଳିଙ୍ଗ ଉପରେ ଆସି ପଡ଼ୁଆଏ । ଠିକ୍ ସେହି ସମସ୍ତରେ ଲୋକଟିକୁ ଗୋଟିଏ ସାପ କାମୁକିଳ ଓ ତା'ର ପ୍ରାଣବାୟୁ ଛଡ଼ିଗଲ । ସୁର୍ଗରୁ ପ୍ରେତମାନେ ଆସି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତା'ର ଆସାକୁ ପରଲେକକୁ ନେଇଗଲେ ଓ ଶିବଙ୍କ ପାଖରେ ନେଇ ଉପସ୍ଥିତ କରାଇଲେ ।

ସୁର୍ଗର ଅଧିକାସୀମାନେ ସମ୍ମିଳିତ ଭବରେ “ଏହି ଲୋକଟିର ଆସା ଲାଗି ଏଠାରେ କୌଣସି ସ୍ଥାନ ନାହିଁ” ବୋଲି ତକାର କରିଛିଲେ । ସେମାନେ କହିଲେ, “ସିଏ ଗ୍ରେଟ ବୁଲରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲ, ଧର୍ମର ବିଧାନଗୁଡ଼ିକୁ ଜାଣି ନଥିଲ, ଅଶାଦ୍ୟ ଉଷ୍ଣଶ କରୁଥିଲ ଓ ଦେବତାମାନଙ୍କ ପାଖରେ କେବେ-ଦେଲେ କିଛି ଲାଗି କରୁ ନଥିଲ ।”

ମାତ୍ର ଶିବ ସେମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲେ :

“ସିଏ ମୋତେ ବେଳପଦ ଲାଗି କରଥିଲ, ଏବଂ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କଥା ହେଉଛି, ମୋ’ରଦେଶ୍ୟରେ ସେ ଅନ୍ତରର ଅଶ୍ଵିକୁ ବି ନିବେଦନ କର ଦେଇଥିଲ । ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଦୃଢ଼ସ୍ତ ନିର୍ମଳ ଓ ନିଷ୍ଠାୟୁକ୍ତ, ସେମାନେ କଥାପି ଗ୍ରେଟ ଜାତର ନୂହନ୍ତି ।” ଏହିପରି କହି ଶିବ ତାହାକୁ ତାଙ୍କ ଲୋକରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲେ ।

ଏହିପରି କାହାଣୀ ଆମକୁ ସ୍ଵର୍ଗ ଭବରେ ଦର୍ଶାଇ ଦେଉଛନ୍ତି ସେ ସ୍ଵତେଥି ଯୁଗରେ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶରେ ମନୁଷ୍ୟ ଓ ଦେବତା ଉଚ୍ଚସ୍ଥ ଆନ୍ତରିକତା ଓ ନିଷ୍ଠାକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଇଛନ୍ତି; ସ୍ଵତେଥି ବସ୍ତୁରେ ସେମାନେ ସାଧୁତା ଏବଂ ସତୋଟ-ପଣ୍ଡିଆକୁହି ଶ୍ରଦ୍ଧା କରିଛନ୍ତି ।

ଯିଏ ମିଥ୍ୟାରେ ରହି ଜୀବନୀପାନ କରୁଛି, ଆମେ ତାହାକୁ ମନୁଷ୍ୟ ଜାତର ଜଣେ ଶହୁ ବୋଲି ଜାଣିବା ।

ଦର୍ଶନ, ଜ୍ୟୋତିଷଶାସ୍ତ୍ର, ଗଣିତ, ରାସାୟନବିଦ୍ୟା ଓ ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ,— ମନୁଷ୍ୟ ତା'ର ଏହି ଯାବନ୍ତୀୟ ବିଜ୍ଞାନ ଦ୍ୱାରା କେବଳ ସତ୍ୟରହି ଅନ୍ତେଷ୍ଟ କରିଥାଏ । ମାତ୍ର ବୃଦ୍ଧତମ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକରେ ଯେମେତି, ସେହିପରି କ୍ଷୁଦ୍ରତମ ବସ୍ତୁ-ଗୁଡ଼ିକରେ ମଧ୍ୟ ସତ୍ୟ ଲାଗି ସବଦା ଏକ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଥାଏ ।

ଭୁମେଶ୍ୱର ଯେଉଁମାନେ ବର୍ତ୍ତିମାନ ସାନ ପିଲ ହୋଇଛି, ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ ହେବା ଲାଗି ଭୁମେମାନେ ବଡ଼ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଦୋ ଅପେକ୍ଷା କର ନାହିଁ: ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ ହେବା ଲାଗି ବୟସର ଆଦୋ କୌଣସି ବିଶୁର ରହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଏବଂ,

ସତ୍ୟନୟ ହେବା ଲଗି ଯେକୌଣସି ବସୁଷର ମଧ୍ୟ ଅଭ୍ୟାସଟିକୁ ଅର୍ଜନ କରିବା ଲଗି ଅବଶ୍ୟକ ଚେଷ୍ଟା କରିଯାଇ ପାରିବ ।

ଅନେକ ସମୟରେ ଲୋକମାନେ ସତ୍ୟ କହିବା ଲଗ ଇଚ୍ଛା କରୁଆନ୍ତି, ତଥାପି ତାହା କର ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । କାରଣ, ସେକଥା ସମ୍ବନ୍ଧ କରିବାକୁ ହେଲେ, ସେମାନଙ୍କୁ ସତ୍ୟକୁ ଜାଣିବାକୁ ହେବ ଓ ତାହାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିବାକୁ ହେବ । ଏବଂ ଏକଥାଟି ସଙ୍ଗଦା ଆବୋ ସହଜରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ବାରଣୀର ଜଣେ ରାଜାଙ୍କର ଗୁରୁଜଣ ସଥ ଥିଲେ । ଥରେ ସେହି ବୁଅମାନେ ଜଣଜଣ କରି ରାଜାଙ୍କର ସାରଥକୁ ଯାଇ କହିଲେ, “ମୁଁ ଗୋଟିଏ କିଂଶୁକ ଗଛ ଦେଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛି !”

ସାରଥ କହିଲ, “ଆଜ୍ଞା ହର, ମୁଁ ଦେଖାଇ ଦେବି;” ଏବଂ ରଥରେ ବସି ଜଗଳକୁ ଯିବା ଲଗି ସେ ଆଗ ସବା ବଡ଼ ସଥକୁ ଡାକିଲେ ।

ଜଗଳ ଭିତରେ ସାରଥ ତାକୁ ଗୋଟିଏ କିଂଶୁକ ବୃକ୍ଷ ଦେଖାଇଦେଲ । ବର୍ଷର ସେହି ରତ୍ନଟି ସମୟରେ ଗଛଟିରେ କୌଣସି କଢ଼ି ନଥିଲ, ପଦ ନଥିଲ କି ଫୁଲ ବି ନଥିଲ । ତେଣୁ ରାଜାଯୁଧ ଗଛଟାର କେବଳ କଳାରଙ୍ଗର ଗଣ୍ଡିଟାକୁହି ଦେଖିଥିଲ ।

ତା’ର କେତେ ସପ୍ତାହ ପରେ ତୃତୀୟ କୁମାରଙ୍କ ମଧ୍ୟ ସାରଥ ରଥରେ ବସାଇ କିଂଶୁକ ଗଛ ଦେଖାଇ ଆଗିଲ । ସିଏ ଦେଖିଲ, ଗଛଟି ପଦ ଦ୍ୱାରା ପୁଣ୍ୟ ହୋଇ ରହିଛି ।

ସେହି ରତ୍ନରେ ଆଉ କିଛି ଦିନ ପରେ ତୃତୀୟ କୁମାର ବି ଗଛଟିକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲ । ସେତେବେଳେ ତାହା ନାଲିବର୍ଣ୍ଣର ଫୁଲରେ ଲଦି ହୋଇ ରହିଥିଲ ।

ସବାଶେଷରେ ତର୍ଥ କୁମାରର ପାଳ ପଡ଼ିଲ । ସେତେବେଳକୁ ଗଛର ଫଳଗୁଡ଼ିକ ପାତି ଯାଇଥିଲ ।

ଥରେ, ଗୁର କୁମାରଯାକ ଏକାଠି ବସିଥିବା ସମୟରେ ଜଣେ ଲୋକ ସେମାନଙ୍କୁ ପରୁଇଲ,

“କିଂଶୁକ ଗଛ ଦେଖିବାକୁ କିପରି କହିଲ ?”

ସବାବଡ଼ି ଉଦ୍‌ଦେଶ ଦେଲ, “ଖାଲି ଥୁଣ୍ଡା ଗଣ୍ଡିଟା ପର !”

ଦ୍ୱିତୀୟ କହିଲ, “ପଦପୁଞ୍ଜରେ ଭୂଷିତ ରମ୍ଭାବୁକ ପର !”

ତୃତୀୟ : “ନାଲି ଆଉ ନାରଙ୍ଗୀ ବର୍ଣ୍ଣର ଗୋଟାଏ ଫୁଲତୋଡ଼ା ପର !”

ଏବଂ ତରୁଥି ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ଦେଲୁ, “ଫଳରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିବା ଗୋଟିଏ ବରୁଳିଗଛ ପରି !”

ବୁରିଜଣକଠାରୁ ଗୁରୁ ପ୍ରକାରର ବର୍ଣ୍ଣନା ମିଳିବାରୁ ସେମାନେ ପ୍ରକୃତ ସମାଧାନଟି ଲାଗି ବାପାଙ୍କ ପାଖରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶଳକୁମାର ଜଣ ଜଣ ହୋଇ କିପରି ଅବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକରେ କିଂଶୁବ ଗଛଟିକୁ ଦେଖିଛନ୍ତି, ସେକଥା ଶୁଣିବାରିବା ପରେ ରାଜା ମୁରୁକ ହୁସି ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ଦେଲେ :

“ତୁମେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଠିକ୍ କଥାହିଁ କହୁଛ । ମାତ୍ର ତୁମେମାନେ ଗୋଟିଏ କଥା ଭୁଲ ଯାଉଛ ଯେ ଗଛଟି ସବୁଯାକ ରତ୍ନରେ କଥାପି ଏକାଇଲି ରହେ ନାହିଁ ।”

ଯିଏ ଗଛଟିକୁ ଯେପରି ଦେଖିଥିଲ, ସିଏ ଗଛଟିର କେବଳ ସେହିପରି ବର୍ଣ୍ଣନାହିଁ ଦେଇଥିଲ । ମାତ୍ର ଅନ୍ୟମାନେ ଗଛଟିକୁ କିପରି ବୋଲି ଦେଖିଥିଲେ ଓ ଜାଣିଥିଲେ, ସେ ବିଷୟରେ ସେମାନେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍ଗ ରହିଥିଲେ ।

ଏହିପରି, ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଲୋକେ ସତ୍ୟର କେବଳ ଗୋଟିଏ ଅଂଶକୁହିଁ ଜାଣିଥାନ୍ତି; ମାତ୍ର, ସେମାନେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସତ୍ୟଟିକୁ ଜାଣିଛନ୍ତି ବୋଲି ବରୁଆନ୍ତି, ସେହି କାରଣରୁହିଁ ଭୁଲ୍ କର ପକାନ୍ତି ।

ମାତ୍ର, ଯଦି ସେମାନେ ପିଲୁଟି ଦିନରୁହିଁ ସତ୍ୟକୁ ଅନ୍ୟେଷଣ କରିବାର କଳାଟିକୁ ଶିଖି ପାରିଥାନ୍ତେ ଏବଂ ତେଣୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେହିଁ ନିୟୁକ୍ତ ତାହାର ଅନ୍ୟେଷଣ କରିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତେ, ତେବେ ସେମାନଙ୍କର ଭୁଲ୍ ର ମାତ୍ରା ମଧ୍ୟ କେତେ ଉଣା ହୋଇ ନଯାନ୍ତା !

*

ଦୁମାଳୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅବସ୍ଥାକୁ କୁମାୟୁନର ରାଜା ଥରେ ଆଲମୋଡ଼ାର ପାଦକଣ୍ଠାଳରେ ଭୁଲ୍ ଶିକାର କରୁଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ସେହି ଅଞ୍ଚଳଟି ଦିନ ଅରଣ୍ୟରେ ପୁଣ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥିଲ ।

ହଠାତ୍ ଗୋଟିଏ ଠେକୁଆ ଗୁଦା ଭିତରୁ ବାହାର ବିପରୀତ ପଟକୁ ଦିଲାଢି ପଳାଇଲ ଏବଂ ରାଜା ତା’ ପଛେ ପଛେ ଗୋଡ଼ାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ମାତ୍ର ଠେକୁଆ ତରୁଷଣାତ୍ମକ ଗୋଟିଏ ବାପର ରୂପ ଧାରଣ କଲ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଖିର ଅନ୍ତରକୁ ଦିଲାଢି ପଳାଇଲ ।

ଏହୁ ଅଦୃତୁଳ ଘଟନାରେ ଶାଜା ସର ଆଶ୍ରମୀ ହୋଇଗଲେ ଓ ପରେ ଶାନ୍ତିପ୍ରାସାଦର ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କୁ ଡକାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ସେ ଏହି ବ୍ୟାପାରଟିର ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥ ପରୁଛିଲେ ।

ସେମାନେ ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲେ, “ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ, ବାପଟି ଯେଉଁ ଶ୍ଵାନରେ ଆପଣଙ୍କ ଆଗରୁ ଅନୁଶ୍ଯା ହୋଇଗଲ, ସେଠାରେ ଆପଣ ଗୋଟିଏ ନୂତନ ସହର ବସାଇବେ । କାରଣ, ଯେଉଁଠାରେ ଲେକମାନେ ବହୁଫଶ୍ୟାରେ ବାସ କରିବାକୁ ଆସନ୍ତି, କେବଳ ସେହିସବୁ ଶ୍ଵାନରୁହି ବାଘମାନେ ପଳାଇ ଯାଆନ୍ତି ।”

ତେଣୁ ନୂଆ ସହରଟିକୁ ଉତ୍ତର କରିବା ଲାଗି ମୂଲ୍ୟା ଲାଗିଗଲେ । ମାଟିର ତଳେ କେଇପାଏ କେତେ ଶତ ରହିଛି, ତାହା ପଣ୍ଡିତା କରି ଦେଖିବା ଲାଗି ଗୋଟାଏ ମୋଟା ଲୁହାଛଡ଼ିକୁ ମାଟି ଉଚରକୁ ଗଲାର ଦେଖାଗଲ । ଦେବାତ୍, ଠିକ୍ ସେହି ସମୟକୁ କଷ୍ଟକୁ ଭୁମିକମ୍ ବି ହେବ ।

ପଣ୍ଡିତମାନେ ପାଟି କର ଆଦେଶ ଦେଲେ, “ବନ୍ଦ କର !” ଲୁହାଛଡ଼ିକୁ ଶେଷନାଗଙ୍କର ଦେହରେ ଯାଇ ବାଜିଲୁଣି । ଏଠାରେ ନଗର ବସାଇବା ଆବୋ ଉଚିତ ହେବ ନାହିଁ ।”

ଏବଂ, କାହାରୀଟିରେ କୁହାହୋଇଛି ଯେ ସେତେବେଳେ ଲୁହାଛଡ଼ିକୁ ମାଟି ଉଚରି ବାହାର କର ଅଣାଗଲ, ସେତେବେଳେ ଶେଷନାଗଙ୍କର ରକ୍ତରେ ତାହା ଗୋଟାସୁକା ଲାଲ ହୋଇ ପାଇଥିଲ ।

ସେକଥା ଦେଖି ଶାଜା କହିଲେ, “ସହନାଶ ! ମାତ୍ର ଏଠାରେ ସହର ବସିବ ବୋଲି ଯେତେବେଳେ ଥରେ ନିଷ୍ଠି ହୋଇ ସାରିଛି, ସେତେବେଳେ ସହର ବସାଇବାକୁହି ପଡ଼ିବ ।”

ଏଥରେ ପଣ୍ଡିତମାନେ ଶର ଦୋଧ ପ୍ରକାଶ କଲେ ଏବଂ ସେଠାରେ ସହର ବସିଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅମଙ୍ଗଳ ଘଟିବ ବୋଲି ଉବିଷ୍ୟାତି ବି କଲେ । ଶାଜାଙ୍କର ବଂଶ ଅତିରେ ଲେପ ପାଇବ ବୋଲି ଉସ୍ତୁ ବି ଦେଖାଇଲେ ।

ସେଠାରେ ମାଟି ଖୁବୁ ଉବ୍ଦର ଥିଲ, ପାଣି ବି ପ୍ରଚୁର ମିଳୁଥିଲ । ଗାର୍ଜ ଛାନ୍ତି ବର୍ଷ ହେଲ ଆଲମୋଡ଼ା ସହର ପାହାଡ଼ି ଉପରେ ସେହିପରି ଅବସ୍ଥିତ ରହିଛି ଏବଂ ଚର୍ବିଗରେ ଥିବା କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକରୁ ପ୍ରଚୁର ଫ୍ରସଲ ଅମଳ ହେଉଛି ।

ଅର୍ଥାତ୍, ଆପଣାର ସକଳ ପଣ୍ଡିତ୍ୟ ସତ୍ରେ ପଣ୍ଡିତମାନେ ଭୁଲୁ ଭବିଷ୍ୟବାଣୀହି କରିଥିଲେ । ଏଥରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ସେମାନେ

ନିଷ୍ଠାର ସହି ସେହି କଥାଟି କହିଥିଲେ ଓ ସତକଥା କହିଛନ୍ତି ବୋଲି
ବୁଦ୍ଧିଥିଲେ । ମାତ୍ର ଲେଖମାନେ ଅନେକ ସମସ୍ତରେ ଠିକ୍ ଏହିଭଳି ଭୁଲିମାନ
କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ତୁଙ୍ଗା ଅନ୍ତବିଶ୍ୱାସରୁତ୍ତାକୁ ସତ୍ୟ ବୋଲି ଭୁମ କରିଥାନ୍ତି ।

ଏହି ପୃଥିବୀ କେତେ ନା କେତେ ଅନ୍ତ ବିଶ୍ୱାସରେ ଉତ୍ତିଷ୍ଠାନ ହୋଇ ରହିଛି
ବୋଲି ଭୁମେ ସାନ ପିଲମାନେ ସବୁବେଳେ ମନେ ରଖିଥିବ । ଅଧ୍ୟକ୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟକ
ପରିମାଣରେ ସତ୍ୟର ଆବଶ୍ୟାର କର ପାରିବାକୁ ହେଲେ ସହୋତ୍ରମ ଉପାୟ
ହେଉଛି ଯେ ଆମେ ସବୁଦା ନିଷ୍ଠାପୁତ୍ର ହୋଇ ରହିବା; ଆମର ଭବନା, କାର୍ଯ୍ୟ
ଏବଂ ବାକ୍ୟରେ ଆମେ ସବୁଦା ଅଧ୍ୟକ୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ନିଷ୍ଠା ରଖିବାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବା ।
କାରଣ, ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଯାବନ୍ତିଥି ଷ୍ଟେନ୍ଟରେ କାହାକୁ ହେଲେ ଠିକିବା
ନାହିଁ ବୋଲି ଦୁଡ଼ି ହୋଇ ରହିଗାରିବା, ସେତେବେଳେ ଆମେ ନିଜକୁ ମଧ୍ୟ କମଣିଃ
ତମ୍ ପରିମାଣରେ ଠିକିବାର ବିଦ୍ୟାଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବା ।

ନଥ

ସମ୍ବନ୍ଧକୁ ବିଚାର

ଗୋଟିଏ ଭଲ ସିଧା ବାଡ଼ିକୁ ନେଇ ପାଣି ଭିତରେ ଅଧାୟାଏ ହୃଡ଼ାଇବ : ବାଡ଼ିଟା ତୁମକୁ ମରିବୁ ବଙ୍ଗା ପରି ଦେଖାଯିବ । ମାତ୍ର ସେଇଟି ହେଉଛି ତୁମର ଦେଖିବାର ଭୁମ, ଏବଂ ସବ ତୁମେ ବାଡ଼ିଟାକୁ ପ୍ରକୃତରେ ବଙ୍ଗା ବୋଲି ବିଶୁର କରିବ, ତେବେ ତୁମର ସେହି ବିଶୁର କଢାପି ଠକ୍ ହେବ ନାହିଁ । ବାଡ଼ିଟିକୁ ପୁନବାର ପାଣି ଭିତରୁ ବାହାରକୁ ବାହାର କରି ଆଣିଲେ ତୁମେ ସ୍ଵର୍ଗ ଜୀବରେ ଦେଖିପାଇବ ଯେ ବାଡ଼ିଟା ପ୍ରକୃତରେ ବଙ୍ଗା ନୁହେଁ, ସିଧା ।

ଆଜି ପକ୍ଷରେ, ହୃଦୟ ଏପରି ମଧ୍ୟ ଘଟିପାରେ ଯେ, ପ୍ରକୃତରେ ବଙ୍ଗା ଥିବା ଗୋଟିଏ ବାଡ଼ିକୁ ସାବଧାନତା ସହିତ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକାରେ ପାଣି ଭିତରେ ବୁଡ଼େଇ ଧରିଲେ ତାହା ତୁମ ଅଣିକୁ ସିଧାପରି ଦେଖାଯିବ ।

ମଣିଶମାନେ ବି ଅନେକ ସମୟରେ ସେହି ବାଡ଼ିପରି ବ୍ୟବହାର କରିଥାନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କୋଣରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚାନ୍ତ କରି ଦେଖିଲେ ତୁମେ ହୃଦୟ ସେମାନେ ବାହାରକୁ ଯେତେ ସିଧା ବୋଲି ତେଣା ଯାଉଥିବେ, ସେମାନଙ୍କୁ ମୋଟେ ସେପରି ସିଧା ବୋଲି ଦେଖିବ ନାହିଁ । ଏବଂ, ବେଳେବେଳେ ହୃଦୟ ଏପରି ବି ଘଟିବ ଯେ, ସେମାନେ ଭିତରେ ଏକାବେଳେକେ ବଙ୍ଗା ହୋଇ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବାହାରକୁ ଠକ୍ ଓଳଟା ଦେଖାଯାଉଥିବେ ଏବଂ ସିଧା ପରି ମନେ ହେଉଥିବେ । ତେଣୁ ସିଏ ବାହାରକୁ ଯେପରି ଦେଖାଦେଉଛି, ତାକୁ ଆମେ କଢାପି ସେହିପରି ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ନାହିଁ ଏବଂ କାହାରକୁ କଢାପି ଏପରି ହୋଲୁକା ଓ ଉପରଠାଭିରଞ୍ଚ ଜୀବରେ ବିଶୁର କରିବା ନାହିଁ ।

ଭାଇବର୍ଷରେ ଥରେ ନଶେ ବାବାଙ୍ଗ ଭିକ୍ଷା କରି ବାହାରଥିଲେ । ଗୋଟିଏ ପଡ଼ିଆରେ ସେ ଗୋଟିଏ ମେଣ୍ଟା ଦେଖିଲେ । ମେଣ୍ଟା ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରକେ ପ୍ରତଣ୍ଟ କୋପରେ ଭୁମିକ ବୋଲି ଦନ୍ତି ଆସିଲ ଏବଂ ସେଥିଲୁଗି ଆଗ କେତେ ପାଦ ଦୂର୍ଯ୍ୟାଳ ମୃଣଟାକୁ ଜଳାନ୍ତିକୁ କରିଦେଲ ।

ସେକଥା ଦେଖି ବାବାଙ୍ଗ କହିଲେ, “କାଃ, ଭାଇ ବୁଦ୍ଧିଆ ଆଉ ଭଲ ମେଣ୍ଟାଟିଏ ତ ! ମୁଁ ନଶେ ଧର୍ମପରମ୍ୟଶ ବାନ୍ତି ବୋଲି ସେ ନଶ୍ୟ ବୁଝିପାଇଛି ଏବଂ ସେଥିଲୁଗି ମୋତେ ନମସ୍କାର କରିବ ବୋଲି ମୃଣଟାକୁ ଜଳାନ୍ତିକୁ ନୁଆଁ ର ଆଣ୍ଟି ।”

ଠିକ୍ ସେହି ସମୟରେହି ମେଘାଟି ଆଗକୁ ମାଡ଼ି ଆସିଲ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରି ଧର୍ମମହିମୟୁକ୍ତ ବାବାଜାନ୍ତ୍ର ତଳେ ପକାଇ ଦେଲା ।

ତେଣୁ ଏପରି ବି ଘଟିପାରେ ଯେ, ଯେଉଁମାନେ ଆବୌଦୀ ସମ୍ବାନ୍ଧ ଅଥବା ବିଶ୍ୱାସର ଯୋଗାଙ୍କ ନୁହନ୍ତି, ଆମେ ହୃଦୟ ଅତିରୁତ୍ତାଏ ସମ୍ବାନ୍ଧ ଓ ବିଶ୍ୱାସର ସହିତ ସେମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ବିରୂର କରୁଥିବା । କାରଣ ବେଳେବେଳେ ଆମେ ସାଧୁଲ ଫୋଲ୍ଡାନ୍କ କରୁଥିବା ହେଠାବାଘଟି ପରି ଅନେକ ମଣିଷଙ୍କର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ଆସିଥାଉଛି । ସେହି ହେଠାବାଘଟାକୁ ମେଘା ତା' ଜଗୁଆଳ ବୋଲି ଭାବିଥିଲା, କାରଣ ହେଠା ତା' ଜଗୁଆଳର କୁରୁତାଟାକୁ ନିଜ ଦେହରେ ଗୁଡ଼ାଇ ହୋଇଥିଲା । ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ ଆମେ ସେହି ଗଧ ପରି ବି ଭାବିଥାଉଛି, ଯିଏକ ଦେହରେ ଗୋଟାଏ ସିଂହଚମତ୍ତା ପକାଇଥିଲ ଓ ତେଣୁ ସମସ୍ତେ ତାକୁ ଗୋଟାଏ ବିପଞ୍ଚନକ ପ୍ରାଣୀ ବୋଲି ଭାବୁଥିଲେ ।

*

ମାତ୍ର, ଉପରର ପ୍ରଶନ୍ତ ରୂପଟି ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ଆମେ ହୃଦୟ ଯେମିତି ନାନା ଭୂମରେ ପଡ଼ିଯାଉଛି, ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ତା'ଠାରୁ ଅହୃତ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାକ ସମୟରେ ବି ଆମେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ନଗ୍ନି ନଶ୍ଵରି ଭରି ଅନୁଧାର ଭାବରେ ତରତିରା କେତେ ବିରୂର ମଧ୍ୟ କରିଦେବାକୁ ପ୍ରାୟ ପ୍ରଲୁପ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥାଉଛି ।

ପାରସ୍ୟର ଶାହା ରମ୍ଯମାଳାନ୍ ସେଫେର, ଖୋରେସାନ୍ ବିଜୟ କରି ଶାଖାମାକୁ ଫେରି ଆସୁଥାନ୍ ।

କବି ହାପିତିଙ୍କର ବାସପ୍ଲାନ ବାଟଦେଇ ଆସୁଥିବା ସମୟରେ ସିଏ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇ ତାଙ୍କ ଫଣୋଲି ଆସିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଭାବିଲେ । ତାଙ୍କ ଘରର ଫାଟକ ଯାଏ ଯିବା ଲାଗି ତାଙ୍କର ଆଉ କୌଣସି ଧୈର୍ଯ୍ୟ ନଥିଲ, କାରଣ ପ୍ରଶନ୍ତ କବିଙ୍କ ଦେଖିବା ଲାଗି ସେ ଏକାବେଳେକେ ରହିଲା ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ । ତେଣୁ ପାରେ ଉପରେ ଝାଲି ପଡ଼ିଥିବା ଗୋଟାଏ ଗଛ ତାଳକୁ ଦେଖି ପାରି ସିଏ ତାକୁ ଯାଇ ଧରିଲେ ଓ ତାହାର ସାହାଯ୍ୟରେ କବିଙ୍କ ଉଦ୍‌ୟାନ ଉତ୍ତରକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲେ ।

ଭୂମର ଘର ଭିତରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଏହିପରି ଭାବରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲେ ତା' ବିଷୟରେ ଭୂମେ କ'ଣ ଭାବିଥାନ୍ତ୍ ? ଭୂମେ ହୃଦୟ ତାକୁ ଗୋଟାଏ ଝୋର ବୋଲି ଭାବିଥାନ୍ତ୍ ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନାଦର ସହିତ ତାହାର ସ୍ଥାଗତ କରି ଯାଇଥାନ୍ ।

କିନ୍ତୁ ହାତିପି ବାହାରର ଏହି ବ୍ୟକହାରରୁ ମୋଟେ ଶାହାଙ୍କର ବିଶୁର
କଲେ ନାହିଁ, ଏହି ଆଚରଣରୁ ସାଧାରଣଙ୍ଗଃ ହଠାତ୍ ଯେଉଁ ଧାରଣା ହୋଇଆନ୍ତା,
ସେଥରୁ ସେ ଶାହାଙ୍କର ବିଶୁର କଲେ ନାହିଁ । ଏପରି ଅଦ୍ଭୁତ ଭବରେ ଆସି
ପଢ଼ିଥିବା ଅତ୍ୟକ୍ରମ ସେ ସାଦର ଅର୍ଥନା କରି ଆଣିଲେ । ଏବେ, ଶାହା ଭରି
ଉଷ୍ଣାହର ସହିତ ତାଙ୍କର ଯେଉଁ ବାରଦ୍ଵର ନଥାସବୁ ତାଙ୍କୁ କହିଥିଲେ, ସେଗୁଡ଼ିକ
ଉପରେ ସେ କେତୋଟି ନୀତନ କରିବା ମଧ୍ୟ ଲେଖିଲେ ।

*

ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଭିତରେ ସେମାନଙ୍କ ଲାଗି ଯାହା ପ୍ରାୟ ଅନ୍ତରୁକୂଳ ହୋଇ
ରହିଛି, ସେହିଗୁଡ଼ାକୁ ଆଗ ଏତେ ବଡ଼ କରି ଦେଖିବାଠାରୁ ଅଧିକ ସହଜ କଥା
ସାଧାରଣେ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷର କିଛି ନା କିଛି ଦୋଷ
ରହିଛି, ଏବେ ସିଏ ନିଜେ ସେଗୁଡ଼ିକପ୍ରତି ଯେକେ ନଜର ଦେଇଥାଏ, ତା'ର
ପ୍ରତିବେଶୀମାନେ ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ନଜର ଦିଅନ୍ତି । ମାତ୍ର କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି
ବିଷୟରେ ଅନୁଭିତ ଭବରେ ବିଶୁର ନକରିବାକୁ ହେଲେ, ତା' ଭିତରେ
ସବୋତ୍ତମ ଯାହାକିଛି ରହିଛି, ଆମକୁ ପ୍ରଥମେ ସେହିଗୁଡ଼ିକୁହି ଖୋଲି ବାହାର
କରିବାକୁ ହେବ । କଥାରେ ଅଛି, “ତୁମ ବନ୍ଧୁଙ୍କର ଯଦି ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଆଣି
ରହିଛି, ତେବେ ତୁମେ ତଥାପି ତା'ର ଭଲ ଦିଗନ୍ତକୁ ଦେଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ ।”

ତୁମର କୌଣସି ବନ୍ଧୁ ତୁମକୁ ହୃଦତ ଭରି ଅଭ୍ୟାସ ବା ଭରି ମନ୍ତ୍ରର
ବୋଲି ମନେ ହେଉଥିବ, ମାତ୍ର ତଥାପି ଶ୍ରେଣୀ ଭିତରେ ହୃଦତ ସେଇ
ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ପରଶ୍ରମୀ ହୋଇଥିବ ।

ତୁମର ଶିଷ୍ଟକ ତୁମକୁ ହୃଦତ ଭରି କଢ଼ା ବୋଲି ମନେ ହେଉଥିବେ ସତ,
ମାତ୍ର ସିଏ ହୃଦତ ପ୍ରକୃତରେ ତୁମକୁ ଭରି ଭଲପାଇଥିବେ ଏବେ କେବଳ ତୁମର
ଜୟନ୍ତିହି କାମନା କରୁଥିବେ ।

ତୁମର କୌଣସି ବନ୍ଧୁ ତୁମକୁ ହୃଦତ ବେଳେବେଳେ ଭରି ବିରତିକର
ଏବେ ବଦମିଜାଳ ବୋଲି ମନେ ହେଉଥିବେ, ମାତ୍ର ହୃଦତ ସେଇ ତୁମର
ସବୋତ୍ତମ ବନ୍ଧୁ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥିବେ ।

ଏବେ, ଏପରି କେତେକେତେ ଲୋକ ନାହାନ୍ତି, ଯେଉଁମାନଙ୍କ କ ସମସ୍ତେ
ଦୁଷ୍ଟ ବୋଲି କହନ୍ତି ଓ ଭରି କରିଣ ଆଚରଣ ଦେଶାନ୍ତି, ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କ
ଭିତରେ ଗଞ୍ଜାର ପ୍ରଦେଶରେ ଏପରି କିଛି ସାମଗ୍ରୀ ରହିଥାଏ, ଯାହାକୁ କି ଆଗରୁ
କେହି କେବେହେଲେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ନଥାନ୍ତି ।

ସମ୍ୟକ ବିଚୂର

ଗୁବ୍ରିଓ ସହରର ଅଖପାଣରେ ଜଙ୍ଗଳ ଓ ବିଲ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗୋଟାଏ ହେଠା ମାତ୍ର ଭର ଉପ୍ରାତ କରୁଥିଲା । ତା' ଉପ୍ରାତ ଲେକେ ଶେଷକୁ ପଦାକୁ ବାହାରବା ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ । ସେହି ଉପ୍ରାତର ପ୍ରାଣୀଟା ମଣିଷ ଆଉ ଜନ୍ମ ଜିବ୍ୟାକୁ ମାରୁଥିଲା ।

ଅବଶେଷରେ ଉତ୍ତିମଦୃଦୟ ସନ୍ତୁ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ସେହି ଉପ୍ରାତର ପ୍ରାଣୀଟିର ସମ୍ମାନ ହେବା ଲାଗି ମନସ୍ତ୍ଵ କଲେ । ସିଏ ସେହି ଉତ୍ତିମରେ ସହର ବାହାରକୁ ବାହାରଗଲେ, ଆହୁର ଅନେକ ନରନାଶ ବି ତାଙ୍କ ପଛରେ ଖଣ୍ଡେ ଦୂରରେ ଆଇ ତାଙ୍କର ଅନୁସରଣ କରୁଥାନ୍ତି । ଜଙ୍ଗଳର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଆସିବା ମାସକେ ହେଠାଟା ଏତେବଢ଼ି ଆ କରି ହଠାତ୍ ସମ୍ମାନ ଉପରକୁ ଡେଇ ପଞ୍ଜଳ । ମାତ୍ର ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ସମ୍ମାନ ସ୍ଥିର ରହି କେବଳ ଗୋଟିଏ ଜାଗିତ ଦେଲେ ଏବଂ ହେଠାଟା ମଧ୍ୟ ଭର ଶାନ୍ତ ଭବରେ ତାଙ୍କର ଗୋଡ଼ ଜଳକୁ ଆସି ଗୋଇ ରହିଲା ।

ତାକୁ ଉତ୍ତିମରେ କରି ସନ୍ତୁ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ କହିଲେ, “ହେଠାଭର, ତୁ ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଲୋକମାନଙ୍କର ଭର ମତି କରି ସାରିଲୁଣି, ଏବଂ ହତ୍ୟାକାଶ ଭବରେ ତୋତେ ମଧ୍ୟ ମାରି ଦିଆଯିବା ଉଚିତ । ତୋତେ ସବୁ ମଣିଷ ଦୃଶ୍ୟ କରୁଇନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଗୁବ୍ରିଓରେ ବାସ କରୁଥିବା ମୋର ବନ୍ଧୁ ଏବଂ ତା' ଉଚିତରେ ଏକ ଶାନ୍ତ ସ୍ଥାପନା କରିବାକୁ ଉଚ୍ଛାନ୍ତି ଏଠାକୁ ଆସିଛୁ ।”

ହେଠା ନିଜ ମୁଣ୍ଡକୁ ଜଳକୁ ନୂଆଁର ଅଣି ଲଞ୍ଜ ଫଳରବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ତା'ପରେ କହିଲେ, “ହେଠାଭର, ମୁଁ ତୋତେ ନବାବ ଦେଇକହୁନ୍ତୁ ଯେ, ଯଦି ତୁ ଏହି ଲୋକମାନଙ୍କର କୌଣସି ମତି ନକରିବୁ, ତେବେ ଲୋକମାନେ ମଧ୍ୟ ତା' ପ୍ରତି ଦୟା ରଖିବେ ଓ ତୋତେ ସ୍ଵତିତନ ଖାଇବା ଆଣି ଦେବେ । ତେବେ ଆଜିଠାରୁ ତୁ ସେମାନଙ୍କର କୌଣସି ଅନିଷ୍ଟ କରିବୁ ନାହିଁ ବୋଲି କହୁଛୁ ତ ?”

ତା'ପରେ ହେଠା ତା' ମୁଣ୍ଡଟିକୁ ଆହୁର ଜଳକୁ ନୂଆଁର ଅଣିଲ ଏବଂ ନିଜ ତାହାଣ ଗୋଡ଼ର ଥାବାଟିକୁ ନେଇ ସନ୍ତୁକ୍ତର ପାପୁଳି ଉପରେ ରଖିଲ । ଏହିପରି ଭବରେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଆପୋଷ ଚାନ୍ଦ ହୋଇଗଲ, ପୁଣ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସର ସହିତ ଏକ ଚାନ୍ଦ ହୋଇଗଲ ।

ତା'ପରେ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ହେଠାଟିକୁ ସାଜରେ ଧରି ଗୁବ୍ରିଓର ବଜାରଯାଏ ଆସିଲେ ଓ ସିଏ ଅଳ୍ପ ସମୟ ପୁଅରୁ ହେଠାକୁ ଯାହା କହିଥିଲେ, ବୁଣ୍ଡ ହୋଇଥିବ ଲୋକମାନଙ୍କ ସମ୍ମାନରେ ତାହାର ପୁନରସ୍ଥାପନ କରି କହିଲେ । ଏବଂ, ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟରେ

ଆପଣାର ଉତ୍ତିମ ଆଚରଣର ଏକ ଶପଥ ସ୍ଵରୂପ ହେଠା ନିଜ ଆବାଟିକୁ ନେଇ ଆଉଥରକ ପାଇଁ ସନ୍ଦର୍ଭର ପାୟୁଳ ଉପରେ ରଖିଲ ।

ହେଠାଟି ତା'ପରେ ସେହି 'ସହରରେ ଦୁଇବର୍ଷ ପାଇଁ ରହିଥିଲ । ମାତ୍ର ସିଏ କେବେହେଲେ କାହାର କୌଣସି କଣ କରି ନଥିଲ । ସହରବାସୀମାନେ ପ୍ରତିତିନ ତାକୁ ତା'ର ଖାଇବା ଅଣି ଦେଉଥିଲେ । ହେଠାଟି ଯେତେବେଳେ ମରିଗଲ, ସେତେବେଳେ ସେମାନେ ତା'ଲାଗି ଶୋକପାଳକ କରିଥିଲେ ।

ବାହାରକୁ ହେଠାଟି ଯେପରି ଯାହା ମନେ ହୋଇଥାଉ ପଛକେ, ତା'ଭିତରେ ପ୍ରକୃତରେ ଏପରି ଏକ କଥା ରହିଥିଲ, ଯାହାକୁ କି ଆଗରୁ କେହି ହେଲେ ଆବିଷ୍ଵାର କରିପାରି ନଥିଲେ । ଶେଷରେ ସନ୍ଧି ପ୍ରାନ୍ତିକୁ ତାକୁ ଭାଇ ବୋଲି ସମ୍ମୋଧନ କଲେ । ଏହି କାହାଣୀଟିରେ ହେଠା କହିଲେ ନିଃସମେହ ଭାବରେ କୌଣସି ଜଣେ ଦୁର୍ବାଳ ଅପରାଧୀକୁ ବୁଝାଇବ, ଯାହାକୁ କି ସମସ୍ତେ ଭାବ ଘୃଣା କରୁଥିଲେ । ଏହି କଥାଟିକୁ ସୁରୂଳଦେବା ଉଦେଶ୍ୟରେହି ଏକଥା କୁହାୟାଇଛି ଯେ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ବିଷସ୍ତରେ ଆଦୋ କୌଣସି ଆଶା କରି ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି ସମସ୍ତେ ବିଶ୍ଵରୂପାନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ବି ବାନ୍ଧିବୁପେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ଭଲ ତଥାପି ନିହିତ ହୋଇ ରହିଥାଏ ଏବଂ ଟିକିଏ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦ୍ୱାରାହି ସେହି ଭଲକୁ ଜାଗୃତ କରି ଅଣିବା ବି ସମ୍ଭବ ହୁଏ ।

ଉତ୍ତିମ ବଢ଼େଇ ମାତ୍ରକେ ସମସ୍ତେ ଜାଣିଥିବେ ଯେ, ଏପରି କୌଣସି କାଠପଟା ଆଦୋ କେତୁଠିହେଲେ ନାହିଁ, ଯେଉଁଥିରେ କି ସବୁ କାଠ ଖଚିବା ହୋଇ ଯାଇଥିବ । ଜଣେ ଖରସ ବଢ଼େଇ ହୃଦୟ କିଛି ନଜାଣି ବିରକ୍ତ ହୋଇ ପୁରୁ କାଠଟାକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦେବ । ମାତ୍ର ଜଣେ ଉତ୍ତିମ ବଢ଼େଇ ତାହାକୁ କେବେହେଲେ ଫୋପାଇଁ ଦେବ ନାହିଁ, ସେଥିରେ ଥିବା ପୋକଣିଆ ଅଂଶକୁ ବାହାର କରିଦେବ ଏବଂ ଭାବ ବୁଣିତାର ସହିତ ବାକଟିକୁ କାମରେ ଲଗାଇବ । ଏବଂ କାଠ ଭିତରେ ରହିଥିବା ଅସାଧ୍ୟ ଅସାଧ ଶଣ୍ଟି ଗୁଡ଼ାକରୁ ମଧ୍ୟ ଜଣେ କଳାକାର କେତେକେତେ ହୃଦୟାକର୍ଷକ ମୂର୍ତ୍ତିମାନ ଗଢ଼ି ଖୋଲଦେବ ।

ଗାୟନାପରି ଏକ ମାରସ ଓ ନିରାନନ୍ଦମୟ ଘଜ୍ୟରେ ଉତ୍ତିରେଣ୍ଟୀୟ-ମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଏପରି ମରଣକୁଟି ଭବରେ ବିପଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିଥାଏ ଯେ, ସେଠାରେ କଠିନ ସଞ୍ଚାର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଅଥବା ନିର୍ଣ୍ଣୟନବଦ୍ଧ ପାଇଥିବା କଏତାମାନଙ୍କ ଲୁଗେ ଜୈଲଖାନାମାନ ଛାରି ହୋଇ ରହିଛି । କେତେ ବର୍ଷ ତଳେ ଜଣେ

ସାମରିକ ପ୍ରତ୍ୱଶା ଏହିପରି କାମ କରିବା ଲଗି ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ଦଲେ ଲୋକଙ୍କୁ କାଏନ ବୋଲି ଗୋଟିଏ ପ୍ଲାନକୁ ଦେଇ ଯାଉଥିବା ସମୟରେ ଦୂର୍ଘଟନା ବଣତଃ ସିଏ ପୋକାଶ୍ରୟ ଭିତରକୁ ଖେଲ ପଡ଼ିଥିଲା । ଠିକ୍ ସେତିକି ବେଳେ ସମୁଦ୍ରର ଜୁଆର ବି ପୋକାଶ୍ରୟ ଭିତରକୁ ପ୍ରଦେଶ କରୁଥାଏ ।

ଜୁଆର ନଥିଲବେଳେ ବେଳେନେଳେ ପୋକାଶ୍ରୟ ଭିତରଟା ପ୍ରାୟ ପୁରୀ ଶୁଣିଲ ବାଲି ହେ'ର ପଡ଼ିଥାଏ ଏବଂ ସେତେବେଳେ ଜାହାଜ କୁଳରେ ଲଗିବା ମଧ୍ୟ ସମ୍ରକ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ମାତ୍ର, ପୁରୀ ଜୁଆର ରହିଥିବା ସମୟରେ ପ୍ରବଳ ସ୍ତୋତ୍ର ଆକାରରେ ସମୁଦ୍ର ଜଳ ଭିତରକୁ ବନ୍ୟାପରି ମାତ୍ର ଆସେ; ସେହି ବନ୍ୟା ସହିତ ସାର୍କ ମହିମାନେ ମଧ୍ୟ ଭିତରକୁ ଗୁଲି ଆସନ୍ତି, ସାର୍କମାନେ ବହୁପଣ୍ଡାରେ ଆସି ଉପକୁଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ।

ପାଣିରେ ପଞ୍ଚଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୱଶାଟି ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଭାବି ସକଟପୁଣ୍ଡ ପରିଷ୍ଠିତରେ ଆସି ପଡ଼ିଗଲ, କାରଣ ତାକୁ ପତ୍ରିର ବି ଆୟୁ ନଥିଲ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହଁତ୍ରେବେହି ସେହି ଭୟକ୍ଷଣ ପ୍ରାଣୀଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଆସି ତାକୁ ଗିଲି ପକାଇବାର ବିପଦ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଆସନ୍ତି ହୋଇ ଆୟୁଥିଲ । ଠିକ୍ ସେତିକ ବେଳେ ଅପରାଧୀମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣେ ତା'ଭିତରେ ଥିବା ଭିତରର ମାନବକ ବୀବରୁଡ଼ିକ ଦ୍ଵାରାହିଁ ପେରିବ ହୋଇ ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ପାଣି ଭିତରକୁ ତେଣୁ ପଡ଼ିଲ । ପ୍ରତ୍ୱଶାକୁ ସେ ନିଜ ହାତରେ ଧରିନେଇ ପାରିଲ ୧୯ ଅନେକ ତେଷ୍ଟା କଣ ତା'ର ଜୀବନକୁ ରକ୍ଷା କଲା ।

ସେଇ ଲୋକଟି ଜଣେ ଅପରାଧୀ ଥିଲ । ସିଏ ଯେଉଁ ପରିଛଦଟି ପିନ୍ଧିଥିଲ ସେଥିରେ ଅସମ୍ଭାନଜନକ ଭାବରେ ସେହି କଥାଟି ଲେଖାହୋଇ ରହିଥିଲ, ତା'ର ନାମ ପରିବର୍ତ୍ତେ ତାକୁ ଚିନ୍ତିବା ଲଗି ଗୋଟାଏ ସଂଖ୍ୟା ବି ସେଥିରେ ଲେଖା ହୋଇଥିଲ । ତେଣୁ ତାକୁ ଦେଖୁଥିବା ଲେଖମାନେ ତା'ଭିପରେ ଆବୋ କୌଣସି ଦୃଷ୍ଟି ପକାଇବାକୁ ମଧ୍ୟ ଅନୁଚିତ ମନେ କରୁଥିଲେ, ସେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅନୁକଟ୍ଟା ବାକ୍ୟର ଏକାନ୍ତ ଅଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ଶୁଭୁଥିଲେ । ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କଟ ସେହି ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଗଲୁଚି ରହି ପାଇଥିଲ, କାରଣ ତା' ନିଜ ଭିତରେ ଯେ ଏକେ ଅନୁକଟ୍ଟା ରହିଛି, ବର୍ତ୍ତିମାନ ତାହାର ପ୍ରମାଣ ମିଳିଲ । ତା'ର ଯାବନ୍ୟ ଦୋଷ ଏବଂ ଅପରାଧ ସହ୍ରେ ତା'ର ଦୃଦ୍ଧୟରେ ଉଦ୍ବାଧତା ରହିଥିଲ । ତା'ପ୍ରତି କେବଳ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଆଚରଣ କରିବାହିଁ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିର କର୍ତ୍ତବ୍ୟରୁପେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିଥିଲ, ସେ ତାହାର ସକାଶେ ନିଜର ଜୀବନ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲ ।

*

ଦଣ୍ଡପ୍ରାସ୍ତ ଅପରୁଧୀମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ମଁ ଏଠାରେ ଭୁମାନଙ୍କ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗପ କହିବ । କେବଳ ବାହାରୁ ମଣିଷମାନଙ୍କର ବିଶୁର କଲେ ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ କେଡ଼େ ଭୁଲୁ କରିବା, ସେଥିରୁ ଭୁମାନଙ୍କ ଚାହାର ପ୍ରମାଣ ମିଳିବ ।

ଉପର ମାଟ୍ଟିକ ଅଞ୍ଚଳର ଜଣେ ସୁନା-ଖୋଜାଳ ସଦ୍ୟ ଜେଲରୁ ଖଳସ ହୋଇଥିବା ଦୁଇଜଣ ବନ୍ଦିଙ୍କ କାମରେ ନୟୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ମାଟି ଉଚରୁ ଖୋଜି ଚାକ୍ର ଯେଉଁ ସୁନାର ଦାନା ଓ ମୁଣ୍ଡମାନ ମିଳୁଥିଲ, ତାହାକୁ ସେ ସେହି ଦୁହିଙ୍କ ମାପରେ ପାଖରେ ଥିବା ସୁନା ବଜାରକୁ ପଠାଇ ଦେଉଥିଲେ । ସେଠାରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଅନୁକୂଳ ସ୍ତୋତରେ ଉଜାରେ ବସି ଯିବାକୁ ଦେଉଥିଲ ଏବଂ ତରଣି ଦିନ ସମୟ ଲଗୁଥିଲ ।

ଦିନେ ଆଗରୁ ଅପରୁଧୀ ଥିବା ଏହି ଦୁଇଜଣ ଯାକ ଖସି ପଳାଇ ଯିବାକୁ ବିଶୁର କଲେ ।

କାରଣ, ସେତେବେଳେ ଦଣ୍ଡିତ ଅପରୁଧୀମାନଙ୍କର ଜେଲ ମିଆଦ ପୁରା ହୋଇଯାଏ, ସେମାନେ ଉଥାପି ନିଜ ଘରକୁ ଫେରିବା ଲାଗି ଅନୁମତି ପାଇ ନଥାନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ଏକ ବିଶେଷ ସ୍ଥାନରେ ରହିବାକୁ ପଡ଼େ ଓ ହୃଦୟ ନବନିର ଅବଶୀଷ୍ଟ ବର୍ଷଶୁଭ୍ରତ ସେମାନଙ୍କର ସେହିଠାରେହି କଟିଯାଏ । ସତକଥା କହିବାକୁ ଗଲେ, ଗାୟନା ଶକ୍ତି ପ୍ରାୟ ଜଳମୟ ହୋଇ ରହିଛି ଓ ସେଠାରେ ମଣିଷଙ୍କର ଶ୍ରୀ କମ୍ବ ବସିବାର ଅଛି । ଅଗମୀ ଅରଣ୍ୟ ଓ ପନ୍ଦୁପନ୍ଦୁଆ ଜାଗାରେ ବୁଝାଇ ପୁଣ୍ଡି ହୋଇ ରହିଛି । ସେଠାରେ ବାସ କରୁଥିବା ଏହି ପୁରୁଷଙ୍କ ଅପରୁଧୀମାନେ କେତେବେଳେ ସେ ଜୁବରେ ପଡ଼ି ମୁଖମେଶରେ ପଢ଼ଇ ହେବେ ବା ହୃଦୟ ଉପବାସରେ ପ୍ରାଣ ହରିବିବେ, ତାହାର କିଛି ଠିକଣା ନାହିଁ । ସେହି କାରଣରୁତ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ଟିକିଏ ପୁଣ୍ୟାଗ ପାଇବା ମାନକେ ସେଠାରୁ ପଳାଇ ଯିବାର ତେଣ୍ଟା କରୁଥାନ୍ତି ।

ତେଣୁ, ସାଜରେ ଥିବା ଉଜାର ସୁଶୋଗ ନେବାକୁ ଲାଜ୍ଜା କରି ଏହି ଦୁଇଜଣ କର୍ମକ୍ରୂତ ଅପରୁଧୀ ନିରାର ଅପର ପାର୍ଶ୍ଵରେ ଥିବା ଓଳନ୍ଧାଳ ଉପନିବେଶକୁ ଖସି ପଳାଇ ଯିବାକୁ ମନ୍ୟ କଲେ ।

ମାତ୍ର, ସେମାନେ ଆଗ ମାଲିକଙ୍କର ସୁନାକୁ ଏକ ନିର୍ବିକଳ ସ୍ଥାନରେ ନେଇ ରଖିଲେ, ଏବଂ ତାଙ୍କର ସମ୍ମର୍ତ୍ତି ଅମୁକ ସ୍ଥାନରେ ଅଛି ବୋଲି ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗୋଟିଏ ଚିଠି ମଧ୍ୟ ଲେଖି ଦେଲେ ।

ସେମାନେ ଲେଖିଥିଲେ, “ଆପଣ ଆମ ସହିତ ସଂଗଠା କେଡ଼େ ଭଲ ବ୍ୟବହାର କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଆପଣ ଆମ ମାର୍ଫକ୍ତରେ ଯେଉଁ ସମ୍ମର୍ମ ପଠାଇଥିଲେ, ତାହାକୁ ଅପରୁରଣ କରିନେବାକୁ ଆମର ବିବେକ ମୋଟେ କହିଲ ନାହିଁ ।”

ଏକଦା ଏହି ଦୁଇଜଣ ଅପରାଧୀ^୧ ଗୈର ସକାଶେବୀ ଦଣ୍ଡିତ ହୋଇଥିଲେ । ସେମାନେ ଯେଉଁ ସୁନାକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯାଉଥିଲେ, ତାହା ବି ସେମାନଙ୍କ ଲାଗି ଦେଶ ଏକ ସମ୍ମର୍ମ ରୁପେ କାମ ଦେଇଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ଭଜରେ ସାଧୁତା ଏବଂ ସୁଜ୍ଞତା ସୁଧାରଣା କୋଲି ବି ଏକ ଉପାଦାନ ରହିଥିଲା । ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କର ପୁଣ୍ୟତତ୍ତ୍ଵାସ ଜାଣିଥିଲେ ଓ ସେମାନଙ୍କର ଅଶତରୁହି ସେମାନଙ୍କର ବିରୁଦ୍ଧ କରୁଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ଲାଗି ଏମାନେ କେବଳ ଦୁଇଜଣ ଅତି ପାପାସକ୍ତ ଓ ନଗଣ୍ୟ ଅପରାଧୀ ହୋଇ ରହିଥିଲେ । ମାତ୍ର ଯେଉଁ ବ୍ୟବସାୟ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରକୃତରେ ଆସ୍ତି ରଖିଥିଲେ, ସେମାନେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଆପଣାର ସକଳ କୁପ୍ରବୃତ୍ତି ସହ୍ରେ ତଥାପି ବିଶ୍ୱାସ ପର କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ।

ଶିଳମାନେ, ଆମେ ଆପଣାର ଭ୍ରବନାରେ ଭାଦାର ହେବା, ବିବେକ ହେବା । ଆମ ପାଖରେ ରହିଥିବା ମଣିଷମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆମେ କରତର ହୋଇ ଆଦୌ କିନ୍ତୁ ବିରୁଦ୍ଧ କରିପକାରବା ନାହିଁ । ଏବଂ, ଯେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆଦୌ କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱାସ ନକଲେ ମଧ୍ୟ ଚଳିବ, ସେତେବେଳେ ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ସେଭଳି ସକଳ ବିରୁଦ୍ଧ ଆପଣାକୁ ଷାନ୍ତି ରଖିବା ।

ଦଶ

ଶୃଙ୍ଗଳା

ପାଚୀନ ଭାବତର ଲୋକମାନଙ୍କର ଏହି ଜଗନ୍ତୁ ଓ ସମ୍ବାର ବିଷୟରେ କବିମାନଙ୍କ ପରିବେଳେ କଲନା ରୁହିଥିଲା,—ସେହି ଯାବଣୀସ୍ତ ଧାରଣା ଓ କଲନାରେ ସେମାନେ ବିଶ୍ଵବ୍ରତ ଏକ ଶୃଙ୍ଗଳା ବୁଝେ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବାକୁ ପ୍ରସାଦ କରୁଥିଲେ ।

ଜନ୍ମ, ଦ୍ୱୀପ ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଭୁଣ୍ଡ ଥିଲା, ଯେଉଁଠାରେ କି ମଣିଷମାନେ ବାସ କରୁଥିଲେ । ଜନ୍ମ, ଦ୍ୱୀପର ଗୁରୁପାଖରେ ଲବଣ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ । ତା'ପରେ ଦୂଣି ଗୁରୁପାଖରେ ପ୍ଲନେଟ ଏବଂ ତା'ଗୁରୁପାଖରେ ଶୀରସମ୍ବୁଦ୍ଧ । ଦୂଣି ପ୍ଲନେଟ ଓ ଦୂଣି ଲବଣର ସମ୍ବୁଦ୍ଧ । ତା'ଗୁରୁପାଖରେ ପ୍ଲନେଟ ଓ ତା'ଗୁରୁପାଖରେ ଦଧ-ସମ୍ବୁଦ୍ଧ । ତା'ଗୁରୁପାଖରେ ପ୍ଲନେଟ ଓ ତା'ଗୁରୁପାଖରେ ସୁର-ସମ୍ବୁଦ୍ଧ । ଦୂଣି ପ୍ଲନେଟ ଓ ତା'ଗୁରୁପାଖରେ ଶର୍କରାର ସମ୍ବୁଦ୍ଧ । ତା' ପଛକୁ ପୁନରାର ଆହୁତି ପ୍ଲନେଟ ଏବଂ ସଂଶେଷରେ ସେହି ସପ୍ତମ ବୃତ୍ତରେ ସ୍ଵର୍ଗ ଜଳହିଁ ପ୍ଲନେଟରୁ ଦେଇ କରି ଅବସ୍ଥିତ ରହିଛି । ଏହି ସ୍ଵର୍ଗ ଜଳର ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ହେଉଛି ମଧ୍ୟର ସମ୍ବୁଦ୍ଧ, ଏହାର ଜଳ ଅନ୍ୟସବୁ ସମ୍ବୁଦ୍ଧର ଜଳଠାରୁ ଅଧିକ ମଧ୍ୟର ।

ଏବେ ସ୍ଵର୍ଗମାନଙ୍କରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା କୌଣସି ପୁଞ୍ଚି-ମାନଚିନ୍ତା ଅତିକୁ ଯଦି ଭୁମେ ଦୁଷ୍ଟି ପକାଇ ଦେଖିବ, ତେବେ ଭୁମେ ସେଥିରେ କେଉଁଠାରେ ହେଲେ ଶର୍କରା-ସମ୍ବୁଦ୍ଧ, ଶୀର-ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ବା ଅନ୍ୟ ସମ୍ବୁଦ୍ଧରୁତିକ କଦାପି ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ ନାହିଁ । ଏହିସବୁ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ପ୍ରକାରରେ କେଉଁଠାରେ ରହିଛି ବୋଲି ଭାବିତାସ୍ତମାନେ କି ସେତେବେଳେ ମୋଟେ ଭାବୁ ନଥିଲେ; ମାତ୍ର ଏହିପରି ଏକ ମୌଳିକ ଓ ନିଜସ୍ତ ମାର୍ଗରେହି ସେମାନେ ଏକ ଗର୍ଭାର କଲନାକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ ।

ସେହି ପ୍ରାଚୀନ କାହାଣୀଟିର ଅନେକ ତାତ୍ପରୀ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ତାତ୍ପରୀ ହେଉଛି ଯେ, ଏହି ବିଶ୍ଵଭୂବନରେ ଯାହାକିଛିର ସ୍ଵର୍ଗି ହୋଇଛି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ଶୃଙ୍ଗଳା ଅନୁସାରେ ସଜାଇ ରଖାଯାଇଛି । ଏବଂ, ଏଠାରେ ସବୁକିଛି ତା'ର ଯଥାର୍ଥ ପ୍ଲନରେ ଅବସ୍ଥିତ ରହିଛି କୋଣହିଁ ପୁଞ୍ଚି ଏକ ଆଶ୍ରମସ୍ଥାନ ହୋଇ ରହିପାରିଛି, ଯଥାର୍ଥରେ ଏକ ସଦନ ଏବଂ ବାସଯୋଗୀ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ପରିଣତ

ହୋଇ ପାରିଛି । ବସୁତା, ସଦି ସବୁକିଛି ଅଲଗା ଅଲଗା ହୋଇ ତା'ର ଆପଣା ଆପଣା ଜାଗାରେ ନରହ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉସୁକର ଭବରେ ଗୋଲିଆମୋଳିଆ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତା, କିଏ କେଉଁଠି ରହିଲ, ତା'ର କୌଣସି ଠିକଣା ନଥାନ୍ତା, ତେବେ ଏହି ଜଗତର ଉତ୍ସମ୍ବୁ ଉତ୍ସମ ପଦାର୍ଥଗୁଡ଼କୁ, ଏଠାରେ ରହିଥିବା ଲବଣ, ଶୀର, ଲବଣୀ, ସୁର, ଶର୍କରା ଏବଂ ଜଳ ପ୍ରଭୁତି ସାମଗ୍ରୀକୁ ଉପଭୋଗ କରିବା ବି କିପରି ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ହୁଅନ୍ତା ?

*

ମନୁଷ୍ୟଜାତିର ଯାବନ୍ଦୀ ଧର୍ମଗୁଡ଼ ନାନା ବହୁବିଚିହ୍ନ କଲ୍ପନାର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ଏହି ବିଶ୍ଵଶୃଙ୍ଗଳାର ବିଧାନଟିକୁହି ଶିଷ୍ଟା ଦେଇଛନ୍ତି ।

ବିଶ୍ଵର ଆବିର୍ତ୍ତବ ବିଷୟରେ ହବୁ ଯମାନଙ୍କର ଯେଉଁ ସ୍ଵତକ ରହିଛି ସେଥରେ ମଧ୍ୟ ତା'ର ନିଜସ୍ତ ଉଜୀରେ ବିଶ୍ଵଶୃଙ୍ଗଳାର କାହାଣୀଟିକୁହି ବୁଝାଯାଇଛି ।

ସଂପ୍ରଥମେ ଅଗ୍ରଜକତା ଥିଲ, ଅର୍ଥାତ୍ ବିଶ୍ଵଶୃଙ୍ଗଳା ଏବଂ ଅନକାର ପୋଟି ରହିଥିଲ । ଆପଣାର ସଂପ୍ରଥମ କାର୍ଯ୍ୟରୁପେ ରିଶ୍ରୁତ ଏହି ବିଶ୍ଵଶୃଙ୍ଗଳାଟି ଉପରେ ଆଲୋକର ସମ୍ମାନ ଘଟାଇଲେ; ଯରେ ତଳେ ଥିବା ଅନାର ଓ ମଇନା ଖଣ୍ଡିଗରଟି ଭିଜରକୁ ପ୍ରବେଶ କଲିବେଳେ ଜଣେ ମଣିଷ ଯେପରି ଆପଣାର ଦୀଗଟିକୁ ଲଗାଇ ଅନାର ଭିଜରେ ପ୍ରବେଶ କରେ ଠିକ୍ ସେହିପର ।

ତା'ପରେ କିପରି ଦିନ ପରେ ଦିନ ହୋଇ ସେହି ଅଗ୍ରଜକତା ମଧ୍ୟରୁ ଶୃଙ୍ଗଳାବକ ଭବରେ ବସୁ ଗୁଡ଼କର ଆବିର୍ତ୍ତବ ଘଟିଲ ଓ ସବାଶେଷରେ ମଣିଷମାନେ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ହେଲେ, ବାଲବେଳ ବହୁରେ ସେହି କଥାଟିକୁ ବୁଝାଯାଇଛି ।

ମଣିଷ ସେ ତା'ର ଜଗତରେ ଶୃଙ୍ଗଳାର ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରୁଛି ଏବଂ ସଂପର୍କ ଶୃଙ୍ଗଳାର ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରୁଛି, ଏହାହି ତା'ର ଗୌରବ ।

କେୟାତିଷଣାସ୍ତ୍ରୀ ନଷ୍ଟମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଦୁଷ୍ଟିପାତ କରୁଛି ଏବଂ ଏହିପର ଭବରେ ଆକାଶଲୋକଗୁଡ଼କର ଏକ ମାନତଥ ତିଆର କରି ଦେଉଛି; ସେ ଗ୍ରହ-ନଷ୍ଟମାନଙ୍କର ନୟମିତ ଗତିପଥଗୁଡ଼କୁ ଅଧ୍ୟୁନ କରୁଛି ଓ ସେମାନଙ୍କର ନାମକରଣ କରିଦେଉଛି । ସ୍ଵର୍ଗର ଗୁରୁପାତରେ ଅବସ୍ଥିତ ଗ୍ରହମାନଙ୍କ ବେଗକୁ ଗଣନା କରି ଠିକ୍ କରୁଛି, ଏବଂ ପୁଅମ ଏବଂ ସ୍ଵର୍ଗର ମହିରେ ଅତିମ କରୁଥିବା ସମୟରେ ଚନ୍ଦ୍ରରେ କେତେବେଳେ ଗ୍ରହଣ ଲାଗିବ, ସେ ସେହି ମୁହଁତ୍ତିକୁ ଠିକ୍

କରି ଆଗରୁ କହି ମଧ୍ୟ ଦେଇପାରୁଛି । ବିଶ୍ଵଶ୍ରୀଜଳାର ଏକ ପୁଣ୍ୟଜୀବ ଉପରେହି ଜ୍ୟୋତିଃବିଜ୍ଞାନର ସମୁଦାୟ ବିଜ୍ଞାନଟି ନିର୍ଭର କରି ରହିଛି ।

ପାଠୀଗଣିତରୁ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ଭବରେ ଶୃଙ୍ଖଳାରହି ଏକ ବିଜ୍ଞାନ ବୋଲି କୃତାୟିବ । ଗୋଟାଏ ସାନ ପିଲ ମଧ୍ୟ କିମଶୃଙ୍ଖଳା ସହିତ ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନରୁତ୍ଥାନ କରି କହିବାରେ କେତେ ଆନନ୍ଦ ଲଭ କରୁଛି । ଏକ, ପାଞ୍ଚ, ଛନ୍ଦ, ଦଶ, ଦୁଇ,—ଏହିପରି ଗୋଲିଆ ମୋଳିଆ କରି କହିବାରେ ସେ ଆବୋ କୌଣସି ଆନନ୍ଦ ନାହିଁ, ନିଜ ଆଜ୍ଞାଟି ଅଥବା ଗୁଲି ସାହାଯ୍ୟରେ ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ ଗଣିବା ସମୟରେ ସେ ସେହି କଥାଟିକୁ ଅତିରେ ଆବିଷ୍ଟାର କରିନେଇ ପାରୁଛି । ତେଣୁ ସେ କିମ ରକ୍ଷା କରି ଏକ, ଦୁଇ, ଛନ୍ଦ, ଗୁରୁ କରି ଗଣୁଛି ଏବଂ ସେଇଥରୁଥୁଁ ସକଳ ଗଣିତର ଉତ୍ସବ ହୋଇଛି ।

ଏବଂ ଶୃଙ୍ଖଳା ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ ସରୀତ ଭୂପକ ସେହି ମନୋହର ବନ୍ଧୁଟିର ପ୍ରକୃତରେ କି ଦଶା ହୁଅନ୍ତା ? ସା, ରେ, ଗା, ମା, ପା, ଧା, ନି,—ସରଗ୍ରାମରେ ଏହିପରି ସାତୋଟି ସ୍ଵର ରହିଛି । ଯଦି ତୁମେ ଏହି ସରଗୁଡ଼ିକ ଗୋଟିକପରେ ଗୋଟିଏ କରି ବଜାଇବ, ତେବେ ତ ଭଲ କଥା; ମାତ୍ର ଯଦି ତୁମେ ସେଗୁଡ଼ାକୁ ଗୋଲିଆମିଶା କରି ବଜାଇ ବାହାରିବ ଏବଂ ସରଗୁଡ଼ାକୁ ଆହୁର୍ସାହୁର୍ସ କରି ମିଶାଇ ପକାଇବ, ତେବେ ସେଥରୁ କେବଳ ଏକ ଉତ୍ସକର ଶବ୍ଦକରଣଜାହି ଜାତ ହେବା ସାର ହେବ । କେବଳ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶୃଙ୍ଖଳାଧିମ ରକ୍ଷା କରି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବଜାଇଲେ ଯାଇ ସେଥରୁ ଏକ ସୂର୍ଯ୍ୟମାସ୍ୟ ସ୍ଵର ସମ୍ବନ୍ଧ ହେବ । ଉଦାହରଣ ସ୍ବରୂପ, ସା, ଗା, ପା ଓ ସା, — ଏହି ସରଗୁଡ଼ିକୁ ଏକାଠ ବଜାଇଲେ ସେଥରୁ ଗୋଟିଏ ତାଳ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ପାରିବ । ସରୀତର ସମୁଦାୟ ବିଜ୍ଞାନଟି ସେହି ଶୃଙ୍ଖଳାଧିମଟିକୁ ଆଶ୍ରମ୍ୟ କରି ରହିଛି ।

ଏହି ଶୃଙ୍ଖଳା ଯେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଜ୍ଞାନର ଉତ୍ତି ଓ ଭୂମିରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି ଏବଂ ମନ୍ଦିର ଉତ୍ସବନ କୁରିପାରୁଥିବା ଯାବଣ୍ୟ କଳାର ମୂଳ ବିଧାନ ହୋଇ ରହିଛି, ଏକଥା ମଧ୍ୟ ପ୍ରମାଣ କରି ଦେଖାଇ ଦେଇହେବ ।

*

ମାତ୍ର ଏହି ଶୃଙ୍ଖଳା କ'ଣ ସକୃତରେ ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟେକ କଥାରେ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ କି ?

ଯଦି କୌଣସି ଘର ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରି ତୁମେ ସେଠାରେ ଯାବଣ୍ୟ ଆସିବାକ ଏବଂ ସଜ୍ଜାସାମାଗ୍ରୀ ଏଣେତେଣେ ଅବିନ୍ୟସ୍ତ ଓ ଖେଳାମେଳା ହୋଇ

ପଢ଼ିଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ, ଯଦି ସବୁକିନିଷ ଉପରେ ବହିଲେ ଧୂଳି ବହି ରହିଥିବାର ଦେଖିବ, ତେବେ ତୁମେ କିଣ୍ଟିଯୁ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ପାଠିରେ କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବ, “ଓ, ଏଠି କେତେ ମଳା, କେତେ ଶୃଙ୍ଗଳା !” କାରଣ ମଇଳା କହିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ବିଶୃଙ୍ଗଳାକୁହି ରୁଖାଇବ । ଆମ ପୁଅସରେ ଧୂଳି ଲାଗି ଅବଶ୍ୟ ଏକ ସ୍ଥାନ ରହିଛି, କିନ୍ତୁ ତା’ର ସେହି ସ୍ଥାନଟିକୁ ଆମର ଗୁହରେ ଥିବା ଆସିବାକ ବୋଲି କଦାପି କୁହାଯିବ ନାହିଁ ।

ଠିକ୍ ସେହିପରି, ଦୁଆଜ ହେଉଛି ସ୍ୟାହି ରହିବାର ପ୍ରକୃତ ସ୍ଥାନ । ତୁମର ଆଙ୍ଗୁଠି କଂବା ଘରେ ପରି ହୋଇଥିବା ମସିଶାକୁ ସ୍ୟାହିର ସ୍ଥାନ ବୋଲି କଦାପି କୁହାଯିବ ନାହିଁ ।

ସେତେବେଳେ ଯାବନ୍ତିଯୁ ବସ୍ତୁ ତା’ର ଯଥାଥ ସ୍ଥାନରେ ରହିଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଯାଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତୁ ପରିଷାର ପରିଚନ ହୋଇ ରହିଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାଇବ । ଏବଂ, ତୁମର ସ୍କୁଲରେ ଥିବା ବହି, ଘରେ ଥିବା ତୁମର ଲୁଗାପଟା ଓ ଖେଳଣା, — ଏଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଲାଗେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନ ରହିଥିବ, ଯାହାକୁ କି ତାହାର ଯଥାର୍ଥ ସ୍ଥାନ ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାଇବ ଏବଂ ଏବୁ ସ୍ଥାନରେ ଆଉ କୌଣସି ବସ୍ତୁ ଆସି ଜାଗା ମାତ୍ର ବସିବ ନାହିଁ । ତା’ଙ୍କେଲେ ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯିବ ଏବଂ ତାହା ଫଳରେ ତୁମର ବହିଗୁଡ଼ାକ ଚିକିଯିବ, ଲୁଗାଗୁଡ଼ାକ ମଇଳା ହୋଇଯିବ ଏବଂ ଖେଳନାମାନ ହଜି ବ ଯିବ । ତତ୍କାର ତୁମେ ଭର ହରବଣ ହେବ । ଏହି ଅଭ୍ୟାସ ରହିରେ ପଣିଲ ବେଳକୁ ତୁମର ଧୂଳି ହଜିଯିବ । ସବୁକିଛିକୁ ପୁଣିଥରେ ଶୃଙ୍ଗଳାକୁ ଆଣିବା ଲାଗି ମଧ୍ୟ ତୁମର ଆଉ କୌଣସି ଧେରୀ ରହିବ ନାହିଁ । ମାତ୍ର, ଜନିଷଗୁଡ଼ିକରୁ ଶୃଙ୍ଗଳାର ସହି ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ରଖା ହୋଇଥିଲେ ସବୁକିଛି ଭାବ ସହି ଲଗୁଥିବ ।

ଜଣେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ହସାବରେ ଆମର ଜୀବନ ଓ ଯାବନ୍ତିଯୁ କାର୍ଯ୍ୟ, ଓ ଏପରିକି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ନାତର ଝାଣ୍ଟା ଏବଂ ସମୁଦ୍ର, — ସବୁକିଛି ଏହି ଶୃଙ୍ଗଳାର ମନ୍ଦି ଉପରେରେ ନିର୍ଭର କରି ରହିଥାଏ ।

ଏବଂ ସେହି କାରଣରୁହି ଉତ୍ତମ ଶୃଙ୍ଗଳା ରଖା କରିବା ଯେକୌଣସି ଦେଶର ସରକାରଙ୍କର ଗୋଟିଏ ମୁଖ୍ୟ କର୍ତ୍ତ୍ଵବ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ସମ୍ମାନ, ବାଜା ବା ବାଣ୍ପପରିଚିତତାକୁ ଆରମ୍ଭ କର ସଂନିମ୍ନରେ ରହିଥିବା ସାଧାରଣ ଜଣେ ପୋଲିସ୍ ପର୍ମିନ୍ଟ ସମସ୍ତକୁହି ଏହି ଶୃଙ୍ଗଳା ରଖା କରିବାର କାର୍ଯ୍ୟଟିରେହି ସଥାନଟି ନିଜ ନିଜର କର୍ତ୍ତ୍ଵବ୍ୟ କରିବାକୁ ହୋଇଥାଏ । ଏବଂ ଦେଶର ପ୍ରତ୍ୟେକ

ନାଗରିକମାନଙ୍କୁ ବି, — ସେମାନଙ୍କର ଦୃଢ଼ି ଯାହା ହୋଇଆଉ ପରିବେ, — ସେମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା ରଖିବାର ସାମୁହିକ କର୍ତ୍ତ୍ବକ୍ଷତ୍ରେ ଆପଣାର ଅଂଶ ପ୍ରତିଶ୍ରୀଳ କଣବା ଅବଶ୍ୟକ ହୁଏ । କାରଣ ଏହିପରି ଭବରେହି ସେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଏକ ଶତ୍ରୁଶାଳୀ ସମୁଦ୍ରିମନ୍ତ୍ର ଜାତର ଗଠନରେ ଆପଣାର ଅବଦାନଟିକୁ ସମ୍ବନ୍ଧ କରିଆନ୍ତି ।

ଏଥରେ କେଉଁଠି ଏତେ ଟିକିବ ବିଶ୍ରଙ୍ଖଳା ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲେ ବେଳେ ବେଳେ ସେଥରୁ କି ବିଷମ ପରିଣାମମାନ ଯେ ହୁଏଇ ଆସି ପହଞ୍ଚିବ, ସେକଥା ଅରେ ବିରୁଦ୍ଧ କରି ଦେଖ ।

ସେଉଁ ଅଗଣ୍ଧିତ ବ୍ୟକ୍ତି ରେଳବାଇରେ କାମ କରୁଛନ୍ତି, ପାଠକ ପାଖରେ ପହରି ଦେଉଛନ୍ତି, ରଞ୍ଜିନ୍ ଚଳାଉଛନ୍ତି ବା ପଦ୍ମଶବ୍ଦମ୍ଭାନ୍ତର କାର୍ତ୍ତି କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର କାର୍ତ୍ତିରେ ନିରନ୍ତର ଏକ ନିୟମିତତା ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶତା ରହିଥିଲେ ଯାଇ ବିରନ୍ତର ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଶୁଳ୍କାଧିକା ଅଧୁମାର ରେଳଗାଡ଼ିମାନ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଶୁଳ୍କ ଠିକ୍ ସମୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ଯାତାୟତ କରିବ ଓ ତେଣୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅକାରଣ ଭଡ଼ ହେବାକୁ ଦେବ ନାହିଁ । ଏବଂ, ଯଦି କୌଣସି କାରଣରୁ ଗୋଟାଏ ମୁହଁର୍ତ୍ତ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ଆକୟାନ୍ତି କରା ବା ଅବହେଲା କାରଣଟି ଏହି ଶୃଙ୍ଖଳା ବାଧାପ୍ରାୟ ହୁଏ, ତେବେ ବଦ୍ଧାରୁ ଦେଇବେଳେ ଦୂର୍ଭାଗ୍ୟକଳକ ଘଟନା ଘଟିବାର ଆଶଙ୍କା ଆସି ପହଞ୍ଚ ନାହିଁ ! ସାମାନ୍ୟ ଏକ ବିଳମ୍ବ ଫଳରେ ମଧ୍ୟ କେତେ କ'ଣ ବିରିତି ନାହିଁ କିମ୍ବା ଏକ କିମ୍ବା ନାହିଁ ପରିଷରକୁ ଭେଟି ପାରିବେ ନାହିଁ, କର୍ମଶାଖା ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ତେଣୁରେ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କର କର୍ମ ପ୍ଲାନରେ ପହଞ୍ଚିବେ ବା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ କୌଣସି କାଗାରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ କଥା ଦେଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେହି ସମୟରେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିବେ ନାହିଁ; ଯାହୀମାନେ ଜାହାଜ ବି ଧର ପାରିବେ ନାହିଁ । ଏବଂ ଅନ୍ତର ଯେତେସବୁ ଯାହା ବିଶ୍ଵାସ ହିବ, ସେକଥା ସବୁ ଭୁମେମାନେ କଲୁନା ବି କର ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଯଦି ଏହି ସମ୍ବାଦରେ ହଠାତ୍ କୌଣସି ଶୃଙ୍ଖଳା ବା ନିୟମିତତା ନରହେ, ତେବେ ସବୁକିଛିବୁ କି ଦୂର୍ତ୍ତଶାରେ ଯେ ପଢ଼ିବାକୁ ହେବ, ସେକଥା ଅରେ ବାହିକର ଦେଖିଲା :

ଆପଣା ନିୟମିତତାର ଏକ ଚମକାର ଦୁଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଇ ସାଧାରଣ ଗୋଟାଏ ଘଣ୍ଟା ଯେତେବେଳେ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଉଛି, ଧୀରେ ଧୀରେ ଶୁଳ୍କାନ୍ତି, ଅଥବା ଅଠ

କୋରରେ ବୁଲୁଛି, ସେତେବେଳେ ଘରେ ଶାକ୍ୟହିନ ମାଦଗ୍ନୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ କେବେ
ବାଧା ଆସି ପହଞ୍ଚି ଯାଉଛି ! ସତ ସେହି ଘଣ୍ଟାଟିକୁ ଆଉଥରେ ଠିକ୍ କରି ନହୁଏ,
ତେବେ ଜାହାର କବଳରୁ ମୁଣ୍ଡ ଲଭ କରିବାଟି ପ୍ରକୃତରେ ସବୋରିମ
କଥା ହେବ ।

*

ଏକ ପୁରୁତନ କୃଷକ ଗୃହର ବୈଠକ ଖାନାରେ କୋର କାଳର ଏକ
ପୁରୁଣା ଘଣ୍ଟା ଥିଲ, ଯାହାକ ଦେଡ଼ଶବ୍ଦୀ ଅଧିକ ବର୍ଷ ହେଲ ନିୟମିତ ସମୟ ରଖି
ଟିକ୍ ଟିକ୍ କରି ବୁଲି ଆରିଆଲ । ପ୍ରତେକ ଦିନ ସକାଳେ ଉଛଣାରୁ ଉଠି
ବାହାରକୁ ଆସିବା ମାତ୍ରକେ ଗୃହପ୍ରାନ୍ତରେ କୃଷକଟି ସବସ୍ତୁତମେ ସେହି ଘଣ୍ଟା ପାଖରୁ
ଯାଇ ତାହା ଯେ ଠିକ୍ ଭବରେ ବୁଲୁଛି, ସେତାପାଇଁ କରି ଦେଖି ଆସୁଥିଲେ ।
ଦିନେ ଏପରି ଘଟିଆଲ ଯେ, ଯେତେବେଳେ ସବୁଦନ ପରି ସେ ବୈଠକଖାନାକୁ
ଆସିଲେ, ସେତେବେଳେ ଘଣ୍ଟାଟି ତାଙ୍କୁ କହିବାକୁ ଲାଗିଲ :

“ଦେଡ଼ଶବ୍ଦୀ ଅଧିକ ବର୍ଷ ହେଲ ମୁଁ ବୁଲି ଆସିଲିଣି । କେବେ ଦିନେ
ହେଲେ ମୋର ଗୁଲିବା ବନ୍ଦ ହୋଇ ନାହିଁ ଓ ମୁଁ ସବୁଦେଲେ ଠିକ୍ ସମୟ ରଖି
ଆସିଛୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ପ୍ରକୃତରେ ଭର ଥିଲ ଗଲିଣି; ମୋତେ କ’ଣ କେବେ ବି
ଟିକିଏ ବିଶ୍ଵାମ ମିଳିବ ନାହିଁ ? ମୁଁ କ’ଣ ତଥାପି ଏହିପର ଟିକ୍ ଟିକ୍ କରିବାରେ
ଲାଗିଥିବ ?”

ତରୁର କୃଷକ ଉଭୟ ଦେଇ କହିଲା, “ଘଣ୍ଟା, ତୋର ଏପରି
ଅଭ୍ୟୋଗ କରିବା ମୋଟେ ଉଚିତ ହେଉ ନାହିଁ, କାରଣ ରୁ ଗୋଟିଏ କଥା ଭୁଲି
ଯାଉଛୁ ଯେ ଥରେ ଟିକ୍ ବୋଲି କହିବା ପରେ ତୋତେ ଗୋଟାଏ ସେକେଣ୍ଠ
ସକାଶେ ସବୁଦେଲେ ବିଶ୍ଵାମ ମିଳୁଛି ।”

କ୍ଷଣକ ପାଇଁ କ’ଣ ଟିକିଏ ଭବି ଘଣ୍ଟାଟି ପୁନବାର ଗୁଲିବାକୁ
ଆରମ୍ଭ କଲା ।

କହିଲ ପିଲାଏ, ଏହି ଗପଟିରୁ ଆମକୁ କ’ଣ ଶିକ୍ଷା ମିଳୁଛି ? ଯଦି ଆମେ
ଶୁଣେଳାର ସହି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା; ତେବେ କ୍ଲାନ୍ତି ଏବଂ ବିଶ୍ଵାମ ପରମର ସହି
ନିୟମ ଏକ ଭରିବାମ୍ୟ ରକ୍ଷା କରୁଥିବେ; ଏବଂ ନିୟମିତ ଭବରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ
କରୁଥିଲେ ଆମକୁ ଅନେକ କଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନେକ ତେଣ୍ଟାରୁ ସବୁଦେଲେ ରକ୍ଷା
ମିଳୁଥିବ ।

*

ଶୃଙ୍ଗଳା ରକ୍ଷା କରି ପାରୁଥିଲେ ଯାବଣୀୟ କାର୍ତ୍ତିରେ ଅମ୍ବୁ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ଅଧିକ ଶତ୍ରୁ ନମିଲେ ! ଯେଉଁବୁ ମେସିନ୍‌ରେ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଅଂଶ, ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ପେଟ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଲିଭର ନିର୍ଭୁଲ ଭବରେ ଶୃଙ୍ଗଳା ରକ୍ଷାକରି କାର୍ତ୍ତି କରୁଥାଏ, ସେହିଗୁଡ଼ିକଟି ସର୍ବଠାରୁ ଅଧିକ ଶତ୍ରୁଗାଲୀ ଭବରେ କାର୍ତ୍ତି କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୁଏ । ଏବୁ, ସେହିଭଳି ଗୋଟିଏ ମେସିନରେ, ସର୍ବଠାରୁ ସାନ ପେଚକଣ୍ଠାଟି ମଧ୍ୟ ଆପଣାର ଯଥାର୍ଥ ସ୍ଥାନରେ ରହୁ କାର୍ତ୍ତି କରୁଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବରଟ ଫ୍ଲାଇଟରିଲ ପରି ତା'ର ସେ ସମାନ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି, ସେକଥା ଅବଶ୍ୟ ଦାବି କରି କୁହିପାରେ ।

ଠିକ୍ ସେହିପର, ଯେଉଁ ସାନ ପିଲଟି ଯନ୍ତ୍ର ସହିତ ତା'ର କାର୍ତ୍ତିକୁ କରୁଥାଏ, ବିଦ୍ୟାଲୟର ଶୃଙ୍ଗଳା ରକ୍ଷାରେ ତା'ର ମଧ୍ୟ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉପଯୋଗୀ ଅବଦାନ ରହିଥାଏ, ତା' ଘର ଓ ଏହି ବୃଦ୍ଧତିର ପୁଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ତା' ନିଜର ସାନ ପୁଅଞ୍ଚଳଟିରେ ମଧ୍ୟ ଶୃଙ୍ଗଳାରକ୍ଷା କରିବାରେ ତା'ର ଏକ ଅବଦାନ ସବଦା ରହିଥାଏ ।

ଆପଣାକୁ ଶୃଙ୍ଗଳା ମଧ୍ୟରେ ରଖିବାକୁ ପ୍ରଥମେ ହୁଏଇ କହୁବୁ କଷ୍ଟ କରିବାକୁ ପଢ଼ିପାରେ । ତେଣ୍ଟା କକର ଆମେ କେବେହେଲେ କହ ବି ଶିକ୍ଷା କରି ପାରିବା ନାହିଁ । ପର୍ବ୍ରି ଶିଖିବା ସହିତ ନୁହେଁ, ଡଙ୍ଗାରେ ଅହୁଲ ମାର ଶିଖିବା ସହିତ ନୁହେଁ କି ବ୍ୟାୟାମ ଓ ଜୀବା କସରତ ବି ଶିଖିବା ସହିତ ନୁହେଁ । ମାତ୍ର ତେଣ୍ଟା କରୁଥିଲେ ସଫଳତା ବି ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ କରି ନିଷୟ ଆସିବ । ଠିକ୍ ସେହିପର ଭବରେ, କିଛି ସମୟ ପରେ ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କଥାକୁ ଶୃଙ୍ଗଳାର ସହିତ କରିବାର ମାର୍ଗଟିକୁ ବି ଶିଖିଯାଇ ପାରିବା ଏବଂ ସେଥିଲେ ଅମ୍ବୁ ଆବୋ କୌଣସି କଷ୍ଟ ସହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଏବୁ ତାହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବିଶୃଙ୍ଗଳା ମଧ୍ୟ ଅମ୍ବୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଯଦ୍ୟାଦାୟକ ଓ ଅସହ୍ୟ ବୋଲି ବି ମନେ ହେଉଥିବ ।

ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ପ୍ରଥମେ ଘୂର୍ଣ୍ଣ ଶିଖିଥିବ, ସେତେବେଳେ ତୁମେ କେତେଥର ପଡ଼ିଥିବ, ଫଳିଯାଇ କେତେଥର କାନ୍ଦିଥିବ । ବର୍ତ୍ତିମାନ ଶୂଳୁଧିକା ସମୟରେ ହୁଏଇ ଶୂଳୁଧ ବୋଲି କୌଣସି ଭବନା ମଧ୍ୟ ତୁମର ମନକୁ ଆୟୁ ନାହିଁ, ବର୍ତ୍ତିମାନ ତ ତୁମେ ଦେବେ କୁଣଳତାର ସହିତ ଦେଇବ ବି ପାରିଲଣି । ତୁମର ସ୍ଵାୟମ୍ଭବିତ ଯେ ଶୃଙ୍ଗଳାର ସହିତ କାର୍ତ୍ତି କରୁଛନ୍ତି, ତୁମର ମାଂସପେଣୀ ଓ ଯାବଣୀୟ ଅବସ୍ଥାକ ଯେ ଶୃଙ୍ଗଳାବତ ଭବରେ ନାର୍ତ୍ତି କରୁଛନ୍ତି, ଶୂଳିବା ଏବଂ ଦେଉନିକା ସମୟରେ ତୁମର ଯାବଣୀୟ ଅଜସାଳନାହିଁ ତ ତାହାର ଏକ ଚମକାଇ ଦୁଷ୍ଟାନ୍ତ ହୋଇ ରହିଛି ।

ଶୁଣ୍ଡଳାରୁ ସବ୍ୟଶେଷରେ ଏକ ଅଭ୍ୟାସରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ ।

ଏବଂ ସଫୋପର ରୂପେମାନେ ଏକଥା କେବେହେଲେ ଭାବିବ ନାହିଁ ଯେ ଶୁଣ୍ଡଳା ମଧ୍ୟରେ ଆପଣାରୁ ରଖିବା ଦ୍ୱାରା, ନିୟମିତ ଓ ସମୟାନୁକର୍ତ୍ତ୍ଵୀ ହେବା ଦ୍ୱାରା ରୂପେ କେବେହେଲେ ଖୁସି ରହ ପାଗବ କାହିଁ କଂବା ଖୁସି ହୋଇ ଟିକିଏ ହୁସି ବି ପାରିବ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ କାମକୁ ନିର୍ଭାଲ ଭାବରେ କରୁଥିବା ସମୟରେ ମୁହିଁରୁ ଏତେ କରିବାର ଆଦୋ କୌଣସି ପ୍ରସ୍ତୋଜନ ନାହିଁ । ଏବଂ ରୂପେମାନଙ୍କୁ ଜାହାର ଏକ ପ୍ରମାଣ ଦେବାରୁ ଆମେ ଆଜିର ପାଠନିର୍ଦ୍�ଧାରୀଙ୍କୁ ଟିକିଏ ଦ୍ୱାରା ଶେଷ କରିବା ।

ମୁଁ ରୂପକୁ ବର୍ତ୍ତିମାନ ସମୟାନୁକର୍ତ୍ତ୍ଵୀ ହେବା ବିଷୟରେ ଗୋଟିଏ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେବ । ଆମେ ଏପରି ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତକୁ କେବେହେଲେ ଅନୁସରଣ କରିବା ନାହିଁ ।

ଅରବଦେଶର କୌଣସି ଭକ୍ତମହିଳାଙ୍କ ପାଖରେ ଜଣେ ଭକ୍ତ୍ୟ ଥିଲା । ନିଜ ଘରେ ଚାଲି ଲଗାଇବା ସକାଶେ ସେ ତାକୁ ଜଣେ ପଡ଼େଣୀଙ୍କ ଘରକୁ ଟିକିଏ ନାହିଁ ଆଣି ପଠାଇଲେ ।

ବାଟରେ ଯାଉଯାଉ ଭକ୍ତ୍ୟଟି ମିଶର୍ ଆଡ଼କୁ ଯାଇଥିବା ଓଟସବାର ଡଳେ ଯାଏଁକୁ ଦେଖିଲ । ସେମାନଙ୍କ ସହିତ କଥାବାତ୍ରୀ କରୁ କରୁ ସେ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଯିବା ଲାଗେ ଛାଇ କଲା । ଏବଂ ଶୁଣି ବରପକ ପାଇଁ ସେ ସେଇଆଡ଼େ ରହିଲ ।

ତେଣୁ ଫେରିଥି ଆଗ ପୋଡ଼ଣୀ ଘରକୁ ନାହିଁ ମାଗିଗଲ । ମାତ୍ର, ନାହିଁ ଧର ବାଟରେ ଅସୁ ଅସୁ ଗୋଡ଼ ଖସିଯିବାରୁ ସେ ଡଳେ ପଡ଼ିଗଲ । ତାହା ଫଳରେ ରହି ଅଜାରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଡଳେ ପଡ଼ିଗଲ ଓ ଲିରିଗଲ । ଏକଥା ଦେଖି ସେ ଚିକାର କର କହିଲ :

“ତରତର ହେଲେ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ହରରାଣ ହେବାରୁ ନପଡ଼େ !”

ଏଗାର

ଗଢ଼ିବା ଓ ଭାଙ୍ଗିବା

ପିଲମାନେ, ଗଢ଼ିବା ଓ ଧୂଂସ କରିବା କହିଲେ କ'ଣ ତୁମାଏ,
ତୁମେମାନେ ସମସ୍ତେ ସେକଥା ଜାଣିଛ ?

ହାତରେ ଅସ୍ତରୀୟ ଧରି ଘୋଷା ଧୂଂସ କରିବାକୁ ଯାଏ ।

ଗଢ଼ିବା ଲେକ ଘୋଜନା ତିଆର କରେ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପକାଏ, ଏବଂ
ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ହାତ କୃଷକ ଲାଗି ଏକ ଘର ତିଆର କରେ ଅଥବା
କୌଣସି ରଜା ପାଇଁ ରଜପ୍ରାସାଦଟିଏ ତିଆର କରେ ।

ଧୂଂସ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ଗଢ଼ିବା ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ଅଧିକ ଭଲ ; ମାତ୍ର
ବେଳେବେଳେ ଧୂଂସ କରିବା ଓ ଭାଙ୍ଗିବା ଲାଗି କି ଏକ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଥାଏ ।

ପିଲମାନେ, ତୁମମାନଙ୍କର ବାହୁରେ ବଳ ଅଛୁ, ହାତରେ ଶତ୍ରୁ ଅଛୁ;—
କିନ୍ତୁ ତୁମେମାନେ କ'ଣ କେବଳ ଗଢ଼ୁଛ ଓ ତିଆର କରୁଛ, କେବେହେଲେ କିନ୍ତୁ
ବଜୁଁ ନାହିଁ ବା ଧୂଂସ କର ଦେଇ ନାହିଁ ? ଯଦି କିନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ ଧୂଂସ କରୁଥାଏ,
ତେବେ ସେସବୁ କ'ଣ ?

ସରତବର୍ଷର ଏହି କାହାଣୀଟିକୁ ବର୍ତ୍ତିମାନ ମନଦେଇ ଶୁଣି :

ଗୋଟିଏ ସଧ୍ୟନାତ ଶିଶୁ କୌଣସି ତୋଟାରେ ପଡ଼ି ରହିଥିଲ । ତୁମେ
ହୁଏଇ ସବୁଥିବ ଯେ ଶିଶୁଟିର ମରିବା ବ୍ୟାପାକ ପ୍ରକୃତରେ ଆଉ କୌଣସି ଗଢ଼ି
ନଥିଲ, କାରଣ ତା’ର ମାଆ ତାକୁ ସେଠାରେ ପ୍ରସବ କର କୁଆଡ଼େ ଖୁଲ
ଯାଇଥିଲେ । ଓ ସିଏ ଆଉ ଫେରାଯିବାର ଆବୌ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ନଥିଲ । କିନ୍ତୁ
ଘଟନା ଏପରି ହେଲ ଯେ ସେଠାରେ ଥିବା ଗଛରୁ ମହୁପରି ମିଠା ବନ୍ଦୁମାନ ଅପି
ଶିଶୁଟିର ପାଟି ଭିତରେ ପଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା ଓ ଶିଶୁଟିକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିଲା । ଶେଷରେ
ଜଣେ ଦୟାଗୀଳ ସ୍ତ୍ରୀଲେକ ତୋଟା ପାଖରେ ଥିବା ଶିବଙ୍କର ମନ୍ଦରରେ ପୁଣା
ଦେବା ଲାଗି ଯାଉଥିବା ସମୟରେ ସେଠାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲ ।

ଶିଶୁଟିକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରକେ ତା’ର ହୃଦୟ ବିଗଳିତ ହୋଇଗଲ ।
ତାକୁ ସେଠାରୁ ଉଠାଇ ନେଇ ସେ ତା’ ସ୍ତ୍ରୀ ପାଖକୁ ନେଇଗଲ । ସ୍ତ୍ରୀ
ଏଥରେ କେତେ ଖୁସି ହୋଇଗଲ, କାରଣ ତା’ନିଜର କୌଣସି ପୁନସ୍ତ୍ରାନ
ନଥିଲେ ।

ତେଣୁ, ତୋଟା ଭିତରୁ ପାଇଥିବା ସେହି ଅଚନ୍ଦ୍ର ବୁନପିଲଟିକୁ ସ୍ମୀ ଏ ଶ୍ରୀ ଆପଣାର ପୁଅ କର ସେହିତନଠାରୁ ପାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିନ୍ତୁ କିଛିଦିନ ପରେ ସେମାନଙ୍କର ପୁତ୍ରବେଶୀମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ସେଥିଲାଗେ ନାନା ପ୍ରକାରେ ଅଟା କର କହିଲେ । ଜାତି ଜଣା ନଥିବା ଗୋଟାଏ ପିଲକୁ ଘରକୁ ଆଶି ପାଞ୍ଚଥିବାରୁ ସେମାନେ ଏମାନଙ୍କୁ ଭାବ ଗାଲି ଦେଲେ । ତେଣୁ, ସେମାନେ ନିଜେ ପିଲଟିର ଲଳନପାଳନ କରୁଥିଲୁ ବୋଲି ଅପବାଦରୁ ରଷା ପାଇବାକୁ ସେମାନେ ତାକୁ ଗୁଡ଼ାଳଦରର ଓରରେ ଟଙ୍ଗା ହୋଇଥିବା ଗୋଟିଏ ଝାଲରେ ନେଇ ଝୁଲଇ ଦେଲେ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଅସବ୍ର୍ଣ୍ଣ ପରିବାର ଉପରେ ତାକୁ ଲଳନପାଳନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ବକୁ ନାୟ୍ତ୍ଵ କରିଦେଲେ ।

କେତେ ବର୍ଷପରେ ପିଲଟି ବଢ଼ି ଦୃଷ୍ଟିପୁଷ୍ଟ ଓ ବୁକ୍ରିମାନ ହେଲ । ତା'ପରେ ତାକୁ ସଦୟ ହୋଇ ଲଳନପାଳନ କରି ଆସିଥିବା ଲେକମାନଙ୍କଠାରୁ ବିଦୟାୟ ନେଇ ସେ ଏକହିଆ ଚିଦେଶ କରି ବାହାରିଗଲ । କେତେ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାଟ ଭୁଲିବା ପରେ ଟିକିଏ ବିଶ୍ଵାମ ନେବା ସକାଶେ ସିଏ ଗୋଟିଏ ତାଳଗଛ ଜଳେ ଯାଇ ବସିଲ । ଦେବଯୋଗରୁ ତାଳଗଛର ମଧ୍ୟ ତା'ପ୍ରତି ଭାବ ଶ୍ରୀକା ହେଲ ଏବଂ ସିଏ ପିଲଟିର ଯନ୍ତ୍ର ନେବାକୁ ଲାଗିଲ । ତୋଟା ଭିତରୁ ତାକୁ ପାଇ ଘରକୁ ନେଇଥିବା ସ୍ମୀଲେବଟିର ତା'ପ୍ରତି ଯେଉଁ ଶ୍ରୀକା ହୋଇଥିଲ, ଠିକ୍ ତାହାର ପର । କାରଣ, ତେଙ୍ଗା ସତ୍ତ ସତ୍ତ ଏପରି ଗୋଟାଏ ଗଛ ଆପଣାର ପଦ ଆତ୍ମାଳ ଦେଇ ଯେ ସାବ ଦିନ ଜଣେ ମରିପକୁ ଶ୍ରୀପାଦାନ କରିପାରିବ, ଏକଥା ପ୍ରକୃତରେ ଅସମ୍ଭବ ବୋଲି ବୋଧ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ, କାହାଣୀଟିରେ କୁହାହୋଇଛି ଯେ ଗଛର ଶ୍ରୀକା ସେବନ ଦିନମାନ ସ୍ଥିର ହୋଇ ରହିଲ ଏବଂ ପିଲଟି ଯେତେ ସମୟ ଯାଏ ଶୋଇବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥିଲ, ସେତେ ସମୟପାଇ ତାହା ତାକୁ ଆପଣାର ଶୀତଳ ଶ୍ରୀପାରେ ଆବୃତ କର ରଖିଲ ।

*

ଏସବୁ କଥା ଯେ ଘଟିଲ, ଏପରି କାହିଁକି ଘଟିଲ ଭୁମେମାନେ ବଢ଼ିମାନ ଜ୍ଞାନକରି କହିଲ !

କିନ୍ତୁ ହେବା ପରେ ସେହି ପିଲଟିର କାହିଁକି ପ୍ରାଣରଷା ହୋଇଥିଲ ଏବଂ ତାଳଗଛଟା ମଧ୍ୟ କାହିଁକି ତାକୁ ଶରୀରର କଷ୍ଟରୁ ସେପରି ଭବରେ ରଷା କଲ ? କାରଣ ତା'ର ଜୀବନର ଏକ ମୂଳ ରହିଥିଲ : ଏହି ପିଲଟି ବଡ଼ ହୋଇ ମହାସ୍ଵା ଦିରୁଓସ୍ତୁରୁ ଓସି ହେବ ବୋଲି ଅଭିଷ୍ଟେତ ହୋଇ ରହିଥିଲ । ସେହି ବିଶ୍ୱାସ ତାମିଲ କବି କୁମାର ପଦ୍ମର ପଦ୍ମରୁ ପଦ୍ମର ରଚନା କରିଥିଲେ ।

ଏଣୁ, ଏପରି ଅନେକ ସଙ୍ଗୀ ଓ ବସ୍ତୁ ଅଛି, ଯାହାକୁ ଅବଶ୍ୟ ରଖା କରିବାକୁ ପଡ଼େ, କାରଣ ସେମାନେ ଏହି ସମସ୍ତାରକୁ ଏକ ବିଶେଷ ବାଣୀ ବହନ କରି ଆସିଥା'ନ୍ତି ।

ଆମେ ସେ ବଳ ଥିବା ଏହି ବାହୁଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ସମସ୍ତାରରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଛୁ, ସେଥିଲାଗି ଆମର ପ୍ରକୃତରେ ଆନନ୍ଦତ ହେବା ଉଚିତ, କାରଣ ସେଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଆମେ ଯାହାକିଛି ପୁନର, ଉଚିତ ଏବଂ ସତ୍ୟମୟ ତାହାକୁ ଆବୋଧ କରି ଧରିପାରିବା ଏବଂ ତାହାକୁ ମନ ଏବଂ ବିଳମ୍ବର ହାତରୁ ରଖା କରିପାରିବା ।

ଏବଂ, ଏହିପରି ବସ୍ତୁର ସୁରକ୍ଷା ଲାଗିଛି ଆମକୁ ବେଳେବେଳେ ଯୁଦ୍ଧ ବିକରିବାକୁ ହେବ, ଧୂମ କରି ଦେବାକୁ ହେବ ।

*

ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପାଇଁ ତିରୁଓଁରୁ ଏତେ ମଧ୍ୟର ପଦ୍ୟମାନ ଭଚନା କରି ପାରିଥିଲେ, ମାତ୍ର ସେ ଯୁଦ୍ଧ କରି ବି ଜାଣିଥିଲେ, ହତ୍ୟା ବି କରି ଜାଣି ଥିଲେ । ସେ କାବେଶ୍ୱପକମ୍ବର ରକ୍ଷଣକୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ ।

କାବେଶ୍ୱପକମ୍ବର ଜଣେ କୃଷକଗରେ ହଜାରେ ଗାଈ ଥିଲେ, ତା'ର ମାତ୍ରମାତ୍ର ଶବ୍ଦାଷ୍ଟେକ ରହିଥିଲା । ମାତ୍ର ସେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ରକ୍ଷଣ ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଜରି ଉପଦ୍ରବ କରୁଥିଲା । ସିଏ ଷେତ୍ରରୁ ଶବ୍ଦ ଓପାଡ଼ି ନେଉଥିଲା, ମଣିଷ ଆଉ ଗୋଟୁକୁ ମାର ପକାଉଥିଲା । ଏହା ଫଳରେ କାବେଶ୍ୱପକମ୍ବର ଅଧିକାସୀମାନଙ୍କର ହୃଦୟ ସବଦା ଅଛି ଶଙ୍କାକୁଳ ହୋଇ ରହିଥିଲା ।

ସେହି ଧନବନ୍ତି କୃଷକଟି ଦିନେ କହିଲା, “ଆମକୁ ଯିଏ ଏହି ରକ୍ଷଣଟିର ଅତ୍ୟାବୁର୍ବୁ ରକ୍ଷା କରି ପାରିବ, ସେହି ବରକୁ ମୁଁ ରହିବାକୁ ଘର ଦେବି, ଜମି ଦେବି, ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟ ଦେବି ।”

ଅନେକ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି କରି ସାହସ କରି ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ଲାଗି ବାହାରିଲେ ନାହିଁ । ତା'ପରେ ସେହି କୃଷକଟି ପାହାଡ଼ିକୁ ଯାଇ ସେଠାରେ ବାସ କରୁଥିବା ମୁନମାନକୁ ସେ ଏଥର କ'ଣ କରିବ ବୋଲି ପରୁରିଲା ।

ପର୍ବତରେ ବାସ କରୁଥିବା ମୁନମାନେ କହିଲେ, “ତୁମେ ଏଥର ତିରୁଓଁରୁ ଏକ ପାଖରୁ ଯାଏ ।”

ତେଣୁ ସିଏ ସେହି ତିରୁଷକବିଜ୍ଞ ପାଖରୁ ଯାଇ ତାଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲା । ସେଇଠି ତିରୁଓଁରୁ କିଛି ପାଇଁଗ ନେଇ ନିଜ ପାଦ୍ମି

ଉପରେ ବୋଲି ଦେଲେ ଓ ତା'ଉପରେ ପାଞ୍ଚେଟି ପବିତ୍ର ଅଷ୍ଟର ଲେଖିଲେ, କେତୋଟି ମନ୍ତ୍ର ବି ପଢ଼ିଲେ; ଏବଂ ତା'ପରେ ପାରିଶରୁଡ଼ାକୁ ଶୃଙ୍ଖଳାକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲେ । ସେହିସବୁ ଅଷ୍ଟର ଓ ମନ୍ତ୍ରର ଶତ ଆପଣାକୁ ବାଷସ ଉପରେ ଯାଇ ବିଶ୍ଵେଚ କରିଦେଲା । ଏହି ତାହା ଅଳରେ ତା'ର ମୁଖ୍ୟ ଘଟିଲା । ଏଥରେ କାବେଶ୍ୱାପକମୂର୍ତ୍ତି ଅଧିବାସୀମାନେ ଭରି ଶୁଣି ହୋଇଗଲେ ।

ପରେ, ଯେତେବେଳେ ତିରୁତୁଳ୍ୟତ୍ତର ମଦୁର ସହିତୁ ଆସିଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ରଚିତ ମଧ୍ୟର ପଦ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଶୁଣିବା ଲାଗେ ଲୋକମାନେ ବହୁପଣ୍ଡାରେ ଅହି ବୁଝୁ ହେଲେ ଏବଂ ତୋଟାତଳର ସେହିନର ସେହି ଶିଶୁଟି ରଚନା କରିଥିବା ପଦ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଶୁଣି ଏକାବେଳକେ ମନ୍ତ୍ରମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଯଇଥିଲେ ।

ଏହି ସାଧାରଣେ

ଦୟାଠାରୁ ଅତୁଳ ଅଧିକ ଭଲ କୌଣସି ବିଶ୍ଵେ
ଶୁମେ କଥାପି ପାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ମାତ୍ର ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଥର ଜଳ ଥିବା ଗୋଟିଏ ପଦ୍ମ ଫୋଣସର କୁଳରେ ଅନେକ ଶାସ୍ତ୍ର ପଲଟ କରିଥିବା ଆହି କେତେଜଣ କବି ସେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ଧାତ୍ରରେ ବେଅ ଉପରେ ବସିଥିଲେ ।

ନାଚ ଭୁଲରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବା ଆଉ ଜଣେ କବିକୁ ପ୍ରଣ୍ୟାତିରୁ ଅଦୌ କୌଣସି ଭଗ ଦେବାକୁ ସେମାନଙ୍କର ମୋଟେ ଇଛ୍ଵା ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ କେତେକ ପ୍ରଶ୍ନ ପରୁର ବାହଳା କରିଦେବାକୁ ସବଳଟ କଲେ, ତାଙ୍କର କୌଣସି ଭୁଲ୍ଲ ଧସଇ ଦେବାକୁ ମନସ୍ତ କର ବାହାରିଲେ । ଅବଶେଷରେ ତାଙ୍କୁ ଉଦେଶ୍ୟ କର କହିଲେ :

“ହେ ଶୃଦ୍ଧ, ରୁ ଯାହା ଲେଖିଛୁ, ତାକୁ ଅଣି ଏହି ବେଅ ଉପରେ ରଖ ଏବଂ ଯଦି ସେହି କବିତାରେ ପ୍ରକୃତରେ କୌଣସି ସୌନ୍ଦରୀ ରହିଥିବ, ତେବେ ଏହି ବେଅ ଉପରେ କେବଳ କୁରୁଳ ବ୍ୟଙ୍ଗର ଆଉ କିନ୍ତୁ ହେଲେ ରହିବାକୁ ଜାଗା ହେବ ନାହିଁ ।”

ତିରୁତୁଳ୍ୟତ୍ତର ତା'ପରେ ତାଙ୍କର ରଚନାଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ରଖିଲେ । ଏବଂ କାହାଣ୍ଟିରେ କୁହାଯାଇଛୁ ଯେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବେଅଟି ସାନ ହୋଇଯିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲ ଏବଂ ଶେଷକୁ କେବଳ ସେହି ପଦ୍ୟରଚନାଟି ବ୍ୟଙ୍ଗର ତା' ଉପରେ ଆଉ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଶୁଲ୍ବ ଜାଗାହି ହେଲ ନାହିଁ । ଏକଥା ଦେଖି ମଦୁରର ସେହି ଗଢ଼ୀ ଏବଂ ଦେସୀ କବିମାନେ ଉସରେ ଅରିବାକୁ

ଲଜ୍ଜିଲେ ଓ ଅଧିକ ଗୋଟିଏ ଭିତରକୁ ପାଣିରେ ଆସି ପଡ଼ିଗଲେ । ହଁ, ଶୂର୍ଣ୍ଣାନ୍ତିକ ହୋଇଥିବା ସେହି ଅଶ୍ଵରଣ ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତ ପ୍ରକୃତରେ ପଢ଼ୁଗୋଟିଏ ଭିତରକୁ ପଡ଼ିଗଲେ । ସେମାନେ ତା' ଭିତରକୁ ଭାବ ଲଜ୍ଜିକ ଭବରେ ଓଡ଼ିବା ଜୁଡ଼ିବୁଦ୍ଧି ହୋଇ ଯୁଣି ଉପରକୁ ଆସିଲେ । ଏବଂ ସେହି ଦିନ ଠାରୁ ତାମିଲ ଭାଷା ଜାଣିଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲେକ କୁରାଳ ପ୍ରକ୍ରିୟାକାର ସହିତ ଦେଖି ଆସୁଛନ୍ତି ।

*

ପିଲମାନେ, କାବେଶ୍ୱପକମ୍ଭର ସେହି ରକ୍ଷସ ପ୍ରାଣ ହସଇଲ ବୋଲି ରୂପମନ୍ଦିଙ୍କ ମନରେ କୌଣସି ଦୁଃଖ ହେଲ କି ? ଏବଂ, ମନୁଶର ସେହି ଅଶ୍ଵରଣ ଜଣ ମନ କବି ଯେ ପାଣି ଭିତରେ ଯାଇ ପଡ଼ିଲେ, ତାହାକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର କଥା ବୋଲି କୁହାଯିବ କି ?

ଆମର ପୃଥିବୀରେ ଭଲ କଥା ଅଛି, ମନ କଥା ବି ରହିଛି । ଆମେ କେବଳ ଜଳଗୁଡ଼ିକରେହି ପ୍ରସନ୍ନ ଅନୁଭବ କରିବା ଓ ସେଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷା କରିବା, ଏବଂ ମନଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଫଗାମ କରିବା, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେବା ।

କବି ତିରୁଞ୍ଚୁଳୁଓସଙ୍କ ପର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଜ୍ଞାପନ ସେହି କଥାକୁ ଜାଣନ୍ତି ଓ ତାହାହିଁ କରନ୍ତି ସେମାନଙ୍କଠାରେ ସେତିକି ଅଧିକ ପ୍ରକଳ୍ପ ରହିଥାଏ, ସେତିକି ଅଧିକ ଭରିମ ବୁଝେ ସେମାନେ ସେହି କଥା କରନ୍ତି । ମାତ୍ର, ଅଛି ଅଳ୍ପକୁସ୍ତୁମ୍ଭାବୀ ପିଲମାନେ ମଧ୍ୟ, ଯେଉଁମାନେ କି ଏତେ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଧିବା ଏତେ ଶାଶ୍ଵତିକ ବଳ ହ୍ରାସରୁ କର ନାହାନ୍ତି, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ସେହି ବିଜ୍ଞାପନ ବ୍ୟକ୍ତିମନଙ୍କର ଅନୁଭବରେ କରିପାରିବେ ଓ ଅପଣାର ସାହସରେ ବୃଦ୍ଧିସାଧନ କରିପାରିବେ ।

ଠିକ୍ ଏହିପର ଭବରେହି ତିରୁଞ୍ଚୁଳୁଓସଙ୍କର ଭରଣୀ ଅଞ୍ଚଳ ତାଙ୍କ ଭାବରେ ଅନୁଭବଣ କରିଥିଲେ ।

ଥରେ ସେ ଭଗ୍ୟପୂରର ଗୋଟିଏ ଅଶ୍ଵରାବା ଶାନ୍ତାରେ ଭୂମି ଉପରେ ବସିଥିବା ସମୟରେ ତିନିଜଣ ବ୍ୟକ୍ତ ସେହି ବାଟ ଦେଇ ଗୁଲି ଯାଇଥିଲେ : ସେମାନଙ୍କ ଭିତରକୁ ନଶେ ହେଉଛନ୍ତି ନଶେ ବାଜା ଓ ଅନ୍ୟ ଦୂରଜଣ ହେଉଛନ୍ତି ଦୂରଜଣ କବି ।

ବାଜାକୁ ଆସୁଥିବାର ଦେଖି ତାଙ୍କ ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇ ସେ ଲମ୍ବାବିଧିବା ଦୂର ଗୋଡ଼ରୁ ଗୋଡ଼ରୁ ପ୍ରତ୍ୟାଧୂତ କର ଆଣିଲେ ।

ପ୍ରଥମ କବି ଜଣକ ଆସିବା ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ବି ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇ ଅଞ୍ଚଳ ଆର ଗୋଡ଼ଟିକୁ ଉଠାଇ ଆଣିଲେ ।

ମାତ୍ର ଯେତେବେଳେ ଦ୍ଵିତୀୟ କବି ଜଣେ ସେହି ବାଟ ଦେଇ ଆସିଲେ,
ସେ ହଠାତ୍ ଆପଣାର ଦୂର ଗୋକୁଳ ପୁଅପର ପୁଣି ଲମ୍ବାର ଦେଲେ ଓ ତାଙ୍କ
ବାଟ ଛୁଟିଲେ ନାହିଁ ।

ଏହି ବ୍ୟବହାରଟି ବାହାରକୁ ଅବଶ୍ୟ ବୁଝ ବୋଲି ବୋଧ ହେଲା ସତ
ମାତ୍ର ଅଞ୍ଚୁଳ ଭଲ କରି ସବୁ ଜାଣିଶୁଣିଛି ସେପରି ଆଚରଣ କରିଥିଲେ । କାରଣ
ଦ୍ଵିତୀୟ କବି ଜଣେ ପ୍ରକୃତରେ ଯଥାର୍ଥ କବି ନଥିଲେ । ସେ ଆପଣାକୁ କବି
ବୋଲି ଦେଖାଇ ହେଉଥିଲେ ଏବଂ ଆପଣାର ଆବୋଦୀ କୌଣସି ପ୍ରତିଷ୍ଠ ନଥିଲେ
ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଦାବି କରୁଥିଲେ ।

ଏବଂ, କବି ଅଞ୍ଚୁଳଙ୍କ ଏପରି ଆଚରଣରେ ଭାବ ବିଗଢ଼ିଗଲ ପରି ମନେ
ହେଲେ ଓ ତାଙ୍କୁ ଏପରି ଆଚରଣ ଦେଖାଇବାର କାରଣ ପରିଶ୍ରଳେ; ଅଞ୍ଚୁଳ
ଯେତେବେଳେ ଝାନ୍ଦର ଦେଇ କହିଲେ :

“ତେବେ ମୋତେ ଏପରି ପଦେ ପଦ୍ମ ରଚନା କରି ଦିଅନ୍ତୁ ଯେଉଁଥିରେ
କି ‘କୌଣସି’ ଶର୍ତ୍ତ ଦିନଥର ବ୍ୟବହାର କରିଛୋଇଥିବ ।

ସେତେବେଳକୁ ସେଠାରେ ଅନେକ ଲୋକ ଆସି ଜମା ହୋଇ ଯାଇ-
ଥିଲେ । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ଆଗରେ କବି ଆପଣା ଦିନତାର ପରିଚୟ ଦେବାକୁ
ଲଜ୍ଜା କରୁଥିଲେ । ମାତ୍ର ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ମଧ୍ୟ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରେଟିକୁ ସେ
ନିଜର ଧାତ୍ର ଦୂରଟିରେ କେବଳ ଦୂରଅର ବ୍ୟବହାର କରିପାରିଲେ ।

ଅଞ୍ଚୁଳ ଏହେ ପାଇଁରେ ହସି ହସି କହିଲେ, “ତୁମେ ଯେ ଶେଷ
'କରିଶଳ'ଟିକୁ ଛୁଟିଗଲ, ସେଇଟିକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଦୁଆଡ଼େ ନେଇ କ'ଣ କଲ
କହିଲ ! ସେଇଟିକୁ ତ ତୁମେ ତୁମ କବିତା ଭିତରେ ମୋଟେ ବ୍ୟବହାର
କରିପାରିଲ ନାହିଁ ।” ଅଞ୍ଚୁଳ ଏହିପରି ଭାବରେ କବି ବୋଲି ଦେଖାଇ ହେଉଥିବା
ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଗରେ ଲଜ୍ଜା ଦେଇଥିଲେ ।

ତୁମେ କ'ଣ ଭାବୁଛ, ଏପରି ବୁଝ ବ୍ୟବହାର କରି ତାଙ୍କୁ ପ୍ରକୃତରେ ଭାବ
ଅନେକ ଲଗିଥିଲ ? ସେକଥା ମୋଟେ ନୁହେଁ । ମାତ୍ର, ସିଏ ଭାବୁଥିଲେ ଯେ, ଯିଏ
ମିଛଟାରେ ଦେଖାଇ ହୁଏ, ସିଏ ଅବୋଦୀ କୌଣସି ସମ୍ମାନ ପାଇବାର ଘୋର୍ୟ
ନୁହେଁ । କେଉଁ କଥାକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇବା ଭିତର ଓ କେଉଁ କଥାକୁ ସମ୍ମାନ
ଦେଖାଇବା ଭିତର ନୁହେଁ ତାଙ୍କୁ ସେକଥା ଅବଶ୍ୟ ଜଣାଥିଲ ।

ସିଏ କହୁଥିଲେ, “ଯେଉଁମାନେ ଭଲ ମଣିଷ, ସେମାନେ ସେହି ଭଲରହି
ଅନୁସରଣ କରନ୍ତି । ହଂସ ଯେପରି ପଦ୍ମପୁରୁଷ ଫଟ୍ଟୁଥିବା ହୁବ ଆହୁକୁ ଅଗସର

ହୋଇଯାଏ, ଠିକ୍ ସେହିପର । ମାତ୍ର ଦୁଷ୍ଟ ଓ ମନ୍ଦ ଲେକମାନେ ମନ୍ଦ ପଛରେହି ଧାରୀବାରେ ଲଗିଆନ୍ତି, ମନ୍ ଜନ୍ମର ଗନ୍ଧ ପାଇ ଶାଶ୍ଵତ ଯେପର ସେହି ଘୃଣା ଶାଦ୍ୟ ଉପରେ ଯାଇ ବସିବାକୁ ଧାରୀଯାଏ, ଠିକ୍ ସେହିପର ।”

ତେଣୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶରେ ଥିବା ହେ ସାହସ୍ରୀ ପିଲମାନେ, ତୁମେମାନେ କେଉଁକେରି ମନ୍ କଥା ସହିତ ଲାଗୁଇ କର ଶିଖିବ ? କେଉଁସବୁ କଥା ଉପରେ ମଣିଷ ହୃଦୟ ପ୍ରଭୁତ୍ୱ ଅର୍ଜନ କରିବ ନଚେତ୍ର ସେଗୁଡ଼ିବୁ ଏକାବେଳେକେ ଧ୍ୟାନ କରିଦେବ ?

ସାହାକିଛ ତା'ର ଜୀବନ ଲାଗି ଏକ ବିପଦ ପରି ହୋଇ ରହିଛି ଓ ତା'ର ଅଗ୍ରଗତିର ପଥରେ ବାଧା ଦେଉଛି, ଯାହାକିଛ ତାହାକୁ ଦୁଃଖ କରି ଦେଉଛି, ବା କଲକୁ ଟାଣି ନେଉଛି, ସାହାକିଛ ତାହାର ସୁଖକୁ ହରଣ କରି ନେଉଛି ।

ରେସ୍ଟ୍ରୋଡା ନିର୍ମାଣକ ଉପରେ ଫୋଲ ତିଆର କରି ଓ ବନ୍ୟାଜନକୁ ବନ୍ଧ ଦ୍ୱାରା ବାନ୍ଧ ସ୍ଥିର ସେମାନଙ୍କର ଶକ୍ତିକୁ କାମରେ ଲଗାଇବ ।

ସିଏ ଏପରି ମନ୍ତ୍ରଭୂତ କାହାକମାନ ତିଆର କରିପାଇବ, ଯାହାକ ତୋପାନ ଏବଂ ଉପରାକ୍ଷର କୋପ ସମ୍ମନରେ କତାପି ପରିବ୍ୟୁ ପ୍ରିକାର କରିବ ନାହିଁ ।

ସେଉଁଥିରୁ ତଳିଆ ଜାଗାରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟିଆ ହୋଇଥିବାର ସୁଯୋଗ ନେଇ କୁରିବୁପୀ ସମ୍ମନ ଅସ୍ତରିତ କରି ରହିଛି, ସିଏ ସେଠାକୁ ଯାଇ କଳ ନିଷାସନ କରିଦେବ, ସନ୍ତୁଷ୍ଟିଆ ଭୁର୍ଭୁକୁ ଶୁଣିଲ ଭୁର୍ଭୁରେ ପରିଣତ କରିବ ।

ସେଉଁଠାରେ ବନ୍ୟାଜନ୍ମାନେ ତା'ଲାଗି ଏକ ବିପଦ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, ସେଠାରେ ସେ ବନ୍ୟାଜନ୍ମକ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧି ବାହାରିବ ।

ସିଏ ଏପରି କୁଣଳ ତିକ୍ରିକମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦେଇ ତିଆର କରି, ସେଉଁମାନେ କି ସୁଧିଗାର ସକଳ ହୋଇବୁ ସମ୍ବନ୍ଧା ଏବଂ ସେଗକୁ ତତ୍ତ୍ଵ ବାହାର କରିଦେବେ ।

ଉପବାସର କାରଣ ହୋଇ ରହିଥିବା ଦାରତ୍ର୍ୟ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ସେ ବନ୍ୟୁ ହାସଲ କରିବାକୁ ତେଣ୍ଟା କରିବ; ସେଉଁ ଦାରତ୍ର୍ୟ ସକାଶେ ନଜର ପିଲମାନଙ୍କ ମୁହଁରେ ଅହାର ଦେଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ବୋଲି କେତେକେତେ ଜନମ ସତତ ଦୂରାକୁଳ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି, ସିଏ ତାହାର ଉପରେ ବିଜ୍ଯ ହାସଲ କରିବ ।

ସମସ୍ତଙ୍କ ଲଗି ଏହି ଜୀବନକୁ ଯଦୁଶାସ୍ତ୍ର କରି ରଖିଥିବା ଦୁଷ୍ଟତା, ଉର୍ଧ୍ଵା ଓ ଅନ୍ୟାୟର ମଧ୍ୟ ସିଏ ବିଲେପ ସାଧନ କରିବାକୁ ବାହାରିବ ।

*

ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟ ହିସାବରେ ଆମେ କ'ଣସବୁ ଲଭ କରିବାକୁ ଆପଦ ରଖିବା ଓ କେରେସବୁ ବସ୍ତୁର ପୁରକ୍ଷା କରିବା ? ଯାହାକିଛି ତା'ଲଗି ଜୀବନ ତାୟୀ ହୋଇ ରହୁଥିଲୁ ଏବଂ ତା'ର ଭନ୍ଦର ବିଧାନରେ ସହାୟକ ହେଉଛି, ଯାହାକିଛି ତାକୁ ଅଧିକ ବଳ ଦେଉଛି ଓ ଅଧିକ ଆନନ୍ଦ ଦେଉଛି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟ ତାହାକୁଠି ଲଭ କରିବାକୁ ଲାଗ୍ବିଳା ରଖିବ ଏବଂ ତାହାକୁଠି ରକ୍ଷା କରିବ ।

ତେଣୁ, ଏହି ପୃଥିବୀରେ ଭୂମିଷ୍ଟ ହେଉଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିଶୁକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ଲାଗି ସିଏ ତାୟୀ ହୋଇ ରହି, କାରଣ ତା'ର ଜୀବନ ହେଉଛି ଏକ ମୂଳବାନ୍ ଜୀବନ ।

ସିଏ ଉପକାଶ ବୃକ୍ଷଗୁଡ଼ିକର ମଧ୍ୟ ପୁରକ୍ଷା କରିବା ଲାଗି ଚେଷ୍ଟା କରୁ, ଆପଣାର ଶାଦ୍ୟ ଏବଂ ଆପଣାର ଆନନ୍ଦବର୍ଜନ ଲାଗି ସେ ଗଛ ଲଗାଇ, ଫୁଲ ଫୁଟାଇ ।

ସିଏ ଏପରି ବାସଗୁଡ଼ିମାନ ନିର୍ମାଣ କରୁ, ଯାହାକ ମଜଭୂତ ହୋଇଥିବ, ପରିଷ୍ଵାର ହୋଇଥିବ, ପରିଶ୍ରମ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥିବ ।

ସିଏ ସବ୍ବଦିଧ ଯନ୍ତ୍ର ନେଇ ପବିତ୍ର ମନ୍ଦିର, ମୂର୍ତ୍ତି, ଚିତ୍ର, ପାତ୍ର, ତଥା କସି ଉପରେ କରିଯାଇଥିବା କାରୁକାର୍ଣ୍ଣଗୁଡ଼ିକର ପୁରକ୍ଷା କରୁ । ସିଏ ମୁନ୍ଦର ସଙ୍ଗୀତ ଓ କବିତାଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ସାଇତି ରଖି; ଆପଣାର ପୌନର୍ତ୍ତି ଢାରା ଯାହାକିଛି ତା'ର ସୂଖବର୍ଜନ କରି ପାରୁଛି, ସିଏ ସେଗୁଡ଼ିକର ପୁରକ୍ଷା ଲାଗି ସମର୍ଥ ହେଉ ।

ମାତ୍ର, ଭାରତବର୍ଷର ତଥା ଅନ୍ୟତଥା ଦେଶର ହେ ପିଲମାନେ, ମନୁଷ୍ୟମାନେ ସଜ୍ଜୋପର ଏକ ଶ୍ରୀକୀଳ ହୃଦୟର ଅକାଞ୍ଚଳୀଆ ରଖିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୁଅନ୍ତିର୍ମୀ, ସାଧ୍ୟ ବିଶୁରଗୁଡ଼ିକୁ ତନ୍ତ୍ରା କରି ପାରୁଥିବା ଏକ ମନର ଏବଂ ଅନୂଗତ ରହି ଆପଣାର ଯାବନୀୟ କର୍ତ୍ତ୍ବୀୟ ସମନ୍ଦ କରିପାରୁଥିବା ଏକ ହାତରେ ବି ଆକାଞ୍ଚଳୀଆ ରଖିବାକୁ ସେମାନେ ସମର୍ଥ ହୁଅନ୍ତିର୍ମୀ ।

ପରିଚିଷ୍ଟ

‘ସଂକାଳର କାହାଣୀ’ର ପୂର୍ବତନ ସଂରଖଣଗୁଡ଼ିକରେ
ପ୍ରକାଶିତ ନହୋଇଥିବା କେତୋଟି ଗଲ୍ଲ ।

ବାର

ଦାତା

ଶିଳା ରନ୍ଧ୍ରଦେବ ଅରଣ୍ୟକୁ ଯାଇ ସେଠାରେ ଜଣେ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ପର ଜୀବନ ଯାପନ କଲେ । ଆପଣାର ସକଳ ସମ୍ପଦିକୁ ସେ ଦରିଦ୍ରମାନଙ୍କ ଲାଗି ଦାନ କର ଦେଇଥିଲେ । ସେ ଅରଣ୍ୟର ନିର୍ଜଳ ନିବାସଟିରେ ଏକ ସରଳ ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଥିଲେ । ସେଇକି ନିଜାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ, ସିଏ ଏବଂ ତାଙ୍କର ପରବାରବର୍ଗ ସେଇକିରେ ଚଳି ଯାଉଥିଲେ ।

ଦିନେ ସିଏ ଅଠ୍ୱାଳଶ ଘଣ୍ଟା ଉପବାସ କରିବା ପରେ, ତାଙ୍କ ଲାଗି, ତଣ୍ଡଳ, ଶୀର ଏବଂ ଶର୍କରା ଦେଇ ଏକ ସାଧାରଣ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଯାଇଥିଲା ।

ସେଇକିବେଳେ ଜଣେ ଦଶତ୍ର ବୃଦ୍ଧଶ ତାଙ୍କ କୁଠୀରର ଦ୍ୱାରଦେଶରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ମାଗିଲେ । ରନ୍ଧ୍ରଦେବ ତାଙ୍କ ଖାଦ୍ୟର ଅର୍ଦ୍ଧଶ କୃତ୍ତିଷ୍ଠବୁ ଦାନ କଲେ । ତା'ପରେ ଜଣେ ଶୁଦ୍ଧ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଅନୁଭିଷା କରି ସେଠାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ଏବଂ ରନ୍ଧ୍ରଦେବ ତାଙ୍କ ଆପଣା ଅବଶିଷ୍ଟ ଖାଦ୍ୟର ଅର୍ଦ୍ଧଶ ଦାନ କରି ଦେଇଥିଲେ ।

ତା'ପରେ ସେ ଗୋଟିଏ କୁକୁର ସେ ହୋଇ ଭୁବୁଥିବାର ଶୁଣି ପାରିଲେ । କୁକୁରଟି ଖାଇବାକୁ ନପାଇ କଷ୍ଟ ପାଉଥିବା ପର ବୋଧ ହେଉଥିଲା । ରନ୍ଧ୍ରଦେବ ତାଙ୍କ ନିଜ ଲାଗି ବଳିଥିବା ଖାଦ୍ୟକୁ କୁକୁରକୁ ଦାନ କରିଦେଲେ । ସବାଣେଷ୍ଟରେ ଜଣେ ମେହେନ୍ତର ଆସି ସନ୍ଧ୍ୟାସୀଙ୍କର ଦ୍ୱାରଦେଶରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ ଏବଂ ସାହାୟ୍ୟ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ; ରନ୍ଧ୍ରଦେବ ତାଙ୍କ ଶୀର ଓ ଶର୍କରାଜକ ଦାନ କରିଦେଲେ ଏବଂ ଆପେ ଉପବାସ ଅବିଛିନ୍ନ ରଖିଲେ ।

ତା'ପରେ ଶୁଭିଜନ ଦେବତା ଆସି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ କହିଲେ :

“ରନ୍ଧ୍ରଦେବ, ଆପଣ ଆମୁମାନଙ୍କ ଅନ୍ତରାନ କରିଛୁନ୍ତି, କାରଣ ଆମୁମାନେହି ବୃଦ୍ଧଶ, ଶୁଦ୍ଧ, କୁକୁର ଏବଂ ଦରତ୍ତ, ଅସବର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଆପଣଙ୍କର ଦ୍ୱାରକୁ ଆସିଥିଲୁ । ଆପଣ ଆମକୁ ଅନେକ ଦୟା ଦେଖାଇଲେ ଓ ଆପଣଙ୍କର ଏହି ଶକ୍ତାମୟ କୁକୁର ସକାଳେ ଆମେ ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରଗଂସା କରୁଛୁ ।”

ଯାହାର ଦୃଢ଼ସ୍ଵରେ ଦୟା ଥାଏ, ସିଏ ସବୁ ମଣିଷ ଏବଂ ଏପରିକ ପଶୁଙ୍କ ବି ଗୋଟିଏ ପରିବାରର ଅନ୍ତର୍ଭୁତ ବୋଲି ବିରୁଦ୍ଧ କରଥାଏ,—ଗୋଟିଏ ମନୁଷ୍ୟ-ଜାତର ଅନ୍ତର୍ଭୁତ ବୋଲି ବିରୁଦ୍ଧ କରଥାଏ ।

*

ପ୍ରାୟ ସବୁଦିନ କ'ଣ ଆମର ଏପରି ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ୍ ଛୁଟ ନାହିଁ, ଯେଉଁମାନେ କି ଆମ ଭୁଲନାରେ ଅନେକ କମ୍ କାଣିଆ'ନ୍ତି ? ସେମାନଙ୍କ ଆମେ କହୁ କଲେ ଖାଦ୍ୟ, ବସ୍ତ୍ର, ବ୍ୟାସ୍ୟାମ, କର୍ମ ଓ ଅବସର ବିଷସ୍ଵରେ ଅନେକ କଥା କହ ପାରନ୍ତେ ଓ ତତ୍କାଳ ସେମାନଙ୍କର ଅନେକ ଉପବାର ଛୁଅନ୍ତା ।

ଭେକଲ ମଣିଷରୁ ଖାଦ୍ୟ ଆଣିଦେବା ଆମର ସେମିତି କର୍ତ୍ତ୍ବବ୍ୟ, ସେହି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଜ୍ଞାନ ଦାନ କରିବା ମଧ୍ୟ-ସେହିପରି ଆମର କର୍ତ୍ତ୍ବବ୍ୟ ।

କଣେ ଅଜ୍ଞନ ମଣିଷ ନିଜର ଅନେକ ଷତ କରିଥାଏ, ତା'ର ଚର୍ବିଗରେ ବାସ କରୁଥିବା ଅନ୍ୟ ମଣିଷଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଷତ କରେ । ସେହି ଖରସ ବଳୀଶୀ-ବଜାନ ପେପର ବ୍ୟାହୁଣ ଲାଗି କେତେ ଦୁଃଖର କାରଣ ହେଲା, ଠିକ୍ ସେହିପରି । ସେକଥା କିପରି ଘଟିଲା, ତାହା ଭୂମେମାନେ କେବେ ଶୁଣିଛ କ ?

ତିନେ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାହୁଣ ଗ୍ରାମର ପଥ ଦେଇ ବୁଲି ଯାଉଥିବା ସମସ୍ତରେ ପାଖରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଅଶ୍ଵଭୂତ ଗରୁରୁ ଗୋଟିଏ କଣ୍ଟୁଶର ଆସୁଥିବାର ଶୁଣିପାଇ ସେ କୁହ ଆଣିର୍ଦ୍ଦିନ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ସେହି କଣ୍ଟୁଶରଟି ତାକୁ କେତେଥର ଡାକି କହିଲା ଯେ ସେ ପୋଖରୀରେ ଯାଇ ଗାଖୋଇବ ନାହିଁ, ତା'ର ସନ୍ଧା ଉପାସନା କରିବ ନାହିଁ, ଆହାର ଉତ୍ସବ କରିବ ନାହିଁ ଓ ସେଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟତଃ ଯିବ ନାହିଁ ।

ତେଣୁ ବ୍ୟାହୁଣଟି ବିକାର କର ଭରିର ଦେଲ, “ଏବୁ କର ତ ମୁଁ କାହାର କୌଣସି ଷତ କରୁ ନାହିଁ,—ରୁ କିଏ ମୋତେ ସେହିପରୁ କାର୍ଯ୍ୟରୁ କର କରିବା ପାଇଁ କହିବାବୁ ?”

ଅଶ୍ଵଭୂତ ଗନ୍ଧ ରିତରୁ ସେହି କଣ୍ଟୁଟି ଦେଇ କହିଲା :

“ମୁଁ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାହୁଣଶରସ । ଆର ଜନ୍ମରେ ମୁଁ ଜଣେ ବ୍ୟାହୁଣ ଥିବ, ସରୀର ବିଦ୍ୟାରେ ଅତି ପାରିଜମ ଥିଲି ମାତ୍ର ମୋ’ର ବିଦ୍ୟାଟିକୁ ଅନ୍ୟ କାହାରକୁ ଶିଖାଇବା ଲାଗି ଆବୋ କହୁକ ନଥିଲା । ମୋ’ ବିଦ୍ୟାଟିକୁ ମୁଁ କେବଳ ଅପଣା ପାଖରେ ରଖିବାରୁଟି କଲା କରୁଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ସେହି ଅପରାଧ ଫଳରେ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାହୁଣଶରସ ହୋଇ ରହିଛୁ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ତିନ ମୁଁ ଜଣେ

ବଂଶୀବାଦର ବଂଶୀ ଶୁଣିବାକୁ ବାଧ ହେଉଛି । ସିଏ ଯେ କେଡ଼େ ଖରପ ଜ୍ଞବରେ ବଂଶୀ ବଜାଉଛି, ସେକଥା ମୁଁ ଭୁମକୁ କ'ଣ କହୁବି ? ତା'ର ଶୁଣିବା ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ବଡ଼ ଉସୁଙ୍କର କଥା । ଅନେକ ସମୟରେ ମୁଁ ଭାବେ ଯେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏହି ଗଛ ଭିତରୁ ବାହାରକୁ ବାହାର ଆସିବ, ତା' ହାତର ବର୍ଣ୍ଣଶିଖାକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇଯିବ ଓ କପର ବଂଶୀ ବଜାଇବାକୁ ହୁଏ, ଆଗୁଠେଗୁଡ଼ିକୁ କେଉଁଠାରେ ରଖିବାକୁ ହୁଏ ଏବଂ କପର ନିଃଶାସ ନେବାକୁ ହୁଏ, ସବୁକଥା ତାକୁ ଶିଖାଇଦେବ । ମାତ୍ର ସେକଥା ମୁଁ କେବେ କରିପାରୁ ନାହିଁ ଏବଂ ତା'ର ସେହି ଉସୁଙ୍କର ବାଦନଟିକୁ ଶୁଣିବାରେ ବାଧ ହେବାରେ ଲାଗିଛି ।...”

ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଭୁମମାନକୁ ସେହି ଗଲ୍ଲଟିର ବାଜା ଅଂଶଟିକୁ ଆଉ କହ ପାରିବ ନାହିଁ । କେବଳ ଏତିକମାତ୍ର କହିବ ଯେ, ତା'ର ସେହି ଦଣ୍ଡଭେଗରୁ ତାକୁ ନିଷ୍ଠୁତ ଦେବା ଲାଗି କ୍ରାନ୍ତିଶକ୍ତି ସୌଭାଗ୍ୟବଶରତ କୌଣସି ଏବଂ ଉପାୟ ଅବଶେଷରେ ମିଳିଥିଲା । ମାତ୍ର, ଅମର ଚର୍ବିଗରେ ରହୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କର ଖରପ କାର୍ଯ୍ୟ, ଖରପ କଳା ଓ ଖରପ ସଙ୍ଗୀତ ହେଉ ଆମକୁ ଯେ କେଳେ ଦୂରଶାରେ ଆସି ପଡ଼ିବାକୁ ହୁଏ, ଭୁମେମାନେ ଏହି ଗଲ୍ଲଟିରୁ ସେକଥା ନିଷ୍ଠୁତ ହୃଦୟରୁଙ୍ଗମ କରି ପାରୁଥିବ ।

*

ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ବେଳ କରୁଛି, ତେବେ ତା'ର ସେହି ଦୂଃଖଟିକୁ ଦୂର କରିବା ଲାଗି ଠିକ୍ କେଉଁ ଜିନିଷର ପ୍ରସ୍ତୁତାକନ ରହୁଛି ? ତା'ର ଖାଦ୍ୟ ଲାଗେଥି ପ୍ରସ୍ତୁତାକନ ରହୁଛି । ଯଦି କାହାରୁ ଶୋଷ କରୁଛି, ତେବେ କେଉଁ ପଦାର୍ଥଟି ଦ୍ଵାରା ତାହାର ସେହି ଦୂଃଖଟିର ଦିଶକରଣ ହୋଇ ପାରିବ ? ଜଳ ଦ୍ଵାରାହି ତାହା ସମ୍ବନ୍ଧ ହେବ । ଯଦି କେଉଁ ମଣିଷ ଅଜ୍ଞନ ଚଢ଼ାଇ ରହୁଛି, ତେବେ ତାକୁ କପର ଜ୍ଞବରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଗାଇ ପାରିବ ? ତାହାକୁ ଜ୍ଞନ ଦାନ କରିବା ଦ୍ଵାରା ।

‘ବେଳ ମଣିଷକୁ ଖାଦ୍ୟ ଦେବା, କୃମାର୍ଥିକୁ ଜଳ ଦେବା ଏବଂ ଅଜ୍ଞନକୁ ଜ୍ଞନ ଦେବା,—ଏହାହି ସମୁଚ୍ଚତ କର୍ତ୍ତିବା ।

ପଣ୍ଡୁଙ୍କର ପାଞ୍ଚପୁଟ ପାଞ୍ଚବମାନେ ଥରେ ଏପରି ରିଗାଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ବାଧ କରୁଥିଲେ, ଯାହାକ ହଠାତ୍ ଅନାଇ ଦେଲ ଦେଲକୁ ରିଗାଟିଏ ସର ସୁନ୍ଦର ଓ ଅରମଦାୟକ ସ୍ଥାନ ଦେଲି ମନେ ହେଉଥିଲା । ମାତ୍ର ପୁରୋତନ ନାମକ ସେମାନଙ୍କର ଜଣେ ଶିଥୁ ସେହି ସ୍ଥାନଟିକୁ ତିଆର କରିଥିଲା । ପୁରୋତନ ସେହି ଗୁହର ଚଟାଣ, କାହା ଓ ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ଜନ୍ମ ଦେଇ ନିମାଣ କରିଥିଲା । ତା'ର

ମତଲବ ସଲ ସେ ତିନେ ଶୁଣିରେ ପାଣ୍ଡବମାନେ ସେହି ଘରେ ଶୋଇଥିବା ସମସ୍ତରେ ସେ ସେଥିରେ ଯାଇ ନାହିଁ ଲଗାଇ ଦେବ । ତେବେ ଯାଇ ସେ ଧୂମ କରୁଥିବା ରାଜକୁମାରମାନେ ଏକାବେଳେକେ ବନ୍ଧୁ ହୋଇଯାଇ ପାରିବେ ।

ହୁଏ ପ୍ରକୃତରେ ଏତେବେଣୀ ଖଳ ପ୍ରକୃତିର ଥଲ ଯିଏକ ନିଜର ମନ ଅଭିପ୍ରାୟିକୁ ଚରିତାର୍ଥ କରିବା ସକାଶେ କେତେ କୌଣ୍ଠରେ ଦରଟିକୁ ଦିଆଇ କରିଥିଲ ଏବଂ କେତେ ଚରୁର ସବରେ ପଡ଼ିଯଦ୍ଦିକୁ କରିଥିଲ ।

ଥରେ ଜଣେ ଭାବ ଅଭିଜ ସୁଭଜ-ଖୋଲାଳ ସେଠାରେ ଆସି ପଢ଼ିଥିଲ ଓ ରାଜକୁମାରମାନଙ୍କୁ ଗୋପନରେ ଡାଳ କହିଲ :

“ଆପଣମାନଙ୍କର ଜଣେ ବନ୍ଦ ଆପଣମାନଙ୍କୁ କହୁ ସାହାୟ କରିବା ଲାଗି ମୋତେ ଏଠାକୁ ପଠାଇଛନ୍ତି । ସୁଭଜ ଖୋଲିବା ହେଉଛି ମୋ’ର କାହିଁ । ମୋତେ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ମୁଁ କପର ଆପଣମାନଙ୍କର ସାହାୟ କରିପାରିବ । ମୁଁ ନିଷ୍ଠିତ ସବରେ ଜାଣିଛୁ ସେ ଆପଣମାନଙ୍କର ଶତ ପୁରୋଚନ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଏହି ଘର ଉଚରେ କିଅନ୍ତା ନାହିଁ ରେ ପୋଡ଼ି ମାରିଦେବ ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ଜୋଷ୍ମତମ ପାଣ୍ଡବ ତାକୁ କହିଲେ :

“ତେବେ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କର ସୁଭଜ ଖୋଲିବାର କୌଣ୍ଠରୁ କାମରେ ଲଗାଇ ଆମ ଲାଗି ମାଟିଭଳେ ଗୋଟିଏ ସୁଭଜ ଖୋଲ ଦିଅନ୍ତି, ଯେପରିକି ବାହାରେ ପାଠକରେ ନଗୁଆଳିମାନେ ନଗ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଏଠୁ ଖର୍ତ୍ତ ଅନ୍ୟତଃ ଘୁଲିଯାଇ ପାରିବ । କାରଣ ଆପଣଙ୍କର ଦଷ୍ଟତା ଦ୍ୱାରା ଆପଣଙ୍କର ଯତ୍ଥରେ ଖୋଲା ହୋଇଥିବା ଗୁପ୍ତ ପଥଟିରେ ଆମେ ଏହି ଘର ଉଚରୁ ବାହାରି ଗୁଲି ଯାଇପାରିବ ।”

ସ୍ରାସାଦ ଚଟାଣର ଠିକ୍ ମହି ସ୍ଥାନରେ ଖୋଲାଳ ଖୋଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲ । ସେହି ଗାତ ଉପରେ ପକାଇ ରଣିବା ଲାଗି ପାଣ୍ଡବମାନେ କାଠପଟା ଯୋଗାଡ଼ କର ଆଣିଲେ । କାଠପଟାଗୁଡ଼କୁ ସେମାନେ ଗାଲିଷୁ ଦେଇ ଯୋଡ଼ାଇ ରଣିଲେ । ପୁରୋଚନ ସେହି ଘର ଉଚରବି ଅସୁଥିବା ବେଳେ ସେମାନେ ଗାତମୁହଁଟିକୁ ସେହିପରି ଯୋଡ଼ାଇ ରଖିଥିଲେ । ତେଣୁ ପବଞ୍ଚକରୁ କେଣ୍ଠ ପ୍ରବନ୍ଧନା କରିଛେଲ ।

ବାହାର ଯିବାର ସମୁଦ୍ର ପଥଟି ପ୍ରସ୍ତୁତ ଦୋଳ ଅବଶେଷରେ ରାଜକୁମାର-ମାନଙ୍କୁ ସମ୍ମାଦ ଦିଆଇଲ । ସେହି ପଥଟି ଘରରୁଚରୁ ଏକାବେଳେକେ ନଜଳ ଉଚରର ଗୋଟିଏ ମନୋରମ ସ୍ଥାନଯାଏ ପଞ୍ଚଥିଲ ।

ଦିନେ ବଜକୁମାରମାନେ ସେହି ପରିଚିରେ ନିଆଁ ଲଗାଇ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ତା'ପରେ ସେମାନେ ଜନନୀ ବୁନ୍ଦୀଙ୍କ ସହିତ ମାଟିତଳେ ଖୋଲା ହୋଇଥିବା ବାଟଟି ଦେଇ ବାହାରକୁ ପଳାଇଯାଇ ପାରିଥିଲେ । ବାଟଟି ଅନ୍ଧାରୁଆ ହୋଇ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବର୍ଷାପଦ ଅବଶ୍ୟ ଥିଲା । ତା'ର ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଯଥେଷ୍ଟ ବେଗରେ ବାହାର ଯାଇପାରୁ ନଥିବାର ଦେଖି ଶ୍ରୀ ମାଆଙ୍କୁ ନେଇ କାହିଁ ଉପରେ ବସାଇଲା, ନିଜର ଦୁଇବ୍ୟକ୍ତି ନିଜର ପିଣ୍ଡ ଉପରେ ବସାଇଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦୁଇବ୍ୟକ୍ତି କାଣ କରିଲେ । ନିଜ ଉପରେ ଏହି ସବୁଯାକ ବୋର୍ଡକୁ ଲଦି ସେ ପବନ ବେଗରେ ଧାର୍ଦ୍ଦ ଯିବାକୁ ଲଗିଲ ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସେହି ଶ୍ରୀଷ୍ଟ ଅନ୍ଧିର କବଳରୁ ରକ୍ଷା କରିଥିଲା ।

ଦଶ ପୁତ୍ରଙ୍କ-ଖୋଲାନିର କୌଣସି ଯୋଗୁଁ ପୃଷ୍ଠେତନର ସବୁ ପଡ଼ିଯଥି ମାଟି ହୋଇଗଲା । ଆପଣା ଲଗି କୌଣସି ଧନସମ୍ପଦର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ପୁତ୍ରଙ୍କ ଖୋଲାନି ପୁତ୍ରଙ୍କଟିକୁ ମୋଟେ ଖୋଲ ନଥିଲା । ସିଏ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସକାଗେ ତାହା କରିଥିଲା । ଆପଣାର ଜୀବନକୁ ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର କାମରେ ଆଣି ଲଗାଇଲା, ଆପଣାର ବିଜ୍ଞାନଟିକୁ ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଉପକାର ଲଗି ପ୍ରସ୍ତୋତା କରିଥିଲା ।

*

ପୃଥିବୀର ଉନ୍ନତକମ ଜାତକୁ ମଧ୍ୟ କଦାପି ଯାବନ୍ତାୟ ବିଦ୍ୟା ଜଣା ନଥାଏ । ତେଣୁ ଆମକୁ ପରିଷରଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁହି ପଡ଼ିବ; ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଆଉ ନଣେ ବ୍ୟକ୍ତଠାରୁ ଶିଖିବ । ଗୋଟିଏ ଜାତ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଜାତଠାରୁ ଶିଖିବ । ପୃଥିବୀର ଗୋଟିଏ ଅଂଶ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଅଂଶଠାରୁ ଶିକ୍ଷା କରିବ । ତେଣୁ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାତ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହାକିହି ଜାଣିଛି, ସିଏ ତାହାକୁ ଖୁସି ହୋଇ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେବ ।

ପୃଥିବୀର ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜାତମାନେ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଜଗତକୁ ଆପଣାର ବିଜ୍ଞାନ, ଯନ୍ତ୍ରବିଦ୍ୟା ଏବଂ ଅର୍ଥନାତି ପ୍ରଭୃତିର ଯାବନ୍ତାୟ ଜୀବନକୁ ବହନ କରି ଆଣିବେ ।

ଭରତାସର ଆବହମାନ କାଳକୁହି ପ୍ରାଚ୍ୟ ଭୂଖଣ୍ଡର ଜାତମାନେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜଗତକୁ ଆପଣାର ଦର୍ଶନବିଦ୍ୟା ଦାନ କର ଆସିଛନ୍ତି, ଆପଣାର ଜାତଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ଜୀବନକୁ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଆସିଛନ୍ତି । ଏହିପର ଭବରେ, ବେଦରେ ଯେଉଁ ଜୀବ ରହିଛି, ଯଥାର୍ଥ ମାର୍ଗ ବିଷୟରେ ବୁଝିଦେବ ଯେଉଁସବୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହି ଦେଶର ଅନ୍ୟ ଯାବନ୍ତାୟ ପଦିତ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଯେଉଁସବୁ ଜୀବ ରହିଛି, ସରଜବର୍ଷ ଅନ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ସେହି ଜୀବନକୁ ବିଜରଣ କରି ଆସିଛି ।

ଜଣେ ସାନ ପିଲ ମଧ୍ୟ ଜୀବ ଦାନ କରିବାକୁ ଅବଶ୍ୟ ସମର୍ଥ ହେବ । ଗୋଟିଏ ପିଲ ଅଭିଗୋଟିଏ ପିଲକୁ ଅଷ୍ଟରଗୁଡ଼ିକ ଶିଖାଇଦେଇ ପାରିବ, ସରଳ ପାଟୀରଣ୍ଡିତ କରିବା ଶିଖାଇ ଦେଇପାରିବ । ତାକୁ ଉତ୍ତର, ଦର୍ଶିଣ, ପୁର୍ବ, ପଞ୍ଚମ ବାହ୍ୟାର କରି ଶିଖାଇଦେଇ ପାରିବ । ଗୋଟିଏ ଗଣ୍ଡ ପକାଇ ଶିଖାଇ ଦେଇ ପାରିବ, କୌଣସି ଏକ ଖେଳ ଶିଖାଇଦେଇ ପାରିବ ଗୋଟିଏ ମଞ୍ଜି ଲଗାଇ କି ଶିଖାଇଦେଇ ପାରିବ ।

ଆମେ ସମସ୍ତେ କହୁ ନା କହୁ ଦେବାକୁ ଅବଶ୍ୟ ସମର୍ଥ ହେବା । କୌଣସି ଏକ ପଦିନ୍ଦ ଗନ୍ଧରେ ଲିଖିତ ଅଛି, “ଗଢ଼ଣ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ଦେବାରେହି ଅଧିକ ଶ୍ରେସ୍ଯଃ ରହିଛି ।

ତେର

ଜ୍ଞାନ ଉପରେ କିମ୍ବୁ

ଅପ୍ରାବ ମହିମେଜ୍ଜଳ ମହଷି ଭୂଗୁ କୌଳାସପଦତର ଶିଖର ଦେଶରେ
ଉପବେଶନ କରିଥିବା ସମସ୍ତରେ ଉଚ୍ଚଦ୍ଵାଜ ଯାଇ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ :

“ଏହି ବିଶ୍ୱ ଜଗତକୁ କିଏ ତିଆରି କଲ ?

ଆକାଶ କେତେ ଦୂରସାଏ ବ୍ୟାପିଛି ?

ଜଳର ଦିନ୍ଦିନ କାହାଠାରୁ ହେଲ ? ଅଗ୍ନି, ବାୟୁ, ଏହି ପୁଅବା,
ଏଷବୁର ବି ଜନ୍ମ କିପରି ହେଲ ?

ଜୀବନ କହୁଲେ ଆମେ କ'ଣ ବୁଝିବା ?

ଜଳ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଏହି ପୁଅବାର ଆହୁର ସେପାଶକୁ କ'ଣ ଅବସ୍ଥିତ ରହିଛି ?”

ସେ ଏହିପରି ଅନେକ ପ୍ରଶ୍ନ ଅଦ୍ଵିତୀୟ ପରିଚାଳନା କରିଲେ । ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ
ପ୍ରକୃତରେ ମହାନ୍ ଧଳ, ଏବଂ ଯିଏ ସେଗୁଡ଼ିକର ଯଥାର୍ଥ ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାଇବେ,
ଯିଏ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ମହାନ୍ ହୋଇଥିବା ଉଚିତ ?

ମାତ୍ର ଉଚ୍ଚଦ୍ଵାଜଙ୍କ ମନ ଏପରି ଗୋଟିଏ ମରିଷର ମନ ଥିଲ, ଯିଏକ
ବାରବାର କେବଳ ପ୍ରଶ୍ନାହୀନ ପରିଚାଳନାରେ ଲାଗିଥିଲେ, ମାତ୍ର ଯିଏକ ଏଥର ଯଥେଷ୍ଟ
ଜାଣିଲେଣି ବୋଲି କଥାପି ଅନୁଭବ କରିପାରୁ ନଥିଲେ ।

ଜଣେ ସାନ୍ତ୍ଵିଳ ହେଉଛି ସରୁଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରଶ୍ନ ନରୁଥିବା ଜଣେ ମଣିଷ ।
ସିଏ ସଂଦାହି ପରିଚାଳନାରେ ଲାଗିଥିଏ, “ଏଇଟା କ'ଣ ? ସେଇଟା କ'ଣ ?
ଏଇଟା କିପରି ତିଆରି ହୋଇଛି ? ଏଇଟା ବୁଲୁଛି କାହିଁକି ? ବିଜୁଳି କାହିଁକି
ମାରୁଛି ? ସମ୍ବୁଦ୍ଧରେ ଜୁଅର କାହିଁକି ହେଉଛି ? ସୁନା କେଉଁଠାରୁ ଅସୁଛି ?
କୋଇନ କେଉଁଠୁ ଅସୁଛି ? କେଉଁଠୁ ଲୁହା ଅସୁଛି ? ବହି କିପରି ଗୁପା
ହେଉଛି ?...”ଏହିପରି ଓ ଏହା ବ୍ୟାପାର ଆହୁର ଅନେକ ଅନେକ ପ୍ରଶ୍ନ ।

ପିଲାଏ ଶୁଣୁ ପରିଚାଳନା, ବଢ଼ିମାନେ ବି ପ୍ରଶ୍ନ ପରିଚାଳନା । ହିଁ, ସେମାନେ
ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟ ଦିଅନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ଆମରୁ କୌଣସି ବିଷୟ

ଜଣାଧାର, ସେବକେବେଳେ ଆମେ ସ୍ତର୍ଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଦେଉ । ଆମେ ଶିକ୍ଷା ବି ଦେଇପାରୁ, ଜୀନର ପ୍ରସାର ଘଟାଇପାରୁ ।

ଆମେ କ'ଣସବୁ ଶିକ୍ଷା କରିବା ? କ'ଣସବୁ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ? ସୁର ପୁର ଧର ଆବହମାନ କାଳରୁ ଯାହାକିଛି ଏହି ଅସ୍ତିତ୍ବି, ଆମେ କ'ଣ ସେବୁଡ଼ିକୁ ସବୁଗୁଡ଼ିକୁ ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ? ମନୁଷ୍ୟ ଉଚାରଣ କରି ପାରୁଥିବା ପ୍ରତୋକ ଶର୍କୁ କ'ଣ ଆମେ ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ?

ପାଣ୍ଡବ ଭ୍ରାତାମାନେ ଓ ଅନ୍ୟ ହୋକାମାନେ ଯେଉଁଷବୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଶର ନିଷେଷ କରୁଥିଲେ, ସେବୁଡ଼ିକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ଲାଗି ମହାଭାରତ କାବ୍ୟରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାର କରିଯାଇଛି । ସେବୁଡ଼ିକ ସେଉଁଛି : ଶର, ରକ୍ତ, ସାଧୁକ, ପତୀ, କାଣ୍ଡ, ବିଶିଶ, ନାରାତ, ବିଷଥ, କୃଷକ, ଲାଲି, ତୋମର, ଲକ୍ଷିକ, ଶିଳୀମୁଖ ଓ ଅଞ୍ଜଳିକ । ଶରମାନଙ୍କର ଏହି ସବୁଯାକ ପ୍ରତିଶର୍କୁ ଶିଖି ମନେ ରଖିବାଲାଗି ଆମର ଆବୌଦୀ କୌଣସି ପ୍ରସ୍ତୋଳନ ନାହିଁ । ଏବଂ, ଆହୁର ଅନେକ ଜିନିଷର ଅହୁର ଅନେକ ନାମ ବି ରହିଛି, ଯେଉଁଗୁଡ଼ାକୁ ଶିଖି ମନେ ରଖିବାର ମହ ଆମର ଆବୌଦୀ କୌଣସି ପ୍ରସ୍ତୋଳନ ନାହିଁ ।

ଆମେ କେତେକେତେ ସମ୍ବାଦ ବିଷୟରେ କହିଥାଉ : କେଉଁଠି ନାହାନ ଭୁଡ଼ିଗଲ, କେଉଁଠି କିଏ କାହାକୁ ହତ୍ୟା କଲ, କେଉଁଠି ଲୁଟଗଲାନ ହେଲ, କଲନ୍ତି ଲାଗିଲ, ମୋକଳମା ହେଲ, ଯୁକ୍ତ ଲାଗିଲ, ନିଆଁ ଲାଗିଲ, ସରୀଭାନୁଷ୍ଠାନ ହେଲ, ଭରନ୍ତର ହେଲ, କାହାର ଅନ୍ତେଷ୍ଟି ଫିସ୍ତା ବି ହେଲ, — ଏହିପର ହଜାର ହଜାର ବିଷୟରେ ଆମେ ଶରକାଗନ ମାନଙ୍କରେ ପଡ଼ି ସେହି ବିଷୟରେ ବରୁ ଓ ମୁହଁର୍ତ୍ତିକ ଉଚରେ ପୁଣି ସେବୁକୁ ପାଶୋର ଦେଇଥାଉ ।

କୋରାନ୍ ଗ୍ରହକୁ ଖୋଲିଦେଇ ସେହି ପବିତ୍ର ଗ୍ରହର ଅଧ୍ୟାୟଗୁଡ଼ିକର ସବାମୂଳରେ ବି ଆମେ ‘ସମ୍ବାଦ’ ଶବ୍ଦଟିକୁ ପଢ଼ିଆଉ ଏବଂ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କାହାନ ଭୁଡ଼ିଦ୍ୱାରା ଓ କିଏ କାହାକୁ ହତ୍ୟା କରୁଥିବାର ଭବନାଗୁଡ଼ାକ ଆସି ଆମ ମୁଣ୍ଡ ଉଚରେ ଉଦୟ ହୋଇଯାଏ...ମାତ୍ର ଟିକିଏ ଅପେକ୍ଷା କର !

ପ୍ରସରମୁର ମହାନ୍ଦ ଆବୌଦୀ ଏପର ନଣେ ଯିଏହିଏ ବ୍ୟକ୍ତି ନଥିଲେ ଯିଏକ ମନ କର୍ମଗୁଡ଼ାକର ସମ୍ବାଦ ଆଣି ଦେବାରେ କୌଣସି ଆନନ୍ଦ ପାରୁଥିଲେ; ସିଏ ବାଜେ ରପରୁଡ଼ାକ ଆସି କହୁଥିବା ନଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ନଥିଲେ, ଯିଏକ ଆମକୁ ଆବୌଦୀ କୌଣସି ଉଚଚର କଥାର ଶିକ୍ଷା ଦେବାକୁ ମନ କରୁନଥିଲେ । ‘ସମ୍ବାଦ’ ର ଶିର୍ଷକ ଥିବା ଅଧ୍ୟାୟଟିର ଅମ୍ବୁରେ ଯାହା ଲେଖାହୋଇଛି, ବର୍ତ୍ତିମାନ ଆମେ ତାହାକୁ ପାଠ କର ଦେଖିବା :

“ସେହି ଅଛାଜ ନାମରେ—

ଯିଏ ପରମ ଦୟାବନ୍ତ, ପରମ କରୁଣାମୟ ।

ସେମାନେ ଏକହି କେଉଁ ବିଷୟରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଛନ୍ତି ?

ସେମାନେ ସେଉଁ ମହାନ୍ ସମ୍ମାଦନ୍ତ ବିଷୟରେ

କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଛନ୍ତି ।

ସେମାନେ ସେ ବିଷୟରେ କଳନ୍ତ କରୁଛନ୍ତି କ ?

ନା କରୁନାହାନ୍ତି ।

ମାତ୍ର ସେମାନେ ଜାଣିବାକୁ ଲଜ୍ଜା କରୁଛନ୍ତି ।

“ଏହି ଜଗତରୁ ଆମେ ଏକ ଶୟ୍ୟାରୁପେ

ତିଆର କରିନାହିଁ କ ?

ପଦଚକ୍ରମକୁ ତମ୍ଭୁ ଭିତ୍ତିବାର କିଳାରୁପେ

ତିଆର କରି ରଖି ନାହିଁ କ ?

ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଯୁଗ୍ମରୁପେ

ଭୂମାନଙ୍କର ପୃଷ୍ଠି ହୋଇ ନାହିଁ କ ?

ଭୂମର ବିଶ୍ଵାସ ଲାଗି ଆମେ ଭୂମାନକୁ

ନିଦ୍ରା ଶିଖାଇ ନାହିଁ କ ?

ଏହି ବାତରୁ ଏକ ଆବରଣ ପର ତିଆର କରି ନାହିଁ କ ?

ଭୂମର ଜୀବିକାନିବାହ ଲାଗି ଦିନ ତିଆର କରି ନାହିଁ କ ?

ଆମେ ଭୂମର ମୃଣ୍ଣ ଉପରେ

ଏହି ସାତୋଟିଯାକ ଆକାଶରୁ ତିଆର କରି ରଖି ନାହିଁ କ ?

ଏବଂ ସେଠାରେ ଏକ ପ୍ରଦୟ ଆଲୋକରୁ ନେଇ

ରଖି ନାହିଁ କ ?

ଜଳଭୟ ମେଘଗୁଡ଼ିକରୁ ଜଳଧାରକୁ

ଶୈପଢ଼ିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିନାହିଁ କ ?—

ସେପରକ ସଂତ ଶର୍ମା ଏବଂ ଛାତ୍ର ସମ୍ବବ ହେବ,

ସେପରକ ବୃକ୍ଷ ଦ୍ଵାରା ଘନ ହୋଇ ରହିଥିବା

ଭିଦ୍ୟାନମାନ ସମ୍ବବ ହେବ ?”

ପୂର୍ବମୁର ଏହିପର ଭବରେ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କର ଦୃଦୟ ଏବଂ ମନ ଉଚରେ
ଆଶାର ଆଲୋକରୁ ପ୍ରଦୟ କରିଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନକୁ ଦୃଢ଼କୁ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକ
ବିଷୟରେ ଭବି ଶିଖାଇଲେ; ଯେଉଁଥରୁ ବସ୍ତୁର ସ୍ଥାୟୀ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ରହିଛି,

ଜୀବନମୟ ଏହି ଜଗତଟି ପ୍ରକୃତରେ କେଡ଼େ ଅପ୍ରୁଷ ଭବରେ ମହମମୟ ବୋଲି ଯେଉସବୁ ବୟସ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଛନ୍ତି, ସେ ସେମାନଙ୍କୁ ସେହିପରୁ ବିଷୟରେ ବନ୍ଧୁ ଶିଖାଇଲେ ।

ତେଣୁ ଆମେ ଏକମତି ହେବା ସେ ସମ୍ବାରରେ ଏପରି ଅନେକ ଶବ୍ଦ, ପଚାର୍ଥ ଓ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକାରର ସମ୍ବାଦମାନ ରହିଛୁ, ଯାହାକୁ ଶୁଣିବା ଏବଂ ପଇଟାଇବା ଲାଗି ଆମର ଆଦୋଈ କୌଣସି ପ୍ରୟୋଗନ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଆହୁର ଏପରି ଅନେକ ବ୍ୟୁତି ମଧ୍ୟ ରହିଛି, ଯାହା ବିଷୟରେ ଆମର ଅବଶ୍ୟକ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଯାହାକୁ ବାରକାର ସ୍ମୃତିଶବ୍ଦ କରିବା ଉଚିତ । ସେପରି କରିବାରେ ଆମର ହୃଦୟର ଅପରି ଅନେକ ସମୟ ପାଇପାରେ, ଅନେକ କଷ୍ଟ ଲାଗିପାରେ ବା ଅନେକ ତେଣୁ କରିବାକୁ ବି ପଡ଼ିପାରେ, ତଥାପି ସେଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଶୁଣିବା ଉଚିତ ଓ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବାରକାର ସ୍ମୃତିଶବ୍ଦ କରିବା ଉଚିତ ।

ମନୁଷ୍ୟର ଶତ୍ରୁ ତା'ର ଭବନା ଭିତରେହି ନିହିତ ହୋଇ ରହିଛୁ । ଏତେ କୌଣସିର ସହିତ କାହିଁୟ କର ପାରୁଥିବା ତା'ର ଅଙ୍ଗପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ ଓ ହାତଗୁଡ଼ିକ ତା'ର ଭବନାରହି ଆଜିବହୁ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ସେହି ଭବନାହିଁ ସବୁକିଛି ନିଷ୍ପତ୍ତି କରୁଛି ଓ ସବୁକିଛି ଲାଗି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛି ।

ଏବଂ, ମନୁଷ୍ୟଜାତି ଏହି ସମ୍ବାରରେ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବାଦିନ-ଠାରୁ ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରକୃତ ଉପରେ କେଡ଼େ କେଡ଼େ ବଡ଼ ବିଜୟ ହାସଲ ନକଳଣି !

ସମଜର ସମ୍ବୁଦ୍ଧିଜୀବନର କାହାଣୀରେ ଆମେ ତା'ଶତ୍ରୁର କରମତିହି ଚିହ୍ନ ହୋଇ ରହିଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ପାଇବା ।

ସମଜନ୍ଦ୍ର ଯେତେବେଳେ ଭରତବର୍ଷର ପ୍ରାନ୍ତରେ ଥିବା ସମ୍ବୁଦ୍ଧିଟରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ ତାଙ୍କର ପଢ଼ୀ ସୀତା ସଂହଲଦ୍ଵୀପରେ ବନ୍ଦିନୀ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ବୋଲି ନାଶିବାକୁ ପାଇଲେ, ସେତେବେଳେ ସେ ସମ୍ବୁଦ୍ଧି ପାଇ ହୋଇ ସଂହଲରୁ ଯିବା ଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତିମାନ କଲେ । ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଏକ ବିଶାଳ ସୈନ୍ୟ-ବାହିନୀ ରହିଥିଲା, ମାତ୍ର ସେଥିରେ କେବଳ ବାନର ଓ ଭର୍ମିକମାନେ ରହିଥିଲେ । ସେମାନେ ସମ୍ବୁଦ୍ଧର ଉତ୍ତର ଜଳରୂପିକୁ ପାଇ ହୋଇ କପର ସେଠାକୁ ଯାଇଥାନ୍ତେ ?

ସମଜନ୍ଦ୍ର ଅମିତ ବୁଦ୍ଧିମନ୍ୟ ଥିଲେ, ତାଙ୍କର ଅଙ୍ଗବ ଦୂରଦଶୀତା ମଧ୍ୟ ରହିଥିଲା ଏବଂ ହୃଦୟରେ ସାହସ ଉତ୍ସବ ହୋଇ ରହିଥିଲା ।

ସର୍ବପ୍ରଥମେ ସେ ପ୍ରାଚୀନ ସମ୍ବୁଦ୍ଧି ବିଜୟ ଭବରେ ସମ୍ମୋଖନ କର ଲାଗିଲେ :

“ହେ ବିଶ୍ଵାସ ଯାଗର, ବୁମକୁ ମୁଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛୁ । ବୁମ ଉପରେ ମୋର ସୈନ୍ୟବାହିନୀକୁ ଅତିକମ କରି ସେପାଖକୁ ଯିବାକୁ ତୁମେ ଅନୁମତି ଦିଅ !” ମାତ୍ର ଏହିପରି କ୍ଷବରେ ତିନିଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରିବାରବା ପରେ ସମୁଦ୍ରଠାରୁ ତଥାପି କୌଣସି ଭରିର ମିଳି ନଥିଲା ।

ତା’ପରେ ରାମ ନିଜ ଭାଇକୁ ଡାକି କହିଲେ :

“ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ମୋତେ ମୋ ଧନୁଶର ଆଣି ଦିଅ ! ମୁଁ ସମୁଦ୍ରକୁ ଚରିଥବା ଅନୁରୋଧଟି ବୁଆହି ହୋଇଗଲା । ଶୁଣିଲ ବାଲି ଉପରେ ଉଲମ୍ବନ ବୁଣିଲେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି କେବଳ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ, ଠିକ୍ ସେହିପରି !”

ବାରେଶ୍ୱର ବାମଚନ୍ଦ୍ର ସମୁଦ୍ର ଗର୍ଭର ନଳରୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଗୋଟିଏ ବାଣ ମାରିଲେ, ସେହି ତାର ସମୁଦ୍ର ଦେହରେ ଯାଇ ବାଜିବାରୁ ତଢ଼ୁଏ ସମୁଦ୍ର ଦାରୁଣ ନରଶା ପାଇଲା ଏବଂ ସମୁଦ୍ରରେ ବାସ କରୁଥିବା ମାରିମାନେ ଏକାବେଳେକେ ଶୁଭତ୍ୱ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ତା’ପରେ ସମୁଦ୍ର ଆସି ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଶର ବେଶ ଧାରଣ କରି ଉପରକୁ ଅସି ବାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ସମୁଖରେ ଆଣ୍ଟିମାଣ୍ଟ ବସି ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ଓ ନିବେଦନ ସ୍ଵରୂପ ମଣିମୁକ୍ତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକ ସୁନାଆଳ ଅଣି ବାଢ଼ିଦେଇଥିଲେ ।

ବାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ପାଦପଦ୍ମକୁ ଧରି ସମୁଦ୍ର କହିଲା :

“ହେ ପରମେଶ୍ୱର, ଆପଣ ମୋ’ର ହୃଦୀ ମାରିନା କରନ୍ତୁ । ମୋର ଜୀବି ପଦନ, ପୁଅଙ୍ଗ ଏବଂ ଅଗ୍ନି ଯେମିତି, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେମିତି । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଖୁବ୍ ବାର ଓ ମହୁର, ଆପଣାର କ୍ଷମତା ପ୍ରସ୍ତୋତର କରିବାରେ ଏପରି ଅଭ୍ୟନ୍ତ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ଯେ ଆପଣଙ୍କ ପରି ଏହେବଢ଼ି ଜଣେ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ଆଦେଶକୁ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ହୃଦକ କରୁଥାଇ ନକର ପାରନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କ ପୁରୁଷ ଆର କୌଣସି କାର ମୋତେ ତାଙ୍କର ଆଦେଶକୁ ମାନିବା ଲାଗୁ ଏପରି କେବେହେଲେ ବାହ୍ୟ କରି ନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କ ଭିତରେ ମୁଁ ମୋର ପ୍ରଭୁଙ୍କର ଦର୍ଶନ କରିପାରୁଛି । ଆପଣ ଯାହା ଉଚିତ ବୋଲି ଭବୁନ୍ତି, ତାହାହି କରନ୍ତୁ ।”

ପ୍ରଭୁ ବାମଚନ୍ଦ୍ର ମୁରୁକ ମୁରୁକ ହସିଲେ :

ସେ କହିଲେ, “ବୁମର ଏହି ତରଙ୍ଗ ଏବଂ ତୋଷାନ ଦ୍ୱାରା ଅନୋକିତ କଷ ଉପରେ ମୋର ସେନାବାହିନୀ କିପରି ସେପାଖକୁ ଅତିକମ କରି ଯାଇପାରିବେ, ତୁମେ ମୋତେ ତାହାର ବାଟ କହିଦିଅ ।”

ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲ, “ଆପଣଙ୍କର ସେନ୍ୟବାହୁନ ସେଇସବୁ ପଥର ଆଣି ମୋ ଉତ୍ତରେ ପକାଇବେ, ମୋର ଜଳ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବନ୍ଦ ଉପରେ ଉପସାଇ ରଖିବ ଏବଂ ଏହିପରି ଭବରେ ଭାବର ଏବଂ ଲଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ସେବୁ ତଥାର ହୋଇପିବ ।”

ସମଚନ୍ଦ୍ର ତାଙ୍କ ସେନାବାହିନୀକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ :

“ତେବେ ରୁମେମାନେ ସେବୁଟିକୁ ନିର୍ମାଣ କରିଦିଅ ।”

“ସମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଜୟ ହେଉ !” — ଯୋଜାମାନେ ବଡ଼ପାଟିରେ ତହରଠିଲେ ।

ସେମାନେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଗଛ ଉପାଢ଼ି ଅଣିଲେ, ପଥର ବୋହି ଅଣିଲେ, ଏପରକ ବଡ଼ ବଡ଼ ପାହାଡ଼ ଅଣି କୁଣଳ କାରିଗର ନଳ ଏବଂ ନଳଙ୍କ ଆଗରେ ଜମା କରିଦେଲେ । ନଳ ଓ ନଳ ସେହି କାଠ ଓ ପଥରକୁ ଏପରି ଭବରେ ଏକାଠି ରେଳା ପରି କରି ବାନ୍ଦିଦେଲେ ତେ ସୁରାକ ସମ୍ବୁଦ୍ଧରେ ନହୁଡ଼ି ସ୍ଵର୍ଗକର କହିଲ । ସେହି ସେବୁ ଉପରେ ବଢ଼ି ସେନାବାହୁନ ସମ୍ବୁଦ୍ଧକୁ ଅତିକମ କଲେ ।

ଶୁଭତପଟେ ଶୁଭତପଟେ ଶୁଭତପଟେ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ବସି ତାଙ୍କର ଅପରମିତ ସେନାବାହୁନ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ଉପରେ ପକାୟାଇଥିବା ସେହି ସେବୁଟି ଉପରେ ତଢ଼ି ବୁଲ ଯାଇଥିବାର ଦେଖୁଆନ୍ତି ।

ସମଚନ୍ଦ୍ର, ଯେଉଁପରି ଭବରେ ସମ୍ବୁଦ୍ଧକୁ ତାଙ୍କର ଆଦେଶ ପାଲନ କରିବା ଲାଗି ବାଖ କଲେ, ମନୁଷ୍ୟକାନ୍ତର ଗୌରବ ସ୍ଵରୂପ ମଣିଷର ଲୁକନା ଠିକ୍ ସେହିପରି ଭବରେହି ସମ୍ବୁଦ୍ଧକୁ ଜୟ କରିପାରିଛୁ ଓ ତାହା ବାହାର ଅଞ୍ଚଳ ଅନେକ ବିଜୟ ହାସଳ କରିପାରିଛୁ । ମଣିଷ ବାଯୁ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭୃତି ଅନ୍ତର୍ଜାଲ କରିଛୁ, କାରଣ ତା’ର ଆଦେଶ ମାନି ପଦନ ମଣିଷର ଜାହାଜଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ଉତ୍ତରେ ଅଗ୍ରପଥ କରିବ ନେଇଛୁ ଓ ତା’ର ବାୟୁଯହାଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ପରିବୁଲିତ କରୁଛୁ । ମଣିଷ ବରପ ଓ ତୁଷ୍ଟାର ଉପରେ ବ ବିଜୟଲଭ କରିଛୁ, କାରଣ ଆବିଷ୍ଟାରକାଣ୍ମାନେ ଉତ୍ତର ଏବଂ ଦକ୍ଷିଣ ମେରୁର ଘନଭୂଷାରାହୁତ ଅଞ୍ଚଳ-ଗୁଡ଼ିକରେ ମଧ୍ୟ ଯାଇ ପ୍ରବେଶ କରିପାରିଲେଣି ଏବଂ ସମ୍ବାରର ଉତ୍ତରମ ପଦକ-ଗୁଡ଼ିକୁ ଆଗ୍ରେହଣ କରିପାରିଲେଣି । ସିଏ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଜୟ କରିପାରିଛୁ, କାରଣ ଦୃଶ୍ୟବାର ସଳେ ପ୍ରାନ୍ତରେ ସେ ତା’ଲାଗି ଓ ତା’ ପରିବାର ଲାଗି ଏକ ବିପଦ ପରି ହୋଇଥିବା ସିଂହ, ବାବ, ହେଟା, ସାପ ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ହତ୍ୟା

କରିପାରୁଛି, ଏପରିକି ଶର୍କ୍ ମାଛକୁ ମଧ୍ୟ ମାରିପାରୁଛି । ଶତ୍ରୁଗାଲୀ ମହାସମ୍ବଦ ଉପରେ ସିଏ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ବିମ୍ ପ୍ରଭୁତ୍ବ ଲଭ କରିପାରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସ୍ଵନ୍ବରଗରେ ତା'ର ଶତ୍ରୁକୁ ସେ ଅନେକ ପରିମାରେ ଅନୁଭୂତ କରିବ ପାରିଲଣି । ଏବଂ, ତା'ଙ୍କର ଅନ୍ୟକାରକ ହୋଇ ରହିଥିବା ଜନ୍ମମାନଙ୍କଠାରୁ ନିଷ୍ଠୁତ ପାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତା'ର ଉପକାର କରୁଥିବା ଅନ୍ୟ ଜନ୍ମମାନଙ୍କୁ ସେ ଆଖି ଗୁଡ଼ରେ ରଖିପାରିଛି ଓ ସେମାନଙ୍କର ବଶବୁକ୍ କରାଇଛି । ଏଠାରେ ଆମେ ବଳଦ, ଯୋଡ଼ା, ମେଘା ଓ ହାତ ପ୍ରଭୁତ୍ବ ଜନ୍ମମାନଙ୍କର ନାମ ଉଦ୍ଦେଶ କରିପାରିବା ।

ମାତ୍ର, ଆପଣାର ଦୂରହାତ, ଆପଣାର ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଓ ଆପଣାର ଅସ୍ତ୍ରସ୍ତର ସାହାଯ୍ୟରେତ୍ତି ମନୁଷ୍ୟ ଏହିପରୁ ବସ୍ତୁ ଉପରେ ବିଜୟ ହାସଳ କରିଛି । ଏବଂ ତା'ର ହାତ, ତା'ର ସେହି ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଓ ଅସ୍ତ୍ରସ୍ତର—ଏଗୁଡ଼ିକ ତା'ର ଭାବନାରେତ୍ତି ଅନ୍ଧବତ୍ତ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ।

ଆପଣାର ଜ୍ଞାନବଳରେତ୍ତି ମଣିଷ ଯାବନ୍ତାୟ ତଜୟକୁ ସମ୍ବନ୍ଧ କରିଛି । ଏବଂ ସିଏ ଜ୍ଞାନକୁ ମଧ୍ୟ ଜୟ କରିବାରେ ଲାଗେଛି : ସିଏ ବାରବାର ପ୍ରଶ୍ନ କରି ବୁଝିଛି ଏବଂ ଉତ୍ତରଟିକୁ ପାଇବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତା'ର ପ୍ରଶ୍ନ ସେହିପରି ଅବାରିତ ରହିଛି ।

ରତ୍ନପାତର କେତେକେତେ ବ୍ୟର୍ତ୍ତ ଆମେ ଜଣେ ନଶେ ବିଜୟୀରୁପେତ୍ତି ଜାଣିଛୁ । ଆନ୍ଦେକିଜାଣ୍ଟାର ପଣ୍ଡିତ ଏହିଆ ଏବଂ ମିଶର ଜୟ କରିଥିଲେ, ଜ୍ଞାନିଅସ୍ତର ପ୍ରାନ୍ତର ଓ ଲାଙ୍ଗଣ୍ଯ ଜୟ କରିଥିଲେ, ସମ୍ରାଟ୍ ବାବର ଉତ୍ତର ଭାବକ ଜୟ କରିଥିଲେ ଏବଂ ନେପୋଲିଅନ୍ କିଛି କାଳ ସକାଶେ ସମ୍ବନ୍ଧ ଉତ୍ସର୍ଗପର ଅଧୀଶ୍ଵର ହୋଇ ପାଇଥିଲେ ।

ମାତ୍ର ବିଜୟୀ ହେବାର ଅନ୍ୟ ମାର୍ଗମାନ ମଧ୍ୟ ରହିଛି ।

ଭୁମେମାନେ ବି ଜଣେ ଜଣେ ବିଜୟୀ ହୋଇପାରିବ । ସୁଅସରେ ଅନେକ ଜିନିଷ ରହିଛି, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ କ ଜାଣିବାର ଓ ଶିଖିବାର ପ୍ରସ୍ତ୍ରୋଜନ ରହିଛି । ତେଣୁ ଭୁମେମାନେ ପ୍ରମ୍ଳା ପର୍ବତିକ, ଅନ୍ଦେଷଷ କରିବ, ଶିଖିବ ଏବଂ ବିଜୟ ହାସଳ ଚରିବ । ସେତେବେଳେ ଭୁମେମାନେ ନିଜକୁ ବି ଜଣେ ବିଜୟୀ ବୋଲି କହିପାରିବ ।

ବଉଦ

କଳୟ

ଏହି ଜାପାନୀ ବାସଗୁଡ଼ଟିର ଦ୍ୱାର ପାଖକୁ କିଏ ଆସୁଛି ଦେଖିଲି ?

ସିଏ ହେଉଛି ଫୁଲ-କାରିଗର, ଫୁଲଗୁଡ଼କୁ ସଜାଇ ରଖିବାରେ ସିଏ ଦକ୍ଷତା ଅର୍ଜନ କରିଛି ।

ଘରର ମାଲିକ ଗୋଟିଏ ଟେ' ଭିତରେ କେତେକ ଫୁଲ ରଖି ସେଇଟିକୁ ଦେଇ ତା'ପାଖକୁ ଆସୁଛି; ଫୁଲ ସାଜକୁ ଗୋଟିଏ କରୁଥାଏ. ଗୋଟିଏ ଛୁଟ୍ଟି, ସାନ କରଇଟିଏ ଆହି ଭାବ ସୁନ୍ଦର ଫୁଲଦାନିଟିଏ ।

ଫୁଲ-କାରିଗର କହୁଛି, “ଆଜି, ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଫୁଲଦାନ ପାଇଁ ମୁଁ ଅନୁଭୂପ ସୁନ୍ଦର ଫୁଲଗୁଡ଼ଟିଏ ମୋଟେ ସଜାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।”

“ଶୁମେ ନିଶ୍ଚଯ ପାରିବ” — ଘର ଭିତରୁ ବାହାର ଗୁଲିଗଲ ବେଳେ ଗୁହସମୀ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ସାହ ସହିତ ଉତ୍ସର ଦେଉଛନ୍ତି ।

ଏଥର ଫୁଲ-କାରିଗରଟିଏ ତା'ର କାମ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଛି,— କେତେ କ'ଣ କାଟିଛି, କାଟି ବାହାର କରୁଛି, ମୋଡ଼ୁଛି, ଛନ୍ଦୁଛି ଓ ବାନ ଦେଉଛି । ଶେଷକୁ ଫୁଲର ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଗୁଛ ଫୁଲଦାନିଟିର ଶୋସ୍ବବର୍ଣ୍ଣ ବରୁଛି,— ଆଖିର କେତେ ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଛି !

କିଛି ସମୟ ପରେ ଗୁହସମୀ ଓ ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁମାନେ ସୁନବାର ସେହି ଗୁହୁଟିରେ ଥାଏ ପ୍ରବେଶ କରୁଛନ୍ତି, କାରିଗର ଗୋଟିଏ ପାଖକୁ ଆଡ଼େଇ ହୋଇଯାଇ ଠିଆ ହେଉଛି ଏବଂ ଗୁଣଗୁଣ କର କହୁଛି, “ମୋ’ ଫୁଲଗୁଡ଼ଟି ମୋଟେ ଭଲ ହେଲ ନାହିଁ,—ମୁଁ ଏଇଟିକୁ ବାହାର କରିଦେଉଛି !”

ଗୁହସମୀ ଉତ୍ସର ଦେଉଛନ୍ତି, “ନାହିଁ, ନାହିଁ. ପ୍ରକୃତରେ ଭାବ ଭଲ ହୋଇଛି ।”

ଫୁଲଦାନ ପାଖରେ ଟେବୁଲିର ଗୋଟିଏ କଡ଼କୁ ଫୁଲ କାରିଗର ଗୋଟିଏ କରୁଥା ଗୁଡ଼ ଯାଇଛି । ସେପରି କର ସିଏ ଏଇଆ ନହିବାକୁ ଭଲା କରୁଛି ଯେ, ଯଦି ଫୁଲଗୁଡ଼ଟିରେ କେଇଠି କ'ଣ ଅବୁରଣ ରହିଥିବା ପର ବୋଧ ହେବ, ତେବେ

ଯେକୌଣସି ବ୍ୟାତ୍ର ସେହି କରୁଥାଇର ସାହାଗ୍ୟରେ ଅଖିକୁ ନଗେନାଉଥିବା ଭଲ ଅଂଶୁଭୂତିରୁ କାଟି ଠିକ୍ କରିଦେଇ ପାରିବ ।

ଫୁଲକାରିଗର ସକୃତରେ ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର ଭବରେ ତା'ର କାମଟିକୁ କରିଛି, ମାତ୍ର ସିଏ ଡକ୍ଟର ସୁନ୍ଦରାକ ସୌନ୍ଦରୀଙ୍କ ଫୁଟାଇଥାଣି ପାରିଛି ବୋଲି କଥାପି ସ୍ଵପ୍ନରେ ସୁନ୍ଦର କଳକା କରିପାରିବ ନାହିଁ । ତା'ର ହୃଦୟ କୌଣସି ତୁଟି ରହିଯାଇ ଆଇପାରେ ବୋଲି ସେ ସ୍ମୀକାର କରୁଛି । ସିଏ ଆପଣାର ନମ୍ରତାର ପରିଚୟ ଦେଉଛି ।

ତା'ର କରିଥିବା କାର୍ଯ୍ୟଟି ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରଶଂସା ପାଇବାର ଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ଜାପାନର ସେହି କଳାକାର ହୃଦୟ ପ୍ରକୃତରେ ଭବୁଛି । ସିଏ ସତକୁ ସତ କ'ଣ ଭବୁଛି, ମୁଁ ସେବକଥା ମୋଟେ କହି ପାରିବ ନାହିଁ । ମାତ୍ର, ଏଥରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ସେ ଆଦୋଈ କୌଣସି ନବ ଦେଖାଇ ହେବାକୁ ବୁଝି ନାହିଁ ଏବଂ ତା'ର ବ୍ୟବହାରଟି ପ୍ରକୃତରେ ଭରି ମଧ୍ୟର ଲଗୁଛି ।

ମାତ୍ର, ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ଯେଉଁମାନେ ବୃଥାଗତ କର ବୁଲିବାରେ ଲଗିଆନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟବହାର ଦେଖି ଆମକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଭରି ହସ ମାଝିଆଏ ।

ଡାମ୍ଭସ୍ଵର ଖଲିପା ସୁଲେମାନ ସେହିପର ଜଣେ ବ୍ୟାତ୍ର ଥିଲେ । ଥରେ ଗୋଟିଏ ଶୁଷ୍ଟିବାର ଦିନ ଗରମ ପାଣିରେ ସ୍ଥାନ ବରିପାରି ଦାଢ଼ାର ଆସି ସେ ଆପଣାକୁ ସବୁକ ଘୋଷାକରେ ମଣ୍ଡିତ କରିଲେ, ସବୁକ ପରିଷିଦ୍ଧି ପିନ୍ଧିଲେ । ଏକ ସବୁକତଳ୍ଳ ଉପରେ ଯାଇ ବସିଲେ, ଏବଂ ସେହି ଘରେ ପଡ଼ିଥିବା ଗାଲିରୁ-ଗୁଡ଼ାକ ମଧ୍ୟ କେବଳ ସବୁକ ରଙ୍ଗର ଥିଲା । ତା'ପରେ ସେ ଦର୍ପଣ ଉଚିତରୁ ଅନାଇ ଆପଣା ବିଷୟରେ ଭରି ପ୍ରସନ୍ନତା ଅନୁଭବ କଲେ ଓ କହିବାକୁ ଲଗିଲେ “ପୟାଗମ୍ବର ମହିନର ଉଗବାନଙ୍କର ଜଣେ ଦୂର ଥିଲେ, ଅଲି ବକର ସତ୍ୟର ଜଣେ ବିଶ୍ୱାସ ସେବକ ଥିଲେ, ଓମାର ସତ୍ୟ ଓ ଅସତ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଭେତ ତରି ପାରୁଥିଲେ, ଓତ୍ତମନ୍ ବିଜୟୀ ଥିଲେ । ଅଲି ସାହସୀ ଥିଲେ, ମୁଅଣ୍ଡିସ୍ତା ଦୟାକୁ ଥିଲେ, ସ୍ଥାନିଦ୍ରିକର ଅନେକ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଥିଲେ, ଅବଦୁଲ୍ ମାଲିକ ଜଣେ ଭରିମ ଶାସକ ଥିଲେ, ଓ୍ରାଇଦୁ ଜଣେ ଶତ୍ରୁଶାଲୀ ମାଲିକ ଥିଲେ, ମାତ୍ର ମୁଁ ହେଉଛି ବସୁମରେ ସାନ ଏବଂ ଦେଖିବାକୁ ଭରି ସୁନ୍ଦର ।”

ଫୁଲଦାନର ଫୁଲଗୁଡ଼ିକ ଭରି ସୁନ୍ଦର ଭବରେ ସନାହୋଇ ଉଦ୍‌ଧରାଏ ଓ ତାହାକୁ ଦେଖି ଆମେ ଖୁସି ହୋଇଯାଉ । ମାତ୍ର ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖି ଆମେ ସିନା

ତା'ର ପ୍ରଶାସା କରିବା, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସକାଳପ୍ରକାଶରେ ସୁସ୍ଥିତ କାରିଗର ତାହା କିମ୍ବା କରିପାରିବ ?

ପୁଲେମାନଙ୍କର ବୁଝ ଅଛି । ଏକଆ ସତ ସେ ସେହି କଥାଟିକୁ ଜାଣିବାରେ ଅବେଳୀ କୌଣସି ଷଢ଼ି ଦୁଇ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ସିଏ ଯେତେବେଳେ ଦର୍ଶକ ଭିତରକୁ ଅନାର ତାଙ୍କର ସୁନ୍ଦର ବୁଝି ତାଙ୍କୁ ସତ୍ୟନୃତ୍ୟାମୟ ଓମାର ବା ଧୈର୍ଯ୍ୟଶାଲୀଙ୍କ ସ୍ଵାକିଦଙ୍କ ଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ଭିତରିମ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତରୁପେ ସିଇ କରିଦେଉଛି ବୋଲି ତହିଁବାରୁ ଯାଆନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କର ସେହି ବୃଥା ଗର୍ବ ଦେଖି ପ୍ରକୃତରେ ହସିଆଉ ।

#

ତା'ର ଗୌରବ ଓ ମହିମାରୁ ବହୁନ କରିବା ଲାଗି ପୃଥିବୀ ମୋଟେ ଯଥେଷ୍ଟ ହେଉ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ତାଙ୍କ ଅହୁର ଭିତରର ଅନ୍ୟ ଲୋକଗୁଡ଼ିକୁ ଯାହା କରିବାରୁ ହେବ ବୋଲି ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକଦା ଚିନ୍ତା କରିଥିଲା, ତାହାର ସେହି ଗର୍ବରୁ ଆମେ ଅହୁର ଅଧିକ ହାସ୍ୟାପ୍ରକାଶକ ବୋଲି ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବା ।

ଏଠାରେ ମୁଁ ସେହି ଗପଟିକୁ କହିବ ।

ପାରସ୍ୟର ଜଣେ ରାଜା କାର କାହିଁ ଅନେକ ଯୁଦ୍ଧ କରି ଅନେକ ବିଜ୍ୟ ହାସିଲ କରିଥିଲେ । ଶତ୍ରୁଗାନ୍ତରୁ ଅନେକ ଧନସମ୍ପର୍କ ଲୁଟିକରି ଆଣି ସେ ଏତେବେଳୀ ଧନ ହୋଇଗଲେ ଯେ ଏକବର୍ଷ ପର୍ବତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଆପଣା ଲାଗି ଦୁଇଟି ରାଜପ୍ରାସାଦ ନିର୍ମିତ କରିଥିଲେ । ଏବଂ ତାଙ୍କର ଜନର ଭିତରେ ଏତେବେଳୀ ପୁନା ଆଉ ବୁଝା ଚାହିଁବ ହୋଇଥିଲ ଯେ ସେହି ଧାରୁଗୁଡ଼ିକର ଓତ୍ତାନ ଦିବାଲୋକକୁ ମଧ୍ୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରି ଦେଉଥିଲ ।

କାର କାହିଁଙ୍କର ଦୁଇଦ୍ୟ ଅତିମାତ୍ରାରେ ଗର୍ବରେ ପୁଣ୍ୟ ହୋଇ ରହିଥିଲ; ସିଏ ଅପଣାରୁ ପୃଥିବୀର ସର୍ବତ୍ରେ ସ୍ମରଣ ହେବାରୁ ଭବୁଧିଲ ।

ରାଜା ନିଜରୁ ସବୁବେଳେ ଏହେ ବଢ଼ି କରି ବ୍ୟକ୍ତିକର ଦେଖି ସରଜାନ ଲବୁଲାଶ କୌଣସି କରି ତାଙ୍କୁ ଦଗା ଦେବ ବୋଲି ହକଳ୍ପ କଲ । ଗୋଟିଏ ଅସୁରରୁ ଜଣେ ଭୁତ୍ୟର ଭୁଦୁବେଶରେ ସେ ରାଜପ୍ରାସାଦ ଭିତରକୁ ପଠାଇଲ, ରାଜାଙ୍କୁ ଉପହାର ଦେବାଲାଙ୍ଗ ତା'ହାରେ ଗୋଟିଏ ଫୁଲତୋଡ଼ା ବି ପଠାଇଥିଲ ।

କାର କାହିଁଙ୍କର ସମ୍ମରଣ ଭୁମିକୁ ଚାମନ କରି ସେହି ଭୁତ୍ୟଟି କହିଲ :

“ବାଦଶାହ, ଦୁନିଆ ଗୋଟାକରେ କୌଣସି ରାଜା ଗ୍ରମଙ୍କର ସମର୍ଥ ହେବେ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଜଥାପି ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବି ଅପଙ୍ଗେ ପାଇ

ଅତିକିଳ ହୋଇ ରହିଛି । ସେଇଟି ହେଉଛି ଉଚ୍ଚ'ମେଳ, ସେଠାରେ ସର୍ପ-ଜ୍ଵାଳାନ୍ତି, ପ୍ରତିମାନେ ରହିଛନ୍ତି, ସୁର୍ଗଲୋକର ତେବେ ଅଂଶ ସେଠାରେ ଗୃଷ୍ମ ହୋଇ ରହିଛି । ତେଣୁ ବାଦଶାହ, ଏଥର ଆପଣ ପର୍ଷାମାନଙ୍କର ମାର୍ଗ ଅନୁସରଣ ବରି ଆକାଶ ମଧ୍ୟକୁ ଆଗେବେଶ କରିଛୁ ଓ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ କରିଛୁ ।

“କିନ୍ତୁ ମୋ’ର କି ତେଣା ନାହିଁ; ମୁଁ ଆକାଶ ମାର୍ଗରେ କପର କିଠି ପାରିବ ?”—ଶକ୍ତି ପରୁରିଲେ ।

“ଆପଣଙ୍କର ପଣ୍ଡିତମାନେ ଆପଙ୍କୁ ତାହାର ସୁତ ବଜାବଦେବେ ।”

ତେଣୁ ଶକ୍ତି କାଇ କାହିଁ ଆପଣାର ଜ୍ୟୋତିଷମାନଙ୍କ ଡାକିଲେ ଓ ଏହି କପର ସୁର୍ଗଲୋକରୁ ଉଚ୍ଚିକର ଯାଇ ପାରିବେ, ସେକଥା ସେମାନଙ୍କ ପରୁରିଲେ । ଜ୍ୟୋତିଷମାନେ ତାଙ୍କ ଲାଗି ଗୋଟିଏ ଅସୁଖ ଯୋଜନା ବାହାର କଲେ । ସେମାନେ କେତୋଟି ସାଧାରଣ ଉପାୟ ବିଷୟରେ ବ୍ୟକ୍ତାକୁ କହିଲେ, ମାତ୍ର ବକା ସେମାନଙ୍କ କଥା ମୋଟେ ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ ।

ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ରିଗଲ ବସାରୁ ବୁଝେଟି ରିଗଲ କୁଆକ୍ତ ଧର ଆଣିଲେ ସେମାନଙ୍କ ଶୁଆଇ ପିଆଇ ତାରିମ ଦେଲେ । ଶେଷକୁ ତଢ଼େଇଗୁଡ଼ିକ ବଢ଼ି ହୋଇଗଲେ, ସବ ବକ୍ତ୍ବା ହେଲେ ।

ତା’ପରେ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଣ୍ଣକାର କାଠ ପ୍ରାଞ୍ଚିଟିଏ ତିଆରି କଲେ । ତା’ର କଣଗୁଡ଼ିକରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଶୁଣ୍ଟି ବାନିଲେ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶୁଣ୍ଟିରେ ଶଣ୍ଟେ ଶଣ୍ଟେ ଛେଲି ମରିସ ବାନି ଦିଆଗଲ । ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଶୁଣ୍ଟରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ରିଗଲପରୀ ବି ବନ୍ଧାହେଲେ ।

ଶକ୍ତିର ସିଂହାସନକୁ ନେଇ ସେହି କାଠ ପ୍ରାଞ୍ଚିଟି ଉପରେ ଉଚ୍ଚିକର ବାନି ଦିଆଗଲ ଏବଂ ସିଂହାସନର କଢ଼କୁ ଗୋଟାଏ ପାଦକୁ ସୁର ଦ୍ଵାରା ଉତ୍ତିଷ୍ଠାନ କରି ଦିଆଗଲ । ଶକ୍ତି ଯାଇ ସେହି ସିଂହାସନ ଉପରେ ବହିଲେ ।

ବୁଝେଟିଯାକ ରିଗଲ ତଢ଼େଇ ମାଂସଶ୍ରୀଗୁଡ଼ିକୁ ଧରିବାରୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ଏବଂ ସେପରି କରିବାରୁ ଯାଇ ଉଚ୍ଚ'ମୁଖ ହୋଇ ଦଉଡ଼ିବାରୁ ଲାଗିଲେ । ଏହା ଫଳରେ ସେମାନେ ସିଂହାସନଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚ'ଦିଗରେ ବହିଲେଲେ ଏବଂ ସମବେତ ଜଳତାର ବସ୍ତୁର କରିଦେଇ ସିଂହାସନ ଉପର ଆଡ଼କୁ ଉଠିବାରୁ ଲାଗିଲା । ରିଗଲଗୁଡ଼ିକ ଉପରକୁ ଉପରକୁ ଉଠିବାରୁ ଲାଗିଥାନ୍ତି ଓ ତନ୍ତ୍ର ଅଧିକର ଅଧିକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଆସୁଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର ଉତ୍ତି ଉଚ୍ଚ ଅବଶେଷରେ ଅତିକ୍ରମ କାନ୍ତି ହୋଇ ପଡ଼ିବାରୁ ସେମାନେ ତେଣା ଫଢ଼ି ଫଢ଼ି କରିବା ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ

ତାହା ଫଳରେ କାଠର ସେହି ଶ୍ରୀଅନ୍ତି, ସେହି ସିଂହାସନ, ରାଜା, ସୁରପାତ୍ର ଓ ସବୁକହି ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ହୋଇ ଚିନଦେଶର ଗୋଟାଏ ନିର୍ଜନ ଜାଗରେ ଭୁଲି ଉପରେ ଥାଏ ଶେଷ ପଡ଼ିଲା । ରାଜା ସେଠାରେ ଏକୁଟିଆ ପଡ଼ିରହିଲେ; ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଅଜ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ, ଭୋକରେ ପେଟ ଜଳିଥାଏ ଓ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୂରବସ୍ତାରେ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ଅବଶେଷରେ ଦୂରମାନେ ତାଙ୍କୁ ଖୋଜି ଖୋଜି ଆସି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ ତାଙ୍କୁ ରାଜସ୍ବାଦକୁ ନେଇ ଯାଇଥିଲେ ।

ଏତେବେଳେ ଯାଇ ରାଜା ନିଜର ନିଷେଧିଆକୁ ବୁଝି ପାରିଲେ । ତାଙ୍କର ଶତ୍ରୁର ବାହାର ହୋଇ ସେ ଆଉ କେବେହେଲେ କୋରିଠିକ ଉତ୍ସବାଳଗି କଥାପି ମନ କରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଏଣିକି ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିଥିଲେ । ଏଣିକି ସେ ନିଜ ସାଜାର କାରବାରକୁ ବୁଝିବାରେ ମନ ଦେଲେ ଏବଂ ଏକେ ନ୍ୟାୟପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବରେ ରାଜ୍ୟର ଶାସନ କଲେ ଯେ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କର ଭାବି ପ୍ରଣାମୀ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ସେ ଏହପରି ସବରେହି ଆପଣା ଗନ୍ଧର ଅନ୍ତର ଶିଖରଗୁଡ଼ିକରୁ ସମ୍ବାରର ଭରମ ଓ ସୁଦୂଢ଼ ଭୂମି ଉପରେ ଥିବା ସାଧୁତାର ସମତଳ ଉପରକୁ ଲେଉଛି ଆସିଥିଲେ ।

*

ଏପରି ଅନେକ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ କି କେବଳ ଯେ ଆପଣାର ଅତିରିକ୍ତାଏ ପ୍ରଣାମୀ କରୁଥାନ୍ତି ତା' ନୁହେଁ, ସେମାନେ ଗୁଡ଼ାଏ ଦୂଆ ବାହାଦୁର ବି କରୁଥାନ୍ତି । ଏହପରି ବୃଥାଦମ୍ଭୀ ବ୍ୟାକ୍ରମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଆମେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିରକ୍ତଭବ ଅନୁଭବ କରିଥାଏ । ଆସୁଣ୍ଣାଗୀ ଲେକମାନେ କେବେହେଲେ କାହାକୁ ଭଲ ଲାଗନ୍ତି ନାହିଁ; ଏପରିକି ଆସୁଣ୍ଣାଗୀ ଲେକମାନେ ଅନ୍ୟ ଆସୁଣ୍ଣାଗୀ ଲେକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଭରି ଦୂଷା କରିଥାନ୍ତି ।

ସମତନ୍ତ୍ରର ପହିଁ ସୀତାଙ୍କୁ ଅପରାଧର କରି ନେଇଥିବା ସମତନ୍ତ୍ରର ଭୟକର ଶତ୍ରୁଗର ଶତ୍ରୁ ସବନ ଯେ କଣେ ଆସୁଣ୍ଣାଗୀ ଏବଂ ଆସୁଗବୀ ବ୍ୟାକ୍ରମ ସାଥୀ କାଣି ଆମେ ଅବୀ ବିଦ୍ୟୁତ ହୋଇ ପଡ଼ୁ ନାହିଁ । ଏପରି ଗୋଟାଏ ରାଷ୍ଟ୍ର ଯେ ଆସୁଗବୀ ହେବ ସେଥିରେ ଅସ୍ତ୍ରବିକ କହୁ ନାହିଁ ।

ସମତନ୍ତ୍ର ଓ ଲଙ୍କାର ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ସବଶେଷ ଯୁଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲା, ସେତେବେଳେ ଥରେ ରାମତନ୍ତ୍ର ଆପଣାର ରଥ ଉପରେ ଚଢ଼ି ରାବରେ ମୁହଁମୁହଁ ଅସ୍ତ୍ରାବୁଡ଼ି ଯାଇଥିଲେ । ରାବନ ମଧ୍ୟ ସେତେବେଳେ

ତା' ରଥରେ ଆସୀନ ଥିଲା । ଦୁଇଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକକ ସୁଜ ହେଲା । ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ବୁନ୍ଦସମେନା ଏବଂ ଆହାରୋଟିଏ ପାଖରେ ବାନର ଓ ଉଲ୍ଲିଙ୍କମେନା ଠିଆ ହୋଇ ସେହି ସୁଜ ଦେଖୁଥିଲେ ।

ସେତିକବେଳେ ଏକ ଉସୁକର ସୁରକରି ଲଜାର ଶକା ସବଣ ପାଟି କରି କହିଲା : “ହେ ଶମ, ଯଦି ତୁମେ ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ରରୁ ପଳାଇ ନଯାଅ ଓ ପ୍ରାଣରକ୍ଷା କରଇ, ତେବେ ଅଛିର ଯୁଦ୍ଧରୁ ଶେଷ ସୁଜ ହେବ । ତେ ହତ୍ସରା, ଅଜି ମୁଁ ତୁମକୁ ଯମାଳୟରୁ ପ୍ରେରଣ କରିବ । ଆଜି ତୁମକୁ ରାବଣ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ହେବ !”

ଶମ କିନ୍ତୁ ନକହି ତା' କଥା ଶୁଣୁଥିଲେ ଓ ମୁରୁକ ମୁରୁକ ଦସ୍ତଖଳେ । ଶମ ଉଲକରି ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ସବଣର ଶେଷ ମୁହଁତ୍ରୀ ଆସନ୍ତି ହୋଇ ଆସିଦଣି । ସେ କହିଲେ :

“ଶବଣ, ମୁଁ ବି ତୁମର ଶତ୍ରୁ ବିଷୟରେ ବହୁତ କଥା ଶୁଣିଛି । ମ ତି, ମୁଁ ଯାହାକିଛି ଶୁଣିଛି, ଆଜି କିନ ଆଶିରେ ତାହାକୁ ଦେଖିବା ଲାଗେ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚା କବୁଳି । ତୁମକୁ ବୁଝି ରଖିବାକୁ ମୋର ଏକାନ୍ତ ଅନୁରୋଧ ଯେ ଏହ ସମସ୍ତରେ ତିନି ପ୍ରକାରର ମନୁଷ୍ୟ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ଆମେ ତିନି ପ୍ରକାରର ବୃତ୍ତ ସହିତ ଭୁଲନା କରି ପାରିବା । ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ଜମାଶା ଗଛ, ଆରଟି ଆମୁଗଛ ଏବଂ ତୃତୀୟ ତିମିରି ଗଛ । ପ୍ରଥମ ଗଛଟିରେ ଖାଲି ଫୁଲ ହୁଏ । ସେହିଭଲି, ଶୃଦ୍ଧାଏ ମଣିଷ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ଖାଲି କଥା କହନ୍ତି । ଆମୁଗଛରେ ଫୁଲ ଧରେ, ଫଳ ବି ହୁଏ । ଏହି କିମ୍ବମର ମନୁଷ୍ୟମାନେ କଥା କହନ୍ତି, କାମ ବି କରନ୍ତି । ତୃତୀୟ ପ୍ରକାର ଗଛଟିରେ ଚୌଣ୍ଡି ଫୁଲ ହୁଏ ନାହିଁ, ମାତ୍ର ଫଳ ଧରେ । ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀର ଲେକେ କଥା କହନ୍ତି ନାହିଁ, କାମ କରନ୍ତି ।”

ଏହି ବିଜ୍ଞାତାପୁସ୍ତି କଥାଗୁଡ଼ିକ ଶୁଣି ବୁନ୍ଦସ ସେଗୁଡ଼ାକୁ ହସି ଉଡ଼ାଇ ଦେଲା । ମାତ୍ର କେବଳ ଆପଣାର ବାହାଦୁର କରୁଥିବା ତା'ର ପାଟି ଅଛରେ ସବୁଦିନ ଲାଗି ବନ୍ଦ ହୋଇ ପାଇଥିଲା ।

*

ଅନେକ ବର୍ଷ ତଳେ ଉପ୍ରାଦୁଲୁରେ ସଲେମନ୍ ବୋଲି ଜଣେ ଶକା ଥିଲେ, ତୁମେମାନେ ସେବକା ଶୁଣିଥିବ । ବାଇବେଳେ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗୁରୁରେ ତାଙ୍କର କାରି ଓ ଗୌରବକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ଅନେକ ବାହାଦୁର ରହିଛି । ଅଜି ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ତାଙ୍କରି ବିଷୟରେ ଗୋଟିଏ କାହାଣୀ କହିବ ।

ଶକା ସଲେମନ୍‌ଜର ଅଭୂଳ ଧନସମ୍ପର୍କ ଥିଲା । ତାଙ୍କ ସିଂହାସନ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଥିଲା, ତାଙ୍କର ଅହାରପାତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସୁନାରେ ତିଆରି ହୋଇଥିଲା, ଏବଂ କେବୁଜେଲମ ସହରରେ ବୁରିଆଡ଼େ ବିଶ୍ଵର ହୋଇ ରହିଥିବା ପଥର ପରି ତାଙ୍କ ପ୍ରାସାଦରେ ରୁଷାଗୁଡ଼ାକ ବିଶ୍ଵର ହୋଇ ରହିଥିଲା । ବଣିକମାନେ ତାଙ୍କୁ ନିତ ସୁନା, ରୁପା, ହାତାନ୍ତି, ମୟୁର, ମାଙ୍କଡ଼, ସୁତୁଶ୍ୟ ବସ୍ତି, ବର୍ମ, ମସଲ, ଅଣ୍ଣ, ଖଚର ଏବଂ ଅଛୁରି କେତେକେତେ ସମ୍ବନ୍ଧ ଆଣି ଦାନ କରୁଥିଲେ । ଆପଣା ପୁରୁଷୁରୁଷ ଏବଂ ପ୍ରକାମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟଦେବତାଙ୍କ ସମ୍ମାନରେ ଶକା ସଲେମନ୍ ଗୋଟିଏ ସୁତୁଶ୍ୟ ମନ୍ଦର ମଧ୍ୟ ତିଆରି କରି ଦେଇଥିଲେ । ମାତ୍ର, ମନ୍ଦରଟି ନିମୀତ ହେବା ପୁଣ୍ୟ, ଯେତେବେଳେ ମନ୍ଦରରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା କାଠ-ସବୁ ପଢ଼ନ ଉପରେ ଗଛ ହୋଇ ରହିଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ଶକା ସଲେମନ୍ ଗୋଟିଏ ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖିଲେ । ସ୍ଵପ୍ନରେ ଲକ୍ଷ୍ୟଦେବତା ଆସି ତାଙ୍କୁ କହୁଥିଲେ :

“ମୋ’ଠାରୁ ତୁମେ ତ’ଣ ବୁଝୁଁ ର ମାଗ !”

ସଲେମନ ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲେ :

“ମୋର ପିତା ତେରିଭୁ ଜଣେ ନ୍ୟାୟପରିଯୁକ୍ତ ଓ ସତ୍ୟନ୍ୟ ବ୍ୟାପ୍ତି ଥିଲେ ।” ବର୍ତ୍ତିମାନ ମୁଁ ତାଙ୍କର ପରେ ସିଂହାସନ ଅର୍ପେଣା କରିଅଛି । ମୋ’ ସମ୍ମାନରେ କେତେକେତେ ବଡ଼ କାର୍ଣ୍ଣ ପଡ଼ି ରହୁଛି । ମୁଁ ତ ନିଜରୁ କେବଳ ଗୋଟାଏ ସାନ ପିଲାପର ଅନୁଭବ କରୁଛି । କପର ଭିତରୁ ବାହାରକୁ ଯିବାକୁ ହୁଏ ଓ ବାହାରୁ ଭିତରକୁ ଆସିବାକୁ ହୁଏ, ସେକଥା ମଧ୍ୟ ମୋତେ ଜଣା ନାହିଁ । ଯେଉଁ ପ୍ରକାମାନଙ୍କ ଉପରେ ମୁଁ ଶକା ହୋଇଛି, ସେମାନଙ୍କୁ ଶାସନ କରିବାର ଶୁଣିଟି ମଧ୍ୟ ମୋତେ ଜଣା ନାହିଁ । ତେଣୁ ମୁଁ ଅଛୁର ଅଧିକ ଜୀବନକ କରିବାରୁ ଭାବୁ କରୁଛି, ଯେପରିକି ଭଲ ଓ ମନ ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିବା ପାର୍ଥିବେଟିରୁ ମୁଁ କାଣିପାରିବି ।”

ଦେବତା ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲେ :

“ତୁମେ ମୋତେ ଦାର୍ଘ ଜୀବନ ଅଥବା ଧନସମ୍ପର୍କ ମାରିଲ ନାହିଁ । ତା’ ବଦଳରେ ତୁମେ ଜୀନ ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କଲ ଏବଂ ଏପରି ଏକ ହୃଦୟ ମାରିଲ ଯାହାକ ନାୟାୟ ଅନ୍ୟାୟ କେତେ କର ପାରିବ । ମୁଁ ତୁମରୁ ଏପରି ଏକ ପ୍ରକାଶୁକ୍ତ ମନର ଅଧିକାଶ କରଇବି, ଯେପରିକି ତୁମଠାରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ବୋଧଣ୍ଟ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇ ରହିବ । ଏବଂ ତା’ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତୁମେ ଦାର୍ଘଜୀବନ ବି ଲଭ କରିବ ଏବଂ ଅନେକ ଧନସମ୍ପର୍କର ମଧ୍ୟ ଅଧିକାଶ ହେବ ।”

ଶକା “ମୁଁ ତ କେବଳ ଗ୍ରେଟ ପିଲଟିଏ” ବୋଲି କହୁଥିବାର ରୂପେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିବ । ସିଏ ଭାବ ବିଜୟ ସହିତ ତାହା କହୁଥିଲେ ।

ସିଏ ଆପଣାକୁ ଏପର ନ୍ୟାଳ କର କହିଲେ ବୋଲି ଆମେ କ’ଣ ସଲେମନ୍‌କୁ ଗ୍ରେଟ ବୋଲି ସବୁକୁ କି ?

ବରଂ, ସେତେବେଳେ ବଢ଼ିପଣିଆ ଉଥାପି ଆପଣାର ବିଜୟକୁ ପରିଚ୍ୟାଗ କର ନଥାଏ, ତାହା ଦେଖିବା ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ଅନନ୍ଦର କଥାହିଁ ହୁଏ ।

*

ପୟୁଗମ୍ବର ମହିନାକର ବିଜୟ ବିଷୟରେ ରୂପମାନକୁ ମୁଁ ତିଳୋଟି ଗପ କହୁବି ।

କୁହାଯାଇଥାଏ ସେ ଇସଲମ ଧର୍ମର ପ୍ରଗ୍ରହଣ ଚଢ଼ିବର ଯିବା ଲାଗି ସବୁବେଳେ ଗୋଟିଏ ରଖ ଯୋଗାଡ଼ି କର ଦେବା ପାଇଁ କହୁଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଗଣୀ ଲୋକ ତ ଆପଣା ଲାଗି ଅଛି କମ୍ରେ ଯୋଡ଼ାଟିଏ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିଲେ । ଧୂଣି ବେଳେବେଳେ ତାଙ୍କ ପଛରେ ବସି ଯିବା ଲାଗି ମହିନାଦ ହୁଏତ ଆଉନଶକୁ ବି ତାଙ୍କ ନେଉଥିଲେ ଏବଂ କହୁଥିଲେ :

“ନୌକରମାନେ ଯେପରି ଖାଇବପାତ୍ର, ମୁଁ ବି ସେହିପରି ଖାଇବସେ, ଠିକ୍ ନୌକରମାନଙ୍କ ପରି ବି ବୈଜନ କରେ; କାରଣ, ମୁଁ ତ ପ୍ରକୃତରେ ନଣେ ନୌକର ।”

ବର୍ତ୍ତମାନ ଦ୍ଵିତୀୟ ଘପଟିରୁ ଶୁଣ । ଦିନେ ପୟୁଗମ୍ବର ଗୋଟିଏ ସବୁ ପ୍ଲାନରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ସେହି ସବୁରେ ଅନେକ ଲୋକ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କର ବସିବା ଲାଗି ସେଠାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଜାଗା ନଥିଲା । ତେଣୁ ମହିନାଦ ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ପରି ଗୋଡ଼ ଦୂରଟିକୁ କାକକୁକ ତଳେ ବସିଗଲେ ।

ମରୁଭୂମି ଅଞ୍ଚଳର ନଣେ ଆରବଦାସୀ ମଧ୍ୟ ସେହି ସବୁରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲା । ପୟୁଗମ୍ବର ଗୋଟାଏ ଶକା ପରି କୌଣସି ସଂହାସନରେ ଯାଇ ବସିଲେ ନାହିଁ ଦେଖି ସିଏ ଭାବ ଆଶ୍ରମୀ ହୋଇଗଲା ।

ପ୍ରତିବାଦ କର କହିଲା, “ଆପଣଙ୍କର କ’ଣ ଏହିପରି ବସିବା କଥା ?”

ମହିନାଦ ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲେ, “ହଁ, ନିଶ୍ଚୟ ଏହିପରି ବସିବା କଥା । ଆହା ମୋତେ ନଣେ ପ୍ରକୃତ ସେବକ କର ଦୂରିଆକୁ ପଠାଇଛନ୍ତି, ନଣେ ଗଣୀ ଶକା କର ତ ପଠାଇ ନାହାନ୍ତି !”

ବର୍ତ୍ତିମାନ କୃତ୍ସମ ଜପଟିକ କରୁଛି । କୁରେଣ୍ଠ ଅଞ୍ଚଳର ଗୋଟିଏ ଜାତିର ମୁଖିଆଙ୍କ ସହି ଥରେ ମହିନାର କଥୋପକଥରେ ନିମନ୍ତ୍ର ହୋଇ ରହିଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ଅବଦୁର୍ବଳ ଜାମକ ଜଣେ ଅଛି ଲୋକ ହଠାତ୍ ସେହି କଥୋପକଥର ମର୍ମରେ ଆସି ବାଧା ଦେଲା । ଏବେ କୋଣାର୍କ ଗର୍ଜରୁ କେତୋଟି ପଦ ଶୁଣିବ ବେଳି ଆହୁତି ସକାଶ କଲା । ଆଉ ଜଣେ କେହି ପୟୁଗମୁରଙ୍କ ସହି ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ସେ ଜାଣି ନଥିଲା ।

ମହିନାର ଭାବ କରଣ ଭାବରେ କେତେ ପଦ କଥା କହି ତାକୁ ତୁପୁ ରହିବାକୁ ବହିଥିଲେ । ମାତ୍ର ନିଜର ଏପରି କରଣ ବ୍ୟବହାର ଯୋଗୁଁ ସେ ପରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୂର୍ଜ୍ଞ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିନୟୁ ସହିକାରେ ସେଥିପାଇଁ ସମା ମାଗିଥିଲେ । ଏବେ ସେହିତନଠାରୁ ସେ ଅବଦୁର୍ବଳ ସହି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ମାନର ସହି ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ ଏବେ ତାକୁ ଅନେକ ସମ୍ମାନଜନକ ପଦରେ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ।

#

ଗାନ୍ଧା ଏବେ ପୟୁଗମୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ଏହି ଜପଗୁଡ଼ିକ ପରେ ମୁଁ ରୂପମାନକୁ ଜଣେ ବେଙ୍ଗାଳିକଙ୍କ ବିଷୟରେ କହିବ । ସିଏ ହେଉଛନ୍ତି ଲଂଲଣ୍ଟର ଆଜକାଳ ନିଷଟନ୍ ।

ନିଷଟନ୍ ୧୭୪, ଶ୍ରୀଷ୍ଟାଦରେ ଜନ୍ମ କରିଥିଲେ ଓ ୧୭୧୭ ଶ୍ରୀଷ୍ଟାଦରେ ପରଲେକ ଜମନ କରିଥିଲେ । ନିଜର ଏହି ସୁର୍ଯ୍ୟ ଜୀବନଟି ମଧ୍ୟରେ ସେ ପ୍ରକୃତିର ଅଧ୍ୟୟନ କରିଥିଲେ; ସୁଧାରି କରିଥିଲେ; ସୁଧାରି କରିଥିଲେ; ସୁଧାରି କରିଥିଲେ; ଏବେ ତାହାର ଧବଳବର୍ଣ୍ଣ କରିଥିଲୁଛିକ କପରି ଉନ୍ଧନର ସାତୋଟି ଭଲରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଯାଇଛି ଏବେ ଏହା ବାଣୀତ ଆହୁର ଅନେକ ବିଷୟରେ ସେ ଅଧ୍ୟୟନ କରିଥିଲେ । ପ୍ରକୃତିର ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବେ ରଦ୍ଦପାଇଁ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାରେ ଅଭ୍ୟଳ କୌଣସି ସମ୍ମନ ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିକର ବିଜନ୍ମଳାକୁ ଦେଖି ସମ୍ପ୍ରେ ଭବ ଦୟାତ୍ମକ ହୋଇଯାଉଥିଲେ । ଦିନେ ଜଣେ ଭଦ୍ର ମହିଳା ନିଷଟନ୍କ ଅଗରେ ତାଙ୍କର ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଏବେ ଜୀବ ବିଷୟରେ ପ୍ରଶାସା କରି କହିବାରୁ ସେ ଉତ୍ତର ଦେଇ ବହିଥିଲେ :

“ଆପଣ ଏପରି କଥା କାହିଁକି କହୁଛନ୍ତି : ମୁଁ ତ ଗୋଟିଏ ସାନ୍ତିଲା ପର ସତାରୁପୀ ମହାସମୁଦ୍ରର ବେଳାଭୂମିରୁ କେବଳ କେତୋଟି ବାଲିଗରଭାବୀ ସତ୍ତ୍ଵ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି ।”

ଶୁମେମାନେ ନିଷ୍ଠୁ ତୁର୍ପୁଥବ ଯେ ସତ୍ୟର ମହାସମୁଦ୍ର କହିଲେ ଏଠାରେ ପ୍ରକୃତର ବିଧାନଗୁଡ଼ିକୁଠି ବୁଝାଉଛି । ପୁଥିଗାର ପ୍ରବାଣତମ ପଣ୍ଡିତମାନେ ମଧ୍ୟ କୁଚିତ୍ତ ଏହି ବିଧାନଗୁଡ଼ିକର ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିପାରିଛନ୍ତି । ସାନ ପିଲାଟିଏ ସମୁଦ୍ରକୁଳକୁ ଗଲେ ବାଲିଗରଡ଼ା ଗୋଟାଇବାକୁ ମନ କରିଥାଏ; ମାତ୍ର ଜଣେ ପିଲା ସମୁଦ୍ର କହିଲେ ଯାହା ଧାରଣା କରିଥାଏ, ପ୍ରକୃତ ସମୁଦ୍ର ତା'ଠାରୁ କେବେ ବଡ଼ ନୁହେଁ ! ଏବୁ, ଆପଣାର ଷ୍ଟୁଡ଼୍ଟ ସବନାରେ ଆମେ ଏହି ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍ଗ ବିଷୟରେ ଯେଉଁ ଧାରଣା କରିଥାଉ, ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ତା'ଠାରୁ ଆହୁର କେବେ ବିରାଟ ନୁହେଁ ।

ନିର୍ଭଟନ ନିଜକୁ ଜଣେ ସାନ ପିଲ ସହିତ ବୁଲନା କଲେ ବୋଲି ଆମେ କ'ଣ ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ନୀଳ କରି ବହୁକୁ କି ? ସେକଥା ଆତୌ ନୁହେଁ; ତାଙ୍କର ଏହି ତିନ୍ଦୁ ସକାଗେ ସିଏ ଆମ ଠାରୁ ବରଂ ଅଧିକ ସମ୍ମାନ ଲଭ କରୁଛନ୍ତି !

*

ଆନେକ ବର୍ଷ ତଳେ, ଆପଣାର ଅପୁର୍ବ କଣ୍ଠ ଏହି ବିଚକ୍ଷଣତା ପ୍ରତିବ୍ୟାପି ସକାଗେ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ଶ୍ଵାଚ ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ଜଣେ ମହିଳା ସଂଗୀତଙ୍କ ଗୋଟିଏ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ବସିଥିଲେ । ସେଠାରେ ମଧୁର କଣ୍ଠ ଥିବା ଗୋଟିଏ ସାନ ଝିଅକୁ ମଧ୍ୟ ଗୀତ ଗାଇବା ସକାଗେ କୁହାଗଲ । ସିଏ ଯେଉଁ ଗୀତଟିକୁ ଗାଇବାକୁ ଲାଗୁ କଲ, ସେଇଟି ହେଉଛି ଏକ ଦ୍ରେତ ସଂଗୀତ, ଦୂର ଜଗ ଏକାଠି ମିଶି ସେହି ଗୀତଟିକୁ ଗାଇବା କଥା । ପିଲଟି ଅବଶ୍ୟ ଗୀତଟିର ପ୍ରଧାନ ଅଂଶଟିକୁ ଗାଇଥାନ୍ତା, ମାତ୍ର ତା'ପହିତ ଅନ୍ୟ ଅଂଶଟିକୁ ସହଯୋଗୀ ହିସାବରେ ଗାଇବା ଲାଗି କେହି ବାହାରିଲେ ନାହିଁ । ସେଠାରେ ଯେତେ ବସ୍ତୁ ମରିଷ ଉପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିଲେ, ସେମାନେ ଗୋଟାଏ ସାନ ପିଲର ସହଯୋଗୀ ହୋଇ ଗାଇବାକୁ ନିଜ ଲାଗି ଅସମ୍ମାନଜନକ ବୋଲି ବହୁଥିଲେ । ତେଣୁ ଏକ ଅଚଳ ଅବସ୍ଥା ସ୍ମୃତି ହୋଇଗଲ; ପିଲଟି ସହି ସହଯୋଗ କରିବାକୁ କେହି ବାହାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଏହି ସମୟରେ ସେହି ପ୍ରଖ୍ୟାତ ମହିଳା ସଂଗୀତଙ୍କ କହିଲେ :

“ଶୁମେ ଯଦି କହା କରିବ, କେବେ ମୁଁ ତୁମ ସହିତ ସେହି ଦ୍ଵିତୀୟ ଅଂଶଟିକୁ ଗାଇବି ।”

ପିଲଟି ବି ସେଇଅ କହା କଲା । ଦୁର୍ଦେଖ୍ୟାକ ମିଶି ଗୀତଟିକୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗି ଶୁଣାଇଲେ । ସାନ ଝିଅଟିର କଣ୍ଠ ଭର ଉଚକୁ ଉଠି ଅଚନ୍ତୁ ସ୍ଵର୍ଗ ହୋଇ

ଶୁଣା ଯାଉଥିଲ ଏବ ସେହି ସମୟର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରଖ୍ୟାକ ପେହି ମହିଳା ପାଇଁଜଙ୍ଗର କଣ୍ଠ ମଧ୍ୟର ଭବରେ ଜାହାର ଅନୁସରଣ କରୁଥିଲ । ଦୁର୍ଦ୍ଦିଜର କଣ୍ଠ ମିଶି ଏବ ତମକ୍ଷାର ସୀମି ହେଉଥିଲ ।

ଗୋଟିଏ ସାନ ପିଲ ସହିତ କଣ୍ଠ ସନ୍ଦର୍ଭର କରିବାକୁ ଏପରି ଅକୁଣ୍ଠିତ ଭବରେ ଯାନ୍ତି ହୋଇଥିବା ଉତ୍ସମହିଲାଙ୍କର ହୃଦୟରୁ ଆମେ ନିଷ୍ଠ୍ୟ ଅଚାନ୍ତ ଭଦାର ବୋଲି କହିବା ।

*

୮୪୪ ମସିହାରେ କଲିକତାର ସମ୍ବୁଦ୍ଧ କଲେଜରେ ବ୍ୟାକରଣଶାସ୍ତ୍ର ପଢାଇବା ଲାଗେ ନଣେ ଅଞ୍ଚାପକଙ୍କର ଦରକାର ପଡ଼ିଲ ଏବ ସେହି ପଦଟିକୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରପତ୍ର ବିଦ୍ୟାସାଗରଙ୍କ ଯତା ଯାଇଥିଲ । ସେତେବେଳେ ସେ ମାସରୁ ପରୁଣ ଟଙ୍କା ଦେଇବ ପାଇଥିଲେ ଏବ ଏହି ନୃତ୍ୟ ପଦରେ ସେ ମାସିତ ନବେ ଟଙ୍କା ପାଇଥାନ୍ତେ । ମାତ୍ର ସିଏ ବ୍ୟବଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ବନ୍ଦୁ ତର୍କ ବାଚମ୍ବଦଙ୍କର ବ୍ୟାକରଣ ପଢାଇବାରେ ତାଙ୍କ ଠାରୁ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟତା ରହିଛି ଏବ କେଣ୍ଟ ସେ ଆପଣାର ସେହି ମର୍ତ୍ତିକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଫଳରେ ତାଙ୍କର ବନ୍ଦୁଙ୍କ ସେହି ପଦରେ ନିଯୁକ୍ତ କରିବା ଲାଗି କିମ୍ବାର କର ଯାଇଥିଲ । ଏଥିରେ ବିଦ୍ୟାସାଗର ଭାବ ଖୁସି ହେଲେ । ସିଏ କଲିକତାରୁ ଦେଖି କେତେ ବାଟ ପାଦରେ ବୁଲିବୁଲି ଯାଇ ଆପଣାର ବନ୍ଦୁଙ୍କ ଖୋଲି ଆଣିଲେ ଏବ ତାଙ୍କ ସୁମ୍ମାଦଟି ମଧ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ ।

ପ୍ରୟୋଗ ବିଦ୍ୟାସାଗରଙ୍କର ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ବିନୟରେ ତର୍କବାଚମ୍ବଦ ଏକାନ୍ତ ବସ୍ତୁଙ୍କ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ଏବ ତତ୍ତ୍ଵଶାସ୍ତ୍ର କହି ପକାଇଥିଲେ, “ବିଦ୍ୟାସାଗର, ଆପଣ ନଣେ ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟ ନୁହନ୍ତି, ଆପଣ ହେଉଛନ୍ତୁ ମନୁଷ୍ୟର ଶଶର ଧାରଣ କରିଥିବା ନଣେ ଦେବକା !”

*

ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ରୂପମାନଙ୍କ ଗୋଟିଏ ଭାବ ଗଣୀ ଜୁହୁଲିଆ ପୋକର ଗପ କହିଛି ।

ଗୋଟିଏ ଲୋକ ଭକ୍ତିକ ସ୍ମୃତି ଅଭିରୁ ଅନାର କହିଲ :

“ଏହି ସ୍ମୃତି ପ୍ରକୃତରେ କେବେ ଭକ୍ତିକ !”

“ଠିକ୍ ଅମର ଭଲ, ଅମପର ଭକ୍ତିଲମାନଙ୍କ ଭଲ”, — ଗୋଟିଏ କଣ୍ଠସ୍ଵର ତା’ ନଥାର ଜବାବ ଦେଇ ।

ଲେକଟି ତାହା ଶୁଣି ରୂପାଢ଼କ ଅଳାଇ ଦେଖିଲ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ବୁଦାର ପ୍ରତିରେ ଗୋଟିଏ ଜୁଲୁଜୁଲିଆ ପୋକରୁ ଦେଖିଲ ।

“ତୁମ ଏକଥା କହିଲୁ କି ?”

ଜୁଲୁଜୁଲିଆ ପୋକ ଉତ୍ତର ଦେଲ, “ହଁ, ମୁଁ କହିଲି ଯେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଠକ୍ ମୋ’ର ପର ଉଚ୍ଚଳ ।”

“ହଁ, ଠକ୍ ତୋ’ର ପର ଉଚ୍ଚଳ !” — ଲେକଟିର ପଦନ ନହେଲ ପର କେବେ କର ହସିଦେଲ ।

“ହଁ,— ଏହି ସୂର୍ଯ୍ୟ, ତନ୍ତ୍ର, ତାରମାନେ ଆଉ ମୁଁ,—ଆମେ ସମସ୍ତେ ଉଚ୍ଚଳ ।” — ତଥାପି କିଛି ନବୁଝିଲ ପର ଜୁଲୁଜୁଲିଆ ପୋକ ଭାବ ଅପ୍ରତ୍ୟେକିତ ନର ତରି ତହିଲା ।

ଇତାମ୍ଭ ଦେଶରେ ରୂପାଳିଶ ଲୋକ ଗୋଟିଏ ପଦନ ଉପରେ ତଢ଼ୁଥିଲେ । ସେମାନେ ରୂପାଳିଶ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ : ଆଗରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ପ୍ରାନ୍ତସ୍ଥିତ ତାଙ୍କ ସମ୍ମଦ୍ଦାସର ଆଉ ତନିକଟ ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ନେଇ ଯାଉଥିଲେ । ପଦନର ସେହି ବଢ଼ିଟାରେ କେତେ ଗଛ ଉଣ୍ଡି ହୋଇ ରହିଥିଲା ଓ ପଦନର ସବା ଉପରେ ଗୋଟାଏ ସଫା ଖୋଲା ଜାଗା ରହିଥିଲା । ଦିବ୍ୟ ବସୁଗୁଣ୍ଠକର ଏକ ନୂତନ ଦୃଷ୍ଟି ଲାଭ କରିବାର ଆଶାରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ପ୍ରାନ୍ତସ୍ଥିତ ସେଠାରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବେ ବୋଲି ଯାଉଥିଲେ । ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ତାଙ୍କୁ ସମସ୍ତେ ଭଲ କର ଜାଣିଥିଲେ ଓ ଧନବନ୍ତ ସାମନ୍ତମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଭିନ୍ଵ କର ଦରଦ୍ର ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କ ପର୍ମିନ୍ଦ୍ରିୟ, ତାଙ୍କୁ ସମସ୍ତେ କେତେ ସନ୍ଧାନ କରୁଥିଲେ ।

ସେବନ ଭରି ଗରମ ହେଉଥାଏ ଓ ତିଣ ଗ୍ରହା ତଢ଼ି ଉପରକୁ ଛଠିବାକୁ ପଡ଼ୁଥାଏ । ଭର କାନ୍ତି ହୋଇ ପଡ଼ି ପ୍ରାନ୍ତସ୍ଥିତ ଆଉ ରାତି ପାରୁ ନଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ଭିଜରୁ ଜଣେ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ଜଣେ କୃଷକ ପାଖକୁ ଗଲେ ଓ ପ୍ରାନ୍ତସ୍ଥିତ ବସିକରି ଯିବେ ବୋଲି ତା’ର ଗଧଟିକୁ ଦେବା ପାଇଁ ତାକୁ କହିଲେ ।

କୃଷକ ସରେ ସରେ ବାକି ହୋଇଗଲା; ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ତା’ପରେ ଗଧ ଉପରେ ବସିଲେ ଏବଂ ଆଉ ତନିକଟ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ତାଙ୍କର କଢ଼େ କଢ଼େ ଗୁଲିକର ଗଲେ । କୃଷକଟି ବି ପରେ ପରେ ଯାଉଥାଏ ।

କୃଷକ ପରୁଗଲା, “ଆପଣ କ’ଣ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ପ୍ରାନ୍ତସ୍ଥିତ ?”

“ହଁ,—ସେ ଉଦ୍‌ଦେଶ କହିଲେ ।

ଶୁଣି କୃଷକ ଦୁଃଖ କହିଲା, “ତେବେ ଲୋକେ ଆପଣଙ୍କୁ ଯେଉଁଳି ମହାନ ବୋଲି ସବନ୍ତି, ଆପଣ ମଧ୍ୟ ସେତକ ମହାନ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ତେବେ-ଯାଇ ସିନା ଲୋକଙ୍କର ଆପଣଙ୍କଠାରେ ବିଶ୍ୱାସ ରହିବ ।”

ସେକଥା ଶୁଣି ସଜ୍ଜ ଫ୍ରାନ୍କିଷିପ ଅଟେ କୌଣସି ଅସନ୍ତୋଷ ପ୍ରକାଶ କଲେ ନାହିଁ । କାରଣ ଯେକୌଣସି ବ୍ୟବଠାରୁ ବି ପରମର୍ଶ ନେବାକୁ ସେ ବଦାପି କୁଣ୍ଡିବ ହେଉ ନଥିଲେ । ଘଜା ହେଉ ବା ଜଣେ ତରତ୍ର ବ୍ୟାପ ହେଉ, ସେ ସମସ୍ତଙ୍କର ପରମର୍ଶ ଶୁଣୁଥିଲେ । ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରଧ ଉପରୁ ଜଳକୁ ଓହୁାର ପଡ଼ିଲେ, କାଆଁ ର ସେହି ବୁଝାଇ ଆଗରେ ନତମସ୍ତକ ହେଲେ ଓ ତା’ର ସେହି ପରମର୍ଶଟି ସକାଶ ତାକୁ କୃତଙ୍କଳା ଜଣାଇଲେ ।

ପନ୍ଦର

ପରିବାର

ମରକ୍କୋ ଦେଶର ଜଣେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଦେଖିଲେ ସେ, ଦିନ-ଶାକ ଅଳଗା ହୋଇ ରହୁଥାପରେ ସେତେବେଳେ ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ମାରୁମେଣ୍ଟା ଓ ମେଣ୍ଟାକୁଆମାନଙ୍କୁ ପୁନଃବାର ଏକାଠି ଗୋଟିଏ ଜାଗାକୁ ଥଣ୍ଡା ଯାଉଥିଲ, ସେତେବେଳେ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ପ୍ରାଣୀଗୁଡ଼ିକ ସର ବ୍ୟାକୁଳ ଭବରେ ଏଫେତେଣେ ଦରଢ଼ିବାରେ ଲଗୁଥିଲେ ଏବଂ ସତେଅବା କ'ଣ ଗୋଟିଏ ଖୋଜିବାରେ ଲଗିଥିଲେ । ପ୍ରକୃତ କଥା ହେଉଛି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାଥମେଣ୍ଟା ତା'ର କୁଆକୁହି ଖୋଜିଥିଲ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମେଣ୍ଟାକୁଆ ତା'ର ମାଆକୁ ଖୋଜିଥିଲ ।

ଗୋଟିଏ ମାରୁମାଙ୍କଡ଼ କେତୋଟି କୁଆ ଦେଇଥିଲ ଓ କୁଆଗୁଡ଼ିକୁ ସିଏ ସର ଭଲ ପାଉଥିଲ, ମାତ୍ର ତା'ର ସେହି ଭଲ ପାଇବାକୁ ଆମେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଝରଣା ସହିତ ଭୁଲନା କରି ପାଇବା, ସେହିଥରୁ କି କେବଳ ତା'ର ନିଜ କୁଆ-ମାନେ ନୁହନ୍ତି, ମାତ୍ର ସମପ୍ରେତ୍ତି ନଳପାନ କରି ପାରୁଥିଲେ । ସିଏ ଅନ୍ୟ ମାଙ୍କଡ଼ କୁଆକୁ ଦେଖିଲବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ବି ସର ଅନୁକମ୍ପା ଦେଖାଇଥିଲ । ତେବେଳ ସେତକ ନୁହେଁ, ସତେଅବା ପୋଷି ଆଣିଥିଲପର ସେ କୁକୁରକୁଆ ଓ ବିଲେଇକୁଆ-ମାନଙ୍କ ବି ନଳ ପାଇବା କେଉଥିଲ । ଏବଂ, ସେତେବେଳେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଦେବା କରି ତା'ପାଖରେ କହୁ ଖାଇବା ପଦାର୍ଥ ଥିଲ, ସେତେବେଳେ ସେ କାହାକୁ ନିଜର କୁଆମାନଙ୍କ ରିତରେ ଏବଂ ପୋଷା କରି ରଖିଥିବା ଅନ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ରିତରେ ଏକାଠି ବାଣୀ ଦେଉଥିଲ ।

ତଢ଼େଇମାଆ ଉତ୍ସାହ ଦେବାକୁ ଅଣ୍ଟାଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ବସି ରହିଥାଏ ଏବଂ ତଢ଼େଇବାପା ମାଆ ଓ ତା'ର କୁଆମାନଙ୍କ ସକାଣେ ଆଧାର ଖୋଜି ପୁରିଯାଏ ।

ଅପି କାର ଗରିଲ ସତରୁ ସତ ଗୋଟିଏ ପରିବାରରେ ରହିଲ ପରି ଆପଣାର ସାଥୀ ଏବଂ କୁଆଙ୍କ ସହିତ ଏକମ ବାସ କରେ । ସିମାଞ୍ଜିମାନେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେହିକଥା କରନ୍ତି ଓ ମାଆ ଏବଂ ତା'ର କୁଆମାନଙ୍କ ଅଣ୍ଟା ଦେବା ସକାଣେ ଅଣ୍ଟା ସିମାଞ୍ଜି କୌଣସି ଏକ ଗଛ ଉପରେ ଏଣୁତେଣୁ କରି ଗୋଟିଏ ବସା ମଧ୍ୟ ତିଆର କରି ଦେଇଥାଏ । ପୁଣି, ଶିକାର ଖୋଜି ଭୁଲୁଥିବା ତିତାବାଘର କବଳରୁ ଆପଣାର ପରିବାରଟିକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ଲାଗି ସିଏ ପହଞ୍ଚ ମଧ୍ୟ ଦେବାରେ ଲଗିଥାଏ ।

ରତରପ୍ରାଣୀଙ୍କ ଜଗତରେ ରହିଥିବା ଆମର ଜୀବିମାନେ ଯଦି ଆପଣାର କୁଆମାନଙ୍କୁ ଏତେ ସ୍ମେର ଦେଖାଇ ପାରୁଛନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କର ରକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଏଥରେ ଆବୋ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ରହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଯେ ଆଦିମ ଅବସ୍ଥାରେ ବାସ କରୁଥିବା ମନୁଷ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟୀ ବା ପରିବାର ତିଆର କର ସବୁଠାରେ ବାସ କରନ୍ତି । ସେଥରେ ନିଶ୍ଚ ପୁରୁଷ ଆଏ, ନିଶ୍ଚ ସ୍ତ୍ରୀଲେକ ଆଏ ଏବଂ କୁଆମାନେ ବି ଆଆନ୍ତି ।

ଗୋଟିଏ ମାଆ ପ୍ରକୃତରେ କେତେବେଳେ ତା'ର କୁଆମାନଙ୍କୁ ସ୍ମେର କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଥାଏ ? ସେହି କୁଆ ଜନ୍ମ ହେବା ବେଳରୁହିଁ ସିଏ ତାହା କରିଥାଏ ।

ଗୋଟିଏ କୁଆ ବି ପ୍ରକୃତରେ କେତେବେଳ ଠାରୁ ତା'ର ମାଆର ଭଲପାଇ ଶିଖ ? ଠିକ୍ ଜନ୍ମ ହେବା ସମୟରୁ ନୁହେଁ; କାରଣ ତାକୁ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ଅନୁଭବ କର, ଚିନ୍ତା କରି ଓ ସେହି ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଶିଖିବାକୁ ହୁଏ । ଏବଂ ତା' ପରେ ଯାଇ ସିଏ ଆପଣାର ମାଆକୁ ଭଲପାଇ ଶିଖ, ବାପକୁ ମଧ୍ୟ ଭଲପାଇ ଶିଖେ ।

ମାତ୍ର ସତରମାସର ଗୋଟିଏ ବାଲିବାର କଥା ଆମର ଜଣାଅଛି, ସିଏ କି ତା'ର ବାପ କେତେ ଦିନ ଅନୁପସ୍ଥିତ ରହିବା ପରେ ଯୁନିବାର ଘରକୁ ଫେର ଆସିବା ସମୟରେ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଡରିଗଲ ହୋଇ ଦରକି ଯାଉଥିଲ, ତାଙ୍କର ମୁହଁ ଉପରେ ନିଜର ହାତକୁ ଆପଡ଼ାଇ ତାଙ୍କ ଚିମୁନ କରୁଥିଲ ଓ ଆପଣାର ସବୁଯାକ ଶେଳନାକୁ ନେଇ ତାଙ୍କୁ ଦେଇଦେଉଥିଲ ।

ଉପହାର ପାଇବାକୁ ସମୁମଣିଷଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗେ । ମୁଷ୍ଟଳମାନମାନଙ୍କୁ ଭଲିହାସରୁ ଆମେ ପାଠ କରିଥାଉ ଯେ ଖଲିଷ୍ଠ ମାମୁନ୍ ତାଙ୍କ ପହାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ସୁନାତିଆଶ ଗାଲିଗୁ ଉପହାର ଦେଇଥିଲେ ଓ ସେହି ଗାଲିଗୁ ଉପରେ କେତେ କେତେ ମୁନ୍ତା ନେଇ ଜମାକରି ଦେଇଥିଲେ । ଏବଂ, ସେହି ପହାଙ୍କର ଦାସୀମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ମୁନ୍ତା ସେଥରୁ ନେବା ପରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ମଣିମୁକ୍ତାର୍ ଗୋଟିଏ ଗଦା ଉଥିପି ଗାଲିଗୁ ଉପରେ ଚକ୍ର ଚକ୍ର କରୁଥିଲ ।

କିନ୍ତୁ ନିଶ୍ଚ ମାଆ ତା'ର କୁଆକୁ ପ୍ରକୃତରେ କ'ଣ ଦେଇଥାଏ ? ସିଏ ତାକୁ ଭରିମ ସ୍ତ୍ରୀଯ ଦିଏ, ସୁମ୍ଭ ଅଙ୍ଗପ୍ରତ୍ୟକ ଦିଏ, କଥା କହିବାର ଶତ୍ରୁ ଦିଏ, ଯାହାକିହି ଭଲ, ତାହାକୁ ଭଲ ପାଇବାର ଶତ୍ରୁ ମଧ୍ୟ ଦିଏ ।

କାରଣ, ଯଦି ମାଆ ତା'ର କୁଆର ପ୍ରତିପାଳନରେ ଅବହେଲା ଦେଖାଏ,
ତେବେ ତାହା ଫଳରେ କୁଆର ଶ୍ଵର୍ପ୍ୟ ଶରୀପ ହୁଏ, ତା'ର ଗୋଡ଼ ବକା ବକା
ହୋଇଯାଏ, ତା' କିଛି ଭଲ କର କଥା କହିପାରେ ନାହିଁ ଏବଂ ଭଲ ଆଚରଣ
ଓ ଭଲ ସୁବନା ମଧ୍ୟ ଆର ତାହା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ମବ୍ନ ହୁଏ ନାହିଁ । ଏବଂ, ଗୋଟାଏ
ସୁନାତିଆର ଗାନ୍ଧିରୁ ଏବଂ ମଣିମୁକ୍ତା ଅପେକ୍ଷା ଏହିସବୁ ଦାଳ ପ୍ରକୃତରେ ଅନନ୍ତ
ଶୁଣରେ ଅଧିକ ମୁଖ୍ୟବାନ୍ ନୁହନ୍ତି କି ?

ଯେଉଁ ମାଆ ଆପଣାର ପିଲକୁ ଏହିସବୁ ଅମୂଲ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଦେବାରେ ସମର୍ଥ
ହୁଏ, ସିଏ ଆପଣାର ଜୀବନଟି ସତେଷବା ତା'ର ସୂଅ କି ସିଥ ଭିତରେ ଯାଇ
ରହିଛି ବୋଲି ଅନୁଭବ କରୁଥାଏ । ପିଲଟି ଭଲ ଅଲବେଳେ ମାଆର ହୃଦୟରେ
ଅନନ୍ତ ଭରି ରହିଥାଏ ଏବଂ ପିଲଟିର ଦେହ ଶରୀପ ଦେଲେ କିଂବା ସିଏ ଏହି
ସମ୍ପାଦରୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନେଇ ଘୂଲିଗଲେ ସେମାନଙ୍କ ହୃଦୟ ଶୋକାଭିଭୂତ ହୋଇ-
ପଡ଼େ । ଗୋଟିଏ ତାମିଳ ଗୀତ ଭିତରେ ଜଣେ ମାଆ କ'ଣ କହୁଛି ଶୁଣି :

ମୋ' ହୃଦୟର ଧନଟି କୁଆଡ଼େ ଗଲ ?

ମୋ' ପିଲଟି କୁଆଡ଼େ ଗଲ ?

ମୋ' ସୁନାପ୍ରତିମା କୁଆଡ଼େ ଗଲ

ତା' କଅଳ କଣ୍ଠରେ ସେ ମୋତେ ମାଆ ତାକୁଥିଲ,

ମୋ' ଧନ ସତେ କୁଆଡ଼େ ଗଲ ?

ତା'ର ସୁନ୍ଦର ମୁହଁ ପର ମୁହଁ ମୁଁ କେରତି ଦେଖି ନାହିଁ,

ମୋ' ଧନ ସତେ କୁଆଡ଼େ ଗଲ ?

ମୋ' ର କୋଡ଼ରେ ସିଏ କେତେ ଆନନ୍ଦରେ ଖେଳୁଥିଲ,

ମୋ' ଧନଟି କୁଆଡ଼େ ଘୂଲିଗଲ

ତା'ର ବାପା ତାକୁ କେତେ ଶୁସ୍ତରେ ହାତରେ ଟେକ ନେଉଥିଲେ,

ମୋ'ର ଧନ ସତେ କୁଆଡ଼େ ଗଲ ?

ତା' ଆଖିପତାରେ ସୌଭାଗ୍ୟ ରେଖା

ଅଙ୍କା ହୋଇ ରହିଥିଲ,

ହାୟ, ହାୟ, ମୋ' ପିଲଟି କୁଆଡ଼େ ଗଲ ?

ତା'ଉପରେ କିଏ ଅସି ଦୁଷ୍ଟି ପକାଇଲ କେଳାଣି

ହାୟ, ମୋ' ପିଲଟି କାହିଁ ଘୂଲିଲା ?

ରହରେ ବାବୁ, ମୁଁ ବି ତୋ'ପାଖରେ ଯିବି,
ହାୟୁ, ମୋ'ପିଲଟି କୁଆଡ଼େ ଗଲ ?

ଫେରିଆରେ ବାବୁ, ମୋତେ ଏକା ଛୁଟି ଯାଅନା,
ହାୟୁ, ମୋ'ର ଧନ କୁଆଡ଼େ ଗଲ ?

ନଶେ ଦ୍ଵାରା ବାପର ହୃଦୟ ବି ତା'ର ପିଲଟିର ଜୀବନ ଭିତରେ
ରହିଆଏ ଓ ପିଲଟି ସମାରରୁ ରୂପିଗଲେ ସିଏ ଘଣ ଆଦାଇ ପାଏ ।

. ଆପଣାର ସାଳ ପୁଅଟି ରୂପିଗଲ ପରେ ମହିନଦିନ୍ତି କେବେ ନର୍ମିମ ଯନ୍ତ୍ରଣା
ଶୈଶିବାବୁ ହୋଇ ନଥିଲା ! ପ୍ରାଚୀନ ଗ୍ରହଗୁଡ଼ିକରେ ଲେଖା ହୋଇଛି ଯେ ପ୍ରାୟ
ପନ୍ଥର କି ଷୋଳ ମାସ ହେଲା ବେଳକୁ ପିଲଟି ସମାରରୁ ବିଦାୟ ଦେଇ
ରୂପିଗଲା ।

ମାତ୍ର ‘ହାସାନ ଓ ହୃଦେନ’ ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଅଛି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ନାଟକରେ
ଯାହା ଲେଖା ହୋଇଛି, ସେଥିରୁ ଆମକୁ କବ୍ରାହମର ବୟସ ଆଉ ଟିକିଏ ବେଶି
ହୋଇଥିଲ ବୋଲି ଜଣା ପଡ଼ୁଛି । ସେହି ନାଟକରେ ମୁଖ୍ୟଲୋକରୁ ଆଜ୍ଞାଏଲୁ
ନାମକ ନଶେ ଦୂର ମହିନଦିନର ଘରକୁ ଆସି ପୁଅଟିକୁ ନେଇଯିବ ବୋଲି
ଚଢ଼ିଛି ।

ଗ୍ରାମ ଦୁଃଖର ସହିତ ମହିନଦ ତାବୁ କହିରନ୍ତି, “କାବୁ ମୋ’ ପାଖରେ
ରୁମେ ଆପଣ୍ଟା କାଲି ପର୍ଣ୍ଣନ୍ତି ଛୁଡିଦେଇ ଯାଅ, ମୁଁ ରୁମରୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କର କହୁଛି !”

ଶେଷେ ଦୂରଟି ଆଉ କହିସମୟ ଅପେକ୍ଷା କଲା ।

ଏବଂ ଠିକୁ ସେହି ସମୟରେ ମଦ୍ରାସାରେ ସେହି ବାଳକଟିର କଣ୍ଠ
ଶୁଣିବାବୁ ମିଳିଲା । ସେତେବେଳେ ସେ କୋରାନରୁ ଏହି ଧାଡ଼ଗୁଡ଼ିକ ପଡ଼ିଥିଲା :

“ସଇତାନର କବଳ୍ୟ ରକ୍ଷା ପାଇବା ସକାଶେ ମୁଁ ଆହାଜ ପାଖକୁ
ଛୁଡିଯିବ । ବିଶ୍ୱାସ ନେଇଥିବା ହେ ଆସା, ସବୁକୁପାମୟ ଆହାଜ ନାମରେ ପ୍ରସନ୍ନ
ମନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରୁମେ ସେହି ଉଚବାନଙ୍କ ପାଖକୁହି ଫେରିବୁଲ, ମୋର
ଅନୁଗତମାନଙ୍କ ମଣ୍ଡଳୀରେ ପ୍ରବେଶ କର ଏବଂ ମୋର ସୁର୍ରକ୍ଷାକୁ ଉପରେଗ
କର ।”

ପିଲଟିର ସେହି ମଧ୍ୟର କଣ୍ଠ ମହିନଦିନର କାନକୁ ପ୍ରକୃତରେ କେବେ
ମଧ୍ୟର ଶୁଭ ନଥିବ ?

ଆପଣାର ପାଠରୁ ଆବୁଦ୍ଧି କରୁଥିବା ପୁଅଟିଅମାନଙ୍କର କଣ୍ଠ ସେମାନଙ୍କର
ବାପମାଆଜର କାନକୁ କେବେ ମିଠା ଶୁଣାଇବ ନଥିବ ! ଏଠାରେ ମୁଁ କବ୍ରାହମ୍

ଫଶାରକୁ ବିଦାୟ ନେଇଯିବାର ଅବଶ୍ୟକ ତୃଣ୍ୟଟିକୁ ଆଦୋ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ଯାଉ ନାହିଁ । ମୁଁ କେବଳ ଏତିକ କହିବାକୁ କହା କରୁଛି ଯେ ପିଲଟିର ମାଆ ମେଘ କେତେ ସ୍ଥେଷୁଷ୍ଟି ଭବରେ ସେହି ପିଲଟି ପାଖରେ ବହି ରହିଥିଲେ, ପିଲଟିର ଉଜ୍ଜ୍ଵଳୀ ଫାତିମା କେତେ ସ୍ଥେଷୁଷ୍ଟି ଭବରେ ସେହି ପିଲଟି ସହିତ କଥା କହିଥିଲେ ; ପୟାଗମ୍ବରଙ୍କର ନାତି ହୃଦେନ୍ ପିଲଟିର ମୁଣ୍ଡଟିକୁ ନେଇ ନିଜର କୋଡ଼ି ଭିତରେ ରଖିଲ ଏବଂ ଭବାହିମ୍ବ ପ୍ରାଣବାୟୁ ରୁକ୍ଷିତିବା ସମୟରେ ତା'ର ବାପା ଅଜ୍ଞାନ୍ତ ବିଜଳରେ ଚାନ୍ଦିଛିଲେ ।

*

ବାପାମାଆ କ'ଣ କେବଳ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠବାନ୍ ପିଲକ୍ଷ୍ମ ଭଲ ପାଅନ୍ତି ? ନାହିଁ,—ସେମାନଙ୍କର ବାହୁପାଶ ଭିତରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସକାଶେ ସ୍ଥାନ ରହିଥାଏ ।

ଦିନ ମୁଁ ଗାଆଁ ଭିତରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଦୋଢାନକୁ ଯାଇଥିଲି । ମୋତି ନାତିର ଜଣେ ବାପ ଗୋଟିଏ ସୁରୁଣା ନୋତାରେ କଣ୍ଠା ବାଢ଼େଇ ଜଳଟାକୁ ଠେକ୍ କରିଦେଇଥିଲ । ମାଆ ରୋଷେଇଯର ପରିଷାର ବରୁଥିଲେ । ଆପଣାର ପିଲଟି ବିଷୟରେ ମୋ' ସହିତ କଥାକାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର କାମ ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ । ବିଜର ପିଲଟିର ପାଠି ପ୍ରାୟ ଫିଟ୍ଟୁ ନଥିଲ । ତା'ର କୌଣସି କଥାକୁ ମୁଁ ମୋଟେ ବୁଝିପାରୁ ନଥିଲ, ମାତ୍ର ତା'ର ବାପମାଆ ସେ କରୁଥିବା ଅନ୍ୟଷ୍ଟ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥକୁ ବେଶ୍ ବୁଝିପାରୁଥିଲେ । ପିଲଟିର ମୁଣ୍ଡ ଏତେ କମ୍ କାମ କରୁଥିଲ ଯେ ସିଏ ନିଜେ ନିଜର ଲୁଗାପଟା ପିନ୍ଡପାରୁ ନଥିଲ ବା ଖାଇ ବି ପାରୁ ନଥିଲ । କାଳେ ସେ ନିଜେ ତେଣୁଠି କ'ଣ ଆପାତ ପାଇବ ଅଥବା ଅଳ୍ୟ କୌଣସି ପିଲମାନକ୍ତି ତାଳେ କୌଣସି ଆପାତ ପଢ଼ିଆଇବ, ସେଥିଲାଗି ବାପାମାଆ ଦିନମାନ ତା'ରପରେ ନିଜର ରଖୁଥିଲେ । ନାହିଁ ସାତ ଅଠବର୍ଷ ହେଲ ସେମାନେ ତାହା କରିଅପିଥିଲେ ; ଏବଂ ଏହି ଯାବଜ୍ଞାନ୍ କଷ୍ଟ ଓ ଜଞ୍ଜାଳ ସହେ ସେମାନେ ପିଲଟିକୁ ଭଲ ପାଇଥିଲେ ।

ଜଣେ ବାପ କିପରି ତା'ର ସବୁ ପିଲକ୍ଷ୍ମ ଭଲ ପାଏ, ରୁମାୟୁଣରେ କବି ଆମରୁ ସେହି ବିଷୟରେ କହିଛନ୍ତି : “ଜଣେ ବାପଙ୍କର ହୃଦେତ ଅନେକ ପିଲ ଆଆନ୍ତ, ସେମାନଙ୍କର ସୁରବ ଭିନ୍ନ, କରନ୍ତ ବି ଭିନ୍ନ । ଜଣେ ପାଠ ପଢ଼ିଆଏ, ଜଣେ ଗୁରୁ ହୋଇ କୁତ ପାଳନ କରୁଆଏ, ଆଉଜଣେ ଦୈଦିଆ ହୋଇଆଏ, ଜଣେ ସେନ୍ୟ ହୋଇ ଯୁକ୍ତ କରୁଆଏ, ଆଉଜଣେ କାରଗର

କଣେ ଦେବମୟୀ ମାଆର ଆଖିଦୂରଟିକୁ ଆମେ ଅନ୍ୟ ସକଳ ଆଖି
ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଗଣ୍ଡାରକୁ ଦେଖିପାରୁଥିବାର ସମର୍ଥ ବୋଲି ଜାଣିବା । ଅନ୍ୟମାନେ
ଆଦୌ କିଛି ଦେଖିପାରୁ ନଥିବା ବେଳେ ମଧ୍ୟ ହିଁ ଅନେକ ସମୟରେ ତା’ ନିଳ
ପିଲଟିର ଗୁଣ ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖିପାରୁଥାଏ ।

ଠିକ ଏହିପରି ଭାବରେ ବୁମଙ୍କର ଜଳନୀ ବୌଲୋଙ୍କର ତାଙ୍କ ପୁଷ୍ଟର
ଗୁଣ ଓ ଗୌରବ ବିଷୟରେ ଏକ ଗଣ୍ଡାର ଦୃଷ୍ଟି ରହିଥିଲା । କାରଣ ଦିନେ ସେ
ତାଙ୍କ ଆଖିରେ ଏକାବେଳେକେ ଅଳଗା ପ୍ରକାରର ଦିଶିଲେ । ମୁହଁର୍ତ୍ତିକ ପୁଷ୍ଟରୁ
ସାଥେ ସାଥ ପିଲଟିଏ ଥିଲେ; ଏବଂ ହଠାତ୍ ତାଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ରୋମମୁଲରେ ଦଶ-
ଦଳାର ତାର ଝଟକ ଉଠିଥିଲେ, ତାଙ୍କ ଦେହର ଅଳଗୁପ୍ରତ୍ୟେଙ୍କ ଉପରେ କେତେ
କେତେ ସ୍ଫୁର୍ତ୍ତ ଓ ଚନ୍ଦ୍ର ଭକ୍ତିକ ହୋଇଥିଲେ । ଏବଂ, ତାଙ୍କର ଚର୍ବିଗରେ ସେ
କେତେ କେତେ ଛଇ ପଦକ, ନଦୀ, ସମୁଦ୍ର, ଓ ଅନେକାନେକ ଦେଶ ଓ
ମହାଦେଶ ଦେଖିବାରୁ ପାଇଲେ । ସେହି ଅପୂର୍ବ ଓ ଅସାମାନ୍ୟ ପିଲଟି ଭିତରେ
ପ୍ରକୃତର ସତଳ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଓ ଶତ୍ରୁ ପଞ୍ଜୀଭୁତ ହୋଇ ରହିଥିଲା ।

ବଣୀଙ୍କର ମୁହଁରୁ ତଥା ବାହାରିଲ ନାହିଁ । ସେ କୃତାଙ୍ଗଳିପୁଟ ହୋଇ
କେବଳ ପାର୍ଥନା ଭବିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ତାଙ୍କର ଆଖି ବୁନି ହୋଇଗଲ, ସେ
ତାଙ୍କର ଗୋଡ଼ ପାଖରେ ଆଣ୍ଟି ମୁଢି ବସିପଞ୍ଚିଲେ ଓ ସେ ଘୁମବାର ଗୋଟିଏ
ସାନପିଲର ବୁପ ଧାରଣ କରିବା ପରେ ଯାଇ ଉଠିବାର ଠିଆହେଲେ ।

ଆମେ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ତେଣିକୁ ଯେ ପଶୁନଗତ ମଧ୍ୟରେ କୁଆମାନଙ୍କ ପ୍ରତି
ବାପମାଆଙ୍କର ଏହି ଦେବ ଅଭିନ୍ନ ସହଳ ବବରେ ରହିଥାଏ, ବାପମାଆ କୁଆଙ୍କି
ଜନ୍ମ ହେବା ଦିନରୁଥିଁ ତା’ରୁ ଭଲ ପାଉଥାନ୍ତି । ସେ ସୁହୁ ଥାଇ ବା ଅସୁହୁ ଥାଇ,
ବୁକ୍କିମାନ୍ ହେଉ କଂବା ମାନ୍ଦା ହୋଇଥାର । ଅମେ ଏକଥା ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବୁ
ଯେ ମାଆଠାରେ ଏପରି ଏକ ବିଶେଷ ପ୍ରକାରର ଆଖି ରହିଥାଏ ଯାହାକ
ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ଗଣ୍ଡାରକୁ ଭେଦ କରି ଗୁଲିଯାଇପାରେ ଏବଂ କୁଆର ଆସ୍ତା
ଭିତରେ ରହିଥିବା ଭଲ ଗୁଣଗୁଡ଼ିକୁ ସନ୍ଧଳରେ ବାରନେଇପାରେ ।

ପରିବାର ହେଉଛି ମନୁଷ୍ୟମାନର ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମୁଖ୍ୟବାଳ୍ ସମ୍ବନ୍ଧ । ପରିବାରରୁ ସଂଥାର୍ଥ ଗୁଡ଼ । ଚାରଶ କାଠ, ପଥର, ତମ୍ଭୁର କପଡ଼ା ବା କୌଣସି ବାଜାପାଦରେ ଲଗିଥିବା ମର୍ମରପ୍ରତିର ଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ଗୁଡ଼ କଦାପି ଗଢ଼ାହୁ ଏ କାହିଁ । ମାତ୍ର, ଯେହି ଭଲ ପାଇବା ମାତ୍ରକୁହୁଡ଼ା ଆପଣାର ଡେଣା ତଳେ ଛୁଆ-ମାନଙ୍କୁ ଏବାଟି ସାହିତ୍ ଆଣିବା ପର ସାନ ଓ ବଡ଼ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ଏକାଠ କରି ରଖିଆଏ, ସେହି ଭଲ ପାଇବାହିଁ ଯେକୌଣସି ଗୁଡ଼କୁ ଏକ ସଂଥାର୍ଥଗୁଡ଼ରେ ପରିଣତ କରି ରଖିଆଏ ।

*

ଆପଣାର ସାଜସାଧୀମାନଙ୍କର ଗହଣରୁ ଯିବା ପୁଣ୍ୟ ଜଣେ ଧର୍ମପରିସ୍ଥିତ ମୁପଳମାନ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ନିଜ ମାଆନଙ୍କର ପାଦକୁ ଚାମୁଳ କରି ଯାଉଥିଲେ ।

ତିନେ ପଦ୍ମମାରେ ବିନନ୍ଦ ହେବାରୁ ସାଜସାଧୀମାନେ ତାଙ୍କୁ ତାହାର କାରଣ ପବ୍ଲିବିଲେ ।

ସିଏ ଉଦ୍‌ଦିର ଦେଇ କହିଲେ, “ମୁଁ ମନ୍ତରାନନ୍ଦରେ ସୁର୍ଗରଜ୍ୟରେ ବିଚରଣ କରି ବୁଲୁଥିଲ । କାରଣ ମୁଁ ଶୁଣିଛୁ ସେ ମାଆର ପାଦକଳେହି ସୁର୍ଗରଜ୍ୟ ରହିଛି ।”

ଅଳ୍-ମୋଟ୍ରାଫାଫ୍ ସୁପ୍ରକରେ ମଧ୍ୟ ଲେଖାହୋଇ ରହିଛି ସେ, ସେବେ-ବେଳେ ମୋଜେସ୍ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତୀ କରିଥିଲେ, ସେବେଳେ ପରମେଶ୍ୱର ତାଙ୍କୁ ସାତେ ତିନିହଜାର ଶବରେ ସେସବୁ କଥା କହିଥିଲେ । କଥାବାର୍ତ୍ତୀ ଉତ୍ତରାବୁ ମୋଜେସ୍ କହିଲେ, “ମହାପ୍ରଭୁ, ମୋତେ ଆପଣ ଆଚରଣରେ ଗୋଟିଏ ବିଧାନ କହିଦିଅନ୍ତୁ !”

ପରମେଶ୍ୱର ଉଦ୍‌ଦିର ଦେଇ କହିଲେ :

“ତୁମେ ନିଜ ଜନମ ପ୍ରତି ଉଦ୍ଦିମ ଆଚରଣ କରିବ, ଏହା ମୋ’ର ଆଦେଶ ।”

ସେ ସାତଥର ଲତି ସେହି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ପୁନରବୃତ୍ତି କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସୁରଣ ରଖିବେ ବୋଲି ମୋଜେସ୍ ତାଙ୍କୁ ନିର୍ଭର ସତିଶ୍ୟତି ଦେଇଥିଲେ ।

ତା’ପରେ ପରମେଶ୍ୱର ପୁଣି କହିଲେ :

“ତୁଁ ମୋଜେସ୍, ତୁମର ଜନମ ତୁମ ପ୍ରତି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ରହିଲେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତୁମସ୍ତତ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ରହିବ । ସିଏ ତୁମପ୍ରତି ହୋଇ କଲେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ହୋଇ ସବାଣ କରିବ ।”

ମାଆ ଆଉ ବାପାଙ୍କର ଭଲ ପାଇବା ସେମାନଙ୍କର ପିଲ ପାଖରେ ମଧୁର
ବାଣୀ ରୁପେହି ଆପଣାକୁ ଅଭିକ୍ଷତ କରିଥାଏ ।

ଆରବ ଦେଶର ଜଣେ ମହିଳା ଆପଣାର ପିଲଟିକୁ ଆଲଙ୍ଗନ କରି କହିଲେ
“କୃପଣ ସେପର ତା’ର ଟଙ୍କାପଇସାକୁ ଭଲପାଏ, ମୁଁ ମୋ’ ପିଲଟିକୁ ଠିକ୍
ସେହିପର ଭଲ ପାଏ ।”

ମାତ୍ର, ଯଦି ବାପମାଆଙ୍କର ଭଲ ପାଇବା ଆପଣାକୁ ପିଲଟି ଲାଗି ପ୍ରେରତ
କରପାରୁଛି, ତେବେ ପିଲଟିର ଭଲପାଇବା ବିକ’ଣ ଆପଣାକୁ ବାପମାଆଙ୍କ
ଆଢ଼କୁ ପ୍ରେରତ କରପାରିବ ନାହିଁ ?

ଆମେ କ’ଣ ଭଲ ପାଇବାର ବିନିମୟରେ ଭଲ ପାଇବା ଦେଇପାରିବା
ନାହିଁ ?

ଏହି ପୃଥିବୀରେ ଅଗଣ୍ଯତ ସଂଖ୍ୟାରେ ପୁଅ ଓ କନ୍ୟା ରହିଛନ୍ତି,
ଯେଉଁମାନେ କି ଆପଣାର ପ୍ରିୟ ପିତାମାତାଙ୍କ ଉପରେ ଆପଣାର ଭଲ ପାଇବାକୁ
ନେଇ ଅନାଢ଼ି ଦେଉଛନ୍ତି; ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ନାନା କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହାୟତା
କରୁଛନ୍ତି । ଭରତବର୍ଷର କବିମାନେ ମୋଟ ଯେତେ ଗ୍ରହ ଲେଖି ଯାଇଛନ୍ତି,
ନିଜର ବାପ ମାଆଙ୍କ ପ୍ରତି ପିଲମାନେ ଦେଖାଉଥିବା ସବୁଯାକ ଭଲ ପାଇବାକୁ
ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ଲାଗି ତାହାଠାରୁ ଆହୁର ବଡ଼ କୁହାଟିଏ ଦରକାର ହେବ ।

ଏହି ଅଗଣ୍ଯତ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତଗୁଡ଼ିକ ଭଜିବୁ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ କେବଳ ଗୋଟିକ
ବିଷୟରେ କହିବ । ଏହି ଗପଟି ହେଉଛି ସ୍ଵର୍ଗତଳ ଗ୍ରୀସ୍ର ଗପ ।

ବୃକ୍ଷ ଶାନ୍ତି ଓ ଶିଶୁ ପାଇଥିଲେ । ସିଏ ଦେବତାମାନଙ୍କ
ଅସ୍ତରନ କରି ପକାଇ ଥିଲେ ଏବଂ ଶାମରୁ ଶାମ ଓ ସହରରୁ ସହର ହୋଇ ଏବଂ
ଭାମ୍ଯମାଣ ଜନନ ଯାପନ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ଦେଉଥିଲେ । ଦୟାଙ୍କ ନିଜସାଧାରଣ
ତାଙ୍କ ଶାଦ୍ୟ ଅଣି ଦେଉଥିଲେ, ଅଣ୍ଣୟ ଯୋଗାଇ ଦେଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତା’
ବୋଲି ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିଶବ୍ଦରୁ କିଏ ଫେରାଇ ଅଣିଦେଇ ପାରିବ ? ଏବଂ ସ୍ଥାନରୁ
ସ୍ଥାନାନ୍ତରବୁ ତାଙ୍କୁ କିଏ ବା ବାଟ ଦେଖାଇ ନେଇଯିବ ? ହଁ, ତାଙ୍କର ଝିଅ
ଆଣ୍ଟିଗୋନ୍ତୁ ସେକଥା କରିପାରିଲ । ସିଏ ତାଙ୍କର ହାତଧର ତାଙ୍କ ବସ୍ତ୍ର ଉପରେ
ନେଇ ଯାଉଥିଲା; ବାଟରେ ଶୁଣ ଯାଉଥିବା ଅପରିଚିତ ଲୋକମାନଙ୍କ ତାଙ୍କ
ଉପରେ ଅନୁଗ୍ରହ କରିବା ଲାଗି ସେ ଅନୁନୟ କରି କହୁଥିଲ । ସିଏ ତାଙ୍କର
ସନ୍ଦେଶମାନ ସଥା ସ୍ଥାନରୁ ବହନ କରି ନେଉଥିଲ । ଆଣ୍ଟିଗୋନ୍ ତାଙ୍କ ମୁହଁରୀକ
ସକାଶେ ବି ପ୍ରତିଦେଇ କୁଆଡ଼େ ଶୁଣିଗଲେ ବୃକ୍ଷ ଓଡ଼ିପ୍ରସିଦ୍ଧ ହୋଇ-

ପଡ଼ୁଥିଲେ । ସିଏ ଫେର ଅସିଲେ ଭାବି ଆନନ୍ଦକ ହେଉଥିଲେ; ଏବଂ ଝିଅର
ହତ୍ତକୁ ସୁନନ୍ଦାର ସ୍ତର୍ଗ କଲାବେଳେ ସେ କହୁଥିଲେ :

ମୋ' ଜୀବନରେ ଯାହାକିଛି ମୂଲ୍ୟବାନ,—
ସେହି ସବୁକିଛି ମୋ'ର ପାଖରେ ରହିଛି ।
ତୁ ଏଠାରେ ମୋ' ପାଖରେ ରହୁଥିବା ବେଳେ
ମୋତେ ଯଦି ମର୍ବିବାକୁ ବି ପଡ଼େ,
ତେବେ ମୋ'ର ସେଥିରେ କୌଣସି ଦୁଃଖ ହେବ ନାହିଁ ।

ଅବଶେଷରେ ଦେବତାମାନଙ୍କର ବି ଗନାଙ୍କ ପ୍ରତି ଦ୍ୱୟା ଆସିଲ ।
ଆପଣାର ମୁଖ୍ୟ ସମୟ ଅସି ଉପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥିଲୁ ବୋଲି ବଜା ଅନୁଭବ
କରିପାରିଲେ । ମାତ୍ର ମୁଖ୍ୟରେ ତ ତାଙ୍କର ଉଚ୍ଚିଲ ଲୋକକୁ ଯିବା କଥା !
ଆଖିରେ କହି ଦେଖି ପାରୁ ନଥିବାରୁ ସିଏ ଏକୁଟିଆ ଉଚ୍ଚ ପଣ୍ଡତ ଦ୍ୱାରା ଦେଇ
ହୋଇ ରହୁଥିବା ଗୋଟିଏ ଉପଚାରକାରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେଠାରେ ସେ
ସ୍ଵାକ୍ଷର ସମାପ୍ତ କଲେ ଓ ଉତ୍ତିଷ୍ଠିତ ପରିଚ୍ଛବି ପିନିଲେ । ସେତିକିବେଳେ ଘଢ଼ିଘଢ଼ିର
ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲ । ଏବଂ ବୃଦ୍ଧ ଉତ୍ତିଷ୍ଠିତ ଦୃଷ୍ଟି ସମସ୍ତରୁ ଅତୁଣା ହୋଇଗଲେ । ସିଏ
ଦେବଲୋକକୁ ପ୍ରସାଦ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏହି ପ୍ରସାଦଟିରେ ଦୁଃଖ କରି
ଆଣ୍ଟିଗୋନ୍ତୁ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲା :

ତାଙ୍କ ସହିତ ଥିଲାବେଳେ ମୁଁ
ଦୁଃଖ ପ୍ରତି ବି ଆସନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲି;
ସିଏ ମୋ' ପାଖରେ ରହି ଥିଲାବେଳେ
ଅତି କୁସ୍ତିତ ମଧ୍ୟ କେଡ଼େ ପ୍ରିୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ବଜା ଉତ୍ତିଷ୍ଠିତ ପ୍ରକୃତରେ ଦୁଃଖରେଣ୍ଟି ଜୀବନ କଟାଇଥିଲେ । ମାତ୍ର
ତାଙ୍କ ସାନ୍ତୁନୀ ଦେବା ଲାଗି ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଯଦି ତାଙ୍କ ଝିଅର ଭଲ ପାଇବା
ମହିନ୍ଦ ହୋଇ ରହିନାହାନ୍ତା, ତେବେ ତାଙ୍କ ଆହୁରି କେତେ ଅଧିକ କଷ୍ଟ
ପାଇବାକୁ ହୋଇ ନଥାନ୍ତା !

*

ଆମେ ପିଲାଙ୍କ ପ୍ରତି ବାପମାଆଙ୍କର ଭଲ ପାଇବା ଓ ବାପମାଆଙ୍କ ପ୍ରତି
ପିଲାଙ୍କର ଭଲ ପାଇବା ବିଷୟରେ କହି ସାରିଛୁ । କ'ଣ ସବୁ ଥିଲେ
ଗୋଟିଏ ପରିବାର ସମ୍ମବ ହୁଏ ବୋଲି ଯଦି ତୁମମାନଙ୍କୁ କେହି ପରିବରେ, ତେବେ
ତୁମେମାନେ ତାହାର କି ଉତ୍ତିଷ୍ଠିତ ଦେବ ?

ତନେ ଗୋଟିଏ ପିଲକୁ ମୁଁ ସେହି କଥା ପରୁରଥିଲି । ସେ ମୋତେ “ଦୂର” ବୋଲି କହି ଉତ୍ତର ଦେଲା । ତା’ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ସୁମା ଆଉ ସ୍ତ୍ରୀ ।

ମୁଁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପିଲକୁ ସେହି କଥା ପରୁରଲି, ଏବଂ ସେ କହିଲ, “ତିନି” । ସିଏ ବରୁଥିଲ, “ବାପା, ମାଆ ଆଉ ପିଲ, ଏହି ତନିଜଣକୁ ନେଇ ପରିବାର ।”

ମାତ୍ର ଆମେ ତଥାପି ନିଶ୍ଚଯ ବୁଝିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବା ସେ ଗୋଟିଏ ପରିବାର କହିଲେ ଅଧିକାଂଶ ସମସ୍ତରେ ତନିଜଣକୁ ଅଧିକ ଲୋକଙ୍କୁ ବୁଝାଇଥାଏ । ଉତ୍ତାହିଣ ସ୍ଵରୂପ, ଧର୍ମଯାଜ ସେ ଗୋଟିଏ ଘରେ ଶୁଣିଣ ଅଛନ୍ତି : ଅର୍ଥାତ୍, ବାପା, ମାଆ ଓ ଦୂରଟି ପିଲ ଅଛନ୍ତି । ସେହି ସ୍ଵରୂପରେ ଏକ ନୂତନ ଧାରଣା ଓ ନୂତନ ବନ୍ଧୁତା ବି କାର୍ଯ୍ୟକାଣ୍ଡ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ଏହି ବନ୍ଧୁ ତି ହେଉଛି ଭାଇ ଓ ଭାଇଣୀଙ୍କ ଭାଇରେ ରହିଥିବା ବନ୍ଧୁତା । ସେହି ବନ୍ଧୁତିରେ, ବାପମାଆଙ୍କ ଆତ୍ମକୁ ଅନାଇବା ସମସ୍ତରେ ଯେପରି ହୃଦୟ, ଦୋଷ ଉପରକୁ ଅନାଇବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ ଅଥବା, ପିଲଟି ଆତ୍ମକୁ ଅନାଇବା ସମସ୍ତରେ ଯେଗରି ହୃଦୟ, ତଳକୁ ମଧ୍ୟ ଅନାଇବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ଆମେ ଅଧିକତଃ ଆମର ସମାଜ ପ୍ରରବର ଆଜିଣଙ୍କ ସହିତ ବନ୍ଧୁ ହୋଇ ରହିଥାଉ । ସିଏ ଗୋଟିଏ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିଲେ ଆମର ସମାଜର ହୋଇ ରହିଥାଏ, ଆମର ପ୍ରାୟ ସମବସ୍ତୁତୀ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଏହିପରି ଭାବରେ ଭାଇଭାଇଙ୍କୁ ବା ଭାଇଭାଇ ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିବା ସ୍ଥେତ୍ର ଗୁହର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆତ୍ମର ଗୋଟିଏ ନୂତନ ମୁକ୍ତା ଆଣି ପ୍ରଦାନ କରି ରଖିଥାଏ ।

*

ସେତେବେଳେ ରାମ ଆପଣାର ପାହୀ ପଢ଼ୁଲେଚନା ସୀତାଙ୍କୁ ସାବରେ ଧର ଅଗୋଧାକୁ ଫେର ଅସିଲେ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଅନନ୍ତରେ ଭାଗୀ ହେବା ଲାଗି ତାଙ୍କର ଭାଇ ଲକ୍ଷ୍ମୀଷ ତାଙ୍କ ସାଥରେ ଉପରୁଚ ଥିଲେ । ମନୋରକ୍ଷନ ଲାଗି କେତେତମ୍ଭୁ, ଖଟାଇ ଦିଅଗଲ । ରାହାର ଦୂରକତ୍ତରେ ଆମ୍ବୁ, ଶୁଆ ଓ କଦଳୀ ବୃକ୍ଷମାନ ପୋଛି ସକାଇ ଦିଆଗଲ । ବିପଣିଗୁଡ଼ିକ ଫୁଲ ଏବଂ ଶୁନ୍ଦିଆରେ କେଡ଼େ ଶୋଭ ପାଇଲେ । ପତାକାମାନ ଫରତର ହୋଇ କିଛିଲେ, ଦୁମ୍ବ ଦୁମ୍ବ ହୋଇ ଶୋଇ ବାଜିଲ । ବେତେ ପ୍ରକାରର ସର୍ବୀତରେ ଶୁରୁଆରେ ମଧ୍ୟର ମଧ୍ୟର ହୋଇ ରହିଲ । ଅଗୋଧାବାସୀ ଆନନ୍ଦରେ ‘ରାମ, ରାମ’ ବୋଲି ଧୂନି କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏଥରୁ ଦେଖି ରାମଙ୍କର ଦୂରସ୍ଥ ମଧ୍ୟ ଭରିଥିବା ହୋଇ ଉଠିଲ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ଦୂରସ୍ଥ ମଧ୍ୟ ସମାଜ ଭବରେ ଉବ୍ରଥିତ ହୋଇ ଉଠିଥାଏ । ନିଶ୍ଚ ଭାଇ ଆପଣା ଭାଇର ଆନନ୍ଦରେ ଅଶ୍ରୁହିତ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ ।

ତା'ପରେ, ଜୀବନରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦିନ ବି ଆସି ପଡ଼ିଲାକ. ଯେଉଁଦିନ କି ଆକାଶରୁଡ଼ାକ ମେଘାଛନ୍ଦ ହୋଇଗଲ ଏବଂ ସେଇନ ଆଉ କୌଣସି ସାରୀର ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଲ ନାହିଁ । ବୃଦ୍ଧ ଗାଜା ଦଶରଥଙ୍କର ଏହି ଆଦେଶଟି ଚରୁଦିଗରେ ଗୋପେତ ହୋଇଗଲ ଯେ ସମଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଚଢିଦ ବର୍ଷ ସକାଶେ ବନବାଟ କର ଯିବାକୁ ହେବ ।

ଏହି ନିଶ୍ଚିର ଆଦେଶଟିକୁ ଶ୍ରୀବଣ୍ଣ କରିବା ମାନ୍ଦକେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ଦେହ ଦୂରାଭ୍ରତ ହୋଇ କମ୍ପିବାକୁ ଲାଗିଲ, ତାଙ୍କର ରକ୍ଷା ଅଶ୍ରୁ ପୁଣ୍ୟ ହୋଇଇଠିଲ । ସିଏ ଦହଞ୍ଜଳାକ ସମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଚରଦେୟକୁ ଚମ୍ପୁଳ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଓ କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ସକାଶେ ତାଙ୍କର ମୃଣଙ୍ଗୁ କୌଣସି ବାକୀ ବି ଛୁର ନଥିଲ ।

ଉଦାରହୃଦୟ ସମ କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ, “ବିଲ ଲକ୍ଷ୍ମୀଶ, ଭୁମିର ହୃଦୟ ଆଦୌ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ ପଡ଼ିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଶେଷରେ କେବଳ ଶୁଭତ୍ତି ଫଳିବ । ଭୁମେ ମୋ’ ସହିତ ବିଦାସି ଆସି ପାରିବ ନାହିଁ । ଭୁମକୁ ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ରହ ମୋ’ର ପିତା ଏବଂ ଦ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ସାହୁର୍ୟ କରିବାକୁ ହେବ ।”

ଲକ୍ଷ୍ମୀଶ ଉଚିତ ଦେଇ ବହିଲେ, “ନାହିଁ ବିଲ, ସେବକା ବିଦାସି ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ମୋ’ର ସକଳ ଅନୁରତ୍ତ କେବଳ ଅପରାଜ ଲାଗି । ମୁଁ ମୋ’ ଅନ୍ତର ଭିତରୁ ଆପଣ୍କୁ ଏହି କଥାଟି ଜଣାଇ ଦେଉଛ ଯେ, ଆପଣ ଯୁଆଡ଼େ ଯିବେ, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସେହି ଆତକୁ ଯିବି ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ସମ ଆପଣା ବିଲକୁ ତକ୍ତ ଉଠାଇ ଆଖିଲେ ଓ ତାଙ୍କୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି କହିଲେ :

“ତେବେ ବର୍ତ୍ତିମାନ ଯାଏ ନିଜର ମାଆଜ ଠାରୁ ବିଦାସ ନେଇ ଆସିବ । ତା'ପରେ ଯାଇ ମୋ’ସହିତ ଅରଣ୍ୟର ନିଷାମନକୁ ସାଥ ହୋଇଯିବ ।”

ଏଥରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଶ ଅଭିନ୍ନ ଅନନ୍ତର ହୋଇଇଠିଲେ ।

ବିଲ ଓ ଉଚିତୀ ପରାମରଶ ରକ୍ଷକ ବୁଝେ କାହିଁ କରନ୍ତି ।

ଭ୍ରୂତୁଦ୍ଵୀପସଥୀ ପରିଦିନ ହିନ୍ଦୁ ପରିବାରର ଉଚିତୀମାନେ ଆପଣାର ଜୀବମାନଙ୍କର କପୋଳ ଉପରେ ଉନ୍ଦରନଟିକା ଲଗାଇ ଦିଅନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ମିଠାର ଖାଇବାକୁ ଦିଅନ୍ତି ଓ ସମ୍ମୁଖ ହେଲେ ନୁଆ ଲୁଗା ମଧ୍ୟ ପିନାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଏପରି କବି ସେମାନେ ବିଲକୁ ତମହାତ୍ତେ ସୁରକ୍ଷିତ କରି ରଖିଲେ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି । ସେହି ଉପଲକ୍ଷ୍ୟରେ ସେମାନେ ଆବୁଦ୍ଧି କରି ଗାଆନ୍ତି :

ମୋ'ଭର କପୋଳରେ ମୁଁ ଚନ୍ଦନ ଲଗାଇଦେଲି,
ଯମଦୁଆରରେ କଣ୍ଠା ବାଡ଼େଲି ।

ଚନ୍ଦନଟିକା ଲଗାଇବା ଦ୍ୱାରା ନୁହେଁ, ଶ୍ରେମ ଦ୍ୱାରାହି ଏହି ସୁରକ୍ଷା ଓ ଏହି
ଆଶୀର୍ବାଦନକୁ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୁଏ; ଭର ପାଇଁ ଉତ୍ତରୀର ସ୍ନେହ ଓ ଉତ୍ତରୀ ଲଗି ଭରର
ସ୍ନେହ ସକାଶେହି ତାହା ସମ୍ବନ୍ଧ ହୁଏ ।

#

. ମାତ୍ର ଆମେ ପରିବାରର ଏହି ପରିଧିକୁ ଟିକିଏ ବଢ଼ାଇ ବି ଦେଇ ପାରିବା
ଏବଂ ଏଥରେ ଆମର ପ୍ରିୟ ଅଜା, ଆଉ, ନକା, ଖୁଣ୍ଡ ଓ ସେମାନଙ୍କର ପିଲମାନଙ୍କୁ
ମଧ୍ୟ ସାମ୍ନିଲ କରିପାରିବା ।

ତାହାର ପରିଧିକୁ ଆମେ ତା'ଠାରୁ ବି ଆହୁର ଅଧିକ ବଢ଼ାଇଦେଇ
ପାରିବା ।

ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁମାନେ ଆମ ପରିବାରର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପର ସେହି ଗୋଟିଏ
ବର୍ତ୍ତରୁ ଜାତ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି, ମାତ୍ର ଯେଉଁମାନେ ଲୁଗାପଟା ଧୋଇ, ଘର ଓଳାଇ,
ଭନ୍ଧାବଢ଼ା କରିଦେଇ ବା ଅହୁର ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ଆମ ପରିବାରରେ ଆଏ
ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି, — ଯେଉଁମାନେ ଆମରେ ଭୁତ୍ୟ ଓ ପରିକର ସବରେ
ବହିଜନ୍ତି, ଏଠାରେ ମୁଁ ସେହିମାନଙ୍କର କଥା କହୁଛୁ । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଆମ
ପରିବାରର ଜଣେ ଜଣେ ମଣିଷ । ପ୍ରାଚୀନ ରୋମ୍-ସାମ୍ରାଜ୍ୟରେ ଯେତେବେଳେ
ଜଣେ ଗୁହ୍ୟିତା ଆପଣାର ପରିବାର ବିଶ୍ୱରେ କିଛି କହୁଥିଲେ, ସେତେବେଳେ
ସେ ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପିଲମାନଙ୍କର କଥା ମୋଟେ ବରୁ ନଥିଲେ, ସେ କେବଳ
ତାଙ୍କ ଫୀଡ଼ିବାସମାନଙ୍କର କଥା ଭବୁଥିଲେ ।

ବର୍ତ୍ତିମାନ ରୂପମାନଙ୍କ ମୁଁ ‘ହାସାନ୍ ଓ ହୃଷେନ୍’ ନାଟକଟିରୁ ଗୋଟିଏ
ଦୃଶ୍ୟର କଥା କହିବି । ପାରସ୍ୟର ମୁସଲମାନମାନେ ଏଇଟିର ଭର ପ୍ରଣାମ
କରିଥାନ୍ତି ।

ବେବିଲୋନ୍ର କରବଳ ରଣମେଷରେ ଭଦାରମନା ହୃଷେନ୍ ନିହତ
ହୋଇଥିଲେ । ତା'ର ଅବ୍ୟବହରୀ ପୁଷ୍ପରୁ ସେ ଆପଣା ଜୀବନର ସଂଶେଷ ଯୁକ୍ତି
ଲୁଗ ପ୍ରତ୍ୱ ହେଉଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ସମରବାହୁମାର ସବୁ ସାଥୀ
ନିହତ ହୋଇ ସାରିଲେଣି । ବର୍ତ୍ତିମାନ କେବଳ ସେଇ କୌଣସି ସରୁଦ୍ଧୀପର
ସଂଶେଷ ତାଲଚାହିଁ ପର ଏକଟିଆ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପରିବାରର
ମହିଳାମାନେ ମୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଲଗି ଘେଦନ କରିବାରେ ଲଗିଆନ୍ତି; ଶତ୍ରୁ

ହାତରେ ପ୍ରାୟ ସୂନ୍ଦରୀଚ ଭବରେ ନିତି ହେବାକୁ ଯାଇଥିବା ହୃଦୟକୁ ପାଇଁ
ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଶୈଳକ କରୁଥାନ୍ତି ।

ହୃଦୟକୁ ଜଣନଶ କର ସମସ୍ତକୋଠାରୁ ବଦାୟ ମାଗି ଆସିଲେ; ତାଙ୍କର
ପାନୀ ଉମ୍ବ ଲାଗଲ, ତାଙ୍କ ଉଚଣୀ ଲାଗନାବ୍, ତାଙ୍କର ଆଉ ଗୋଟିଏ ଉଚଣୀ
ବୁଲ୍‌ମୁମ୍ ଓ ତାଙ୍କର ଝିଅ ସୁକଲନାଠାରୁ ବଦାୟ ନେଇ ଆସିଲେ ।

ତାଙ୍କ ଘରେ କାର୍ତ୍ତି କରୁଥିବା କଣେ ବୁଢା ନିଗ୍ରୋ ପରିଗୁରକା ବାର
ସେନାପତିଙ୍କ ସମୀପକୁ ଆସି କହିଲ, “ଆଜ୍ଞା, ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଁ ଆଉ ଦେଖିବାକୁ
ପାଇବ ନାହିଁ ବୋଲି ଭାବିଲ ବେଳକୁ ମୋର ଦୂଦୟ କ’ଣ ହୋଇ ଯାଇଛି; ମୁଁ
ତ ଏହେ ବୁଢ଼ୀ ହୋଇଗଲିଣି ଓ ମୋ’ ବହୁବୀ ଲାଗି ଏହି ସମ୍ବାରରେ ଆଉ କ
କାରଣ ରହିଛି? ବନ୍ଧୁମାନ ମୋ’ ମନରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଅଭିନାଶ
ରହିଛି: ମୁଁ ଆପଣେ ଏତିକ ଅଳି କରି କହୁଛି ଯେ ଆପଣ ମୁଁ କରୁଥିବା ସକଳ
ଦୋଷକୁ ମାର୍ଜନା କରଦେବେ ।”

ସୁତର ପରିବ୍ରାତ ପିନିଥିବା ହୃଦୟକୁ ଅବାଳ୍ ହୋଇ ବୁଢା ପରିଗୁରକାଟି
ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲେ । ଆଉ ମାତ୍ର କେତେ ଘଣ୍ଟାପରେ ସିଏ କବଳର
ରଶ୍ମେଦରେ ପ୍ରାଣ ବିସର୍ଜନ ଦେବାକୁ ଯାଇଥିଲେ । ହୃଦୟକୁ କହିଥିଲେ :

“ହଁ ଭୁମେ ଦାର୍ଘ ଥିଲେ କର୍ଷ ହେଲ ଆମର ପରିଚାରୀ କର ଆସିଛ ।
ମୋ’ମାଙ୍କର ଯାବଣୀୟ ଗୁହନାର୍ଥିରେ ଭୁମେ ସାହାୟ କର ଖଟି ଆସିଛ ।
ଭୁମେ ଶସ୍ତରୁ ବାତେଇ ଶସ୍ତ ଅମଳ କରିଛ । କେତେକେତେ ତନ ମୋତେ
ଭୁମେ କୋଳରେ ବସାଇ ଝୁଲାଇଛି! ଭୁମର ମୁହଁର ରଙ୍ଗ କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲେ
କ’ଣ ହେଲ, ଭୁମର ଦୂଦୟ ନିଷୟ ବିଶ୍ଵାସ ଶୁଭନଷ୍ଟର ହୋଇଥିବ । ଅଜି
ମୋତେ ଭୁମର ମଧ୍ୟ ଶୁଣୁକର ସିବାକୁ ହେବ । ଭୁମ ପ୍ରତି ଯେତେ କୃତଙ୍କଳା
ଜାଇଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଜାମି ରଖିଯାଇଛନ୍ତି ହୋଇ ପାଇବ ନାହିଁ । ସବୁ ମୁଁ କେବେ-
ହେଲେ ଭୁମ ପ୍ରତି ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଅଥବା ଅବିବଳୀ ଭାବରେ ଅବରଣ କରୁଥିବ,
ତେବେ ଭୁମେ ମୋତେ ସେଥିଲାଗି ନିଷୟ କ୍ଷମା କରିବ !”

ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ପରିବାରର ପରିଧି ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ପ୍ରଶନ୍ତ ହୋଇ
ପାଇବ, ଆମେ ଏପରୀନ୍ତ ଜାହା ଅବିଷ୍ଵାର କର ନାହିଁ । ଆମ ଘରେ କ’ଣ ଦ୍ୱିପଦ
ଓ ଚରୁଷ୍ଟ ଅଳି ପରିଗୁରକମାନେ ନାହାନ୍ତି, ଯେଉଁମାଙ୍କର କି ପରିବାରର
ପୁଣ ବଢ଼ାଇବାରେ ଅବଶ୍ୟ ଏକ ଅବଦାନ ରହିଛି? ଆମ ଘରେ କ’ଣ ଚଢ଼େଇ

କି ନାହାନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ନିଜର ସରୀର ଓ କୁଳକ ଦ୍ୱାରା ଆମର ଚିତ୍ତ-
ବିନୋଦନ କରୁଛନ୍ତି ? ଆମ ଗୁହରେ ପାଲିତ ହେଉଥିବା ଅନ୍ୟ ପ୍ରାଣୀ ଓ
ପଶୁମାନେ ନାହାନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ କି ଆମର ଷେଷରେ କାମ କରୁଛନ୍ତି । ପୋଷା
ହୋଇଥିବା ଏହି ସହାୟକ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ କ'ଣ ଅମେ ଆମ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟ
ରୂପେ ରଣନୀ କରି ପାରିବା ନାହିଁ ?

ସୁଧିଶାୟାଚ ସବୁଠି ଏକଥା ଖୁବ୍ ଭଲ ସବରେ ଜଣା ଅଛୁ ଯେ ସରଜ-
ବର୍ଷର ଲେକେ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଗୋଟିଏ ଘରେ ବାସ କରୁଥିବା ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ
ସୁତ ଭରି କନ୍ତୁତ୍ସୁର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବହାର ଦେଖାଇଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆମର ଭଲ ସତ୍ତବ ଏହି
ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ସୁତ କେବଳ ସରଜବାସୀଙ୍କର ଯେ ସଦୟ ଭବ ରହିଛି, ସେବା
ଆଦୌ ନୁହେଁ । ସୁଧିଶାୟର ଉତ୍ସର୍ଗକରେ, ଯେଉଁଠି ସମୁଦ୍ର ଅଣ୍ଟା ହେଉ ବହୁଳ
ବରଫ ହୋଇ ବସିଯାଏ ଏବଂ ମାଟି ଉପରିଯାକ ପ୍ରାୟ ସବୁବେଳେ ବରଫରେ
ଧଳା ହୋଇ ରହିଥାଏ, ସେଠାରେ ଏସିମୋ ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଜାତ
ବାସ କରନ୍ତି ।

ଏହି ମୁଲଭରେ ଥରେ ଗୋଟିଏ ମେରୁଅଞ୍ଚଳୀୟ ଧଳା ଭଲୁ ତିନିଜଶ
ମଣିଷଙ୍କର ଜୀବନରକ୍ଷା କରିପାରଥିଲ । ଏହି ଲେକମାନେ ସମୁଦ୍ର ଭିତରେ ପଡ଼ି
ଯାଇଥିଲେ ଓ ବିକଳରେ ପହିଁର ଯାଉଥିବା ଗୋଟିଏ ଭଲୁକୁ ଯାଇ ଧର ପଚାଇ-
ଥିଲେ । ଭଲୁ ସେମାନଙ୍କ ଅଣ୍ଟୁସ୍ତ ଦେଇ କୁଳଯାଏ ପହିଁରାଇ ଅଣିଥିଲ ।
ଲେକମାନେ ଭର କୁତଙ୍କ ସବରେ ଭଲୁଟିର ରିଣ ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ଲଜ୍ଜା
କରିଥିଲେ ।

ଭଲୁ ଉତ୍ତର ଦେଇ କନ୍ଦିଥିଲ, “ସେହିପରି କରିବାର ଆଦୌ କୌଣସି
ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତିମାନ ପାଇଁ ମୋ’ର ଆଦୌ କହୁଛେଲେ ଲେଡ଼ା ନାହିଁ ।
ମାତ୍ର, ଯଦି ଉତ୍ସର୍ଗରେ ତୁମେମାନେ କେବେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଶିକାର କର
ଯାଉଥିବ ଓ ମୋତେ ଧରିବ, ତେବେ ମୋ’ ଜୀବନଟିକୁ ରକ୍ଷା ଦରିବାକୁ
ସେମାନଙ୍କୁ ଚହି ପାରିବ କି ? ମୋ’ର ଏହି ଚନ୍ଦା ମୁଣ୍ଡଟାକୁ ଦେଖି ତୁମେମାନେ
ମୋତେ ନିଷ୍ଠୁସ୍ତ ଚହି ପାରିବ ।”

ଏହିକ ବହୁ ଭଲୁଟି ସମୁଦ୍ର ଭିତରକୁ ଡେଇ ପଡ଼ିଲ ଓ ପହିଁର ରୂପଗଲ ।

ତା’ ପରିବର୍ତ୍ତୀ ଶୀତକାଳରେ ସେହି ଗୋଷ୍ଠୀର ଏସିମୋମାନେ ଦିନେ
ବରଫ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ଭଲୁ ଯାଉଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ତାହାକୁ
ଧରିବା କୁଣି ସେମାନେ ତା’ ପଛେ ପଛେ ଗୋଡ଼ାଇଲେ । ଚନ୍ଦାମୁଣ୍ଡିଆ ଭଲୁଟି

ପରିବାର

ଏକଦା ଯେଉଁ ତିନିଜଙ୍କର ମବନରକ୍ଷା କରଥିଲ, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଦଳରେ ରହିଥିଲେ । ସେମାନେ ଏହି ଭଲୁଟିକୁ ସେହି ଭଲୁ ବୋଲି ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ । ଭଲୁଟିକୁ ପ୍ରତିଦେବାକୁ ସେମାନେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ କେତେ ଅନୁନୟ କର କହିଲେ । ଏବଂ, କେବଳ ସେତିକ ନୁହେଁ, ସେମାନେ ଭଲୁ ସକାଶେ ବଢ଼ିଆ ଖାଦ୍ୟ ସ୍ମୃତି କର ବରତ ଉପରେ ବାଢ଼ିଦେଲେ । ଭଲୁ ମନଆନନ୍ଦରେ ସେଷତିକୁ ଖାଇଲୁ ଓ ସେଇ ବରତ ଉପରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲୁ । ସାଥେ ଶୋଇଥିବା ସମୟରେ ତାହାର କେହି କୌଣସି କ୍ଷଣ କର ନଥିଲେ ଓ ପିଲମାନେ ନର୍ତ୍ତୟରେ ତା' ବୁଲପ୍ରତ୍ୟେରେ ଯଇ ଖେଳିଥିଲେ । ନିକ ଭାଗିତିବା ପରେ ଭଲୁଟି ଉଠି ସମ୍ମୁଦ୍ର ଆଉକୁ ଗଲ, ସମ୍ମୁଦ୍ର ଉଚଚକୁ ଡେବ୍ ପଡ଼ି ପଢ଼ିବି ବୁଲଗଲ । ଏହି ମୋମାନେ ତାକୁ ଆଉ ପୁନର୍ବର ଦେଖିବାକୁ ପାଇ ନଥିଲେ ସତ ମାତ୍ର ସେମାନେ ତାକୁ ସବଦା ଆପଣାର କଣେ ବନ୍ଧୁ ବୁଝେ ସୁକଣ କରୁଥିଲେ ।

*

ତେଣୁ, ପରିବାର ବିଷୟରେ ଅମେର କଲ୍ପନାଟି ମଧ୍ୟରେ ଅମେ କାପା, ମାଆ, ପିଲ, ସ୍ଵର, ଭରଣୀ, ଅନା-ଆର, ସବୁ ଭୂତ୍ୟ ଓ ପରିକର ଏବଂ ମଣିଷର ସହାୟତା କରୁଥିବା ପ୍ରାଣୀ ସମୟକୁ ସାମିଲ୍ କର ରଖିବା ।

ଅବଶ୍ୟ ଏକଥା ସତ ଯେ ପୃଥିବୀଯାକ ସବୁଦେଶରେ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ଶ୍ରଦ୍ଧନାତି ମୋଟେ ଏକା ଭଲ ନୁହେଁ । ଜାପାନ୍, ଚୀନ୍, ପାରଷ୍ୟ, ମିଶର, ଲଭରେପ ତଥା ଆମେରିକାରେ ପରିବାରମାନଙ୍କରେ କପର ଭନ୍ଦ ଭନ୍ଦ ଲଳଣିମାନ ରହିଛି, ପରିବାକକମାନଙ୍କର ଭୂମଣ କାହାଣୀରୁ ସେଷତି ଶୁଣିଲେ, ବହିରେ ସେ-ସବୁ କଥା ପଡ଼ିଲେ ଓ ଭୂମ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କଠାରୁ ତାହା ଶିକ୍ଷା କଲେ ଭୂମକୁ ନିଷ୍ଠୟ ସବ କୌତୁଳ ଲାଗିବ । ଭୂମେ ଦେଶଦେଶକେ ଅନେକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ । ମାତ୍ର, ଯେଉଁ ଦେଶର ପରିବାର ହେଉ ପଛକେ, ଭୂମେମାନେ ସେଠାରେ କେବଳ ପ୍ରେମଟି ଲୋକମାନଙ୍କର ଦୃଦୟକୁ ଶାସନ କରୁଥିବାର ଓ ସେହି ସବ୍ସପ୍ରଧାନ ବିଧାନ ହୋଇ ରହିଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ । ତୁଠେତ ଏପରି ବି ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ ଯେ କୌଣସି ପରିବାରରେ ବାସ କରୁଥିବା ଲୋତମାନେ ପରିପ୍ରକାର ମୋଟେ ଭଲପାଇ ନାହାନ୍ତି । ମାତ୍ର, ସେହି ସେବରେ ଅମେ ସେହି ପରିବାରକୁ ମୋଟେ ଏକ ପ୍ରକୃତ ପରିବାର ବୋଲି କହିବା ନାହିଁ ।

କଣେ ମନୁଷ୍ୟ ତୁଠେତ ଅମାନୁଷିକ ଭବରେ କୌଣସି କାହିଁ କରପାରେ, ମାତ୍ର ସେହି ସ୍ଵନରେ ଅମେ ତାହାକୁ କେବେହେଲେ କଣେ ପ୍ରକୃତ ମଣିଷ ବୋଲି ଅବୈ କହିବା ନାହିଁ ।

*

ରଙ୍ଗାନନ୍ଦ ଓ ରଙ୍ଗାନନ୍ଦଙ୍କର ବାପା

୯୩୯୯ ମସିହାରେ ବାରବର୍ଷ ବସୁପର ଗୋଟିଏ ହିନ୍ଦୁପରର ପିଲି
ଚିତ୍ତର ଜିଲ୍ଲାଜନ୍କ ଦୂଆର ପାଶରେ ଅସି ଖଡ଼ୁଖଡ଼ୁ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।
ସେ ଖଣ୍ଡା ଦେଇପାଇ ନଥିବାକୁ କେଲୁକୁ ଯାଇଥିବା ଗୋଟିଏ କୃଷକର ଦୂଆ
ଥିଲା । ଲୋକଟି ସରକାରଙ୍କଠାରୁ କହ କମି ନେଇ ରୂପ କରୁଥିଲା । ମାସ
ସେବର୍ଷ ରହି ଜସଳ ନହେବାରୁ ସେ ଖଣ୍ଡା ଦେଇପାଇଲା ନାହିଁ ଓ କ୍ଳାଲୀନ
ଆଲନ୍ ଅନୁସାରେ ତାକୁ କେଲ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

ବାପା କେଲୁରେ ଧିବାବେଳେ ଦିନେ ତାଙ୍କର ଜନ୍ମତିନ ପଡ଼ିଲ ଓ ବାପା
ଘରେ ନାହିଁ ବୋଲି ତା'ର ମାଆ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେହି ବାରଷରୁହି ଦୂଆ
ରଙ୍ଗାନନ୍ଦ ଚିତ୍ତର ପର୍ମିନ୍ତ ଦଉଡ଼ିଯାଇ ଜନ୍କ କବାଟକୁ ଖଡ଼ୁଖଡ଼ୁ କରୁଥିଲା ।

ପିଲିଟି ପାଖରୁ ସମସ୍ତ ବୃକ୍ଷାନ୍ତ ଶୁଣି ଜନ୍ମ କହିଲେ :

“କେହି ଆସି ମାନ ନହେଲେ ମୁଁ ରୂପର ବାପାଙ୍କୁ କଦାପି ଗୁଡ଼ିଦେଇ
ପାରିବ ନାହିଁ । ମୋତେ ନିର୍ଭର ଜବାବ ଦେବାକୁ ହେବ ଯେ ରୂପର ବାପା
ସୁନନ୍ଦାର ଫେର ଅସିବେ ଓ ମିଥିଦ ପୁଣିବା ପର୍ମିନ୍ତ କେଲୁରେ ରହିବେ ।”

ପିଲିଟି ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲେ, ଆମ ଘରେ ତ ମୋଟେ ପଇସା ନାହିଁ,
କିନ୍ତୁ ମୁଁ ନିଜେ ଏଠାରେ ମାନ୍ତି ହୋଇ ରହିବ ଏବ ବାପାଙ୍କ ପଣବାଟେ କେଲ
ଉଚରେ ବନ୍ଦୀ ହେବି ।”

ଏହି କଥାଟି ଜନ୍କର ଅନ୍ତରକୁ ଝର୍ଣ୍ଣ କଲା । ବାପରୁ ଖଲସ କରିବା
ସକାଶେ ସିଏ ହକ୍କମନାମା ଲେଖିଦେଲେ । ରଙ୍ଗାନନ୍ଦ ହୃଦୟବେଗରେ କେଲୁ-
ଶାନାକୁ ଦଉଡ଼ିଲା । ବାପ ଓ ଦୂଆ ଏକାଠି ହୋଇ ମନ ଖୁସିରେ ଘରକୁ ଗଲେ
ଓ ସେହିଦିନ ବୁଦ୍ଧିରେ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ବାଲକ ରଙ୍ଗାନନ୍ଦ ବଡ଼ ହୋଇ ରଙ୍ଗାନନ୍ଦ ଶାସ୍ତ୍ର ନାମରେ ପନିଚିତ
ହେଲା । ସେତେବେଳେ ସିଏ ପନ୍ଦରଟି ବସାରେ ବହ ପଡ଼ି ଓ କଥା କହ
କାଣିଥିଲା ।

ଧଳାହ୍ରାତୀ (ଗୋଟିଏ ଗପ)

ଦୁମାଳୟର ଜଗାର ଭିତରେ ଅଣୀ ହଳାର ହାତଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପଲ
ଚତରଗ କରୁଥିଲେ । ଗୋଟିଏ ଶତ୍ରୁଗାନୀ ଧଳା ହାତ ସେମାନଙ୍କ ଅଗେ ଅଗେ
ଯାଉଥିଲା ଓ ସେମାନେ ଭାବ କବର ସହିତ ତାକୁ ଦଳର ରାଜା ବୋଲି ମାନୁଥିଲେ

ତଳ ସହି ସିଏ ସେତେବେଳେ ଅରଣ୍ୟର ଦୂରଦୂରଗ୍ରନ୍ଥର ଅଞ୍ଚଳକୁ ବୁଲି ବାହାର ଯାଉଥିଲ, ସେତେବେଳେ ସେ ଭାବ ମମଜାର ସହି ନିଜର ମାଆଟି ବିଷସ୍ତରେ ଚନ୍ଦ୍ର କରୁଥିଲ ଓ ତା'ଲାଗି ଦୂରମାନଙ୍କ ହାତରେ ନାନା କଷମର ଫଳ ପଠାଉଥିଲ ।

ମାତ୍ର ଦୂରମାନେ ସେହି ଫଳକୁ ବାଟରେ ଖାଇ ଦେଉଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ସ୍ଵେଚ୍ଛରେ ପ୍ରେରିତ ଉପହାରମାନ କେବେହେଲେ ତା' ମାଆଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିପାରୁ ନଥିଲ । ଏହି ଲାଙ୍ଘାଟି ଲାଖିବା ପରେ ହାତରଳା ଏଣ୍ଟିକ ତଳଟିକୁ ଗୁଡ଼ିଦେଇ ନିଜେ ମାଆର ସେବା ଓ ରକ୍ଷା କରିବ ବୋଲି ମନେମନେ ପକଳ ବଳ । ତେଣୁ ଚଣ୍ଡୋରଶ ପରିଚରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଗୁମ୍ଫାକୁ ସେ ନିଜର ମାଆକ ଆସି ନେଇ ଯାଇଥିଲ । ସେଠାରେ ନିକଟରେ ଗୋଟିଏ ହୃଦ ବି ରହିଥିଲ । ସେଠି ଦୁହଁୟାକ ଶାନ୍ତିରେ ବାସ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଦିନେ ବାରଷୟସୀର ଗୋଟିଏ ଲୋକ ଅରଣ୍ୟ ଭିତରେ ନିଜର ପଥ ଭୁଲିଗଲା ଏବଂ ସାତଦିନ କାଳ ବାହାରା ହୋଇ ଭାବ ନିରାଶ ମନରେ ବୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ହାତା-ରଙ୍ଗା ଗୋଡ଼ ବଙ୍କା କରି ବସି ବାଟ ଭୁଲି ଯାଇଥିବା ସେହି ଲୋକଟିକୁ ତା' ପିଠି ଉପରେ ବସିବାକୁ କହିଲ ଏବଂ ତା'ପରେ ସେ ତାକୁ ବାରଷୟସୀରୁ ଯାଇଥିବା ବାଟସାଏ ବୋହି ନେଇଗଲ ଓ ବାଟ ଦେଖାଇଦେଲେ ।

ମାତ୍ର ଲୋକଟା ଭିତରେ ଭାବ ଖଳ ପ୍ରକୃତିର ଧଳା । ସିଏ ବାରଷୟସୀର ରଙ୍ଗାକୁ ଯାଇ ଖବର ଦେଲା ଯେ ଚଣ୍ଡୋରଶ ପରିଚର ଗୁମ୍ଫାରେ ଗୋଟିଏ ଅତି ସ୍ଵନ୍ଧର ଧଳା ହାତାଟିଏ ବାସ କରୁଛି । ତା'ପରେ ସେହି ପାଟହାତାକୁ ଧରିବା ସକାଶେ ରାନୀ ତାକୁ ଅନେକ ଲୋକ ଦେଇ ସେଠାକୁ ପଠାଇଲେ । ଲୋକମାନେ ହାତାଟିକୁ ହୃଦ କୃଳରେ ଠାଁ ହୋଇଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ସେମାନେ ଯାଇ ହାତାଟିକୁ ଧରିଲେ, ହାତ୍ର ତୌଣ୍ଟି ପ୍ରତିଗ୍ରେଷ କଲା ନାହିଁ । ସେମାନେ ତାକୁ ବାନ୍ଧି ବାରଷୟସୀ ନେଇଗଲେ ।

ପୁଅ ଫେର ନାଥସିବାରୁ ଅନ୍ତର୍ଗୀମାର ହୃଦୟ ଦୁଃଖରେ ଆକୁଳ ହୋଇ ଉଠିଲା ।

ସିଏ ଦାର୍ଢିନୀଶ୍ୱାସ ତାଗ କରି କହିଲ, “ଶୁଣା ଗଛ, କୁଟଳ ଗଛ ଯେମିତି ଧଳା ଯେମିତି ଅଛୁ, ଯାସ, ଲଟା, ଫୁଲ ଫୁଲର ଯିଏ ଯେମିତି ଧଳେ, ସେହିପର ଅଛନ୍ତି, କହୁ ମୋ’ ପୁଅ କୁଆଡ଼େ ନୁଲିଗଲା ?”

ଧଳା ହାତଟି ଗୁଡ଼ାଳ ଭଜରେ ଥାଏ । ତା' ଦେହଟି କେତେ ଫୁଲରେ ଚକଚକ କରୁଥାଏ । ରାଜା ନିଜେ ତା'ଙ୍କି ତର ନେଇ ଗୁଡ଼ାଳକୁ ଗଲେ । କିନ୍ତୁ ହାତା କିନ୍ତୁ ଖାଲି ନାହିଁ ।

ସେ କହିଲା, “ଏଠି ମୋ’ ମାଆ ମୋ ସାଜରେ ନାହିଁ ।”

ବାରଣସୀର ରାଜା ପୁଣି କହିଲେ, “ଆ, ତୁ ଖାଇବୁ ଆ, ଅମେ ଦୁହେଁ ଆଜିଠାରୁ ବନ୍ଦୁ ହୋଇ ରହିବା ।”

“ତେଣେ ମୋ’ ଅନ୍ତରୀ ମାଆ ଚଣ୍ଡୋରଶର ଗୁପ୍ତୀ ଭଜରେ କଷି ମୋ’ ଲାଗି ଝୁର ହେଉଥିବ ।”

“ତୁ କାହା ପାଇଁ ଏତେ ଦୁଃଖ କରୁଛୁ ?”—ରାଜା ପରୁଷିଲେ ।

“ମୋ’ ମାଆ ତେଣେ ମୋ’ପାଇଁ ଝୁର ହେଉଥିବ ।”

ତା’ପରେ ରାଜା ତାଙ୍କର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ହାତଟିକୁ ଜିଟାଇ ଦେବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ହାତଟି ଖର ପଦମେପରେ ସହରରୁ ଜଗଲ ଭଜରକୁ ବୁଲିଗଲା । ଗୋଟିଏ ପୋଖରୀରୁ ପାଣି ନେଇ ଶୁଣୁରେ ଉବଳା ଏବଂ ତା’ପରେ ଗୁପ୍ତୀ ଭଜରକୁ ଯାଇ ନିଜ ଅନ୍ତରୀ ମାଆ ଭିପରେ ପେହି ଶୀତଳ ଜଳର ବର୍ଷା କରିଦେଲା ।

ମାଆ ତଙ୍କାର କର କହିଲା, “କ’ଣ ବର୍ଷା ଆସି ହେଲାଣି ! ମୋ’ର ସୁଅ ଥିଲେ ସିନା ମୋ’ର ଯନ୍ତ୍ର ନେଇ ମୋତେ ରଖିଥାନ୍ତା !”

ସୁଅ-ହାତା କହିଲା, “ମାଆ, ମୁଁ ପର, ତୋ’ ସୁଅ ! ମୋତେ ରାଜା ପୁଣି ଘରରୁ ଗୁଡ଼ି ଦେଲେ ।”

ତା’ପରେ ଦୁହେଁ ପୁଣି ସୁଖରେ ରହିଲେ ।

ମାଆ ହାତା ମନ୍ତ୍ରିବା ପରେ ତା’ର ଶବ୍ଦ ଦାହ କର ଯାଇଥିଲା । ତା’ପରେ କାଳିତମେ ଧଳା ହାତଟି ମଧ୍ୟ ମଳା । ରାଜା ତା’ର ଗୋଟିଏ ପଥରମୂର୍ତ୍ତି ଗଢ଼ାଇ ରଖିଲେ । ଏବଂ, ବୀରକର ସବୁ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଲୋକମାନେ ସେଠାକୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଆସି ହସ୍ତୀ-ଜ୍ଵର ଭିପଲମ୍ବେ ସେଠାରେ ରୁଣ୍ଡ ହେଉଥିଲେ ।

ଶୋହଳ

ସହାନୁଭୂତି

କେତେବେଳେ ଦୁଃଖ ଲଗି ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥାଏ ?

ଯେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ହୃଦୟ ଦୁଃଖ ଅନୁଭବ ଜବୁଆଏ ଏବଂ ଆମର ହୃଦୟ ମଧ୍ୟ ସୁଗପ୍ତ ସବରେ ସେହି ଦୁଃଖରୁ ଅନୁଭବ କରେ ।

ସୁଧିକ ଯୋଜା ଦୁର୍ଗୋଧନ ଭୁବନେଶ୍ୱର ପୃତଭୂମିରେ ନିହତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ସେଥିରେ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କର ହୃଦୟ ଏପରି ଦୁଃଖପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଦିତିଥିଲା ଯେ ଯେତେବେଳେ ସେ ଭୁଲିରେ ପଡ଼ି ଶେଷନାଶୀସ ତ୍ୟାଗ କରୁଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକୃତି ଏକ ଯୋଗ ବିଷ୍ଣୋଭ ମଧ୍ୟରେ ପଞ୍ଚଥିଲ ପରି ବୋଧ ହୋଇଥିଲା । ଅନେକ ବାହୁ ଏବଂ ଅନେକ ପଦବିଶିଷ୍ଟ କବନ୍ଧ ପ୍ରାଣୀ-ଆକାଶମାନ ଭୂମି ଉପରେ ଉଦ୍‌ଘର୍ଷ ନାହିଁନ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ହୃଦ ଏବଂ କୃପଗୁଡ଼ିକର ଜଳ ରକ୍ତମୟ ହୋଇଗଲା । ନଦୀଗୁଡ଼ିକ ଜଳଆଡ଼କୁ ନବହୁ ଉପର ଆଡ଼କୁ ବହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ନାଶମାନେ ସୁରୂପମାନଙ୍କ ପରି ଦେଖାଗଲେ ଏବଂ ପୁରୁଷମାନେ ନାଶମାନଙ୍କ ପରି ଦେଖାଗଲେ ।

ଏଠାରେ କବି ଆମରୁ ଏହି କଥାଟି କହିବାକୁ ବୁଝୁଛନ୍ତି ଯେ ଗୋଟିଏ ସର୍ବ ଭୋଗ କରୁଥିବା ଦୁଃଖ ଏକ ଅତି ବୃହତ୍ ସୁଅଶୀର ବୁଦ୍ଧିଆଡ଼କୁ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ନିହତ ହୋଇଥିବା ରାଜା ଏବଂ ହଜାର ହଜାର ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସହାନୁଭୂତିର ଏକ ସୃଜ ଲଗି ରହିଥିବାରୁ ସେତେବେଳେ ଏପରି ହୋଇଥିଲା ।

ଏହି ସହାନୁଭୂତି କ'ଣ କେବଳ ଦୁଃଖ ସମୟରେହି ଦେଖା ହୋଇଥାଏ ? ନା, —ତାହା ଆନନ୍ଦ ଓ ଦୁଃଖ ଉଭୟ ସମୟରେ ଦେଖା ହୋଇଥାଏ ।

ନାନୀୟ ବୋଲି ଯେଉଁ ହରିଶ ଶାନ୍ତି ଓ ସନ୍ନ୍ୟାସ ଏବଂ ଅନ୍ଧକାର ଓ ବିପରୀୟ ଉଭୟ ସମୟରେ ତା'ର ପିତାମାତାଙ୍କ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତିଶୀଳ ଓ ସଦୟ ହୋଇପାରିଥିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ଭୁମେମାନେ ତାହାର କଥା ଶୁଣ ।

କୋଶଳର ରାଜା ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଯେଉଁ ଅରଣ୍ୟରେ ଶିକାର କରୁଥିଲେ, ନାନୀୟ ଅପଣାର ବାପମାଆଜ ସହିତ ସେହି ଅରଣ୍ୟରେ ଶାନ୍ତି ଓ ପାରଶ୍ରବିକ ସେହି ସହିତ ବାସ କରୁଥିଲା । ଶିକାର ସମୟରେ ରାଜା ଏକ ଦୀପାୟିତ

ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ଘୋଡ଼ା ଚଢ଼ି ଯାଉଥିଲେ ଏବଂ କୋଣଳର ଅନେକ ପ୍ରକାନ୍ତ ତାଙ୍କର ଅନୁଚର ସବରେ ତାଙ୍କ ସହି ଯିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା । ଏହା ଫଳରେ ଅନେକ ଲେକାନ୍ତ ଆପଣାର କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଶୁଭିଦେଇ ଯିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା ଏବଂ ଜ୍ଞାନକ କ୍ଷତି ସେମାନକୁ ସବ ଅସନ୍ନୋଷ ଆଣିଦେଉଥିଲା ।

ରେଣ୍ଟ ସେମାନେ ବାଢ଼ି କମ୍ବାଇ ଓ ପାଟକ ଲଗାଇ ଗୋଟିଏ ଉପବନ ତିଆର କଲେ, ତା' ମଣିରେ ଦୁଷ୍ଟଶରୀରିଟିଏ ରଖିଲେ; ଏବଂ ଜଗଳ ଉଚିତରକୁ ଯାଇ ହରମୋନକୁ ଅଭାବ ଥାଣି ସେହି ଉପବନଟି ମଧ୍ୟରେ ପୁଷ୍ଟିଦେଇଲେ, ଯେପରିକି ବଜାନ୍ତ ଗୋଟିଏ କାଗାରେହି ସବୁଶିକାର ମିଳିଯିବ ଏବଂ ତେଣୁ ତାନ୍ତ୍ର ଆଜ ଏତେ ମଣିଷକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଏତେ ଅତେ ମୋଟେ ତୁଳିଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ କାହିଁ ।

ଲେକମାନେ ହାତରେ ବାଢ଼ି ଧରି ଜଗଳ ଉଚିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ଆପଣାର ବାପାମାଆଙ୍କ ସହି ଗୋଟିଏ ସ୍ଵତ୍ତୁ ବନାଞ୍ଚଳରେ ଯାସ ଚରୁଥିବା ସମସ୍ତରେ ନାହିଁସ୍ତ ସେମାନକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥିଲା ।

ଦିନ ବାପାମାଆଙ୍କ ସେ କହିଲା, “ଆପଣମାନେ ଏହଠାରେ ଥାଆନ୍ତୁ । ମୁଁ ନିଜେ ଯାଇ ଏହି ଲେକମାନଙ୍କ ସହି ସାକ୍ଷତ୍ତ କରିବ ।”

ସିଏ ଏକୁଥିଆ ବଣ ଉଚିତରୁ ବାହାରରୁ ବାହାର ଆସିଲା; ଏବଂ ଏହି ଗୋଟିକ ହରଣ ଛଡ଼ା ସେଠାରେ ଗଛକଳେ ଆଉ କୌଣସି ହରଣ ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ଅନୁମାନ କରି ଲୋକମାନେ କେବଳ ତାହାକୁହି ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଆଗରୁ ଘୂରିଗଲେ ।

ଏହା ଫଳରେ କେବଳ ସେହି କୁଡ଼ା ଦୁଇଟି ହରଣ ବଣ ଉଚିତରେ ରହିଗଲେ ଏବଂ ଆଉ ସବୁଯାକ ହରଣକୁ ଥାଣି ଉପବନ ଉଚିତରେ ଉତ୍ତିଷ୍ଠିତ କରି ଦିଆଗଲା । ଏକଥା ଦେଖି ରାଜା ଭରି ଶୁଷ୍ଟିଟାଏ ହୋଇଗଲେ । ତା'ପରେ ତାଙ୍କର ପେତେବେଳେ ମନ ହେଉଥିଲା, ସିଏ ପେତେବେଳେ ସେଠାକୁ ଯାଇ ନିଜର ଧନୁଶର ଦେଇ ସେହି ପଳ ଉଚିତରୁ ଗୋଟାଏ ମାରି ଅଣୁଥିଲେ । ଅବଶ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଅନେକ ତନ ପର୍ଣ୍ଣନ୍ତ୍ର ନାହିଁସ୍ତର ପାଳି ପଡ଼ି ନଥିଲା ।

ଶେଷରେ ଦିନେ ତା'ର ବି ପାଳି ପଡ଼ିଲା । ନାହିଁସ୍ତ ରାଜଙ୍କ ଆଗରେ ଥରୁହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଗଲା, ଦର୍ଶକ ପଳାଇବାକୁ କୌଣସି ଚେଷ୍ଟା କଲା ନାହିଁ ।

ତା'ର ଏପରି ଅଦ୍ବୁତ ଆଚରଣ ଦେଖି ରାଜା ଏତେବେଣୀ ବସିଛି ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ଯେ ସିଏ ଆଉ ତାହାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ବାଣ ମାରି ପାଇଗଲେ ନାହିଁ ।

ଆପଣର ଧରୁବୁ ଚଳକୁ ନୁଆଁର ଅଣି ସେ ଅଟକ ରହିଲେ ।

ନାନୀୟ କହିଲା, “ଆପଣ ବାଣ ମାରନ୍ତୁ ।”

“ନା — ମୁଁ ମାର ପାରିବ ନାହିଁ । ତୋ’ରିତରେ ଏକ ବିଶେଷ ଗୁଣ ରହିଛି । ମୁଁ ତୋତେ ଗୁଡ଼ ଦେଲା ।”

“କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଏହି ଉପବନରେ ସ୍ଵରା ଅନ୍ୟ ମୁଗମାନଙ୍କୁ ବି କ’ଣ ମୁଁ ଦେବେ ନାହିଁ ।”

“ହଁ, ଦେବ ।”

“ଏବଂ, ଅକାଶରେ ବାସ କରୁଥିବା ଚଢ଼େଇ ଏବଂ ପାଣିରେ ବାସ କରୁଥିବା ମାଛମାନଙ୍କୁ ବି କ’ଣ ଆପଣ ଦୟା ଦେଖାଇବେ ନାହିଁ ?”

“ହଁ, ଦେଖାଇବ ।”

ସ୍ଵର୍ଗଜଳ କାହାଣୀଟି ଅନୁସାରେ ଏହି ଦ୍ଵିତୀୟ ଆହୁ ଅନ୍ୟ କେହି ନଥିଲା; ସୟାଂ ବୃକ୍ଷହିଁ ସେହି ଦ୍ଵିତୀୟ ହୋଇ କନ୍ଦ ହୋଇଥିଲେ । ସିଏ ଗଜାଙ୍କ ସହିତ ଏହିପରି କଥୋପକଥନ କରି ତାଙ୍କ ସକଳ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ଲାଗି ଦୟା ରଖିବାର ବିଧାନ ବିଷୟରେ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଥିଲା । ଏବଂ ଏହାପରେ ଗଜା ନାଗର ଦେଇ ଦୂର ଦୂର ବ୍ୟାଗ ବଳ୍ୟଦାର ଯୋଗଣ କରି ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସିଏ ଗଜାରେ ମୁଗମାନଙ୍କର, ପକ୍ଷା-ମାନଙ୍କର ଏବଂ ମାଛମାନଙ୍କର ସତତ ରକ୍ଷା କରିବେ ।

ରୂମେମାନେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଏକଥା ସ୍ତ୍ରୀକାର କରିବ ଯେ, ଆପଣାର ପିତାମାତାଙ୍କର ରକ୍ଷା କରି ନାନୀୟ ଆପଣାର ଉତ୍ତର କଞ୍ଚିତ୍ୟଦ୍ଵାରା କରିଥିଲା । ନିଜର ଜଣେ ଭାଇ ବା ଭଉଣୀରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ଉତ୍ତରମ କାର୍ଯ୍ୟ । ମାତ୍ର ଏହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ କାହାଣୀଟିରେ ରୂମେମାନେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ ଯେ ଆରବ ଦେଶର ନିଧି ଲୋକ ଆହୁ ଜଣେ ଲୋକକୁ ନିଜର ଭାଇ ପରି ବ୍ୟାକହାର କରିଥିଲା, ମାତ୍ର ପ୍ରକୃତରେ ସେହି ଲୋକଟି ତା’ର ଭାଇ ନଥିଲା ।

ଥରେ ଗୋଟିଏ ଉତ୍ସ୍ରୋଷେସ୍ତ ଦଳ ମରୁଭୂମି ପାଇ ହୋଇ ଯାଉଥିଲେ । ଏତିକବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସ୍ଵରା ପାଣି ଶେଷ ହୋଇଗଲା । ତେଣୁ ସେହି ଆରବ ଯାହୀମାନେ ମହିନୀଦ ସ୍ଵରା ପାଣିକୁ ପରହର ମଧ୍ୟରେ ବାଣୀ ନେବାରୁ ଦାଖ ହୋଇଥିଲେ, ଯାହା ଫଳରେ କି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେତେ ଅଳ୍ପ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସମାନ ପରମାଣୁର ପାନୀୟ କଳ ପାଇ ପାରିବ ।

ପାଣି ମାଧ୍ୟିବା ଲାଗି ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ଗିନା ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ । ଗିନା ଉଚରେ ଖଣ୍ଡେ ପଥର ରଖା ଯାଇଥିଲା । ପାଣି ମହିଜୁଦ ରହିଥିବା ତମତ୍ତା ମୁଣିରୁ ସେମାନେ ଗିନା ଉଚରବୁ ପାଣି ଅଡ଼ାଇ ଆଶୁଥିଲେ । ଏବଂ, ଗିନାରେ ଧଳା ପଥରଟି ବୁଝିଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେଉଁକି ପାଣି ଧରୁଥିଲା, ସେଉଁକି ଜଣେ ଲୋକର ଭଗରେ ପଡ଼ୁଥିଲା ।

ଦଳଟି ଉଚରେ ଥିବା କେବଳ ପ୍ରଧାନ ପ୍ରଧାନ ଲୋକମାନଙ୍କ ଭଗରେହି କିଛି କିଛି ପାଣି ପଡ଼ୁଥିଲା ।

ସେତେବେଳେ ଏହିପର ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ପାଣିକୁ ବାଣ୍ଡିକରି ଦେଇ ଦିଆଗଲା, ଦିଦ୍ଧ-ଲବ୍ଧ-ମାମା ନିଜ ଭଗରେ ପଡ଼ୁଥିବା ପାଣିକୁ ଠିକ୍ ପିଇବାକୁ ଘାରିଥିବା ସମୟରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ ସେ ନାମିର ଫିରିବାର ଜଣେ ଲୋକ ଜୀବିତରେ ତାଙ୍କ ଆହୁତି ଅନାର ରହିଛି । ପାଣି ବାଣ୍ଡି ଦେଉଥିବା ବ୍ୟାକ୍ରିଟିକୁ ଡାକ କର ସେ ବହୁଲେ, “ମୋ’ର ଏହି ଭାଇଟିକୁ ମୋ ଭଗରେ ପଡ଼ୁଥିବା ପାଣିକକ ଦେଇଦିଅ । ” ଏପରି କହି ସେ ନାମିର ଫିରିବାର ସେହି ଲୋକଟି ଆହୁତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରି ଦେଖାଇ ଦେଲେ ।

ସେହି ଲୋକଟି ବିଜଳରେ ପାଣିଭକ ପିଇ ପକାଇଲା । ଏବଂ କବ୍ ନିଜେ କୌଣସି ପାଣି ପିଇ ପାଇଲେ ନାହିଁ ।

ତାହିଁ ଆରଦନ ମଧ୍ୟ ସେହିପର ପାଣି ବାଣ୍ଡିକରି ପିଇବାର ସମୟ ଅସି ପହଞ୍ଚିଲା ।

ନାମିର ଫିରିବାର ସେହି ଲୋକଟି ସୁଣି ସେହିପର ସତ୍ତ୍ଵ ନୟକରେ ଅନାର ରହିଥାଏ । ଏବଂ ଆହୁତି ଥରକ ସକାଶେ କବ୍ “ଭାଇ” ବୋଲି କହିଥିବା ସେହି ଲୋକଟିକୁ ନିଜର ଭଗରେ ପଡ଼ୁଥିବା ପାଣିକୁ ଦାନ କରି ଦେଇଥିଲେ ।

ମାତ୍ର ଯେତେବେଳେ ଭୃଷ୍ଟାରେସମାନେ ସେଠାରୁ ଅନ୍ୟତା ଯିବାକୁ ବାହାରଲେ, ସେତେବେଳେ ନିଜ ଓଟଟି ଉପରେ ଯାଇ ବସିବାକୁ ମଧ୍ୟ କବ୍ରିକର ଶଶରରେ ଆଉ କୌଣସି ଶତ୍ରୁ ନଥିଲା ।

ସାଥେ ସେହି ବାର ଉପରେ ନିଷ୍ଟେଜ ହୋଇ ପଡ଼ି ରହିଥିଲା ।

କୃଷ୍ଣାରେ ପୀଢ଼ିକ ହୋଇ ପ୍ରାଣ ହୁବାର ଭୟରେ ଅନ୍ୟମାନେ ସେଠାରେ ଆଉ ଅଧିକ ସମୟ ଅଟକ ରହିବାକୁ ସାହୁତ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ପଣ୍ଡମାନେ ଯେପରି ତାଙ୍କର କୌଣସି କ୍ଷତି କରି ପାଇବେ ନାହିଁ, ସେଥିଲାଗି

ସେମାନେ କବକ ଶ୍ରୀର ଉପରେ ବନ୍ଦୁଳ ଘୋଡ଼ାର ଦେଇଥିଲେ ଓ ତାଙ୍କ ସେହଠାରେ ମୃଜୁବରଣ କରିବା ଲାଗି ଗୁଡ଼ିଦେଇ ଯାଇଥିଲେ ।

*

ଗୁମେମାନେ ଅବଶ୍ୟ ଏହି କଥାଟିକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥିବ ଯେ, ଯେତେବେଳେ ଦୁଃଖ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ଆହୀୟ ଓ ନିକଟ ହୋଇ ରହିଥିବା ଆଉଜଣକର ହୃଦୟରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଦୁଃଖ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥାଏ । ଯେତେବେଳେ ଦୁଫୋଧନ ମୂଲ୍ୟମୁଣ୍ଡରେ ପଡ଼ିଲେ, ସେତେବେଳେ ସମ୍ମ ପୁଅଗ ସେହି ଦୁଃଖରେ ସମଦୁଃଖୀ ହୋଇଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ନିଜ ବାପମାଆଜ ଉପରେ ବିପଦ ଆସନ୍ତ ହୋଇ ଆସିଥିଲା, ସେତେବେଳେ ନାନୀୟ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାଣରକ୍ଷା ଲାଗି ବାହାର ଆସିଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ନାନୀର ଫିର୍କାର ସେହି କୃଷ୍ଣାର୍ତ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିକ ବଳରେ ଅନନ୍ତ ରହିଥିଲା, ସେତେବେଳେ ଭାବାରମନା ଆରବ-ମୃଦିଆ ଚତୁର୍ଷଣାତ୍ ନିଜ ବ୍ୟଗରେ ପଡ଼ିଥିବା ଲକବୁ ତାଙ୍କ ପିଇବାକୁ ଦେଇଥିଲେ ।

ଦୁଃଖ କୌଣସି କାଳବିଳମ୍ବ ନକର ଦୁଃଖର ଅନୁଯରଣ କରେ ଓ ଆନନ୍ଦ ମଧ୍ୟ ଆନନ୍ଦର ପଛେପଛେ ରହିଥାଏ ।

ପେଇଁ ପୁଲରେ ସହାନୁଭୂତି ଜାଗୃତ ହେବାରେ ବିଳମ୍ବ ହୁଏ, ସେଠାରେ ଆମେ ସେହି ସହାନୁଭୂତିକୁ ଆଦୋଈ ସେପରି ଭଳ ମୂଲ୍ୟ ଦେଇ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶାନ୍ତ କବି ଫିର୍କୋଣୀ ପଢିଗାକାରରେ ପାରସ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଗତର ଉତ୍ସବାସ ରଚନା କଲେ ଏବଂ ସୁଲଭାନ ମାମୁଦଙ୍କର ସମ୍ମିଳନରେ ତାହାକୁ ଯାଇ ଆବୃତ୍ତି କଲେ । ଏଥରେ 'ଅଚ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ସୁଲଭାନ ବେଶ କେତେବେଳ ଲାଗି ବବିକ୍ଷା ଅଚ୍ୟନ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ଶାହୁ-ନାମା କାବ୍ୟଟିର ରଚନା କରିବାକୁ ଧର୍ଯ୍ୟ ଉତ୍ସବକର୍ତ୍ତା ସମୟ ଲଗିଥିଲା ଏବଂ କାବ୍ୟଟି ସପ୍ରକୃତି ହେଲେ ସୁଲଭାନ କବିକୁ ପାଠୀର ପୁନାମୋହର ଦେବେ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ ।

ସୁଲଭାନ ଭଲର ଫିର୍କୋଣୀଙ୍କ ମୋଟେ ଭଲ ପାଇ ନଥିଲେ । ହିଁଏ ସୁଲଭାନଙ୍କ ପାଖରେ ଯାଇ ଫୁଲମଳ କହିଲେ ଯେ ବନକୋଷ ପ୍ରାୟ ବିଶେଷିତ ହୋଇ ଗଲଣି ଏବଂ ବବିକ୍ଷା ସୁନା ମୋହର ବନଲରେ ରୌପ୍ୟମୁଦ୍ରା ଦେଲେ ତାହା ଅଧିକ ପୁତ୍ରପୁତ୍ର ହେବ । ମନୁଦ ବି ସେହି ଫୁଲମଳନାରେ ଭୁଲଗଲେ ଏବଂ କେତୋଟି ଅନିରେ ପାଠୀର ହଜାର ରୌପ୍ୟମୁଦ୍ରା ଉପରି କବି ଫିର୍କୋଣୀଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇଦେଲେ ।

ଅଳିଗୁଡ଼ିକ ଯାଇ ତାଙ୍କ ଘରେ ପହଞ୍ଚିବା ବେଳକୁ କଣ ସ୍ମାନ ବରୁଅଲେ ସୁଲଭାନକର ଏହି ଲୋଭର ପରିଚୟ ପାଇ ସେ ଏତେବେଳୀ ଦ୍ୱାରା ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ଯେ, ଉପହାରଟିକୁ ପଢ଼ିବାକୁ ବି ଆଦୋଈ ସମ୍ଭବ ହେଲେ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ସେହି ମୃଦୁଗୁଡ଼ିକୁ ଆଣିଥିବା ଦୂରକୁ ସେ ସେଥିରୁ କୋଡ଼ିଏ ହଜାରଟି ମୁଦ୍ରା ଦେଲେ, ତାଙ୍କ ସ୍ମାନଗୁଡ଼ିର ଜହାନଧାରକରୁ ଆଉ କୋଡ଼ିଏ ହଜାର ଦେଲେ ଏବଂ ସେଠାରେ ଦେବନମେ ଉପପତ୍ରିକ ଥିବା ପୁରୁ-ବିହେତାକୁ ବାଜା କୋଡ଼ିଏ ହଜାର ତାନ କରି ଦେଇଥିଲେ ।

ମାମୁଦ୍ଦିକର କାନରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଅପମାନର ସମ୍ବାଦଟି ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଥିଲା ଏବଂ ସେ କବିକୁ ହାତର ଗୋଡ଼ିତଳେ ପକାଇ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ଏହି ସମ୍ବାଦଟି ପାଇ ଚିରିଲୌଷି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦୂରପ୍ରେସ୍ ଏକ ସହରକୁ ପଳାସୁନ କଲେ । ଶେଷରେ ସେ ଅପଣାର କନ୍ଦିଟାନ ତୁସି ସହରରେ ଯାଇ ବାସ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଏଣେ ପୁଲିତାକୁ ମଧ୍ୟ ଏପରି ଲଜ୍ଜାପୁଣ୍ଡି ଭବରେ କବିଙ୍କ ସହିତ ବ୍ୟବହାର କରିଥିବାରୁ ଅଳ୍ପଦିନ ପରେ ଭର ଦୂରିତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ପୁନବାର କବିଙ୍କର ସମ୍ମାନ ଲଭ କରିବାକୁ ଲଜ୍ଜା ପୋଷଣ କଲେ । ସିଏ ତୁସିକୁ ଜଣେ ଦୂରକୁ ପଠାଇଲେ, ତା'ପହିତ ପାଠିଏ ହଜାର ସ୍ମନାମୋହର ମଧ୍ୟ ପଠାଇଥିଲେ । ତଦୁବ୍ୟାପକ ରେଖମ, ଲଭ ଓ ମଖମଳ ସବୁଟି ଆହୁରି ଅନେକ ଉପହାର ପ୍ରେରଣ କରିଥିଲେ ।

ମାତ୍ର ଉପହାରଗୁଡ଼ିକ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିବାରେ ପ୍ରକୃତରେ ଭର ବିଳମ୍ବ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ।

ସଜାକର ଦୂର ଉପହାରଗୁଡ଼ିକ ଲଦା ହୋଇଥିବା ଉଠମାନକୁ ନେଇ ସେଠାରେ ସହରର ଗୋଟିଏ ପାଠକ ଦେଇ ପ୍ରବେଶ କରୁଥିବା ସମୟରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପାଠକ ଦେଇ କରିବାର ମୁତଣସ୍ତରକୁ ବହନ କରି ଗୋଟିଏ ଶବାଧାର ବାହାର ଯାଉଥିଲା । ସେମାନେ ସେଇଟିକୁ ସମାଧିପ୍ରଳକ୍ଷ ବୋହି ନେଇ ବାହାରକୁ ଯାଉଥିଲେ ।

*

ଚୀନର ଲୋକମାନେ ସବୁଦେଲେ କହୁଥିଲେ, “ଆମ ସମାଟ ଜଣେ ସବ ନ୍ୟାୟପରିସାର ବୀର । କାରଣ ଜରିବର ବୁଦ୍ଧାର ଶୁଣିବାକୁ ସେ କେବେହେଲେ ପରାମ୍ପରା ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ ।”

ମାତ୍ର, ପରେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ସମୟ ଆସିଲା ସେତେବେଳେ କି ସେହି ଗୁହାର ଶୁଣିବାକୁ ସେ ପ୍ରକୃତରେ ଅସମର୍ଥ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ହଠାତ୍ ସମ୍ମାନଙ୍କର ଶ୍ରବଣ ଶତ୍ରୁ ଲୁପ୍ତ ହୋଇଗଲା । ତା'ପରେ ଆଉ ସିଏ ଚଢ଼େଇମାନଙ୍କର ସଙ୍ଗୀତ ଶୁଣି ପାଇଲେ ନାହିଁ, ପବନର ମର୍ମର ଶୁଣି ପାଇଲେ ନାହିଁ ବା ଲୋକମାନଙ୍କର କଥା ମଧ୍ୟ ଶୁଣି ପାଇଲେ ନାହିଁ ।

ସମ୍ମାନ ଖାଲି କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲେ, ଏବଂ ତାଙ୍କ ସବେରେ ଥିବା ସାମନ୍ତ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ କର୍ମବୁଦ୍ଧିମାନେ ତାଙ୍କୁ ଉପାସ ଦ୍ୱାରା ଓ କାଗଜ ଉପରେ ନାନା କଥା ଲେଖି ଅନେକ ସାଙ୍ଗ୍‌ନା ଦେଲେ ଏବଂ ଏତେବେଶୀ ଦୁଃଖିତ ହୋଇ ନପଡ଼ିବାକୁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଅନୁନୟ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ସମ୍ମାନ ସେମାନଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଆପଣମାନେ ଭବନ୍ତି ନାହିଁ ସେ ମୁଁ ନିଜ ପାଇଁ ଅଥବା ଏହି ଅସମଥତା ଦ୍ୱାରା ମୋର କୌଣସି କଷ୍ଟ ହେଉଛି ବୋଲି ମୁଁ ଏତେ ବେଶୀ ଦୁଃଖିତ ହେଉଛି, ଏଣିକ ସେ ମୁଁ ଆଉ ଦୁଃଖିମାନଙ୍କର କୌଣସି ଗୁହାର ଶୁଣିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବ ନାହିଁ, ସେହି କଥାହିଁ ମୋତେ ଅତିଶ୍ୟ ଦୁଃଖ ଦେଉଛି ।”

ତା'ପରେ କେହି ଆଉ କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ । ସମ୍ମାନଙ୍କୁ କିପରି ସାଙ୍ଗ୍‌ନା ଦେବାକୁ ହେବ, ସେମାନେ ତାହାର କୌଣସି ଉପାୟ ବି ଖୋଜି ପାଇଲେ ନାହିଁ ।

ଓରେ ସ୍ଵୟଂ ସମ୍ମାନ ହଠାତ୍ କହିବାକୁ ଆରହୁ ବିଲେ, “ଏଥର ଗୋଟିଏ ଉପାୟ ଆସି ମିଳିଲ । ମୋର ପ୍ରକାମାନଙ୍କୁ ଯାଇ କିନ୍ତୁ ଅଥବା ସେ ମୋର ସାହାଯ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ନଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ କେବେବେଳେ ଲଲରଙ୍ଗର ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିବେ ନାହିଁ । ତେଣୁ, କୌଣସି ସ୍ତ୍ରୀ ଅଥବା ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଲଳ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି-ଅବାର ଦେଖିଲେ ମୁଁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କାଣିପାରବ ଯେ ସିଏ ମୋ ପାଖରୁ କିଛି ଗୁହାର କରିବା ଲାଗି ଆସିଛି । ସେତେବେଳେ ମୋର ଏହି ବନ୍ଧୁ କାନଗୁଡ଼ାକ ସେହି ଗୁହାରକୁ ନିଷ୍ଠାୟ ଶୁଣିବେ ଏବଂ ଦୁଃଖରେ ପଞ୍ଚଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସେପରି ଆବଶ୍ୟକ ସହାୟତା ଦିଆଯାଏ, ମୁଁ ସେକଥା ଅବଶ୍ୟକ ।”

ନିଜେ ବନ୍ଧୁର ହୋଇଯିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ମାନ ତଥାପି ଆପଣାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ନିବୃତ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲେ । ଦରିଦ୍ର ଓ ଅଭିବର୍ତ୍ତ ଲୋକମାନଙ୍କର କାମରେ ଅସିବା ଲାଗି ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୋଟିଏ ନୀତିକ ଉପାୟ ବାହାର କରି ପାଇଥିଲେ । ସିଂ୍ହ, ସେମାନଙ୍କୁ ତିହାର ସେମାନଙ୍କ କାମରେ ଅସିବା ଲାଗି,—କାରଣ, ଦୁଃଖରେ ପଡ଼ିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ତା'ପାଖରୁ ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣେ ଉଦାରମନା

ଲୋକ କଥାପି ଅପେକ୍ଷା କର ରହେ ନାହିଁ; ସିଏ ନିଜେ ଦୁଃଖୀ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଖୋଲି ସେମାନଙ୍କ ପାଶକୁ ଯାଏ ଓ ସେମାନଙ୍କର କାମରେ ଆସେ ।

*

କେତେବୁଦ୍ଧିଏ ଭଲ କାମ କରିବେ ବୋଲି କେତେଜଣ ହନ୍ତୁ ଦେବସମାଜ ନାମରେ ଗୋଟିଏ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଠନ କଲେ । ସେମାନଙ୍କର ମାତ୍ରର ପରିକାରେ ଏହିସବୁ କଥା ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିଲା ।

ପେଣାଞ୍ଚୁରାରୁ : ଦୁଇଜଣ ମହିଳା ଦିନକୁ ଦୁଇଘଣ୍ଟା କରି କେତେକ ସୀମାକ ଓ ପିଲାଙ୍କୁ ହନ୍ତୀ ପଡ଼ାଇଛନ୍ତି । ରୋଗୀମାନଙ୍କର ପର କଂବା ଡାକ୍ତରଙ୍କାନାକୁ ଯାଇ କେତେ ଲୋକ ସେମାନଙ୍କର ଶୁଣିପା କରିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଗୋପେବା ମଧ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ଓ ସହ୍ୟା ଉପରେ ପଡ଼ିଥିବା ଭଜା କାତଣ୍ଟଣ୍ଟଣ୍ଟରୁ ଛଠାଇ ଆଣିଛନ୍ତି ।

ମୋଗାରୁ : ଦୁଇଜଣ ମହିଳା ବାଲକମାନଙ୍କୁ ହନ୍ତୀ ପଡ଼ାଇଛନ୍ତି । ପୁରୁଷମାନେ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଇଛନ୍ତି ଓ ବୃଷତ୍ରୈପଣ କରିଛନ୍ତି । ଅନୁଷ୍ଠାନର ଜଣେ ସର୍ବ ଜଣେ ଶ୍ରୀମିକରମଣୀରୁ ମାଗଣାରେ ପାଠ ପଡ଼ାଇଛନ୍ତି ।

ଫିରେକ୍ଷୁପ୍ରଗରୁ : ଅଠଙ୍ଗ ମହିଳା ରୋଗୀଦେବା କରିଛନ୍ତି; ବାଲମାନେ ବୁଢ଼ା ଏବଂ ଗୋଡ଼ ଛ୍ରେଷ୍ଟା ହୋଇ ଯାଇଥିବା ଗୋରୁମାନଙ୍କର ସେବା କରିଛନ୍ତି, ଅନ୍ତମାନଙ୍କୁ ବାଟ ଦେଖାଇ ନେଇଛନ୍ତି, ଗରୁମାନଙ୍କରେ ପାଣି ଦେଇଛନ୍ତି । ଆଉନାହେ ସର୍ବ ସହ୍ୟା ଉପରେ ନାହେ ବ୍ୟକ୍ତକୁ ଅସହାୟ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଥିବାର ଦେଖି ତାଙ୍କୁ ଏକ ଡାକ୍ତରଙ୍କାନାକୁ ନେଇ ତାଙ୍କର ଚିକିତ୍ସା କରିଛନ୍ତି । କୌଣସି ଗାଡ଼ି ଦୂର୍ଦିନାରେ ସେ ସେଠାରେ ଆହୁତି ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ । ଆଉ ଜଣେ ସଦସ୍ୟ କେତେକ ଗାଆଁରୁ ଯାଇ କେତେକ ଅସବ୍ରତ୍ତ ଦରଦ୍ର ନେଇଛନ୍ତି ପରିସାର-ପରିଜ୍ଞାନତା ବିଷୟରେ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଛନ୍ତି ।

ସିଆଲକୋର୍ଟୁ : ନାହେ ବିଧବୀ ଆପଣାର ଏକମାତ୍ର ପୁଣ୍ଡରୁ ହସରଥିବା ଆଜିଜଣେ ବିଧବାଙ୍କ ପରକୁ ଯାଇଛନ୍ତି, ତାଙ୍କପାଖରେ ବସି କିଛି ପଡ଼ିଛନ୍ତି ଓ ତାଙ୍କ ସାନ୍ତୁମା ଦେଇ ତାଙ୍କ ସହିତ କଥାବାତ୍ରୀ କରିଛନ୍ତି ।

ଭୁମେମାନେ ଦେଖି ପାରୁଥିବ ଯେ ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଷେଷରେ ଦସ୍ତାକୁତା ଆପଣାକୁ ଶିକ୍ଷାଦାନର ମଧ୍ୟଦେଇ ପ୍ରତାପିତ କରିଛୁ । ଅଜ୍ଞାନ ଦେଖିଲେ ନାହେ ଶିକ୍ଷକର ଦୂର୍ଦୟ ସ୍ଵରକତ୍ୟ ବିଗଳିତ ହୋଇଯାଏ । ଆଉନାହେ ବ୍ୟକ୍ତି ଲାଗି ଜ୍ଞାନର ଅବଶ୍ୟକତା ରହିଥାଏ ଏବଂ ସିଏ ସେହି ଜ୍ଞାନକୁ ଦେବା ଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଯାଏ । ଏବଂ, ଅନ୍ତିମ ବା ବସ୍ତୁ ପରି ଆମେ ଜ୍ଞାନକୁ ମଧ୍ୟ ଏପରି ଏକ

ବ୍ୟୁତ ତାନ ବୋଲି ମନେକର ପାରବା, ଯାହାକ ଜଣେ ମଣିଷ ଦ୍ୱାରା ଆଉଳଣେ ମଣିଷକୁ ପ୍ରଦାନ କରି ଯାଇପାରେ ।

*

ମହାପତ୍ର ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଅତ୍ୟନ୍ତ ବାରଦ୍ଵାରା ସହିତ ଶିକାର କର ପାରୁଥିଲେ । ଶିକାର-ତାନରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ସେହିପର ଅମିତ ଶତ୍ରୁ ଓ ପାରଦର୍ଶିତା ରହିଥିଲା । ଶିକାର କରିବା ସକାଶେ ବନକୁ ଯାଉଥିବା ଦେଲେ ସେ ଆପଣାର ନିଷେ ଭଲକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯାଉଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ସେ ବିଶ୍ଵାମ କେଉଁଥିଲେ ବା ଭେଜନ କରୁଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ସେହି ସାନ୍ତ୍ଵନାଟି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ଭେଜନ କରୁଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ରାମ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଅଧୟୁନ ଲାଗି ଗୁରୁଗୁରୁ ଯାଉଥିଲେ, ଅନ୍ୟମାନେ କୌଣସି ଖେଳକୁ ଖେଳଶିଖିଲ ପରି କଂବା କୌଣସି ଗୀତକୁ ନାଇଶିଖିଲ ପରି ସେ ଗୁରୁବେଦର ଅଧୟୁନ କରୁଥିଲେ । ଦେବ ଓ ପୁରୁଷରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଲଭକଳ ପରେ ସିଏ ସେହି ପଦିତ ବାଣୀଗୁଡ଼ିକୁ ଆଉ କେବଳ ନିଜ ଭିତରେ ଗୁପ୍ତ କରି ରଖିବାକୁ ମୋଟେ ଲଜ୍ଜା କରୁ ନଥିଲେ । ସିଏ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପାଖରେ ଥିବା ଆପଣାର ଭଲକୁ ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ଦେଉଥିଲେ ।

ସଦୟ ବଂଗ ଆପଣାର ଜୀବନରେ ଆରଜନକୁ ଭ୍ରାନ୍ତି କରୁଥିଥିଲ ପରି କୌଣସି ମୁସମ୍ମାଦରେ ମଧ୍ୟ ଆଉଳଣକୁ ଭ୍ରାନ୍ତି କରିବା ଲାଗି ସିଏ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦ ପାରଥାଏ । ଉଦାହରଣସହିତ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ଆଣି ଦେବା ସମୟରେ ହନ୍ତୁମାନ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରୁ ନଥିଲା ! ଶୁଣ ।

ପ୍ରଭୁ ରାମଙ୍କର ଭଲ ଭାବରମନା ଭରତ ରାମ ନିବାସିତ ହୋଇ ବନବାସ କରୁଥିବା ସମୟରେ ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ଚରିଦବର୍ଷ କାଳ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲେ । ସବ୍ୟୌନ୍ଦର୍ଭମୟ ରାମ ଅରଣ୍ୟରେ ଦୂରିଲେ, ଯୁଦ୍ଧର ଭୟାବହିତାକୁ ମଧ୍ୟ ଅଗେ ଦିବିଲେ । ମାତ୍ର ଭରତଙ୍କୁ ନିଜ ଭଲଙ୍କର ଏହିଥିରୁ ଦୁର୍ଦଶା ବିଷୟରେ କହି ନଥିଲା । ଚରିଦ ବରଷର ସବଶେଷ ବର୍ଷଟି ମୁରି ଆସୁଥିବା ସମୟରେ ଥରେ ଭରତ ଆଉ କେବେହେଲେ ରାମଙ୍କର ମୁଖଦର୍ଶନ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଗମ୍ଭୀର ସବରେ ଶୋକବୁଲ ହୋଇ ରହିଥିଲେ । କାରଣ ସେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର କୌଣସି ସମ୍ମାଦ ପାଇ ନଥିଲେ ।

ଆଉ ଦିନକ ପରେ ଚରିଦ ବର୍ଷ ମୁରି ଯାଇଥାନ୍ତା ।

ଭରତ କୁଶାସନରେ ଉପବିଷ୍ଟ ଆଛନ୍ତି, ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡର ବାଲ ଜଟା ପାଲଟି ଘରହୁ, ଶରୀର କୃଣ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି,— ଏବଂ ସେ ମନେ ମନେ ଦୀର୍ଘଶ୍ଵାସ ପକାଇ କରୁଥିଲେ :

“ହେ ଶମ, ତେ ରଦ୍ୟପତ୍ର !”

ସେତଳଦେଲେ ବାନରଙ୍ଗକ ହନୁମାନ ଆସି ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହେଲା । ଲଜ୍ଜାର ସୁରକ୍ଷରେ ସେହି ହନୁମାନ୍ କେଡ଼େ ବିଶ୍ଵାସ ଓ ଅନୁଭବ ବିବରେ ସମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ସେବା କରିଥିଲା ।

ହନୁମାନ୍ ଶୁଭସମ୍ମାନ ନେଇ ଅଧିକାର ଏବଂ ସେହି ସମ୍ମାଦଟିକୁ ବହନ କର ଅଣିବାରେ ସେ ଏଡ଼େ ଖୟାତ ହୋଇ ରହିଥିଲ ସେ ତା'ର ଆଖି ଲୁହରେ ଛଳଛଳ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲ, ଏବଂ ଆପଣାର ଦୃଢ଼ୀୟ ରିତରେ ଉରତଙ୍କର ଦୃଃଶ୍ୟ ଆନନ୍ଦରେ ବୁଝାନରତ କରିଦେବାରୁ ଯାଇ ସବାରୁ ଭୁବନମୟ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲା । ସେ ଉରତଙ୍କୁ କହିଲା :

“ଯାହାଙ୍କ ସକାଶେ ଭୁମେ ଦିନରୁତ ଶୋକାକୁଳ ହୋଇ ରହିଛ, ସିଏ ନରପଦରେ ଘର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତିନ କରିଛନ୍ତି । ସେ ଯୁଦ୍ଧ କର ଶତ୍ରୁ ଉପରେ କିମ୍ବା ହାସଳ କରିଛନ୍ତି ଓ ଗର୍ଜି ଦେବତାମାତ୍ର ତାଙ୍କର ପୁଣିଗାନ କରିବାର ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀବଣ୍ଣ କରିଛନ୍ତି । ଏବଂ ବର୍ତ୍ତିମାନ ମହାପ୍ରଭୁ ସୀକା ଓ ଭାଇଙ୍କ ସହିତ ଗୁହକୁ ଫେରିଆୟିଛନ୍ତି ।”

ଉରତ ଏକଥା ଶୁଣି ତାଙ୍କର ଅଞ୍ଚାତର ଶୋକକୁ ଭୁଲିଯାଇଥିଲେ ।

“ତୁମେ କିଏ, କିଏ ତୁମେ ମୋ'ଲାର ଏହି ଶୁଭସମ୍ମାଦଟି ନେଇ ଆସିଛ ?”

“ମୁଁ ପବନକୁମାର ହନୁମାନ୍ । ମୁଁ ଏକ ବାନର ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ରଦ୍ୟପତ୍ର ରମଣର ଲଗେ ସେବକ ।”

ଉରତ ହନୁମାନଙ୍କୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କଲେ ।

କହିଲେ, “ମୋତେ ତୁମେ ସବୁ ବୃଦ୍ଧିନ୍ତ କହ ।”

ଏବଂ ହନୁମାନ୍ ତାଙ୍କୁ ସକଳ ଦୃଶ୍ୟକୁ କହିଥିଲ । ଏହି ଶୁଭସମ୍ମାଦଟିକୁ ବହନ କର ଅଣିଥିବାରୁ ସିଏ ଶରାପାତି ଭାବରେ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲ । ଏକତା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୃଃଶ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଥିବା ଉରତଙ୍କର ବିଷ୍ଣୁ ମୁଖମଣ୍ଡଳରେ ପୁନଃବାର ଜବନର ସଞ୍ଚାର ହୋଇ ଆସିବା ଦେଖି ତା'ର ଆହୁ ଆନନ୍ଦର ସୀମା ରହିଲ ନାହିଁ ।

ମଣିଷର ଦୃଢ଼ୀୟ କ'ଣ କେବଳ ମଣିଷ ପ୍ରତି ଦୟାପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥାଏ ? ନାହିଁ,—ତୋସି ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନୀୟ ଦୃଃଶ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ସେ ସମଦୃଃଶୀ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ତାହାର ଆନନ୍ଦରେ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରକାଶ କରିଥାଏ ।

ଅବେ ନେକମାନେ ନଶେ ସ୍ଥାନେବକୁ ଭରି ଦୃଶ୍ୟ ନରୁଥିଲେ । ସେମାନେ ତାକୁ ପାପାୟଶଶୀ ବୋଲି କହିଥିଲେ ।

ସେହି ପାପାରୁଣୀ ଥରେ ଦେଖିଲା ସେ ଗୋଟିଏ କୁକୁର ଉଦ୍‌ଦିନ
ତୃଷ୍ଣାରେ ପାତ୍ରିତ ହୋଇ ରହିଥିଲା, ତା'ର କିର ବାହାରକୁ ଝଳି ପଡ଼ିଥିଲା ।
ସିଏ ପ୍ରାୟ ମୁମୁର୍ତ୍ତି ହୋଇ ରହିଥିଲା । ଆଉ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଶର କର ନପାର
ବିଚର ପ୍ରାଣୀଙ୍କ କିଛି ପିଲନ ବୋଲି ଖୋଲି ବୁଝୁଥିଲା ।

ସେହି ପାପାରୁଣୀ ନିଜ ଗୋଡ଼ରୁ ଜୋତାଟିକୁ ଗାଡ଼ିଲା, ପାଖରେ ଥିବା
ଗୋଟିଏ କୂଅରେ ନେଇ ସେଇଟିକୁ ବୁଡ଼ାଇଦେଲା ଓ ଏହିପର ଭବରେ ସେଥିରେ
କିଛି ପାଣି ଆଣି କୁକୁରକୁ ପିଲବାରୁ ଦେଇଥିଲା । କୁକୁରର ଜୀବନରକ୍ଷା ହେଲା ।

ଏହାପରେ ସେହି ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ପ୍ରତି ଲୋକମାନଙ୍କର ମତ କି ବଦଳି
ଯାଇଥିଲା ।

ସେମାନେ କହିଲେ, “ଭଗବାନ ଏହି ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିର ପାପକୁ କ୍ଷମା କରି
ଦେଇଛୁଟ୍ଟ ।”

ସିଏ ହୁଏତ ପାପାରୁଣୀ ହୋଇଆଇପାରେ, ମାତ୍ର ସିଏ ମାନଙ୍ଗୟ
ସଦ୍ୱ୍ୱାଦୁକୟତାର ଅର୍ଥକୁ ଅବଶ୍ୟକ କୁରିପାରୁଥିଲା ।

ଏବି ତା'ପରେ :

ଥରେ ଜଣେ ନେଇ ପୟୁଗମ୍ବୁର ମହିଳାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିଥିଲା ଏହି
ଗୋଟିଏ ଗାଲିରୁରେ ବୁଡ଼ିଆ ହୋଇ ରହିଥିବା ବସାଏ ଚଢ଼େଇକୁଆ ଆଣି ତାଙ୍କ
ଦେଖାଇଥିଲା ।

ସେ ପୟୁଗମ୍ବୁରକୁ ଥିଲା କହିଲା, “ଜଙ୍ଗଳ ନାଟ ହୋଇ ଆସୁଅସୁମୁଁ
ଏହି ଚଢ଼େଇଗୁଡ଼ିକୁ ପାଇଲା । ବସା ଭଜରେ ଏହି କୁଆଗୁଡ଼ିକ ଚେତ୍ତ ବୁଝି
କରୁଥିଲେ । ତାହା ଶୁଣି ମୁଁ ଗଛ ଉପରେ ଯାଇ ଖୋଲିଲା ଓ ଏହି ବସାଟିକୁ
ପାଇଲା ।”

“ବସାଟିକୁ ଭୁମେ ତଳେ ରଖିଦିଅ, ”—ପୟୁଗମ୍ବୁର କହିଲେ, ସଙ୍ଗେ
ସଙ୍ଗେ ଚଢ଼େଇର ମାଆଟି କୁଆଡ଼ି ବୁଡ଼ି ଆସି ବସାଟିର ମୁହଁ ପାଖରେ ଅସି
ବସିଗଲା । ଆପଣାର କୁଆଗୁଡ଼ିକୁ ପୁଣି ଦେଖିବାକୁ ପାଇ ସେ ଖୁବ୍ ଖୁସି ହୋଇ
ଯାଇଥିଲା ।

ମହିଳା ଆଦେଶ ଦେଲେ, “ବସାଟି ଦେଇଠାରେ ଥିଲା, ଭୁମେ ତାକୁ
ପୁନବାର ସେହିଠାରେ ନେଇ ରଖିଦିଅ । ତା'ପରେ ସେ ପୁଣି କହିଲେ :

“ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଦୟା ରଖିବା ଉଚିତ । ଭୁମକୁ ବୋହନେବା ଲାଗି
ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଯଥେଷ୍ଟ ତ୍ରୈ ରହିଥିବା ସମୟରେ ଭୁମେ ସେମାନଙ୍କ ବାହନ

ବୁଝେ ବ୍ୟବହାର କରିପାର । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ କ୍ଲାନ୍ଟ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ସେମାନଙ୍କ ପିଠିରୁ ଓହୁଙ୍କାଳୟିବା ଉଚିତ । ସେମାନଙ୍କ ଶୋଷ କରୁଥିବା ସମୟରେ ପିଇବାକୁ ପାଣି ଅଣିଦେବା ବି ଉଚିତ ।”

ଲେଖମ ଧର୍ମର ଗ୍ରନ୍ଥବିବରଣୀରେ ଗୋଟିଏ ଶ୍ଵାନରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଅରେ ସ୍ଵର୍ଗର ଦୂତମାନେ ଉଗବାନକୁ ଆସି କହିଲେ :

“ଉଗବାନ, ଜଗତରେ ପ୍ରତ୍ୟରତୀରୁ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ଟାଣ ଜିନିଷ ଅଛି କି ?”

ଉଗବାନ ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲେ, “ହଁ, ଲୁହା ପଥରତୀରୁ ଅଧିକ ଟାଣ । କାରଣ ଲୁହା ପଥରକୁ ମଧ୍ୟ ସ୍ଵାଜୀଦିଏ ।”

“ଲୁହାତୀରୁ ବି ଆହୁର ଅଧିକ ଟାଣ ଜିନିଷ କିଛି ଅଛି ?”

“ହଁ, ନାହିଁ ଲୁହାତୀରୁ ଅଧିକ ଟାଣ । ନାହିଁ ଲୁହାକୁ ଉଗଲାଇ ଦିଏ ।”

“ପୁଣି ନାହିଁ ତାରୁ ବି ଅଧିକ ଶତଶାଲୀ ଜିନିଷ କିଛି ଅଛି ?”

“ହଁ, ପାଣି । ପାଣି ନାହିଁ କୁ ଲିପୁବଦିଏ ।”

“ପୁଣି ପାଣିତୀରୁ ଅଧିକ ଶତଶାଲୀ କିଏ ?”

“ପାଣିତୀରୁ ଅଧିକ ଶତଶାଲୀ ପବନ, କାରଣ ପବନ ପାଣି ଉପରେ ଉଗଇ ସ୍ଥିତି କରେ ।”

“ପୁଣି ପବନତୀରୁ ଅଧିକ ଶତଶାଲୀ କିଛି ଅଛି ?”

“ହଁ, ଯେଉଁ ଦୟାଶୀଳ ଦୃଢ଼ୟ କୌଣସି ପ୍ରକାର ପ୍ରଗ୍ରହ ନକର ଭିଷାଦାନ କରେ, ଡାହାଣ ହାତ କରୁଥିବା କାମକୁ ବାଆଁ ହାତକୁ ମଧ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ଦିଏ ନାହିଁ, ତାହା ଆହୁର ଶତଶାଲୀ ।”

ଅବଶ୍ୟ ଏକଥା ଆଦୋ ଠିକ୍ ନୁହେଁ ଯେ ଉଷା ଦେବା ହେଉଛି ଅଜିଳାଲ ଦୟାଶୀଳ ହେବାର ଏକ ପ୍ରଧାନ ଉପାୟ । ଏକଥା ଅବଶ୍ୟ ଠିକ୍ ଯେ ସତ୍ୟ ହୋଇ ଆମେ ଆମର ପଢୋଶୀକୁ ନିଷ୍ଠୟ କୌଣସି ପଦାର୍ଥ ଦାନ କର ପାରିବା ଓ ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବା । ମାତ୍ର, କଥାଟିରୁ ଏହିକ ଜଣାପଡ଼ୁଛି ଯେ, କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ ଦାନ କର ଅଥବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟରେ ଆପଣାକୁ ଅଭିବନ୍ଧୁ କର ଦୟାଶୀଳତାର ଶତ୍ରୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ସ୍ଥେତ ଏବଂ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଅନ୍ତର କରିବା ଦିଗରେ ନିଷ୍ଠୟ ଏହି ପୃଥିବୀରେ ସର୍ବୋତ୍ତମାନ ଶତରୁପେ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇପାରିବ ।

ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଦୃଶ୍ୟ ଦୂଃଖ କାରୁଚ କର ଅଣିଥାଏ, ସେମାନଙ୍କର ଅନନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଅନନ୍ତ ଉତ୍ସବୋଧନ କରିଥାଏ ।

ସହାନୁଭୂତିର ଏହିପରୁ ମହିମାନ୍ତର ପ୍ରକୃତ ବିଷୟରେ ଆମେ ଅବହିତ ହୋଇ ରହିବା ।